

KERTOMUS

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLISHALLINNOSTA.

36.

1923.

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOKONTTORIN

JULKAISEMA.

HELSINKI.

1926.

SISÄLLYSLUETTELO.

	Siv.
Alkulause	III
I. Kaupunginvaltuusto.	
A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat	3
1. Kaupungin asemakaavaa koskevat kysymykset	3
2. Kiinteän omaisuuden hankintaa tai kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset	6
3. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautinto-oikeutta koskevat asiat	20
4. Kaupungille kuuluvain rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat	40
5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat	50
B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatoimintaa koskevat asiat	66
C. Muut asiat	133
II. Rahatoimikamari.	
A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat	167
1. Kysymykset kiinteän omaisuuden hankinnasta ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden siirrosta ..	167
2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautinto-oikeutta sekä tilapäistä käyttöoikeutta koskevat asiat ..	171
3. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat	203
B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatoimintaa koskevat asiat	213
C. Muut asiat	244
III. Tilastokonttori	1*
IV. Satamahallitus	5*
V. Palotoimikunta	21*
VI. Köyhäinhuoltolautakunta	25*
VII. Kaupunginkirjasto	44*
VIII. Rakennustarkastuskonttori	51*
IX. Majoituslautakunta	53*
X. Holhouslautakunta	54*
XI. Oikeusaputoimisto	56*
XII. Sosialilautakunta	59*
XIII. Työnvälitystoimisto	66*
XIV. Naisten työtuvat	74*
XV. Vuokrantarkkailulautakunta	79*
XVI. Verotusvalmistelukunta	81*
XVII. Kaupungin museo	83*
XVIII. Musiikkilautakunta	85*
XIX. Raittiuslautakunta	88*
XX. Urheilulautakunta	91*
XXI. Maatalouslautakunta	92*
XXII. Kansanpuistot	101*
XXIII. Kaupungin yleisten töiden hallitus	104*
XXIV. Puhdetaanapitolaitos	117*
Asialuettelo	121*

ALKULAUSE.

Esilläoleva, kolmaskymmeneskuudes vuosikerta „Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta“ on toimitettu pääasiallisesti saman suunnitelman mukaisesti kuin aikaisemmat saman sarjan vuosikerrat. Osastojen luku on kuitenkin toiselta puolen lisääntynyt maatalouslautakunnan ja -konttorin toiminnasta annetulla selostuksella ja toiselta puolen vähentynyt palkkalautakunnan antamalla kertomuksella, jonka toiminta päättyi 1922 vuoden loputtua.

Osastot I (kaupunginvaltuusto) ja II (rahatoimikamari) ovat laaditut tilastokonttorissa. Muita asianomaisten johto- ja lautakuntain kaupunginvaltuustolle lähettämiä vuosikertomuksia on tilastokonttorissa muodollisesti paranneltu, jolloin eräitä kertomuksia on lyhennetty jättämällä pois vähemmän tärkeitä yksityisseikkoja. Kaikki päivämäärät ja numerot on, mikäli on käynyt päinsä, tarkistettu, jolloin, kuten aikaisemmissakin vuosikerroissa, lukuisia oikaisuja on tehty.

Osastot III—XXIV, jotka olivat painovalmiit ennen osastoja I ja II, ovat painetut erityisin sivunumeroin niin pian kuin tämä kävi mahdolliseksi.

Asialuettelo on laadittu saman suunnitelman mukaan kuin aikaisemmin.

Helsingissä, heinäkuun 26 p:nä 1926.

Otto Bruun.

OIKAISTAVIA.

Siv. 82, riv. 19 ylh., on: *Puhtaanapitohallituksen*; lue: *Puhtaanapitolaitoksen*.

„ 168, „ 6 alh., on liitettävä seuraava otsake: *Tilusvaihto Kaisaniemenkadun järjestämisen johdosta*.

„ 64*, „ 2 alh., on: *55 %*; lue *50 %*.

I. Kaupunginvaltuusto.

Kaupunginvaltuutettuina olivat:

Joulukuun 4 ja 6 p:nä 1920 valittuina vuosiksi 1921—23.

Toimittaja A. Aalto.	Johtaja I. Lindfors.
Kirvesmies K. J. Aalto.	Puuseppä M. W. Långholm.
Pankinjohtaja H. Aminoff.	Lehtori E. Meinander.
Ylijunailija K. Th. Boström ¹⁾ .	Kirjaltaja V. Mikkola.
Filosofiantohtori neiti J. af Forselles.	Rouva F. Pietikäinen.
Johtaja Y. Harvia.	Sähköteknikko V. V. Salovaara ²⁾ .
Professori A. L. Hjelmman.	Professori O. Tarjanne.
Ompelija I. Kantanen.	Johtaja K. A. Widenius.
Lääketieteentohtori F. Langenskiöld.	Professori V. Voionmaa.
Yliarkkitehti H. Lindberg.	Suomen ammattijärjestön puheenjohtaja M. Wäisänen.

Joulukuun 5 ja 6 p:nä 1921 valittuina vuosiksi 1922—24.

Insinööri E. von Frenckell.	Sementtityöntekijä P. Nevalainen.
Pankinjohtaja T. Grotenfelt.	Lakitieteenkandidaatti G. Norrmén.
Taloudenhoitaja A. Halme.	Kirvesmies M. Paasivuori.
Kirkkoherra K. V. Hurmerinta.	Filosofiantohtori K. A. Paloheimo.
Toimittaja R. Itkonen.	Filosofiantohtori H. Ramsay.
Filosofiantohtori S. Ivalo.	Toimittaja R. A. Sillanpää.
Kansakoulunopettaja A. Jansson ³⁾ .	Kirjanpitäjä neiti B. Tabelle.
Kirvesmies J. Kivilahti.	Johtaja V. Tanner.
Pankinjohtaja J. A. Levonius.	Lääkintöneuvos A. Tollet.
Sorvari T. Hj. Långström.	Taloudenhoitaja E. A. Tuomi.

Joulukuun 4 ja 5 p:nä 1922 valittuina vuosiksi 1923—25.

Agronomi F. Behm.	Professori K. A. Moring.
Lakitieteenjohtaja L. Ehrnrooth.	Kansakoulunjohtaja A. Noponen.
Professorinrouva H. Gebhard.	Sähkömonttööri O. W. Oksanen.
Kirjaltaja K. F. Hellgren.	Kauppias E. Paulig.
Kamreeri V. Hougberg.	Kirjelajittelija P. Rahikainen.
Kivityöntekijä V. J. Huuskonen.	Leipuri V. Salomaa.
Insinööri G. Idström.	Rehtori M. Sergelius.
Kirvesmies D. Karvonen.	Lämmittäjä J. Sillanpää.
Muurari A. E. Leino.	Professori A. A. Tulenheimo.
Johtaja J. Lundson.	Neiti F. Tuliniemi.

¹⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 2. — ²⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 2. — ³⁾ Kaupunginvaltuutetuksi valittiin ylijunailija K. Th. Boström, mutta kun hän, ollen varajäsenenä vuosina 1921—23, oli jo kutsuttu valtuutetuksi, tuli hänen tilalleen varajäsen A. Jansson.

Valtuutettujen varajäseninä olivat:

Valittuina vuosiksi 1921—23.

Ammattientarkastaja I. Grönberg. Kirvesmies M. Huotari.

Valittuina vuosiksi 1922—24.

Konttoristi E. V. Fagerholm.	Konemestari F. Hj. Pihl.
Kansakoulunopettaja J. E. Janatuinen.	Kirjanpainaja K. F. Puromies.
Varatuomari G. Leopold.	Tarkastaja M. Sillanpää.
Esittelijäsihteeri N. Mannio.	Rakennusmestari I. W. Udd.
Rouva E. K. Peltola.	Ylitirehtööri B. Wuolle.

Valittuina vuosiksi 1923—25.

Insinööri G. G. Elmgren.	Insinöörinrouva J. Markelin-Svensson.
Filosofiantohtori S. Frosterus.	
Opettajatar P. af Heurlin.	Talonmies O. J. Rantanen.
Lakitieteenkandidaatti K. V. Holma.	Rouva O. Tainio.
Toimitsija A. Louhi.	Insinööri W. Åström.

Sittenkun vt Kivilahti oli ilmoittanut olevansa estynyt ottamaan osaa kaupunginvaltuuston työhön, vapautettiin¹⁾ hänet valtuuston jäsenyydestä, ja hänen tilalleen tuli varajäsen Peltola.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimi vuoden varrella lakitieteen-tohtori Ehrnrooth ja varapuheenjohtajana johtaja Tanner.

Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokuntaan kuuluivat, paitsi valtuuston puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa, vuoden alkupuoliskolla valtuutetut Hjelmman, Huuskonen, Ivalo, Leino, Norrmén, Ramsay, Salovaara, Tarjanne ja Tollet, vuoden jälkipuoliskolla valtuutetut Hjelmman, Huuskonen, Ivalo, Leino, Levonius, Mikkola, Norrmén, Ramsay ja Tollet.

Kaupunginvaltuuston ensimmäisen sihteerin virkaa hoiti lakitieteenkandidaatti E. Cavonius, toisen sihteerin virkaa filosofianmaisteri K. Rein ja valiokunta-asiaiden sihteerin virkaa filosofianmaisteri H. Dalström. Notaarin virkaa, jonka nimi vuoden varrella muutettiin²⁾ kielenkääntäjän viraksi, hoiti kielenkääntäjä K. V. Puuska, paitsi helmi—kesäkuun aikana, jolloin filosofianmaisteri A. Gyllenbögel sijaisena hoiti virkaa.

Kaupunginvaltuusto kokoontui vuoden varrella 22 kertaa.

Vuoden varrella saapui 665 asiaa. Näistä ja vuoden alussa edelliseltä vuodelta jäljellä olleista 142 asiasta ratkaistiin 611 ja poistettiin 19, joten vuoteen 1924 ratkaisemattomina siirtyi 177 asiaa.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjain pykäläluku oli 584 ja valtuuston puolesta lähetettyjen kirjeiden luku 703.

Kaupunginvaltuuston vuonna 1923 käsittelemistä asioista mainitaan seuraavat:

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 5. 1 §. — ²⁾ S:n 18. 4. 3 §.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. Kaupunginasemakaavaa koskevat kysymykset.

Tonttien yhdistäminen. Sittenkun kaupunginvaltuusto vuonna 1922 puolestaan oli hyväksynyt ¹⁾ kaupunginasemakaavan muutosehdotuksen, joka tarkoitti VI kaupunginosan korttelin n:o 120 kaikkien tonttien yhdistämistä yhdeksi tontiksi, ilmoitti ²⁾ maistraatti sisäasiainministeriön s. v. joulukuun 1 p:nä vahvistaneen mainitun kaupunginasemakaavan muutoksen.

Niinikään ilmoitti ³⁾ maistraatti, että mainittu ministeriö joulukuun 1 p:nä 1922 oli vahvistanut kaupunginvaltuuston s. v. hyväksymän ⁴⁾ kaupunginasemakaavan muutoksen, joka tarkoitti VI kaupunginosan korttelissa n:o 112 olevain Pursimiehenkadun tonttien n:ojen 5 ja 6 yhdistämistä.

Kaupunginvaltuusto päätti seuraavissa tapauksissa tehdä valtioneuvostolle esityksen alempana mainittujen tonttien yhdistämistä tarkoittavan kaupunginasemakaavan muutoksen aikaansaamiseksi:

I kaupunginosan korttelissa n:o 30 olevat tontit n:ot 4, 5 ja 22 (ent. seuraaja raatihuoneen tontit) ⁵⁾, sisäasiainministeriön vahvistama ⁶⁾ huhtikuun 3 p:nä;

XIII kaupunginosan korttelissa n:o 427 olevat Runebergkadun tontit n:ot 29 ja 31 ⁷⁾, sisäasiainministeriön vahvistama ⁸⁾ toukokuun 26 p:nä sillä ehdolla, että yhdistämällä syntyvää uutta tonttia ei saa rakentaa enempää kuin mitä olisi laita, jos alkuperäiset tontit olisi rakennettu kumpikin erikseen;

I kaupunginosan korttelissa n:o 4 olevat Aleksanterinkadun tontti n:o 6 ja Katariinankadun tontti n:o 1 ⁹⁾, sisäasiainministeriön vahvistama ¹⁰⁾ samoin ehdoin lokakuun 2 p:nä; uusi tontti oli merkittävä Katariinankadun n:o 7:ksi;

XIV kaupunginosan korttelissa n:o 525 olevat Floratien tontit n:ot 6 ja 8 ¹¹⁾, sisäasiainministeriön samoin ehdoin vahvistama ¹²⁾ lokakuun 31 p:nä; uusi tontti oli merkittävä Floratien n:o 7:ksi; sekä

XIII kaupunginosan korttelissa n:o 407 olevat Töölönkadun tontti n:o 4 ja Dagmarkadun tontti n:o 6 ¹³⁾; uusi tontti oli merkittävä Dagmarkadun tontiksi n:o 4 a.

Muut kaupunginasemakaavan muutokset. Hyväksytyttyään ¹⁴⁾ Kaisanien uuden kansakoulutalon luonnospiirustukset päätti ¹⁵⁾ kaupunginvaltuusto valtioneuvostolta anoa siitä aiheutuvan mainitun koulun Puutarhakadun varrella olevan tontin kaupunginasemakaavan muutoksen vahvistamista.

Täyttäen kaupunginvaltuuston antaman tehtävän ¹⁶⁾ oli kaupungin yleisten töiden hallitus laadittanut ehdotuksen XII kaupunginosan korttelien n:ojen 382 ja 383 kaupunginasemakaavan muutokseksi, jotka korttelit oli varattu tuberkulosia sairastavain henkilöiden asuntojen paikaksi. Tämän ehdotuksen mukaan molemmat korttelit jaettaisiin kahteen tonttiin ja varattaisiin näistä Viipurinkadun n:oiksi 19 ja 23 merkityt vastaisia tarpeita varten, kun taas molemmat toiset, Tammisaarenkadun n:o 7:ksi ja Heinolankadun n:o 7:ksi merkityt, luovutettaisiin kyseessä olevaan tarkoitukseen. Tämän hyväksyen päätti ¹⁷⁾ valtuusto valtioneuvostolta anoa ehdotetun kaupunginasemakaavan muutoksen vahvistusta.

¹⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 3. — ²⁾ Valt. pöytäk. 24. 1. 1 §. — ³⁾ S:n 24. 1. 2 §. — ⁴⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 3. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 7. 2. 1 §; ks. 1922 vuod. kert. siv. 23. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 2. 5. 1 §. — ⁷⁾ S:n 4. 4. 2 §. — ⁸⁾ S:n 22. 8. 4 §. — ⁹⁾ S:n 13. 6. 2 §. — ¹⁰⁾ S:n 31. 10. 2 §. — ¹¹⁾ S:n 12. 9. 1 §. — ¹²⁾ S:n 28. 11. 2 §. — ¹³⁾ S:n 14. 11. 6 §. — ¹⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 41. — ¹⁵⁾ Valt. pöytäk. 2. 5. 2 §. — ¹⁶⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 18. — ¹⁷⁾ Valt. pöytäk. 16. 5. 2 §.

Sen johdosta että valtioneuvosto oli myöntynyt kaupunginvaltuuston esitykseen ¹⁾ ent. Uudenmaanpataljoonan kasarmitontin kohdalla, I kaupunginosan korttelissa n:o 20 olevan ranta-alueen vaihtamisesta mainitun tontin kaakkoiskolkkaan, oli kaupungin yleisten töiden hallitus valtuuston kehoituksesta ²⁾ laatinut ehdotuksen siitä aiheutuvaksi kaupunginasemakaavan muutokseksi. Valtuusto päätti ³⁾ hyväksyä ehdotuksen ja anoa valtioneuvostolta sen vahvistusta.

Kaupunginvaltuuston puolestaan vuonna 1922 hyväksyttyä ⁴⁾ X kaupunginosan tehdaskorttelin n:o 296 kaupunginasemakaavan muutosehdotuksen, ilmoitti ⁵⁾ maistraatti sisäasiainministeriön s. v. joulukuun 12 p:nä vahvistaneen mainitun kaupunginasemakaavan muutoksen.

Maistraatin ilmoituksen ⁶⁾ mukaan vahvisti sisäasiainministeriö helmi-kuun 19 p:nä kaupunginvaltuuston vuonna 1922 tekemän päätöksen ⁴⁾ VI kaupunginosan korttelin n:o 120 julistamisesta tehdaskortteliksi ynnä siitä aiheutuvan kaupunginasemakaavan muutoksen, kuitenkin siten, ettei mainitussa korttelissa saanut harjoittaa ympäristöä häiritsevää teollisuutta.

Erinäisten korttelin n:o 478 tonttien sisäiset rakennusrajat. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁷⁾ puolestaan kaupungin yleisten töiden hallituksen laatiman ehdotuksen XIV kaupunginosan korttelissa n:o 478 olevain tonttien n:o:jen 12, 39, 54 ja 56 sisäisiksi rakennusrajoiksi ja päätti anoa valtioneuvostolta mainittujen rakennusrajain vahvistamista.

Korttelin n:o 88 asuntotonttien korkeustason muutos. Sittenkun V kaupunginosan korttelissa n:o 88 olevan Uudenmaankadun asuntotontin n:o 29 omistaja, kustannusosakeyhtiö Otava oli anonut, että tontin korkeustasoa korotettaisiin vähintään 1.5 metriä sekä naapuritonttien, Uudenmaankadun n:o:jen 5 ja 6, omistaja, Osakeyhtiö Comfort yhtynyt mainittuun anomukseen, oli rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosasto yksissä neuvoin kaupungingeodeetin kanssa laatinnut ehdotuksen puheenalaisen tonttien pihamaan korkeusmittojen muutokseksi. Hyväksyen ehdotuksen päätti ⁸⁾ kaupunginvaltuusto lähettää sen maistraatin vahvistettavaksi.

Tonttien rajalinjain korkeusaseman määrääminen. Rakennuskonttorin laatiman ehdotuksen XIV kaupunginosan korttelissa n:o 517 olevain tonttien rajalinjain korkeusaseman määräämiseksi päätti ⁹⁾ kaupunginvaltuusto puoltolauseineen lähettää maistraatin vahvistettavaksi.

Mustikkamaan jaoituskaava. Myöntäessään 1923 vuoden budjettia käsitellessään 70,000 markan määrärahan tien teettämiseksi Mustikkamaan sata-masta saarella olevaan ravintolaan, oli kaupunginvaltuusto määrännyt, että ehdotus saaren jaoittamisesta kansanpuistoksi oli ennen tien teettämistä esitettävä valtuustolle. Tämän johdosta lähetti kaupungin yleisten töiden hallitus valtuustolle kaupunginasemakaava-arkkitehdin yksissä neuvoin kansanpuistojen valvojan kanssa laatiman ehdotuksen Mustikkamaan käyttämiseksi kansanpuistoksi. Tällöin oli otettu huomioon saarella sijaitseva ravintola, ulkoilmateatteri, uimahuone y. m. rakennukset. Saaren keskiosaan oli varattu paikka urheilu- ja juhla-kentille. Päätie, joka johtaa saaren lounaisniemikkeestä itään, sekä tie ravintolasta juhla-kentille tulisivat 5 metriä leveiksi, juhla-kentän ja saaren pohjoisosassa olevan laiturin välinen tie sitävastoin 8

¹⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 13. — ²⁾ Valt. pöytäk. 21. 3. 1 §. — ³⁾ S:n 14. 11. 7 §. — ⁴⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 3. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 24. 1. 3 §. — ⁶⁾ S:n 21. 3. 5 §. — ⁷⁾ S:n 17. 10. 12 §. — ⁸⁾ S:n 13. 6. 34 §. — ⁹⁾ S:n 21. 3. 10 §.

metrin levyiseksi. Kustannukset teiden teosta oli arvioitu 270,000 markaksi. Sittenkun urheilulautakunta antamassaan lausunnossa m. m. oli vaatinut suunnitellun urheilukentän suurentamista ja kaupungin yleisten töiden hallitus sen jälkeen oli laadittanut uuden jaoituskaavaehdotuksen, jota myöskin rahatoimikamari puolsi, hyväksyi¹⁾ kaupunginvaltuusto viimeksimainitun ehdotuksen.

Aatekilpailun toimeenpaneminen ratapihaan rajoittuvan kaupungin alueen järjestämiseksi. Käsiteltäessä kaupungin yleisten töiden hallituksessa valtioneuvoston tiedustelua korttelin n:o 198 luovuttamisesta sinne rakennettavaa postitaloa varten oli herätetty kysymys kaupungin ratapihaan rajoittuvaa kaupungin aluetta koskevan kaupunginasemakaavakilpailun toimeenpanemisesta. Hallituksen rahatoimikamarille asiassa tekemän esityksen johdosta tiedusteli kamari sen jälkeen rautatiehallitukselta, missä määrin hallituksen puolelta oli odotettavissa harrastusta ja myötävaikutusta tuollaisen kilpailun varalta ja lähetti, suotuisan vastauksen saavuttua hallitukselta, asian edelleen valmisteltavaksi kaupungin yleisten töiden hallitukseen. Viimeksimainittu hallitus ilmoitti kuitenkin, että Suomen kaupunginrakentajain liitto oli ottanut tehtäväkseen asian selvittelyn, johon sisältyi myös ehdotuksen laatiminen kilpailuohjelmaksi huomioon ottamalla sekä valtionrautateitten että kaupungin edut. Liitto, joka tätä tarkoitusta varten oli asettanut valiokunnan, johon kuuluivat kaupunginjohtaja A. Castrén rahatoimikamarin ja rataosastonjohtaja A. Grunér rautatiehallituksen edustajana sekä arkkitehdit B. Jung ja H. Andersin, insinööri G. Idström ja kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunila, lähetti sen jälkeen kamarille ehdotuksen kilpailuohjelmaksi lausuen samalla toivomuksenaan, että jäseniksi palkintolautakuntaan kutsuttaisiin kaksi ulkomaalaista asiantuntijaa. Sittenkun kilpailu-ohjelmaehdotukseen oli tehty erinäisiä pieniä muutoksia kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rautatiehallituksen ehdotuksesta sekä viimeksimainittu hallitus kulkulaitosten ja yleisten töiden hallitukselta oli anonut 150,000 markan määrärahaa rautatiehallituksen osuuden suorittamiseen kilpailukustannuksista, teki rahatoimikamari esityksen²⁾ asiassa kaupunginvaltuustolle. Siinä huomautti kamari kuinka tärkeitä sekä kaupungille että valtionrautateille oli saada onnistunut ehdotus ratapihaan rajoittuvien alueiden järjestelyksi, ottamalla huomioon monet, osaksi keskenään ristiriitaiset edut, liikenneteknisissä, taloudellisissa ja esteettisissä suhteissa. Siihen nähden ei kamari ollut pitänyt arvioituja kilpailukustannuksia, 350,000 markkaa, mistä määrästä kaupungin osalle tulisi 200,000 markkaa, liian suurina. Kamari esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että järjestetään kilpailu kaupungin ratapihaan rajoittuvan kaupungin alueen järjestelyksi;

että hyväksytään kilpailuohjelma-ehdotus rahatoimikamarin laatimassa muodossa;

että 1924 vuoden menosääntöön merkitään tätä tarkoitusta varten 200,000 markan määräraha;

että valtuusto puolestaan valitsee viisi jäsentä palkintolautakuntaan, joista kaksi ulkomaalaista asiantuntijaa, sekä että jätetään Suomen arkkitehtiliiton ja Suomen kaupunginrakentajain liiton tehtäväksi valita kumpikin yksi jäsen lautakuntaan; sekä

että rahatoimikamari valtuutetaan määräämään kilpailun päättymisaika.

¹⁾ Valt. pöytäk. 22. 8. 18 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 3 vuodelta 1924.

Asiaa esiteltäessä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto 1924 vuoden menosään-
töön merkitä tätä tarkoitusta varten ehdotetun määrärahan mutta muilta
kohdin ottaa asian käsiteltäväksi valtuuston toisessa kokouksessa vuonna 1924.

2. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset.

*Valtion ja Helsingin kaupungin välinen, Vikin sotilasvirkataloa y. m. kos-
keva tilusvaihto.* Senaatille vuonna 1912 tekemässään esityksessä oli rahatoimi-
kamari anonut, että Helsingin kaupunkiin rajoittuva Vikin sotilasvirkatalo
luovutettaisiin kaupungille joko oston kautta tai siten, että kaupunki saisi
vaihtaa jonkun omistamansa tilan tähän virkataloon, ja oli hallitsija seuraava-
vana vuonna senaatin alistuksesta myöntynyt siihen, että mainittu virkatalo
saatiin vaihtaa johonkin muuhun Uudenmaan läänissä sijaitsevaan, suunnil-
leen samanarvoiseen tilaan. Asia jäi sen jälkeen lepäämään, kunnes kamari
vuonna 1918 uudestaan otti sen käsiteltäväksi ilmoittaen valtioneuvostolle
kaupungin olevan halukkaan Vikin tilan lisävastikkeena luovuttamaan myöskin
kaupungin tonttimaata. Esiteltäessä asiaa vuonna 1919 suostui valtioneuvosto
siihen, että kaupunki täysin omistusoikeuksin luovuttaa valtiolle jonkun
Uudenmaan läänissä sijaitsevan maatilan, jonka valtioneuvosto voi hyväksyä
Vikin vastikkeeksi, huomioon ottaen kuitenkin, että kaupungin tuli tilojen
arvojen tasaamiseksi luovuttaa kaupungin omistamia tonttimaita, minkä ohessa
mahdollinen pieni vaihdettavien alueiden arvojen eroitus saatiin korvata
rahassa. Sitäpaitsi asetti valtioneuvosto toimikunnan, puheenjohtajana yli-
tirehtööri O. Tarjanne, jonka tuli tarkkaan arvioida sekä Vikin virkatalon
maat että ne alueet, jotka Helsingin kaupungin tuli antaa vastikkeeksi sekä
tehdä ehdotus tästä tilusvaihdosta ja sen ehdoista.

Sittenkun tämä toimikunta, johon rahatoimikamari oli kaupungin edusta-
jiksi valinnut johtaja I. Lindforsin ja pankinjohtaja G. Estlanderin, oli anta-
nut arvioida sekä Vikin sotilasvirkatalon että Porvoon pitäjässä olevan Eknä-
sin tilan, jota oli ajateltu yhdeksi Vikin vastikkeen osaksi, hyväksyi valtio-
neuvosto vuonna 1920 toimikunnan anomuksesta mainitun tilan, kuollutta
ja elävää kalustoa lukuunottamatta, yhdeksi vastikkeen osaksi, kuitenkin
siten, että sen hinta, siinä tapauksessa että vaihto saatiin aikaan, vastedes
lopullisesti määrättäisiin. Tämän johdosta osti²⁾ kaupunki vuonna 1921 Ek-
näsin tilan. Jo tätä ennen oli toimikunnan tehtävä kuitenkin laajentunut sen
johdosta, että rautatiehallitus oli anonut, että toimikunta ottaisi harkinnan
alaiseksi myöskin hallituksen toivomukset n. s. kaasutehtaan korttelin n:o 103
ja erinäisten Fredrikserin maa-alueiden luovuttamisesta valtionrautateille
eräitä Vikin sotilasvirkatalon osia vastaan. Kun kaupungin luovutettavien
alueiden hinta täten ylittäisi arvioidun Vikistä suoritettavan hinnan, katsoi
toimikunta tässä yhteydessä olevan herätettävä kysymys sellaistenkin valtion
joko omistus- tai käyttöoikeudella hallitsemien alueiden luovuttamisesta
kaupungille, jotka olivat kaupungille tarpeen. Tilusvaihto tuli siten käsittä-
mään maita, joiden arvo oli useita kymmeniä miljoonia molemmin puolin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 10 §. — ²⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 8.

Valtioneuvostolle antamassaan mietinnössä¹⁾ joka m. m. sisälsi selvityksen omistusoikeudesta toimikunnan mielestä vaihtoesineiksi sopiviin alueisiin sekä niiden seikkaperäisen arvioinnin, ehdotti toimikunta toimitettaviksi seuraavat alempana mainittujen tilojen, tonttien ja alueiden omistus- ja käyttöoikeuksien vaihdot ja luovutukset:

1. Valtio luovuttaa Helsingin kaupungille Vikin sotilasvirkatalon ohella myös Lapinlahden sairaalan alueesta 66,840 m² ja saa vastikkeeksi Helsingin kaupungilta Porvoon pitäjässä sijaitsevan Eknäsin kartanon sekä lisäksi Meilahden huvilan n:o 1, Bjälbon, alaltaan 13,200 m², Tilkan sairaala-alueen Meilahdessa, 32,000 m², Kumtähden sairaala-alueen, 20,500 m², kaikkinne rakennuksineen ja Töölössä sijaitsevan tykistöpihan alueen, pinta-alaltaan 20,800 m², joiden yhteenlaskettu vaihtoarvo kuitenkin on 509,200 markkaa suurempi kuin niiden alueiden yhteenlaskettu arvo, jotka valtio luovuttaa Helsingin kaupungille.

2. Helsingin kaupunki luovuttaa valtiolle täyden ja vapaan omistusoikeuden kaartin kasarmi- ja maneesitontteihin, kaartin sairaalakortteliin n:o 78, Katajanokan kasarmialueeseen, paitsi erääseen 14,700 m²:n suuruiseen etelärannalla sijaitsevaan rantä-alueeseen, mikä ranta-alue erotetaan Helsingin kaupungille, sotilassairaalakortteliin n:o 42, rahapajan tonttiin korttelissa n:o 142, uuden ja vanhan klinikan kortteliin sekä oopperatalon tontteihin n:o:ihin 8, 18 ja 20 korttelissa n:o 77. Näiden vastikkeeksi luovuttaa valtio Helsingin kaupungille käyttöoikeutensa Turun kasarmi- ja Kampin korttelihin n:o:ihin 194 ja 215 sekä omistusoikeutensa entiseen Venäjän sotaväen hautausmaahan Hietaniemessä ja suorittaa sitäpaitsi korvausta oopperatonteista 434,400 markkaa.

3. Helsingin kaupunki luovuttaa valtionrautateille Helsingin ja Fredriksperin rautatieasemien laajentamista varten maata ja vesialuetta yhteensä 899,075 m² sekä lisäksi kaasutehtaan korttelista n:o 103 7,100 m². Näitä alueita vastaan saa Helsingin kaupunki valtionrautateiltä Töölön ratapihasta 64,800 m² ja korttelista n:o 99 2,160 m² sekä Taivallahden rannalla sijaitsevan, valtion omistaman ruutikellarin alueen, 45,680 m², joiden alueiden vaihtoarvo on 1,151,200 markkaa suurempi kuin valtionrautateille luovutettavien alueiden.

Toimikunnan arvioinnin mukaan oli valtion kaupungille luovutettavien alueiden yhteenlaskettu vaihtoarvo 32,080,800 markkaa, ja kaupungin valtiolle luovutettavien alueiden 31,873,200 markkaa, erotus, eli 207,600 markkaa, oli kaupungin suoritettava rahassa. Sitäpaitsi sisältyi toimikunnan ehdotukseen joukko alueita, joita ei ollut arvioitu, mutta joiden arvo oli melkoista suurempi edellämainittuja rahamääriä. Kun molemmat sopimuspuolet luovuttaisivat tällaisia alueita, joiden oli katsottu suunnilleen vastaavan toisiaan, ei toimikunta ollut pannut niille mitään rahassa laskettua vaihtoarvoa.

Sittenkun toimikunnan mietintö oli valmistunut, hankki²⁾ kaupunki vuonna 1922 ostamalla Töölön tykistöpihalla olevat rakennukset hallinto-oikeuden mainittuun alueeseen, mutta kun valtio ei enää näyttänyt haluavan tätä aluetta, joka muodosti varsin tärkeän osan niistä vastikealueista, jotka kaupungin piti toimikunnan ehdotuksen mukaan luovuttaa valtiolle, oli uusi vaihtoesine sen tilalle hankittava. Niissä neuvotteluissa, joita asiassa käytiin rahatoimikamarin ja asianomaisten valtioneuvoston jäsenten kesken, ehdotettiin tuollaiseksi vaihtoesineeksi Meilahden kortteleja n:o:ja 529, 603 ja 645,

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 12, liite V. — ²⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 17.

joita valtio tahtoi käyttää yliopiston laitoksia varten. Sen ohessa anoi kamari valtioneuvostolta, että valtio tämän yhteydessä luovuttaisi kaupungille Lauttasaaren eteläiset niemekkeet, Melkön ja Harakan saaret, hallintaoikeuden Särkän saareen sekä läntisen osan Vuorimiehen- ja Tehtaankadun välissä olevasta korttelista n:o 133.

Toimikunnan mietintöä esiteltäessä päätti¹⁾ valtioneuvosto, siihen nähden että ehdotetun Vikin sotilasvirkatalon vastikkeen pääosa, nimittäin puheenalainen tykistöpiha, oli valtiolle tarpeeton, jotavastoin valtio omiin tarkoituksiinsa tarvitsi osan mainitusta virkatalosta, sekä kun muitakin seikkoja oli ilmennyt, jotka tekivät toivottavaksi sopimuksen aikaansaamisen valtion ja kaupungin etujen tyydyttämiseksi toisella tavalla, evätä toimikunnan ehdotuksen, minkä maatalousministeriö ilmoitti kirjelmässä rahatoimikamarille. Samalla lähetti valtioneuvosto mainitun ministeriön kautta rahatoimikamarille uuden ehdotuksen²⁾ valtion ja kaupungin väliseksi aluejärjestelyksi, josta kaupungin tuli tehdä päätös ennen kesäkuun 15 p:ä ja joka oleellisilta kohdin poikkesi toimikunnan ehdotuksesta. Tämän ehdotuksen mukaan tulisi m. m. valtion kaupungille luovuttaa vain länsi- ja itäosan Vikiä, jotavastoin keskiosa eli suurin osa, jäisi valtiolle, kaupungin tulisi suorittaa korvaus Turun kasarmi- ja Kampin korttelista ja olisi erinäisten valtion kaupungille luovutettavien alueiden arvioitua hintaa melkoisesti korotettava.

Tämän johdosta laati johtaja I. Lindfors ja kaupunginjohtaja A. Castrén, jotka olivat toimineet rahatoimikamarin edustajina valtioneuvoston kanssa käydyissä neuvotteluissa, vielä ehdotuksen³⁾ puheenalaiseksi tilusvaihdoksi, jonka he sitä valaisevine promemorioineen⁴⁾ lähettivät kamarille. Tämän ehdotuksen hyväksyi kamari muutamien pienin muutoksin. Tämän jälkeen kaupunginvaltuustolle lähettämässään, tätä asiaa koskevassa, esityksessä⁵⁾ huomautti kamari ensin, että Vikin sotilasvirkatalon luovutusta kaupungille, kaupungin kannalta katsoen, oli pidettävä tämän laajan tilusvaihtokysymyksen ydinkohtana. Silmälläpitäen kaupungin mahdollisuuksia laajeta koilliseen päin, jonne luonnolliset edellytykset, kuten syvälle pistävä meren lahti erinomaisine vesiteineen ja rantojen sopivaisuus satamalaitteita varten sekä pääradan suhteellinen läheisyys, vastaisuudessa suuntaisivat laajenevan kaupungin taloudellista kehitystä, oli kaupunki ryhtynyt toimenpiteisiin mainitun kaupungin maihin rajoittuvan virkatalon hankkimiseksi kaupungille. Tähän saatiinkin hallitsijan suostumus, minkä hallitus, Suomen tultua itsenäiseksi, vahvisti, eikä kysymyksen onnellista ratkaisua varten puuttunut muuta kuin sopivan vastikkeen hankkiminen. Sellainen löytyikin lopulta ja niin ostettiin Porvoon pitäjässä sijaitseva Eknäsin tila vartavasten tähän tarkoitukseen. Edelleen vaikutti myös Hertonäsin tilan ostoon suuressa määrin luottamus siihen, että välillä oleva Vikin tila joutuisi kaupungin haltuun. Edelleen oli muistettava että kaupunki samasta syystä jätti käyttämättä ne mahdollisuudet, mitkä sillä oli tarvitsemiensa alueiden hankkimiseen niitä tarjottaessa Lauttasaarelta. Ja samalla tavalla luottaen hallitusvallan päätöksiin oli kaupunki laatintu ohjelmansa satamalaitteita, tehdasalueita ja varastopaikkoja varten. Erittäinkin suuria alueita vaativista tehdas- ja varastopaikoista oli kaupungilla suuri puute ja ilman Vikin keskiosassa olevia, näihin tarkoituksiin erittäin sopivia alueita joutuisi kaupunki näinollen vastaisuudessa varsin tukalaan asemaan. Ei Hertonäsinkään tiluksia voinut,

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 12, liite III. — ²⁾ S:n, liite IV. — ³⁾ S:n, liite II. — ⁴⁾ S:n, liite I. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 12.

siinä määrin kuin oli suunniteltu, käyttää teollisuus- ja satamatarkoituksiin, jos ne jäisivät eristetyiksi kaupungin muista osista. Kaikista näistä syistä oli kaupungin vastaiselle kehitykselle välttämätöntä, että Vikin tila kokonaisuudessaan joutuisi kaupungin haltuun. Kamari ei myöskään voinut olla huomauttamatta siitä, eikö kaupungilla laillisen hallitusvallan antamien lupauksen perusteella ollut katsottava olevan muodollinenkin oikeus saada Vikin tila kokonaisuudessaan haltuunsa. Lopuksi huomautti kamari, että eräät, tähän tilusvaihtokysymykseen kuuluvat alueluovutukset, niiden joukossa erittäinkin Lapinnientä koskevat, olivat sitä laatua, että niistä riippui useat muut sangen kiireelliset järjestelytoimenpiteet ja työt, joihin ei ollut voitu ryhtyä ennen tilusvaihtokysymyksen lopullista ratkaisua. Niinpä oli m. m. rautatien ja kadun teettäminen Merholmaan lykätty, kun tarpeellista Lapinniemenosaa, jonka poikki nämä liikenneväylät rakennettaisiin, ei ollut saatu. Edelleen ei ollut voitu alottaa Herttonäsin satama- ja rautatierakennuksia, Vikin luovutuskysymyksen ratkaisematta ollessa. Senvuoksi olisi tilusvaihtokysymys mahdollisimman pian ratkaistava ja, joskaan se muutamilta kohdin ei ollut kiireellinen, kokonaisuudessaan kerran saatava ratkaistuksi, koska sen kautta suuri joukko epäselviä omistusoikeussuhteita tulisi lopullisesti ratkaistuksi.

Rahatoimikamari esitti, että valtion ja Helsingin kaupungin välinen tilusvaihto järjestettäisiin seuraavalla tavalla:

1. Valtio luovuttaa Helsingin kaupungille Helsingin pitäjässä olevan Vikin sotilasvirkatalon ja hallintaoikeuden Lapinlahden sairaala-alueesta eroitettuun, yhteensä 92,800 m²:n suuruiseen osaan, josta valtiolle pidätetään täydellä omistusoikeudella 12,000 m² tonttimaata varastopaikaksi, ja saa valtio vastikkeeksi Porvoon pitäjässä sijaitsevan Eknäsin tilan, Meilahden huvila-alueen n:o 1, Bjälbon, alaltaan 13,200 m², Tilkan sairaala-alueen Meilahdessa, 32,000 m², Kuntähden sairaala-alueen 20,500 m² kaikkine rakennuksineen, oopperatalon tontit n:ot 8, 18, 20 korttelissa n:o 77, yhteensä 5,430 m², sekä Meilahdessa olevat korttelit n:ot 529, 603 ja 645, yhteensä 115,000 m², ollen valtion luovutettavien alueiden laskettu vaihtoarvo 100,600 markkaa suurempi kuin niiden alueiden arvo, jotka Helsingin kaupunki luovuttaa valtiolle.

2. Valtio luovuttaa Helsingin kaupungille hallintaoikeuden Turun kasarmin ja Kampin kortteleihin n:oihin 194 ja 215 sekä entiseen Venäjän sotaväen hautausmaahan Hietaniemessä ja omistusoikeuden 64,800 m²:n suuruiseen alueeseen Töölön ratapihasta, 2,160 m²:n suuruiseen alueeseen valtion omistamista tonteista korttelissa n:o 99, Lauttasaaren eteläisiin niemekkeisiin, pinta-alaltaan yhteensä 389,036 m², ja Taivallahden rannalla sijaitsevaan ruutikellarialueeseen, pinta-alaltaan 45,680 m², ja saa valtio vastikkeeksi Helsingin ja Fredriksperin rautatieasemain laajentamista varten tarvittavaa maata ja vesialuetta, yhteensä 899,075 m², kaasutehtaan korttelissa n:o 103 7,100 m², kaartin kasarmi- ja maneesitontit korttelissa n:o 57, yhteensä 17,840,875 m², kaartin sairaala-alueen korttelissa n:o 78, 9,511,957 m², Katajanokan kasarmialueen, paitsi erästä 14,700 m²:n suuruista ranta-aluetta, joka erotetaan kaupungille, joten valtion osuus on 106,850 m², entisen venäläisen sotilassairaalan alueen korttelissa n:o 42, 18,818,3 m², rahapajan tontin korttelissa n:o 142, 2,072,815 m², sekä vanhan ja uuden klinikan tontit korttelissa n:o 44, yhteensä 22,743,5 m², ollen valtion luovutettavien alueitten laskettu vaihtoarvo 7,344 markkaa suurempi kuin niiden alueiden, jotka kaupunki suorittaa.

3. Lopullisena rahasuorituksena molemmista tilusvaihtoryhmistä Helsingin kaupunki suorittaa 107,944 markkaa.

Sitäpaitsi ehdotti rahatoimikamari tilusvaihdossa noudatettavaksi seuraavaa:

Helsingin kaupunki suorittaa ja kustantaa Lapinniemellä valtiolle pidätyn tonttimaan tasoituksen, kaksiraiteisen rautatien rakentamisen sekä rakennusten, aitauksen, ja muitten laitteiden siirtämisen metsähallituksen varastoalueelta Lapinniemellä mainitulle tonttimaalle;

käyttöoikeus Turun kasarmien kortteliin n:o 194 luovutetaan Helsingin kaupungille viimeistään tammikuun 1 p:nä 1926 ja käyttöoikeus Kampin kortteliin n:o 215 viimeistään tammikuun 1 p:nä 1940, saaden kaupunki kuitenkin haltuunsa viimeainitusta korttelista jo ennenkin ne osat, mitkä se katujen järjestelyyn tai muihin tarpeisiinsa ehkä tarvitsee, lunastamalla näillä osilla olevat rakennukset luovutusaikana toimitettavan arvion mukaan, ollen tällöin otettava huomioon valtion hallintaoikeuden vielä jäljellä oleva osa;

valtionrautateiden tarpeisiin tapahtuvain luovutusten toimeenpanosta sovitaan erikseen vastaisuudessa Helsingin kaupungin ja rautatiehallituksen kesken; sekä

Taivallahden ruutikellarialue luovutetaan Helsingin kaupungille viimeistään tammikuun 1 p:nä 1940, jolloin kaupunki lunastaa silloin toimitettavan arvioinnin mukaisesta hinnasta alueella nykyään olevat rakennukset.

Asiaa ensi kerran esiteltäessä kaupunginvaltuustolle, päätti ¹⁾ valtuusto olla käymättä asiallisesti harkitsemaan rahatoimikamarin esitystä vaan tehdä valtioneuvostolle alistuksen sen määräjän pitentämisestä, jonka kuluessa oli annettava vastaus valtioneuvoston tilusvaihtotarjoukseen ja, edellyttäen, että valtioneuvosto tähän myöntyi, valtuuttaa puheenjohtajansa ja varapuheenjohtajansa asiassa jatkamaan neuvotteluja valtion kanssa.

Sittenmin ilmoitti maatalousministeriö, että määrääikää oli pitennetty elokuun loppuun sekä että ministeriö, siihen nähden että se osa Vikin tilaa, joka valtioneuvoston tarjouksen mukaan jäisi valtion haltuun ja varattaisiin maatalouskorkeakoulun paikaksi, ehkä lähitulevaisuudessa käytettäisiin tähän taroitukseen, irtisanottanut Vikin vuokrasopimuksen maaliskuun 14 p:nä 1924. Tämän johdosta ryhtyi rahatoimikamari toimenpiteisiin Eknäsin tilan vuokrasopimuksen irtisanomiseksi samaan päivään.

Sittenkuin kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valtion kanssa käymät neuvottelut olivat johtaneet kielteiseen tulokseen, esiteltiin asia uudelleen valtuustolle. Tällöin se päätti ²⁾ vastauksessaan maatalousministeriölle ilmoittaa, että kun valtion ja kaupungin välinen tilusvaihtokysymys valtuuston mielestä pääasiallisesti riippui siitä, saisiko kaupunki haltuunsa Vikin sotilasvirkatalon, josta kaupunki kahdessa eri tilaisuudessa, vuosina 1913 ja 1919, oli saanut hallituksen lupauksen ja jolla edellytyksellä kaupunki oli ryhtynyt useihin kalliisiin toimenpiteisiin vastaisen kauppansa ja teollisuutensa kehittämiseksi, ei valtuusto nykyään katsonut mahdolliseksi käydä asiallisesti harkitsemaan ministeriön laatimaa aluejärjestelyehdotusta. Vastauskirjelmässä oli edelleen kiinnitettävä maatalousministeriön huomio sekä siihen erittäin suureen merkitykseen, mikä Vikin sotilasvirkatalon omistusoikeudella oli valtakunnan pääkaupungin kehitykselle että myöskin hyöttyyn mikä koituisi siitä, Vikin tilaa koskevasta kysymyksestä riippumatta, tilusvaihto muutoin toimeenpantiin, minkä pitäisi olla yhtä tärkeätä valtiolle kuin kaupungille, minkä lisäksi ministeriölle oli huomautettava siitä, että valtioneuvoston komitea ehdotuksen laatimista varten ylimmän maatalous- ja

¹⁾ Valt. pöytäk. 13. 6. 10 §. — ²⁾ S:n 22. 8. 30 §.

metsätalousopetuksen järjestämiseksi vasta antamassaan mietinnössä yksimielisesti oli pitänyt Vikin sotilasvirkataloa sopimattomana ministeriön suunnittelemaan tarkoitukseen.

Erinäisten Hertonäsän alueiden osto. Esityksessään kaupunginvaltuustolle huomautti rahatoimikamari, että Hertonäs gods aktiebolag yhtiö, jonka kaikki osakkeet kaupunki oston kautta oli hankkinut ¹⁾ vuonna 1919, 23 vuosina 1916—18 tekemällä kauppakirjalla kaikkiaan 2,345,000 markan hinnasta, josta oli maksamatta 1,876,000 markkaa, Finska aktiebolaget G. Hartmans maskinaffär yhtiölle y. m. toiminimille ja henkilöille erinäisin velvoituksin oli myynyt kaikkiaan 431,200 m² maata ynnä vesialueita. Kauppakirjoista kävi selville, että Hertonäs gods aktiebolag yhtiö tällöin oli sitoutunut seuraaviin töihin ja toimenpiteisiin:

1) rakennuttamaan sillan Brändön salmen poikki ja ajotien sillalta myydyille alueille;

2) rakennuttamaan sillan Sörnäsän salmen poikki;

3) rakennuttamaan raitiotien Brändöstä Hertonäsiin, mikä työ oli aloitettava vuonna 1917;

4) rakennuttamaan rautatien normaali raidelevyysin valtionrautateiltä Hertonäsiin, ollen raide johdettava konsuli Chr. Rotermanin palstatilan luoteiskolkkaan ja työ aloitettava vuonna 1917;

5) tarpeen tullen antamaan käytettäväksi sähkövoimaa ja valaistusta Hertonäsissä;

6) sallimaan tontinomistajain käyttää vedenottoaikkaa, kunnes vesijohto rakennettaisiin;

7) viimeistään vuonna 1920 täyttämään penkereen meressä konsuli Rotermanin palstatilan kohdalla, joka oli merkitty kaupassa hänen palstatilastaan laadittuun karttaan; sekä

8) vuonna 1920 mainittuun karttaan merkityltä pituudelta ruoppauttamaan konsuli Rotermanin palstatilalle johtavan väylän 7 metriä ja vuonna 1923 9 metriä syväksi.

Sitäpaitsi oli Hertonäs gods aktiebolag yhtiö, nimenomaan säättämättä määräaikaan, sitoutunut:

9) laittamaan sataman Turholman selän kohdalle sekä yhdistämään sen rautatiehen, mikä määräys on kaikissa sopimuksissa; sekä 9 kohdan täydennyksenä

10) rakennuttamaan Finska aktiebolaget G. Hartmans maskinaffär yhtiön omistamain tonttien n:o:jen 29a ja 29b edustalla olevan laiturin ja siihen kaksi laituriraidetta, jotka yhdistettäisiin valtionrautatieille johtavaan raitteeseen, tonttien väliselle kadulle rakennuttamaan rautatieraitteen sekä ruoppauttamaan laiturin edustalla olevan satama-altaan 8 metriä syväksi.

Edellä luetelluista töistä oli 1 ja 2 kohdassa mainitut sillat jo rakennettu. 3 kohdassa mainittuun velvollisuuteen nähden, joka käsitti raitiotien rakentamisen Hertonäsiin, huomautti kamari, että Brändön huvilakaupunki, Brändön raitiotieosakeyhtiön osake-enemmistön haltijana, oli sitoutunut ²⁾ kolmen vuoden kuluessa sodan päättymisestä pitentämään Brändön raitiotielinjan ainakin Brändön kartanon ja Hertonäsän väliseen rajaan.

Rahatoimikamari huomautti edelleen Finska aktiebolaget G. Hartmans maskinaffär yhtiön vuonna 1922 kamarilta anoneen, että Helsingin kaupunki, jolle Hertonäs gods aktiebolag yhtiön kaikki oikeudet ja velvollisuudet olivat

¹⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 8. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 27 vuodelta 1919, siv. 9.

siirtyneet, viipymättä ryhtyisi toimenpiteisiin edellämainittujen töiden ja laitteiden teettämiseksi ja olivat muitten myytyjen palstatilain silloiset omistajat myöhemmin yhtyneet samaan vaatimukseen. Koska hakijain vaatimukset tarkoittivat töitä, joiden ehdollisesta suorittamisesta olisi suunnattomia kustannuksia, oli kamari senjälkeen antanut kaupunginjohtajan ja kamarin asiamiehen toimeksi ryhtyä hakijain kanssa neuvottelemaan, millä ehdoilla hakijat mahdollisesti suostuisivat kaupungille myymään puheenalaiset palstatilat. Tämän johdosta olivat hakijat kamarille lähettäneet myyntitarjouksen, jossa kaikki ylempänä maalla sijaitsevat alueet, yhteensä 384,500 m², tarjottiin 20 markan hinnasta m²:ltä sekä rantapalstat, konsuli Rotermanin 19,300 m²:n laajuinen palstatila 50 markasta, ja Finska aktiebolaget G. Hartmans maskinaffär yhtiön omistama 27,400 m²:n suuruinen palstatila 40 markasta m²:ltä. Puheenalaiset, kaikkiaan 9,751,000 markkaan nousevat hinnat olivat hakijat laskeneet nettohinnaksi, josta kaupunki ei olisi oikeutettu vähentämään alkuperäisestä kauppahinnasta maksamatta olevaa 1,876,000 markan erää. Oli muuten huomattava, että tämä kauppahinta ei eräänäntynyt kuoletettavaksi, ennenkuin edellä selostellut, kauppakirjoissa luetellut määräykset oli täytetty. Jotta tehtyä myyntitarjousta kävisi arvosteleminen, oli kamari antanut kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi arvioida puheenalaiset alueet, ja oli hallitus senjälkeen kamarille lähettänyt arviokirjan, jonka mukaan palstatilat, yksinomaan asuntotonttien maanarvon johdosta, oli arvioitu 5,073,200 markan hintaisiksi; sen lisäksi vaatisi konsuli Rotermanin ja Finska aktiebolaget G. Hartmans maskinaffär yhtiön omistamain palstain täyttämisen melkoisia kustannuksia, edellinen 10,000,000 markkaa ja jälkimmäinen 16,500,000 markkaa. Siihen nähden että hakijain vaatima hinta oli tunnut suurenlaiselta, oli kamarin puolesta vielä neuvoteltu, jotta hinta mikäli mahdollista saataisiin huojistetuksi, mutta ei se mainittavassa määrin ollut onnistunut. Hakijat olivat kuitenkin tehneet toisen ehdotuksen kauppahinnan laskemiseksi. Lähtökohdaksi oli siinä otettu mainitun hallituksen n. s. maapalstoista laskema hinta. Siitä oli vähennetty koko alueista vielä maksamatta oleva kauppahinta, mutta korvauksena siitä arvonnoususta, jonka kauppakirjoissa olevien määräysten noudattaminen olisi tuottanut tai lunastuksena, jotta kaupunki pääsisi suorittamasta näitä miljoonatöitä, oli kauppahintaan lisätty 10 markkaa m²:ltä. Rantapalstoihin nähden oli lähtöhinnaksi laskettu, edellisen 40 ja jälkimmäisen 60 markkaa, minkä jälkeen hinnan laskeminen oli toimitettu samalla tapaa kuin muidenkin alueiden. Tällä hinnoituksella olivat hakijat saavuttaneet kaikkiaan 9,504,900 markan nettohinnan, joka n. 250,000 markalla alitti alkuperäisen tarjouksen.

Näiden tosiasian pohjalla oli rahatoimikamari erinäisissä kokouksissa käsitellyt asiaa, ja oli tällöin sen lainopillista puolta pidetty erittäin tärkeänä. Kaikissa kauppakirjoissa oli nimittäin edellämainittujen velvoitusten täyttämistä sen laatuinen määräys, että, ellei myyjä kolmen vuoden kuluessa sodan päättymisestä ollut täyttänyt, mitä oli määrätty, ostaja oli oikeutettu peruuttamaan sopimuksen ja, palauttamalla ostetun alueen, vaatimaan takaisin mitä hän oli kauppahinnasta suorittanut, ynnä 6 %:n koron, maksupäivästä lukien. — Kamari oli senvuoksi asian lainopillisesta sisällyksestä hankkinut asiantuntijan lausunnon, josta kävi ilmi, että painavia syitä oli olemassa puheenalaisen määräyksen tulkitsemiseksi siten, että oikeus kolmen vuoden kuluttua sodan päättymisestä peruuttaa sopimus kauppakirjan määräyksen mukaan oli vain ostajilla, s. o. hakijoilla, mutta että kaupungin, jos hakijat eivät halunneet peruuttaa kauppaa, olisi pakko hakijain vaatimuksesta ja

asianomaisten kauppakirjain määräämissä puitteissa suorittaa puheenalaiset tehtävät. Hertonäsin kauppaa valmistelemaan asetettu komitea oli tosin rahatoimikamariin vuonna 1919 antamassaan mietinnössä lausunut, että, jollei puheenalaisia velvoituksia syystä tai toisesta täytetty, ei kaupungille sopimusten määräysten mukaan koituisi muuta seuraamusta, kuin että tontinhaltijoilla olisi tilaisuus ostamansa alueet palauttamalla vaatimaan takaisin suorittamansa kauppahinnan osan ynnä 6 %:n koron maksupäivästä lukien. Koska kuitenkin kamarin hankkiman lainopillisen selvityksen mukaan viime-mainitun käsityksen oikeus tuntui epäilyksenalaiselta, oli kamarin mielestä ollut perusteltua aihetta olemassa ottaa asian taloudellista puolta arvosteltaessa lukuun, että kaupunki, neuvottelujen rauettua, oikeudellista tietä voitaisiin velvoittaa suorittamaan puheenalaiset tehtävät.

Tämän yhteydessä huomautti rahatoimikamari edelleen, että majuri Thorulfin vuonna 1918 laatiman, Hertonäsin sataman täydellisen rakentamisen likimääräisen kustannusarvion mukaan yksinomaan nämä kustannukset nousisivat 17,360,000 Ruotsin kruunuun. — Tosin ei kaupunki ollut velvollinen satamarakennuksia teettäessään yksityiskohtaisesti noudattamaan puheenalaista ehdotusta, mutta saanee tästä kuitenkin käsityksen suoritusten laajuudesta. Täyden riippumattomuuden saavuttamiseksi Hertonäsin rautatie- ja satamakysymyksiä ratkaistaessa näytti sentähden tarpeelliselta, että ulkoapäin tuleva painostus ei tässä kohden pääsisi häiritsemään, ja näytti, sekä tähän nähden että mahdollisuuden varaamiseksi kaupungille jättää laitteiden teettäminen sopivampaan aikaan, puheenalaisten alueiden ostoa olevan puollettava. Puheenalaisten palstatilain ostoa oli sekin mielipideryhmä kamarissa periaatteellisesti puoltanut, joka ei ollut katsonut hakijain voivan toivoa oikeudenkäynnillä saavansa kaupungin pakoitetuksi suorittamaan puheenalaiset tehtävät. Välttämätöntä oli, että tarpeellisia tehdasalueita varattaisiin, jotka välittömästi yhdistettyinä valtionrautateihin ja syväkulkuisille aluksille varattuun satamaan voisivat tehdä teollisuuden kehityksen mahdolliseksi. Kaupunki tarvitsi välttämättömästi tilaa sopivia varastopaikkoja varten, johon tarkoitukseen Hertonäsin vastaisen sataman kohdalla olevat alueet olisivat sopivia. Myöskin oli kaupunki Oulunkylän—Hertonäsin rautatietä varten osittain hätäaputöinä suoritettuihin esitöihin käyttänyt n. 2 miljoonaa markkaa, minkä tähden tätä rautatietä koskeva kysymys oli periaatteessa ratkaistu, joskaan siitä ei vielä ollut lopullista päätöstä muodollisesti tehty. Luonnollisena seurauksena tästä olisi, että Hertonäsiin rakennettaisiin satama, jos kohta ei niin laajaa kuin edellämäinittu suunnitelma ja puheenalaiset kauppakirjat edellyttivät. Mutta sataman käyttämiseksi olisi tarpeellista saada konsuli Rotermanın ja Finska aktiebolaget G. Hartmans maskinaffär yhtiön palstat, jotka muutoin eristäisivät kaupungin juuri siitä ranta-alueesta, mihin satama oli sijoitettava. Ylempänä olevat palstatilat eivät tosin olleet aivan yhtä tarpeellisia, mutta jotta voitaisiin täydellisesti käyttää vastaista rantatietä, sekä tarkoituksenmukaisesti järjestää vastaiset tehdas-, tavarasuoja-, varasto- ja asuinalueet, näyttivät nämäkin alueet kaupungille tärkeiltä, ja täytyi niidenkin lunastusta näillä perusteilla puoltaa.

Hakijain määräämä hinta oli tosin rahatoimikamarista tuntunut jossain määrin kohtuuttomalta, mutta oli kamari kuitenkin äänestettyään katsonut kaupan päättämistä puoltavien seikkain olevan niin pakoittavia, ettei kamari ollut voinut olla puoltamatta hyväksyttäväksi hakijain viimeksi asettamia kauppaehtoja. Tällöin oli kamari myös ottanut huomioon, että kaupungin yleisten töiden hallituksen toimittamassa arvioissa ainoastaan maanarvo oli

otettu varteen siihen muuttuneeseen tilaan katsomatta, johon palstatilat joutuisivat ja niiden saavuttamaan korkeampaan arvoon, siinä tapauksessa että kauppakirjoissa mainitut työt olisi suoritettu. Ei myöskään voinut kieltää että hakijat, ostaessaan alueensa, olivat ottaneet lukuun näiden tehtävien suorituksen, eritoten huomioon ottaen muutamain palstatiloistaan suorittaman hinnan. Nämä hinnat olivat, Finska aktiebolaget G. Hartmans maskin-affär yhtiön ja konsuli Rotermanın vuosina 1917 ja 1918 ostaessa palstatilansa, 25, 12:50 ja 14 markkaa m²:ltä, jota vastoin kaupunki vuonna 1919, maanarvon jo tuntuvasti noustua, maksoi Hertonäsin tilasta keskimäärin vain 1:42 markkaa m²:ltä.

Maksuehtoihin nähden oli rahatoimikamari hyväksynyt hakijain ehdotuksen, että kauppahinnasta kauppaa päätettäessä maksettaisiin kolmasosa sekä loput, kaksikolmasosaa, kaupungin 7 %:n koroin antamalla velkakirjoilla, jotka kuoletettaisiin kolmen vuoden kuluessa siten, että velkamäärästä maksettaisiin vuosittain kolmannes.

Rahatoimikamari esitti että kaupunginvaltuusto päättäisi:

Finska aktiebolaget G. Hartmans maskinaffär yhtiöltä ja muilta haki-joilta ostaa puheenalaiset Hertonäsin alueet, yhteensä 431,200 m², 9,504,900 markan hinnasta sekä samalla kuitata hakijain puheenalaisista alueista vielä suorittamatta olevan kauppahinnan osan 1,876,000 markkaa, joka oli yllämainittujen suoritusten varassa;

maksuehtoihin nähden hyväksyä, että kauppahinnasta, joka oli suoritettava lainavaroista, maksetaan kolmannes eli 3,168,300 markkaa kauppaa päätettäessä ja loput kolmen vuoden kuluessa 7 %:n koroin annetuilla velkakirjoilla, jotka kuoletetaan kolmen vuoden kuluessa 2,112,200 markalla vuosittain; antaa kaupunginkassasta etuantina maksaa edellämainitut 3,168,300 markkaa, joka merkitään 1924 vuoden budjettiin; sekä

antaa rahatoimikamarin toimeksi ryhtyä kaikista puheenalaisista kaupoista johtuviin toimenpiteisiin.

Lopullisessa äänestyksessä rahatoimikamarissa oli kaksi jäsentä puoltanut hyväksyttäväksi pyydettyä hintaa, kaksi muuta jäsentä oli tahtonut puoltaa alueiden ostoa siitä hinnasta, johon kaupungin yleisten töiden hallitus oli ne arvoinut, mutta, kun hakijat eivät olleet hyväksyneet tätä hintaa, evännyt tarjouksen sekä tahtonut jättää kauppakirjoissa mainittujen suoritusten täyttämistä koskevat vaatimukset huomioon ottamatta, sekä puheenjohtaja tahtonut puoltaa ostettaviksi ainoastaan Finska aktiebolaget G. Hartmans maskinaffär yhtiön, konsuli Rotermanın, Aktiebolaget Ferro yhtiön ja John Stenbergin konetehdas osakeyhtiön omistamia alueita niiden alkupe-raisestä hinnasta, 4,351,000 markasta, mutta äänestyksen tuloksen johdosta pakoitettuna lausumaan mielensä myyntitarjouksen hyväksymisestä tai lykkäämisestä kokonaisuudessaan, yhtynyt ensinmainittujen jäsenten lausuntoon.

Antamassaan lausunnossa ehdotti valmisteluvaliokunta sen jälkeen, että kaupunginvaltuusto epäisi hakijain anomuksen, että kaupunki heti ryhtyisi teettämään kauppakirjoissa mainittuja, vielä suorittamattomia töitä ja laitteita, ollen kullakin hakijalla valta asianomaiseen kauppakirjaan pannun määräyksen mukaisesti vaatia kauppasopimuksen peruuttamista ja palauttamalla ostamansa alue saada takaisin, mitä hän kauppahinnasta oli suorittanut ynnä 6 %:n korko maksupäivästä lukien, sekä että valtuusto, koska hakijain puheenalaisista alueista vaatimat hinnat oli havaittu kohtuuttoman suuriksi, epäisi myöskin heidän myyntitarjouksensa.

Asiaa esiteltäessä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto hyväksyä valmisteluvaliokunnan epäävän ehdotuksen.

Tehdaskorttelin n:o 177, Munkkisaaren, hankkiminen kaupungille. Aktiebolaget Munkholmen osakeyhtiö oli rahatoimikamarille tarjoutunut 5,500,000 markan hinnasta kaupungille myymään tehdaskorttelin n:o 177, Munkkisaaren, siihen tehtyine rakennuksineen sillä ehdolla, että yhtiö saisi oikeuden kolmeksi vuodeksi 250,000 markan vuosivuokrasta vuokrata tehdasliikkeellensä tarpeellisen maa-alueen rakennuksineen sekä vuokrakauden päättyessä vuokrasopimuksen pitennetyksi edelleen kahdeksi vuodeksi sekä, jos kaupunki vuokrakauden kuluessa rakennuttaa rautatieraitteen myydylle alueelle, oikeuden vapaasti käyttää sitä tehdasliikkeensä tarpeisiin.

Kaupungin yleisten töiden hallitus huomautti, että Munkkisaari, pinta-alaltaan 29,560 m², oli kaupungille erittäin arvokas; sijaiten tuloväylän varrella ja ollen n. 300 metrin pituudelta Länsisataman tärkeimmän altaan sivuna, alue vastedes olisi kaupungille korvaamaton. Jo nyt se hyödyttäisi kaupunkia sangen suuresti, koska se tarjosi mahdollisuuden syvän rannan varrelle järjestää kivihiilen varastopaikkoja. Kaupungin ja Osakeyhtiö Hietalahden Laivatelakan välisen vuokrasopimuksen mukaan kaupunki voi teettää rautatieraitteen tehdaskorttelin n:o 178 rantaa pitkin. Edelleen sisältyi saari tärkeänä osana majuri Thorulfin laatimaan Länsisataman laajennussuunnitelmaan. Hinta oli hallituksen mielestä kohtuullinen, katsoen siihen että kaupungin joka tapauksessa olisi lunastettava tämä alue. Jos lunastus lykätäisiin myöhempään aikaan, tulisi hinta olemaan tuntuvasti suurempi. Hallitus oli tarkkaan arvioinut alueen ynnä sille teetetyt rakennukset; tällöin oli pohjaksi pantu ne arvot, jotka kuluvan vuoden tulo- ja omaisuusveroa laskettaessa oli pantu Tokankadun viereisille tonteille, ja oli näiden arvo 120 à 200 markkaa m²:ltä. Vertailun vuoksi hallitus huomautti, että korttelin n:o 178 tonttiarvo, laskettuna tässä korttelissa sijaitseville varastopaikoille vahvistettujen vuokrain mukaan, olisi n. 68 à 100 markkaa m²:ltä. Kun ei voisi odottaa, että yksinomaan vuokraamalla varastotontteja heti saataisiin maanarvon täysi korko, oli hallitus, huomioon ottaen Munkkisaaren alueen arvokkaan aseman, pitänyt 150 markan yksikköhintaa m²:ltä kohtuullisena. Rakennusten arvon, laskettuna niiden pinta-alan tai kuutiosisällön mukaan, johtoi-neen, höyrykattiloinen y. m. hallitus arvioi kaikkiaan 862,150 markaksi. Näiden laskelmain mukaan olisi Munkkisaaren sekä rakennusten y. m. arvo 4,434,000 + 862,150 eli kaikkiaan 5,296,150 markkaa. Yhtiön asettamia vuokra-eh-toja piti hallitus kaupungille edullisina.

Asiaa valmistelemaan satamahallituksessa asetettu valiokunta lausui, että kaikkien tulisi olla yksimielisiä siitä, että kaupungin haltuun oston kautta joutuvat laituritilat ja varastosuoja-alueet olivat välttämättömät. Mutta kun Munkkisaaren erottaa satamaradasta alue, jota kaupunki ei moniin aikoihin saisi vapaasti käyttää, katsoi valiokunta Munkkisaarta voitavan käyttää satamaliikenteen tarpeisiin ainoastaan sillä edellytyksellä, että sopiva rautatieyhteys voitiin järjestää satamaradan kanssa. Tästä olisi saatava selvitys, ennenkuin alueen arvon kaupungille voi lopullisesti määrätä. Rakennuksista voitaisiin, sittenkun erinäisiä muutoksia ja täydennyksiä oli tehty, satamalaitoksen tarpeisiin käyttää ainoastaan valiokunnan lausunnon oheisessa karttaluonnoksessa n:oilla 5 ja 8 a merkityt asuin- ja tehdasrakennukset sekä mahdollisesti tehtaan voima- ja lämpökeskus. Edellyttäen rautatieyhteys

¹⁾ Valt. pöytäk. 14. 11. 8 §.

järjestettävän ehdotti valiokunta, että Munkkisaari siihen teetettyine rakennuksineen lunastettaisiin kaikkiaan 4,000,000 markan hinnasta. Edelleen olisi vuokramaksu määrättävä niin suureksi, että se vastaisi kulloinkin suoritettavaa kauppahinnan korkoa. Siihen nähden että melkoisia täyte- ja tasoitustöitä oli teetettävä alueella, ennenkuin sitä voitiin täysin käyttää, sekä rakennusten kuntoon katsoen satamahallitus kaikin puolin yhtyi valiokunnan ehdotukseen kauppahinnan suhteen ja ehdotti, että rahatoimikamari edelleen neuvottelisi asiasta yhtiön kanssa.

Rahatoimikamari yhtyi kaupungin yleisten töiden hallituksen lausuntoihin alueen merkityksestä kaupungille. Sillä tavoin kuin Länsisatama siihen asti oli rakennettu ja millaiseksi tämä satama huolimatta siitä, mikä suunnitelma lopullisesti hyväksyttäisiin, muodostuisi, jäisi työ kuitenkin aina keskenräiseksi, ellei Munkkisaari liittyisi oleellisena osana tähän kokonaisuuteen. Satamahallituksen huomauttaman vaikeuden johdosta yhdistää Munkkisaari satamarataan, lausui kamari, että kaupungin hallinnossa jo aikaisemmin oli ajateltu mahdolliseksi yhdistää mainittu saari rautatieraitteella satamarataan; vuokrasopimuksesta, joka kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan vuonna 1915 oli tehty osakeyhtiö Hietalahden laivatelakan kanssa ¹⁾, oli nimenomaan vuokraajan velvollisuutena määrätty, että, jos kaupunki vuokrakauden kuluessa yhdistää Munkkisaaren katuun tai liikenneväylään, yhtiö oli velvollinen omalla kustannuksellaan rakennuttamaan kaikki ne sillat ja alikäytävät y. m., jotka olivat tarpeelliset, jotta yhtiön telakka- ja nostolaitteet voisivat risteyttää tämän liikenneväylän. Lukuunottamatta keinoa laivatelakan vuokra-alueen, korttelin n:o 178, alapuolelta yhdistää Munkkisaari satamarataan, oli olemassa mahdollisuus toisinkin aikaansaada tuollainen yhteys. Tuollaisen rautatieraitteen kustannukset voitiin arvioida n. 1,000 markaksi juoksevalta metriltä eli, kun raiteen koko pituus oli n. 580 m, n. 580,000 markaksi. Satamahallituksen huomautus, että rakennukset eivät olleet hyvässä kunnossa ja että kaupunki omiin tarpeisiinsa voisi käyttää vain muutamia niistä, oli oikea, mutta kaupungin yleisten töiden hallitus oli arvioinnissaan ottanut tämän seikan huomioon panemalla niille varsin alhaiset arvot. Hintaan nähden yhtyi kamari viimemainitun hallituksen käsitykseen, sitäkin suuremmalla syyllä kun voi olla tarjona vaara että Munkkisaaren omistusoikeus ehkä siirtyisi sellaisiin käsiin, että kaupunki ainoastaan pakkolunastuksella voi hankkia sen omakseen. — Ehdotettuja vuokraehtoja kamari piti edullisina. Alue, jonka yhtiö saisi vuokrata, oli ainoastaan n. $\frac{1}{3}$ saaren koko pinta-alasta. Jäljellä olevan osan voisi kaupunki aluksi vuokrata esim. varastopaikoiksi, joista oli suuri puute. Kun hinta, jota kamari oli katsonut voivansa puoltaa, ei ollut yhtiön tarjouksen mukainen, oli neuvotteluja yhtiön kanssa jatkettu. Edellyttäen hintakysymyksestä voitavan sopia, oli kamari päättänyt kaupunginvaltuustolle esittää, että kaupunki ostaisi Munkkisaaren kaupungin yleisten töiden mainitsemasta hinnasta. Sittemmin oli yhtiö ilmoittanut suostuvansa hyväksymään mainitun hallituksen arvioinnin, kuitenkin sillä ehdolla, että kauppahinta, 5,296,150 markkaa, suoritettiin siten, että kauppakirjaa allekirjoitettaessa 2 miljoonaa markkaa suoritettiin käteisellä ja loput ynnä 7 %:n korko ennen heinäkuun 1 p:ä 1924.

Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto: aktiebolaget Munkholmén osakeyhtiöltä ostaa tehdaskorttelin n:o 177, Munkkisaaren, ynnä kaikki siinä olevat rakennukset 5,296,150 markan hin-

¹⁾ Ks. 1915 vuod. kert. siv. 16. — ²⁾ Valt. pöytäk. 12. 9. 25 §.

nasta, josta aluksi oli maksettava 2,000,000 markkaa etuantina kaupunginkassasta;

merkitä kauppahinnan 1924 vuoden budjettiin; sekä

oikeuttaa rahatoimikamarin enintään 5 vuoden ajaksi 250,000 markan vuosivuokrasta vuokraamaan yhtiölle kaikki Munkkisaarella olevat rakennukset ynnä siihen kuuluvan, enintään 9,400 m²:n laajuisen maa-alueen.

Övergård ja Nedergård nimisten Santahaminassa olevain tilain liittäminen kaupunkiin. Sittenkun oli vaadittu lausuntoa Uudenmaan läänin maaherran sisäasiainministeriölle tekemän esityksen johdosta, että Suomenlinnan linnoitusalueeseen kuuluvat Övergård ja Nedergård nimiset, valtion omistamat tilat n:ot 1 ja 2 Helsingin pitäjässä Santahaminassa kirkollisessa, hallinnollisessa ja lainkäytöllisessä suhteessa liitettäisiin kaupunkiin, päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, sittenkun kaupungin yleisten töiden hallitus, rahatoimikamari ja kysymystä rajakkaisten alueiden liittämisestä kaupunkiin valmistelemaan asetettu komitea olivat antaneet lausuntonsa asiasta, lausunnossaan puoltaa puhealasta esitystä hyväksyttäväksi ehdolla, ettei kaupungille toimenpiteen johdosta koitunut minkäänlaisia ylimääräisiä kustannuksia virkamiehille maksettavien korvausten johdosta tai muussa muodossa. Yllämainitun hallituksen tämän yhteydessä lausuma toivomus, että myöskin Mjölön linnoitusalueeseen kuuluva yksinäistalo liitettäisiin kaupunkiin, ei aiheuttanut toimenpidettä valtuuston puolelta.

Erinäisten Huopalahden kunnan osien liittäminen kaupunkiin. Huopalahden kunnanvaltuusto oli valtioneuvostolle esittänyt, että erinäiset mainitussa kunnassa olevat tilat ja tilanosat, jotka kuuluivat valtiolle ja Helsingin kaupungille ja jotka Hagan kauppalan erotuksen jälkeen tammikuun 1 p:nä 1923 eivät enää maantieteellisesti olleet Huopalahden kunnan pääosan yhteydessä, hallinnollisessa, lainkäytöllisessä, kunnallisessa ja kameraalisessa suhteessa siirrettäisiin Helsingin kaupunkiin. Esityksen perustelemiseksi oli huomautettu sen seikan sopimattomuudesta, että valtiolle ja vieraille kunnalle kuuluvia alueita oli Huopalahden kunnassa. Oli tosin herätetty kysymys paljon suurempain alueiden, m. m. mahdollisesti koko Huopalahden kunnan, liittämisestä kaupunkiin, mutta tämä kysymys oli toistaiseksi aivan valmistavassa vaiheessa.

Vaadituksi lausunnoksi tämän esityksen johdosta päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto, sittenkun rahatoimikamari ja kysymystä rajakkaisten alueiden liittämisestä valmistelemaan asetettu komitea olivat lausuneet mielensä asiasta, ilmoittaa, ettei valtuustolla ollut mitään muistuttamista ehdotettua siirtoa vastaan.

Starensin tilan osto. Helsingin pitäjän Malmin kylässä sijaitsevan Starensin tilan omistajat, leskirouva S. Alli sekä herrat M. V. Härkönen ja H. Kurikka, olivat tarjonneet kaupungille ostettavaksi tämän tilan, johon kuului n. 60,000 m²:n suuruinen viljelty kotipalsta, metsäpalsta, alaltaan n. 260,000 m², sekä 33 tilasta erotettua, heille yhteisesti kuuluvaa palstatilaa, alaltaan kaikkiaan 45,490 m² viljeltyä maata, 1 markan keskihinnasta m²:ltä eli kaikkiaan pyöreän luvuin 365,000 markasta. Antamissaan lausunnoissa puolisivat kaupungin-
asemakaava-arkkitehti ja kaupungingeodeetti tarjousta hyväksyttäväksi, jota vastoin kaupungin yleisten töiden hallitus ehdotti sen hyväksyttäväksi siten muutettuna, että metsäpalstan hinta alennettiin 60 penniin m²:ltä, joten

¹⁾ Valt. pöytäk. 28. 11. 1 §. — ²⁾ S:n 14. 11. 5 §.

kauppahinta huojistuisi 261,000 markaksi. Maatalouslautakunnan mielestä taas olisi kotipalsta, joka sijaitisi kaupungin maiden välissä, ostettava vaaditusta yksikköhinnasta, jota vastoin palstatiloja, jotka olivat kaupungille tarpeettomat, ei olisi ostettava ja metsäpalsta, jonka liittäminen kaupungin maihin tekisi ne yhtenäisemmiksi, mutta jonka hinta oli liian suuri, olisi kaupungin lunastettava ainoastaan edellyttäen, että hinta alennettiin n. $\frac{3}{4}$:llä. Sittenkun myyjät olivat ilmoittaneet suostuvansa myymään tilan ainoastaan kokonaisuudessaan palstatiloihin, mutta neuvoteltuaan rahatoimikamarin kanssa alentaneet koko alueen hinnan 270,000 markkaan, esitti kamari, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi viimemainitun tarjouksen sekä että kauppahinta merkittäisiin kaupungin 1924 vuoden menosääntöön ja maksettaisiin etu-
antina kaupungin kassasta. Valtuusto hyväksyi ¹⁾ kamarin ehdotuksen.

Starensin tilasta erotettujen palstain myynti. Sittenkun kaupunki ostamalla Starensin tilan ¹⁾ oli saanut haltuunsa 33 mainitusta tilasta erotettua palstaa, jotka olivat erillään kaupungin muista viljelyksistä, ja useat henkilöt olivat pyytäneet saada ostaa muutamia näistä palstoista sekä maatalouslautakunta oli puoltanut niiden myymistä 5 markasta m²:ltä, anoi rahatoimikamari oikeutta mainittua lautakuntaa kuultuaan vähintään 5 markan hinnasta m²:ltä huutokaupalla myydä mainitut palstatilat. Kaupunginvaltuusto lähetti ²⁾ asian lausunnon saamiseksi kaupungin yleisten töiden hallitukseen.

Toivolan turvakodin läheisyydessä sijaitsevan vuokrapalstatilan osto siinä olevine rakennuksineen. Sittenkun maanviljelijä V. Weck oli tarjoutunut 60,000 markasta kaupungille myymään vuokraoikeuden Toivolan turvakodin läheisyydessä Pakinkylässä sijaitsevaan palstatilaan, jonka vuokraus päättyi vuonna 1927, ynnä kaksi sille teetettyä rakennusta, nimittäin pienehkön hirsisen asuinrakennuksen ja pienemmän ulkokuonerakennuksen, puolsi virkaatoimittava kaupunginarkkitehti, joka arvioi puheenalaiset rakennukset kaikkiaan 45,000 markaksi, ostoa, samoin kuin lastensuojelulautakunta, jonka mielestä palstatila rakennuksineen oli tarpeellinen mainitulle turvakodille. Rahatoimikamarin, neuvoteltuaan myyjän kanssa, onnistuttua huojistamaan hinnan 55,000 markkaan päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto kamarin ehdotuksesta vuoden tilierotuksesta osoittaa viimemainitun rahamäärän mainitun palstatilan ostoon sekä antaa sen lastensuojelulautakunnan haltuun käytettäväksi Toivolan turvakodin tarpeisiin.

Tonttien myyntiehtojen muuttaminen. Esityksessä kaupunginvaltuustolle lausui rahatoimikamari, että myytäessä kaupungille kuuluvia rakentamattomia tontteja kauppahinta valtuuston vahvistaman kaavakkeen mukaan laaditun kauppakirjan 1 ja 4 kohdan mukaisesti määrättiin siten, että se hinta, minkä asianomainen tontinostaja kuulutetussa huutokaupassa oli tarjonnut, korotettiin 90 %:lla sekä yhteenlaskettu määrä pidettiin lopullisena kauppahintana ja oli leimaveron laskuperusteena lainhuudatusta hankittaessa. Kauppakirjan 4 kohdassa sitoutuisi ostaja kolmen vuoden kuluessa rakennuttamaan ostetun tontin uhalla, että $\frac{1}{3}$ 90 %:n määrään huutokauppahinnasta nousevasta ostajan antamasta velkakirjasta, maksamattoman kauppahinnan oikeudella lankee maksettavaksi. Ellei tonttia kuuden vuoden kuluessa olisi rakennettu, lankeaisi jäljellä olevat kaksi kolmasosaa velkakirjan sisällöstä maksettavaksi.

Siihen nähden että puheenalainen uhka rakennusvelvollisuuden laiminlyömisestä ei ollut osoittautunut riittävän tehokkaaksi ja kun rahatoimi-

¹⁾ Valt. pöytäk. 18. 4. 6 §. — ²⁾ S:n 14. 11. 10 §. — ³⁾ S:n 14. 11. 9 §.

kamari oli huomannut, että siihen saakka noudatettua huutokauppa-menettelyä seuraten tontit säännöllisesti oli myyty kamarin kunakin vuonna määräämään alimpaan hintaan, oli rahatoimikamari ottanut käsiteltäväkseen kysymyksen uuden menettelyn käytäntönottamisesta tontteja myytäessä ja oli kamari, hankittuaan tarpeellisen selvityksen vastaavasta menettelytavasta Skandinavian suurissa kaupungeissa, päättänyt mikäli mahdollista jo vuoden varrella lähettää ehdotuksen tontin myynnin vastaiseksi ratkaisuksi. Erinäisiä kohtia voimassa olevissa määräyksissä olisi kuitenkin viipymättä muutettava, ja oli tätä kysymystä väliaikaisesti pohdittu kamarin tätä tarkoitusta varten asettamassa komiteassa, jonka ehdotukseen kamari oli yhtynyt.

Rahanarvon laskun ja tontinhintain nousun johdosta oli tontteja ostettu keinottelutarkoituksessa sekä tontinhintain nousua odotellen jätetty rakentamatta. Uhka, johon ostaja oli sitoutunut sen kautta että hän oli velvollinen suorittamaan 90 %:n lisän kauppahinnasta jättäessään tontin rakentamatta kuuden vuoden kuluessa, ei tuntunut riittävältä. Kamari oli sen vuoksi katsonut, että tätä uhkaa olisi melkoisesti kovennettava. Jottei tonttien kysyntä vähenisi, ja kun sattuvien esteiden vuoksi rakennustöiden loppuunsaorittaminen ilman sivuaikeitaakin saattoi viivästyä kolme vuotta, ei kamari ollut katsonut voimassa olevaa säännöstä kauppahinnan korottamisesta 30 %:lla ensimmäisestä laiminlyönnistä tarvitsevan korottaa. Sitävastoin olisi kamarin mielestä asianomaisten tontinostajain, elleivät he kuuden vuoden kuluessa olleet loppuunsaorittaneet tontin rakentamista, suoritettava melkoisesti korotettu maksu, ja oli kamari tällöin harkinnut 120 %:n lisäkorotuksen kohtuulliseksi ja tehokkaaksi. Näin ollen nousisi huutokauppahinta, jos tontti vielä kuuden vuoden kuluttua tontin myynnistä olisi rakentamatta, kaikkiaan 150 %:lla. Tätä ehdotusta tuskin voitiin käytännössä toteuttaa ellei toistakin määräystä, joka jo nyt oli tuottanut vaikeuksia tontteja myytäessä, muutettu sopivalla tavalla, nimittäin mikäli koski kauppahinnan määrän laskeamista. Varsinaisena kauppahintana oli pidettävä ainoastaan sitä hintaa, mistä tontti huutokauppatilaisuudessa oli huudettu. Ostajalle, joka täytti kauppaehdot, ei myöskään tontinostosta aiheutunut muita maksuja. Kun kauppa-kirjakaavakkeen mukaan kauppahintaan myöskin sisältyi siinä edellytetty rakennusvelvollisuuden täyttämisen vakuudeksi määrätty uhka, eli 90 % huutokauppahinnasta, oli sekin ostaja, joka lojaalisesti täytti kaikki sitoumuksensa, velvollinen suorittamaan leimaveroa kauppahinnasta, joka 90 %:lla ylitti todellisen hinnan. Kun leimavero puheenalaisia kauppaehtoja vahvistettaessa ei ollut niin ankara kuin nykyään, ei tällä seikalla ollut silloin ollut sanottavaa taloudellista merkitystä. Nyt sitävastoin puheenalainen seikka useissa tapauksissa vaikutti peloittavasti ostajaan, varsinkin kun voimassa oleva leimavero oli progressiivinen, ja oli senvuoksi omansa alentamaan sitä hintaa, minkä kaupunki tämänlaatuisten määräysten ollessa tarkoituksenmukaisemmin järjestettyinä saattaisi tonteistaan toivoa. Tähän nähden ei lisämaksun olisi katsottava sisältyväksi kauppahintaan vaan lähinnä pidettävä sovinnaisakkojen veroisena. Ostajan olisi kuten tähänkin saakka annettava velvollisuutensa vakuudeksi kauppa-kirjassa määrätyn rahamäärän suorittamisesta kaupungille velkakirja, mikä kaupungin puolesta kiinnitettäisiin tonttiin. Koska kaupunki vallitsevan käytännön mukaan ostajan puolesta hankki lainhuudatuksen antamatta tätä ennen ostajalle kauppa-kirjaa, voi kaupunki vilpittömältä ostajalta turvata itselleen saman etuoikeuden kuin maksamattomaan kauppahintaan nähden. Estääkseen väärinkäyttöä siinä suhteessa, että tontinostaja, jo ennenkuin hän oli saanut kauppa-kirjansa,

mahdollisesti oli pannut vireille kiinnityshakemuksen toisen hyväksi, voi kaupunki turvata etunsa vaatimalla tontin rasiustodistuksen, ennenkuin lainhuudatusta ja kiinnitystä kaupungin puolesta haettiin. Järjestämällä kysymys yllämainitulla tavalla taattaisiin asianmukaisesti kaupungille oikeus saada sovittu lisämaksu tontista rakennusvelvollisuutta laiminlyötyessä ja vähenisi käytännössä mitättömäksi se teoreettisesti olemassa oleva vaara, että vilpillisen ostajan mahdollisesti olisi onnistunut saada kiinnitys kolmannen hyväksi paremmalla oikeudella kuin kaupungin kiinnityksellä on. Tämän vaaran riittävänä vastapainona olisivat toiselta puolen kaupungin saavuttamat edut edellyttäen, että kysymys järjestettiin ehdotetulla tavalla.

Rahatoimikamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto oikeuttaisi kamarin rakentamattomia tontteja myytäessä muuttamaan voimassa olevain kauppa-kirjankaavakkeiden ehtoja siten

että tontinostaja, joka kuuden vuoden kuluessa ei asianmukaisesti ole rakennuttanut tonttia, on velvollinen kaupungille suorittamaan, paitsi 30 % kauppahinnasta, minkä määrän hän kolmen vuoden ajan laiminlyömisen johdosta on ollut velvollinen maksamaan, lisäksi 120 % huutokauppahinnasta; ja

että ostaja näitten mahdollisten lisämaksujen suorittamisen vakuudeksi kaupungille antaa velkakirjoja, joiden määrää ei lasketa kauppahintaan sisältyväksi, mutta jotka parhaimmalla etuoikeudella maksamattoman kauppahinnan jälkeen kiinnitetään myytyyn tonttiin ja sille rakennettaviin rakennuksiin.

Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ hyväksyä rahatoimikamarin ehdotuksen sekä sen lisäksi kehoittaa kamaria tontteja myytäessä ottamaan käytäntöön sellaiset kauppa-kirjankaavakkeet, joissa ei ole mitään määräystä lisämaksusta rakennusvelvollisuutta laiminlyötyessä.

3. *Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat asiat.*

Tonttipaikan osoittaminen ehdotetulle eduskuntatalolle. Eduskuntatalo-lautakunta oli kaupunginvaltuustolta tiedustellut, suostuisiko ja millä ehdoilla Helsingin kaupunki ehdotetun eduskuntatalon paikaksi luovuttamaan n. 6,000 m²:n laajuisen alueen joko Tähtitorninmäen itäosan ylimmältä kohdalta tai myös Töölön korttelista n:o 401 (oikeastaan korttelit n:ot 402, 403 a ja 403 b).

Tämän johdosta pyysi rahatoimikamari, jolle asia oli lähetetty, kaupungin yleisten töiden hallitukselta lausuntoa asiasta ja lausui se, viitaten kaupungin asemakaava-arkkitehdin ja kaupungingeodeetin antamaan promemoriaan, että se periaatteessa vastusti paikan luovuttamista Tähtitorninmäeltä tähän tarkoitukseen. Se oli kaupungin harvoja puistoja ja korvaamattoman arvokas sekä suuria kustannuksia uhraamalla varustettu istutuksilla, jotka melkoiselta osalta menisivät hukkaan, jos eduskuntatalo sijoitettaisiin sinne. Kun kaupungin rakennusjärjestykseen tältä mäeltä avautuvan näköalan säilyttämiseksi oli pantu määräyksiä, jotka rajoittivat korkeinta luvallista rakennuskorkeutta Tähtitorninmäen eteläpuolella olevissa kortteleissa n:oissa 100 a ja 100 b, olisi sitäpaitsi epä johdonmukaista supistaa näkö-

¹⁾ Valt. pöytäk. 21. 3. 14 §.

alaa itäänpäin sallimalla aivan tähtitornin rakennuksen läheisyyteen teettää erittäin laaja ja valtava rakennus. Hallitus ehdotti puolestaan, että kaupunki luovuttaisi paikan eduskuntatalolle kortteleista n:oista 402, 403 a ja 403 b, joiden lopullinen muodostelu olisi jätettävä toistaiseksi eduskuntatalosuunnitelman varaan. Tonttiarvo voitiin näissä kortteleissa laskea 500 markaksi m²:ltä. Jos valtuusto vastoin luuloa luovuttaisi eduskuntatalolle paikan Tähtitorninmäeltä, oli hallitus sitä mieltä, että, vaikka tämä paikka oli kaupungille korvaamaton ja sentähden oli mahdoton määrätä sen raha-arvoa, tämä olisi arvioitava ainakin kaksi kertaa niin suureksi kuin tonttiarvo puheenalaisessa Töölön kortteliryhmässä eli siis vähintään 1,000 markaksi m²:ltä.

Asian ollessa valmisteltavana mainitussa hallituksessa, tiedusteli eduskuntatalolautakunta rahatoimikamarilta, suostuisiko ja millä ehdoilla kaupunki mahdollisesti luovuttamaan puheenalaiseen tarkoitukseen sen osan n. s. laivaveistämöaluetta, joka lähinnä rajoittui valtion hallussa olevaan It. Kaivopuiston huvilaan n:o 16 (Kalliolinnaan), sekä voisiko kaupunki luovuttaa valtiolle sekä käyttö- että omistusoikeuden viereiseen huvilaan n:o 17 (Cygnaeuksen kokoelma). Kamarin pyydettyä kaupungin yleisten töiden hallitukselta lausuntoa tästäkin, huomautti hallitus, että suunnitellun eduskuntatalon sijoitus johonkin osaan laivaveistämöaluetta tekisi mahdottomaksi alueen käyttämisen satamatarkoituksiin, matkaa rantasiltaan kun olisi ainoastaan n. 50 m., minkä vuoksi ehdotus olisi evättävä; hallituksen vähemmistö oli kuitenkin puoltanut sen hyväksymistä. Paikan arvioimisen ohjeeksi huomautti hallitus, että viereisten alueiden saattoi katsoa edustavan n. 500 markan tonttiarvoa m²:ltä. Satamahallitus yhtyi myöskin mielipiteeseen puheenalaisen alueen sopimattomuudesta eduskuntatalon paikaksi.

Samoin kuin kaupungin yleisten töiden hallitus katsoi¹⁾ rahatoimikamarikin yksimielisesti, ettei ehdotettu paikka Tähtitorninmäellä ollut sopiva tähän tarkoitukseen. Kamarin mielestä ei kaupungin olisi millään ehdolla eikä mistään hinnasta hyvällä luovuttava tästä paikasta, joka nykyiseen tapaansa järjestettynä puistoksi ja näköalapaikaksi, oli kaupungin kauneimpia, kenties kaunein paikka. Harvat pohjoismaiset kaupungit voivat osoittaa Tähtitorninmäen laelta avautuvan näköalan vastinetta, ja tämän paikan luovuttamista rakennukselle, vaikkapa nyt kysymyksessä olevaa yleistä tärkeää laatua, ei kaupungin kannalta katsoen voitu puolustaa. Kahden muuhun ehdotettuun paikkaan oli rahatoimikamarissakin eri mielipiteitä esiintynyt. Kahden jäsenen ollessa sitä mieltä, että kaupunki voisi tarjota eduskuntatalolle paikan 500 markan hinnasta m²:ltä sekä Töölöstä että laivaveistämöalueelta, olivat muut jäsenet järkähtämättömänä mielipiteenään lausuneet ettei kaupungin missään tapauksessa pitäisi puheenalaiseen tarkoitukseen luovuttaa niin lähellä satamaa ja rantaa sijaitsevaa aluetta, kuin viimemainittu oli, joka aivan todennäköisesti vastedes tarvittaisiin Eteläsataman laajentamiseen tai muihin kaupungin omiin tarkoituksiin. Tämän lisäksi laivaveistämöalue sijaitsi jo nyt verraten etäällä kaupungin keskuksesta, ja kun kaupunki, suurimmalta osalta veden ympäröimänä, voi laajeta ainoastaan pohjoiseen, siirtyisi sen keskusta piakkoin niin tuntuvasti, että laivaveistämötontti tulee sijaitsemaan kaupungin ulkolaidassa. Aivan toinen olisi Töölössä olevan paikan laita. Kuta enemmän kaupunki kasvaa, sitä enemmän on tämä paikka oleva kaupungin keskeisimpiä. Valtavan monumenttaalisien rakennusten teettäminen tänne olisi erittäin suotava, ja kun paikka oli vapaa ja

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 18.

verraten korkealla sijaitseva, pitäisi sen olla erittäin sopiva tähän tarkoitukseen.

Kaupungin mahdollisuuksista käyttää Töölöstä ehdotettua aluetta huomautti rahatoimikamari kaupunginvaltuuston vuonna 1917 m. m. päättäneen ¹⁾ aikaisemmasta korttelista n:o 403 osoittaa tarvittavan alueen oopperatalon paikaksi ja aikaisemmin n:oilla 402 ja 403 merkityistä kortteleista varata paikan Helsingin musiikkiopiston tarpeisiin. Edelleen oli valtuusto vuonna 1919 päättänyt ²⁾ hankkia kortteleja n:oja 402 ja 403 koskevan kaupungin-
 asemakaavan muutoksen vahvistuksen, varata uuden korttelin n:o 403 a kokonaisuudessaan suomalaisen oopperaosakeyhtiön rakentaman oopperatalon paikaksi, antaa rahatoimikamarin tehtäväksi ehdotuksen mainitun paikan luovutusehdoiksi, niin pian kuin kaupungin asemakaavan muutos oli vahvistettu, varata Helsingin musiikkiopistolle tonttitilaa korttelista n:o 402 sekä jättää kysymyksen tämän tonttialueen rajoista ja luovutusehdoista siksi, kunnes vastedes tehtävän ehdotuksen varassa oleva korttelin n:o 402 tonttijaoitus oli vahvistettu. Ennen viimeksimainitun kaupungin asemakaavan muutosehdotuksen laatimista, mutta valtuuston tehtyä päätöksensä vuodelta 1917, oli oopperaosakeyhtiö laadittanut suunnitellun oopperarakennuksen piirustukset, jotka oli pantu korttelin n:o 403 a pohjaksi, jonka korttelin muodostus kaikissa oleellisissa kohdissaan mukaantui suunnitellun rakennuksen asemapiirroksen. Näistä toimenpiteistä oli yhtiöllä ollut kustannuksia, joita ei nyt kuitenkaan voinut tarkkaan määrätä. Vaikka kaupungin asemakaavan muutos oli vahvistettu vuonna 1919, oli rahatoimikamari, huomioon ottaen muuttuneet taloudelliset olot ja erittäin korkeiksi kohonneet rakennuskustannukset sekä kun yhtiö oli maininnut, ettei se aikoon toteuttaa rakennussuunnitelmiaan, ollut sitä mieltä, ettei ollut syytä laatia edellämainittua ehdotusta korttelin n:o 403 a luovutusehdoiksi. Samoista syistä ei myöskään ollut laadittu ehdotusta musiikkiopiston tarpeisiin varatun tonttialan määrittelemiseksi eikä sen luovutusehdoiksi. Näihin seikkoihin nähden oli rahatoimikamari nyt oopperaosakeyhtiöltä tiedustellut, kykenisikö se ylipäätään teettämään suunniteltua oopperarakennusta ja, niin ollen, milloin se mahdollisesti voisi tapahtua. Suoranaista vastausta näihin kysymyksiin ei kamari ollut saanut, mutta oli yhtiö huomauttanut, ettei se katsonut voivansa kannattaa ajatusta, että oopperan paikaksi varattu tontti, nyttemmin kortteli n:o 403 a, luovutettaisiin muuhun tarkoitukseen. Yllä esitetystä kävi selville, että, vaikka valtuusto oli päättänyt puheenalaisesta Töölön ryhmästä erinäisiin tarkoituksiin osoittaa ja varata erinäisiä alueita, ei lopullista luovutusta ollut toimitettu eikä edes mitään molempien sopimuspuolien hyväksymiä vastaisen luovutuksen ehtoja ollut laadittu, sekä että vuonna 1917 tehty päätös oli jättänyt avoimeksi kysymyksen, oliko nämä alueet luovutettava omistus- vai ainoastaan määrättyjä tarkoituksia varten määrättyin käyttöoikeuksin. Kamarin mielestä kaupungilla niin ollen ei voinut olla minikäänlaisia laillisia velvollisuuksia yhtiötä kohtaan. Voi kuitenkin, siihen nähden että valtuuston päätös oli verraten myöhäiseltä ajalta, epäillä, eikö kaupunki, siinä tapauksessa että mainittu päätös muutettaisiin ja yhtiö menettäisi tämän paikan, olisi siveellisesti velvollinen korvaamaan yhtiölle ne kustannukset, joita se oli uhrannut toivoen saavansa vastedes ottaa haltuunsa puheenalaisen alueen; siinä tapauksessa olisi tämä velvoitus, jos luovutus nyt ehdotettuun tarkoitukseen toimitettiin, siirrettävä valtiolle.

¹⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 32. — ²⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 6.

Kun eduskuntatalo epäilemättä edusti tärkeämpää yleistä etua kuin oopperatalo, jolle, jos taloudellisia takeita oli olemassa siitä, että se verraten läheisessä tulevaisuudessa voidaan saada aikaan, voitaneen löytää jokin muu sopiva paikka, ehdotti rahatoimikamari empimättä paikan luovuttamista usein mainitusta ryhmästä ehdotetulle eduskuntatalolle. Alueen tarkempi muodostelu olisi sopivimmin jätettävä eduskuntatalon lopullisen suunnitelman varaan. Hintaan nähden kamari yhtyi kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotukseen. Mitä kamari oli lausunut oopperatalosta, piti myös paikkansa musiikkiopiston paikan varaamiseen nähden, joka laitos ei kuitenkaan tiettävästi ollut uhrannut mitään kustannuksia paikan osoittamisen johdosta. Sitäpaitsi ei olisi mahdotonta varata tässä ryhmässä tilaa mainitulle laitoksellekin, vaikka eduskuntatalo sinne rakennettaisiinkin.

Yllä esitetyillä perusteilla ehdotti rahatoimikamari, että kaupunginvaltuusto ilmoittaisi eduskuntatalolautakunnalle, ettei kaupunki suostunut eduskuntatalolle osoittamaan paikkaa Tähtitorninmäeltä, mutta että puheenalaiseen tarkoitukseen voitiin 500 markan hinnasta m²:ltä luovuttaa n. 6,000 m² kortteleista n:oista 402, 403 a ja 403 b, kuitenkin sillä ehdolla, että valtio otti täyttääkseen kaupungin ehdollisen velvollisuuden korvata suomalaiselle oopperaosaakeyhtiölle sen edellämainitut kustannukset.

Asiaa esiteltäessä palautti ¹⁾ kaupunginvaltuusto ensin asian valmisteluvaliokuntaan, jonka tuli antaa tarkempi selvitys vaihtopuolisesta ehdotuksesta sijoittaa eduskuntatalo It. Kaivopuiston tonteille n:oille 16 ja 17, jossa tapauksessa myös tarkoitukseen käytettäisiin osa laivaveistämöaluetta. Tämän johdosta ilmoitti valmisteluvaliokunta m. m., että laivaveistämöalue vuonna 1921 oli vuokrattu Helsingfors skeppsvarvs aktiebolag yhtiölle heinäkuun 1 p:n 1931 60,000 markan vuosivuokrasta, ollen vuokraajalla oikeus vuokrakauden päättyessä, jollei kaupunki halunnut käyttää aluetta muulla tavoin, vuokrata se edelleen viideksi vuodeksi silloin määrättävästä vuokramaksusta, sekä että It. Kaivopuiston tontti n:o 17 oli valtiolla vuokralla vuonna 1882 tehdyn sopimuksen nojalla, jonka mukaan vuokramaksu oli 108:53 markkaa vuodessa ja vuokrakausi jatkui 25-vuotisjaksoin, luettuna tammikuun 1 p:stä 1875. Asiaa uudelleen esiteltäessä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto sen jälkeen ilmoittaa eduskuntatalolautakunnalle:

ettei kaupunki suostunut eduskuntatalolle osoittamaan paikkaa Tähtitorninmäeltä;

että kortteleista n:oista 402, 403 a ja 403 b, jotka voimassa olevan asema-kaavan mukaan pääasiassa vastasivat entistä korttelia n:o 401, n. 6,000 m²:n laajuinen alue voitiin puheenalaiseen tarkoitukseen luovuttaa 500 markan hinnasta m²:ltä; sekä

että, kun sen ohessa oli herännyt kysymys eduskuntatalon sijoittamisesta paikkaan, joka käsittäisi osan laivaveistämöaluetta sekä It. Kaivopuiston tonttia n:o 17, valtuusto ei periaatteessa vastustanut kaupungille kuuluvan maan luovuttamista sieltä, mutta jätti luovutusehdot tarkempien neuvottelujen ja asiata koskevan sopimuksen varaan.

Paikan osoittaminen keuhkotautisairaallalle ja yleisen ohjelman laatiminen keskussairaala-alueen käyttämistä varten. Useissa vuonna 1922 annetuissa lausunnoissa suunnitelmasta ostaa Munkkiniemen pensionaatti ³⁾ oli, samalla kun kysymystä pensionaattirakennuksen mahdollista muuttamista ja käyttä-

¹⁾ Valt. pöytäk. 3. 10. 9 §. — ²⁾ S:n 17. 10. 5 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14 vuodelta 1922; ks. myös 1922 vuod. kert. siv. 5 sekä tätä kert. siv. 45.

mistä keuhkotautisairaalaaksi valaistiin, esitetty ehdotuksia, että tuollainen sairaala olisi rakennettava toiseen, sopivampaan paikkaan, ja olivat m. m. sekä terveydenhoitolautakunta että sairaalaylihallitus puoltaneet n. s. keskuspuistosta kaupungin keskussairaalaalle varattua aluetta¹⁾ tuossa suhteessa sopivimpana. Uusissa vuonna 1923²⁾ annetuissa lausunnoissa ehdottivat molemmat mainitut viranomaiset kuitenkin evättäväksi rahatoimikamarin komitean ehdotuksen³⁾ keuhkotautisairaalan sijoittamisesta kulkutautisairaalan alueelle. Ylihallitus pysyi tällöin aikaisemmin lausumassa mielipiteessään paikkakysymyksestä. Terveydenhoitolautakunnan mielestä oli kysymys keuhkotautisairaalan paikasta jätettävä ratkaisematta, kunnes olisi olemassa ohjelma keskussairaala-alueen käyttämiseksi; tuollainen ohjelma olisi sen vuoksi mahdollisimman pian laadittava, ja olisi tällöin myöskin otettava harkittavaksi, eikö keskussairaala-aluetta voitaisi laajentaa yhdistämällä siihen osa sen ja Nordenskiöldkadun välisestä alueesta, missä tapauksessa keuhkotautisairaala voitaisiin sijoittaa sinne.

Rahatoimikamarin ehdotuksesta⁴⁾, joka lisäksi oli asiasta hankkinut lausunnon⁵⁾ yllämainitulta komitealtaan, päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto:

että yleinen ohjelma Greijuksessa olevan keskussairaala-alueen käyttämiseksi oli ensi tilassa laadittava, jolloin terveydenhoitolautakunnan ehdottama tämän alueen laajentaminen myös oli otettava harkittavaksi; sekä

antaa tämän tehtävän kuusihenkiselle komitealle, johon määrättäisiin sairaalataarkastaja ja kaupungin palveluksessa oleva tai tätä tarkoitusta varten erityisesti palkattu arkkitehti, sekä valittaisiin neljä jäsentä, joista kaupunginvaltuusto valitsisi kaksi sekä rahatoimikamari ja terveydenhoitolautakunta kumpikin yhden jäsenen.

Sen ohessa myönsi⁷⁾ kaupunginvaltuusto mainitulle komitealle määrärahan ja määräsi⁸⁾ sekä kaupungin palveluksessa olevan arkkitehdin että kaksi valtuuston edustajaa komitean jäseniksi.

Tämä komitea otti ensimmäisessä mietinnössään⁹⁾ harkittavaksi sen osan asiaa, joka koski keskussairaala-alueen mahdollista laajentamista. Komitea otti tällöin lähtökohdaksi, että oli välttämätöntä saada riittävä määrä sairassijoja keuhkotuberkulosia poteville henkilöille. Tämä määrä arvioitiin 1921¹⁰⁾ vuoden n. s. tuberkulosiohjelmassa, edellyttäen silloiset aivan riittämättömät ja suureksi osaksi aivan sopimattomat 224 keuhkotuberkulootisten sijaa tyhjennettävän, 350:ksi, mutta tässä laskelmassa oli ainoastaan hetken tarve otettu huomioon. Vaikkei viimeksimainittua suurempaa sijalukua lähinnä tulevana viisivuotiskautena näitä potilaita varten ehkä tarvittaisikaan, oli kuitenkin komitean mielestä vastaiseen tarpeeseen nähden välttämätöntä, että kaupungin keuhkotautisairaalan vastaiselle paikalle oli mahdollisuutta sijoittaa vähintään 550 à 600 potilaalle aiottuja uusia sairaalarakennuksia. Kun sairaalassa hoidetulle potilaalle Suomessa keskimäärin täytyi lukea 200 m²:n tila (lukuun otettuna puistoalue), oli komitea sitä mieltä, että sen pinta-alan, joka oli osoitettava yksinomaan keuhkotuberkulootisten sairaalalle, ei pitäisi olla 11 à 12 ha vähempi. — Toistaiseksi varatun keskussairaala-alueen pinta-ala oli 23 ha. Siitä oli kuitenkin 4,5 ha sellaista maata, jota sängen jyrkästi viettävän maaperän johdosta ei voinut rakentaa eikä myöskään käyttää sairaalan puistoksi, sitäkin vähemmän kun suurin osa rinnettä

¹⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 8. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 2, liitteet IV ja V. — ³⁾ S:n, liite I. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 2. — ⁵⁾ S:n, liite VI. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 12. 9. 7 §. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. siv. 94. — ⁸⁾ S:n, siv. 164. — ⁹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 23. — ¹⁰⁾ S:n n:o 19 vuodelta 1921; ks. myös 1922 vuod. kert. siv. 146.

oli pohjoiseen päin. Sairaalatarkoituksiin sopiva alueen osa oli niin ollen vain 18,5 ha. — Jos tästä pinta-alasta 11 à 12 ha varattaisiin keuhkotautipotilaiden hoitoa varten, jäisi ainoastaan n. 7 ha käytettäväksi kaikille muille potilaille, joita varten sairaaloita oli katsottu olevan sijoitettava tälle alueelle. Sairaala-ylihallituksen asettaman komitean vuonna 1921 laatiman uusien sairaalain rakennusohjelman mukaan, jonka ylihallitus kaikilta kohdin hyväksyi¹⁾, olisi näihin sairaaloihin kymmenen vuoden kuluessa valmistettava 300 sijaa sisätauteja, 185 sijaa kirurgisia tapauksia, 100 sijaa lastentauteja, 85 sijaa naistauteja ja synnytyksiä sekä 30 sijaa silmä- ja korvatauteja varten eli kaikkiaan 700 sairassijaa. Näin suurelle potilasluvulle aiottujen sairaalain yhteen sullomista 7 ha:n alalle oli kuitenkin pidettävä aivan sopimattomana. Vaikka puheenalaisille muille sairaalapotilaille tarpeellinen tila (lukuun otettuna puistotila) laskettaisiin ainoastaan 150 m²:ksi potilasta kohti, ei mainitulla alalla voisi tarjota tilaa useammalle kuin n. 470 potilaalle. — Edellä esitetyistä syistä oli komitea yksimielisesti yhtynyt terveydenhoitolautakunnan esittämään ajatukseen että keskussairaala-alueetta olisi laajennettava. Kun taloudelliselta ja käyttökannalta katsoen oli erittäin tärkeää, että uusien sairaalain hallinto, ruokala, pesu, ruumishuoneet sekä laboratorit, fysikaaliset y. m. laitokset olisivat kaikille niille ja, ainakin aluksi, osittain myös läheiselle kulkutautisairaallalle yhteiset, täytyi tarvittavaa lisäaluetta etsiä aivan ennestään varatun ja mieluummin myös viimeksi mainitun sairaalan läheisyydestä. Tarkoitukseen lähinnä tarjottuva rakentamaton alue oli jo terveydenhoitolautakunnan mainitsema, keskussairaala-alueen ja Nordenskiöldkadun välinen alue, joka oli 14 ha:n laajuinen. Suurin osa tätä aluetta, eli n. 11,5 ha sopisi, varsin korkealla kalliopohjalla sijaitsevana, mäntymetsää kasvavana ja lievästi etelään päin viettävänä, erittäin hyvin sairaalaryhmän ja eritoten keuhkotautisairaalan paikaksi, jotavastoin jäljellä oleva osa eli n. 2,5 ha alueen itärajalla alavuutensa vuoksi olisi vähemmin sopiva tähän tarkoitukseen. Esteenä edellämainitun 11,5 ha:n laajuisen alueen luovuttamiselle sairaalan paikaksi oli tosin se seikka, että se kuului siihen isohkoon alueeseen, jonka kaupunginvaltuusto vuonna 1914 toistaiseksi oli varannut²⁾ vastaisen keskuspuiston paikaksi. Mutta oli huomattava, ettei sairaalan sijoittaminen läheskään samassa määrässä kuin tavallisten asuintalojen teettäminen riittäisi siltä sen puisto-alueen luonnetta. Sairaalarakennukset sijaitsisivat nimittäin hajallaan ja niitä ympäröisivät kaikilta puolin istutukset ja nurmikentät. Jos samalla alueen itäisin osa edelleen pysyisi puistoksi varattuna, ei myöskään sen pohjois- ja eteläpuolella olevain, keskuspuistoon kuuluvain alueiden välinen yhteys tulisi katkaistuksi. Oleellisena etuna tarpeellisten sairaalain sijoittamisesta ehdotetulle paikalle oli edelleen että se oli lähellä kulkutautisairaala, mistä muuten sairaala-alueen erottaisi ainoastaan n. 100 m:n levyinen kaistale edellämainitusta 2,5 ha:n laajuisesta puistoalueesta. Kun paikan pinta-alakin vastasi niitä vaatimuksia, jotka komitea tässä suhteessa oli asettanut kaupungin vastaiseen keuhkotautipotilaiden sairaalaan nähden, esitti komitea:

että kaupunginvaltuusto, osittain kumoamalla toukokuun 12 p:nä 1914 tekemänsä päätöksen erinäisten alueiden varaamisesta vastaista keskuspuistoa varten, kaupungin keuhkotuberkulosipotilaiden sairaalan paikaksi osoittaisi 11,5 ha:n suuruisen, Nordenskiöldkadun ja n. s. keskussairaala-alueen välisen alueen.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 6 vuodelta 1921; ks. myös 1922 vuod. kert. siv. 7. — ²⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 59.

Valmisteluvaliokunta lähetti ¹⁾ komitean mietinnön rahatoimikamariin, joka ei kuitenkaan antanut siitä lausuntoa vuoden varrella.

Tontin luovuttaminen ruotsalaisen tyttökoulun paikaksi. Opetusministeri oli kirjelmässä maistraatille maininnut, kun uusi ruotsinkielinen tyttökoulu oli osoittautunut ehdottoman tarpeelliseksi, kehoittaneensa kouluhallitusta ottamaan harkittavakseen, mihin kaupunginosaan mainittu oppilaitos sopivimmin voitaisiin sijoittaa, sekä kaupungin viranomaisilta tiedustelevaan, oliko kaupungilla vapaita ja tähän tarkoitukseen sopivia paikkoja. Tämän johdosta oli mainittu hallitus ehdottanut, että valtio ryhtyisi Helsingin kaupungin kanssa neuvotteluihin XIII kaupunginosan korttelissa n:o 418 olevan Runebergkadun tontin n:o 23 luovuttamisesta; ellei tätä tonttia voitaisi saada, oli hallitus mainitussa suhteessa puoltanut Kammionkadun varrella olevaa korttelia n:o 488. Tähän viitaten tiedusteli ministeriö, suostuisiko kaupunki tähän tarkoitukseen maksutta luovuttamaan Runebergkadun tontin n:o 23 tahi, ellei sitä voitaisi saada, jonkun muun Töölön kaupunginosassa olevan sopivan paikan.

Antamassaan lausunnossa huomautti kaupungin yleisten töiden hallitus yllämainittuun Runebergkadun tonttiin nähden, että kaupunki aikaisemmin oli varannut jonkin julkisen rakennuksen paikaksi tämän pinta-alaltaan 4,425 m² suuruisen tontin, jossa siis olisi riittävästi tilaa koulurakennukselle ja jonka valaistussuhteet olivat edulliset, jotavastoin, koska maaperä oli kivinen ja epätasainen, koululle välttämätön leikkikenttä olisi järjestettävä teettämällä penkereitä ja rakennuskustannukset sen johdosta tulisivat verrattain suuriksi. Rakennettaessa oli otettava huomioon kaupunginasemakaavaan merkitty ulkopuolinen rakennusraja, koska naapuritontilla n:o 21 Arkadiakadun varrella oli julkisivuoikeus puheenalaiseen tonttiin päin. Hallitus arvioi sen arvon 450,000 markaksi. Kortteli n:o 488, jonka pinta-ala oli 4,590 m², oli myöskin varattu jotain yleistä tarkoitusta varten. Aivan tasaisen maaperänsä vuoksi ja sijaiten avoimella paikalla puiston ja puistikon läheisyydessä sopi tämä tontti erinomaisesti oppilaitokselle. Kun perus oli hyvä, eivät rakennuskustannukset myöskään nousisi normaalikustannuksia suuremmiksi. Puheenalaisen tontin oli hallitus arvioinut 875,000 markaksi. Kun asianomaiset valtion viranomaiset kuitenkin olivat asettaneet Runebergkadun tontin n:o 23 etusijalle, todennäköisesti sen keskeisempään asemaan nähden, ja kun korttelin n:o 488 oli katsottava olevan kaupungille arvokkaamman, ehdotti hallitus, että edellinen tontti luovutettaisiin koulun paikaksi.

Sittenkun rahatoimikamari, viitaten samankaltaiseen tapaukseen vuodelta 1921, jolloin Töölössä oleva tontti luovutettiin uuden suomalaisen tyttökoulun ²⁾ paikaksi, kaikilta kohdin oli yhtynyt hallituksen lausuntoon ja sitäpaitsi ehdottanut, että luovutukseen nähden määrättäisiin samat ehdot kuin puheenalaisessa tapauksessa, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto:

valtiolle maksutta luovuttaa korttelissa n:o 418 olevan Runebergkadun tontin n:o 23 käytettäväksi ainoastaan koulutarkoituksiin;

että, jos tonttia ja sillä olevia rakennuksia vastedes käytettäisiin muuhun kuin koulutarkoitukseen, tontti korvauksetta palautui kaupungille, ellei valtio halunnut lunastaa sitä arvioinnin mukaan, joka kaupungin puolesta toimitettaisiin niiden periaatteiden mukaan, joita kaupunki sinä aikana noudattaisi tontteja myydessään; sekä

¹⁾ Valt. pöytäk. 31. 10. 14 §. — ²⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 22. — ³⁾ Valt. pöytäk. 13. 6. 9 §.

että tonttia rakennettaessa oli otettava huomioon, ettei tonttia saanut rakentaa ulkopuolista (eteläistä) rakennusrajaa ulommaksi.

Tonttien luovuttaminen teknilliselle oppilaitokselle. Helsingin teknillisen oppilaitoksen osakeyhtiön johtokunta oli rahatoimikamarilta anonut sen suuntaista toimenpidettä, että oppilaitokselle luovutettaisiin XIII kaupungin osan korttelissa n:o 436 olevat Apollokadun tontit n:ot 8 ja 10 kaupungin antamaa korotonta lainaa vastaan, minkä vakuudeksi asetettaisiin kiinnitys siihen koulutaloon, jonka oppilaitoksen johtokunta aikoi kolmen vuoden kuluessa rakentaa mainituille tonteille.

Vaaditussa lausunnossa huomautti kaupungin yleisten töiden hallitus, että puheenalaisten tonttien pinta-ala oli kaikkiaan 2,098,250 m² ja niiden arvioarvo yhteensä 413,800 markkaa. Tonteilla oli pienehkö asuinrakennus, joka kuuden kuukauden irtisanomisajoin oli vuokrattu yksityishenkilölle. Viereinen katu oli tasoitettu ja varustettu vesi- ja viemärijohdolla. Kun tontteja ei ollut varattu mihinkään muuhun tarkoitukseen, ei niiden luovuttaminen mainitun oppilaitoksen tarpeisiin kohdannut estettä. Luovutusehtoihin nähden huomautti hallitus m. m. eräästä verrattavasta tapauksesta, jolloin ainoastaan neljännes kauppahinnasta oli suoritettu käteisellä, jota vastoin loput oli saanut olla korottomana lainana, ja oli sitä mieltä, että esillä olevassa tapauksessa voitaisiin noudattaa samanlaista menettelyä; lisäehdoksi oli määrättävä, että tontit, ellei niitä viiden vuoden kuluessa ollut rakennettu, palautuisivat kaupungille.

Sittenkun rahatoimikamari yleensä oli yhtynyt kaupungin yleisten töiden hallituksen lausuntoon, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto pääasiassa kamarin ehdotuksen mukaisesti:

Helsingin teknillisen oppilaitoksen osakeyhtiölle myydä korttelissa n:o 436 olevat Apollokadun tontit n:ot 8 ja 10 yhteensä 413,800 markan hinnasta ja muutoin seuraavin ehdoin:

että kauppahinnasta neljännes eli 103,450 markkaa maksettiin kymmenen vuoden kuluessa $\frac{1}{10}$ erin vuodessa, että tämän määrän maksamattomalle osalle suoritettiin korkoa, joka vastasi Suomen pankin kulloinkin voimassa olevaa alinta diskonttokorkoa, ei kuitenkaan vähempää kuin 6 %, ei myöskään enempää kuin 10 %, ja että mainitulle 103,450 markan määrälle annettiin velkakirja, joka maksamattoman kauppahinnan oikeudella kiinnitettiin tontteihin ja niille teetettäviin rakennuksiin;

että kauppahinnan jäljellä olevalle 310,350 markan suuruiselle osalle annettiin velkakirja, joka maksamattoman kauppahinnan oikeudella kiinnitettiin tontteihin ja niille teetettäviin rakennuksiin ja joka maksamatta sai korotta olla lainana niin kauan kuin siellä usein mainittua oppilaitosta voimassa pidettiin, mutta joka, jos tontteja ei määrääjän kuluessa rakennettu tai jos niitä käytettiin asunto- tai muuhun tarkoituksiin, oli heti maksettavaksi erääntyvä; sekä

että tontit oli rakennettava kolmen vuoden kuluessa kaupparikirjan allekirjoittamisesta niin laajalta alalta kuin sinä aikana voimassa olevat tontin myyntiehdot edellyttivät.

Kauppahallin rakentaminen. Rautatietorin torikauppiaiden anottua kaupunginvaltuustolta, että valtuusto varaisi heille tilaa suunnitellusta uudesta kauppahallista ja että se rakennettaisiin kortteliin n:o 198, päätti²⁾ valtuusto kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin antamien lausuntojen mukaisesti, ettei esitys aiheuttanut toimenpidettä valtuuston puolelta.

¹⁾ Valt. pöytäk. 22. 8. 17 §. — ²⁾ S:n 4. 4. 19 §.

Suomalainen lääkäriseura Duodecimin tontinvaihtoa koskeva anomus. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1918¹⁾ Suomalainen lääkäriseura Duodecimille sairaalan sekä kokous- ja kirjastohuoneiston paikaksi luovuttanut X kaupunginosan korttelissa n:o 297 olevat Pitkäsillanrannan tontit n:ot 5, 7 ja 9 300,000 markan kauppahinnasta, joka sai korotta olla maksamatta kiinnitettyinä tontteihin ensimmäistä kiinnitystä vastaan, niin kauan kuin niitä käytettiin ilmoitettuun tarkoitukseen, sekä sillä ehdolla, että sairaalarakennuksen julkisivupiirustukset alistettiin kaupungin yleisten töiden hallituksen tarkastettavaksi ja hyväksyttäväksi. Sittenmin oli seura kolmeksi vuodeksi, toukokuun 27 p:stä 1921 lukien, vapautettu²⁾ velvollisuudesta rakennuttaa tontit. Koska seura kuitenkin oli havainnut, etteivät ne sopineet sairaalatonteiksi, anoi se, että puheenalaiset tontit saisi vaihtaa kaupungin omistamiin XIV kaupunginosan korttelissa n:o 464 oleviin Pohj. Hesperiankadun tontteihin n:oihin 17 ja 19. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin annettua lausuntonsa asiasta myöntyi³⁾ kaupunginvaltuusto anomukseen ja oli uudet tontit luovutettava samoin ehdoin kuin aikaisemmat.

Lisäalueen luovutus Diakonissalaitokselle. Diakonissalaitos oli kaupunginvaltuustolta tiedustellut, suostuisiko kaupunki yhteisesti laitoksen kanssa suorittamaan kustannukset suojakaiteen rakennuttamisesta Ensimmäistä linjaa ja Helsinginkatua vastaan, sekä lisäksi esittänyt, että laitokselle myönnettäisiin lisäalue siirtämällä sen hallussa olevan XI kaupunginosan korttelin n:o 304 eteläistä rajaa. Sittenkun rakennuskonttorin katurakennusten osaston työpäällikkö, kaupungin asemakaava-arkkitehti, kaupungin yleisten töiden hallitus ja rahatoimikamari olivat antaneet lausuntonsa asiasta, kehoitti⁴⁾ valtuusto kaupungin yleisten töiden hallitusta 1924 vuoden budjettiehdotukseensa merkitsemään tarpeellisen määrärahan korttelin n:o 304 länsi- ja pohjoispuolella olevain Ensimmäisen linjan ja Helsinginkadun osain tasoituksen loppuun suorittamista varten sekä valtuutti kamarin laitokselle vuokramaksutta luovuttamaan tämän korttelin eteläpuolella olevan, 1,232 m²:n laajuisen alueen, laitoksen käytettäväksi, niin kauan kuin se mainitussa korttelissa voimassa-piti sairaalaa ehdolla:

1) että lisäaluetta ei saanut rakennuttaa;

2) että, jos kaupunki kadun tai muun liikenneväylän rakennuttamiseen tarvitsi lisäaluetta tai sen osaa, laitos oli velvollinen kolmen kuukauden kuluttua irtisanomisesta kaupungin käytettäväksi palauttamaan tähän tarvittavan maan saaden korvauksen alueelle tehdyistä istutuksista; sekä

3) että laitos omalla kustannuksellaan rakennutti tonttirajoilleen tarpeelliseksi katsomansa aidat ja verho- ja kaidemuurit.

Paikan luovuttaminen muistopatsaan pystyttämistä varten Z. Topeliukselle. Svenska litteratursällskapet nimisen seuran asettama komitea muistopatsaan hankkimista varten Zachris Topeliukselle oli kaupunginvaltuustolta anonut, että valtuusto luovuttaisi paikan suunnitellulle patsaalle sekä avustaisi sen pystyttämistä kustantamalla tähän tarvittavat perus- ja tasoitustyöt. Sittenkun komitea patsaan paikan määräämistä varten oli järjestänyt alustavan yleisen kilpailun, jonka tulos osoitti, että patsas mieluummin olisi sijoitettava Teatteripuistikoon, oli komitea edelleen anonut, että valtuusto tähän tarkoitukseen maksutta luovuttaisi paikan mainitusta puistikosta sekä että

1) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 17. — 2) Ks. 1921 vuod. kert. siv. 152. — 3) Valt. pöytäk. 2. 5. 25 §. — 4) S:n 16. 5. 18 §.

komitea, sittenkun rahankeräys oli loppuun suoritettu ja asia oli saatu täysin selväksi, saisi tehdä yksityiskohtaisen esityksen asiasta.

Sittenkun komitean anomus oli lähetetty kaupungin yleisten töiden hallitukselle, huomautti kaupunginasemakaava-arkkitehti antamassaan lausunnossa, että hän asiassa oli ollut yhteistoiminnassa mainitun seuran komitean kanssa ja toiminut palkintotuomarina alustavassa kilpailussa sekä huomautti, että kaikista ehdotetuista paikoista Teatteripuistikko kaikilta näkökohdilta katsoen oli pidettävä sopivimpana sekä keskeiseen asemaansa että niihin mahdollisuuksiin nähden, mitkä se tarjoo arvokkaan ympäristön hankkimiseksi suunnitellulle patsaalle. Jotta patsas tekisi aiotun vaikutuksen, olisi kuitenkin ympäristö siistittävä ja uudestaan järjestettävä sekä musiikkilava ja mukavuuslaitokset peitettävä ja eristettävä patsaasta. Kun Teatteripuistikon uudelleen järjestely enemmän tai myöhemmin oli aikaansaataava, riippumatta siitä, sijoitettiinkö sinne muistopatsas vai ei, ja kun tuollainen uudelleen järjestely voitiin suorittaa asteettain, ei tämä seikka saanut vaikuttaa kysymyksen ratkaisuun. Kaupunginasemakaava-arkkitehti ehdotti senvuoksi, että komitean anomukseen paikan luovuttamisesta Topelius-patsaalle maksutta Teatteripuistikosta periaatteessa myönnettäisiin, mutta että asian lopullinen ratkaisu jätettäisiin siksi, kunnes alotteentekijät olivat tehneet yksityiskohtaisen esityksen asiasta.

Komitean anomusta puolsi myöskin hallitus, vaikka sen mielestä sopivampia paikkoja patsasta varten voitaisiin löytää, kuten esim. Kaisaniemen-, Unionin- ja Puutarhakadun välinen Kaisaniemen puiston osa tai Korkeavuoren- ja Ratakadun kulmauksessa oleva istutus (n. s. Koulutori).

Sittenkun rahatoimikamari oli palauttanut asian kaupungin yleisten töiden hallitukselle, huomautti kaupunginasemakaava-arkkitehti, että kaupunginpuutarhuri oli tasoitus- ja istutuskustannusten eri vaihtoehdotusten mukaan laskenut nousevan, Teatteripuistikon 100,000, Kaisaniemen-, Unionin- ja Puutarhakadun välisen paikan 40,000 ja Korkeavuoren- ja Ratakadun kulmauksessa olevan istutuksen 10,000 markkaan.

Toistaan aikaisemmin lausumansa mielipiteen, että Teatteripuistikko joka tapauksessa olisi uudelleen järjestettävä, huomautti kaupunginasemakaava-arkkitehti edelleen, että kaupunginpuutarhurin ehdotus ei edellyttänyt mitään sellaisia toimenpiteitä, mitkä aiheutuivat patsaan pystyttämistä. Jos patsas sijoitettaisiin pääkäytävän sivulle, voitaisiin kustannukset Teatteripuistikon uudelleen järjestelystä vähentää n. 55,000 markkaan. Patsaan sijoittaminen Kaisaniemen-, Unionin- ja Puutarhakadun väliseen istutukseen oli riippuvainen siitä, minkälaiseksi Unioninkatu vastaisuudessa muodostui sekä jossain määrin myös siitä koulurakennuksesta, minkä rakennuttamisesta Kaisaniemenpuistoon Puutarhakadun eteläpuolelle kaupunginvaltuusto äsken oli tehnyt päätöksen. Patsaan sijoittaminen Rata- ja Korkeavuorenkadun väliseen puistikkoon aiheutti ainoastaan erinäisiä uusia istutuksia.

Uudessa lausunnossaan luopui kaupungin yleisten töiden hallitus aikaisemmasta ehdotuksestaan ja esitti, että patsas pystytettäisiin Rata- ja Korkeavuorenkadun väliseen istutukseen. Hallituksen vähemmistö pysyi kuitenkin ehdotuksessa patsaan sijoittamisesta Teatteripuistikkoon.

Rahatoimikamari yhtyi hallituksen myöhemmässä lausunnossaan esittämään ehdotukseen ja lausui mielipiteensä tueksi seuraavaa. N. vuosikymmen sitten oli silloinen kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Jung tehnyt ehdotuksen Ruotsalaisen teatterin ympäristön uudelleen järjestämiseksi, joka käsitti m. m. Erottajatorin kaunistamisen, Henrikinpuistikon eteläosan

uudelleen järjestelemisen ja liikenneväylän rakentamisen jotenkin Bulevardikadun jatkoksi vinosti Teatteripuistikon halki Pohj. Esplanadi- ja Mikonkadulle. Senjälkeen olivat liikenneolot tosin jonkunverran muuttuneet sen johdosta, että Aleksanterin- ja Pohj. Esplanadikatujen välille oli rakennettu Hakasalmenkadun jatko, mutta toisaalta oli liikenne Bulevardikadulla huomattavasti lisääntynyt ja lisääntyi yhä sen mukaan kuin Länsisatama suureni ja liike siellä lisääntyi. Vaikkeivät vallitsevat olot näin ollen toistaiseksi olleet vaatineet mainitun suunnitelman toteuttamista, ei lainkaan olisi pidettävä varmana, ettei kaupungin tulevaisuudessa olisi pakko tavalla tai toisella toteuttaa mainittua suunnitelmaa. Näin ollen ei sopinut sijoittaa Topeliuspatsasta Teatteripuistikkoon. Toinen seikka, mikä myöskin oli huomioon otettava, oli, että mainittuun puistikkoon ja sen lähimpään ympäristöön jo oli pystytetty kaksi veistokuvaa. Rakennustaiteelliselta ja valaistuskannalta katsoen oli hallituksen ehdottama paikka hyvin tyydyttävä. Ratakadun tontille n:o 1 a vasta rakennettu komea ja rakennustaiteellisesti ansiokas rakennus oli mitä kaunein tausta, minkä vaikutus hallituksen ehdottamien istutusten kautta yhä lisääntyisi. Oli pidettävä vain ajankysymyksenä, milloin tontilla n:o 1 b oleva matala kivirakennus korotettaisiin ensinmainitun korkuiseksi. Koko seutu, entinen n. s. Punanotko, oli nyttemmin kaupungin komeimpia osia. Läheisyydessä oli paitsi Johanneksenkirkkoa useita kouluja, ja monilukuiset lapsilaumat liikkuivat koko päivän tässä kaupunginosassa. Paikan keskeinen, mutta kuitenkin hiukan eristetty asema oli myöskin siksi rauhaista, että lapset voivat kokoontua suuren lastenystävän muistoksi pystytetyn patsaan ympärille. Kaupungin oli luonnollisesti kustannettava perus-, tasotus- ja istutustyöt, vaikka näiden menojen suuruutta asian silloisessa vaiheessa ei voinut tarkkaan määrätä. Kamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi: muistopatsaan pystyttämistä varten Zachris Topeliukselle maksutta luovuttaa paikan Korkeavuoren- ja Ratakadun välisestä istutuksesta; kustantaa patsasta varten tarvittavat perus-, tasotus- ja istutustyöt; sekä antaa kamarin tehtäväksi, sittenkun näiden kustannusten määrä tarkkaan voitiin laskea, valtuustolle tehdä esitys tarpeellisten määrärahojen osoittamisesta.

Asiaa esiteltäessä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto hankkia taiteilijaseuran ja arkkitehtiliiton lausunnon, mikäli koski muistopatsaan sopivinta paikkaa.

Arkkitehtiliitto huomautti sittemmin antamassaan lausunnossa, johon taiteilijaseura yhtyi, että nyt puheenalaista laatua olevan muistopatsaan vaikutus riippui sen rakennustaiteellisesta ympäristöstä. Verrattaessa toisiinsa ehdotettuja paikkoja, Koulutoria ja Teatteripuistikkoon, oli jälkimmäiselle ympäristön yhtenäisyyteen nähden myönnettävä etusija. Todennäköisesti esplanadin rajat suunnitellun liikennejärjestelyn yhteydessä siirtyisivät, jolloin sen merkitystä muistomerkin paikkana mainittavilta lisäkustannuksilta voitaisiin yhä korostaa. Koulutoriin nähden liitto huomautti, että ajatus muistopatsaan sijoittamisesta torin ympäristössä olevain koulutalojen läheisyyteen tosin ansaitsi huomiota. Olisi kuitenkin huomattava, että nämä muistopatsaaseen nähden olisivat syrjässä ja että patsaan varsinaisena taustana olisi kahden eri tyyliin rakennetun yksityistalon väliraja. Jos vanhempaa viimeksimainituista taloista uudesti rakennettaessa julkisivut tulisivat yhdenmukaiset, voisi muistopatsas saada eheän taustan, joka kovalta vaikuttavan tiilikäsitteilynssä vuoksi ei lainkaan ole sopusoinnussa Z. Topeliuksen kaltaisen runoilijan muistopatsaan kanssa. Tämän johdosta ja siihenkin nähden, että Teatteri-

¹⁾ Valt. pöytäk. 7. 3. 21 §.

puistikko enemmän kuin Koulutori kuului Topeliuksen aikaiseen Helsinkiin, ehdotti liitto, että kaupunginvaltuusto Topelius-patsaan paikaksi luovuttaisi Teatteripuistikon ja jättäisi kysymykset muistopatsaan sijoituspaikasta sekä puistikon jalkakäytävän ja istutusten järjestämisestä muistopatsaan lopullisen luonnoksen varaan.

Asiaa uudelleen esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto antaa sen edelleen valmisteltavaksi seitsenjäseniselle komitealle, johon valtuusto valitsisi neljä sekä svenska litteratursällskapet seura, arkkitehtiliitto ja taiteilijaseura kukin yhden jäsenen. Samalla valitsi valtuusto puolestaan komitean jäsenet ²⁾.

Komitean mietintö ei valmistunut vuoden varrella.

Saukkosaaren hiilivarastopaikkain hallinto. Esityksessään rahatoimikamarille huomautti kaupungin yleisten töiden hallitus, että hiilivarastopaikkain kysyntä, sen johdosta että yleisesti oli siirrytty hiillillä lämmitykseen, taas oli lisääntynyt, jotavastoin käsiteltävänä olevan ehdotuksen mukaan Katajanokan sataman laajentamiseksi Katajanokan itäosassa olevain hiilivarastopaikkain käyttö rakennusaikana tulisi rajoitetuksi ja hankalaksi. Tämän johdosta tulisivat ne hiilivarastopaikat ynnä niiden edessä olevat laiturit, joita kaupunki teetti Saukkosaarelle, hiilentuonnin pääpaikaksi. Kun mainitut laitteet osittain jo syksyllä 1923 voitaisiin antaa halullisille, olisi alueen hallinto järjestettävä ja varastopaikkain vuokraehdot vahvistettava. Tämän satama-alueen käyttö hiilivarastopaikkana olisi vain tilapäistä laatua, minkä vuoksi kaupunginvaltuusto voisi hyväksyä alueen väliaikaisen jaoituskaavan, vaikkakaan alueen asemakaavaa ei ollut vahvistettu. Hallitus esitti senvuoksi kamarille varastopaikkain hallinto- ja alueen jaoitusehdotuksen minkä mukaan m. m. kaupunginviranomaiset kokonaan hoitaisivat aluetta siten, että satamaliikennettä ja varastopaikkain lyhyeksi ajaksi vuokraamista koskevat kysymykset ratkaisisi satamahallitus sekä kysymykset pitkäaikaisesta vuokrasta ja luvan myöntämisestä yksityisille rakentaa purkauslaitteita kamari.

Sittenkun rahatoimikamari, joka havaitsi, että hallituksen ehdotus merkitsisi poikkeamista kaupunginvaltuuston vuonna 1919 tekemästä Hieta- ja Jätkäsaaren käyttöä koskevasta päätöksestä ³⁾, jonka mukaan mainitut saaret heinäkuun 1 p:än 1944 oli vuokrattu Helsingin makasiiniosakeyhtiölle, mainitun yhtiön hallintoneuvostolta oli anonut lausuntoa asiasta, huomautti hallintoneuvosto mainitun toimenpiteen olevan omansa järkyttämään mainittujen saarien yhdenmukaista ja suunnitelmallista käyttöä. Saaret oli annettu erityisen yhtiön huostaan etupäässä senvuoksi, että uusia satama-alueita hoitaisi itsenäinen, liikemäisesti johdettu yritys, joka mutkikkaitta valmisteluitta voi järjestää olot siellä kaupungin ja merenkulun edun sekä liikenteen kasvavien vaatimusten mukaan. Tämä ei koskenut ainoastaan saarella olevia makasiini- ja varastotontteja vaan myöskin koko alueen järjestyksen käyttöä. Jos nyt tärkeä ja alaltaan melko suuri alue erotettaisiin yhtiön hallinnasta, tietäisi tämä sen periaatteen täydellistä hylkäämistä, joka oli ollut kaupungin viranomaisten yhtiön kanssa tekemän sopimuksen perusteena. Kaupungillahan pääosakkaana oli isäntävalta yhtiön asioissa ja saattoi se valvoa ja johtaa sen toimintaa niiden etujen mukaisesti, joita se tahtoi valvoa. Yhtiö oli aina koettanut valvoa kaupungin etuja ja oli senvuoksi tärkeissä hallintoasioissa, uutisrakennussuunnitelmia laadittaessa y. m. neuvotellut kaupunginviranomaisten kanssa, minkä vuoksi ei ollut syytä riistää yhtiöltä hallinto-oikeutta uusiin hiilialueisiin. Vastaukseksi kamarin tekemään tieduste-

¹⁾ Valt. pöytäk. 3. 10. 1 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 165. — ³⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 20.

luun ilmoitti hallintoneuvosto sen ohessa yhtiön suostuvan kaupungin kanssa tekemään lisäsopimuksen, jonka mukaan yhtiö vuotuisesta 6 markan vuokramaksusta m²:ltä saisi käyttöoikeuden Saukkosaaren hiilivarastopaikkoihin sekä alistamaan varastotonttien jaoituksen kamarin hyväksyttäväksi.

Rahatoimikamari puolsi tätä ehdotusta. Vaikkakin kaupungilla olisi muodollinen oikeus olla antamatta Länsisataman uutta osaa puheenalaisen yhtiön hallittavaksi, mikä muutoin näytti voitavan panna kysymyksenalaiseksi, oli sopimatonta antaa varastoliikkeen valvonta usean tehtäväksi. Selvälainen menettely olisi myöskin ristiriidassa kaupunginvaltuuston Länsisataman alueen käyttöä koskevan päätöksen tarkoituksen kanssa. Ehdotetun vuokramaksun havaitsi kamari myöskin kohtuulliseksi, eikä kamari myöskään tahtonut kieltäytyä valvomasta hiilivarastopaikkatonttien jaoitusta.

Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto, hyväksyen kamarin lausunnon oheisen ehdotuksen Saukkosaaren hiilivarastopaikkain väliaikaiseksi jaoituskavaksi, antaa sikäläiseen hiilisatamaan kuuluvan alueen käyttöoikeuden Helsingin makasiiniosäkeyhtiölle heinäkuun 1 p:n 1944 samoin ehdoin, jotka Hieta- ja Jätkäsaaren käyttöoikeuteen nähden olivat voimassa, kuitenkin sillä eroituksella, että tonttimaan vuokra oli 6 markkaa m²:ltä ja tonttimaan luovutus alistettiin rahatoimikamarin hyväksyttäväksi.

Kansanpuiston perustaminen Santahaminaan. Käsitellessään aikaisemmin Helsingin meripelastusosäkeyhtiön anomusta saada vuokrata Mustikkamaan veistämöalue oli kaupunginvaltuusto antanut²⁾ rahatoimikamarille tehtäväksi valmistella kysymystä Santahaminan luovuttamisesta kansanpuistoksi.

Rahatoimikamarin vaadittua sosialilautakunnalta lausuntoa, lähetti lautakunta ehdotuksen asiassa. Tehtyään selkoa ulkomailla tehdyistä yrityksistä hankkia kaupunkien väestölle tarpeellisia virkistyspaikkoja sekä huomautettuun, etteivät Helsingin kaupungin ympäristössä olevat puistot kyyneet tyydyttämään yhä lisääntyvän väestön tarvetta, huomautti lautakunta, että mainittu epäkohta olisi poistettava perustamalla uusi kansanpuisto, mieluummin kaupungin itäpuolella olevaan saaristoon, missä lisäksi olisi tilaisuus saada merikylpyjä. Tämän puiston paikaksi olisi ajateltava toistaiseksi sotalaitoksen hallussa olevaa Santahaminan saarta, jonka luovuttamisesta lautakunta jo vuonna 1919 oli lausunut toivomuksen kirjelmässä valtioneuvoston asettamalle komitealle, joka oli käsitellyt kysymystä Suomenlinnan vastaisesta käytöstä. Lausunnon oheisen kartan mukaan käsittäisi ehdotettu kansanpuisto Santahaminan itä- ja eteläosat sekä erinäiset sen itä- ja eteläpuolella olevat pienet saaret. Lisäksi huomauttaen, että Mustikkamaa oli sopimaton kansanpuistoksi, esitti sosialilautakunta, että kaupunginvaltuusto anois valtioneuvostolta oikeutta saada 25 vuodeksi vuokrata mainittuun karttaan merkityt saaret kansanpuiston perustamista varten.

Sittenkun luonnonpuistojen valvoja antamassaan lausunnossa oli ehdottanut sosialilautakunnan ehdotuksen evättäväksi, koska kaupunginvaltuusto jo oli päättänyt luovuttaa Mustikkamaan puheenalaiseen tarkoitukseen ja rahatoimikamari oli yhtynyt siihen sen perusteella, että kamari puolustusministeriöltä oli saanut tietää, ettei mitään Santahaminan osaa voitu antaa kaupungille vuokralle, ennenkuin asianomaiset valtionviranomaiset olivat ratkaisseet kysymyksen siitä, mihin laivaston tukikohta oli sijoitettava, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto, ettei esitys tätä nykyä aiheuttanut toimenpidettä.

¹⁾ Valt. pöytäk. 13. 6. 20 §. — ²⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 20. — ³⁾ Valt. pöytäk. 7. 2. 22 §.

Siirtolapuutarhan perustaminen Kumtähden. Rahatoimikamarissa herätetyn ehdotuksen johdosta, että n. k. siirtolapuutarha perustettaisiin sopivalle, kaupungin omistamalle maa-alueelle, oli kamari asettanut komitean ¹⁾ kysymystä harkitsemaan. Tämän komitean kamarille antamassa puoltavassa lausunnossa ²⁾ huomautettiin ensiksi, että ehdotetun siirtolapuutarhan tarkoituksena tulisi olla, kuten aikaisemmin Brunakärrin perustetun siirtolapuutarhankin, perheille, joilla ei ole tilaisuutta kesällä poistua kaupungista, hankkia mahdollisuutta kohtuullisesta maksusta tähän tarkoitukseen luovutetulta ja yhdenmukaisesti jaetulta alueelta puutarhaviljelykseen vuokrata vähäisiä palstoja, joissa perheen jäsenet voisivat viettää vapaa-aikansa. Tälle tuotannonliseen työhön yhdistetylle ulkoilmaelämälle oli syystä annettu suuri merkitys sekä taloudelliselta että terveydenhoidolliselta ja eettiseltä kannalta eritoten niihin työntekijöihin nähden, jotka suurimman osan päivästä oleskelevat työsaleissa ja tehdashuoneissa. Tehtyään selkoa kahdesta kaupunginvaltuuston siirtolapuutarhakysymyksessä tekemästä päätöksestä ³⁾, jotka eivät olleet johtaneet käytännöllisiin tuloksiin, huomautti komitea, että sen mielestä olisi tarpeellista perustaa siirtolapuutarha, jota käyttäisi kaupungin koillisosien väestö, ja oli komitea löytänyt tähän tarkoitukseen kaikin puolin sopivan alueen Kumtähdestä. Tämä, n. 11 ha:n laajuinen alue liittyi Kumtähden viertotien ja Koskenkylän viertotien väliseen, puistoksi varattuun alueeseen, sekä ulottui luoteessa Ison Kyröntiehen ja rajoittui lounaassa kansakoulupuutarhaksi aiottuun alueeseen. Ehdotetulla siirtolapuutarha-alueella oli suojainen asema, ja maan laatu, savimultaa savipohjalla, oli puutarhaviljelykseen sopivaa. Komitean lausunnon oheisen siirtolapuutarhasuunnitelman mukaan se jaettaisiin n. 250 puutarhapalstaan, joiden laajuus vaihtelisi 251:stä 500 m²:in; tarpeellinen ala oli suunnitelmassa myöskin varattu leikki- ja juhla kenttää varten kahvinkeitto rakennuksineen y. m. Kustannuksia alueen aidoista, sen teistä, porteista, kaivoista, pienehköstä verannalla varustetusta rakennuksesta ja käymälöistä oli laskettu olevan n. 204,600 markkaa sekä alueen salaojitukselta ja ojittamisesta 259,000 markkaa eli kaikkiaan 463,600 markkaa ja olisi kaupungin suoritettava nämä kustannukset. Jos alue salaojitettiin edellytti se että Käpylästä oli teetettävä likaviemärijohto, jota kuitenkin viereinen kansakoulupuutarhakin tulisi käyttämään ja jota Käpylän asutus joka tapauksessa vaati. Tämän johdon kustannukset oli arvioitu 86,000 markaksi. Puutarhapalstain vuokraus olisi määrättävä 20 vuodeksi ja vuokraa kannettava 40—50 penniä m²:ltä, joten, sittenkun kaikki palstat oli vuokrattu, kertyisi n. 40,000 markkaa vuodessa, mikä määrä riittäisi tarpeellisiin kunnossapitokustannuksiin. Sittenkun vesijohtoverkko oli ulotettu Kumtähden, olisi myöskin vesimaksua kannettava vuokraajilta. Alueen hallinto ja palstain vuokraaminen halullisille henkilöille olisi uskottava sosialilautakunnan valvonnan alaiselle siirtolapuutarhajohtokunnalle, joka olisi kokoonpanoltaan sellainen, että siihen kuuluisi yksi sosialilautakunnan jäsen ynnä yksi lautakunnan valitsema varajäsen sekä yksi arkkitehti, yksi puutarhuri ja kaksi siirtolapuutarhatoimintaa harrastavaa henkilöä, jotka neljä viimeksimainittua ynnä kaksi varajäsentä rahatoimikamari valitsisi. Ohjausta antamaan palstain viljelyksessä olisi kuudeksi kuukaudeksi vuodessa palkkattava puutarhaneuvoja n. 1,000 markan kuukausipalkkioin. Sen lisäksi olisi johtokunnan käytettäväksi annettava esimerkiksi 3,000 markkaa vuodessa sen jäsenten palkkioihin.

¹⁾ Ks. tätä kert. os. II. Rahatoimikamari. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 27, liite I. —

³⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 44 ja 1920 vuod. kert. siv. 22.

Sosiaalilautakunnan ja kaupungin yleisten töiden hallituksen annettua lausuntonsa asiasta, esitti rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle:

että siirtolapuutarha perustettaisiin puheenalaiselle Kuntähden alueelle ja että kamarin toimeksi annettaisiin sen asemakaavan lopullinen vahvistaminen;

että siirtolapuutarhan perustamistöiden suorittamista varten myönnettäisiin 463,600 markan sekä yleisen viemärijohton teettämistä varten 86,000 markan määräraha;

että siirtolapuutarhan lähin hoito ja hallinta uskottaisiin sosialilautakunnan valvonnan alaiselle siirtolapuutarhajohtokunnalle; sekä

että siirtolapuutarhajohtokunnan käytettäväksi vuodeksi 1924 osoitettaisiin 3,000 markan määräraha lautakunnan jäsenten palkkioiksi ja muihin menoihin.

Asiaa ensi kerran esiteltäessä kaupunginvaltuustolle valtuusto pani sen pöydälle ¹⁾ budjettikokoukseensa. Valtuusto päätti ²⁾ senjälkeen mainitussa kokouksessa käsitellä asian rahatoimikamarin 1924 vuoden budjettiehdotukseen siirtolapuutarhan perustamista varten merkityn 549,600 markan määrärahan yhteydessä, sekä senjälkeen itse budjettia käsitellessään budjettivaliokunnan mainitun vuoden menosääntöehdotuksessa olevan ehdotuksen mukaisesti tähän tarkoitukseen merkitä 400,000 markan määrärahan.

Toukolan omakotialueen laajentaminen. Kun kaikki Toukolan omakotitontit jo oli annettu vuokralle ja useita hakemuksia tällaisten tonttien saamisesta vielä oli saapunut, oli rahatoimikamari antanut kaupungin yleisten töiden hallituksen tehtäväksi ottaa harkittavakseen kysymyksen, voitaisiinko Toukolan omakotialuetta laajentaa. Tämän johdosta oli kaupunginasemakaava-arkkitehti tehnyt edotuksen laajennetuksi Toukolan jakosuunnitelmakeksi, jonka mukaan aikaisemmin useampikerroksisten talojen paikaksi aiotuista kortteleista n:oista 903, 904, 910 ja 911 voitaisiin antaa yhteensä 19 omakotitonttia, minkä ohessa laajentamalla aluetta pohjoiseen päin korttelista n:o 915 saataisiin 23 ja korttelista n:o 916 17 omakotitonttia. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli yhtynyt tähän ehdotukseen edellyttäen, että säästäväisyyttä noudatettiin aluetta järjestettäessä ja vuokramaksut määrättiin niin korkeat, että ne vastaisivat kaupungin menoja tonttien kuntoonpanemisesta.

Sosiaalilautakunta huomautti alueen rakennuttamiseen nähden olevan toivottavan, että erinäisiä tontteja varattaisiin yhdenperheen- ja toisia kahdenperheentaloja varten, ja oli kaupungin asemakaava-arkkitehti lautakunnan vuokrajaoston anomuksesta laatinut uuden ehdotuksen huomioon ottaen, että pienemmille tonteille olisi rakennettava yhdenperheentaloja; tämän ehdotuksen mukaan osoitettaisiin 26 tonttia yhdenperheen- ja muut 33 tonttia kahdenperheentaloja varten. Poikkeuksia tästä suunnitelmasta olisi kuitenkin voitava sallia, minkä vuoksi lautakunta ehdotti, että sen vuokrajaosto oikeutettaisiin yksityisissä tapauksissa myöntämään oikeuden tuollaiseen poikkeukseen. Koska kokemus oli osoittanut, kuinka vaikeata oli ainoastaan noudattamalla rakennusjärjestyksen määräyksiä välttää epäyhtenäistä ja yleistä katukuvaa häiritsevää rakennustapaa ja kun Toukolan rakennustoiminnan tulos osoitti mitä erilaatuimpia rakennustyyppisiä, oli lautakunnan mielestä lisäksi tärkeätä, että laajennettu alue ainakin osaksi rakennutettaisiin ainoastaan kaupunginviranomaisten vahvistamain erikoisten mallipiirustusten mukaan. Korttelien n:ojen 903, 904 ja 910 tontit sekä korttelin

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 26 §. — ²⁾ S:n 28. 12. 1 §.

n:o 911 tontti n:o 17, joilla rakennukset tulisivat olemaan jonkun verran hajallaan, verrattain mäkisellä maalla ja aivan jo rakennetun alueen läheisyydessä, voitiin lautakunnan mielestä saada rakentaa ainoastaan rakennusjärjestyksen määräämin rajoituksin. Sitävastoin olisi korttelin n:o 911 tontit n:ot 23, 25 a ja 25 b, 27, 29 ja 31 samoinkuin kaikki kortteleissa n:oissa 915 ja 916 olevat tontit, jotka olivat verrattain tasaisia, saatava rakentaa vahvistettujen mallipiirustusten mukaan. Mallipiirustuksiksi ehdotti lautakunta arkkitehti E. Paalasen laatimia ja sosialihallituksen julkaisemia yhdenperheen- ja kahtenperheentalojen piirustuksia, jotka pienin muutoksin hyvin tyydyttänevät tämän alueen omankodinrakentajain tarvetta ja sitäpaitsi täyttivät ehdot, jotka vaaditaan kuoetuslainain saamiseen valtiolta. Rakennustapaan muutoin ja luovutusehtoihin nähden olisi aikaisemmin Toukolan omakotialueelle vahvistettuja voimassa olevia määräyksiä sovellettava, huomioon ottaen eritoten, että laajennuksen johdosta syntyneen alueen tonttien vuokra-aika päättyisi samanaikaisesti kuin korttelien n:ojen 912 ja 913 tonttien. Edelleen oli lautakunnan mielestä tämän yhteydessä myönnettävä määräraha teiden rakentamista varten alueelle, koska muussa tapauksessa ei ollut odotettavissa mainittavaa rakennustoimintaa siellä. Lautakunnan anomuksesta oli rakennuskonttori laatinut kustannusarvion erinäisten 4 metriä leveitten teiden rakentamista varten alueelle. Vaikka lautakunnan mielestä 4 metriä leveitä teitä yleensä oli pidettävä liian kapeina, oli lautakunta kuitenkin tässä tapauksessa katsonut voivansa puoltaa näin vähäistä leveyttä, koska vuokratontit tulisivat olemaan vain toisella puolella teitä. Siihen nähden, että asutus tässä seudussa luultavasti tulisi lisääntymään, olisi Sumatrantien ja Toukolan viertotien välinen Indiantien osa teetettävä yhtä leveäksi kuin muu osa katua, koska muutoin todennäköisesti kävisi välttämättömäksi ennen pitkää sitä laajentaa. Tiet olisi rakennettava 1923 vuoden kuluessa. Kustannusarvio niiden teettämisestä päätti 216,000 markkaan.

Rahatoimikamarin esityksestä, joka kaikissa oleellisissa kohdin yhtyi sosialilautakunnan ehdotukseen, päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto:

hyväksyä kaupunginasemakaava-arkkitehdin uudesti laatiman Toukolan omakotialueen laajennusehdotuksen, joka käsitti korttelit n:ot 903, 904, 910, 911, 915 ja 916;

puheenalaisia kortteleja luovutettaessa ja rakennutettaessa noudatettavaksi valtuuston huhtikuun 6 p:nä 1920 kortteleille n:oilte 912 ja 913 vahvistamia ²⁾ määräyksiä;

Toukolan omakotialuetta varten voimassa olevan rakennusjärjestyksen 1 §:n täydennettäväksi seuraavasti: »tonteille n:oilte 23, 25 a ja b, 27, 29 ja 31 korttelissa n:o 911 ja kaikille tonteille kortteleissa n:oisissa 915 ja 916 saa teettää ainoastaan rahatoimikamarin hyväksymäin mallipiirustusten mukaisia asuinrakennuksia»;

antaa sosialilautakunnan toimeksi yksissä neuvoin kaupunginasemakaava-arkkitehdin kanssa laatia ehdotuksen mainituiksi mallipiirustuksiksi;

teitten rakentamista varten yllämainittuihin kortteleihin myöntää 216,000 markan määrärahan, mikä määrä aluksi oli etuantina kaupunginkassasta maksettava ja sittemmin merkittävä 1924 vuoden budjettiin; sekä

oikeuttaa kamarin sosialilautakuntaa kuultuaan hyväksymään yllälueteltujen korttelien ja tonttien fonttijaoituksen ja mallipiirustukset sekä ryhtymään kaikkiin muihin näistä päätöksistä aiheutuviin toimenpiteisiin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 4. 4. 13 §; ks. myös kunn. asetuskok. siv. 94. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 136 ja 137.

Käpylän puutarhaesikaupungin laajentaminen. Viitaten kahteen kaupunginvaltuuston vuonna 1920 tekemään päätökseen¹⁾, joilla oli vahvistettu tonttijaoitus ja rakennusjärjestys korttelit n:ot 806—808, 810—813 ja 816—820 käsittävää Käpylän puutarhaesikaupungin osaa varten, oli kaupungin yleisten töiden hallitus vuonna 1922 siihen nähden, että nämä korttelit jo suurimmaksi osaksi olivat rakennetut, tehnyt rahatoimikamarille esityksen, että esikaupungin aluetta laajennettaisiin rakennuskonttorin kaupunginasemakaava-osaston tätä tarkoitusta varten laatiman ehdotuksen mukaisesti. Sen mukaan olisi kortteille n:oilte 822—825 ja 839—841 rakennettava kaksikerroksisia huviloita tai rivitaloja puusta ja kortteille n:oilte 800, 801, 803, 804, 809 ja 814, 815 3—4 kerroksisia asuinrakennuksia kivistä sekä korttelit n:ot 802, 826, 830 ja 842 ynnä korttelin n:o 824 tontti n:o 17 varattava yleisiin tarkoituksiin, viimeainittu tontti kansakoulutaltoa varten. Hallitus oli samalla kamarille m. m. lähettänyt ehdotuksen tonttijaoitukseksi ja rakennusjärjestykseksi niitä tontteja varten, joille aiottiin rakentaa kivitaloja.

Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan ja yllämainitun hallituksen käsitellessä kysymystä, oliko sopiva sijoittaa kansakoulutalo kortteliin n:o 824, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto kuitenkin vuokrata mainitun korttelin kokonaisuudessaan Osakeyhtiö Helsingin kansanasunnoille. Tämän johdosta laati kaupunginasemakaava-arkkitehti uuden ehdotuksen Käpylän alueen laajennetuksi jaoitussuunnitelmaksi, jonka mukaan m. m. koulurakennus sijoitettaisiin kortteliin n:o 838 ja yleiseen tarpeeseen, poliisiasemaa varten, lisäksi varattaisiin pohjoinen osa korttelia n:o 820, sekä mihin oli otettu molemmin puolin Koskelan viertotietä sijaitsevat korttelit, joille oli aiottu rakentaa 3—4 kerroksisia kivitaloja. Koska tuollaisten kivitalojen rakentaminen edellytti eri rakennusten ääriivivoja, korkeuksia ja kerroslukuja määrääviä julkisivukaavoja ja kun kortteliin n:o 803 jo oli rakennettu kaksi kivitaloa, laati kaupunginasemakaava-arkkitehti sen ohessa ehdotuksen tuollaisiksi kaavoiksi niitä kortteleja varten, jotka ensi sijassa rakennutettaisiin tällä tavoin, nimittäin Pakaankadun varrella olevat korttelit n:ot 800, 801, 803, 804 ja 809.

Antamassaan lausunnossa puolsi kaupungin yleisten töiden hallitus jälkimmäistä jaoitussuunnitelmaehdotusta. Lisäksi huomautti hallitus, ettei Käpylän asutusalue kauan voinut tulla toimeen avonaisilla viemärijoilla vaan täytyi se lähimmässä tulevaisuudessa varustaa Vanhankaupunginlahteen saakka ulottuvalla umpinaisella pääviemärijohdolla, minkä lisäksi, kun tämä lahti oli hyvin matala, viemärivesi sitäpaitsi olisi pudistettava erityisessä puhdistuslaitoksessa. Ehdotetun laajennetun alueen kanavoimisesta oleviin kustannuksiin, arviolta n. 2,000,000 markkaa, tulisi lisäksi n. 2,000,000 markkaa pääviemärijohdosta Vanhankaupungin lahteen ja n. 1,200,000 markkaa puhdistusaseman rakentamisesta. Sekä viemärikanava että puhdistusasema eivät tulisi ainoastaan Käpylän vaan koko Käpylän ja Vanhankaupungin lahden välisen alueen hyväksi.

Sosiaalilautakunnankin puolettua puheenalaista jaoitussuunnitelma-ehdotusta yhtyi rahatoimikamarikin siihen. Kanavoimisesta oleviin kustannuksiin nähden huomautti kamari, että ne tosin vasta tuonnempana kävisivät tarpeellisiksi siinä määrin kuin aluetta luovutettaisiin rakennettavaksi, mutta että kaupunki, vaikkakaan asunto-alue ei nyt laajennettaisi, kuitenkin ennemmin tai myöhemmin olisi pakoitettu rakentamaan Vanhankaupungin lahteen ulottuvan, verrattain suuren umpinaisen pääviemärijohdon. Kun

¹⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 15 ja 140. — ²⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 14.

kaupungin yleisten töiden hallituksen esittämät numerot osoittivat, että Käpylän koko suunnitellun asutusalueen järjestäminen kävisi sangen kalliiksi, ei kamarin mielestä olisi tehtävä heti päätöstä puheenalaisten korttelien luovutusehdoista, vaan saisi kamari toimeksi yksissä neuvoin mainitun hallituksen ja sosialilautakunnan kanssa laatia ja kaupunginvaltuustolle antaa ehdotuksen tuollaisiksi ehdoiksi. Korttelit n:ot 821, 827, 829, 832—835, 843, 847 ja 849—852, jotka oli varattu useampikerroksisia kivitaloja varten, olivat ja tulisivat todennäköisesti vielä jonkun aikaa olemaan tasoittamattomien katujen varsilla, minkä vuoksi niitä ei myöskään lähimmässä tulevaisuudessa voitaisi luovuttaa rakennettaviksi. Kamari oli senvuoksi odotellen muiden, sellaisia taloja varten varattujen korttelien rakennuttamisesta saatavaa kokemusta, katsonut olevan ennen aikaista päättää, mitä rakennusjärjestystä näihin kortteleihin nähden oli noudatettava.

Rahatoimikamarin ehdotuksesta päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto:

1) vahvistaa kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman jälkimmäisen ehdotuksen Käpylän puutarhaesikaupungin korttelit n:ot 800, 801, 803, 804, 809, 814, 815, 821—830, 832—844, 847 ja 848 käsittäväksi Käpylän puutarhaesikaupungin laajennetuksi jaoitussuunnitelmaksi;

2) määrätä, että kortteleihin n:oihin 822—825 ja 839—841 nähden oli oleva voimassa valtuuston elokuun 31 p:nä 1920 Käpylää varten vahvistama ²⁾ rakennusjärjestys sekä kortteleihin n:oihin 800, 801, 803, 804, 809, 814 ja 815 nähden kaupungin yleinen rakennusjärjestys erinäisin, rakennusten julkisivuja koskevin lisäyksin ³⁾;

3) oikeuttaa rahatoimikamarin kaupungin yleisten töiden hallitusta ja sosialilautakuntaa kuultuaan vahvistamaan tonttijaoituksen edellä 2) kohdassa mainituille kortteleille;

4) vahvistaa yllämainitun ehdotuksen julkisivukaavoiksi kortteleja n:oja 800, 801, 803, 804 ja 809 varten; sekä

5) antaa kamarin toimeksi kaupungin yleisten töiden hallitusta ja sosialilautakuntaa kuultuaan laatia ja valtuustolle lähettää ehdotuksen edellä 2) kohdassa mainittujen kortteleitten tonttialan luovutusehdoiksi.

Käpylän korttelien n:ojen 871 ja 872 muutettu käyttö. Päättäessään vuonna 1922 osoittaa Käpylän korttelit n:ot 860, 869—874 ja 876 n. s. omien kotien ⁴⁾ rakentamista varten oli kaupunginvaltuusto antanut rahatoimikamarin tehtäväksi vahvistaa korttelien n:ojen 860 ja 869—873 jaoitussuunnitelman ja rakennusrajat. Kaupungin yleisten töiden hallituksen kamarin kehoituksesta laatimassa ehdotuksessa näiden korttelien jaoitussuunnitelmaksi, johon ehdotukseen kamari ja sosialilautakunta olivat yhtyneet, oli korttelit n:ot 871 ja 872 kuitenkin eroitettu omakotialueesta ja varattu kivitalojen paikaksi. Kun tämä poikkesi kaupunginvaltuuston päätöksestä, esitti kamari, että valtuusto, luopuen päätöksestään, päättäisi varata nämä kaksi korttelia kivitalojen paikaksi. Valtuusto myöntyi ⁵⁾ siihen.

Osakeyhtiön Oma koti anomus saada tontteja Käpylästä y. m. Oma koti niminen osakeyhtiö, joka aikoi rakentaa 50 yhden huoneen ja keittiön käsittävää asuinhuoneistoa 25 kahdenperheen huvilassa, joitten kustannukset oli arvioitu 1,800,000 markaksi, oli anonut, että kaupunginvaltuusto tähän tarkoitukseen luovuttaisi tontteja Käpylän kortteleista n:oista 870, 872 ja 873 sekä anois valtionneuvostolta 540,000 markan avustus- ja 360,000 markan kuo-

¹⁾ Valt. pöytäk. 12. 9. 6 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 140. — ³⁾ Ks. kunn. asetuskok. siv. 93. — ⁴⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 11. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 4. 4. 7 §.

letuslainaa, poikkeamalla kuitenkin voimassa olevista määräyksistä sikäli, että kunnalta saatavan laina-avustuksen, 270,000 markkaa, antaisi Kone- ja siltarakennusosakeyhtiö, jonka työläisiä varten uutisrakennukset lähinnä olivat tarkoitettut.

Rahatoimikamarin ilmoitettua, että kamarin yhtiön puolesta sosiaalihuoltokomitealle tekemä alustava lainahakemus oli evätty, ei asia aiheuttanut¹⁾ toimenpidettä valtuuston puolelta.

Hertonäsin eteläosan vuokraus. Kaupunginvaltuusto oikeutti²⁾ rahatoimikamarin 10 vuodeksi, maaliskuun 14 p:stä 1923 lukien, maanviljelijä A. Holmbergille vuokraamaan Herttonäsin eteläosan, alaltaan 91 ha, 2 hl. rukiita ja 2 hl kauroja hehtaarilta laskettavasta vuotuisesta vuokrasta sekä muutoin seuraavien ehtojen: että kaupunki oikeutettiin ottamaan haltuunsa kulkuväyliä varten tarvittavia maa-alueita, kuitenkin ainoastaan 6 kuukauden kuluttua ennen maaliskuun 14 p:ä tapahtuneesta irtisanomisesta; että kaupungilla oli oikeus, kuukauden kuluttua irtisanomisesta, rautatielinjan kummaltakin puolelta ottaa haltuunsa 15 m:n levyinen alue, jolloin vuokraajan tuli saada korvaus kasvavasta tousta ja kylvöistä, kuitenkin siten, ettei korvausta maksettaisi, jos irtisanominen todistettavasti oli tapahtunut ennenkuin näihin töihin oli ryhdytty; sekä että kaupungilla oli oikeus 6 kuukauden kuluttua irtisanomisesta siirtää ne alueella olevat, vuokraajan käytettäväksi annetut rakennukset, jotka olivat esteenä alueen järjestelylle.

Lapinlahdenkadun tontin n:o 10 (osoite n:o 17) läheisen alueen vuokraus. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1897 valtuuttanut rahatoimikamarin luovuttamaan Lapinlahdenkadun tontin n:o 10 silloiselle omistajalle tontin pohjoisen rajan viereisen lisäalueen sitä mainitun tontin osaa vastaan, joka liitettiin Lapinrinteeseen³⁾. Sittenkun tämä kaupunginasemakaavan muutos oli asianmukaisesti vahvistettu, oli kamari kuitenkin epähuomiossa ollut toimittamatta puheenaista tilusvaihtoa, minkä vuoksi Fastighetsaktiebolaget Lappviksgatan n:o 17 yhtiö, joka vuonna 1919 oli tullut tontin omistajaksi, oli saanut lainhuudon ennen kaupunginasemakaavan muutosta Lapinlahdenkadun n:o 10:ksi merkitylle alueelle. Mainittu yhtiö oli nyttemmin ilmoittanut suostuvansa viipymättä tekemään vaihtosopimuksen mutta samalla anonut saada 6 vuoden aikana 100 markan vuotuisesta vuokrasta hallita sitä yhtiölle siihen saakka kuulunutta Lapinrinteen osaa, missä muutamat yhtiön rakennukset sijaitsivat, sekä pientä lisäaluetta. Tähän myöntyen oikeutti⁴⁾ valtuusto rahatoimikamarin yhtiölle yllämainituin ehdoin vuokraamaan puheenaalaisen 193 m²:n suuruisen alueen, jolloin vuokra-aika oli luettava kesäkuun 1 p:stä 1923.

Erään Käpylän tontin vuokraus. Sosialilautakunnan ja rahatoimikamarin ehdotuksesta oikeutti⁵⁾ kaupunginvaltuusto kamarin 50 vuodeksi, tammikuun 1 p:stä 1923 lukien, rakennusmestari O. Wuoriolle vuokraamaan Käpylän korttelissa n:o 808 olevan Nyyrikintien asuntotontin n:o 21, minkä vuokraaminen yksityiselle henkilölle poikkesi rahatoimikamarin aikaisemmasta suunnitelmasta⁶⁾ luovuttaa kaikki korttelissa n:o:ssa 808 sijaitsevat tontit taloyhtiölle. Vuotuinen vuokramaksu määrättiin vuokratuuden 5 ensimmäiseltä vuodelta 400 markaksi, 5 seuraavalta vuodelta 800 markaksi, 10 seuraavalta vuodelta 1,600 markaksi, 10 seuraavalta 2,000 markaksi, 10 seuraavalta vuodelta 2,400 markaksi ja vuokratuuden viimeiseltä 10 vuodelta 2,800 markaksi.

¹⁾ Valt. pöytäk. 7. 2. 30 §. — ²⁾ S:n 7. 3. 6 §. — ³⁾ Ks. 1897 vuod. kert. siv. 2. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 2. 5. 12 §. — ⁵⁾ S:n 30. 5. 8 §. — ⁶⁾ S:n 13. 6. 21 §.

Erään Kumtähden alueen vuokraus. Kaupunginvaltuusto oikeutti¹⁾ rahatoimikamarin syyskuun 1 p:n 1929 250 markan vuotuisesta vuokramaksusta ajuri J. K. Rannalle ja työmies J. Auviselle vuokraamaan erään 500 m²:n suuruisen, heille vuonna 1922 vuokratun²⁾ alueen viereisen Kumtähden maapalstan.

Oulunkylän kansakoulutonttien maksuton vuokraus. Oulunkylän kunnanvaltuutetut olivat esittäneet, että kaksi Helsingin kaupungin omistamaa siellä olevaa maa-alueetta, jotka kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen³⁾ mukaan vuotuisesta 8,000 markan vuokrasta vuokrattaisiin Oulunkylän kunnalle kahden kansakoulun paikaksi, luovutettaisiin mainitulle kunnalle maksutta tai niin alhaisesta vuokramaksusta kuin mahdollista. Rahatoimikamarin asiasta antaman lausunnon mukaisesti valtuusto epäsi⁴⁾ tämän esityksen.

Pitennetty vuokraoikeus. Kaupunginvaltuusto oikeutti rahatoimikamarin seuraavissa tapauksissa myöntämään pitennetyn vuokraoikeuden.

Osakeyhtiö Nobel Standard Suomessa nimiselle yhtiölle Sörnäsän niemikkeellä oleviin palstoihin A, B ja C tammikuun 1 p:n 1923 ja joulukuun 31 p:n 1928 väliseksi ajaksi korotetuin 57,000 markan vuokramaksuin, sillä ehdolla, että, jos joku alueella olevista öljysäiliöistä turmeltui, sinne ei saanut rakentaa uutta sekä että hakija sitoutui teettämään sellaisia suojelulaitteita tulenvaaraa vastaan, jotka kaupungin palopäällikkö saattoi katsoa tarpeelliseksi⁵⁾;

aktiebolaget Helsingfors segelmakeri och båtbyggeri nimiselle yhtiölle yhtiöllä olleeseen Sirpalesaaren osaan, joka kuitenkin vähennettiin 9,800 m²:llä, tammikuun 1 p:n 1923 ja joulukuun 31 p:n 1933 väliseksi ajaksi vuotuisin 19,600 markan vuokrin sekä muutoin aikaisemmin voimassa olleilla ja seuraavilla uusilla ehdoilla:

että vuokraaja oli velvollinen vuokrakauden päättyessä poistamaan alueella olevat rakennukset ja kaupungille varattiin oikeus rakentaa tie alueen halki saaren etelärantaan⁶⁾;

puutarhuri W. Carlssonille erääseen 2,800 m²:n suuriseen Kumtähden asuntopalstaan 1927 vuoden loppuun vuotuisin 600 markan vuokrin⁷⁾; sekä lääketieteellisensiaatti J. L. Lydeckenille, neuvosmies O. Ekmanille, varakonsuli K. Seidenschurille ja johtaja U. Westerholmille Ullanlinnan kylpylään ja uimahuoneeseen tammikuun 1 p:n 1923 ja joulukuun 31 p:n 1925 väliseksi ajaksi vuotuisin 2,000 markan vuokrin sekä muutoin entisillä ehdoilla, kuitenkin siten lisättyinä, etteivät kaupungin vuotuiset laitosten ulkopuolisista korjauksista aiheutuvat kustannukset saaneet ylittää mainituista töistä viime vuosina olleita kustannuksia⁸⁾.

Finska jaktföreningen yhdistys oli anonut Huopalahden rautatieaseman läheisen, ampumaratana käyttämänsä alueen vuokraoikeuden pitennystä 25 vuotta sekä mainitun alueen laajentamista, jotta yhdistys voisi ampumaradalle järjestää Skandinavian maiden väliset kilpailut, jotka oli aiottu pidettäväksi kesällä 1925; sen lisäksi oli yhdistys anonut lupaa saada eräästä alueen osasta kaataa kasvavan sekametsän. Pääasiassa rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti päätti⁹⁾ kaupunginvaltuusto Finska jaktföreningen yhdistykselle ampumaradan perustamista ja voimassapitoa varten vuokrata Huopalahden aseman läheisen, kartassa tarkemmin merkityn, n. 15.13 ha:n suuruisen alueen, sekä oikeuttaa yhdistyksen mainitulla kartalla merkityltä alueelta kaatamaan kasvavan sekametsän; vuokraehdoiksi määrättiin: että vuokra-aika oli 20

¹⁾ Vrt. 1920 vuod. kert. siv. 15. — ²⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 14. — ³⁾ S:n siv. 15. —

⁴⁾ Valt. pöytäk. 21. 2. 21 §. — ⁵⁾ S:n 24. 1. 10 §. — ⁶⁾ S:n 7. 2. 11 §. — ⁷⁾ S:n 7. 2. 12 §. —

⁸⁾ S:n 21. 2. 7 §. — ⁹⁾ S:n 30. 5. 6 §.

vuotta, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien, ollen vuokraaja oikeutettu, siinä tapauksessa ettei kaupunki vuokrakauden päätyttyä tarvinnut aluetta tai sen osaa, silloin tehtävän uuden sopimuksen nojalla saamaan vuokranpitennystä 5 vuotta; että, jos kaupunki liikenneväylien rakentamista tai mitä lajia tahansa olevien johtojen teettämistä varten tarvitsi jotain vuokra-alueen osaa, yhdistys oli velvollinen kuukauden kuluttua käskyn saatuaan kaupungin vapaasti käytettäväksi luovuttamaan tähän tarvittavan maan; että vuokramaksu määrättiin 1,500 markaksi vuodessa sekä korvaus kaadettavasta metsästä 3,800 markaksi kerta kaikkiaan; että yhdistys sopi sen vuokraajan kanssa, jolla 1929 vuoden loppuun oli vuokralla lisäalueen eteläosa, hänen vuokra-alueella olevan viljelyspalstansa käytöstä; sekä että yhdistys ryhtyi tehokkaisiin toimenpiteisiin harhakuulista johtuvan vaaran välttämiseksi.

4. Kaupungille kuuluvain rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaista rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat.

Kunnallisen teurastamon perustaminen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1921 antanut rahatoimikamarin toimeksi ¹⁾ aikanaan tehdä esityksen kunnallisen teurastamon keskeytettyjen rakennustöiden jälleen aloittamisesta. Tämän johdosta ja kun Suomen karjakeskuskunta aikoi pääasiassa lihanvientiä varten rakentaa teurastamon valtiolta vuokraamalleen Fredriksperin tilan maalle, ryhtyi kamari, jonka mielestä kahden suuren teurastamon rakentaminen kaupunkiin olisi kummallekin puolelle haitaksi, mainitun osuuskunnan kanssa neuvotteluihin, joiden tuloksena oli yhteisen komitean ²⁾ asettaminen tekemään ehdotusta asiasta.

Mietinnössään ³⁾ ehdotti komitea, että ensi tilassa jälleen alotettaisiin kunnallisen teurastamon rakennustyöt ja rakennusyrityksen pohjaksi pantaisiin arkkitehti K. Lindahlin aikaisemmin laatimat, kaupunginvaltuuston hyväksymät piirustukset, kuitenkin eräin rajoituksin; niinpä ei olisi teetettävä konttori- ja ruokalarakennusta eikä portinvartijan asuntoa sekä sikojen teurastamosta teetettävä vain puolet ja niinkään jätettävä toistaiseksi rakentamatta talli- ja vajarakennukset. Komitean täten supistama teurastamoa koskeva kustannusarvio päättyi 26,489,000 markan kokonaismäärään, mikä olisi suoritettava lainavaroista siten, että kaupunginvaltuusto budjetinjärjestyssä vuosittain määräisi seuraavan vuoden määrärahan suuruuden. Yhteistyön aikaansaamiseksi Suomen karjakeskuskunnan kanssa, joka edusti suurta osaa maan karjanomistajia ja rakentamalla oman teurastamon voisi kilpailla kaupungin kanssa, olisi melkoinen alennus myönnettävä mainitulle osuuskunnalle edellyttäen, että se sitoutui käyttämään yksinomaan kaupungin teurastamoa. Jos muita samanlaisia yhtymiä syntyisi, olisi niidenkin saatava sama etu. Lopuksi ehdotti komitea, että asetettaisiin erityinen rakennustoimikunta rakennusyrityksen lopullista suorittamista varten.

Rahatoimikamari, joka yhtyi komitean ehdotukseen, esitti ⁴⁾ lisäksi kaupunginvaltuustolle, että, ennenkuin rakentaminen aloitettiin, tutkittaisiin, mitä uusia teknillisiä ja terveydellisiä järjestelyitä sen toteuttamisessa olisi huomioon

¹⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 38. — ²⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 226. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 20 vuodelta 1922, liite I. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 20 vuodelta 1922.

otettava sekä oliko mahdollista yksinkertaistuttamalla rakennussuunnittelua vähentää kustannusarviota samoin kuin että komitean ehdottamaan rakennus-toimikuntaan kuuluisi 5 henkilöä, joista kaupungininsinööri olisi itseoi-keutettu. Sen ohessa ehdotti kamari, että merkittäisiin rakennusyritystä varten tarvittava määräraha 1924 vuoden menosääntöön. Eriävän mielipiteen olivat kamarissa lausuneet kaupunginjohtaja Castrén ja kamarin jäsen Pulkkinen, jotka tahtoivat siirtää hankkeen toteuttamisen tuonemmaksi.

Valmisteluvaliokunnan pyynnöstä antoi rahatoimikamari sitäpaitsi myöhemmin täydentävän selvityksen ja ehdotuksen, miten rakennusyritys oli rahoitettava, missä rakennusjaksoissa yritys oli toteutettava, minkä sisältöiseksi oli ajateltu Suomen karjakeskuskunnan kanssa tehtävä sopimus sekä mitkä velvollisuudet kaupungilla oli nykyiseen teurastamo-osakeyhtiöön nähden kuuluvan vuokrakauden päättyessä.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto antaa rahatoimikamarin toimeksi yksissä neuvoin terveydenhoitolautakunnan kanssa Skandinavian maihin lähettää kaksi sopivaa henkilöä tutustumaan uusimpiin teurastamoihin ja eritoten kokoomaan aineistoa sen kysymyksen valaisemiseksi, voitiinko kaupungin teurastamon rakentamista pienemmässä koossa puoltaa. Muilta kohdin pantiin asia pöydälle syyskuuhun tai viimeistään lokakuuhun 1923, jolloin valmisteluvaliokunnan oli uudelleen esiteltävä se valtuustolle.

Kaupunginvaltuusto ei kuitenkaan ottanut asiaa uudestaan käsiteltäväksi vuoden varrella.

Uuden koulutalon teettäminen suomenkielisille kansakouluille. Sittenkun kaupunginvaltuusto vuonna 1922 oli määrännyt ²⁾ suomenkielisten kansakoulujen uuden koulutalon paikaksi erään Kaisaniemen puiston kaakkoisosassa olevan alueen ja kehoittanut rahatoimikamaria kaupungin yleisten töiden hallituksen toimesta ja yksissä neuvoin suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan kanssa laadittamaan puheenalaisen rakennuksen luonnospiirustukset ja kustannusarvion, olivat mainitut viranomaiset ja kamarin asettama erikoisvaliokunta valmistelleet asiaa. Kamari lähetti sen jälkeen valtuustolle rakennuksen luonnospiirustukset ilmoittaen, että kustannukset tämän suunnitelman toteuttamisesta oli laskettu n. 5,300,000 markaksi. Kamarin ehdotuksesta antamassaan lausunnossa oli suomenkielisten kansakoulujen johtokunta kuitenkin huomauttanut: että lopullisia julkisivupiirustuksia laadittaessa olisi tarpeellista huomiota kiinnitettävä eri huoneiden valaistussuhteisiin; että käytävät olisi järjestettävä siten, että veto niissä vältettiin; että rakennuksessa olevaan tyttöjen mukavuuslaitokseen olisi järjestettävä käynti pihalta; sekä että tarpeellisia säilytyshuoneita ruokatavaroitte varten ja kellaritilaa olisi järjestettävä sekä koulukeittolaosaston että vahtimestarin ja lämmittäjän asuntojen yhteyteen. Kamarin ehdotuksen mukaisesti päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto:

periaatteessa hyväksyä luonnospiirustukset uutta kansakoulutaltoa varten, joka oli aiottu rakennettavaksi Kaisaniemeen suunnilleen 5,300,000 markaksi arvioiduin kustannuksin;

antaa kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi näiden luonnospiirustusten pohjalla ja huomioon ottaen suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan tekemät muistutukset laadittua ja valtuuston lopullisesti hyväksyttäväksi lähettää pääpiirustukset sekä yksityiskohtaisen kustannusarvion tätä rakennusta varten; sekä

¹⁾ Valt. pöytäk. 24. 1. 17 §. — ²⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 9. — ³⁾ Valt. pöytäk. 7. 2. 5 §.

antaa rahatoimikamarille luvan heti panettaa rakennustyöt käyntiin.

Tämän yhteydessä kehoitti¹⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamaria laatimaan ehdotuksen tarpeelliseksi kaupunginasemakaavan muutokseksi.

Uuden paviljongin rakentaminen kunnalliskodin alueelle. Köyhäinhoitohallituksen ja sairaalaylihallituksen vuonna 1921 yhteisesti tekemän esityksen²⁾ rakennuksen teettämisestä kunnalliskodin alueelle, joka oli aiottu osaksi kroonillisesti sairaita, osaksi muita sellaisia henkilöitä varten, jotka köyhäinhoidon täytyi ottaa hoitoonsa, oli kaupunginvaltuusto vuonna 1922 rahataloudellisista syistä toistaiseksi jättänyt ratkaisematta³⁾. Mainittu hallitus otti kuitenkin asian uudelleen käsiteltäväksi ja ehdotti muussa yhteydessä⁴⁾, että sairassijain suuren puutteen lieventämiseksi heti ryhdyttäisiin toimenpiteisiin paviljongin rakentamiseksi kunnalliskodin alueelle kaupungin sairaan- ja köyhäinhoidon tarpeisiin. Sittenkun rahatoimikamari v. t. kaupunginasemakaava-arkkitehdilla oli laadituttanut uudet piirustukset ehdotettua paviljongia varten sekä hankkinut asettamaltaan komitealta lausunnon⁵⁾ asiasta, teki kamari asiasta esityksen⁶⁾ kaupunginvaltuustolle, ja päätti⁷⁾ valtuusto kamarin ehdotuksen mukaisesti:

kunnalliskodin alueelle suunnitelmallisesti lasketuin 4,000,000 markan kustannuksin ja pääasiassa tätä tarkoitusta varten laadittujen luonnospiirustusten mukaan rakennettavaksi uuden paviljongin sekä

oikeuttaa rahatoimikamarin, sikäli kuin se piti sitä tarpeellisenä, syksyllä panettamaan työt käyntiin ja tätä varten käyttämään etukäteen kaupunginkassasta 400,000 markkaa, mikä määrä sittemmin oli merkittävä 1924 vuoden budjettiin.

Asuinrakennuksen teettäminen tuberkuloosisille henkilöille. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1922 päättänyt⁸⁾, että kortteliin n:o 382 oli teetettävä 32 huonetta keittiöineen käsittävä asuinrakennus tuberkuloosisia henkilöjä varten, sekä s. v. budjetin järjestelyssä tähän tarkoitukseen osoittanut⁹⁾ 710,000 markan määrärahan; määrärahan suuruus oli laskettu rakennuskonttorin piirustusten perusteella, joiden mukaan rakennus teetettäisiin ulkoa ja sisältä rapatuin kaksinkertaisin lautaseinin pystöpuille käyttäen n. s. kutterilastutäytettä. Rahatoimikamarin kehoituksesta laaditutti kaupungin yleisten töiden hallitus sittemmin kivistä teetettävän kolmikerroksisen rakennuksen vaihtoehtoiset luonnospiirustukset ja nousi tuollaisen rakennuksen kustannusarvio kamarin ilmoituksen mukaan 1,492,000 markkaan. Sittenkun rahatoimikamarin, sosialilautakunnan ja terveydenhoitolautakunnan edustajista kokoonpantu komitea oli tarkastanut ja osaksi uudestilaatinut viimeksimainitut piirustukset, esitti kamari kaupunginvaltuustolle, että rakennus teetettäisiin kivistä pääasiassa komitean hyväksymäin piirustusten mukaan ja että tähän tarkoitukseen merkittäisiin 782,000 markan määräraha 1924 vuoden menosääntöön. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁰⁾ kuitenkin palauttaa asian kamariin, jonka tuli antaa selvitys, eikö sopivampaa paikkaa voitu osoittaa rakennukselle sekä eikö kustannuksia voitu supistaa esim. käyttämällä hirsiä rakennusaineena, minkä lisäksi terveydenhoitolautakunnan oli annettava lausunto asiasta. Viimeksimainitun lautakunnan puollettua rakennuksen teettämistä kivistä aikaisemmin määrätyle paikalle mutta samalla huomautettua, että kustannukset erinäisin supistuksin voitaisiin vähentää

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 3. — ²⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 13*. — ³⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 19. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 2, liite V. — ⁵⁾ Sn, liite VI. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 2. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 12. 9. 7 §. — ⁸⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 18. — ⁹⁾ Sn siv. 115. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 17. 10. 6 §.

30,000 markalla, lähetti rahatoimikamari uuden esityksen asiasta. Siinä oikaisi kamari aikaisemman ilmoituksensa, että ehdotetun kivirakennuksen kustannukset olisivat 1,492,000 markkaa, mikä määrä koski ensin suunniteltua 48 huonetta käsittävää kivirakennusta; 30 huonetta käsittävän kivirakennuksen kustannusarvio, jollaisen teettämistä kamari oli puoltanut, oli itse asiassa noussut 1,000,000 markkaan. Jos terveydenhoitolautakunnan ehdottamat supistukset tehtäisiin, tarvittaisiin rakennuksen teettämiseen vuoden budjettiin merkityn määrärahan lisäksi siis vain 260,000 markkaa. Rakennuksen paikkaan ja rakennusaineeseen nähden oli kamarin ehdotus samansuuntainen kuin terveydenhoitolautakunnan ehdotus. Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto kamarin ehdotuksen mukaisesti, että tuberkulootisten henkilöiden asuinrakennus, jonka teettämisestä kortteliin n:o 382 aikaisemmin oli tehty päätös, oli tehtävä kivistä pääasiassa kamarin lähettämien piirustusten mukaisesti sekä 260,000 markan määräraha tähän tarkoitukseen merkittävä 1924 vuoden menosääntöön.

Työväenopiston talon rakentaminen. Helsingin kaupungin työväenopiston suomenkielisen osaston opistolaisyhdistys r. y. oli, viitaten kaupunginvaltuustolle jo vuonna 1920 tekemäänsä samanlaisen esitykseen, anonut, että työväenopiston talo ensi tilassa rakennettaisiin, mieluummin Hakaniementorin läheisyyteen. Sittenkun työväenopiston yhteinen johtokunta oli puoltanut myöntymistä yhdistyksen anomukseen ja tällöin mielipiteenään lausunut, että Porthaninkadun rakentamattomia tontteja n:oja 14 ja 16, jotka samoinkuin Kallion kirjastorakennus sijaitsevat XI kaupunginosan korttelissa n:o 333, oli pidettävä tähän tarkoitukseen aikaisemmin varattua saman kaupunginosan korttelia n:o 345 parempina, mutta kaupungin yleisten töiden hallitus toiselta puolen rahataloudellisista syistä oli ehdottanut esityksen evättäväksi, huomautti rahatoimikamari ensimmäisessä lausunnossaan, että ensi sijassa kansakouluissa vallitsevaa tilanpuutetta ainakin osaksi oli koetettava poistaa, ennenkuin kaupunki ryhtyi rakennuttamaan työväenopiston taloa, minkä vuoksi kamari ehdotti, että yhdistyksen anomus tätä nykyä evättäisiin. Tonttipaikkaan nähden kamari oli sitä mieltä, että sekä korttelin n:o 333 yllämainitut tontit että kortteli n:o 345 olisi varattava sivistystarkoituksiin, etusijassa työväenopiston tarpeisiin.

Asiaa esiteltäessä valmisteluvaliokunnalle palautettiin se rahatoimikamariin, jota kehoitettiin ottamaan harkittavakseen, voitaisiinko työväenopiston talo rakentaa XII kaupunginosan kortteliin n:o 371 suunnitellun kansakoulutalon yhteyteen. Sittenkun sekä työväenopiston yhteinen johtokunta että suomenkielisten kansakoulujen johtokunta olivat ehdottaneet tämän ehdotuksen evättäväksi ja rahatoimikamarikin toisessa lausunnossaan oli yhtynyt näihin lausuntoihin, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto varata korttelin n:o 333 työväenopiston talon paikaksi sekä kehoittaa kamaria mitä pikimmin laadittamaan luonnospiirustukset ja likimääräisen kustannusarvion puhealasta rakennusta varten ja lisäksi selvittämään, voitaisiinko rakennusta käyttää muihin tarkoituksiin niinä aikoina, joina sitä ei käytetty opiston tarpeisiin.

Talon rakentaminen Käpylän poliisivartiokonttorille. Poliisimestarin syksyllä 1922 tekemän esityksen johdosta oli rahatoimikamari päättänyt Käpylään suunnitellun poliisivartiokonttorin rakennuksen paikaksi varata erään korttelissa n:o 840 olevan Pohjolankadun tontin, joka rakennus laadi-

¹⁾ Valt. pöytäk. 12. 12. 10 §. — ²⁾ S:n 16. 5. 19 §.

tun kustannusarvion mukaan aiheuttaisi 175,000 markan kustannukset. Kamari oli kuitenkin Käpylän asutuksen rauhalliseen laatuun nähden katsonut, että työ voitiin lykätä vielä vuodeksi, minkä vuoksi kamari ei tähän tarkoitukseen ollut merkinnyt määrärahaa 1924 vuoden budjettiehdotukseensa. Asian laatuun nähden kamari teki ilmoituksen ¹⁾ siitä kaupunginvaltuustolle.

Emma Mäkisen koti nimisen säätiön omistamain Laiurikadun tontilla olevain rakennusten osto. Kun kaupunki laitoksilleen kipeästi tarvitsi huoneistoja, oli rahatoimikamari ryhtynyt neuvotteluihin Emma Mäkisen koti nimisen säätiön johtokunnan kanssa säätiön VII kaupunginosassa sijaitsevan Laiurikadun vuokratontilla n:o 1 olevain rakennusten ostamisesta, jonka tontin vuokraus päättyi kesäkuun 1 p:nä. Virkaatekevän kaupunginarkkitehdin mielestä voitaisiin näissä rakennuksissa sopivasti varata tilaa lastensuojelulautakunnan oppilas- ja vastaanottokodille, joiden Perämiehenkadun talossa n:o 13 olevat huoneistot oli sanottu irti. Jos rakennukset ostettaisiin voitaisiin kamarin mielestä Leppäsuon huvilaan sijoitettu lautakunnan koulukoti myöskin siirtää sinne ja siten vapautuvat huvilan huoneet vuokrata asunnoiksi huoneistoa vailla oleville kunnan virkamiehille. Rakennukset oli virkaatekevä kaupunginarkkitehti alhaisen arvion mukaan laskenut 190,000 markaksi ja niiden kuntoonpanokustannukset 90,000 markaksi, minkä lisäksi tulisi 30,000 markkaa puheenalaisten Leppäsuon huvilan huoneiden korjaukseen siinä tapauksessa, että ne sisustettaisiin vuokra-asunnoiksi. Sittenkun johtokunta oli ilmoittanut suostuvansa myymään mainitut rakennukset erinäisine kalustoineen 225,000 markan hinnasta ja lastensuojelulautakunta oli puoltanut niiden ostoa, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta, että puheenalaiset rakennukset ynnä osa kalustoa ostetaan ja sisustetaan mainitun lautakunnan koulu-, oppilas- ja vastaanottokodin huoneistoiksi sekä että Leppäsuon huvilassa olevat, koulukodin käyttämät huoneet korjataan ja vuokrataan yleisesti käyvästä vuokrista kaupungin palveluksessa oleville henkilöille; tätä varten arvioiduista, kaikkiaan 345,000 markasta, oli 225,000 markkaa suoritettava valtuuston yleisistä käyttövaroista ja 120,000 markkaa sen käyttövaroista yleisiä töitä varten.

Lisämääräraha Laiurikadun talon n:o 1 korjaus- ja rakennustöitä varten. Kun kaupungin yleisten töiden hallitus, osin lastensuojelulautakunnan lääkärin vaatimuksesta, osin mainitun lautakunnan anomuksesta mainitun lautakunnan koulu-, oppilas- ja vastaanottokodille aiotuissa huoneistoissa Laiurikadun talossa n:o 1 oli teettänyt melkoista laajempia korjaus- ja rakennustöistä kuin aikaisemmin oli laskettu ja korjauksiin myönnetty määräraha tämän johdosta oli ylitetty 215,000 markalla, oli hallitus anonut mainitun suuruista määrärahaa tähän tarkoitukseen. Tämän johdosta oli rahatoimikamari huomauttanut hallitukselle siitä säännönvastaisuudesta, että puheenalaisia töitä oli jatkettu senkin jälkeen kuin määräraha oli osoittautunut aivan riittämättömäksi kamarin saamatta siitä ilmoitusta. Toiselta puolen huomautti kamari antamassaan lausunnossa, että töiden suoritus aika oli ollut erittäin niukka, kun lastensuojelulautakunnan vastaanotto- ja oppilaskoti oli sanottu irti aikaisemmista huoneistoistaan, sekä että kaupunki vielä mainittujen töiden johdosta oli saanut 40 hyvässä kunnossa olevaa huonetta halvasta hinnasta, minkä vuoksi kamari katsoi voivansa puoltaa myöntymistä hallituksen anomukseen. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ osoittaa pyydetyn lisämäärärahan vuoden tilierotuksesta.

1) Valt. pöytäk. 12. 12. 35 §. — 2) S:n 4. 4. 6 §. — 3) S:n 19. 12. 13 §.

Lisämääräraha Leppäsuon huvilan korjaustöihin. Sittenkun rahatoimikamari oli havainnut olevan välttämätöntä teettää laajempia korjaustöitä kuin oli laskettu erinäisissä Leppäsuon huvilassa olevissa huoneissa, jotka suureksi osaksi aikaisemmin olivat olleet lastensuojelulautakunnan hallussa ja jotka aiottiin vuokrata kaupungin palveluksessa oleville henkilöille, oli kamari antanut rakennuskonttorin toimeksi teettää puheenalaiset työt, ja oli tähän tarkoitukseen myönnetty määräraha sen johdosta ylitetty 65,000 markalla. Niinkään oli kamari kehoittanut rakennuskonttoria eristämään erinäiset saman rakennuksen kellarikerroksesta vuokratut huoneet sekä varustamaan ne uusilla latioilla. Hyväksyen nämä toimenpiteet osoitti¹⁾ kaupunginvaltuusto edelliseen tarkoitukseen vuoden tilierotuksesta 65,000 markan lisäyksen aikaisemmin myönnettyyn määrärahaan sekä jälkimmäiseen 18,500 markan määrärahan eli kaikkiaan 83,500 markkaa.

Munkkiniemen pensionaatin osto. Lopullisesti käsitellessään vuonna 1922 rahatoimikamariin palauttamaansa²⁾ asiaa, joka koski Munkkiniemen pensionaatin ostoa, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto kamarin antaman uuden lausunnon⁴⁾ mukaisesti antaa mainittua ostoa koskevan asian lopullisesti raueta.

Kunnallisen asuntotuotannon jatkaminen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1922 kehoittanut⁵⁾ rahatoimikamaria yksissä neuvoin sosialilautakunnan kanssa hankkimaan tietoja oloista asuntomarkkinoilla ja valtuustolle lähettämään ehdotuksen asuntopulan poistamiseksi. Sittenkun kamari ja mainittu lautakunta tämän johdosta olivat asettaneet yhteisen valiokunnan asiaa valmistelemaan, keräsi valiokunta tilastollisia tietoja vallitsevan asunnontarpeen laajuudesta ja lähetti sen jälkeen rahatoimikamariin niihin perustuvan esityksen kunnallisen asuntotuotannon jatkamisesta. Valiokunnan esitys päättyi ehdotukseen, että Vallilan kortteleihin n:o:ihin 584 ja 585 jo vuonna 1923 rakennettaisiin kahdeksan, kaikkiaan 128 huoneistoa eli yhteensä 192 huonetta käsittävää kaksikerroksista, aikaisemmin viimeainittuun kortteliin teetettyjen rakennusten mallista rakennusta sekä sen jälkeen tähän kortteliin yksi kolmikerroksinen n. 75 huoneistoa eli yhteensä n. 150 huonetta sisältävä kivirakennus. Kustannukset kutakin kaksikerroksista taloa kohti oli valiokunta laskenut 500,000 markaksi ja koko rakennussuunnitelman toteuttamisesta olevat kustannukset 7,500,000 markaksi.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen annettua lausuntonsa ehdotuksesta, teki rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle esityksen asiasta. Kamari huomautti siinä, että tuntuva asunonpuute edelleen vallitsi, mitä todisti m. m. se seikka, että kaupungin sisustamat n. s. hätäasunnot vielä olivat kokonaan asuttuja ja kaupungin talonisännöitsijälle oli saapunut suuri joukko asuntoranomuksia, joita hän suureksi osaksi ei ollut voinut tyydyttää. Kaupungin velvollisuus asuntojen hankkimiseen nähden olisi kuitenkin rajoitettava siihen, että kaupungin palveluksessa olevat henkilöt kohtuullisesta vuokrasta saisivat asuntoja. Arvosteltaessa asuntoa tarvitsevain perheiden lukua olisi myöskin otettava huomioon, kuka oli asunnontarvitsijan pääasiallinen työnantaja, jonka asia lähinnä olisi työntekijöilleen hankkia asuntoja tai avustaa niiden hankkimista. Näin menetellen voitaisiin kaupungin suoranaisten asuntotuotannon aiheuttamat kustannukset helpommin pysyttää kohtuullisissa rajoissa. Syynä siihen, että anomuksia saada vuokrata kaupungin työläisasuntoja niin lukuisasti oli saapunut, oli todennäköisesti osaksi se, että

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 12 §. — ²⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 5. — ³⁾ Valt. pöytäk. 10. 1. 11 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 2, liite III. — ⁵⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 39.

useimmat talot oli muutettu tai parillaan muutettiin asunto-osakeyhtiöiksi, jolloin moni taloudellisesti vaikeammassa oloissa elävä perhe epäro'i ottaessaan velkaa hankkiakseen asunto-osakkeita, jotka, rahanarvon noustessa aiheuttaisivat melkoisia tappioita. Vaikka rakennustoiminta tätä nykyä oli hyvin vilkas, oli kuitenkin todennäköistä, että taloudellisesti heikompien perheiden olisi joka tapauksessa erittäin vaikea sellaisesta hinnasta minkä he jaksoivat suorittaa hankkia itselleen asuntoja, minkä vuoksi kamari oli katsonut olevan ehdottaminen, että kunnallista asuntotuotantoa saisi jatkaa. Tällöin olisi kuitenkin otettava huomioon vaikeus vallitsevan vilkkaan rakennustoiminnan aikana saada tarvittavaa työvoimaa, sekä erinäiset rakennusyritysten rahoittamiseen vaikuttavat seikat. Kamari esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että paitsi ennen päätettyjä kolmeatoista rakennusta Vallilan kortteliin n:o 585 on lisäksi teetettävä kolme aikaisemmin hyväksytyin mallista, kaikkiaan 72 huonetta käsittävää asuinrakennusta, arviolta 1,500,000 markan kokonaiskustannuksin;

että sosialiministeriöltä tähän tarkoitukseen anotaan 450,000 markan kuoletuslainaa;

että arvioitujen kustannusten jäljellä olevasta 1,050,000 markan suuruudesta osasta, 1,000,000 markkaa suoritetaan rakennusyritysavustuslainamäärärahasta ja 50,000 markkaa valtuuston käyttövaroista; sekä

kehoittaa kamaria hyvissä ajoin ennen budjetinkäsittelyä valtuustolle lähettämään valiokunnan ehdottaman kivirakennusta koskevan selvityksen sekä piirustukset ja kustannusarvion.

Rahatoimikamarin vähemmistö oli puoltanut valiokunnan ehdotusta, että vuoden varrella teetettäisiin kahdeksan kaksikerroksista rakennusta.

Asiaa esiteltäessä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto:

että Vallilan kortteleihin n:o:ihin 584 ja 585 oli 4,000,000 markan arvioiduin kustannuksin teetettävä kahdeksan kaikkiaan 192 asuinhuonetta käsittävää asuinrakennusta pääasiassa samaa mallia kuin mainittuun kortteliin aikaisemmin teetetyt kolmeatoista asuinrakennusta;

että mainittua rakennusyritystä varten oli 1924 vuoden menosääntöön merkittävä 2,800,000 markan määräraha; sekä

että sosialiministeriöltä oli anottava rakennusyritystä varten yleisistä varoista 1,200,000 markan kuoletuslainaa tuollaisia lainoja varten vahvisteuin ehdoin.

Määräraha ent. seurahuoneen kunnossapitoon. Kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä myönsi²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan yleisiä töitä varten 25,000 markan määrärahan ent. seurahuoneen kunnossapitoa varten.

Määräraha huoneistojen kuntoonpanettamista varten kunnan virkamiehille. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli rahatoimikamarille ilmoittanut, että kaupunginpuutarhuri halusi vaihtaa asumansa Eläintarhassa olevan huoneiston pienempään ja halvempaan sekä että kaupunginpuutarhassa oleva n. s. oppilasasunto voitaisiin 15,000 markan kustannuksin sisustaa tähän tarkoitukseen. Tämän johdosta esitti kamari huomauttaen, että kaupungin johtaja oli ilmoittanut olevansa halukas vuokraamaan täten vapaaksi tulevan suuremman huoneiston, kaupunginvaltuustolle, että valtuuston yleisiä töitä varten olevista käyttövaroista osoitettaisiin 30,000 markan määräraha

¹⁾ Valt. pöytäk. 13. 6. 12 §. — ²⁾ S:n 21. 3. 12 §.

viimemainitun huoneiston sisäisiin korjauksiin ja maalaukseen sekä 15,000 markkaa n. s. oppilaskodin sisustamiseen; siinä tapauksessa että määrärahat myönnettiin, voitaisiin edellisen huoneiston vuokra määrätä 15,840 markaksi ja jälkimmäisen 4,500 markaksi. Kaupunginvaltuusto myöntyi¹⁾ kamarin esitykseen.

Kivelän sairaalan n. s. kirkkorakennuksen käyttö. Sittenkun Kivelän sairaalan n. s. kirkkorakennus, jota, vaikka se oli huonossa kunnossa, oli suureksi osaksi käytetty sairaalana, sairaalaylihallituksen mielestä oli käynyt niin hataraksi, ettei enää kannattanut panettaa sitä sellaiseen kuntoon, että sitä voitaisiin käyttää potilaita varten, oli ylihallitus esittänyt, että se sisustettaisiin sairaalan palveluskunnan asunnoiksi sekä sairaalan työpajaksi ja varastuhuoneeksi, minkä johdosta sairassijain luku siellä vähenisi 42:lla. Tämän johdosta oli rahatoimikamari antanut v. t. kaupunginarkkitehdin laatia ehdotuksen rakennuksen uudestaan sisustamiseksi mainittuun tarkoitukseen ja 1924 vuoden menosääntöehdotukseensa merkinnyt 65,000 markan määrärahan tähän tarkoitukseen. Asiaa käsiteltäessä kaupunginvaltuustossa päätti²⁾ valtuusto määrätä, ettei n. s. kirkkorakennusta enää saanut käyttää sairashuoneena, mutta ottaa kysymyksen rakennuksen sisustamisesta muihin tarkoituksiin harkittavaksi budjettia käsitellessään. Valtuusto myönsi³⁾ tällöin ehdotetun määrärahan.

Määrärahoja köyhäinhuoltolautakunnan huoneistojen korjaus- ja sisustustöihin. Köyhäinhuoltolautakunnan ja rahatoimikamarin ehdotuksesta osoitti⁴⁾ kaupunginvaltuusto köyhäinhuoltolautakunnan kesäkuun 1 p:n käyttämän, Pengerkadun talossa n:o 4 olevan huoneiston korjaustöihin 30,600 markan määrärahan sekä lautakunnan mainitusta päivästä vuokraaman uuden Silta-saarenkadun talossa n:o 3 olevan huoneiston sisustustöitä varten 31,800 markkaa, ja oli edellinen määräraha suoritettava valtuuston käyttövaroista köyhäinhuoltoa varten, mutta jälkimmäinen merkittävä 1924 vuoden menosääntöön ja etuantina maksettava kaupunginkassasta.

Koulukeittiön sisustaminen Annankadun kansakoulutaloon. Huomauttaen koulukeittiöiden tarpeen, sikäli kuin kansakouluihin oppipakkolain johdosta oli perustettu jatkoloukkia, käyneen yhä tuntuvammaksi, oli ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta kaupunginvaltuustolle esittänyt, että 1924 vuoden budjettiin merkittäisiin 250,000 markan määräraha koulukeittiön sisustamista varten Annankadun kansakoulutaloon sekä toinen 22,000 markan suuruinen määräraha sen kaluston ja keittoastioiden hankkimiseen. Rahatoimikamarin ilmoitettua, että rakennuskonttori jo oli laatinut piirustukset pääasiassa suunnitellun koulukeittiöosaston aiheuttamaa mainitun koulutalon lisärakennusta varten sekä että kamari sekä tähän tarkoitukseen että kaluston ja keittoastioiden ostoa varten mainittuun koulukeittiöön oli budjettiehdotukseensa merkinnyt johtokunnan ilmoittamat rahamäärät, päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto ottaa asian harkittavaksi 1924 vuoden budjetinjärjestelyssä. Tällöin myönnettiin⁶⁾ mainitun koulukeittiön sisustamista varten anottu 250,000 markan määräraha.

Määräraha valmistavan poikain ammattikoulun huoneiston muutostöitä varten. Valmistavan poikain ammattikoulun huoneiston laajennus- ja muutostöitä varten myönsi⁶⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan yleisiä töitä varten 18,000 markan määrärahan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 7. 3. 7 §. — ²⁾ S:n 12. 12. 39 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 127. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 18. 4. 11 §. — ⁵⁾ S:n 14^c 11. 19 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 22. 8. 9 §.

Määrärahoja Bengtsårin kasvatustalouden uutisrakennustöihin. Sittenkun koulurakennuksen teettämistä varten Bengtsårin kasvatustalouteen vuonna 1922 myönnetty 306,000 markan määräraha¹⁾ oli ylitetty 75,000 markalla, oli lastensuojelulautakunta anonut viimeksimainitun määrän suuruista lisämäärärahaa tähän tarkoitukseen. Sittenkun rahatoimikamarin määräämät katselmusmiehet olivat todenneet, että rakennus kaikilta oleellisilta kohdilta oli hyvin tehty ja näytti olevan sopivasti sijoitettu ja onnistunut koulurakennus, joka vastasi siihen uhrattuja kustannuksia, sekä kamarin omasta puolestaan puoleltaan lautakunnan esitystä, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto puoleenlaiseen tarkoitukseen myöntää 75,000 markan lisämäärärahan, joka oli suoritettava vuoden tilierotuksesta.

Lastensuojelulautakunnan esityksestä päätti³⁾ kaupunginvaltuusto 1924 vuoden menosääntöön merkitä 5,000 markan määrärahan palokalustovajan rakentamista varten Bengtsårin kasvatustalouteen, jota vastoin valtuusto epäsi lautakunnan tämän yhteydessä tekemän esityksen, että 48,000 markan määräraha myönnettäisiin vesijohdon teettämiseen laitokselle ja 20,000 markkaa viljankuivaamon ja moottorihuoneen rakentamista varten sinne.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen anottua 11,000 markan lisämäärärahaa Bengtsårin kasvatustalouden uutisrakennustöitä varten, myönsi⁴⁾ kaupunginvaltuusto 8,500 markan lisämäärärahan vuoden tilierotuksesta tähän tarkoitukseen.

Lisämäärärahoja Rikhardinkadun kirjastotalon uudistustöihin. Kaupunginkirjaston johtokunnan esityksestä, jota kaupungin yleisten töiden hallitus oli puoltanut, myönsi⁵⁾ kaupunginvaltuusto Rikhardinkadun kirjastotalon uudistustöihin 320,000 markan lisämäärärahan sekä kirjahissien asettamista varten kirjastoon 35,000 markan määrärahan, ja oli nämä rahamäärät maksettava etuantina kaupunginkassasta ja sitten merkittävä 1924 vuoden menosääntöön. Sitä vastoin epäsi valtuusto kaupunginkirjaston johtokunnan tämän yhteydessä tekemän esityksen henkilöhissinkin teettämisestä kirjastoon.

Määräraha kirjahyllyjen hankkimiseksi Rikhardinkadun kirjastotaloon. Uusien kirjahyllyjen hankkimista varten Rikhardinkadun kirjastotaloon myönsi⁶⁾ kaupunginvaltuusto 50,000 markan määrärahan suoritettavaksi etuantina kaupunginkassasta ja merkittäväksi 1924 vuoden menosääntöön.

Lisämääräraha purkaus- ja venelaitureita varten. Lisäyksenä väli aikaisten purkaus- ja venelaiturien määrärahaan myönsi⁷⁾ kaupunginvaltuusto 30,000 markan määrärahan käyttövaroistaan yleisiä töitä varten.

Määrärahoja tykistöpihalla y. m. olevien rakennusten y. m. korjauksiin. Puhtaanapitohallitus oli erään entisellä tykistöpihalla olevan rakennuksen kuntoonpanemiseen kaupunginvaltuustolta anonut 60,000 markan määrärahaa. Myöntäen⁸⁾ mainitun määrärahan käyttövaroistaan Puhtaanapito nimisen pääluokan kohdalla osoitti⁹⁾ valtuusto sen lisäksi samalta tililtä 20,000 markkaa tykistöpihan aidan korjaukseen.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä myönsi⁹⁾ valtuusto edelleen vuoden tilierotuksesta 40,000 markan lisämäärärahan tykistöpihalla olevan, kansanlastentarhan ja vuokrantarikkailulautakunnan käyttämän rakennuksen n:o 15 sisäkorjauksiin, 100,000 markkaa puhtaanapitolaitoksen siellä olevien rakennusten sisustustöihin sekä 15,000 markkaa koko rakennusryhmän kattojen ja vesikourujen korjauksiin.

¹⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 19. — ²⁾ Valt. pöytäk. 17. 10. 11 §. — ³⁾ S:n 12. 12. 38 §. — ⁴⁾ S:n 14. 11. 12 §. — ⁵⁾ S:n 13. 6. 16 §. — ⁶⁾ S:n 13. 6. 17 §. — ⁷⁾ S:n 22. 8. 15 §. — ⁸⁾ S:n 13. 6. 30 §. — ⁹⁾ S:n 17. 10. 10 §.

Määräraha vesi- ja viemärijohtoon teettämistä varten erääseen tykistöpihan rakennukseen. Vesi- ja viemärijohtoon teettämistä varten erääseen entisellä tykistöpihalla olevaan asuinrakennukseen myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä 75,000 markan määrärahan, joka oli etuantina suoritettava kaupunginkassasta ja merkittävä 1924 vuoden menosääntöön.

Määrärahoja uimalaitosten kuntoonpanemiseen. Humallahden ja Mustikkamaan uimalaitosten kuntoonpanemiseen myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan yleisiä töitä varten 20,000 ja 10,000 markan määrärahan. Niinikään myönnettiin ³⁾ Ursinin kallion uimalaitoksella teetettävää töitä varten 10,000 markan määräraha samoista käyttövaroista.

Toivomuksia kaupungin omaiin tai sen avustuksella rakennettujen työväen-asuntojen sisustamiseen nähden. Käsitellessään komitean mietintöä asunnon puutteen poistamisesta ⁴⁾ oli kaupunginvaltuusto m. m. päättänyt ⁵⁾ kehoittaa sosialilautakuntaa asettamaan seitsenjäsenisen komitean, johon kuuluisi eri nais- ja työläisjärjestöjen valitsemia perheenäitejä kaikista yhteiskuntaluokista, ja jonka tuli antaa lausunto siitä, mitä keittiö- ja taloudenhoidon kannalta suotavia käytännöllisiä laitteita olisi järjestettävä sekä kunnan omiin että sen avustamiin yrityksiin. Tämän johdosta oli lautakunta, siihen nähden että asuntoreformiyhdistys oli tehnyt alotteen »naisten asuntopäivien» pitämiseksi ja sitä varten asettanut eri naisjärjestöjen edustajista kokoonpannan toimikunnan, pyytännyt tätä toimikuntaa asettamaan edellämämainitun komitean. Sittenkun tämä oli tapahtunut, lähetti tämä komitea kaupunginvaltuustolle selostuksen niistä asuntopäivien päätöksistä, jotka koskivat toivomuksia pieniin asuntoihin nähden.

Nämä toivomukset olivat seuraavat:

»1. Kokouksen mielestä olisi pyrittävä siihen, että kahden huoneen ja keittiön huoneisto olisi vähin perheasunnolle asetettava vaatimus, mutta kaupungeissa nykyoloissa täytyi tyytyä huoneen ja keittiön huoneistoihinkin.

2. Kotien tarkoituksenmukaisen järjestelyn kannalta kokous esittää toivomuksenaan, että jokaisella perheellä olisi, paitsi riittävän tilavia huoneita, kunnollinen eteinen, tarvittavat vaatekomerot (vähintään kaksi), kylmä ruokakonttori ja sitä paitsi keittiössä toinenkin komero, lämminkellari, halkokellari ja ullakkokonttori; mikäli mahdollista olisi myös pieniin asuntoihin järjestettävä pesu- eli kylpyhuone ja pölytysparveke.

3. Taloja rakennettaessa olisi erittäin otettava huomioon, että uunit tehdään puita säästäviksi, keittiövälineet kelvollisiksi ja vedensaanti mahdollisimman mukavaksi, sekä että ikkunain, kiinteiden huonekalujen, uunien ja komeroiden sijoitus y. m. samoin kuin portaat, pesutuvat ja pölytysparvekkeet järjestetään mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti ja silmällä pitäen taloustoimien helpoittamista sikäli kuin on mahdollista.

4. Pihojen tulisi olla valoisat ja aurinkoiset, jotta ne sopivat lasten leikkipaikoiksi; niille olisi mikäli mahdollista istutettava puita y. m. ja olisi rikkalaatikot y. m. s. järjestettävä eri paikkaan.

5. Yksinäisten naisten asunto-olojen parantamiseksi toivoi kokous, että asianharrastajat tätä tarkoitusta varten muodostaisivat asuntoyhtymiä ja että kaupunginvaltuusto luovuttamalla sopivia tontteja ja myöntämällä edullisia lainoja kannattaisi tuollaista rakennustoimintaa.»

¹⁾ Valt. pöytäk. 22. 8. 8 §. — ²⁾ S:n 22. 8. 10 §. — ³⁾ S:n 22. 8. 16 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 13 vuodelta 1920. — ⁵⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 196.

Sosiaalilautakunnan ja kaupungin yleisten töiden hallituksen annettua lausuntonsa asiasta päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto, rahatoimikamarin ehdotuksesta, ettei asia tätä nykyä aiheuttanut muuta toimenpidettä valtuuston puolelta kuin että kaupungin viranomaisia kehoitettaisiin, mikäli mahdollista, huomioon ottamaan lausutut toivomukset sekä kunnan omia että sen avustamia rakennusyriytyksiä suunniteltaessa.

Sähkövalaistuksen laittaminen Rantatorin kauppahalliin. Erinäisten Rantatorin kauppahallin hallikauppiaitten anomuksesta, jotka kauppiaat olivat ilmoittaneet suostuvansa, siinä tapauksessa että sähkövalaistus järjestettiin myymälöihin, hankkimaan ja pitämään kunnossa tarvittavat lamput ja virrankulutuksesta maksamaan 10 markkaa kuukaudessa, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto mainitun kauppahallin sisävalaistuksen muutettavaksi kaasuväläistyksestä sähköväläistykseksi, siten järjestettynä, että, paitsi käytävien y. m. valaistusta, valaistusjohtoja laitettaisiin kaikkiin myymälöihin; tähän tarkoitukseen myönnettiin 20,500 markan määräraha, joka oli suoritettava etuantina kaupunginkassasta sekä merkittävä 1924 vuoden menosääntöön.

Erään Vallilassa olevan makasiinin myynti. Sittenkun Helsingin puutarvasakeyhtiö oli anonut saada kaupungilta ostaa erään venäläisten sotilasviranomaisten vaatimuksesta vuonna 1916 suunniteltua istutusta varten varatulle, Vallilassa olevan Roineentien viereiselle alueelle rakennetun suurelaisen puisen makasiinirakennuksen, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin ehdotuksesta valtuuttaa kamarin 175,000 markan hinnasta myymään mainitun rakennuksen sekä ostajalle kymmenen vuoden ajaksi 5,000 markan vuosivuokrasta vuokraamaan sen 1,600 m²:n suuruisen alueen, jolla makasiini sijaitsi, minkä ohessa vuokraaja oikeutettiin, ellei kaupunki vuokra-ajan päätyttyä tarvinnut vuokra-aluetta, silloin vahvistettavasta uudesta vuokramaksusta viisi vuotta tämän jälkeen käyttämään sitä.

5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Oulunkylän—Vikin—Hertonäsin rautatietä koskeva toimilupa. Rahatoimikamarin vuonna 1921⁴⁾ anottua valtioneuvostolta lupaa saada rakentaa Oulunkylän—Vikin—Hertonäsin rautatien, vaihtoehtoisesti Malmin—Vikin—Hertonäsin radan, oli valtioneuvosto erinäisin ehdoin elokuun 9 p:nä 1923⁵⁾ antamallaan päätöksellä myöntänyt anotun toimiluvan ensimmäintuun linjaan nähden, mutta viimeainittuun nähden evännyt sen. Tämän johdosta ilmoitti rahatoimikamari kehoittaneensa kaupungin yleisten töiden hallitusta laatimaan yksityiskohtaisen ehdotuksen Oulunkylän—Vikin—Hertonäsin linjan suunnaksi y. m. toimilupakirjan 3 §:n määräysten mukaisesti sekä ryhtymään toimenpiteisiin samassa pykälässä mainittujen kokousten pitämiseksi, joissa asianomaisille maanomistajille oli varattava tilaisuus lausua mielensä asiasta. 4 §:ssä pakkolunastuskustannusten ja korvausvaatimusten vakuudeksi määrätty 150,000 markkaa oli kamari etuantina kaupungin kassasta tallettanut Uudenmaan läänin lääninrahastoon, ja oli mainittu rahamäärä kamarin mielestä merkittävä 1924 vuoden menosääntöön radan rakentamista varten todennäköisesti myönnettävän määrärahan erottamattomana osana.

¹⁾ Valt. pöytäk. 21. 2. 10 §. — ²⁾ S:n 13. 6. 18 §. — ³⁾ S:n 18. 4. 10 §. — ⁴⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 271. — ⁵⁾ Ks. kunn. asetuskok. siv. 81.

Samasta määrärahasta olisi myöskin suoritettava 7 §:ssä 800 markaksi määrätty palkkaus tarkastajalle, jonka tehtävänä olisi valvoa rautatien rakentamista ja käyttöä.

Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaan päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto kaupungin 1924 vuoden menosääntöön merkitä 150,000 markan määrärahan puheenalaisista rautatietä varten tarvittavan maan pakkolunastuskustannuksiin.

Sockenbackan—Otalammen rautatielinjaa koskeva suunnitelma. Senaatin kulkulaitostoimikunnan esityksestä oli kaupunginvaltuusto vuonna 1918 päättänyt ²⁾ että kaupungin yleisten töiden hallitukselle annettaisiin tehtäväksi toimituttaa Helsingin kaupungin ja Hangon—Hyvinkään radan välisen leveäraiteisen rautatielinjan koneellinen tutkimus, käsittäen vaihtoehdotukset Sockenbacka—Ojakkala, Fredriksperi—Otalampi sekä mahdollisesti kolmannen radan, sekä tähän tarkoitukseen antaa hallituksen käytettäväksi 100,000 markan määrärahan, minkä ohessa valtuusto oli jättänyt, sittenkun työ oli loppuun suoritettu, rahatoimikamarin tehtäväksi määrätä tarvittavan määrärahan lopullisen suuruuden sekä ryhtyä toimenpiteisiin valtion lupaaman avustuksen, joka oli puolet kustannuksista, saamiseksi. Tämän johdosta lähetti mainittu hallitus täydellisen ehdotuksen Sockenbackan ja Otalammen väliseksi rautatieradaksi, joka ehdotus käsitti tarpeelliset pürustukset, tutkimista valaisevan promemorian, kustannusarvion sekä erinäisiä taulukkoja. Se seikka, että hallitus oli tutkituttanut ainoastaan viimemainittua ratasuuntaa, oli osaksi johtunut siitä, että oli ollut mahdotonta sijoittaa Helsingin puoleista lähtökohtaa Sockenbackaa idemmäksi, ennenkuin oli tehty lopullinen ehdotus Fredriksperin ratapihan uudestirakennuttamiseksi, osaksi siitä, että oli melkoista edullisempaa sekä maanpintasuhteisiin että radan pituuteen nähden yhdistää rata Hangon rataan Otalammen eikä Ojakkalan kohdalla. Tutkimuksesta johtuneet kustannukset olivat nousseet 55,321:15 markkaan, mistä kaupungin osalle tuli 27,660 markkaa. Edelleen huomautti hallitus, että rataa rakennettaessa suunnitelmaa olisi muutettava sikäli, että suurin nousu ei ylittänyt 10 % eikä pienin kaareutumissäde ollut 500 m:iä pienempi, koska radan jatko Porin radalle päin tulisi kulkemaan jokseenkin tasaista maata pitkin, missä mainitut vaatimukset vaikeuksitta voitaisiin täyttää sekä ottaen huomioon tällä radalla odotettavissa olevan vilkkaan paikallisliikenteen. Sittenkun rahatoimikamari oli yhtynyt hallituksen lausuntoon radan nousujen ja kaareutumissäteiden raja-arvoihin nähden ja samalla ilmoittanut valtiolta anoneensa valtion tutkimuskustannusten osuuden saamista, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto lähettää suunnitelman kulkulaitosministeriöön.

Kutsu kokoukseen keskustelemaan Riihimäen—Jyväskylän—Haapajärven rautatietä koskevasta kysymyksestä. Jämsän kunnanvaltuutetut olivat anoneet, että kaupunginvaltuusto valitsisi edustajansa kaupungin puolesta ottamaan osaa Helsingissä pidettävään kokoukseen, jossa keskusteltaisiin Riihimäen—Jyväskylän—Haapajärven rautatien aikaansaamista koskevasta kysymyksestä, ja johon oli lähetetty kutsu 20 kunnalle.

Kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ puolestaan valita yhden henkilön ⁵⁾ kaupunkia edustamaan puheenalaisessa kokouksessa ja sitäpaitsi valtuuttaa kulkulaitosvaliokuntansa edustuttamaan itseään yhdellä tai kahdella henkilöllä, minkä ohessa valtuusto kokouksesta olevien menojen suorittamiseksi myönsi yleisistä käyttövaroistaan 10,000 markan määrärahan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 17. 10. 7 §. — ²⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 35. — ³⁾ Valt. pöytäk. 7. 3. 5 §.
— ⁴⁾ S:n 12. 9. 22 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 165.

Katu- ja liikenteenjärjestely. Kaupunginvaltuustolle lähettämässään esitysehdotuksessa oli vt. von Frenckell ehdottanut ¹⁾, että asetettaisiin komitea valmistelemaan kysymyksiä katu- ja liikenteenjärjestelystä kaupunginalueella, jossa komiteassa olisi, paitsi kahdelle valtuutetulle, varattava tilaa yhdelle maistraatin, poliisimestarin, rahatoimikamarin, rakennuskonttorin, raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön, automobiiliklubin ja arkkitehtiiliiton edustajalle. Tähän valtuusto myöntyi ²⁾ ja valitsi ³⁾ puolestaan kaksi jäsentä komiteaan.

Komitea lähetti tämän jälkeen mietintönsä n:o 1 ⁴⁾, jossa komitea seikka-peräisesti perusteltuaan tarpeellisiksi havaitsemiensa töiden teettämistä, joiden suorittamista varten sen mielestä jo 1924 vuoden budjetissa olisi osoitettava varoja, ja oheen liittäen erinäisiä piirustuksia esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

kaupungin yleisten töiden hallitukselle antaa toimeksi suorittaa mietinnössä ehdotetut katu- ja liikenteenjärjestelyt sekä tähän tarkoitukseen myöntää seuraavat, kaupungin 1924 vuoden menosääntöön otettavat määrärahat: Hakaniementorin järjestelyitä varten 112,000 markkaa, Länt. Viertotien laajennustöiden aloittamista varten 500,000 markkaa, Ruotsalaisen teatterin ja Henrikinesplanadin välisen ajotien laajentamista y. m. varten 71,000 markkaa, Sauna- ja Vuorimiehenkadun kulmauksessa olevan ajotien laajentamista varten 43,200 markkaa, Saunakadun järjestelyitä varten 1,500 markkaa, Turun kasarmin pohjoispuolella olevan avoimen paikan järjestelyitä varten 33,000 markkaa, Kaisaniemen puiston itäisen portin kohdalla olevan avoimen paikan järjestelyitä varten 12,000 markkaa, Laivurikadun ajotien laajentamista varten Tehtaanpuiston kohdalla 5,300 markkaa sekä odotuskorokkeiden teettämistä ja muuttamista varten y. m. 40,700 markkaa;

sen lisäksi antaa hallituksen toimeksi sopiviin paikkoihin ajoteille kaupungissa asettaa n. s. reimareita (pieniä odotuskorokkeita) sekä tätä tarkoitusta varten myöntää 6,000 markan määrärahan, niinikään merkittäväksi seuraavan vuoden menosääntöön; sekä

antaa rahatoimikamarin toimeksi ryhtyä valtion kanssa neuvotteluihin erään valtion omistaman Vuorimiehenkadun tontin n:o 1 osan lunastamisesta kaupungille ja sen jälkeen tehdä valtuustolle esityksen asiassa.

Asiaa esiteltäessä päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto lähettää sen lausunnon saamiseksi rahatoimikamariin.

Katusillan teettäminen satamaradan poikki. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli rahatoimikamariin lähettänyt rakennuskonttorin katu- ja viemäri-osaston laatiman suunnitelman katusillan teettämiseksi satamaradan poikki Arkadiakadun kohdalla. Suunnitelma käsitti kohtisuoraan mainittua katua vastaan rautabetonista tehdyn holvin, jonka jänneväli oli 11.7 m. ja leveys 42 m., ynnä kaksi kolmion muotoista raudoitettua betonilaattaa, jotka oli tarkoitettu ainoastaan jalkamiesliikennettä varten. Kun holvin leveys oli näin huomattava, kävi mahdolliseksi jatkaa Arkadiakatu sillan poikki suoraan suuntaan ja 20 m. leveänä, josta ajotien osalle tuli 12 m. ja kummankin käytävän osalle 4 m. Edelleen oli suunnitelman mukaan Arkadiakatu levitetty satamaradan itäpuolelta rakentamattomaan kortteliin n:o 198 1.50 m. Työstä olisi kustannuksia 900,000 markkaa. Hallitus esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi periaatteessa puheenalaisen sillan teetetäväksi sekä merkitsisi 1924 vuoden budjettiin tätä varten tarvittavan määrärahan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 18. 4. 26 §. — ²⁾ S:n 2. 5. 3 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 17. —

⁵⁾ Valt. pöytäk. 17. 10. 13 §.

Kun oli herätetty kysymys rautatieaseman länsi- ja eteläpuolella olevan kaupungin osan¹⁾ kaupunginasemakaavan muuttamisesta, tiedusteli rahatoimikamari hallitukselta, voitaisiinko puheenalainen siltarakennus teettää tästä muutoksesta riippumatta. Tähän hallitus vastasi, että siltasuunnitelma edellytti satamaradan pysyttämistä kaksiraiteisena ja nykyisen suuntaisena verraten pitkän ajan. Ellei Taivallahden satamasuunnitelmaa toteutettu, oli satamatoimikunnan käyttämä asiantuntija, majuri H. G. Thorulf pitänyt välttämättömänä oikaista satamarataa Länt. Viertotien—Ruoholahden väliltä, ja saisi satamarata siinä tapauksessa puheenalaisen sillan kohdalla neliraiteisen leveyden sekä nykyisestä hieman poikkeavan suunnan; nyt laadittu siltasuunnitelma ei siis käynyt yhteen Thorulfin ehdotuksen kanssa, mutta oli mahdollonta ratkaista, tulisiko se toteutettavaksi semmoisenaan ja mihin aikaan. Satamarata oli muutoin nykyisessä asemassaan valmiiksi rakennettu toista raidetta varten. Siltapaikan poikki käyvää liikennettä ei kuitenkaan käynyt estäminen, kunnes satamarata oli muutettu, vaan vaati sekä suunniteltu raitiotielinja että yhä vilkastuva katuliikenne siltasuunnitelman toteuttamista. Mitä tuli sillan vaikutukseen vastaiseen ympäristön järjestelyyn nähden huomautti hallitus, että aiottiin lähitulevaisuudessa julistaa kaupunginasemakaavakilpailu ehdotuksen saamiseksi mainitussa kohden, mutta että puheenalainen silta hyvin voitoin sopeuttaa sellaiseen ehdotukseen.

Rahatoimikamari, joka yhtyi hallituksen esittämiin näkökohtiin, huomautti, että sillan lopullinen asema ja mitat olisi jätettävä uuden esityksen varaan, koska oli näyttänyt suotavalta tässä suhteessa antaa täysi vapaus mainitun kaupunginasemakaavakilpailun osanottajille.

Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti päätti²⁾ kaupunginvaltuusto: että mahdollisimman pian oli rakennettava katusilta satamaradan poikki Arkadiakadun suuntaan;

että 1924 vuoden budjettiin oli merkittävä tähän tarkoitukseen 900,000 markan siirtomääräraha; sekä

että sillan lopullinen rakennustavan, muodon ja aseman sekä työn aloittamisajan määrääminen oli jätettävä uuden esityksen varaan.

Kaupungin katujen kaisuutöiden säännöstely. Kirjelmässään³⁾ kaupungin teknillisten laitosten hallitukselle vuodelta 1921 huomautti vesijohtolaitos erinäisistä epäkohdista uutis- ja korjaustöitä suoritettaessa yksityisissä, kaupungin katuihin sijoitetuissa viemärijohtoissa. Tällöin esiintyviin väärinkäytöksiin kuului osin kanavahautain avoinna pitäminen kauemmin kuin oli tarpeellista, osin puheenalaisen töiden siirtäminen sellaiseen aikaan, jolloin maa oli jäässä. Ensinmainitun laatuisten virheiden aikaansaadessa tarpeettomia liikenne-esteitä ja rasituksia ympäristölle, oli viimeksi mainitun laatusista väärinkäytöksistä usein seurauksena, että vauriota syntyi ennestään maassa oleville vesi-, kaasui- ja sähköjohtoille. Syynä epäkohtiin oli lopultakin se seikka, että yksityisten henkilöiden ja liikkeiden sallittiin riittävästä tarkastuksesta suorittaa tämänlaatuisia töitä, ja olisi vesijohtolaitoksen mielestä kaupungin rakennuskonttorin, paremman asiantilan aikaansaamiseksi, ainakin niillä paikoilla missä katuliikenne on suuri ja katuun laskettujen kaapelien ja johtojen vahingoittumisen vaara on tarjona, tontinomistajain kustannuksella teetettävä tonttien sekä vesi- että viemärijohtoja varten tarpeelliset kaupungin katujen maa- ja louhintatyöt ja myös tontin viemärijohto, jota-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 5. — ²⁾ Valt. pöytäk. 3. 10. 6 §. — ³⁾ Ks. valt. pain. asiakirj. n:o 15.

vastoin vesijohtolaitos, kuten aikaisemminkin, teettäisi vesijohdon, kaikki aikana, jolloin maa ei ole jäässä. Roudan aikana saisi ainoastaan poikkeustapauksissa ja kiireellisten korjausten teettämiseksi suorittaa mainitun laatuista töitä. Näiden epäkohtien poistamiseksi ehdotti vesijohtolaitos erinäisiä lisäyksiä 1920 vuoden kaupungin yksityisten laskujohtojen sekä taloihin ja tonteille rakennettavien johtojen teettämistä koskevaan ohjesääntöön.

Sittenkun yllämainittu hallitus oli yhtynyt tähän ehdotukseen, mutta kaupungin yleisten töiden hallitus sitävastoin oli ehdottanut sen evättäväksi, kehoitti rahatoimikamari viimeinittua hallitusta vesijohtolaitoksen esityksen pohjalla laatimaan ja kamarille lähettämään ehdotuksen säännösteleviksi määräyksiksi vesi- ja viemärijohtoja varten tarvittavia katutöitä suoritettaessa. Tämän johdosta laati¹⁾ kaupungin yleisten töiden hallitus 1) ehdotuksen määräykseksi kaivuiden ja viemärijohtojen tekemisestä kaupungin katuihin, 2) ehdotuksen johtosäännöksi urakoitsijoille kaivuiden ja viemärijohtojen teettämistä varten kaupungin katuihin, 3) ehdotuksen kaupungin katuihin teetettävään kaivuiden ja viemärijohtojen suoritus- ja valvontataksaksi sekä 4) ehdotuksen määräyksiksi ilmoitusvelvollisuudesta kaivuista tehtäessä kaupungin kaduissa. Näistä ehdotuksista antamassaan lausunnossa yhtyi kaupungin teknillisten laitosten hallitus vesijohtolaitoksen antamaan promemoriaan¹⁾, jossa laitos m. m. huomautti olevan sopivinta, koska sen aloite kaikkien puheenalaisten töiden pääasiallisesta keskittämisestä rakennuskonttoriin ei ollut saanut kaupungin yleisten töiden hallituksen kannatusta, luopua johtotöiden enemmästä säännöstelystä, jotka jo olivat kutakuinkin tyydyttävästi järjestetyt, ja ainoastaan säännöstellä kaivuutyöt. Samalla teknillisten laitosten hallitus puolsi vesijohtolaitoksen laatimaa ehdotusta kaupungin kaduissa suoritettavia kaivuutöitä koskevaksi ohjesäännöksi.

Sittenkun rahatoimikamari oli antanut lausuntonsa asiasta¹⁾ sekä maistraatti ja raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön johtokunta sen lisäksi olivat lausuneet mielensä siitä, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto eräin muutoksin ja lisäksi hyväksyä sekä Uudenmaan läänin maaherran vahvistettavaksi lähettää vesijohtolaitoksen ehdotuksen kaupungin kaduissa suoritettavain kaivuiden ohjesäännöksi ja kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotuksen mainittujen kaivuiden suorittamis- ja valvontataksaksi sekä itse vahvistaa mainitun hallituksen ehdotuksen määräyksiksi ilmoitusvelvollisuudesta. Sen ohessa antoi valtuusto mainitun hallituksen toimeksi laatia ja vahvistaa johtosäännön kaupungin kaduissa teetettävien kaivuiden urakoitsijoille sekä ryhtyä muihin mainitun ohjesäännön voimaantumisen aiheuttamiin toimenpiteisiin.

II. Viertotien laajentaminen. Toukolan yhä taajemmaksi käyneen asutuksen tarpeiden tyydyttämiseksi oli rahatoimikamarissa herätetty kysymys tämän esikaupungin ja kaupungin keskiosien välisten kulkulaitosten parantamisesta, ja oli kamari tässä tarkoituksessa tiedustellut kaupungin yleisten töiden hallitukselta olisiko mahdollista pitentää It. Viertotiellä olevaa raitiotielinjaa Vanhaankaupunkiin tai ehdollisesti ainoastaan Arabian tehdasalueelle. Tämän johdosta laati rakennuskonttorin kaupungin asemakaavaosasto kaksi vaihtopuolista ehdotusta viertotien laajentamiseksi, joista toinen tarkoitti, että raide sijoitettaisiin ajotien keskikohdalle, toinen, että raitiotietä varten rakennettaisiin ajotien itäpuolelle erityinen pengser. Edellisen vaihtoehdotuksen

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 15. — ²⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 16 §; ks. Kunn. asetuskok. vuodelta 1924 siv. 29 ja 30 sekä Kunn. asetuskok. vuodelta 1923, siv. 95.

mukaan oli viertotien leveys 13 m., jälkimmäisen mukaan 14 m. Edellistä ehdotusta täydennettiin sittemmin Hermannin—Arabian tieosaa koskevalla yksityiskohtaisella suunnitelmalla, jonka mukaan ajotien leveys oli 11 m. ja käytävän 2 m. Viimeksi mainittu suunnitelma, joka sitäpaitsi tarkoitti tien oikomista ja tasoittamista, liittyi pääasiassa kaupungin asemakaavaosaston aikaisemmin laatimaan ehdotukseen puheenalaisen liikenneväylän vastaiseksi uudestijärjestämiseksi, kuitenkin lukuunottamatta Hermannin ja Toukolan kansakoulun välistä tieosaa, missä n. s. lentoparakit, jotka oli sisustettu asunnoiksi, toistaiseksi olivat esteenä tämän ehdotuksen toteuttamiselle. Viertotien laajentamisesta 13 m:n levyiseksi puheenalaisen yksityiskohtaisen suunnitelman mukaan oli Hermannin—Arabian osalta kustannuksia 1,150,000 markkaa ja Arabian—Vanhankaupungin osalta 780,000 markkaa. Kaupungin yleisten töiden hallitus yhtyi puolestaan edelliseen, yllämainitulla tavalla täydennettyyn vaihtoehdotukseen ja anoi, siihen nähden että hallituksen mielestä laajennus aluksi oli suoritettava ainoastaan Hermannin ja Toukolan eteläosan välisellä tieosalla, rahatoimikamarilta sensuuntaista toimenpidettä, että 500,000 markan määräraha tätä tarkoitusta varten merkitäisiin kaupungin 1924 vuoden menosääntöön.

Rahatoimikamarin mielestä hallituksen ehdotuksen toteuttamisesta olisi seurauksena raitiotien päätekohtan siirtyminen verraten harvaan asutulle alueelle, kappaleen matkaa Arabian vierelle syntyneestä asutuskeskuksesta. Kun suunnitellun raitiotielinjan pitennyksen päätarkoituksena oli mainitun asutuksen tarpeiden tyydyttäminen, oli viertotie kamarin mielestä laajennettava Arabiaan saakka. Kamari ehdotti senvuoksi, että kaupunginvaltuusto mainittuun menosääntöön merkitsisi 1,150,000 markan määrärahan It. Viertotien laajentamiseksi ja tasoittamiseksi Hermannin ja Arabian tehdasalueen väliltä.

Sosiaalilautakunnassa, jolta valmisteluvaliokunta oli vaatinut lausuntoa asiasta, oli sen yhteydessä otettu käsiteltäväksi kysymys, oliko Toukola vai Käpylä, jotka molemmat asutusalueet olivat kehittymässä, raitiotieverkkoa laajennettaessa pohjoiseen päin asetettava ensi sijalle. Kun lautakunta oli katsonut olevan tuossa suhteessa annettava ensisija Toukolalle, puolsi se rahatoimikamarin ehdotusta. Eriävän mielipiteen lausui kuitenkin lautakunnan jäsen vt. Harvia, joka raitiotieverkon laajennusohjelmassa asetti Käpylän ensi sijalle ja sen vuoksi ehdotti kamarin ehdotuksen evättäväksi.

Lähetettyään¹⁾ asian ensin budjettivaliokuntaan päätti²⁾ kaupunginvaltuusto budjettia käsitellessään evätä ehdotukset määrärahan myöntämisestä It. Viertotien laajentamiseksi.

Liikenneväylän uudelleen järjestely Fredriksperin aseman eteläpuolella olevan alikäytävän kohdalla. Sittenkun valtio pakkoluovutuksella oli hankkinut itselleen erinäisiä rautatielaitteiden laajentamista varten tarpeellisia alueita Helsingin—Fredriksperin rautatielinjan varrelta, oli rautatiehallinto suunnitellut toisen rautatiesillan rakentamista Nordenskiöldin lehtotien—Eläintarhantien liikenneväylän poikki, jonkinverran itäänpäin siellä ennestään olevasta rautatiesillasta, mikä samalla uudelleen rakennettaisiin. Tämän johdosta oli rakennuskonttori laatinut rautatiehallinnon hyväksymän ehdotuksen uusien siltujen alisten liikenneväylän uudelleen järjestelyksi, jonka mukaan Nordenskiöldin lehtotie rautatielinjan länsipuolella olisi 28 m. leveä ja sen siltain alinen

¹⁾ Valt. pöytäk. 12. 12. 12 §. — ²⁾ Sm 28. 12. 2 §.

jatko 20 m. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin puolelta ehdotuksen hyväksymistä kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ sen.

Liikenneväylän teettäminen Helsinginkadulta Alppilan viereiseen rautatien ylikäytävään. Rautatiehallituksen ehdotettua rahatoimikamarille, ettei Alppilan tien varrella olevaa rautatien ylikäytävää enää pysytettäisi, ja kaupungin yleisten töiden hallituksen annettua tästä ehdotuksesta lausunnon, valmisteltiin puheenalaista asiaa Helsingin kaupungin ja rautatiehallituksen edustajain kokouksessa, jotka tällöin antoivat yhteisen lausunnon, jonka mainittu hallitus hyväksyi valtion ja kaupungin välisen sopimuksen pohjaksi.

Mainitussa lausunnossa huomautettiin, että Alppilan tiellä oleva ylikäytävä sekä kaupunginasemakaava- että rautatietekniseltä kannalta oli liikenteelle haitallinen ja yleisölle erittäin vaarallinen, minkä vuoksi sitä ei enää lisättäessä parhailaan Helsingin ja Fredriksperin rautatieraitteiden lukua olisi pysytettävä, vaan olisi Eläintarhantietä rautatien itäpuolella oleville alueille suuntautuvan liikenteen tarpeisiin Alppilan kohdalla järjestettävä uusi yhdystie, joka teetetäisiin pitkin rautatien itärajaa Helsinginkadun ja yllämainitun ylikäytävän väliin ja voitaisiin toimeenpanemalla tämä järjestely katsoa saavutetuksi tyydyttävä puheenalaisen liikenneväyläkysymyksen ratkaisu. Tämä yhdysväylä joutuisi kokonaan Helsingin kaupungin omistamalle alueelle ja omistaisi valtionrautatiet sen ja tulisi väylän, kun se oli tarkoitettu korvaamaan ainoastaan 6 m. leveän tien, edustajain enemmistön mielestä saada 9 m:n leveys, josta 3 m. sorattua sekä reunuskivillä ja ketokiviojalla varustettua jalkakäytävää sekä 6 m. vierrettyä ajotietä (yksi kokouksen osanottajista piti kuitenkin 4 m. leveää jalkakäytävää tarpeellisena), jossa tapauksessa Helsingin kaupunkia voitiin pitää velvollisena korvaamaan rautatiehallitukselle tästä johtuvat lisäkustannukset. Tie olisi teetetävä kutakuinkin vaakasuuoraan asentoon ylikäytävän kohdalla eikä Helsinginkatua päin oleva kaltevuus saisi ylittää 1:15, siihen lukematta tarpeellisia tasoituskaarteita. — Jalankävijöitä varten tarkoitettu tunneli, jonka alla oli rautatieraitelta vettä pois johtava rumpu puheenalaisen ylikäytävän kohdalla olisi toistaiseksi pysytettävä liikennöitävässä kunnossa ja siis pitennettävä parhailaan toimitettavassa rautatiepenkereen levityksessä pysyttämällä sen vapaa leveys ja korkeus suunniteltujen kahden henkilöjunaraiteen alla rautatiehallituksen kustannuksella, jolloin käytävä tunneli osittain tulisi teetetäväksi Helsingin kaupungin omistamalle alueelle.

Jos rautatiealuetta tältä kohdalta vastedes levitettäisiin ja uusia raiteita tulisi lisää, olisi kysymys käytävätunnelin ehdollisesta pitentämisestä otettava uudelleen harkittavaksi. Kaupungin vesijohtolaitoksen asiana olisi teettää kaikki ne työt, jotka käytävätunnelia teettäessä olivat tarpeen sen viereisten vesijohtoputkien suojelemiseksi erinäisten rautatiehallituksen esittämien ehtojen mukaisesti, jotka ehdot m. m. sisälsivät, ettei rautatielle vesijohtotöistä saanut koitua minkäänlaisia kustannuksia.

Rahatoimikamarin ehdotuksesta päätti²⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa kamarin yllämainitun lausunnon pohjalla tekemään tätä asiata koskevan sopimuksen rautatiehallituksen kanssa.

Bulevardikadulta pitkin Hietalahden- ja Vladimirinkatua kulkevan raitiotielinjan avaaminen liikenteelle. Rahatoimikamarin määrättyä kaupungin-insinööri G. Lindqvistin ja kanslianjohtaja J. W. Andersinin toimittamaan vastarakennetun Bulevardikadulta pitkin Hietalahden- ja Vladimirinkatua

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 5. 7 §. — ²⁾ S:n 28. 11. 4 §.

kulkevan yksiraiteisen raitiotien katselmuksen ja katselmusmiesten sittemmin antamassaan katselmuskirjassa ilmoitettua, ettei linjan rakentamista vastaan ollut mitään muistuttamista, oli kamari sallinut Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön heti avata mainitun linjan liikenteelle. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ kamarin toimenpiteen.

Katajanokansataman laajentaminen ja täydentäminen. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli vuonna 1922 rahatoimikamarilta anonut, että rakennuskonttorin satamarakennusosastossa laadittu ehdotus. Katajanokansataman laajennukseksi esitettäisiin kaupunginvaltuustolle periaatteellisesti hyväksyttäväksi sekä että ensimmäistä rakennuskautta varten merkittäisiin kamarin 1923 vuoden budjettiehdotukseen 1,000,000 markan määräraha tasoitusta ja järjestelyraiteita sekä toinen 1,500,000 markan määräraha uutta tavara-toimistoa varten. Kamari ei kuitenkaan ollut tähän anomukseen myöntynyt, kun kamari sitä ennen tahtoi saada rautatiehallituksen lausunnon raidelaitteita koskevasta ehdotuksesta; kumpaakaan määrärahaa ei sitten merkitty mainitun vuoden budjettiin.

Sittenkun rautatiehallitus antamassaan lausunnossa oli huomauttanut, että suunnitelma tosin pääasiassa oli tyydyttävä, mutta ettei satamaradan liikennekyky vastannut niin laajoja laitteita, minkä vuoksi suunnitelmaa olisi melkoisesti supistettava, ja Helsingin kaupungin kauppiaitten yhdistys oli rahatoimikamarilta anonut m. m., että perustettaisiin kappaletavaran vastaanottoasema Katajanokalle, jota anomusta satamahallitus oli puoltanut, antoi kaupungin yleisten töiden hallitus rakennuskonttorin satamarakennusosaston uudestaan laatia puheenalaisen suunnitelman, jolloin esitetyt seikka-peräiset muistutukset otettiin huomioon ja laitteiden laajuutta supistettiin. Hallitus lähetti sen jälkeen kamarin uudestilaaditun suunnitelman kustannusarvioineen ynnä laskelman, joka osoitti satamaradan eräin edellytyksin voivan tyydyttää lisäänntyneenkin liikenteen tarpeet. Suunnitelma käsitti Katajanokan asemapiirroksen, sataman ollessa täydellisesti rakennettu, ehdotuksen Rahapajarantaan tehtäväksi järjestelyratapihaksi, ehdotuksen hiilivarastopaikoiksi sekä ehdotuksen kortteliin n:o 150 rakennettavaksi tavaramakasiiniksi ynnä toimistohuoneistoksi sekä väliaikaiseksi raidejärjestelyksi ja sillaksi. Kustannukset oli laskettu 1,540,000 markaksi, hiililaiturin täyteen ja rautatieraiteineen 19,000,000 markaksi ja tavaramakasiinin 3,000,000 markaksi. Hallitus esitti, että suunnitelma periaatteellisesti hyväksyttäisiin yleishdotuksena Katajanokansataman laajentamiseksi ja täydentämiseksi sekä että kaupungin 1924 vuoden menosääntöön merkittäisiin siirtomäärärahoina 1,540,000 markkaa järjestelyratapihan uudestijärjestelyä, 2,000,000 markkaa hiilivarastopaikkain ja hiililaiturin järjestämistä sekä 2,200,000 markkaa makasiinia ja rautatietoimistoa varten kortteliin n:o 150. Kun järjestelyratapiha siten jo mainittuna vuonna olisi kokonaisuudessaan uudestaan järjestettävä, rakennettaisiin hiililaiturista ainoastaan 80—100 metrin pituinen, laiturin itäisimmässä päässä oleva osa ja tavaramakasiinista Lant. Satamakatuja päin oleva osa 1,775 m²:n lattia-aloin ynnä toimistohuoneistot.

Rahatoimikamari, joka jo oli budjettiehdotukseensa merkinnyt kaksi ensinmainittua määrärahaa, puolsi kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotusta. Kamari esitti samalla, että kaikki määrärahat suoritettaisiin lainavaroista.

¹⁾ Valt, pöytäk. 3. 10. 7 §.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto periaatteessa yleisohdotuksena Katajanokansataman laajentamiseksi ja täydentämiseksi hyväksyä hallituksen suunnitelman sekä kaupungin 1924 vuoden menosääntöön merkitä 2,200,000 markan siirtomäärärahan kortteliin n:o 150 teetetävää kappaletavaramakasiinia ja rautatietoimistoa varten, mikä määräraha oli suoritettava lainavaroista, mutta muilta kohdin ottaa asian käsiteltäväksi budjetinjärjestelyn yhteydessä. Kun kysymys tällöin otettiin uudestaan käsiteltäväksi, päätti ²⁾ valtuusto mainittuun menosääntöön edelleen merkitä 1,540,000 markan siirtomäärärahan Katajanokan järjestelyratapihan uudestaan järjestämiseksi sekä toisen 1,000,000 markan suuruisen siirtomäärärahan hiilivarasto-paikkain ja hiililaiturin laittamiseksi sinne, molemmat suoritettaviksi lainavaroista.

Länsisataman töiden ohjelman muutos. Kirjelmässään rakennuskonttorille oli valtionrautateiden viidennen ratajakson ratainsinööri pyytänyt ilmoitusta, milloin kaupunki voi rakentaa eräät rautatiehallinnon vaatimat vaihderaitteet Länsisatamaan sekä voitiinko radan nousua Ruoholahdenkadulta Jätkäsaarelle pienentää. Niinpä olisi Lastaajankadulle rakennettava tällä kadulla olevien raiteiden yhdysraide sekä Hietasaarenkadulla oleva järjestelyraide vaihteiden avulla yhdistettävä samalla kadulla olevaan vajaraiteeseen. Mitä taas tuli radan nousuun Ruoholahdenkadun ja Jätkäsaaren välisellä kannaksella, huomautettiin rautatiehallinnon puolelta, että se teki vaihdetyöt huomattavasti kalliimmiksi.

Tämän johdosta huomautti kaupungin yleisten töiden hallitus, että ehdotettu Hietasaarenkadun raide oli merkitty vuoden työohjelmaan; Lastaajankadun raide oli sitävästoin siitä poistettu, koska hallituksen mielestä kadun eteläpuolella olevaa raidetta voitiin tilapäisesti käyttää liikenne-raitena. Kun rautatieviranomaiset kuitenkin olivat vaatineet radan rakentamista, oli se hallituksen mielestä jo kesällä tehtävä. Tämän kustannukset olisivat 280,000 markkaa. Kysymystä noususuhteiden parantamisesta Ruoholahdenkadun ja Jätkäsaaren välisellä ylikäytävällä olisi sitävästoin perinpohjaisesti valmistettava, ennenkuin tuossa suhteessa ryhdyttiin mihinkään toimenpiteisiin. Jos kaupunginvaltuusto hyväksyi edellä mainitun järjestelyn, oli välttämätöntä vastaavassa määrässä rajoittaa Länsisataman töitä, jotka oli aiottu kustantaa vuoden määrärahasta. Hallituksen mielestä voitiin tuollainen rajoitus tehdä Saukkorantasillan rakentamiseen nähden, mikä työ budjetinperustelun mukaan oli aiottu suoritettavaksi 3,740,000 markan kustannuksia vastaavassa määrässä. Tämä työ oli, kuten raidetyökin, suoritettava kesällä, joten työohjelman muutos tässä suhteessa ei vaikuttaisi työttömyyssuhteisiin.

Rahatoimikamari oli, kun budjetinperustelussa mainituista töistä ei voinut pitää kaupunginvaltuuston suoritettavaksi määrääminä ja kun lisäksi koko työohjelma, sittenkun alkujaan ehdotettua määrärahaa budjetinkäsittelyssä oli vähennetty yhdellä miljoonalla, oli muutettava, katsonut, ettei kysymyksessä oleva ohjelman muutos vaatinut valtuuston hyväksymistä, vaan ilmoitti ³⁾ kamari, omasta puolestaan hyväksytyään toimenpiteen, asiasta valtuustolle.

Länsisataman töiden jatkaminen. Kun erinäiset Länsisataman työt, eritoten 250 m. pitkän Saukkorannan valmiiksi rakentaminen olivat erittäin kiireellisiä, koska osa hiilenpurkauksia olisi siirrettävä mainitulle rantasillalle Katajanokalta ja rantasilta avattava liikenteelle kesällä 1924, oli kaupungin yleisten töiden

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 9 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 128. — ³⁾ Valt. pöytäk. 2. 5. 10 §.

hallitus anonut että se valtuutettaisiin vuonna 1923 tähän tarkoitukseen etukäteen käyttämään korkeintaan 50,000 markan määrän Länsisataman töiden jatkamista varten vuoden 1924 menosääntöön otettavasta määrärahasta. Kun rahatoimikamarikin oli pitänyt suotavana, ettei puheenalaisia töitä keskeyttäisi, oli kamari oikeuttanut hallituksen jatkamaan töitä ja suorittamaan niiden kustannukset etuannilla kaupunginkassasta. Kamarin esityksestä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto hyväksyä nämä toimenpiteet ja tähän tarkoitukseen etuannina kaupunginkassasta osoittaa 500,000 markan määrärahan, mikä määrä oli merkittävä 1924 vuoden menosääntöön.

Kaupungin satama-alueiden aitaaminen. Huomauttaen, että kaupungin satama-alueilla vallitsi eräänlainen epävarmuuden tila sen johdosta että asiattomat henkilöt saivat siellä liikkua, sekä että laitureilla ja tavarakatoksissa olleita tavaroita oli hävinnyt syyllisten joutumatta kiinni, oli tullihallitus pyytänyt kaupunginvaltuustoa ryhtymään toimenpiteisiin mainittujen alueiden aitaamiseksi. Satamahallituksen ja rahatoimikamarin ehdotettua esityksen evättäväksi, päätti²⁾ valtuusto antaa asian tätä nykyä raueta.

Määräraha Sörnäsän sataman laajennustöitä varten. Erinäisten puutavaroitominimien tehtyä satamahallitukselle valituksen Sörnäsän sataman raidelaitteissa vallitsevien puutteellisuuksien johdosta ja samalla anottua sikäläisen n. s. vanhan laiturin pitentämistä, oli hallitus kaupunginvaltuustolle esittänyt, että uusien raidelaitteiden teettämistä varten mainitulle laiturille myönnettäisiin 250,000 markkaa ja saman laiturin pitentämistä varten 15 m:llä 50,000 markkaa. Rautatiehallituksen sen jälkeen annettua lausuntonsa tehdyn anomuksen johdosta ehdotetuista raideverkon töistä ja kaupungin yleisten töiden hallituksen anottua rahatoimikamarilta valtuutta heti panettaa työt käyntiin, oli kamari antanut luvan siihen. Valtuusto päätti³⁾ hyväksyä kamarin toimenpiteen ja käyttövaroistaan yleisiä töitä varten osoittaa tarvittavan 300,000 markan määrärahan.

Lisämäärärahoja tilapäisiä purkaus- ja venelaitureita y. m. varten. Kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä osoitti⁴⁾ kaupunginvaltuusto 20,000 markan lisäyksen tilapäisten purkaus- ja venelaiturien määrärahaan sekä 15,000 markan lisäyksen määrärahaan rantaverhousta varten, jotka oli suoritettava vuoden tilierotuksesta. Myöhemmin myönnettiin⁵⁾ vielä 20,000 markan lisäys viimeainittuun määrärahaan ja 30,000 markan lisäys määrärahaan erinäisiä rantasiltain korjauksia varten, niinikään vuoden tilierotuksesta.

Kioskeissa ja niihin verrattavissa myyntipaikoissa harjoitetun kaupan järjestely. Rahatoimikamarin vuonna 1922 ehdotettua, että Kaupunginvaltuusto määräisi, että myynti yksityisten tonteilla sijaitsevilla kioskeissa ja muissa niihin verrattavissa myyntipaikoissa oli lopetettava samaan aikaan kuin muissa myymälöissä, jotavastoin kauppa kaupungin maalla sijaitsevilla myyntipaikoilla saisi toistaiseksi jatkua samoina aikoina kuin aikaisemmin, oli valtuusto s. v. päättänyt⁶⁾ palauttaa asian kamariin lisäselvityksen saamiseksi asiasta.

Tämän johdosta antoi rahatoimikamari, joka oli hankkinut yleisten töiden hallituksen terveydenhoitolautakunnan, rakennustarkastajan ja maistraatin lausunnon sekä antanut asian valmisteltavaksi asettamalleen komitealle, uuden lausunnon asiasta⁷⁾. Siinä esitti kamari mainitun komitean ehdotuksen⁷⁾ mukaisesti:

¹⁾ Valt. pöytäk. 14. 11. 14 §. — ²⁾ S:n 16. 5. 6 §. — ³⁾ S:n 21. 3. 17 §. — ⁴⁾ S:n 14. 11. 15 §. — ⁵⁾ S:n 19. 12. 14 §. — ⁶⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 144. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 11.

että myynti yksityisten tonteilla sijaitsevilla kioskeissa, sekä muissa niihin verrattavissa myyntipaikoissa oli sallittava ainoastaan samana aikana kuin myymälöistä kauppa-, konttori- ja varastoliikkeiden työoloista annetun lain 2 §:ssä on vahvistettu;

että työpaikkojen läheisyyteen erityisen luvan nojalla sijoitettuja myyntipaikkoja saatiin pitää auki niin kauan kuin työ kesti työmaalla, jonka tarpeita varten se oli aiottu, ja että elävienkuvienteatterihuoneistoissa olevia myyntipaikkoja saatiin pitää auki ainoastaan näytäntöjen aikana; sekä

että kaupunginvaltuusto pyytäisi maistraattia kiireellisesti ryhtymään toimenpiteisiin ilman asianomaisesti vahvistettuja piirustuksia taikka muuten vastoin voimassa olevan rakennusjärjestyksen tai terveydenhoitojärjestyksen määräyksiä rakennettujen kioskien sulkemiseksi ja poistamiseksi sekä kaupustelun estämiseksi porttikäytävissä ja pihamailla, sekä myös ankaran tarkastuksen järjestämiseksi vastedes mahdollisesti myönnettäviin kioskeihin nähden.

Kaupunginvaltuustolle jättämässään kirjoituksessa anoivat ¹⁾ yksityisten maalla toimivien kioskikauppiaiden kokouksen valtuutetut tämän johdosta, että rahatoimikamarin esitys evättäisiin ja että kioskikauppaa sallittaisiin ainakin klo 9:ään illalla.

Asiaa esiteltäessä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto:

että elintarpeitten, virvoitusjuomien, tupakan ja sanomalehtien myynti kioskeissa ja niihin verrattavissa kiinteissä myyntipaikoissa oli, mikäli ei alempana muuten säädetty, sallittava arkipäivinä klo 8:sta a. p. klo 6:een i. p., lauantaisin ja juhla-aattoina kuitenkin vain klo 5:een i. p.;

että kaupungin maalle rakennetuissa vesikioskeissa huhtikuun 15 p:n ja lokakuun 15 p:n välisenä aikana rahatoimikamarin luvalla saadaan myydä virvoitusjuomia, makeisia, hedelmiä, leivoksia, tupakkaa ja sanomalehtiä klo 7:stä a. p. klo 10:een i. p. sekä arki- että pyhäpäivinä;

että jäätelön ja virvoitusjuomien myyntiin nähden vaunuista, jota harjoitetaan rahatoimikamarin luvalla, oli voimassa, mitä 2 kohdassa oli säädetty vesikioskeissa harjoitettavasta kaupasta;

että työpaikkojen läheisyyteen erityisen luvan nojalla sijoitettuja myyntikojuja sai pitää auki niin kauan kuin työ kesti työmaalla; sekä

että edellä olevat päätökset astuivat voimaan syyskuun 1 p:nä 1923.

Tämän yhteydessä päätti ²⁾ valtuusto lisäksi pyytää maistraattia ryhtymään kiireellisiin toimenpiteisiin ilman asianomaisesti vahvistettuja piirustuksia taikka muuten vastoin voimassa olevan rakennusjärjestyksen tai terveydenhoitojärjestyksen määräyksiä rakennettujen kioskien sulkemiseksi ja poistamiseksi, sekä ankaran tarkastuksen järjestämiseksi vastedes mahdollisesti perustettaviksi sallittaviin kioskeihin nähden, samoin kuin kehoittaa rahatoimikamaria jouduttamaan ehdotuksen laatimista kaupantekoa toreilla, kaduilla ja teillä sekä satamissa ja muilla yleisillä paikoilla koskeviksi järjestyssäännöiksi, jotka kamari aikaisemmin ³⁾ oli valtuustolta saanut tehtäväksi laatia.

Sittenkun erinäiset yksityisten maalla olevain kioskien omistajat olivat tämän jälkeen anoneet Uudenmaan läänin maaherralta kaupunginvaltuuston yllämainitun päätöksen kumoamista ja asian palauttamista kaupunginvaltuustolle siinä tarkoituksessa, että yksityisten maalle teetetyt kioskit saisi pitää avoinna ainakin klo 9:ään i. p. sunnuntaisinkin, erittäinkin keväällä ja

¹⁾ Valt. pöytäk. 2. 5. 9 §. — ²⁾ S:n 30. 5. 3 §. — ³⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 167.

kesällä sekä osan syksyä, vaati maaherra kaupunginvaltuustolta selitystä asiassa, ja päätti ¹⁾ valtuusto siinä huomauttaa, ettei se ollut havainnut valittajain mitenkään osoittaneen, että valtuuston päätös olisi lainvastainen tai loukkaisi valittajain oikeutta, minkä vuoksi valitus valtuuston mielestä olisi hyljättävä. Syyskuun 4 p:nä antamallaan päätöksellä hylkäsi maaherra mainitun valituksen, mutta määräsi sen ohessa, että kaupunginvaltuuston tätä asiaa koskeva päätös tuli voimaan vasta lokakuun 15 p:nä 1923. Tämän päätti ²⁾ valtuusto ilmoittaa rahatoimikamarille ja terveydenhoitolautakunnalle.

Tästä maaherran päätöksestä valittivat kioskikauppiaat vielä korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joka marraskuun 1 p:nä antamallaan päätöksellä ilmoitti, ettei se ollut ottanut tutkittavakseen, mitä valittajat edellämainitun kioskikauppiaitten kokouksen valtuuttamina olivat esiintuoneet muutoksen saamiseksi maaherran päätökseen, koska mainitulla kokouksella ei ollut valitusoikeutta asiassa, mutta muutoin, eli mikäli koski valittajain omasta puolestaan tekemää valitusta, oli sitä tutkinut, mutta havainnut, etteivät valittajat olleet esiintuoneet päteviä syitä valituksenalaisen maaherran päätöksen muuttamiseksi, jonka varaan asia niinollen jäi.

Tämän johdosta päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto maistraatilta anoa, että maistraatti, mikäli koski yksityisten maalla kauppaansa harjoittavia kioskikauppiaita, ryhtyisi tarpeellisiin toimenpiteisiin valtuuston kioskikauppaa koskevan päätöksen voimaan saattamiseksi, minkä ohessa rahatoimikamaria kehoitettiin ryhtymään muihin tarpeellisiin täytäntöönpanotoimenpiteisiin asiassa.

Rihkamatavarakaupan harjoittaminen Kauppatorilla. Erinäiset Kauppatorin rihkamatavarakauppiaat olivat, sittenkun rahatoimikamari oli sanonut irti heidän myyntipaikkansa, kaupunginvaltuustolta anoneet kamarin päätöksen kumoamista. Kamarin asiasta antaman lausunnon mukaisesti valtuusto epäsi ⁴⁾ tämän esityksen.

Lihan ja muiden tärkeiden elintarpeiden kaupan järjestäminen sekä paikan varaaminen Töölön kauppahallirakennukselle. Kaupunginvaltuuston asettama komitea oli vuonna 1922 antamassaan mietinnössä ⁵⁾ esittänyt, että valtuusto päättäisi:

1) Viipymättä ryhtyä toimenpiteisiin Töölön suunnitellun vähittäiskaupahallin rakennuttamiseksi rautatieraitteen vierelle ja elintarpeiden vastaanotto- ja tarkastusaseman yhteyteen sekä siten, että se vastedes voitaisiin rakentaa halliksi myös tukkukaupan ja viennin tarpeisiin;

2) selvittää kaupungineläinlääkärin sekä tori- ja kauppahallivalvojan johtosääntöjä sikäli, että he voivat toimittaa yhtäjaksoista elintarvekaupan valvontaa ja tarkastusta; sekä

3) aikaisemman päätöksensä ⁶⁾ mukaisesti lakkauttaa lihan ja lihatavarain kaupan kesäkuun 1 p:stä 1923, jos ehdotettu halli sitä ennen oli valmistunut.

Yllämainitun kauppahallin paikaksi oli komitea sen ohessa ehdottanut korttelia n:o 198 tai jotakin muuta tonttia rautatien tavara-aseman alueelta.

Kaupunginvaltuuston lähetettyä ⁷⁾ mietinnön rahatoimikamariin vaati kamari, joka käsitteli kysymyksen valtuuston vuonna 1922 pöydälle paneman ⁸⁾ tonttipaikan varaamista Töölön kauppahallirakennukselle koskevan

¹⁾ Valt. pöytäk. 22. 8. 6. §. — ²⁾ S:n 3. 10. 4 §. — ³⁾ S:n 19. 12. 4 §. — ⁴⁾ S:n 12. 12. 41 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 17 vuodelta 1922. — ⁶⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 182. — ⁷⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 144. — ⁸⁾ S:n siv. 10.

asian yhteydessä, ensin pyytää lausuntoa näistä asioista terveydenhoitolautakunnalta ja kaupungin yleisten töiden hallitukselta. — Terveydenhoitolautakunta yhtyi lausunnossaan komitean ensimmäiseen ja toiseen ponteen, mutta ehdotti jälkimmäiseen nähden, että asia palautettaisiin komitealle, jonka tulisi laatia ehdotus kaupungineläinlääkäriin ja tori- ja kauppahallivalvojan ohjesääntöihin tehtäviksi lisäyksiksi. Kolmanteen ponteen nähden puolsi lautakunta sen hyväksymistä ilman siinä olevaa ehtoa. Jos terveydenhoitojärjestyksen II luvun 7 §:n soveltaminen, jonka pykälän mukaan lihan y. m. elintarpeiden kaupan pitäminen kaupungin toreilla on kielletty, kuitenkin vielä lykättiin, olisi tähän kauppaan nähden m. m. sellainen rajoitus määrättävä, että kauppa sai lämpimänä vuodenaikana lokakuun 1 p:än asti harjoittaa klo 10:een a. p. ja sen jälkeen klo 11:een a. p. — Kaupungin yleisten töiden hallitus pysyi aikaisemmin lausumassaan mielipiteessä, että ainoat Töölön eteläosassa olevista tonteista, jotka vastasivat valtuuston vaatimuksia asemaan nähden, olivat XIII kaupunginosan korttelissa n:o 416 olevat tontit n:o 13 ja 16 ja että kauppahalli, jos se rakennettiin sinne, tehtäisiin väliaikainen tai järjestettäisiin niin, että se sijoitettaisiin suurehkoon rakennusryhmään, jonka yläkerrokset olisivat muita yleishyödyllisiä tarkoituksia varten. Samalla huomautti hallitus, että vastaanotto- ja tarkastusasema olisi rakennettava suunnitellun teurastamon yhteyteen.

Ilmoittaen erinäisten torikauppiaiden kahdessa eri esityksessä anoneen, osin että komitean kolmas ponsi evättäisiin, osin että terveydenhoitojärjestyksen yllämainitun pykälän soveltaminen lykättäisiin kesäkuun 1 p:än 1925 eli kunnes kaupunkiin oli rakennettu riittävä määrä hallimyymlöitä, huomautti rahatoimikamari omasta puolestaan, ettei se ollut havainnut olevan aihetta mihinkään muistutuksiin niitä periaatteita vastaan, jotka komitean mietinnössä oli esitetty lihakaupan ja muiden elintarpeiden kaupan järjestylyyn nähden. Näitä periaatteita toteutettaessa syntyisi kuitenkin vaikeuksia sen johdosta, ettei päätöstä ollut tehty teurastamon rakentamisesta eikä Töölön kauppahallin paikasta. Viimemainittuun nähden pysyi kamari edelleen aikaisemmin esittämässään ehdotuksessa, että puheenalainen kauppahalli, joka oli tarkoitettu lihatavarain vähittäiskauppaa varten, olisi rakennettava Töölön Isontorin varrelle. Tukkukauppa taas olisi siirrettävä teurastamon yhteyteen, jos sellainen rakennettaisiin. Ellei tätä ehdotusta kannatettu, olisi sekä tukkukauppaa että vastaanotto- ja tarkastusasemaa varten rakennettava laitos rautatien läheisyyteen. Kun kuitenkin ilmeisesti oli vain ajankysymys, milloin teurastamo, suuri tai pieni, rakennettaisiin, olisi kaupungin toistaiseksi tyydyttävä tuossa suhteessa nykyiseen puutteelliseen, väliaikaiseen järjestelyyn. Koska kaupunki ajanpitkään tuskin tulisi toimeen yhdellä ainoalla lihantarkastusasemalla ja kun sitäpaitsi kaupunkiin tuotavat elintarpeet vaativat tehokkaampaa tarkastusta ja käyttökelpoista säilytyspaikkaa, oli kamarin mielestä aihetta rautatiehallitukselta anoa, että se suunnitellessaan uutta tavara-asennaa rakennuttaisiin hallin elintarpeiden säilytystä varten ja sen yhteyteen lihantarkastusaseman. Samalla olisi mainitulta hallitukselta anottava toimenpiteitä suuremman siisteyden noudattamiseksi elintarpeita rautateilla kuljetettaessa, koska järjestely tässä suhteessa jätti paljon toivomisen varaa. Kaupungineläinlääkäriin sekä tori- ja kauppahallivalvojan johtosääntöihin nähden tulisi kamarin saada toimeksi terveydenhoitolautakuntaa kuultuaan aikanaan tehdä kaupunginvaltuustolle esitys niihin tehtävistä tarpeellisista muutoksista. Lopuksi lausui kamari, kun siihenastisia toimenpiteitä asiassa ei voinut pitää riittävinä, mielipiteenään, että lihan ja

muiden elintarpeiden kauppaa olisi saatava harjoittaa torilla entisillä ehdoilla, kunnes kaupunki rakentamalla uuden hallin oli saanut tarvittavan määrän hallipaikkoja ja lihamyymälöiden lukua oli lisätty sekä lihamyymälöitten säilytyspaikat saatu tyydyttävämpään kuntoon. Missään tapauksessa ei tuota ajankohtaa olisi siirrettävä kesäkuun 1 p:ä 1926 tuonemmaksi.

Esiteltäessä samassa yhteydessä edellämainittua komitean mietintöä ja aikaisemmin pöydälle pantua rahatoimikamarin esitystä tonttipaikan varaimisesta ehdotetulle kauppahallirakennukselle, sekä muita näissä asioissa kertyneitä asiakirjoja päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto:

1) panna pöydälle kysymyksen lihantukkukaupan sekä elintarpeitten vastaanotto- ja tarkastusaseman järjestämisestä otettavaksi uudelleen käsiteltäväksi kunnallisen teurastamon rakennuskysymyksen yhteydessä;

2) kehoittaa rahatoimikamaria ryhtymään neuvotteluihin rautatiehallituksen kanssa, jotta hallitus suunnitellessaan uutta tavara-asemaa varaisi tilaa elintarpeiden säilytyshallia ja sen yhteydessä olevaa tarkastusasemaa varten;

3) rautatiehallitukselta anoa pikaisia toimenpiteitä, että elintarpeiden kuljetus tulisi järjestetyksi terveydellisten vaatimusten mukaisesti ja teuraseläinten kuljetus ajanmukaiselle kannalle sekä että lihan ja teuraseläinten rahtimaksut muutettaisiin siten, että teuraseläinten kuljetusta edistettäisiin;

4) antaa rahatoimikamarin toimeksi terveydenhoitolautakuntaa kuultuaan tehdä ehdotuksen kaupungineläinlääkäriin sekä tori- ja kauppahallivalvojan johtosääntöjen selventämiseksi siihen suuntaan, että he voivat toimittaa yhtäjaksoista elintarvekaupan valvontaa, järjestämistä ja tarkastusta;

5) Uudenmaan läänin maaherralta anoa, että kaupungin terveydenhoitojärjestyksen II luvun 7 §:n, lihan, makkaran, lihatavarain, veren, kynityn siipikarjan tai nyljetyn riistan, voin, leivän, jauhojen ja suurimojen kauppaa koskevain säännösten soveltaminen siirrettäisiin kesäkuun 1 p:än 1926, kuitenkin siten, että mainittujen ruokatavarain kauppaa toreilla eivät olisi oikeutettuja harjoittamaan ne kauppiaat, jotka harjoittivat mainittujen tavarain kauppaa kauppahalleissa tai muissa myymälöissä taikka jotka harjoittivat muuta elinkeinoa; että toripaikkoja puheenalaisten tarveaineiden kaupan harjoittamiseen ei saisi myöntää muille kuin niille henkilöille, joilla vuonna 1923 oli ollut oikeus mainittujen tavarain torikaupan harjoittamiseen; että saman perheen jäsenille ei saisi myöntää useampaa myyntipaikkaa kuin yhden ja että torikauppiaan kuoltua hänen perillisensä eivät olisi oikeutettuja kauppaa jatkamaan; sekä että oikeutta myyntipaikkaan ei saisi siirron kautta toiselle henkilölle luovuttaa;

6) vastaista kauppahallirakennusta varten varata laaditussa piirustuksessa tarkemmin osoitetun paikan Töölön Isontorin varrelta;

7) antaa rahatoimikamarin toimeksi, niin pian kuin se katsoi kaupungin rahataloudellisen aseman sallivan mainitun rakennuksen teettämisen, valtuustolle lähettää sen luonnospiirustukset ja likimääräisen kustannusarvion; sekä

8) antaa rahatoimikamarin toimeksi tehdä ehdotuksen valtuuston päätöksen 6) kohdan aiheuttamaksi kaupunginasemakaavan muutokseksi.

Sittenkun 99 lihakauppiasta oli Uudenmaanläänin maaherralle valittanut kaupunginvaltuuston edellä 5) kohdassa olevan päätöksen johdosta, päätti²⁾ valtuusto vaadituksi selitykseksi maaherralle huomauttaa, ettei se ollut

¹⁾ Valt. pöytäk. 4. 4. 18 §. — ²⁾ S:n 13. 6. 1 §.

havainnut valittajain mitenkään osoittaneen, että valtuuston päätös oli lainvastainen tai loukkasi valittajain oikeutta, minkä vuoksi valitus valtuuston mielestä olisi hyljättävä. Sittemmin ilmoitti¹⁾ maistraatti maaherran antamallaan päätöksellä hyljänneen valituksen.

Määräraha viemärijohdon pitentämiseen. Aktiebolaget Bollplan yhtiö oli anonut toimenpiteitä, että sen Eläintarhassa olevan alueen kautta kulkevaa viemärijohtoa pitennettäisiin n. 100 m:llä. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin ehdotuksesta osoitti²⁾ kaupunginvaltuusto, tähän myöntyen, yleisistä käyttövaroistaan 15,000 markan määrärahan tähän tarkoitukseen.

Lisämääräraha Eläintarhan urheilukentän korjaustöitä varten. Suomen voimistelu- ja urheiluliitto oli esittänyt, että Eläintarhan urheilukenttä, missä runsaat sateet kesällä olivat aikaansaaneet vahinkoja, panetettaisiin tyydyttävään kuntoon ennen suunniteltujen Ranskan ja Suomen välisten urheilukilpailujen järjestämistä. Tämän johdosta oli rahatoimikamari kehoittanut rakennuskonttoria suorittamaan tämän korjaustyön ja etuantina kaupunginkassasta määrännyt maksettavaksi 20,000 markkaa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi³⁾ kamarin toimenpiteen ja osoitti mainittuun tarkoitukseen vuoden tilierotuksesta mainitun suuruisen lisämäärärahan.

Lisämääräraha Pääskylänkadun kiveämistöitä varten. Kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä osoitti⁴⁾ kaupunginvaltuusto vuoden tilierotuksesta 20,000 markan lisäyksen määrärahaan Pääskylänkadun kiveämistä varten It. Viertotien ja Suvilahdenkadun väliseltä osalta.

Vesipostin teettäminen Seurasaarentien vierelle. Kamreeri H. Hellner oli anonut, että teetettäisiin vesiposti maksutonta käyttöä varten jonkun Bråvallen ja Ulfåsan huvilain välillä olevan venelaiturin kohdalle rantaan. Vesijohtolaitoksen ja kaupungin teknillisten laitosten hallituksen puoleltua tätä anomusta päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta tätä nykyä evätä sen, mutta samalla kehoittaa mainittua hallitusta 1924 vuoden budjettiehdotustaan laatiessaan ottamaan tämän kysymyksen harkittavaksi.

Töölön sähköjohtoverkon muuttaminen. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus oli esityksessään rahatoimikamarille huomauttanut ehdottaneensa 1923 vuoden menosääntöön merkittäväksi 1,500,000 markkaa Töölön sähköjohtoverkon muuttamista varten maanalaiseksi. Määräraha oli kuitenkin budjetin järjestelyssä vähennetty 1,000,000 markaksi, mikä määrä riitti vain muutamien siellä olevien johtojen rakentamiseen. Kun rakennustoiminta Töölössä oli käynyt edellytettyä vilkkaammaksi ja kaapeleiden sijoittaminen puolivalmiisiin katuihin oli halvempi, oli kuitenkin toivottavaa, että puheenalainen työ jo vuoden varrella suoritettiin hallituksen lähettämän kartan osoittamassa laajuudessa, missä tapauksessa tarvittaisiin tähän tarkoitukseen 900,000 markan lisämääräraha. Tämä lisäys voitaisiin kuitenkin sopivasti osoittaa menosääntöön merkitystä määrärahasta uusia syöttöjohtoja varten Kasarmin torin asemalta kaupungin lounaisosaan. Tämän 1,350,000 markan suuruisen määrärahan tarkoitus voitaisiin nimittäin saavuttaa myöskin siten, että sopivalle paikalle rakennettaisiin pienenlainen apuasema mainitun kaupunginosan virrantarpeen tyydyttämiseksi, ja voitaisiin tätä varten tarvittavat koneet todennäköisesti saada niin halvalla hinnalla, että tuollaisen aseman perustamiskustannusten kokonaismäärä nousisi ainoastaan 450,000 markkaan, joten määräraha riittäisi kumpaankin tarkoitukseen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 22. 8. 1 §. — ²⁾ S:n 2. 5. 26 §. — ³⁾ S:n 17. 10. 9 §. — ⁴⁾ S:n 12. 12. 23 §. — ⁵⁾ S:n 18. 4. 17 §.

Hallituksen esityksestä ja rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto:

että Töölön johtoverkko kesän aikana saatiin muuttaa maanalaiseksi yllämainitun kartan osoittamassa laajuudessa;

että Ruoholahden ja Lapinlahden seutujen virransaannin parantamiseksi saatiin, jos olosuhteet sallivat, perustaa sopivalle paikalle apuasema; sekä

että uusia syöttöjohtoja varten aiotusta 1,350,000 markan määrärahasta vuoden varrella saatiin käyttää enintään 900,000 markkaa Töölön johtoverkon muuttamiseen ja loput, 450,000 markkaa, ehdotetun apuaseman perustamiseen.

Määräraha uuden syöttöjohdon asettamista varten sähkölaitokseen. Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksestä myönsi²⁾ kaupunginvaltuusto uuden syöttöjohtoparin asettamista varten Kasarmintorin asemalta kaupungin keskukseen 200,000 markan määrärahan, joka oli suoritettava etu-
antina kaupunginkassasta ja merkittävä 1924 vuoden menosääntöön.

Määräraha uuden sähköpääjohdon laittamista varten Marian sairaalaan. Marian sairaalan sähköpääjohdon liikakuormituksen johdosta oli sairaalain ylihallitus kaupunginvaltuustolta anonut, että uusi, tarpeeksi vahva, sähköpääjohto laitettaisiin sairaalaan. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin annettua lausuntonsa asiasta myönsi³⁾ valtuusto, myöntyen ensin mainitun hallituksen anomukseen, käyttövaroistaan yleisiä töitä varten 10,000 markan määrärahan tähän tarkoitukseen.

Uusia puhelinjohdota Marian- ja Kivelän sairaalaan. Sairaalain ylihallitus oli vuonna 1922 esittänyt rahatoimikamarille, että Marian sairaalaan hankittaisiin 11 ja Kivelän sairaalaan 8 uutta puhelinta sekä että tätä tarkoitusta varten merkittäisiin määräraha 1923 vuoden budjettiin, mutta oli kamari sattuneesta syystä ollut ottamatta asiaa käsiteltäväksi budjetinjärjestelyn yhteydessä. Myöhemmin puolsi kamari myöntymistä ylihallituksen esitykseen ja ehdotti, että kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan sairaanhoitoa varten osoittaisi 58,900 markan määrän tähän tarkoitukseen. Valtuusto epäsi⁴⁾ kuitenkin rahatoimikamarin esityksen asiassa ja palautti sen kamariin, jonka tuli valmistella puhelinkeskusten perustamista mainittuihin sairaaloihin koskevan kysymyksen teknillistä puolta. Sittenkun kamarin teknillinen sihteeri, sairaalatarkastaja ja Helsingin puhelinyhdistyksen edustaja olivat toimittaneet puheenalaisten sairaalain puhelinlaitteiden katselmuksen ja laatineet ehdotuksen sinne hankittaviksi uusiksi laitteiksi, esitti kamari, että Marian sairaalaan perustettaisiin oma puhelinkeskus, mutta Kivelän sairaalaan hankittaisiin 5 uutta osuuspuhelinta suoranaisilla johdoilla, minkä ohessa siellä oleva vuokrapuhelin vaihdettaisiin osuuspuhelimeen, sekä että näitä laitteita varten kaupunginvaltuuston käyttövaroista sairaanhoitoa varten osoitettaisiin 49,550 ja 20,900 eli kaikkiaan 70,450 markkaa sekä näiden puhelinlaitteiden hoitoa ja kunnossapitoa varten seuraavan vuoden budjettiin merkittäisiin 19,230 ja 5,400 eli kaikkiaan 24,630 markan määräraha. Valtuusto hyväksyi⁵⁾ kamarin ehdotuksen siten muutettuna, että Kivelän sairaalaan hankittaisiin 8 puhelinta 5 sijasta, sekä mainituista käyttövaroista myönnettävä määräraha sen johdosta korotettaisiin kaikkiaan 81,400 markaksi ja 1924 vuoden budjettiin merkittävä määräraha kaikkiaan 26,070 markaksi.

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 5. 5 §. — ²⁾ S:n 16. 5. 15 §. — ³⁾ S:n 18. 4. 9 §. — ⁴⁾ S:n 21. 2. 8 §. — ⁵⁾ S:n 31. 10. 9 §.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kertomus kaupungin 1922 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä. Rahatoimikamari lähetti rahatoimikonttorin laatiman kertomuksen 1922 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä¹⁾. Tilinpäätöksen yhteenveto osoitti seuraavat tulot ja menot:

Tulot.

Säästöä vuodelta 1921	Smk	3,375,502: 95
Tuloja rahasäännön mukaan	»	291,492,130: 72
Määrärahoja säästynyt	»	23,528,543: 82
Laskettujen tulojen ylijäämä	»	23,813,622: 28
	Yhteensä Smk	342,209,799: 77

Menot.

Määrärahoja rahasäännön mukaan	Smk	291,492,130: 72
Ylitettyjä määrärahoja	»	10,121,767: 47
Vajausta lasketuissa tuloissa	»	3,821,085: 39
	Smk	305,434,983: 58
Halkokonttorin siirtotulos	»	3,290,504: 95
Tilierotus vuoteen 1923, säästöä	»	33,484,411: 24
	Yhteensä Smk	342,209,899: 77

Asiaa esiteltäessä päätti²⁾ kaupunginvaltuusto lykätä kysymyksen tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuunvapauden myöntämisestä johtaja lautakunnille siksi, kunnes kaupungin tilintarkastajat olivat antaneet kertomuksen puheenalaisen vuoden tilien ja tilinpäätöksen tarkistuksesta.

Kaupungin 1922 vuoden tilien ja hallinnon tarkastus. Kaupunginvaltuusto lähetti³⁾ vuositilintarkastajain kertomuksen⁴⁾ kaupungin 1922 vuoden tilien ja hallinnon tarkastuksesta ynnä revisionikonttorin kertomuksen⁵⁾ samalta vuodelta budjettivaliokunnalle, jonka tuli asianomaisia johtaja lautakuntia kuultuaan antaa lausuntonsa mainituissa kertomuksissa esitettyjen muistutusten ja ehdotusten johdosta.

Sittemmin antamassaan lausunnossa⁵⁾ huomautti budjettivaliokunta ensinnä tilintarkastajain tilinpäätöksen myöhästymistä koskevaan muistutukseen nähden, että se tosin oli oikea, mutta että kaupunginvaltuusto vuonna 1922 oli tehnyt valtioneuvostolle esityksen sen suuntaisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä, että määräaika, jonka kuluessa tilit on jätettävä maistraattiin, mikäli Helsingin kaupunkia koski, pitennettäisiin huhtikuun 1 p:än, mikä esitys oli lähetetty eräälle valtionkomitealle. — Tilintarkastajain huomautuksen johdosta, ettei kaupungin kiinteän omaisuuden katsastusta ollut moneen vuoteen toimitettu, lausui valiokunta, että kunnallishallituksesta kaupungissa annetun asetuksen 72 §:n säännöstä n. s. kolmivuotiskatselmuksesta 1877 vuodesta lähtien ja niin ollen myöskin vuonna 1922 kaupungin-

¹⁾ Helsingin kaupungin tilasto V. 7. — ²⁾ Valt. pöytäk. 13. 6. 5 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 19. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 17. 10. 14 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 25.

valtuuston kesäkuun 15 p:nä 1877 tekemän päätöksen mukaisesti oli sovellettu siten, että nämä katselmukset oli toimittanut rahatoimikamari, joka niiden toimittamista varten oli vuosittain jäsentensä kesken jakanut niin suuret osat kaupungin vuokra-alueita, että kaikki määrääjän, kolmen vuoden, kuluessa oli katsastettu. Toisen, samana päivänä tehdyn, päätöksen mukaisesti oli valtuusto sen lisäksi vuosittain valinnut kaksi n. s. kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiestä, joiden ainoastaan tuli ottaa osaa rahatoimikamarin toimittamiin kaupunginasemakaavan ulkopuolella olevien, vuokralle annettujen tilusten ja maa-alueiden tulo- ja lähtökatselmuksiin. Viimeiset katselmukset, joihin nämä katselmusmiehet olivat ottaneet osaa, oli toimitettu vuonna 1914. Jotta puheenalaisia katselmusmiehiä voitaisiin käyttää siinä kaupungin kiinteän omaisuuden arvioinnissa, joka kassa- ja tililaitosjohtosäännön 46 §:n mukaan on toimitettava pakollisen kolmivuotiskatselmuksen yhteydessä, oli rahatoimikamari vuonna 1919 kaupunginvaltuustolle tehnyt esityksen m. m., että katselmusmiehille tulisi asettaa eräitä pätevyysvaatimuksia ja että heidän lukuaan lisättäisiin, ja oli valtuusto s. v. ¹⁾ päättänyt katselmusmiesten luvun lisättäväksi viideksi ja että heidän uusi johtosääntönsä oli laadittava huomioon ottaen, että heidän tuli omata erinäisiä ammattitietoja. Uusi johtosääntö, joka vahvistettiin ²⁾ vasta joulukuun 20 p:nä 1922, muutti perinpohjin katselmusmiesten tehtävän luonteen, heidän kun nyttemmin oli toimitettava, paitsi tulo- ja lähtökatselmuksia, kaupungin kiinteän omaisuuden pakollinen katselmus ja sen arviointi. Kysymys tämän uuden, vasta vuonna 1923 voimaan astuneen, johtosäännön soveltamisesta, oli kuitenkin 1922 vuoden tarkastuskertomuksen puitteiden ulkopuolella. Kun kaupungin kiinteän omaisuuden katsastus kuitenkin vuonna 1922 oli toimitettu kaupunginvaltuuston yllämainitussa päätöksessä ja rahatoimikamarin ohjesäännössä määrätyllä tavalla, ehdotti valiokunta, että kaupunginvaltuusto jättäisi tilintarkastajain puheenalaisesta katselmuksesta tekemän muistutuksen huomioon ottamatta. — Tilintarkastajain huomautukseen nähden, ettei kysymys ulosottolaitoksen uudestijärjestelystä, joka jo kymmenkunnan vuotta oli ollut päiväjärjestyksessä, ollut kyllin nopeasti edistynyt vaan edelleen odotti ratkaisuaan, totesi valiokunta, että rahatoimikamari tosin oli ryhtynyt tai tehnyt aloitteen kunnallisverojen tehokkaampaa kannantaa ja perimistä tarkoitaviin toimenpiteisiin, mutta ettei kamari toistaiseksi ollut esittänyt mitään yhdenmukaista suunnitelmaa ulosottolaitoksen uudestijärjestämiseksi. Kun kamari kuitenkin oli antanut selonteon asian käsitte-lystä kamarissa, joka toisessa yhteydessä oli esitetty ³⁾ kaupunginvaltuustolle, ei valiokunta havainnut olevan syytä tarkemmin kosketella tätä kysymystä. — Muistutuksiin nähden, että kaupungin viranpitäjät olivat saaneet palkkansa ennen määräaikaa, oli rahatoimikamari huomauttanut, että palkat käytännöllisistä syistä, jonotuksen välttämiseksi kassaviraston vastaanottohuoneessa, oli maksettu kunkin kuukauden kolmena viimeisenä päivänä sekä joulukuulta jouluksi ja kesäkuulta juhannukseksi. Ainoastaan mikäli koski palkkain maksamista kahtena viimemainittuna kuukautena, mikä oli tuottanut korkotappiota n. 4,000 markkaa, oli muistutus valiokunnan mielestä muodollisesti aiheellinen. Valiokunta ei kuitenkaan katsonut olevan ehdottaminen muutettavaksi tätä vallitsevaa käytäntöä, joka jossain määrin perustui eräeseen kaupunginvaltuuston päätökseen ⁴⁾ vuodelta 1921. — Tilintarkastajain ehdo-

¹⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 158. — ²⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 135. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 71. — ⁴⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 91.

tusta, että kaupungin kaikkia hallinnollisia viranomaisia kehoitettaisiin kiinnittämään mahdollisimman suurta huomiota kaupungin irtaimen omaisuuden hoitoon, valiokunta puolsi. — Kiinteistöhallinnon keskittämistä ja erinäisiä sairaalain kirjanpidon yksityiskohtia koskevat asiat oli kaupunginvaltuusto lopullisesti käsitellyt vuonna 1923, joten ei enää ollut aihetta lausuntoon näistä kysymyksistä. Mikäli taas koski aikaisemmin herätettyä kysymystä kunnallisen kirjapainon perustamisesta sekä kysymystä sähkölaitoksen kaluston kirjapitotavasta, oli edellinen rahatoimikamarin erityisesti valmisteltavana ja oli kaupungin teknillisten laitosten hallitus jälkimmäisestä tehnyt esityksen kaupunginvaltuustolle. — Muihin muistutuksiin nähden viittasi valiokunta asianomaisten johto- ja lautakuntien antamiin selityksiin. — Käsitellessään köyhäinhoitolautakuntaa vastaan tehtyjä muistutuksia ja lautakunnan antamaa selitystä ei valiokunta, joka edelleen oli saanut vastineen asiassa revisionikonttorilta, ollut voinut olla toteamatta mainittujen viranomaisten välisten kirjelmien ylen polemisovaa äänensävyä. Kun tämä ei ollut mikään yksinäinen poikkeus revisionikonttorin nyt esillä olevassa kertomuksessa ja tämän johdosta annetuissa selityksissä, oli valiokunta tahtonut kiinnittää sekä revisionikonttorin että asianomaisten muiden viranomaisten huomiota siihen, että tuollainen kirjoitustapa oli haitaksi kunnan viranomaisten väliselle yhteistyölle. — Vuositilintarkastajain kaupungin hallinnollisia viranomaisia vastaan tekemäin muistutusten käsittely ja niiden taloudellisten tappioiden arvosteleminen, joka näiden tuottamuksesta oli voinut kaupungille koitua, oli usein vaikeutunut sen johdosta, ettei tarkastuskertomuksessa ollut tarkemmin selvitetty mainittujen tappioiden suuruutta. Tämän johdosta oli valiokunta katsonut olevan lausuminen toivottavaksi, että vastasiin tarkastuskertomuksiin liitettäisiin tarpeellinen numeroaineisto tuossa kohden.

Budjettivaliokunnan ehdotuksesta myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarille sekä muille hallinnollisille johto- ja lautakunnille vastuunvapauden niiden 1922 vuoden aikaisesta toiminnasta ja siitä antamasta tilityksestä, minkä ohessa valtuusto kaikilta kohdin hyväksyi valiokunnan muut ehdotukset ja lausunnot.

Kertomus kaupungin lahjoitettujen rahastojen tileistä ja tilinpäätöksestä. Rahatoimikamarin laatima kertomus kaupungin lahjoitettujen rahastojen 1922 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä esiteltiin ²⁾ kaupunginvaltuuston tiedoksi.

Vastuunvapaus Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan lähetettyä kaupunginvaltuustolle tilintarkastajain mainittuja laitoksia koskevan tilintarkastuskertomuksen vuodelta 1922, myönsi ³⁾ valtuusto johtokunnalle vastuunvapauden sen mainitun vuoden hallinnosta.

Kaupunginkassan tilaa osoittavat taulukot. Kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 35 §:n mukaisesti lähetti rahatoimikamari neljännesvuositaseet, jotka osoittivat kaupungin tulot ja menot maaliskuun 31 p:nä, kesäkuun 30 p:nä ja syyskuun 30 p:nä. Bilanssit annettiin ⁴⁾ budjettivaliokunnalle tiedoksi.

Tilapäisten lainain otto. Rahatoimikamari oli ilmoittanut kaupunginvaltuustolle London Joint City & Midland Bank'ilta Lontoossa kaupungille Suomen pankin takuuta vastaan ottaneensa 50,000 £:n lainan korkoa vastaan, joka $\frac{1}{2}$ 0/0:lla ylitti Englannin pankin korkomäärän, kuitenkin vähintään 5 %.

¹⁾ Valt. pöytäk. 12. 12. 9 §. — ²⁾ S:n 4. 4. 10 §. — ³⁾ S:n 16. 5. 16 §. — ⁴⁾ S:n 13. 6. 23 §, 28. 11. 19 § ja 12. 12. 36 §.

yhden vuoden takaisinmaksuajalla, ja oli kamari käyttänyt lainan kaupungin lyhytaikaisten puntasitoumusten lyhentämiseksi, joten kaupungin juokseva velka oli osaksi tullut jonkun verran vakautetuksi alemmin koroin. Valtuusto hyväksyi¹⁾ tämän toimenpiteen.

Kaupungin tilapäisluoton järjestämiseksi oli kaupunki vuonna 1922²⁾ m. m. ottanut 100,000 £:n lainan, joka sittemmin oli muutettu vekselilainaksi, jota joka kolmas kuukausi oli lyhennettävä 15,000 £:lla; syyskuussa oli vekseli siten lyhennetty 85,000 £:ksi ja oli seuraava lyhennys suoritettava joulukuussa. Kun kaupungin lyhytaikaiset puntasitoumukset nousivat melkoisiin määriin, kaikkiaan 245,000 £:an, ja puntakurssi huomattavasti oli alennut, oli rahatoimikamari, käyttääkseen tätä suotuisaa tilaisuutta hyväkseen, päättänyt suorittaa koko puheenalaisen vekselin määrän ja tätä varten marraskuun 19 p:nä ostanut puntia 162: 93 markan keskikurssista. Kun aikaisemmin lainatut punnat oli saatu 217 markalla £:a kohti, oli kaupungille täten koitunut huomattava kurssivoitto. Varoja saadakseen sekä puheenalaisen 85,000 £:n että toisen, 40,000 £:n määräisen, maksettavaksi erääntyneen vekselin lunastamiseen oli kamarin täytynyt ottaa 20,000,000 markan laina, 10 kuukauden maksuajoin ja 7.5 %:n koroin. Kamarin esityksestä päätti³⁾ kamari hyväksyä viimeksimainitun toimenpiteen.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastoa koskevia päätöksiä. Sittenkun rahatoimikamari sosialilautakunnan esityksestä oli sosialiministeriöltä alustavasti anonut 600,000 markan lainaa jaettavaksi kuoletuslainoina omankodin rakentajille, oli mainittu ministeriö evännyt anomuksen, minkä jälkeen sosialilautakunta, jonka mielestä kaupungin itsensä tuli yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastonsa kautta antaa näitä lainoja, esitti kaupunginvaltuustolle, että 573,000 markan ylijäämä siitä määrärahasta, jonka valtuusto aikaisemmin⁴⁾ oli myöntänyt Vallilan ullakko-huoneiden sisustamiseen, siirrettäisiin mainittuun lainarahastoon. Rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta myöntyi⁵⁾ valtuusto lautakunnan esitykseen.

Samalla päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto sosialilautakunnan ja rahatoimikamarin esityksestä mainitun lainarahaston⁶⁾ 1, 4 ja 5 §§ siten muutettaviksi, että kuoletuslainoja voitiin myöntää enintään kolme huonetta ja keittiön, kahden huoneen ja keittiön sijasta, käsittäviä pieniä asuinhuoneistoja sisältäviä rakennuksia varten, että yksityiselle henkilölle myönnettävän lainan suurin määrä korotettiin 5,000 markasta 35,000 markkaan sekä että yhtiön, osuuskunnan tai yhdistyksen ollessa lainanottajana, korkein yrityksen osakkaalle maksettava osinko, ennen 6 %, oli oleva 1 % yli sen talletuskoron keskimäärän, minkä pankkiyhdistykseen kuuluvat pankit edellisen vuoden kuluessa olivat suorittaneet talletuksille kuuden kuukauden irtisanomisajoin. Sen ohessa oikeutettiin sosialilautakunnan lainarahaston hallintojaosto toistaiseksi lainoja myönnettäessä laskemaan kiinteistöjen arvot enintään 75 %:ksi rakennuskustannuksista.

Omakotirakennusyritysten rahoittamisen helpottamiseksi esitti sosialilautakunta, että sen yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaosto oikeutettaisiin, poiketen lainarahaston säännöistä, myöntämään lainoja omakotirakennusten teettämistä varten Käpylän ja Toukolan omakotialueelle 40—70 % siitä kiinteistönarvosta, joka valtuuston

¹⁾ Valt. pöytäk. 7. 2. 7 §. — ²⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 242. — ³⁾ Valt. pöytäk. 28. 11. 17 §. — ⁴⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 39. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 13. 6. 24 §. — ⁶⁾ Ks. kunn. asetuskok. siv. 64.

päätöksen ¹⁾ mukaan pannaan pohjaksi lainamäärää mitattaessa mikä, poikkeus olisi voimassa vain toistaiseksi ja koskisi yksinomaan oman kodin rakentajia mainituilla alueilla. Rahatoimikamarin puoleltua lautakunnan esitystä, valtuusto myöntyi ²⁾ siihen.

Täytetakuu Helsingin vuokralaisyhdistyksen asunto-osuuskunta Vallilan puolesta. Kaupunginvaltuuston aikaisemmin ³⁾ valtuutettua rahatoimikamarin Helsingin vuokralaisyhdistyksen asunto-osuuskunta Vallilan puolesta menemään täytetakuuseen Helsingin säästöpankista otetusta 750,000 markan lainasta ensimmäistä kiinnitystä vastaan erinäisten kaupungin Vallilan korttelista n:o 533 osuuskunnalle vuokraamien tonttien vuokraoikeuteen, oli osuuskunta mainitun korttelin jäljellä olevain tonttien rakennuttamista varten mainitulta säästöpankilta anonut uutta 1,315,000 markan kiinnityslainaa, ja oli säästöpankki tähän myöntynyt sillä ehdolla, että kaupunki sitoutui täytetakuuseen tästä lainasta ja säästöpankki sekä tästä että aikaisemmin myönnetystä lainasta sai kiinnityksen koko alueen vuokraoikeuteen ja alueella oleviin rakennuksiin parhaimmalla oikeudella. Tämän johdosta oli osuuskunta sittemmin anonut, että kaupunki avustaisi puheenalaisen laina-asian järjestämistä, ja oli rahatoimikamari myöntänyt säästöpankille yllämainitun etuoikeuden tonttien kiinnitykseen nähden. Rahatoimikamarin esityksestä päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto sen jälkeen valtuuttaa kamarin kaupungin puolesta menemään täytetakuuseen tästä uudesta lainasta.

Toimenpiteitä kavalluksen johdosta. Rahatoimikamarin ilmoitettua kaupunginvaltuustolle kamarin asiamiesosaston rahainperijän E. W. Törnströmin tehneen itsensä syypääksi kunnan varojen kavaltamiseen, oli valtuusto vuonna 1922 pannut asian pöydälle ⁵⁾ odotellen kamarin tarkempaa selvitystä asiassa. Tämän jälkeen antamassaan selonteossa ilmoitti rahatoimikamari, että Törnström Turun hovioikeuden tuomion kautta, joka oli saavuttanut lainvoiman, oli tuomittu jatketusta, virkamiehenä tekemästään kavalluksesta pidettäväksi kaksi vuotta kuritushuoneessa ja sen jälkeen olemaan neljä vuotta kelpaamaton maan palvelukseen; samalla oli kaupungille pidetty oikeus saada tehdä ne lisävaatimukset, joihin ehkä aihetta ilmaantui, jos kavallettu määrä myöhemmin todettaisiin suuremmaksi kuin tuomiossa mainitut 83,434: 12 markkaa, minkä Törnström oli tuomittu maksamaan kaupungille takaisin. Tästä määrästä oli suurin osa, eli 66,714: 45 markkaa, tontin lunastuksia ja loput muita saatavia. Tehtyään seikkaperäisesti selkoa siitä miten kavallukset oli tehty lausui kamari, ettei se ollut voinut todeta kenenkään Törnströmiä valvovan viranpitäjän tehneen itsensä syypääksi sellaiseen laiminlyöntiin, että korvausta kaupungille aiheutuneesta vahingosta voitaisiin keltään muulta hakea kuin Törnströmiltä, joka oli havaittu varattomaksi ja niin ollen kykenemättömäksi kavaltamaansa määrää peittämään. Välttääkseen tällaisia tapauksia vastaisuudessa oli kamari heti kavallusten tultua ilmi ryhtynyt erinäisiin toimenpiteisiin. Törnström oli, jo ennenkuin raastuvanoikeus oli julistanut päätöksen häntä vastaan nostetussa jutussa, eroitettu virastaan ja virka jätetty täyttämättä. Sen sijaan oli asiamiesosastolle palkattu tilapäinen apulainen, jolle ei ollut uskottu samanlaista asemaa kuin rahainperijällä johtosäännön mukaan oli, ja itse perimisen toimitti nyttemmin asiamies, joka heti tilitti perityt varat suoraan asianomaiselle toimeksiantajalle. Jokainen perittäväksi lähetetty maksu merkittiin sen ohessa asiamiesosaston dia-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 69. — ²⁾ Valt. pöytäk. 12. 9. 18 §. — ³⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 39. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 2. 5. 15 §. — ⁵⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 46.

rioon, kun sitä vastoin ennen vain vastaavat rästitluettelot ja niiden kokonaisuudet määrät merkittiin silloin käytettyihin korttidiarioihin. Täten oli valvonta huomattavasti helpottunut ja tullut entistään tehokkaammaksi. Kamarin johtosäännön rahainperimistä koskevat säännökset kaipasivat muutoksia ja selvennyksiä, ja pyysi kamari saada lähitulevaisuudessa toisessa yhteydessä antaa tätä koskevan ehdotuksen¹⁾. Kun ainakaan lähimmässä tulevaisuudessa ei ollut toiveita Törnströmiltä saada takaisin kavallettua määrää, ehdotti kamari, että sen saisi poistaa kaupungin tileistä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi²⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen.

Valmistavia toimenpiteitä kaupungin veronkantolaitoksen uudesti järjestämiseksi. Sen johdosta että valmisteluvaliokunta rahatoimikamarin 1923 vuoden ensimmäisen puolivuositaseen käsittelyn yhteydessä oli anonut, että kamari tekisi selkoa niistä toimenpiteistä, joihin oli ryhdytty verorästien perimiseksi ja tehokkaamman veronkannon aikaansaamiseksi, antoi kamari kaupunginvaltuustolle selonteon³⁾ niistä valmistavista toimenpiteistä, joihin oli ryhdytty kaupungin veronkantolaitoksen uudestaan järjestämiseksi, mikä selonteko pääasiassa oli seuraavan sisältöinen:

Sittenkun kaupunginvaltuusto vuonna 1921 oli antanut rahatoimikamarille toimeksi⁴⁾ laatia ehdotuksen kannantalaitoksen uudestaan järjestämiseksi, oli kamari s. v. asiaa valmistelemaan asettanut valiokunnan, johon kuuluivat ent. senaattori A. Castrén, johtaja T. Salmio ja kaupunginkamreeri P. J. Björk, joka m. m. kamarin lähettämänä oli ollut Ruotsissa tutustumassa vastaaviin oloihin siellä. Valiokunta oli pian havainnut, että tämä kysymys vaati erittäin suuritöistä valmistelua, mutta hankittuaan lausunnon toiselta kaupunginvoudilta pitänyt erinäisiä käytännöllisiä muutoksia mahdollisina, joihin heti ryhtymällä saataisiin aikaan melkoinen parannus kannantalaitoksen vielä toimissa entisessä kokoonpanossaan ja jotka myös olisivat mahdollisesti uudistetulle kannantalaitokselle hyödyksi. Valiokunnan ehdotuksesta oli kamari ryhtynyt m. m. alempana selosteltuihin toimenpiteisiin mainitussa suhteessa.

Kun verotuksen pohjana olevissa henkikirjoitusluetteloissa oli paljon puutteellisuuksia ja virheitä, mutta henkikirjoittaja turhaan oli anonut lisäämäärärahaa valtionvaroista niiden korjaamiseksi, oli valiokunta kehoittanut henkikirjoittajaa pyytämään rahatoimikamarilta varoja suurimpain puutteellisuuksien korjaamiseksi. Kamari ei kuitenkaan ollut katsonut voivansa puoltaa tätä anomusta mutta sen sijaan tehnyt valtioneuvostolle esityksen puutteellisuuksien poistamiseksi, joka esitys ei kuitenkaan vielä ollut johtanut toimenpiteisiin valtioneuvoston puolelta. Tämän yhteydessä oli valiokunta myöskin kehoittanut poliisiviranomaisia tarmokkaasti valvomaan, että talon-omistajat ja muut ilmoitusvelvolliset täyttivät velvollisuutensa henkikirjoitukseen ja poliisilaitoksen osoitetoimistolle tehtäviin ilmoituksiin nähden sekä asettamaan laiminlyöjät syytteeseen.

Jotta mainitun osoitetoimiston osoiteluettelo edes osaksi saataisiin paremmaksi oli rahatoimikamari kääntynyt kaikkien kaupungin virastojen puoleen kehoittaen niitä vastedes heti ilmoittamaan osoitetoimistolle tietoonsa tulleet osoitteen muutokset, ja sen ohessa lähettänyt eri virastoille tätä tarkoitusta varten painettuja kaavakkeita.

Kun henkilöt, jotka olivat nauttineet kunnan huoltoa tai melkoista avustusta, yleensä oli vapautettu kunnallisverojen suorittamisesta, mutta tämä vapauttaminen yleensä oli tapahtunut verotuksen jälkeen verojen poiston

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 138. — ²⁾ Valt. pöytäk. 2. 5. 7 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 22. — ⁴⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 64.

muodossa, oli rahatoimikamari poistaakseen verotuslautakunnalta ja kantantaviranomaisilta turhaa työtä kehoittanut köyhäinlaitokunnalle vuosittain hyvissä ajoin ennen verotustyön alkamista verotusvalmistelukunnalle lähettämään luettelon tuollaisista henkilöistä, jotta heidät voitaisiin jättää verotusluettelosta pois.

Tärkeänä syynä siihen, ettei useille verovelvollisille lainkaan ollut toimitettu verolippuja, oli ollut, ettei verolippuja kirjoitettaessa ollut otettu varteen niitä osoitteita, joita verotusvalmistelukunnalla oli ollut käytettävänä tuloilmoituksissa. Toisen kaupunginvoudin nimenomaisesta esityksestä oli valiokunta anonut, että verotusvalmistelukunta ottaisi harkittavakseen, eikä verotusluetteloa voitaisi täydentää merkitsemällä siihen tuollaiset tuoreet osoitteet, jotta uudet osoitteet voitaisiin kirjoittaa myös verolippuihin. Tätä menettelyä oli jo osaksi noudatettu vuonna 1923 ja aiottiin se seuraavan vuoden verotuksesta lähtien täydellisesti ottaa käytäntöön.

Rästien kannannassa toimittivat ulosottoapulaiset tavallisesti työnsä yksin, mutta kun ulosottolain mukaan ulosmittaessa tulee olla läsnä todistaja, täytyi ulosottoapulaisten tuollaisissa tapauksissa käyttää toisiaan todistajina tai, ellei siihen ollut tilaisuutta, palkata joku muu todistaja. Kun ei ollut mitään määrärahoja osoitettu tuollaisten todistajain palkkaamiseen vaan ulosottoapulaisten oli täytynyt omista varoistaan maksaa korvaus, oli ollut tavallista, että ulosottoapulaiset olivat toimineet toistensa todistajina. Tämän johdosta oli todistajina mukana olleiden ulosottoapulaisten aika mennyt hukkaan, mikä taas puolestaan oli viivästyttänyt rästien kantantaa. Tilapäisten todistajain palkkaamiseen oli rahatoimikamari sen vuoksi käyttövaroistaan vuodeksi 1923 antanut toisen kaupunginvoudin käytettäväksi 10,000 markan määrän.

Aikaisemmin ei ollut pidetty minkäänlaista aakkosellista luetteloa veronmaksunsa laiminlyöneistä verovelvollisista. Valiokunta oli kuitenkin havainnut tuollaisen luettelon varsin hyödylliseksi, siihen kun voitaisiin tehdä merkintöjä veronsa maksamisen laiminlyöneistä ja rästien kannannan kulusta. Sitä paitsi voitaisiin tästä luettelosta helposti saada merkintöjä kunnalliseen vaaliluetteloon ja siten sovelluttaa se kunnallisen vaalilain säännös, että veronmaksun laiminlyönnistä seuraa äänioikeuden menetys, mitä säännöstä ei siihen saakka ollut voinut Helsingissä noudattaa, kun merkintöjä vaaliluetteloon ei mitenkään ollut ehditty tehdä aakkosellisen rästiluettelon puutteessa. Valiokunta oli pitänyt todennäköisenä, että äänioikeuden menettämishuoka vaikuttaisi suotuisasti verojen kannantaan. Samaan aikaan kuin tätä kysymystä pohdittiin valiokunnassa, oli maistraatti tehnyt rahatoimikamarille esityksen tuollaisten merkintöjen tekemisestä vaaliluetteloihin, ja oli kamari tällöin velvoittanut rahatoimikonttorin laatimaan puheenalaista laatua olevan luettelon. Se olikin nyttemmin valmis, ja oli siitä jo kerran tehty maistraatin pyytämät merkinnät, joten vaalilain säännöstä tässä suhteessa ensi kerran oli voitu soveltaa Helsingissä.

Toiselle paikkakunnalle muuttaneilta henkilöiltä oli verot aikaisemmin peritty maistraatin toimesta toisen kaupunginvoudin ilmoituksen jälkeen ja tästä johtuneet mutkallisuudet olivat usein suuresti viivästyttäneet toisen kaupunginvoudin lopputilitystä. Rahatoimikamari oli septähden maistraatilta hankkinut rahatoimikonttorille valtuuden virka-apuasioissa kääntymään suoraan muitten paikkakuntain viranomaisten puoleen ja voitiin muille paikkakunnille lähetettävät veroliput poistaa toisen kaupunginvoudin rästilueteloista heti, kun hän oli ne palauttanut rahatoimikonttoriin ilmoittaen tapahtuneesta muutosta.

Vuosien 1917, 1918 ja 1919 kunnallisverot olivat joutuneet melkein yhtäaikaan perittäviksi, 1917 vuoden verot melkein kaksi vuotta myöhästyneinä, minkä ohessa suuri joukko ylimääräisiä ja varsinaisia valtion veroja oli ollut kunnan viranomaisten perittävinä. Sen aiheuttamasta tavattomasta työn kasautumisesta kaupunginvoudin konttoriin johtui, ettei näiden vuosien kunnallisverojen rästikantoa ollut vielä voitu lopullisesti saada suoritetuksi. Kun tämä oli vaikuttanut sängen epäsuotuisasti seuraavien vuosien rästien kannantaan, oli rahatoimikamari ryhtynyt toimenpiteisiin vanhojen verorästien perimiseksi käyttämällä ylimääräisiä työvoimia. Kaupunginvaltuuston myönnettyä tarvittavat määrärahat oli elokuun 1 p:stä 1923 palkattu kahdeksan ylimääräistä ulosottoapulaista, jotka yksinomaan perivät näitä vanhoja rästejä.

Työnsä kuluessa oli valiokunta saanut sen käsityksen, etteivät kaupungin kannantaviranomaiset enää vastanneet tarkoitustaan yleisten maksujen perijöinä. Yllämainituillakaan toimenpiteillä ei voinut saada verojen perimistä niin nopeaksi ja tehokkaaksi kuin kehitys ja olevat olot vaativat. Verojen ja yleisten maksujen periminen oli, kuten tunnettu, jaettu kahdelle virastolle, joista varsinaisen kannannan suoritti rahatoimikonttori ja rästien kannannan siitä kokonaan riippumaton, maistraatin alainen virasto, nimittäin toisen kaupunginvoudin konttori. Kun itse verotuksen toimitti vielä kolmas viranomaisen, verotusvalmistelukunta, oli verotus ja verojen kannanta jaettu kolmen, toisistaan aivan riippumattoman elimen kesken, vaikka asian luonne ei valiokunnan mielestä suinkaan välttämättä vaatisi tuollaista kolmijakoa. Näissä kolmessa virastossa kerättiin suunnattomat määrät sellaista erillistä ja usein uudesti hankittavaa aineistoa, joka olisi hyödyksi kullekin näistä virastoista. Eri virastojen välinen kirjeenvaihto vaati paljon työtä, ja yhtenäisen johdon puute häiritsi virastojen työtä, puhumattakaan niistä käytännöllisistä asianhaaroista, jotka vaikeuttivat niiden välistä yhteistyötä. Tämän perusteella oli valiokunta tuntenut itsensä yhä halukkaammaksi puoltamaan tämän kolmijaon poistamista ja ehdottamaan sen korvaamista kahdella, toistensa kanssa läheisessä yhteistyössä olevalla virastolla, joiden kesken verotus- ja kannantatoiminta jaettaisiin. Verotusvalmistelukunnan ja sen yhteydessä toimivan verotuslautakunnan ei tulisi toimittaa ainoastaan, kuten tähän saakka, itse verotusta, vaan myöskin saattaa verotustyö niin pitkälle, että kannantavirastolle, jonka muodostaisi esimerkiksi rahatoimikonttori ja siihen liittyvänä osastona toisen kaupunginvoudin konttori, ja joka suorittaisi sekä varsinaisen kannannan että rästien kannon, toimitettaisiin valmiit verokuitit verotusluetteloineen. Millaiseksi valiokunnan lopullinen ehdotus muodostuikin, tulisi sen toteuttaminen joka tapauksessa vaatimaan erinäisten ohje- ja johtosäätöjen muuttamista ja edellyttäisi sitäpaitsi lainsäädännöllisiä toimenpiteitä, joiksi valiokunta aikoi laatia seikkaperäiset ehdotukset. Lisäksi oli valiokunta painostanut, että kannantaviraston kehittäminen tehtävänsä tasalle ehdottomasti edellytti, että henkikirjoitus saatettiin täysin ajanmukaiselle ja tarkoitustaan vastaavalle kannalle, minkä vuoksi uudistus tällä alalla oli mitä kipeimmän tarpeen vaatima.

Edellä kerrotun selonteon yhteydessä esitti rahatoimikamari erinäisiä tilastollisia tietoja m. m. perimättömistä verorästeistä ja niiden poistoista sekä ulosottoviraston työtaakan lisääntymisestä viime vuosina. Sen ohessa kamari lausui mielensä rahatoimenjohtajan tekemän ehdotuksen johdosta, että kunnallisverotus muutettaisiin asteittain kohoavaksi, siten, ettei tätä kysymystä, siihen nähden että meillä oli olemassa varsin lyhytaikainen kokemus tuol-

laisesta verotusjärjestelmästä, olisi otettava käsiteltäväksi, ennenkuin asiasta oli hankittu seikkaperäinen selvitys. Rahatoimenjohtajan niinkään ehdottama toimenpide, että tuloista sallittua vähennystä tuntuvasti kohotettaisiin, kaipasi myöskin huolellista selvitystä siitä, missä määrin mainitun vähennyksen kohottaminen lisäisi veroäyrin suuruutta eli kuinka paljon suurituloisten vero-
taakka tämän johdosta suurensi.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, siihen nähden että kuluisi vielä huomattava aika ennenkuin veronkannantalaitoksen uudestijärjestäminen voitiin toteuttaa, kehoittaa budjettivaliokuntaa ottamaan harkittavaksi, eikö 1924 vuoden menosääntöön olisi merkittävä määräraha toisen kaupunginvoudin ulosottoapulaisten luvun väliaikaiseksi lisäämiseksi. Mainitun lautakunnan ehdotuksesta merkitsi ²⁾ valtuusto sittemmin budjetinkäsittelyssä mainittuun menosääntöön 28,800 markan määrärahan tähän tarkoitukseen.

Vähennys verovelvollisen henkilön tuloja verotettaessa. Vahvistaessaan vuodelta 1922 ne vähennykset, mitkä kunnallishallituksesta kaupungissa joulukuun 8 p:nä 1873 annetun asetuksen 55 §:n 3 ja 4 kohdan mukaan, siinä muodossa kuin ne olivat mainitun asetuksen muuttamisesta tammikuun 20 p:nä 1922 annetussa laissa, kunnallisverotuksessa oli tehtävä verovelvollisten henkilöjen tuloista, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto verotusvalmistelukunnan ehdotuksesta, johon rahatoimikamari oli yhtynyt ja jota maistraattikin oli puoltanut, että sellaisista tuloista, milloin ne eivät ylittäneet 9,000 markkaa, sai vähentää 4,000 markkaa sekä että verovelvollinen henkilö kultakin lapselta, jota hän elatusvelvollisuutensa johdosta oli elättänyt ja joka verotusvuoden päättyessä ei ollut täyttänyt 15 vuotta, sai tuloistaan vähentää 1,200 markkaa.

Kunnallisverojen kannanta-ajat. Kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, että 1922 vuoden kunnallisverojen kannanta oli toimitettava neljässä erässä, nimittäin syys-, loka- ja marraskuussa 1923 ja helmikuussa 1924, minkä ohessa oli tehtävä esitys valtioneuvostolle sen laatuisiin toimenpiteisiin ryhtymiseksi, että tulo- ja omaisuusverojen kannanta vastedes toimitettaisiin kahdessa erässä.

Viranpitäjain palkkausjärjestelmän muuttaminen. Rahatoimikamarin esityksen komitean asettamisesta harkitsemaan muutoksia vahvistettuun kaupungin viranpitäjain palkkausjärjestelmään kaupunginvaltuusto epäsi ⁵⁾.

Kaupungin viranpitäjain palkkausohjesäännön 3 §:n soveluttaminen. Kun verrattaessa toisiinsa kaupungin viranpitäjain palkkausohjesäännön 3 ja 6 §:n määräyksiä saattoi syntyä epäilystä, saiko viranpitäjain koko palkkausta perheenelatusmaksuja vähennettäessä tai lakkautettaessa alentaa ennen palkkojen järjestelyä ollutta määrää pienemmäksi, päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksestä ilmoittaa, että 3 §:n tätä koskevaa määräystä siinä tapauksessa ei ollut sovellettava ja ettei siis ollut estettä tuollaisen vähennyksen toimittamiseen.

Kaupungin viranpitäjain eläkeperusteet. Rahatoimikamarin vuonna 1922 ⁷⁾ palkkalautakunnan tekemästä ehdotuksesta ⁸⁾ kaupungin viranpitäjain palkkojen järjestelystä ja siihen kuuluvista kysymyksistä lausuntoa antamaan asettama komitea, joka aikaisemmin oli täyttänyt tehtävänsä mikäli koski vakinaisten viranpitäjain ja sivuvirkojen viranpitäjain palkan-

¹⁾ Valt. pöytäk. 28. 11. 19 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 120. — ³⁾ Valt. pöytäk. 24. 1. 42 §. — ⁴⁾ S:n 30. 5. 9 § ja 13. 6. 22 §. — ⁵⁾ S:n 12. 12. 11 §. — ⁶⁾ S:n 7. 2. 13 §. — ⁷⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 48. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 42 vuodelta 1921, liite II.

järjestelyä, antoi kamarille mietinnön¹⁾ kaupungin viranpitäjain eläkeperusteiden uudistamisesta. Selosteltuaan voimassa olevaa järjestelmää ja niitä muutoksia, joita osin palkkalautakunta²⁾, osin Helsingin kaupungin virkamiesten yhdistyksen hallitus kahdessa vuosina 1921 ja 1922 kaupunginvaltuustolle tekemässään esityksessä³⁾ olivat ehdotta neet siihen, siirtyi komitea arvioimaan sekä voimassa olevia eläkeperusteita että muutosehdotuksia ja esitti lopuksi laatimansa ehdotuksen Helsingin kaupungin viranpitäjain eläkesäännöksi⁴⁾.

Yhdyttyään puolestaan komitean ehdotukseen, esitti⁵⁾ rahatoimikamari, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

vahvistaa komitean ehdotuksen Helsingin kaupungin viranpitäjain eläkesäännöksi;

että eläkesääntö on voimassa takenevasti 1923 vuoden alusta, paitsi 5 §:n määräystä eroamispakosta, joka tulisi voimaan tammikuun 1 p:nä 1925; sekä

kehoittaa kamaria aikanaan tekemään ehdotuksen varojen osoittamisesta niiden lisäkustannusten suorittamiseen, joita siirtyminen uuteen eläkejärjestelmään aiheuttaisi.

Valmisteluvaliokunta antoi asian edelleen valmisteltavaksi jaostolle, johon kuuluivat valtuutetut Ramsay, Levonius ja Salovaara, joka tosin pääasiassa yhtyi rahatoimikamarin ehdotukseen, mutta kuitenkin katsoi olevan tekeminen useita muutoksia siihen ja laati sen vuoksi uuden ehdotuksen puheenalaiseksi eläkesäännöksi⁶⁾. Valmisteluvaliokunta yhtyi tähän uuteen ehdotukseen ja esitti, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi sen. Sen ohessa ehdotti valiokunta, että valtuusto kehoittaisi rahatoimikamaria ennen heinäkuun 15 p:ä asianomaisilta vakinaisilta viranpitäjiltä hankkimaan ilmoituksen siitä, alistuivatko he uuden eläkesäännön määräyksiin vai halusivatko puolestaan nauttia eläkettä lokakuun 29 p:nä 1918 vahvistettujen eläkeperusteiden mukaan, ja sen jälkeen ilmoittamaan asiasta valtuustolle.

Asiaa esiteltäessä se ensin pantiin pöydälle⁷⁾. Myöhemmin päätti⁸⁾ valtuusto, ennenkuin asia otettiin lopullisesti ratkaistavaksi, kehoittaa rahatoimikamaria laatimaan ja valtuustolle lähettämään ehdotukset uusiksi eläkesäännöiksi kaupungin töissä oleville työntekijöille ja niille, joita kaupungin viranpitäjain uusi eläkesääntö ei koskenut, sekä esityksen määrärahojen osoittamisesta näihin tarkoituksiin, ja oli mainitut ehdotukset lähetettävä niin hyvissä ajoin, että niistä johtuvat kustannukset voitiin ottaa huomioon 1924 vuoden budjettia laadittaessa. Tämän jälkeen valtuustolle syksyllä esiteltäisiin samalla kertaa sekä nämä ehdotukset että myöskin esillä oleva esitys kaupungin viranpitäjain eläkeperusteiden muuttamisesta ja kamarissa valmisteltavana oleva ehdotus ennen vuotta 1923 myönnettyjen eläkkeiden järjestelyksi. Samoissa tilaisuuksissa oli valtuuston otettava käsiteltäväksi⁹⁾ myöskin Helsingin kunnallisyhdistyksen aikaisemmin pöydälle pantu¹⁰⁾ esitys erinäisten muutosten tekemisestä virkavuosien laskutapaan vanhuuseläkettä ja ikäkorotuksia myönnettäessä sekä leski- ja orpoeläkkeiden myöntämisestä.

Kun rahatoimikamari sittemmin lähetti valtuustolle esityksen kaupungin työntekijäin uuden eläkesäännön¹¹⁾ vahvistamisesta sekä jo maksettavina olevien eläkkeiden järjestämisestä¹²⁾, ei valmisteluvaliokunta ehtinyt asiallisesti

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 6, liite I. — 2) S:n n:o 42 vuodelta 1921, liite II. — 3) S:n liitteet II ja III. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 6, liite I. — 5) S:n n:o 6. — 6) Valt. esitys I. 30. 5, asia n:o 3. — 7) Valt. pöytäk. 30. 5. 4 §. — 8) S:n 13. 6. 7 §. — 9) S:n 13. 6. 8 §. — 10) S:n 30. 5. 15 §. — 11) Valt. pain. asiakirj. n:o 21. — 12) S:n n:o 26.

käsitellä näitä asioita, minkä vuoksi valtuusto¹⁾ päätti²⁾ edelleen panna pöydälle viranpitäjain eläkesääntöä koskevan kysymyksen lausuen, että samalla kertaa tehty päätös³⁾ vuodelta 1923 maksettavien eläkkeiden korottamisesta ei käsiteltäessä kysymystä eläkeperusteista, saisi olla ennakkopäätöksenä valtuuston tehdessä päätöstä eläkkeiden korottamisesta.

Myönnettujen kunnallisten eläkkeitten järjestely. Kaupunginvaltuuston, käsitellessään kaupungin viranpitäjain eläkeperusteitten muuttamista koskevaa asiaa, päätettyä³⁾ kehoittaa rahatoimikamaria lähettämään valtuustolle esityksen m. m. määrärahan osoittamisesta, sekä viranpitäjain että työntekijain eläkkeiden järjestelyä varten niin hyvissä ajoin, että siitä johtuvat kustannukset voitiin ottaa huomioon 1924 vuoden budjettia laadittaessa, antoi kamari asian valmisteltavaksi komitealle⁴⁾, joka aikaisemmin oli käsitellyt viranpitäjain palkanjärjestelyä⁴⁾ ja eläkesääntöä⁵⁾ koskevia kysymyksiä. Tämän johdosta laati komitea ehdotuksen kaupungin eläkkeen ja apurahan saajille tällöin suoritettavain määrien⁶⁾ järjestämiseksi, joka soveltuville kohdin perustui komitean laatimiin ehdotuksiin kaupungin viranpitäjain ja työntekijain eläkeperusteiden muuttamiseksi. Tässä ehdotuksessa olivat eläkkeensaajat, luvultaan 158, jaetut kolmeen ryhmään, nimittäin: 1) ent. kunnalliset viranpitäjät (38 henkeä), jotka olivat saaneet eläkettä kaupungin viranpitäjain eläkkeisiin nähden vuonna 1918 vahvistettujen perusteiden mukaan, 2) ent. kunnan työntekijät (25 henkeä), jotka saivat eläkettä vuonna 1913 vahvistetun kaupungin työläisten eläkeohjesäännön mukaan, sekä 3) henkilöt (kaikkiaan 95), jotka eivät mainittujen ohjesääntöjen mukaan olleet oikeutettuja eläkkeeseen vaan joille oli annettu elinkautisapuraha erinäisten kaupunginvaltuuston päätösten johdosta. Komitean ehdottamat eri eläkemäärien järjestelyt tuottivat ensimmäisessä ryhmässä korotusta kaikkiaan 168,719:42:sta 439,698 markkaan, toisessa 102,343:53:sta 137,798:53 markkaan ja kolmannessa 285,450:85:stä 539,425 markkaan eli yhteensä korotusta 556,513:80:sta 1,116,921:53 markkaan ja oli komitean mielestä järjestely oleva takeneva 1923 vuoden alkuun. Rahatoimikamari yhtyi komitean ehdotukseen semmoisenaan ja esitti⁷⁾ kaupunginvaltuustolle:

1) että kaikki sitä ennen myönnettyt kunnalliset eläkkeet olisi vuodelta 1923 maksettava komitean ehdottamin määrin;

2) että näiden eläkkeiden tulisi 1924 vuoden alusta 1926 vuoden loppuun, tai kunnes kaupunginvaltuusto toisin päätti, seurata, samoin kuin kunnalliset palkatkin, Helsingin virallisten elinkustannusindeksilukujen vaihteluita, jolloin ne, milloin IV palkka-asteikkoa sovellettiin, maksettaisiin yllämainitun määrin ja muita palkka-asteikkoja sovellettaessa korotettaisiin tai alennettaisiin prosentissa näistä määristä $8\frac{1}{3}$, $16\frac{2}{3}$ ja 25 %:lla;

3) että vuoden tilierotuksesta osoitettaisiin eläkkeitten korottamista varten vuonna 1923 558,000 markkaa;

4) että 1924 menosääntöön Myönnettyt eläkkeet ja apurahat nimiselle tilille merkittäisiin korotettuja eläkkeitä vastaava määrä, jonka komitea oli laskenut 1,215,749:20 markaksi; sekä

5) että 1924 vuoden menosääntöön Vuoden varrella lisäksi tulevat eläkkeet ja apurahat nimiselle tilille merkittäisiin 270,000 markkaa.

Edelläolevista ponsista hyväksyi¹⁾ kaupunginvaltuusto asiaa esiteltäessä 1:sen ja 3:nen, edellisen kuitenkin sillä ehdolla, ettei päätöksen eläkeperus-

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 11 §. — ²⁾ Ks. alempana. — ³⁾ Valt. pöytäk. 13. 6. 7 §. — ⁴⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 48. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 74. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 26, liite. — ⁷⁾ S:n n:o 26.

teiden myöhemmässä käsittelyssä katsottaisi olevan ennakkopäätöksenä valtuuston tehdessä päätöstä eläkemääräin korottamisesta. Sen ohessa päätti valtuusto 1924 vuoden menosääntöön eläkkeitten ja apurahain korotukseen merkitä erityisen 800,000 markan määrärahan, mutta panna pöydälle 2) kohdassa esitetyn ehdotuksen, jota valmisteluvaliokunta ei ollut ehtinyt asiallisesti käsitellä.

Kansakouluopettajain palkan- ja ikäkorotuksen maksuperusteet. Kun suomenkielisten kansakoulujen tarkastaja kansakoulutoimen kustannuksista huhtikuun 15 p:nä 1921 annetun lain 16 ja 24 §:n nojalla oli myöntänyt lastensuojelulautakunnan alaisissa laitoksissa toimiville, aikaisemmin toisilla paikkakunnilla palvelleille, kansakoulunopettajille ikäkorotusta tuollaisesta palveluksesta, oli lautakunta kaupunginvaltuustolta anonut määrärahaa mainittujen ikäkorotusten maksamiseen. Tämän johdosta päätti valtuusto 1) viitaten aikaisemmin kesäkuun 7 p:nä 1922 2) tekemäänsä päätökseen määrätä, että kaupungin palveluksessa oleva kansakoulunopettaja, joka haluaa kantaa palkkaa yllämainitun lain säännösten mukaan, saa alimman palkan ja ne ikäkorotukset, mitkä mainitaan puheenalaisen lain 15 ja 16 §:ssä.

Siirtyminen toiseen palkka-asteikkoon kaupungin viranpitäjien palkkauksessa. Rahatoimikamari ilmoitti 3), sittenkun Helsingin elinkustannusindeksin keskimäärä maalisk., huhti- ja toukokuulta oli alentunut 1,046,2:een, määränneensä, että kunnallisten viranpitäjien palkat oli 1923 vuoden kolmannelta neljännekseltä maksettava III palkka-asteikon mukaan. Niinikään ilmoitti 4) kamari puheenalaisen keskimäärän syys-, loka- ja marraskuulta noustua 1,101,9:ään, että mainitut palkat 1924 vuoden ensi neljännekseltä maksettaisiin IV palkka-asteikon mukaan.

Ylimääräisten kalliinajanlisäysten myöntäminen kaupungin viranpitäjille ja työntekijöille. Yhteisessä, kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä olivat Helsingin kaupungin virkamiesten yhdistys, Svenska folkskolans tjänstemannaförening i Helsingfors, Helsingforsskretsen av Finlands allmänna svenska folkskolläro- och -lärarinneförening, Helsingin kunnan työnjohtajaliitto ja Helsingin opettajaliitto anoneet, että kaupungin viranpitäjille myönnettäisiin yhden kuukauden palkkaa vastaava ylimääräinen kalliinajanlisäys (n. s. kolmannentoista kuukauden palkka), maksettavaksi ennen 1923 vuoden loppua. Samanlaisia tai samansuuntaisia esityksiä olivat rahatoimikamarille tehneet Helsingin kaupungin kunnantyöntekijäin keskusneuvosto, joka anoi vaihtoehtoisesti kaupungin työntekijäin palkkain korottamista 10 %:lla tai n. s. kolmannentoista kuukauden palkan myöntämistä heille, ja Helsingin kunnallisyhdistys, joka myöskin oli anonut »kolmannentoista kuukauden palkan» myöntämistä alemmipalkkaisille viranpitäjille ja sen lisäksi heidän palkkainsa maksamista IV palkka-asteikon mukaan lokakuun 1 p:stä. Rahatoimikamarin annettua lausuntonsa näistä asioista päätti 5) kaupunginvaltuusto evätä kaikki edellämainitut esitykset.

Hyväksytyt kunnallisten viranpitäjien palkankorotusesityksiä. Kaupunginvaltuusto päätti siirtää seuraavat vakinaisella palkkasäännöllä olevat kunnalliset viranpitäjät ylempään palkkaluokkaan, nimittäin:

maistraatin reistraattorinapulaisen ja vahtimestarin, edellisen 3:sta 4 palkkaluokkaan ja jälkimmäisen 1:stä 2 palkkaluokkaan, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien 6);

1) Valt. pöytäk. 22. 8. 21 §. — 2) Ks. 1922 vuod. kert. siv. 59. — 3) Valt. pöytäk. 22. 8. 11 §. — 4) S:n 19. 12. 7 §. — 5) S:n 19. 12. 23 §. — 6) S:n 19. 12. 22 §.

toisen kaupunginvoudin 11:stä 13 palkkaluokkaan, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien ¹⁾ sekä ensimmäisen kaupunginvoudin ja rikostuomioiden toimeenpanijan palveluksessa olevat vakinaiset ulosottoapulaiset 5:stä 7 ja toisen kaupunginvoudin palveluksessa olevat ulosottoapulaiset 3:sta 5 palkkaluokkaan, huhtikuun 1 p:stä 1923 lukien ²⁾;

rahatoimikamarin kanslian notaarin 12:sta 13 palkkaluokkaan, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien ¹⁾;

rahatoimikonttorin kassaosaston konttorikirjurin, ensin 3:sta 4 ³⁾ ja sittemmin 4:stä 5 ¹⁾ sekä rahatoimikonttorin kamreeriosaston konttorikirjurit 4:stä 5 palkkaluokkaan, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien ¹⁾;

satamahallituksen sihteerin sivuvirkain 5:stä 7 ja kanslia-apulaisen 1:stä 3 palkkaluokkaan, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien ¹⁾;

satamaliikennekonttorin ilmoitusosaston johtajan 5:stä 6 palkkaluokkaan, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien ¹⁾;

tilastokonttorin johtajan 13:sta 14 sekä konttorin ensimmäisen aktuaarin, toisen aktuaarin ja amanuensin 10:stä, 8:stä ja 6:sta 11, 9 ja 7 palkkaluokkaan, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien ¹⁾;

työnvälitystoimiston vahtimestarin 4:stä 5 palkkaluokkaan, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien ¹⁾;

asuntotarkastajan apulaiset, miesapulaisen 5:stä 7 ja naisapulaisen 4:stä niinkään 7 palkkaluokkaan tammikuun 1 p:stä 1924 lukien ¹⁾;

sairaalan tiliviraston inventausapulaisen 2:sta 4 palkkaluokkaan, tammikuun 1 p:stä 1923 lukien ⁴⁾;

Marian-, kulkutauti- ja Nikkilän mielisairaalain ensimmäiset koneenkäyttäjät 5:stä 6, samojen sairaalain toiset koneenkäyttäjät 4:stä 5, kulkutautisairaalan autonkuljettajan 3:sta 4 ja Kivelän sairaalan avustavan työnjohtajattaren 1:stä 2 palkkaluokkaan, tammikuun 1 p:stä 1923 lukien ⁴⁾;

köyhäinhuoltolautakunnan sihteerin 13:sta 14 palkkaluokkaan, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien ¹⁾;

köyhäinhoidon kassaviraston konttoriapulaisen 1:stä 2 palkkaluokkaan, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien, jolloin nimitys muutettiin kirjurinapulaiseksi ⁵⁾;

kunnalliskodin ensimmäisen koneenkäyttäjän 5:stä 6 palkkaluokkaan, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien ¹⁾;

lastensuojelulautakunnan tarkastusapulaisen 2:sta 3 palkkaluokkaan, heinäkuun 1 p:stä 1922 lukien ⁶⁾ sekä kasvattilasten hoidon valvontalääkärin 6:sta 9 palkkaluokkaan, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien, josta päivästä lähtien hänelle tulevat ylimääräiset palkkiot lakkautettiin ⁷⁾;

kasvatuslaitosten lääkäriin 6:sta 8 palkkaluokkaan, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien, josta päivästä hänelle tulevat ylimääräiset palkkiot lakkautettiin ⁷⁾;

valmistavan poikain ammattikoulun vakinaiset opettajat 8:sta 9, työnjohtajat 5:stä 6 ja alityönjohtajat 4:stä 5 palkkaluokkaan, tammikuun 1 p:stä 1923 lukien ⁸⁾; sekä

kaupunginkirjastonhoitajan 13:sta 14 palkkaluokkaan, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien ¹⁾.

Evätyjä kunnallisten viranpitäjien palkankorotusanomuksia. Kaupungin-

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 22 §. — ²⁾ S:n 7. 2. 27 § ja 13. 6. 15 §. — ³⁾ S:n 7. 2. 27 §. — ⁴⁾ S:n 21. 3. 22 §. — ⁵⁾ S:n 28. 11. 9 §. — ⁶⁾ S:n 21. 2. 14 §. — ⁷⁾ S:n 3. 10. 8 §. — ⁸⁾ S:n 7. 3. 23 §.

valtuusto epäsi siirtoa ylempään palkkaluokkaan koskevat esitykset, joita seuraavat kunnalliset viranpitäjät olivat tehneet, nimittäin:

- maistraatin kaupunginpalvelijat ¹⁾;
- raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijat ¹⁾;
- ensimmäisen kaupunginvoudin kassanhoitajatar ²⁾;
- rahatoimikamarin asiamies ¹⁾;
- kaupunginkassanhoitaja ja rahatoimikonttorin avustavat kassanhoitajat ¹⁾
- sekä rahatoimikonttorin kamreeriosaston konttorikirjurit ²⁾;
- satamaliikennekonttorin kannantaosaston kirjuri ja kassanhoitaja ¹⁾;
- satamakannantakonttorin vanhempi ja nuorempi kirjuri, vanhempi ja nuorempi kassanhoitaja, vanhempi kirjanpitäjä, vanhempi- ja nuorempi konttorikirjuri, vaakamestari ja vaakamestarinapulaiset ¹⁾;
- terveydenhoitolautakunnan kanslia-apulainen ja mainitun lautakunnan näytteidenottaja A. Luoto ¹⁾;
- kaupungineläinlääkäri ¹⁾;
- sairaalan tiliviraston konttoriapulainen ja konekirjoittaja ³⁾;
- Marian-, kulkutauti- ja Nikkilän mielisairaalan ruokalan johtajattaret ⁴⁾
- ja Kivelän pesulaitoksen hoitajattaren apulainen ³⁾;
- vesijohtolaitoksen kemisti ⁵⁾; sekä
- puhtaanapitolaitoksen tarkastaja ⁶⁾.

Myönnettyjä henkilökohtaisia palkanlisäyksiä. Rahatoimikonttorin apulauskamreerille O. Paldanille ja satamakapteeni A. Lindforsille, jotka molemmat kuuluivat 14 palkkaluokkaan myönnettiin ¹⁾ henkilökohtaisesti, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien, palkka 15 palkkaluokan mukaan ikäkorotuksineen niin kauan kuin kesäkuun 7 p:nä 1922 vahvistettu kaupungin viranpitäjän palkkausjärjestelmä on voimassa.

Lopuksi myönnettiin ¹⁾ terveydenhoitolautakunnan toimiston päivystäjälle rouva M. Snellmanille ja köyhäinhoitolautakunnan järjestysmiehelle K. H. Arolle kummallekin henkilökohtainen 2,400 markan palkanlisäys vuodessa niinikään tammikuun 1 p:stä 1924 lukien.

Raastuvanoikeuden seitsemän osaston puheenjohtajan palkkionkorotus. Kaupunginvaltuusto korotti ⁷⁾ raastuvanoikeuden toisen—kahdeksannen osaston puheenjohtajain palkkion 2,000:sta 6,000 markkaan vuodessa, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien, ja otti tähän tarkoitukseen tarvittavan määrärahan mainitun vuoden menoarvioon.

Määräraha ylimääräisten ulosottoapulaisten palkkaamiseksi toiselle kaupunginvoudille. Kahdeksan ylimääräisen ulosottoapulaisen palkkaamiseksi toisen kaupunginvoudin konttoriin kuuden kuukauden ajaksi myönsi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto yleisistä käyttövaroistaan 57,600 markan määrärahan.

Määräraha ulosottoapulaisten palkkain korotukseen. Ulosottoapulaisten palkkain korotuksesta ⁹⁾ olevain kustannusten suorittamista varten myönsi ¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto vuoden tilierotuksesta 114,800 markan määrärahan.

Kaupunginjohtajan ja avustavien kaupunginjohtajain palkka. Sittenkun kaupunginjohtaja ja avustavat kaupunginjohtajat olivat ilmoittaneet suostuvansa palkkaan nähden luopumaan kaupungin kanssa tekemistään sopimuksista, päätti ¹¹⁾ kaupunginvaltuusto, peruuttamalla mainitun välikirjan, että heidän palkkansa, vuoden 1923 alusta lukien maksettaisiin val-

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 22 §. — ²⁾ S:n 7. 2. 27 §. — ³⁾ S:n 21. 3. 22 §. — ⁴⁾ S:n 21. 3. 22 § ja 19. 12. 22 §. — ⁵⁾ S:n 7. 3. 23 §. — ⁶⁾ S:n 21. 3. 19 § ja 2. 5. 22 §. — ⁷⁾ S:n 19. 12. 5 §. — ⁸⁾ S:n 13. 6. 19 §. — ⁹⁾ Ks. tätä kert. siv. 78. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 13. 6. 15 §. — ¹¹⁾ S:n 4. 4. 12 §; vrt. 1921 vuod. kert. siv. 91 ja 1922 vuod. kert. siv. 59.

tuuston kesäkuun 14 p:nä 1922 vahvistaman palkkaluokituksen mukaan, jossa kaupunginjohtaja on otettu 19 ja avustavat kaupunginjohtajat 17 palkkaluokkaan.

Satamaliikennekonttorin kirjurin 1922 vuoden palkan järjestely. Satamahallitus oli rahatoimikamarilta anonut satamaliikennekonttorin virkaatekeväälle kirjurille A. Sundmanille osoitettavaksi 9,166: 80 markkaa, eli hänelle tulevan kannantaprosentin vuodelta 1922, minkä anomuksen kamari oli evännyt, mikäli koski mainitun vuoden heinäkuun 1 p:n jälkeistä aikaa, koska mainittu kirjuri silloin toimeenpannun palkanjärjestelyn mukaan ei enää saanut mitään kannantaprosenttia. Tämän johdosta esitti satamahallitus, että kirjurin 1922 vuoden palkka vahvistettaisiin 21,300 markaksi ynnä 7,117: 92 markaksi kannantaprosenttia sekä että virka 1923 vuoden alusta lukien siirrettäisiin 9 palkkaluokkaan. Kamarin antamassaan lausunnossa ilmoitettua aikovansa toisessa yhteydessä ottaa käsiteltäväksi kysymyksen ehdotetusta siirrosta ja muutoin ehdotettua esityksen evättäväksi, kaupunginvaltuusto epäsi¹⁾ sen.

Satamakatsantomiehentoimen palkanjärjestely. Sittenkun satamahallitus kaupunginvaltuuston kehoituksesta²⁾ oli lähettänyt ehdotuksen siihen saakka yhteismäärärahasta palkattujen satamakatsantomiesten palkkaeduista, päätti³⁾ valtuusto lukea yhden heistä, joka toimisi esimiehenä, sivuvirkain 2 ja kolme muuta 1 palkkaluokkaan kuuluviksi.

Eteläisen alueen aluelääkärin palkan korotus. Aluelääkärien virkapiirejä uudesti järjestettäessä⁴⁾ päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto, huhtikuun 1 p:stä lukien siirtää eteläisen alueen aluelääkärinviran 5:stä 8 palkkaluokkaan sekä samalla oikeuttaa viranhaltijan, lääketieteellisensiaatti O. F. Hästeskon, ikäkorotuksiin nähden viimeainitussa palkkaluokassa lukemaan hyväkseen aluelääkärinä jo palvelemana aika; näistä päätöksistä aiheutuneet kustannukset oli suoritettava tililtä Uusien virkain palkat.

Palkkio Humaliston sairaalan taloudenhoidosta. Kaupunginvaltuusto myönsi⁶⁾ Kivelän sairaalan toimitsijalle P. Swanljungille henkilökohtaisen 3,000 markan palkkion vuodessa, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien, Humaliston sairaalan taloudenhoidosta.

Keuhkotautisten tiedonantotoimiston ja poliklinikan ylihoitajattaren ja hoitajattaren virkain järjestäminen sääntöpalkkaisiksi. Terveystoimikunta oli kaupunginvaltuustolle esittänyt, että keuhkotautisten tiedonantotoimiston ja poliklinikan ylihoitajattaren- ja hoitajattarenvirat järjestettäisiin sääntöpalkkaisiksi, jolloin ylihoitaja luettaisiin 6:een ja muut hoitajattaret 4:een palkkaluokkaan. Rahatoimikamarin annettua lausuntonsa asiasta, päätti⁷⁾ valtuusto myöntyä esitykseen, kuitenkin siten, että ehdotettu muutos toimeenpantaisiin 1924 vuoden alusta.

Kaupungineläinlääkärin päivärahan korotus. Kaupunginvaltuusto korotti⁸⁾ kaupungineläinlääkärin päivärahan virkamatkoista 15:stä 50 markkaan.

Lihantarkastusaseman nuoremman tarkastuseläinlääkärin palkka. Terveystoimikunta, joka oli myöntänyt lihantarkastusaseman vanhemmalle tarkastuseläinlääkärille A. Schalienille hänen pyytämänsä eron, huhtikuun 1 p:stä lukien, ja kaupunginvaltuuston vuonna 1922 tekemän päätöksen⁹⁾ perusteella valinnut nuoremman tarkastuseläinlääkärin H. Tallqvistin vanhemmaksi tarkastuseläinlääkäriksi, oli, kun nuoremman tarkastuseläinlää-

¹⁾ Valt. pöytäk. 14. 11. 20 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 154. — ³⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 22 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 142. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 21. 3. 15. §. — ⁶⁾ S:n 17. 10. 15 §. — ⁷⁾ S:n 7. 3. 12 §. — ⁸⁾ S:n 22. 8. 24 §. — ⁹⁾ Ks. 1922. vuod. kert. siv. 170.

kärinvirkaa hakijain puutteessa ei ollut voitu täyttää ja pätevää hakijaa ei ollut odotettavissa, ellei palkkaetuja korotettu, kaupunginvaltuustolta anonut kuukautista 1,500 markan lisäystä budjettiin tätä varten merkittyyn määrärahaan, maksettavaksi yllämainitusta päivästä ja suoritettavaksi valtuuston käyttövaroista terveydenhoitoa varten. Rahatoimikamarin annettua asiasta lausunnon päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto myöntyä terveydenhoitolautakunnan esitykseen ja samalla kehoittaa lautakuntaa ottamaan valmisteltavaksi kysymyksen lihantarkastusaseman tarkastuseläinlääkärinvirkojen uudestijärjestämisestä.

Köyhäinhoitolautakunnan virkain uudestijärjestäminen. Köyhäinhoitolautakunnan esityksestä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien, muuttaa lautakunnan siihen saakka yhteismäärärahasta palkatun toisen apulaisjohtajanviran sääntöpalkkaiseksi 11 palkkaluokkaan sekä lakauttaa lautakunnan yhden kirjuriapulaisiston. Sitävastoin epäsi valtuusto lautakunnan samalla tekemän ehdotuksen, että täten uudestijärjestetyn toisen apulaisjohtajanviran haltijaksi valittaisiin silloinen apulaisjohtaja R. Rudolph ja kehoitti lautakuntaa tavallisessa järjestyksessä julistamaan viran haettavaksi.

Suomenkielisten kansakoulujen taloudenhoitajan palkka. Revisionikonttori oli suomenkielisten kansakoulujen johtokunnalle tehnyt muistutuksen sen johdosta, että johtokunta, uuden palkanjärjestelyn heinäkuun 1 p:nä 1922 astuttua voimaan, oli mainittujen kansakoulujen taloudenhoitajalle maksattanut tämän järjestelyn mukaisen palkan, vaikka virka konttorin mielestä oli katsottava sivutoimeksi, josta olisi maksettava palkkaa ennen palkanjärjestelyä voimassa olleiden perusteiden mukaan ja sittemmin vaatinut, että taloudenhoitajan nostama liikapalkka maksettaisiin takaisin kaupunginkassa. Johtokunnan ja rahatoimikamarin antamissaan lausunnoissa m. m. huomautettua, että puheenalainen virka 1922 vuoden palkanjärjestelyn jälkeen, jolloin se oli luettu 13 palkkaluokkaan kuuluvaksi, oli katsottava pääviraksi, minkä vuoksi revisionikonttorin muistutus oli ollut aiheeton, sekä revisionikonttorin alistettua kysymyksen kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto, että konttorin esitys ei aiheuttanut enempää toimenpiteitä.

Ruotsinkielisten kansakoulujen veistonopettajanapulaisen merkileminen vakinaiseen menosääntöön. Huomauttaen, että yksi ruotsinkielisten kansakoulujen palveluksessa oleva veistonopettaja aikaisemmin ⁴⁾ oli merkitty vakinaiseen menosääntöön ja tällöin sijoitettu 3 palkkaluokkaan, oli mainittujen kansakoulujen johtokunta kaupunginvaltuustolle esittänyt, että sama etu myönnettäisiin mainittujen koulujen toisellekin veistonopettajanapulaiselle sekä molemmat oikeutettaisiin nauttimaan ikäkorotusta kymmenen vuoden palveluksesta. Valtuusto myöntyi ⁵⁾ tähän ja oli ikäkorotukset suoritettava tammikuun 1 p:stä 1923 lukien.

Kansakoulujen tuntiopettajain palkkioiden korotus. Kansakoulujohtokunnat olivat sen johdosta, että kansakoulujen vakinaisessa palveluksessa oleva opettajenkilökunta oli heinäkuun 1 p:stä 1922 saanut korotetut palkat, esittänyt, että kansakoulujen tuntiopettajain palkkio korotettaisiin 12:sta 15 markkaan ja jatkokoulujen tuntiopettajain 16:sta 20 markkaan tunnilta, tammikuun 1 p:stä 1923. Sittenkun palkkalautakunta ja rahatoimikamari

¹⁾ Valt. pöytäk. 4. 4. 14 §. — ²⁾ S:n 28. 11. 9 §. — ³⁾ S:n 16. 5. 13 §. — ⁴⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 167. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 21. 3. 20 §.

olivat puoltaneet esitystä; päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto korottaa tuntiopettajain palkkiot ehdotettuihin määriin jo lokakuun 1 p:stä 1922 lukien, sekä myönsi tästä aiheutuvien kustannusten suorittamiseen, mikäli ne kohdistuivat vuoteen 1922, suomenkieliselle kansakoulujohtokunnalle 17,188 markan lisämäärärahan ja ruotsinkieliselle kansakoulujohtokunnalle 7,945 markkaa, suoritettaviksi mainitun vuoden tilierotuksesta, sekä vastaavien kustannusten suorittamiseksi vuodelta 1923, edelliselle johtokunnalle 68,750 markan ja jälkimmäiselle 31,780 markan lisämäärärahan viimemainitun vuoden budjettiin uusien virkain palkkoja varten merkitystä määrärahadista.

Työväenopiston luennoitsijain ja tuntiopettajain palkkioiden korotus. Työväenopiston yhteisen johtokunnan esityksestä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto syyslukukauden 1923 alusta lukien korottaa opiston luennoitsijain palkkion 90:stä keskimäärin 100 ja enintään 125 markkaan luentotunnilta sekä kevätlukukauden 1923 alusta lukien opiston tuntiopettajain palkkion 20:sta keskimäärin 25 ja enintään 28 markkaan tunnilta, kaikki kuitenkin edellyttäen, ettei menosääntöön puheenalaista tarkoitusta varten merkittyjä määrärahoja ylitetty.

Puhtaanapitohallituksen kirjanpitäjän palkkaamistapa. Sittenkun revisionikonttori oli tehnyt useita muistutuksia sen johdosta, ettei puhtaanapitolaitoksen kirjanpitäjää W. Nyströmiä ollut merkitty laitoksen palkkasääntöön vaan kantoi hän palkkaa laitoksen työmäärärahadista, anoi puhtaanapitohallitus 24,120 markan määrärahan mainitun kirjanpitäjän palkkaamiseen vuodelta 1923 ja ilmoitti samalla, että kysymys uuden vakinaisen kirjanpitäjänviran perustamisesta laitokseen esitettäisiin kaupunginvaltuustolle 1924 vuoden budjetinjärjestelyssä. Rahatoimikamarin ehdotuksesta päätti ³⁾ valtuusto, että kirjanpitäjä Nyström vuonna 1923 saatiin palkata puhtaanapitolaitoksen työmäärärahadista.

Maatalouskonttorin kirjanpitäjänviran merkitseminen vakinaiseen menosääntöön. Maatalouslautakunta oli kaupunginvaltuustolle esittänyt, että maatalouskonttorin kirjanpitäjän- ja kassanhoitajanvirat merkittäisiin vakinaiseen menosääntöön, edellinen 7:een ja jälkimmäinen 6:een palkkaluokkaan, minkä ohessa molempien virkain haltijat olisi oikeutettava saamaan vapaan asunnon, valon ja lämmön. Rahatoimikamarin annettua asiasta lausunnon päätti ⁴⁾ valtuusto, että kirjanpitäjänvirka, 1923 vuoden alusta lukien, oli merkittävä vakinaiseen menosääntöön 8 palkkaluokkaan ollen haltijalla oikeus kaupungilta saada asunto voimassa olevan palkkausohjesäännön määräämillä ehdoilla; sitävastoin epäsi valtuusto esityksen mikäli se koski kassanhoitajanvirkaa.

Oikeus virkavapauden aikana nauttia palkkaelua. Kaupunginvaltuusto oikeutti seuraavat viranpitäjät kahta kuukautta pitemmäksi ajaksi sairauden vuoksi myönnetyn virkavapauden aikana nauttimaan täydet palkkaedut alempana mainitulta ajalta:

kaupunginvaltuuston notaarin K. V. Puuskan kahdelta kuukaudelta, helmikuun 1 p:stä lukien ⁵⁾ ja lisäksi kolmelta kuukaudelta, huhtikuun 1 p:stä lukien ⁶⁾;

satamakannantakonttorin vanhemman kassanhoitajan A. Wellingkin yhdeltä kuukaudelta, elokuun 1 p:stä lukien ⁷⁾;

tilastokonttorin laskuapulaisen G. Fontellin kahdelta kuukaudelta, maaliskuun 1 p:stä lukien ⁸⁾;

¹⁾ Valt. pöytäk. 24. 1. 19 §. — ²⁾ S:n 7. 3. 19 §. — ³⁾ S:n 31. 10. 15 §. — ⁴⁾ S:n 7. 2. 23 §. — ⁵⁾ S:n 24. 1. 32 §. — ⁶⁾ S:n 21. 3. 23 §. — ⁷⁾ S:n 17. 10. 17 §. — ⁸⁾ S:n 4. 4. 9 §.

kaupunginkirjaston amanuenssin E. Savosen yhdeltä kuukaudelta, kesäkuun 1 p:stä lukien ¹⁾);

Marian sairaalan koneenkäyttäjän E. Nybergin kahdelta kuukaudelta maaliskuun 1 p:stä lukien ²⁾);

sähkölaitoksen mittariosaston konttoriapulaisen Hj. Friskin kahdelta kuukaudelta, maaliskuun 1 p:stä lukien ³⁾);

rakennuskonttorin tiliviraston konttoriapulaisen S. Berggrenin yhdeltä kuukaudelta, helmikuun 15 p:stä lukien ⁴⁾ ja vielä kahdelta kuukaudelta, maaliskuun 15 p:stä lukien ⁵⁾);

rakennuskonttorin piirustajan G. Zschauerin kolmelta kuukaudelta, elokuun 15 p:stä lukien ⁶⁾); sekä

rakennuskonttorin apulaistyöpäällikön, insinööri B. Weckmanin neljältä kuukaudelta, maaliskuun 1 p:stä lukien ⁷⁾).

Kansakoulunopettajatar H. Groundstroemin kaupunginvaltuusto oikeutti ⁸⁾ hänelle sairauden vuoksi myönnetyn pitennetyn virkavapauden aikana marraskuun 15 p:stä 1922 mainitun vuoden syyslukukauden loppuun saamaan puolet palkkaeduistaan. Sama oikeus myönnettiin ⁹⁾ opettajatar Groundstroemille pitennetyn virkavapauden aikana maaliskuun 15 p:stä 1923 mainitun kuukauden loppuun. Lopuksi hänet oikeutettiin ¹⁰⁾ vielä pitennetyn virkavapauden aikana huhtikuun 1 p:stä kevätlukukauden loppuun ja myöhemmin myöskin myönnetyn virkavapauden aikana koko syyslukukautena ¹¹⁾ saamaan ikäkorotuksensa.

Sjötörpin kasvatuslaitoksen johtajatar E. Antin oikeutettiin ¹²⁾ hänelle sairauden vuoksi myönnetyn pitennetyn virkavapauden aikana lokakuun 1 p:stä 1922 mainitun vuoden loppuun saamaan ikäkorotuksensa ja sen lisäksi 1,500 markkaa kuukaudessa, ja oli viimemainittu määrä suoritettava 1922 vuoden tilierotuksesta.

Kansakoulunopettajatar A. Koljonen oikeutettiin ¹³⁾ hänelle sairauden vuoksi myönnetyn pitennetyn virkavapauden aikana maaliskuun 15 p:stä kevätlukukauden loppuun saamaan puolet palkkaeduistaan sekä hänelle vielä myönnetyn virkavapauden aikana seuraavana syyslukukautena saamaan ¹⁴⁾ ikäkorotuksensa.

Edelleen oikeutettiin kansakoulunopettajatar A. G. Johanssonin sairauden vuoksi myönnetyn pitennetyn virkavapauden aikana saamaan puolet palkkaeduistaan huhtikuun 4 p:stä toukokuun loppuun ¹⁵⁾ samoinkuin kansakoulunopettajatar E. Ekholm ensin maaliskuun 15 p:stä saman kuukauden loppuun ¹⁶⁾ ja sitten huhtikuun 1 p:stä toukokuun loppuun ¹⁷⁾).

Myöskin raastuvanoikeuden rikosasiainnotaari G. Leopold oikeutettiin ¹⁸⁾ hänelle sairauden vuoksi myönnetyn pitennetyn virkavapauden aikana ensin maaliskuun 20 p:stä toukokuun 20 p:än ja sitten marraskuun 7 p:stä joulukuun 7 p:än ¹⁹⁾ saamaan puolet palkkaeduistaan.

Sama oikeus myönnettiin ²⁰⁾ kansakoulunopettaja O. Dannholmille maaliskuun 15 p:stä toukokuun loppuun.

Niinikään oikeutettiin ²¹⁾ Kivelän sairaalan assistenttilääkäri, lääketieteellisensiaatti R. Lagus hänelle sairauden vuoksi myönnetyn pitennetyn

¹⁾ Valt. pöytäk. 22. 8. 25 §. — ²⁾ S:n 2. 5. 18 §. — ³⁾ S:n 18. 4. 16 §. — ⁴⁾ S:n 24. 1. 13 §. — ⁵⁾ S:n 21. 3. 21 §. — ⁶⁾ S:n 12. 9. 15 §. — ⁷⁾ S:n 21. 3. 13 §. — ⁸⁾ S:n 24. 1. 21 §. — ⁹⁾ S:n 7. 3. 8 §. — ¹⁰⁾ S:n 16. 5. 21 §. — ¹¹⁾ S:n 3. 10. 21 §. — ¹²⁾ S:n 7. 2. 24 §. — ¹³⁾ S:n 7. 3. 9 §. — ¹⁴⁾ S:n 31. 10. 19 §. — ¹⁵⁾ S:n 18. 4. 7 §. — ¹⁶⁾ S:n 18. 4. 8 §. — ¹⁷⁾ S:n 16. 5. 22 §. — ¹⁸⁾ S:n 16. 5. 23 §. — ¹⁹⁾ S:n 12. 12. 40 §. — ²⁰⁾ S:n 13. 6. 36 §. — ²¹⁾ S:n 13. 6. 40 §.

virkevapauden aikana toukokuun 1 p:stä elokuun loppuun saamaan puolet palkkaeduistaan.

Sama oikeus myönnettiin ¹⁾ kunnalliskodin konttoriapulaiselle J. Josefsonille elokuulta.

Kansakoulunopettajatar rouva A. Suviranta, jolle raskauden vuoksi oli myönnetty virkevapaus koko syyslukukaudeksi, oikeutettiin ²⁾ tämän virkevapauden kahdelta ensimmäiseltä kuukaudesta saamaan täydet palkkaetunsa ja virkevapauden jäljellä olevalta osalta ikäkorotuksensa.

Kaupungin kirjaston amanuenssi E. Savonen oikeutettiin ³⁾ hänelle sairauden vuoksi kolmeksi kuukaudeksi myönnetyn pitennetyn virkevapauden aikana, elokuun 1 p:stä lukien, saamaan puolet palkkaeduistaan.

Kansakoulunopettajatar J. Fredenberg oikeutettiin ⁴⁾ hänelle sairauden vuoksi myönnetyn pitennetyn virkevapauden aikana marraskuun 4 p:stä vuoden loppuun saamaan puolet palkastaan ikäkorotuksineen.

Rakennuskonttorin piirustaja G. Zschauer oikeutettiin ⁵⁾ hänelle sairauden vuoksi kolmeksi kuukaudeksi myönnetyn pitennetyn virkevapauden aikana, marraskuun 15 p:stä lukien, saamaan puolet palkkaeduistaan.

Myönnettyjä viransijaisuuspalkkioita. Alempana mainittujen viranpitäjien virkevapauden aikaisten viransijaisten palkkaamiseksi myönsi kaupunginvaltuusto seuraavat määrät:

rikosasiainnotaarin G. Leopoldin viransijaiselle marraskuun 7 p:n ja joulukuun 7 p:n väliseltä ajalta puolet hänen palkastaan mainitulta ajalta sekä 687:50 markkaa ⁶⁾, jotka osoitettiin määrärahasta sairauden aikaisten viransijaisten palkkioita varten;

kaupunginvaltuuston kanslian notaarin K. V. Puuskan viransijaiselle, kahden kuukauden aikana, helmikuun 1 p:stä lukien, 6,000 markkaa ⁷⁾ sekä edelleen kolmelta kuukaudesta, huhtikuun 1 p:stä lukien, 9,000 markkaa ⁸⁾, ja oli kumpikin rahamäärä suoritettava määrärahasta sairauden aikaisten viransijaisten palkkioita varten;

satamakannantonttorin vanhemman kassanhoitajan A. Wellingkin viransijaiselle elokuun aikana 1,600 markkaa ⁹⁾ valtuuston yleisistä käyttövaroista;

kunnalliskodin konttoriapulaisen J. Josefssonin viransijaiselle elokuun aikana 1,000 markkaa ¹⁰⁾ valtuuston yleisistä käyttövaroista;

rakennuskonttorin apulaistyöpäällikön, insinööri B. Weckmanin viransijaiselle neljän kuukauden aikana, maaliskuun 1 p:stä lukien, budjettiin ylimääräistä insinööriä varten merkityn määrärahan lisäksi 2,800 markan lisäyksen ¹¹⁾ määrärahasta sairauden aikaisten viransijaisten palkkioita varten.

Hyväksytyjä anomuksia virkavuosien lukemisoikeudesta ikäkorotuksiin nähden. Kaupunginvaltuusto oikeutti ¹²⁾ holhouslautakunnan sihteerin I. Groundstroemin, joka toukokuun 9 p:stä 1906 syyskuun 1 p:än 1918 oli ollut viran vakinaisena haltijana, helmikuun 1 p:stä 1920 s. v:n lokakuun 1 p:än viransijaisena hoitanut sitä sekä joulukuun 29 p:stä 1920 lähtien taas toiminut holhouslautakunnan vakinaisena sihteerinä, tammikuun 1 p:stä 1923 saamaan ikäkorotuksen 10 vuoden palveluksesta, ja oli päätöksestä johtuvat menot suoritettava tililtä Uusien virkain palkat.

Vuonna 1921 oikeutti ¹³⁾ kaupunginvaltuusto kaupungin teknillisten laitos-

¹⁾ Valt. pöytäk. 3. 10. 12 §. — ²⁾ S:n 3. 10. 20 §. — ³⁾ S:n 31. 10. 17 §. — ⁴⁾ S:n 28. 11. 14 §. — ⁵⁾ S:n 19. 12. 25 §. — ⁶⁾ S:n 12. 12. 40 §. — ⁷⁾ S:n 24. 1. 32 §. — ⁸⁾ S:n 21. 3. 23 §. — ⁹⁾ S:n 17. 10. 17 §. — ¹⁰⁾ S:n 3. 10. 12 §. — ¹¹⁾ S:n 21. 3. 13 §. — ¹²⁾ S:n 7. 2. 15 §. — ¹³⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 89.

ten sihteerin I. Savoniuksen, tammikuun 1 p:stä 1919 kantamaan ikäkorotuksen 5 vuoden palveluksesta. Tämän päätöksen perusteella oli sihteerin Savonius, joka vuonna 1911 tuli virkaansa, mutta vuonna 1918 nautti virkavapautta, helmikuun 1 p:stä 1922 kantanut ikäkorotuksen 10 vuoden palveluksesta. Rahatoimikamari oli kuitenkin 1923 vuoden menosääntöön puheenalaista viranpitäjää varten merkinnyt ikäkorotuksen ainoastaan 6 vuoden palveluksesta, koska kamarin mielestä kaupunginvaltuuston yllämainitun päätöksen mukaan saavutettaisiin 10 palvelusvuotta puheenalaisessa tapauksessa vasta 5 vuoden kuluttua tammikuun 1 p:stä 1919, mutta sittemmin esitti kamari, että valtuusto uudella päätöksellä oikeuttaisi sihteerin Savoniuksen edelleen saamaan ikäkorotuksen 10 vuoden palveluksesta. Kaupunginvaltuusto myöntyi¹⁾ esitykseen.

Kaupunginvaltuusto oikeutti²⁾ puhtaanapitolaitoksen johtajan J. Sjöholmin ja saman laitoksen varastonhoitajan O. Aarron ikäkorotusten saamiseksi 1923 vuoden alusta lukemaan hyväkseen aika, minkä he ennen puhtaanapitolaitoksen uudestijärjestämistä olivat palvelleet rakennuskonttorissa, edellinen konttorin puhtaanapito-osaston johtajana ja jälkimmäinen mainitun osaston kaitsijana; tätä tarkoitusta varten osoitettiin 11,970 markan määrä valtuuston käyttövaroista puhtaanapitoa varten.

Köyhäinhuoltolautakunnan esityksestä oikeutti³⁾ kaupunginvaltuusto seuraavat köyhäinhoidon palveluksessa olevat viranpitäjät ikäkorotuksiin nähden silloisissa viroissa lukemaan virkavuotia alempana mainituista ajankohdista: apulaisjohtaja J. Jakobssonin tammikuun 1 p:stä 1914, josta lähtien hän lopullisesti oli hoitanut virkaansa, vaikka köyhäinhuoltohallituksen pöytäkirjaan oli väärin merkitty, että hänen määräyksensä olisi ollut vain toistaiseksi;

kanslianjohtajanapulaisen, rouva E. Mellbergin ja kanslia-apulaisen neiti J. Johanssonin huhtikuun 1 p:stä 1919, kirjurinapulaiset neidit E. Ekholmin toukokuun 1 p:stä 1918, N. Johanssonin kesäkuun 1 p:stä 1918 ja V. Paulinin lokakuun 1 p:stä 1918, vahtimestari K. Lehtisen kesäkuun 1 p:stä 1918, jotka kaikki viranpitäjät oli otettu toimiinsa ylimääräisinä yllämainituista ajankohdista lukien ja sittemmin 1920 vuodesta lukien merkitty vakinaiseen menosääntöön; sekä

kunnalliskodin konttoristin J. Josefssonin heinäkuun 1 p:stä 1918. Herra Josefsson oli virkaatekevänä hoitanut virkaansa tammikuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n 1918 välisenä aikana ja vakinaisena viimeainitusta päivästä toukokuun 15 p:än 1920 sekä, palveltuaan välillä rakennuskonttorin varasto-osaston kirjanpitäjänä, taas toiminut kunnalliskodin vakinaisena konttoristina joulukuun 5 p:stä 1921.

Sittenkun nuorempi oikeusneuvosmies C. A. Timgren, joka yhteisen raastuvanoikeuden määräyksestä oli hoitanut vanhemman oikeusneuvosmiehen A. Candolinin virkaa siitä lähtien kuin hän heinäkuun 1 p:stä 1920 virantoimituksen johdosta lainvalmistelukunnassa oli estynyt hoitamasta sitä, oli rahatoimikamarilta anonut oikeutta saada hänelle vanhemman oikeusneuvosmiehenvirasta tulevan palkan lisäksi ikäkorotuksen saman palkkaluokan mukaan, mutta kamari oli evännyt hänen anomuksensa, teki yhteinen raastuvanoikeus, joka oli havainnut kamarin palkkausohjesäännön tulkinnan tässä kohden vääräksi, kaupunginvaltuustolle esityksen, että oikeusneuvosmies oikeutettaisiin, heinäkuun 1 p:stä 1923 lukien, kantamaan ainakin nuoremmalle oikeusneuvosmiehelle tulevan ikäkorotuksen kolmen vuoden palveluksesta. Raha-

¹⁾ Valt. pöytäk. 18. 4. 21 §. — ²⁾ S:n 3. 10. 17 §. — ³⁾ S:n 28. 11. 7 §.

toimikamarin ehdotuksesta, joka pysyi palkkausohjesäännön puheenalaisen kohdan tulkinnessaan, mutta katsoi kohtuussyiden kehoittavan myöntymään oikeuden esitykseen, päätti ¹⁾ valtuusto myöntyä esitykseen siinä muodossa, että nuorempi oikeusneuvosmies oikeutettiin, mainitusta päivästä lukien ja niinkauan kuin hän yhteen jaksoon hoiti vanhemman oikeusneuvosmiehen Candolinin virkatehtäviä raastuvanoikeudessa, kantamaan, paitsi mainittua virkaa seuraavaa johtajanpalkkaa, nuoremmalle oikeusneuvosmiehelle kolmen vuoden palveluksesta tulevaa ikäkorotusta vastaava korvaus ja oli määräraha mainittuun tarkoitukseen suoritettava vuodelta 1923 yhteisen raastuvan-oikeuden palkkaustililtä.

Evättyjä esityksiä virkavuosien lukemisoikeudesta ikäkorotuksiin nähden. Sairaalaylihallituksen sihteerin K. R. Saloviuksen anomuksen saada ikäkorotuksiin nähden lukea hyväkseen virantoimituksensa sairaalaylihallituksen sihteerinä helmikuun 13 p:stä 1920 lähtien, kaupunginvaltuusto epäsi ²⁾, siihen nähden ettei hakijaa ollut katsottava puheenalaisen viran vakinaiseksi haltijaksi.

Niinikään epäsi ³⁾ kaupunginvaltuusto köyhäinhuoltohallituksen sihteerin W. A. Eloniemen anomuksen saada ikäkorotuksiin nähden lukea hyväkseen aika, minkä hän virkaatoimittavana oli hoitanut puheenalaista virkaa.

Kaupunginvaltuusto epäsi ⁴⁾ myöskin kansakoulunopettaja L. Pohjanvuoren anomuksen saada virkavuosia lukiessaan ikäkorotuksiin nähden laskea hyväkseen aika, minkä hän ennen asevelvollisuuden suorittamista oli palvelut kaupungin suomenkielisten kansakoulujen virkaatoimittavana opettajana.

Kaupunginvaltuusto epäsi ⁵⁾ myöskin lastensuojelulautakunnan esityksen, että kanslianjohtajattaret neiti C. Nyström ja rouva A. Aminoff sekä kanslisti rouva D. Kangas oikeutettaisiin ikäkorotuksiin nähden lukemaan hyväkseen aika, minkä he vakinaisina viranpitäjinä, vaikkakin yhteismäärärahasta palkattuina, olivat palvelleet lautakunnassa.

Satamahallituksen esityksen, että satamakapteeninapulainen C. V. Nygrén ikäkorotuksiin nähden oikeutettaisiin lukemaan hyväkseen se aika, minkä hän virkaatoimittavana oli virkaa hoitanut, kaupunginvaltuusto niinikään epäsi ⁶⁾.

Niinikään epäsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto kansakoulunopettaja J. L. Birckin anomuksen saada ikäkorotuksiin nähden lukea hyväkseen muulla paikkakunnalla kansakoulunopettajana palvelemana ajan.

Maatalouslautakunnan esityksen, että maatalouskonttorin kirjanpitäjä Å. Ullner oikeutettaisiin ikäkorotuksiin nähden lukemaan hyväkseen se aika, minkä hän oli virkaa hoitanut, ennenkuin se muutettiin sääntöpalkkaiseksi, kaupunginvaltuusto epäsi ⁸⁾.

Kaupunginvaltuusto epäsi ⁹⁾ terveydenhoitolautakunnan esityksen, että kaitsija R. Lönnfors oikeutettaisiin ikäkorotuksiin nähden lukemaan hyväkseen se aika, minkä hän virkaatoimittavana oli puheenalaista tointa hoitanut.

Sairaalaylihallituksen esityksen ikäkorotuksen myöntämisestä sairaalataarkastaja G. Palanderille, joka nautti palkkaa sopimuksen mukaan ¹⁰⁾, kaupunginvaltuusto niinikään epäsi ¹¹⁾.

Määräraha ikäkorotuksiin. Erinäisten sairaalain palveluksessa olevain viranpitäjain ikäkorotuksiin vuodelta 1922 myönsi ¹²⁾ kaupunginvaltuusto

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 24 §. — ²⁾ S:n 7. 2. 18 §. — ³⁾ S:n 7. 2. 28 §. — ⁴⁾ S:n 7. 2. 26 §. — ⁵⁾ S:n 21. 2. 14 §. — ⁶⁾ S:n 21. 3. 16 §. — ⁷⁾ S:n 22. 8. 20 §. — ⁸⁾ S:n 12. 9. 7 §; vrt. tätä kert. siv. 82. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 14. 11. 18 §. — ¹⁰⁾ Ks. 1922. vuod. kert. siv. 170. — ¹¹⁾ Valt. pöytäk. 28. 11. 11 §. — ¹²⁾ S:n 16. 5. 10 §.

sairaalaylihallituksen anomuksesta käyttövaroistaan sairaanhoitoa varten 7,764 markkaa.

Virka-asunnon käyttö. Marian sairaalan kirurgisen osaston ylilääkäri H. Bardy ja saman osaston alilääkäri H. Elving olivat vallitsevaan asuntopulaan nähden kaupunginvaltuustolta anoneet, että edellinen oikeutettaisiin heidän kesken sovituin ehdoin toistaiseksi asumaan jälkimmäiselle kuuluvassa mainitussa sairaalassa sijaitsevassa virka-asunnossa, tämän asuessa kaupungilla. Sairaalaylihallituksen puoleltua anomusta kaupunginvaltuusto myöntyi ¹⁾ siihen.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ja jäsenten palkkio. Kaupunginvaltuusto määräsi ²⁾ valtuutetuille vuonna 1923 kaupunginvaltuutetun tehtävästä tulevan korvauksen 40 markaksi kokoukselta sekä puheenjohtajan palkkion 80 markaksi kokoukselta.

Majoituslautakunnan virkailijoiden 1922 vuoden palkkiot. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ säädetyssä järjestyksessä Uudenmaan läänin maaherralta anoa majoituslautakunnan virkailijoiden palkkioiden vahvistamista niihin määriin, jotka heille 1922 vuoden menosäännön mukaan oli suoritettu, eli kaikkiaan 8,290 markkaan.

Maaherra vahvisti puheenalaiset palkkiot maaliskuun 19 p:nä, minkä maistraatti ilmoitti ⁴⁾ valtuustolle.

Vuokrantarckkailulautakunnan jäsenten palkkion korotus. Vuokrantarckkailulautakunnan esityksestä korotti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto lautakunnan jäsenten palkkion 35:stä 40 markkaan kokoukselta, vuoden alusta lukien.

Tuulaakimaksun vahvistaminen. Valtioneuvoston päätöksen, että tuulaakimaksua oli vuonna 1923 Helsingissä kannettava 2 % tuulaakiverotuksen alaisen tavaran tullimaksun määrästä, kaupunginvaltuusto ilmoitti ⁶⁾ rahoituskamarin tiedoksi.

Satamamaksujen palauttaminen. Det Bergenske Dampskibsselskab niminen laivanvarustamoliike oli anonut matkailijalaivansa Meteorin suorittamien 2,260:80 markan satamamaksujen palauttamista, ja tällöin huomauttanut, että tuollaiset matkailijalaivat muissa maissa olivat vapautetut kaikista maksuista, että rahatalousministeriö oli vapauttanut höyrylaivan loisto- ja majakkamaksuista sekä että se ei ollut tuonut lastia Suomeen ja myöskin sieltä lähtenyt lastitta. Sittenkun m. m. matkailijayhdistys oli lausunut mielensä asiasta, päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto, että suoritettavat satamamaksut oli mainitulle toiminimelle palautettava.

Palkkasoutajien ja koneella kulkevien vuokraveneiden kuljettajien uudet järjestyssäännöt ja uusi taks. Sittenkun maistraatti lausunnon saamiseksi oli kaupunginvaltuustolle lähettänyt satamahallituksen maistraatin anomuksesta laatiman ehdotuksen kaupungin palkkasoutajien uusiksi järjestyssäännöiksi ja taksaksi, mutta rahatoimikamari, jolle valtuuston valmisteluvaliokunta oli lähettänyt asian, oli tehnyt erinäisiä muistutuksia ehdotuksia vastaan, oli satamahallitus lähettänyt maistraatille uudet ehdotukset mainituiksi järjestyssäännöiksi ja taksaksi. Tämän johdosta anoi maistraatti valtuustolta lausuntoa niistä. Kamarin uudestaan annettua lausuntonsa asiasta ja laadittua kolmannen ehdotuksen puheenalaisiksi järjestyssäännöiksi päätti ⁸⁾ valtuusto puolestaan ehdottaa maistraatille, että se vahvistaisi kamarin ehdotuksen järjestyssäännöiksi ja satamahallituksen jälkimmäisen ehdotuksen taksaksi,

¹⁾ Valt. pöytäk. 7. 2. 17 §. — ²⁾ S:n 24. 1. 7 §. — ³⁾ S:n 24. 1. 8 §. — ⁴⁾ S:n 2. 5. 6 §. —

⁵⁾ S:n 7. 3. 17 §. — ⁶⁾ S:n 21. 2. 1 §. — ⁷⁾ S:n 14. 11. 13 §. — ⁸⁾ S:n 16. 5. 3 §.

viimemainitun pienellä lisäyksellä sekä että niitä sovellettaisiin kesäkuun 1 p:stä.

Toukokuun 26 p:nä vahvisti maistraatti palkkasoutajain ja koneella kulkevain vuokraveneiden järjestyssäännöt¹⁾ ja taksan²⁾.

Kiinteistön omistajain suoritettavain makkien puhtaanapitomaksujen perusteet. Puhtaanapitohallituksen ja rahatoimikamarin esityksestä vahvisti³⁾ kaupunginvaltuusto kiinteistönomistajain suoritettavain makkien puhtaanapitomaksujen uudet perusteet noudatettaviksi maaliskuun 1 p:stä⁴⁾.

Lausuntoja pika-ajuritaksan muutoksista. Maistraatille osoitetussa esityksessä oli Suomen ajurien liiton Helsingin osasto anonut sellaista voimassa olevan pika-ajuritaksan muutosta, että siinä määrättyjen piirien alaa supistettaisiin, piirien lukua lisättäisiin ja maksuja pitkiä matkoista melkoisesti korotettaisiin. Poliisimestarin ja rahatoimikamarin tämän jälkeen antamissaan lausunnoissa esittämistä syistä päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto lausunnossaan maistraatille puolestaan ehdottaa esityksen evättäväksi.

Sittenkun mainittu yhtymä oli maistraatille tehnyt uuden esityksen asiassa ja poliisimestari antanut siitä uuden lausunnon, päätti⁶⁾ valtuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta uudessa lausunnossaan maistraatille esittää, että voimassa oleva pika-ajuritaksa, epämällä tätä nykyä hakijain esitys, vahvistettaisiin noudatettavaksi vuoden loppuun, mutta että maistraatti ryhtyisi toimenpiteisiin pika-ajuri- ja vuokra-autotaksan perusteelliseksi tutkimiseksi ja uudistamiseksi niin hyvissä ajoin, että uudet taksat ehkä voisivat astua voimaan 1924 vuoden alusta.

Kaasunhinnan huojistaminen ja hinnanalennusten myöntäminen. 1924 vuoden budjettiehdotuksensa perustelussa huomautti kaupungin teknillisten laitosten hallitus, että aikaisemmin toimeenpantu kaasunhinnan liiallinen korotus oli aiheuttanut kulutuksen vähennyksen sitä seuraavine tappioineen, mikä seikka vuonna 1922 sai kaupunginvaltuuston huojistamaan kaasun pohjahinnan⁷⁾ 1:50 markaksi m³:ltä. Hintaa voitaisiin kuitenkin edelleen huojistaa, koska kaasulaitos, siirryttyään kivihiilikaasun valmistukseen, suotuisain liikesuhteiden johdosta ja käyttäen kaasua generaattorien polttoaineena, tuotti nyttemmin hyvän taloudellisen tuloksen. Hinnan huojistuksen avulla voisi kaasua saavuttaa lujan aseman kilpailussa muiden polttoaineiden kanssa ja kaasunkuluttajat pääsisivät nauttimaan sitä etua, joka oli heille aiottu kaasulaitoksen kunnallistuttamisella. Hallitus ehdotti senvuoksi, että kaasun pohjahinta 1924 vuoden alusta huojistettaisiin 1:30 markaksi m³:ltä, ja ilmoitti samalla, että sen kaasulaitoksen budjetti oli laadittu täten alennetun kaasun hinnan pohjalla.

Erityisessä esityksessä rahatoimikamarille huomautti mainittu hallitus, että oli odotettavissa kulutuksen lisääntymistä teollisuuden tarpeisiin, jos suurten kuluttajain maksettava kaasunhinta voitiin määrätä kyllin pieneksi, jotavastoin voimassa olevien tariffien pysyttäminen entisellään aiheuttaisi eräitä kuluttajia siirtymään muun polttoaineen käyttöön. Tämän johdosta esitti hallitus, että alempana olevan määräisestä kaasun kuukausikulutuksesta mittaria kohti 1924 vuoden alusta myönnettäisiin seuraavat alennukset:

1) Ks. kunn. asetuskok. siv. 49. — 2) S:n siv. 50. — 3) Valt. pöytäk. 24. 1. 9 §. — 4) Ks. kunn. asetuskok. siv. 5. — 5) Valt. pöytäk. 7. 3. 2 §. — 6) S:n 13. 6. 4 §. — 7) Ks. 1922 vuod. kert. siv. 79.

Kuukausi- kulutus, m ³ .	Alennus %	1:30 markan kaasun- hinnalle laskettu alennus, Smk.
300— 999	7.0	0:09
1,000—1,999	14.0	0:18
2,000—3,999	21.0	0:27
4,000—	24.5	0:32

Kaupungin omalle kaasunkulutukselle katuväläistusta varten ehdotti hallitus 20 %:n alennuksen. Alennus, jonka kaasulaitos aikaisemmin oli ollut oikeutettu myöntämään kuluttajille, jotka keittämiseen nähden olivat yksinomaan kaasusta riippuvaisia, olisi samalla edelleen pysyttävä.

Sittenkun rahatoimikamari, joka oli erottanut kaasun pohjahintaa koskevan kysymyksen budjetinvalmistelusta ja ottanut sen käsiteltäväksi alennuskysymyksen yhteydessä, oli yhtynyt molempiin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen tekemiin ehdotuksiin ¹⁾, hyväksyi ²⁾ kaupunginvaltuusto ne kaikilta kohdilta.

Raitiotiealennuslippujen hinnan huojistaminen. Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön johtokunta oli ilmoittanut yhtiön huhtikuun 15 p:stä aikovan alentaa raitiotiealennuslippujen hinnan 66 $\frac{2}{3}$:sta 62 $\frac{1}{2}$ penniin kappaleelta, jolloin alennuslippuja myytäisiin 4 lippua käsittävinä vihkoina 2:50 markasta, 8 lippua käsittävinä vihkoina 5 markasta ja 16 lippua käsittävinä vihkoina 10 markasta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ tämän toimenpiteen.

Muista kunnista kotoisin olevain kansakouluoppilasten koulunkäynnistä suoritettavan maksun korotus. Kansakoulujohtokuntien tehtyä kaupunginvaltuustolle esityksen muista kunnista kotoisin olevain kansakouluoppilasten käynnistä kaupungin kansakouluissa suoritettavan korvauksen korottamisesta päätti ⁴⁾ valtuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta syyslukukauden 1923 alusta lukien korottaa mainitun maksun 640:sta 850 markkaan lukuvuodelta.

Siirto määrärahaista tilapäisten lainain korkoja varten leima- y. m. verojen määrärahaan. Koska rahatoimikamarin kaupungin tilapäisen luoton järjestyksessä oli täytynyt suorittaa leimaveroa 36,000 markkaa ja kun vuoden varrella edelleen oli odotettavissa mainitun laatuksia menoja 64,000 markan määrä, esitti ⁵⁾ kamari, että määrärahaista tilapäisten lainain korkoja varten, jonka kohdalla nähtävästi syntyisi melkoinen säästö, siirrettäisiin 100,000 markkaa leima- y. m. verojen määrärahaan. Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁶⁾ tähän esitykseen.

Lisämääräraha kunnallisia y. m. vaaleja varten. Maistraatin anomuksesta osoitti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto 1922 vuoden tilierotuksesta 5,071:60 markan lisäyksen mainitun vuoden menosääntöön kunnallisia y. m. vaaleja varten merkittyyn määrärahaan.

Lisämääräraha raastuvanoikeudelle. Yhteisen raastuvanoikeuden esityksestä myönsi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto 25,000 markan lisäyksen raastuvanoikeuden tarverahain määrärahaan, suoritettavaksi valtuuston yleisistä käyttövaroista.

Rikostuomioiden toimeenpanokustannukset. Maistraatin aloitteesta, joka oli katsonut olevan kaupungin puolelta tekeminen valtioneuvostolle alistus, että valtio korvaisi sakkojen perimisestä olevat kustannukset tai ainakin ottaisi

¹⁾ Ks. kunn. asetuskok. siv. 91. — ²⁾ Valt. pöytäk. 31. 10. 5 §. — ³⁾ S:n 4. 4. 16 §. —

⁴⁾ S:n 2. 5. 23 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 22, liite I. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 28. 11. 19 §. —

⁷⁾ S:n 18. 4. 2 §. — ⁸⁾ S:n 31. 10. 10 §.

osaa kustannuksiin rikostuomioiden toimeenpanosta kaupungissa oli rahatoimikamari ottanut tätä koskevan kysymyksen käsiteltäväkseen ja myöskin puolestaan havainnut puheenalaisten kustannusten olevan sen laatuksia, että valtion olisi ne suoritettava. Kamari oli tällöin lähtenyt siitä, että tuomioiden toimeenpano oli ainoastaan osa valtion asiana olevaa oikeudenhoitoa. Tosin oli oman ulosottolaitoksen voimassapito niitä erikoisoikeuksia, jotka vanhaan kuuluivat kaupunkikunnille, mutta suuri osa näistä erikoisoikeuksista oli aikain kuluessa käynyt sellaisten rasitusten luontoisiksi, joista kaupungeilla oli ainoastaan vähän tai ei lainkaan hyötyä. Näin oli erityisen suuressa määrin laita juuri kaupunkien ulosottolaitoksen puheenalaisen osan, nimittäin rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin, sillä sen kautta perityt sakkovarot, jotka nousivat miljooniin, tulivat nyttemmin yksinomaan valtiolle. Kun Helsingin rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin voimassapito vuonna 1923, vuokraa, lämpöä, valaistusta y. m. lukuunottamatta, maksoi kaupungille 370,381 markkaa, ei ollutkaan kyseessä mikään vähäpätöinen menoerä. Kamari puolestaan tahtoi astua askeleen pitemmälle kuin maistraatti katsoen, että valtion tuli suorittaa rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin kaikki kustannukset. Oli nimittäin mahdotonta ilmoittaa, miten kustannukset jakautuivat sakkotuomioiden ja muiden rangaistustuomioiden toimeenpanon kesken, minkä ohessa olisi huomattava, että sakkojen periminen oli konttorin päätyönä. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ kamarin ehdotuksen mukaisesti tehdä valtioneuvostolle alistuksen, että valtioneuvosto ottaisi harkittavaksi, eikö valtion vastedes olisi suoritettava kaikkia kaupungin rikostuomioiden toimeenpanosta johtuvia kustannuksia.

Lisämääräraha kaupunginvaltuuston kanslialle. Kaupunginvaltuuston kanslian esityksestä osoitti²⁾ valtuusto vuoden tilierotuksesta 65,000 markan lisäyksen kanslian tarverahain määrärahaan.

Lisämäärärahoja rahatoimikonttorille. Kaupunginvaltuusto oikeutti³⁾ rahatoimikonttorin ylittämään 1922 vuoden määrärahan palovakuutusmaksuja varten 180,000 markalla, määrärahan uusia puhelimia ja puhelinmaksuja, varten 45,000 markalla sekä määrärahan asevelvollisten perheiden avustamista varten sillä määrällä, millä valtion mainitusta avustuksesta suorittama korvaus ylittäisi tulosäännössä arvioidun määrän ja oli nämä rahamäärät suoritettava 1922 vuoden tilierotuksesta.

Myöhemmin oikeutettiin⁴⁾ rahatoimikonttori ylittämään 1922 menosäännön määräraha uusien osakkeiden merkintää varten Etelä-Suomen voimaosakeyhtiössä 80,000 markalla sekä samaan menosääntöön 1892 vuoden obligatiolainan korkoja varten merkitty määräraha 2,250 markalla.

Lisämäärärahoja halkokonttorille. Halkotoimikunnan anomuksesta oikeutti⁵⁾ kaupunginvaltuusto halkokonttorin ylittämään 1922 vuoden määrärahan hirsimetsän ostoa, kaatoa ja ajoa varten 1,462:40 markalla sekä määrärahan kuljetuskustannuksia varten 300,000 markalla, ja oli nämä rahamäärät suoritettava mainitun vuoden tilierotuksesta.

Toimenpiteitä halkokonttorin lakkauttamisen johdosta. Rahatoimikamari ilmoitti⁶⁾ kaupunginvaltuustolle, että kaupungin halkokonttori, valtuuston vuonna 1922 tehtyä päätöksen⁷⁾ sen lakkauttamisesta, oli suorittanut yksinomaan liikkeen selvittelytoimia ja olivat ne edistyneet niin pitkälle, että konttori oli ilmoittanut aikovansa tehdä tilinpäätöksen lokakuun 31 p:nä ja samalla

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 8 §. — ²⁾ S:n 19. 12. 15 §. — ³⁾ S:n 24. 1. 15 §. — ⁴⁾ S:n 21. 3. 11 §. — ⁵⁾ S:n 24. 1. 26 §. — ⁶⁾ S:n 19. 12. 6 §. — ⁷⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 94.

ehdottanut, että se saisi kamarille jättää niiden toimenpiteiden suorituksen, joista ei vielä ollut voitu päätöstä tehdä. Tähän myöntyen oli kamari marraskuun 1 p:nä ottanut haltuunsa halkokonttorin vielä lopettamattomat liikeasiat ja luovuttanut niiden hoidon kamarin asiamiesosaston notaarille S. A. Puraselle, joka aikaisemmin oli toiminut halkokonttorin v. t. johtajana ja oli oikeutettu tätä tarkoitusta varten avatulta n. s. lopettamistililtä maksettavaksi hyväksymään laskuja ja toimintaansa varten käyttämään etuantivaroja enintään 50,000 markkaa.

• *Lisämäärärahoja keskuskeittolalle.* Keskuskeittolan johtokunnan esityksestä osoitti ¹⁾ kaupunginvaltuusto yleisistä käyttövaroistaan 75,000 markan lisäyksen keskuskeittolan käyttövaroihin ja 78,596:97 markan lisäyksen määrärahaan keskuskeittolan laajentamista varten.

Kaupungin työtupien rahoittaminen vuonna 1923. Rahatoimikamari ilmoitti ²⁾ naisten työtupien johtokunnan esityksestä oikeuttaneensa mainitun johtokunnan, kuten aikaisemminkin, käyttämään kertyneet varat menojensa suorittamiseen sekä edellistä vuosipuoliskoa varten antaneensa johtokunnan käytettäväksi 400,000 markan määrän, jota vastoin loput menosääntöön työtupia varten merkitystä määrärahasta eli 250,000 markkaa annettaisiin johtokunnalle jälkimmäistä vuosipuoliskoa varten.

Satamajäänsärkijän ostamista koskevan päätöksen vahvistus. Kaupunginvaltuuston vuonna 1922 mainitun vuoden obligatiolainasta osoitettua ³⁾ 1,500,000 markkaa satamajäänsärkijän ostoa ja sen kuntoonpanoa varten sekä alistettua tätä koskevan päätöksensä valtioneuvoston harkittavaksi ja vahvistettavaksi, vahvisti sisäasiainministeriö mainitun päätöksen tammi-kuun 22 p:nä 1923, mistä maistraatti lähetti ⁴⁾ valtuustolle ilmoituksen.

Lisämäärärahoja satamakannantokonttorille. Satamahallituksen esityksestä osoitti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto vuoden tilierotuksesta 15,000 markan lisäyksen satamakannantokonttorin määrärahaan lämpöä ja valaistusta varten sekä 3,500 markan lisäyksen konttorin tarverahan määrärahaan.

Poliisilaitoksen voimassapitomäärärahan ylitys. Uudenmaan läänin maaherran ilmoitettua, että kaupungin osuus poliisilaitoksen voimassapitomenoista vuonna 1922 oli 4,643,731:70 markkaa, oli rahatoimikamari määrännyt rahatoimikonttorin maksamaan mainitun rahamäärän, mikä 594,531:70 markalla ylitti kaupungin 1923 vuoden menosääntöön tätä tarkoitusta varten merkityn määrärahan. Ylitys oli johtunut pääasiassa siitä, että poliisilaitoksen viranpitäjille oli maksettu n. s. kolmannentoista kuukauden palkka. Rahatoimikamarin anomuksesta ⁶⁾ kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁷⁾ tämän toimenpiteen.

Menosääntö poliisilaitoksen erinäisiä menoja varten. Maistraatin välityksellä saatiin kaupunginvaltuuston tietoon sisäasiainministeriön ilmoitus, että ministeriö oli vahvistanut Helsingin poliisilaitoksen erinäisiä menoja varten vuodeksi 1923 seuraavan menosäännön:

Erinäisiä menoja.

Puhtaaksikirjoitus ja tarverahat	Smk	80,000:—
Talوسmenot	»	40,000:—
Puhelimien kunnossapito	»	64,000:—

¹⁾ Valt. pöytäk. 31. 10. 10 §. — ²⁾ S:n 7. 3. 4 §. — ³⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 46. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 21. 2. 4 §. — ⁵⁾ S:n 12. 12. 17 §. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 22, liite I. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 28. 11. 19 §.

Poliisimiehistön aseistus ja tamineet	Smk	10,000: —
Raitiotielippujen hankkiminen poliisimiehille	»	41,000: —
Hevosten hoito, niiden täydentäminen ja hevostamineet	»	220,000: —
Poliisikoirain elättäminen	»	6,000: —
Voimavaunujen, moottori- ja pelastusveneiden hoito ..	»	50,000: —
Menoja poliisitoimeen valmistamista varten	»	8,000: —
Antropometrisen toimiston kustannukset	»	6,000: —
Vahingoittuneiden vaatteiden korvaamiseen	»	5,000: —
Pidätettyjen henkilöjen ruoka-annoksiin	»	55,000: —
Lääkkeisiin ja sideaineisiin	»	5,000: —
Siivoojien palkkaukseen	»	70,000: —
Maaherran käytettäväksi	»	6,000: —
Poliisimestarin käytettäväksi arvaamattomiin menoihin virantoimituksessa	»	8,000: —
Etsivän osaston johtajan käytettäväksi	»	3,000: —
<hr/>		
Yhteensä Smk		677,000: —

Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ hyväksyä menosäännön ja saattaa sen rahatoimikamarin tietoon.

Moottoriveneen ostaminen poliisilaitokselle. Kaupungin poliisimestarin esityksestä oli sisäasiainministeriö oikeuttanut poliisilaitoksen 1922 vuoden palkkaustilistä säästyneestä 1,592,430:68 markan määrästä²⁾ käyttämään 150,000 markkaa uuden moottoriveneen ostamiseen laitoksen tarpeisiin. Ostokustannuksiin oli kaupunki velvollinen ottamaan osaa $\frac{2}{7}$:lla. Kaupunginvaltuusto päätti³⁾ puolestaan hyväksyä ministeriön toimenpiteen.

Uuden moottoripyörän hankkiminen poliisilaitokselle. Lääninhallituksen vaadittua kaupunginvaltuustolta lausuntoa poliisimestarin esityksestä, että poliisilaitoksen tarpeisiin hankittaisiin uusi moottoripyörä sivuvaunuineen, jonka kustannukset oli laskettu 25,000 markaksi, ja rahatoimikamarin annettua asiasta lausunnon, päätti⁴⁾ valtuusto ilmoittaa kaupungin suostuvan $\frac{2}{7}$:lla ottamaan osaa puheenalaisten menojen suorittamiseen.

Lisämääräraha poliisilaitokselle. Kaupungin poliisimestari oli maaherralle huomauttanut, että menosääntöön poliisilaitoksen autojen sekä moottori- ja pelastusveneiden y. m. kunnossapitoa varten merkitty määräraha tulisi osoittamaan 35,000 markan vajauksen, mikä osin johtui siitä että laitoksen autossa oli tehty suurenlainen korjaus, osin siitä, että poliisilaitoksen käytettävänä olevan uuden moottoriveneen⁵⁾ käyttö kävi melkoista kalliimmaksi kuin aikaisemmin käytetyn, minkä lisäksi tuli, että venettä miltei joka yö käyttivät raittiudenvalvojat saaristossa tekemiään pitkiä matkoja varten. Rahatoimikamarin ehdotuksesta päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto lausunnossaan maaherralle ilmoittaa kaupungin suostuvan $\frac{2}{7}$:lla ottamaan osaa mainittuihin lisäkustannuksiin. Sisäasiainministeriö antoi marraskuun 28 p:nä⁷⁾ luvan edellämainitulla määrällä ylittää määrärahan, ja tuli kaupungin $\frac{2}{7}$:lla ottaa osaa näiden lisäkustannusten suorittamiseen.

Määräraha hengenpelastusveneitä varten. Poliisimestarin esityksestä myönsi⁸⁾ kaupunginvaltuusto yleisistä käyttövaroistaan 12 uuden jääneen hankkimiseen 24,000 markan määrärahan.

1) Valt. pöytäk. 7. 3. 1 §. — 2) Ks. tätä kert. siv. 155. — 3) Valt. pöytäk. 4. 4. 3 §. —
4) S:n 14. 11. 4 §. — 5) Ks. edellä. — 6) Valt. pöytäk. 31. 10. 3 §. — 7) S:n 19. 12. 2 §. —
8) S:n 12. 9. 8 §.

Sairaalan budjetin suoranaisten menomomenttien hyvitys. Sairaalarakastajan esityksestä oli sairaalaylihallitus tehnyt kaupunginvaltuustolle anomuksen oikeuden myöntämisestä sairaalan budjetin suoranaisten menomomenttien hyvittämiseen. Sittenkun rahatoimikonttorin kamreeriosasto ja rahatoimikamarin kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön uudistamista koskevaa kysymystä valmistelemaan asettama komitea olivat antaneet lausuntonsa asiasta sekä kamari mainitun komitean ehdotuksesta oli oikeuttanut sairaalat hyvittämään ruuanpitomäärärahoja myydyistä ruuanjätteistä saaduilla tuloilla, päätti¹⁾ valtuusto kamarin ehdotuksen mukaisesti, ettei ylihallituksen esitys aiheuttanut enempiä toimenpiteitä.

Lisämäärärahoja sairaaloille ja sairaanhoitajatarkoululle. Sairaalaylihallituksen esityksestä myönsi²⁾ kaupunginvaltuusto seuraavat lisäykset alempana oleviin sairaaloihin ja sairaanhoitajatarkoulua varten merkittyihin budjettimäärärahoihin, nimittäin määrärahaan Mariansairaalan rakennusten korjauksia ja vuokria varten 8,000 markkaa, määrärahaan saman sairaalan vedenkulutusta varten 7,500 markkaa, määrärahaan saman sairaalan erilaatuisia menoja varten 1,800 markkaa, määrärahaan kulkutautisairaalan vedenkulutusta varten 8,000 markkaa, määrärahaan Kivelän sairaalan desinfioimisaineita varten 3,000 markkaa sekä määrärahaan sairaanhoitajatarkoulun kaluston kunnossapitoa varten 500 markkaa, eli kaikkiaan 28,800 markkaa, suoritettaviksi valtuuston käyttövaroista sairaanhoitoa varten.

Määrärahoja Marian sairaalalle. Sekalaisia Marian sairaalassa suoritettavia töitä varten myönsi³⁾ kaupunginvaltuusto määrärahoja kaikkiaan 60,000 markkaa; tästä määrästä osoitettiin valtuuston käyttövaroista yleisiä töitä varten 30,000 markkaa uuden pesukoneen hankkimiseen ja pystyttämiseen sairaalan talousrakennuksessa olevaan pesulaitokseen sekä valtuuston käyttövaroista sairaanhoitoa varten 10,000 markkaa uuden varastohuoneen sisustamiseen samaan rakennukseen, 15,000 markkaa erinäisiä ammattientarkastajan vaatimia töitä varten, kuten pukeutumishuoneen sisustamiseen ynnä vaatekaappien, pesukojien y. m. hankkimiseen taloushenkilökunnalle, niinkään talousrakennukseen, ja 5,000 markkaa väliseinän rakentamiseen kirurgisen paviljongin röntgenosaston edessä kulkevaan käytävään.

Terveystenhoitovalvonta Käpylässä. Terveystenhoitolautakunnan esityksen 600 markan määrärahan myöntämisestä terveystenhoitovalvonnan järjestämistä varten Käpylässä kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta epäsi⁴⁾.

Lisämääräraha ammattientarkastusta varten. Terveystenhoitolautakunnan esityksestä osoitti⁵⁾ kaupunginvaltuusto vuoden tilierotuksesta 17,505 markan lisäyksen määrärahaan tilapäistä ammattientarkastusta varten.

Lisämäärärahoja lihantarkastusasemalle. Lisäyksenä lihantarkastusaseman tarverahain määrärahaan myönsi⁶⁾ kaupunginvaltuusto terveystenhoitolautakunnan esityksestä käyttövaroistaan terveystenhoitoa varten 18,000 markan määrärahan.

Myöhemmin osoitti⁷⁾ kaupunginvaltuusto, niinkään terveystenhoitolautakunnan esityksestä, vuoden tilierotuksesta 2,000 markan lisäyksen lihantarkastusaseman kalustomäärärahaan sekä 6,000 markan lisäyksen sen tarverahain määrärahaan.

Lisämääräraha mielenrikaisten hoitoa varten. Köyhäinhoitolautakunnan

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 19 §. — ²⁾ S:n 12. 12. 27 §. — ³⁾ S:n 7. 2. 19 §. — ⁴⁾ S:n 24. 1. 22 §. — ⁵⁾ S:n 12. 12. 32 §. — ⁶⁾ S:n 13. 6. 39 §. — ⁷⁾ S:n 12. 12. 25 §.

esityksestä, jonka toimesta tavallista enemmän henkilöitä oli siirretty mielisairaaloihin hoidettaviksi, osoitti ¹⁾ kaupunginvaltuusto määrärahaan varattomien mielenvikaisten hoitokustannuksia varten 250,000 markan lisäyksen, mistä määrästä 165,000 markkaa valtuuston käyttövaroista köyhäinhoitoa varten ja 85,000 markkaa vuoden tilierotuksesta.

Lisämäärärahoja keuhkotautisten tiedonantotoimistolle ja poliklinikalle. Kaupunginvaltuusto myönsi ²⁾ 1922 vuoden tilierotuksesta terveydenhoitolautakunnalle 16,100 markan lisämäärärahan kahden ylimääräisen hoitajattaren palkkaamiseksi keuhkotautisten tiedonantotoimistoon ja poliklinikkaan kesäkuun 1 p:stä 1922 mainitun vuoden loppuun.

Edelleen myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto 1922 vuoden tilierotuksesta lisämäärärahoja terveydenhoitolautakunnalle keuhkotautisten tiedonantotoimiston ja poliklinikan tarpeisiin kaikkiaan 10,650 markan määrän, mistä 4,500 markkaa kaluston ostoon, 2,450 markkaa keuhkotautitapausten rekisteröimiseen ja 3,700 markkaa tarverahoihin.

Määräraha keuhkotautisten tiedonantotoimiston ja poliklinikan ja tuberkulosikotien kaluston ostoon. Terveydenhoitolautakunnan esityksestä myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto lautakunnalle 71,000 markan määrärahan keuhkotautisten tiedonantotoimiston ja poliklinikan sekä tuberkulosikotien kaluston ostamiseen, ja oli mainitusta määrärahasta rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti 41,000 markkaa suoritettava valtuuston käyttövaroista terveydenhoitoa varten ja 30,000 markkaa valtuuston yleisistä käyttövaroista.

Määräraha keskussairaalamitalle. Rahatoimikamarin ehdotuksesta päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto myöntää yleistä ohjelmaa n. s. keskussairaala-alueen käyttämiseksi laatimaan asetetulle komitealle ⁶⁾ 75,000 markan määrärahan, merkittäväksi 1924 vuoden budjettiin.

Lisäys köyhäinhoitolautakunnan vuokramäärärahaan. Köyhäindoidon kansliahuoneistojen vuokrien korotuksen johdosta myönsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan köyhäinhoitoa varten 44,170 markan määrärahan lisäyksenä köyhäinhoitolautakunnan vuokramäärärahaan.

Lisäys köyhäinhoitolautakunnan hautausmäärärahaan. Köyhäinhoitolautakunnan esityksestä osoitti ⁸⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan köyhäinhoitoa varten 10,000 markan lisäyksen lautakunnan määrärahaan hautauskustannuksia varten.

Määräraha hellan hankkimiseksi Toivolan lastenkotiin. Kaupungin keskuskeittolalle kuuluvan hellan korjausta sekä sen kuljetusta ja sijoittamista varten Toivolan lastenkotiin myönsi ⁹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan lastensuojelutoimintaa varten 15,000 markan määrärahan.

Lisämääräraha lastenkotien ja kasvatustilojen lääkinhoitoa varten. Eri-näisten lastensuojelulautakunnan alaisten lastenkotien ja kasvatustilojen lääkinhoitoa varten myönsi ¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan lastensuojelutoimintaa varten 10,800 markan lisämäärärahan.

Lisämäärärahoja lastensuojelutoimintaa varten. Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ¹¹⁾ kaupunginvaltuusto seuraavat lisäykset alempana mainittuihin lastenkoteja ja kasvatustiloja varten merkittyihin budjettimäärärahoihin, nimittäin määrärahaan elatusta varten 20,000 markkaa, koulutarpeita varten 200 markkaa, vaatetuksen ja kaluston hankintaa varten 7,000 markkaa, niitten kunnossapitoa varten 2,000 markkaa, määrärahaan pesua varten 8,000

¹⁾ Valt. pöytäk. 12. 12. 29 §. — ²⁾ S:n 24. 1. 16 §. — ³⁾ S:n 7. 2. 9 §. — ⁴⁾ S:n 30. 5. 10 §. — ⁵⁾ S:n 12. 9. 7 §. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 164. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 3. 10. 13 §. — ⁸⁾ S:n 31. 10. 10 §. — ⁹⁾ S:n 22. 8. 14 §. — ¹⁰⁾ S:n 12. 9. 19 §. — ¹¹⁾ S:n 12. 12. 18 §.

markkaa, korjauksia varten 4,000 markkaa, lämpöä ja valaistusta varten 9,500 markkaa, vuokria varten 57,000 markkaa sekä sekalaisia menoja varten 6,000 markkaa eli kaikkiaan 113,700 markkaa, suoritettaviksi valtuuston käyttövaroista lastensuojelutoimintaa varten.

Määrärahoja sivistys- y. m. samantapaisiin tarkoituksiin elintarvevoimikunnan voittovaroista. Lopullisesti käsitellessään edellisenä vuonna pöydälle pantua ¹⁾ valiokunnan mietintöä ²⁾ ehdotuksineen elintarvevoimikunnan voittovaroista sivistys- y. m. samantapaisiin tarkoituksiin myönnetyn määrärahan ¹⁾ jakamiseksi, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto jakaa käytettävissä olevan 350,000 markan rahamäärän siten, että Helsingin opettajaliiton kesävirkistystoimikunnalle myönnettiin 125,000 markkaa pohjarahaksi suomenkielisten kansakouluoppilaiden kesäsiirtolaksi sopivan palstan tai tilan ostamista varten, Helsingfors svenska folkskolors lärar- och lärarinneförening yhdistykselle 75,000 markkaa samalla tavalla käytettäväksi ruotsinkielisten kansakouluoppilasten hyväksi ja Helsingin kasvatustaloudellinen talouskoulu nimiselle säätiölle 100,000 markkaa oman huoneiston hankkimiseen sekä osoitettiin lisänä kunnan uimahallin rakennuttamisrahastoon 50,000 markkaa.

Lisämäärärahoja tyttöjen ammattikoululle. Tyttöjen ammattikoulun johtokunnan esityksestä ⁴⁾ kaupunginvaltuusto vuoden tilierotuksesta 9,234:60 markan lisäyksen tuntiopettajain palkkausmäärärahaan ja 6,000 markan lisäyksen mainitun koulun ruuanpitolisämäärärahaan.

Lisämäärärahoja kansakouluille. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan esityksestä myönsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto lisäyksiä suomenkielisten kansakoulujen lämpö- ja valaistusmäärärahaan sekä määrärahaan samojen koulujen varattomien oppilaiden raitiotie- y. m. ajomaksuja varten 250,000 ja 7,000 markkaa, joista edellinen oli suoritettava 1923 vuoden tilierotuksesta ja jälkimmäinen valtuuston käyttövaroista opetus- ja sivistyslaitoksia varten. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan esityksestä osoitti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto vuoden tilierotuksesta 20,000 markan lisäyksen koulutarvikkeiden määrärahaan ja 1,600 markan lisäyksen vuokramäärärahaan, molemmat ruotsinkielisille kansakouluille.

Kouluikäisten lasten luettelon laatiminen. Ruotsinkielisen kansakoulujohtokunnan esityksen 6,500 markan myöntämisestä kouluikäisten lasten luettelon laatimiseksi kaupunginvaltuusto epäsi ⁷⁾.

Samaa tarkoittavan uudistetun anomuksen valtuusto niinkään epäsi ⁸⁾.

Lisämäärärahoja kansanlastentarhoille. Kansanlastentarhain johtokunnan esityksestä osoitti ⁹⁾ kaupunginvaltuusto vuoden tilierotuksesta 28,505 markan lisämäärärahan erinäisten kansanlastentarhain vuokrien korotuksesta olevain kustannusten suorittamiseksi. Myöhemmin myönsi ¹⁰⁾ valtuusto edelleen vuoden tilierotuksesta 3,500 markan lisämäärärahan Pienolan kansanlastentarhan korotetun vuokran suorittamiseen.

Lisämääräraha kansanlastentarhain opettajatarten eläkkeisiin. Lisäyksenä määrärahaan kansanlastentarhain opettajatarten eläkkeitä varten myönsi ¹¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan opetus- ja sivistyslaitoksia varten 5,000 markan määrärahan.

Lisämäärärahoja kaupunginkirjastolle. Kaupunginkirjaston johtokunnan esityksestä osoitti ¹²⁾ kaupunginvaltuusto vuoden tilierotuksesta 12,000 mar-

¹⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 93. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 28 vuodelta 1922. — ³⁾ Valt. pöytäk. 7. 2. 31 §. — ⁴⁾ S:n 12. 12. 26 §. — ⁵⁾ S:n 3. 10. 19 §. — ⁶⁾ S:n 12. 12. 19 §. — ⁷⁾ S:n 22. 8. 29 §. — ⁸⁾ S:n 28. 11. 12 §. — ⁹⁾ S:n 17. 10. 22 §. — ¹⁰⁾ S:n 12. 12. 31 §. — ¹¹⁾ S:n 12. 9. 20 §. — ¹²⁾ S:n 12. 12. 30 §.

kan lisäyksen kaupunginkirjaston määrärahaan painatus- ja sidontakustannuksia varten ja 4,000 markan lisäyksen tarverahain määrärahaan.

Teknillisten laitosten määrärahan ylityksiä. Kaupunginvaltuusto oikeutti ¹⁾ teknilliset laitokset alempana mainituilla rahamäärillä ylittämään seuraavat 1922 vuoden menosääntöön merkityt määrarahat, nimittäin:

Vesijohtolaitos.

		Lisämääräraha.
Vanhankaupungin laitoksen lämmitys	Smk	12,915: 51
Putkiverkon korjaus	»	1,294: 82
Työpajarakennusten korjaus	»	3,185: 43
Kauppatorin suihkukaivon käyttö ja hoito.....	»	573: 74
Työpajarakennusten lisärakennus	»	3,856: 29
	Yhteensä Smk	21,825: 79

Kaasulaitos.

Tarverahat	Smk	1,205: 73
Korjaus ja kunnossapito	»	57,626: 06
Sähkövoima ja -valo	»	3,421: 63
Mittarien lukeminen ja rahainperintä	»	3,667: 65
Kaasumittarien kunnossapito	»	8,753: 27
Jakeluosaston tarverahat	»	1,240: 89
Katuvalaistus, henkilökunnan palkkaukset	»	8,226: 20
	Yhteensä Smk	84,141: 43

Sähkölaitos.

Akkumulaattorin happo ja tislattu vesi	Smk	5,492: 27
Asemarakennusten kunnossapito	»	4,038: 34
Eräiden kattilain muuttaminen hiilillä lämmitettäväksi ..	»	11,367: 72
Johtotöiden tarkastus	»	1,619: 50
Tapaturmavakuutus, lääkärit ja sairaanhoito	»	9,554: 72
	Yhteensä Smk	32,072: 55

Niinikään oikeutti ¹⁾ kaupunginvaltuusto sähkölaitoksen ylittämään 1921 vuoden budjettiin merkityn määrärahan 1,500 kilowatin muuntajakonetta varten Kasarmintorin asemalle 52,138: 62 markalla. Kaikki edellämainitut rahamäärät oli suoritettava laitosten 1922 vuoden voittovaroista.

Koneiden hankkiminen kaasulaitokseen bensoolin valmistamista varten. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus huomautti, että kaupungin kaasulaitoksessa kivihiilen kuivadestillation avulla valmistettiin valo- ja keitto-kaasua, joka sisälsi bensoolia ja muita arvokkaita hiilivetyjä, jotka, jos ne otettiin talteen, saattoivat olla laitokselle hyvänä tulolähteenä. Näitä bensoolihiilivetyjä käytettiin enemmän tai vähemmän puhtaassa muodossa, n. s. moottoribensoolia, räjähdyskoneiden polttoaineena ja sitäpaitsi erittäin tärkeänä raaka-aineena erällä kemiallisen teollisuuden aloilla, esim. ruudinvaikeudessa, minkä lisäksi sitä käytettiin tavallisena liuotusaineena tär-

¹⁾ Valt. pöytäk. 21. 2. 17 §.

pätin ja hartsin valmistuksessa. Koko maassa käytetty bensoolihiilivety-määrä oli tätä ennen tuotettu ulkomailta, missä useihin kaasulaitoksiin jo oli hankittu laitteita bensoolin talteenottamista varten. Jos osa tai koko kaasulaitoksen käytettävissä oleva bensoolin määrä otettaisiin talteen, voitaisiin sillä tyydyttää melkoinen osa maan tarpeesta tätä nykyä. Kaasun mukana paloi nimittäin n. 150,000 kg bensoolia vuodessa. Näitten bensoolivety-määrien talteen ottaminen ei sen vuoksi olisi tärkeä ainoastaan kaasulaitoksen talouden kannalta vaan olisi sillä myös kansantaloudellinen merkitys.

Hallituksen toimenpiteestä oli kaasulaitos jo vaatinut tarjouksia erinäisiltä konetoiminimiltä, jotka valmistivat bensoolilaitteita, ja kävi niistä ilmi, että bensoolilaitte n. 150,000 kg:n bensoolimäärän valmistamista varten vuodessa aiheuttaisi n. 400,000 markan kustannukset.

Suunniteltua bensoolin valmistusta varten oli hallitus laatinut kannattavaisuuslaskelman, jossa vuotuiset menot oli laskettu 310,000 markaksi ja vuotuiset tulot 535,000 markaksi. Vuosivoitoksi jäisi siis 225,000 markkaa, mikä määrä olisi kaasulaitoksen bensoolin valmistuksesta laskettu varsinainen nettosäästö. Mutta tämän lisäksi saattaisi laitokselle koitua välillistä voittoa sen johdosta, että kaasu vapautuisi suureksi osaksi bensoolipitoisuudestaan. Bensoolit aiheuttavat nimittäin sen, että kaasu palaa valaisevalla s. o. neutravalla liekillä, joka peittää käyttökoneet ja hehkuverkon noella, joka aiheuttaa useasti toistuvan kalliin koneiden puhdistuksen ja tarkistuksen sekä tekee välttämättömäksi asettaa uusia hehkukappaleita lamppuihin. Hallitus esitti, että kaupunginvaltuusto tarpeellisten koneiden hankkimiseksi ja pystyttämiseksi kaasulaitokseen bensoolin valmistamista varten myöntäisi 400,000 markan määrärahan.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta myöntyi¹⁾ kaupunginvaltuusto esitykseen, ja oli rahamäärä suoritettava etuantina kaupunginkassasta sekä merkittävä 1924 vuoden menosääntöön.

Toimenpiteitä katuvalaistuksen parantamiseksi. Katuvalaistuksesta tehtyen valitusten johdosta, oli rahatoimikamari valaistusolojen selvittämiseksi kaupungin eri osissa toimituttanut katselmuksen. Tällöin oli käynyt ilmi, ettei katuvalaistusta, joka sotavuosisista lähtien oli ollut hyvin supistettu, yleensä voinut pitää tyydyttävänä, ja että useita asuintaloja oli viime aikoina rakennettu kokonaan vailla valaistusta olevien katujen varsille. Epätyydyttävimmät olivat valaistusolot XIII kaupunginosassa Länt. Viertotien varrella, Käpylän puutarhaesikaupungissa ja omakotialueella sekä Brändön sillalle johtavan tien varrella. Suurimpain epäkohtain poistamiseksi olivat katselmusmiehet ehdottaneet ryhdyttäväksi seuraaviin toimenpiteisiin:

1) n. s. puoliyölamppujen, jotka sammutettiin klo 10—10.30 i. p. poltto-aika olisi ulotettava klo 12:een sydänyöllä ja pienehkö määrä puoliyölamppuja (etusijassa It. Viertotien varrella Hermannin ja Vanhankaupungin välillä) muutettava kokoyön lamppuiksi;

2) 127 sammutettua kaasulyhtyä olisi sytytettävä ja vähäinen määrä lamppuja muutettava suuremman valovoiman omaaviin;

3) 4 uutta kaasulyhtyä olisi asetettava;

4) osa sammutetuista sähkölamppuista olisi sytytettävä ja vähäinen määrä lamppuja vaihdettava suuremman valovoiman omaaviin;

5) edelleen olisi noin 90 uutta sähkölamppua asetettava.

¹⁾ Valt. pöytäk. 7. 3. 15 §.

Kustannuksia olisi edellämainituista parannuksista lokakuun 15 p:stä vuoden loppuun alempana olevat määrät:

Kaasuvalaistuksesta.			
Perustamiskustannuksia	Smk	6,475: —	
Kaasunkulutus kustannuksia	»	41,603: —	
» » puoliyölamp- pujen polttoajan lisäämisestä	»	3,100: —	51,178: —
Sähkövalaistuksesta.			
Perustamiskustannuksia	Smk	48,400: —	
Sähkövoimankulutus kustannuksia	»	13,610: —	
» » puoliyölamp- pujen polttoajan lisäämisestä	»	10,700: —	72,710: —
	Yhteensä Smk	123,888: —	

Vuotuisten lisäkustannusten oli likimäärin laskettu nousevan kaasuvai-
laistuksesta 100,000 markkaan ja sähkövalaistuksesta 85,000 markkaan. Asian
kiireelliseen laatuun nähden oli kamari, joka puolsi katselmusmiesten ehdotta-
mia parannuksia, kehoittanut kaupungin teknillisten laitosten hallitusta viipy-
mättä aloittamaan edellämainitut työt ja vähitellen lisäämään valaistusta.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ kamarin toimenpiteen asiassa ja myösi
1923 vuoden tilierotuksesta 124,000 markan määrärahan tähän tarkoitukseen.

*Sähkölaitoksen oikeuttaminen tileistään poistamaan eräs kurssitappiona
merkitty määrä.* Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksestä ja
rahatoimikamarin annettua asiasta lausunnon oikeutti ²⁾ kaupunginvaltuusto
sähkölaitoksen tileistään poistamaan 1921 vuoden tilinpäätökseensä kurssitap-
piona merkitsemänsä 1,281,567:52 markan määrän, johon nähden valtuusto
aikaisemmin ³⁾ oli määrännyt, että määräraha oli merkittävä 1922 vuoden
budjettiin, ja joka kurssitappio koski vuonna 1915 hankittua 5,000 kilowatin
höyryturbiinia, joka oli viety kirjoihin ilman kurssitappiota ja jota jo useana
vuonna oli kuoletettu.

Uuden turbogeneraattorin ostaminen sähkölaitokseen. Siihen nähden että
sähkölaitoksen huippukuormitus vuosittain lisääntyi lähes 1,000 kilowatilla ja
vaara oli tarjona, että laitos suurenlaisen konevammian sattuessa jäisi ilman
riittävää konevoimaa, oli kaupungin teknillisten laitosten hallitus pitänyt
välttämättömänä, että sähkölaitoksen pääasemalle hankittiin uusi 7,000 kilo-
watin voimainen höyryturbogeneraattori, jonka kustannukset olisivat n.
3,850,000 markkaa. Edellyttäen sähkölaitoksen saavan kohtuullisen hinnan
750 kilowatin turbogeneraattorista, jonka laitos aikoi myydä, anoi hallitus,
että kaupunginvaltuusto oikeuttaisi sähkölaitoksen ryhtymään toimenpiteisiin
uuden turbogeneraattorin hankkimiseksi sekä myöntäisi tähän tarkoitukseen
3,650,000 markan määrärahan, merkittäväksi 1924 vuoden menosääntöön.
Valtuusto myöntyi ⁴⁾ hallituksen esitykseen.

Lisämäärärahoja ent. seurahuoneen hoitoon. Rahatoimikamarin esityk-
sestä osoitti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto vuoden tilierotuksesta seuraavat lisäykset
alempana olevain kaupunkitalojen kunnossapitoa varten myönnettyihin bud-
jettimäärärahoihin, nimittäin määrärahaan lämpöä varten 94,000 markkaa,

¹⁾ Valt. pöytäk. 31. 10. 12 §. — ²⁾ S:n 24. 1. 18 §. — ³⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 75. —
⁴⁾ Valt. pöytäk. 3. 10. 15 §. — ⁵⁾ S:n 12. 12. 22 §.

vedenkulutusta varten 6,500 markkaa ja sisäkorjauksia varten 13,500 markkaa, eli kaikkiaan 114,000 markkaa, mitkä lisämäärärahat tarvittiin ent. seurahonetta varten, etusijassa siellä olevan keskuskeittolan tarpeisiin.

Lisämäärärahoja kunnan työväenasuntojen kunnossapittoa y. m. varten. Sosialilautakunnan esityksestä osoitti ¹⁾ kaupunginvaltuusto vuoden tilierotuksesta seuraavat lisäykset alempana mainittuihin kaupunkitalojen kunnossapittoa varten myönnettyihin budjettimäärärahoihin, mikäli ne olivat lautakunnan käytettävissä, nimittäin määrärahaan valoa varten 1,500 markkaa, vedenkulutusta varten 7,000 markkaa, palovakuutusta varten 12,909:49 markkaa sekä sekalaisia menoja varten 7,400 markkaa, eli kaikkiaan 28,809:49 markkaa, mitkä lisämäärärahat olivat tarpeen Hietaniemenkadun, Someron-, Kangasalan- ja Karstulantien varrella sekä Harakan saarella olevia kunnan työväenasuntoja varten. Kun erinäiset sekalaisia menoja varten olevan määrärahan menot olivat johtuneet oikeudenkäynneistä, jotka olivat syntyneet erinäisten työväenasuntojen vuokralaisten irtisanomisesta, päätti valtuusto tämän yhteydessä huomauttaa sosialilautakunnalle, ettei lautakunnalla olisi pitänyt olla näitä menoja, kun rahatoimikamarin asiamies oli velvollinen pyynnöstä viran puolesta avustamaan ja hänellä oli käytettävissään tarvittavia varoja tähän tarkoitukseen.

Lisämääräraha katutyötä varten. Kaupunginvaltuusto myönsi ²⁾ 1922 vuoden tilierotuksesta kaupungin yleisten töiden hallitukselle 35,000 markan lisämäärärahan Pääskylänkadun täyttämistyön loppuun suorittamista varten.

Lisämääräraha Länt. Viertotien kunnossapittoon. Poliisimestarin ilmoitettua rahatoimikamarille, että Länt. Viertotie n. s. viidenpennintullista alkaen Huopalahden kylään saakka, runsaiden sateiden ja vilkkaan liikenteen johdosta oli melkein kelpaamaton liikennöitäväksi, oli kaupungin yleisten töiden hallitus, voidakseen syksyllä jatkaa viertämistyötä siellä, rahatoimikamarilta anonut saada ylittää viertoteiden korjausmäärärahan, ja oli kamari asian kiireelliseen laatuun nähden valtuuttanut hallituksen tähän tarkoitukseen käyttämään enintään 50,000 markkaa mainitun määrärahan lisäksi. Kamarin esityksestä päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto, hyväksyen viimeainitun toimenpiteen, vuoden tilierotuksesta osoittaa tähän tarkoitukseen enintään 50,000 markan lisäyksen puheenalaiseen määrärahaan.

Lisämääräraha kaupunginistutusten kunnossapittoon. Kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto määrärahaan istutusten ja puutaimistojen kunnossapittoa varten 120,000 markan lisäyksen, suoritettavaksi vuoden tilierotuksesta.

Lisämääräraha kaupungin yleisten töiden hallituksen tarverahoihin. Kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä osoitti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto vuoden tilierotuksesta 10,000 markan lisäyksen hallituksen tarverahain määrärahaan.

Lisämäärärahoja rakennuskonttorin maanmittaustöiden osastolle. Kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä myönsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto rakennuskonttorin maanmittaustöiden osastolle 2,000 markan lisäyksen sen määrärahaan tarveaineita ja apuripäivätöitä varten mittauksissa sekä 3,000 markan lisäyksen sen määrärahaan kaupungin maatilain kartallepanoa ja korkeusmittauksia varten, suoritettaviksi vuoden tilierotuksesta.

Kahden kiertonosturin hankkiminen Eteläsalamaan. Kaupungin yleisten

¹⁾ Valt. pöytäk. 12. 12. 20 §. — ²⁾ S:n 24. 1. 14 §. — ³⁾ S:n 12. 12. 13 §. — ⁴⁾ S:n 12. 12. 14 §. — ⁵⁾ S:n 12. 12. 15 §. — ⁶⁾ S:n 12. 12. 16 §.

töiden hallituksen esityksestä sekä satamahallituksen, satamaliikennekonttorin, sähkölaitoksen ja rahatoimikamarin annettua lausuntonsa asiasta, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto, että vuoden menosääntöön merkitty 900,000 markan määräraha isohkon nosturin ostoa ja paikallepanoa varten saatiin käyttää kahden 5 tonnin, nostokouralla varustetun ja yhden raiteen poikki kulkevan kokokiertonosturin hankkimiseen, jotka nosturit sijoitettaisiin Rahapajarantaan tavarasuojain n:o 9 ja 10 välille, sekä myönsi 1924 vuoden menosääntöä nosturien pystyttämistä varten 100,000 markan lisämäärärahan samoin kuin vaihtovirran korkeajännitteiskaapelin laskemista varten Katajanokalle syksyllä ja muuntajan paikallepanoa varten 200,000 markan määrärahan.

Hietalahden laivatelakka- ja konepaja osakeyhtiön omistaman rautatie-raitteen lunastus. Rahatoimikamarista oli Hietalahden laivatelakka ja konepaja osakeyhtiö tiedustellut, oliko kaupunki halukas lunastamaan yhtiön rakentaman²⁾, satamaradalta Merikadun kohdalla yhtiön VI kaupunginosan korttelissa n:o 178 sijaitsevalle tehdasalueelle johtavan rautatieraitteen. Sittenkun kaupungin yleisten töiden hallitus ja satamaliikennekonttori olivat puoltaneet mainittua lunastusta, mutta satamahallitus sitä vastustanut, esitti rahatoimikamari äänestettyään, että kaupunginvaltuusto puheenalaisen rautatieraitteen ostoa varten myöntäisi yleisistä käyttövaroistaan 60,000 markkaa. Valtuusto päätti³⁾ panna asian pöydälle, kunnes valtuustolle oli esitetty kysymys satamaradan ottamisesta kaupungin haltuun, joka kysymys oli valmisteltavana rahatoimikamarin asettamassa valiokunnassa ja jonka yhteydessä myöskin oli kaikin puolin selvitettävä satamarataan kuuluvain sivuraiteiden omistusoikeus.

N. s. pikkukatukivikoneen hankkiminen. Kaupungin yleisten töiden hallituksen anottua rahatoimikamarilta saada jo syksyllä 1923 ostaa n. s. pikkukatukivikoneen, jota varten hallitus 1924 vuoden budjettiehdotukseensa oli merkinnyt 40,000 markan määrärahan, oli kamari valtuuttanut hallituksen tekemään mainitun kaupan. Kamarin esityksestä hyväksyi⁴⁾ kaupunginvaltuusto kamarin toimenpiteen asiassa.

Tarjouksia myydä kaupungille veistokuvateoksia. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin ehdotuksesta päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto ostaa kuvanveistäjä V. Malmbergin valmistaman »Vedenkantajatar» nimisen, hänen kaupungille lunastettavaksi tarjoamansa veistokuvateoksen, joka sijoitettaisiin Katajanokan puistikkoon, sekä tähän tarkoitukseen myöntää 60,000 markan määrärahan, merkittäväksi 1924 vuoden menosääntöön.

Kuvanveistäjä G. Winterin tarjouksen valmistamansa, »Aliluokan terveys» nimisen veistokuvateoksen myymisestä kaupungille 100,000 markan hinnasta, jonka veistoksen hän aikaisemmin oli tarjonnut kaupungille 110,000 markan hinnasta⁶⁾, kaupunginvaltuusto sitävästoin epäsi⁷⁾.

Lisämäärärahoja puhtaanapitolaitokselle. Kaupunginvaltuusto myönsi⁸⁾ puhtaanapitohallitukselle lisämäärärahoja 56,400 markkaa vahtien palkkaukseen, 50,000 markkaa rautatierahteja varten, 10,000 markkaa sairaspua ja 5,000 hautauspua varten, suoritettaviksi vuoden tilierotuksesta.

Erään Annankadun osan puhtaanapito. Sittenkun Jordbrukarenas mjölcentral aktiebolag yhtiö Annankadun tonttien n:ojen 39—41 omistajana oli anonut, että kaupunki ottaisi tehtäväkseen lihan tukkukaupan toripaikaksi

¹⁾ Valt. pöytäk. 12. 9. 12 §. — ²⁾ Ks. 1915 vuod. kert. siv. 27. — ³⁾ Valt. pöytäk. 18. 4. 5 §. — ⁴⁾ S:n 12. 12. 33 §. — ⁵⁾ S:n 14. 11. 16 §. — ⁶⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 46. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 14. 11. 17 §. — ⁸⁾ S:n 17. 10. 19 §.

luovutetun, Salomonin ja Etel. Rautatiekadun välisen Annankadun osan puhtaanapidon, oli rahatoimikamari päättänyt, että kaupunki suorittaisi mainitun katuosan puhtaanapidosta johtuvat lisäkustannukset, 1,620 markkaa vuodessa, jotka aiheutuivat lihakaupasta, sekä että nämä kustannukset oli suoritettava kaupungin yleisestä puhtaanapitomäärärahasta. Tämän johdosta huomautti puhtaanapitohallitus, että lihantarkastusaseman oikeastaan pitäisi suorittaa puheenalaiset lisäkustannukset ja anoi, että kaupunginvaltuusto mainitussa suhteessa oikaisisi kamarin päätöksen. Hankittuaan kamarin lausunnon antoi ¹⁾ valtuusto kuitenkin asian raueta.

Ylitettyjä maatalouslautakunnan määrärahoja. Kaupunginvaltuusto oikeutti ²⁾ maatalouslautakunnan alempana mainituilla määrillä ylittämään seuraavat 1922 vuoden menosääntöön merkityt määrärahat, nimittäin kalustoa ja kunnossapitoa varten 25,832:44 markalla, maanviljelystä varten 37,144:75 markalla, veroja ja vakuutusmaksuja varten 6,214:27 markalla sekä korkoja varten kaupunginkassaan 20,591:09 markalla.

Lisämääräraha maatalouslautakunnalle. Maatalouslautakunnan esityksestä myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto 90,000 markan lisäyksen määrärahaan työvoiman palkkaamiseksi lautakunnan hoitamille tiloille, suoritettavaksi valtuuston käyttövaroista kaupungin kiinteää omaisuutta varten.

Lisämääräraha Korkeasaaren eläintarhaa varten. Kansanpuistojen valvojan esityksestä osoitti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto vuoden tilierotuksesta 12,000 markan lisäyksen määrärahaan Korkeasaaren eläintarhaa varten.

Lisämäärärahoja uusia eläkkeitä ja apurahoja varten sekä eläkkeen- ja apurahansaajain kalliinajanlisäyksiä varten. Sen johdosta että uusia eläkkeitä vuoden varrella oli myönnetty kaikkiaan niin suuri määrä, että se ylitti tähän tarkoitukseen merkityn määrärahan, ja sen vuoksi eläkkeen- ja apurahansaajain kalliinajanlisäysten määrärahakin oli ylitetty, osoitti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksestä vuoden tilierotuksesta 9,000 markan lisäyksen määrärahaan uusia eläkkeitä ja apurahoja varten sekä 22,000 markan lisäyksen määrärahaan eläkkeen- ja apurahansaajain kalliinajanlisäyksiä varten.

Lisämääräraha sairauden aikaisten viransijaisten palkkioihin. Rahatoimikamarin esityksestä osoitti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto yleisistä käyttövaroistaan 25,000 markan lisäyksen määrärahaan sairauden aikaisten viransijaisten palkkioita varten.

Oikeus perheenhuoltoavustusmäärärahan ylittämiseen. Rahatoimikamarin anomuksesta ⁷⁾ päätti ⁸⁾ kaupunginvaltuusto oikeuttaa kamarin ylittämään vuoden menosääntöön merkityn perheenhuoltoavustusmäärärahan.

Moottoripyörän osto raittiuslautakunnan tarpeisiin. Raittiuslautakunnan esityksen 20,000 markan määrärahan myöntämisestä moottoripyörän ostoon raittiuden valvojain käytettäväksi kaupunginvaltuusto epäsi ⁹⁾.

Määräraha ulkoilmasoittoa varten. Musiikkilautakunnan esityksestä myönsi ¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto ulkoilmakonserttien järjestämiseksi kesän aikana 9,600 markan määrärahan suoritettavaksi valtuuston käyttövaroista opetus- ja sivistyslaitoksia varten.

Esityksiä liukuvan palkkajärjestelmän soveltamisen lakkauttamisesta kaupungin työntekijäin palkkioihin nähden ja niiden korottamisesta. Kaupungin

¹⁾ Valt. pöytäk. 7. 3. 20 §. — ²⁾ S:n 21. 3. 18 §. — ³⁾ S:n 12. 12. 28 §. — ⁴⁾ S:n 12. 12. 21 §. — ⁵⁾ S:n 12. 12. 36 §. — ⁶⁾ S:n 31. 10. 10 §. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 22, liite I. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 28. 11. 19 §. — ⁹⁾ S:n 31. 10. 20 §. — ¹⁰⁾ S:n 13. 6. 27 §.

teknillisten laitosten työntekijät olivat, sittenkun kaupungin työntekijäin palkat kaupunginvaltuuston hyväksymän liukuvan palkkajärjestelmän¹⁾ mukaisesti oli alennettu heinäkuun 1 p:stä, valtuustolta anoneet mainitun järjestelmän tarkistamista ja palkkojen palauttamista ennen mainittua aikaa maksettuihin määriin. Viimemainitun suuntaisen esityksen oli myöskin Helsingin kaupungin kunnantyöntekijäin keskusneuvosto tehnyt. Niinikään olivat teknillisten laitosten putkityöntekijät anoneet palkkojensa korottamista yksityisliikkeiden maksamain palkkain tasalle ja sen ohessa irtisanoutuneet kaupungin palveluksesta säädetyn irtisanomisajan kuluttua.

Antamassaan lausunnossa huomautti kaupungin teknillisten laitosten hallitus, että keväällä 1922, jolloin suunniteltiin kaupungin viranpitäjäin palkkojen järjestämistä elinkustannusindeksin perusteella liukuvan asteikon mukaan, oli työläispiirien edustajain taholta vaadittu, että työntekijäinkin palkat järjestettäisiin samalla tavalla, mikä kaupunginvaltuuston s. v:n kesäkuun 7 p:nä tekemällä päätöksellä²⁾ olikin toteutettu. Työntekijäin palkat oli siitä lähtien määrätty mainitun indeksiluvun perusteella, riippumatta työn ja työvoiman kysynnästä ja tarjonnasta. Indeksilukujen vaihtelujen johdosta oli palkat täten korotettu lokakuun 1 p:stä 1922 ja maksettu IV palkka-asteikon mukaan sekä heinäkuun 1 p:stä 1923 taas alennettu ja suoritettu III palkka-asteikon mukaan. Putkityöntekijäin anomus osoitti kuitenkin, että kaupungin työntekijät, kun työtä on runsaasti tarjolla ja yksityisliikkeet maksavat suurempia palkkoja kuin kaupunki, jättävät kaupungin työt. Siitä kävi ilmi, että elinkustannusindeksin mukaan liukuva palkkaus oli epäkäytännöllinen, ainakin niin kauan kuin kaikki saman alan työnantajat eivät sitä seuranneet. Kun vesijohto- ja kaasulaitos ehdottomasti tarvitsivat putkityöntekijöitä ja yksityisliikkeissä tällä alalla harjaantuneet työntekijät voivat ansaita n. 1:50 markkaa suuremman tuntipalkan kuin kaupungin voimassa oleva palkka-asteikko salli ja kun kaupungin myöntämiä muita etuja ei arvosteltu mainittavan suuriksi, oli kaupungin hallituksen mielestä pakko luopua voimassa olevasta palkkajärjestelmästä ja, kuten aikaisemmin, maksaa palkkaa vallitsevien olosuhteiden mukaan. Hallitus ehdotti senvuoksi, että palattaisiin entiseen palkkajärjestelmään, jonka mukaan palkkain määrääminen oli ollut asianomaisten johtajain ja hallitusten asiana.

Rahatoimikamari, joka oli käsitellyt edellämainitut esitykset toistensa yhteydessä, huomautti, että kysymyksen ydin oli etsittävä siitä, voiko kaupungin viranpitäjille vahvistettua palkkajärjestelmää liukuvain palkoin yleensä soveltaa työntekijäin palkkoihin. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus oli vastannut kysymykseen epävästi, jota vastoin kaupungin yleisten töiden hallitus, jota asian kiireellisen laadun vuoksi ei tässä yhteydessä ollut kuultu, jonkun verran aikaisemmin antamassaan lausunnossa oli huomauttanut, että eriäviä mielipiteitä liukuvan palkkajärjestelmän käytäntöön ottamisesta oli hallituksessa ilmennyt jo järjestelmän käytäntöön saattamisaikaan sekä että vaikeudet siitä lähtien olivat lisääntyneet, mutta ettei vielä ollut aika sen poistamiseen; samansuuntaisen mielipiteen oli kaupungininsinööri lausunut. Omasta puolestaan yhtyi kamari kaupungin teknillisten laitosten hallituksen kantaan. Liukuvan palkkausjärjestelmän käytäntöön ottaminen oli ollut pulakauden toimenpide myöskin viranpitäjiin nähden, jotka kuitenkin olivat kaupungin palveluksessa kiinteämmin kuin työntekijät ja joiden palkkaa ei samassa määrässä kuin jälkimmaisten säädellyt kysynnän ja tarjonnan laki.

¹⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 50 ja 92. — ²⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 92.

Keino henkilökohtaisilla palkanlisäyksillä järjestellä yksityisten, kaupungille erittäin välttämättömien palkansaajain palkkaetuja voi tuskin tulla kysymyksen työntekijöihin nähden. Liukuvassa palkkajärjestelmässä pysyminen työntekijöihin nähden voi johtaa siihen, että korotettujen palkkain vaatiminen yksityisille työntekijäryhmille, jotka sillä kertaa saivat korkeamman palkan yksityisiltä työnantajilta, pakottaisi korottamaan palkkoja yleensä, mistä taas aiheutuisi, että toiset ryhmät saisivat parempia palkkoja kaupungin kuin yksityisten työnantajain palveluksessa. Edelleen olisi huomattava, että elinkustannukset, vaikka ne vaihtelivatkin enemmän kuin säännöllisissä oloissa, kuitenkin olivat melkoisesti vakiintuneet. Kamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi, että syyskuun 1 p:stä 1923 alkaen ei enää ollut sovellettava liukuvaa palkka-asteikkoa työntekijäin palkkoihin nähden vaan että asianomaiset laitokset ja hallitukset oikeutettiin määräämään palkat. — Eriävän mielipiteen kamarissa lausui kamarin jäsen Grotenfelt, joka oli sitä mieltä, että hiljattain puolueitten keskenään tekemän sopimuksen nojalla päätöksestä liukuvan palkkajärjestelmän soveltamisesta työväen palkkoihin ei olisi luovuttava ensimmäisessä tilaisuudessa, jolloin tämä järjestelmä aiheutti palkkain alentamisen.

Puheenalaisia asioita esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa rahatoimikamarin edellämainitun valtuuston kesäkuun 7 p:nä 1922 tekemän päätöksen estämättä asianomaisen hallituksen esityksestä määrättyyn työläisryhmään nähden tekemään tarpeelliseksi havaitun muutoksen vahvistettuun alkupalkkaan.

Kaupungin työntekijäin eläkeperusteet. Helsingin kaupungin työntekijäin ammattiosasto oli vuonna 1921 tehnyt ehdotuksen ²⁾ eräiksi muutoksiksi kaupungin työntekijäin vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen perusteihin sekä että vahvistettaisiin säännökset sairais- ja hautausavun myöntämisestä puheenalaisille työntekijöille ynnä eläkkeen antamisesta heidän leskilleen ja lapsilleen. Sittenkun sosialilautakunta rahatoimikamarin kehotuksesta vuonna 1922 oli antanut lausunnon ³⁾ asiasta, lähetti kamari sen edelleen valmisteltavaksi komitealle ⁴⁾, joka aikaisemmin oli antanut mietinnön palkanjärjestelystä ⁴⁾ ja kaupungin viranpitäjän eläkesäännöstä ⁵⁾. Komitea laati senjälkeen ehdotuksen Helsingin kaupungin työntekijäin eläkesäännöksi ⁶⁾, johon rahatoimikamari ⁷⁾ kaikilta kohdin yhtyi ja lähetti sen kaupunginvaltuustolle vahvistettavaksi.

Asiaa esiteltäessä kaupungin viranpitäjän eläkesääntöä ja jo maksettavina olevien eläkkeitten järjestelyä koskevien asioiden yhteydessä päätti ⁸⁾ kaupunginvaltuusto, koska valmisteluvaliokunta ei ollut ehtinyt asiallisesti käsitellä asioita, panna pöydälle kysymyksen puheenalaisesta eläkesäännöstä lausuen, ettei samanaikaisesti tehdyn päätöksen ⁹⁾ vuonna 1923 maksettavien eläkkeiden korottamisesta kysymystä eläkeperusteista käsiteltäessä saanut katsoa säätelevän valtuuston päätöstä eläkemääräin korottamisesta.

Puhtaanapitolaitoksen n. s. yksityisajurien palkat. Helsingin kaupungin kunnan työntekijäin keskusneuvosto oli kaupunginvaltuustolta anonut, että puhtaanapitolaitoksen n. s. yksityisajureille myönnettäisiin heinäkuun 1 p:stä 1922 palkankorotusta samassa suhteessa kuin muiden kunnan työntekijäin palkkoja oli korotettu mainitusta ajankohdasta, sekä että puhtaanapitolaitok-

¹⁾ Valt. pöytäk. 12. 9. 11 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 21, liite III. — ³⁾ S:n liite II. — ⁴⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 48. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 74. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 21, liite I. — ⁷⁾ S:n n:o 21. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 11 §. — ⁹⁾ Ks. tätä kert. siv. 76.

sen ajotöissä käytettäisiin vain yhden hevoson omaavia ja itse sillä työskenteleviä ajureita. Puhtaanapitolaitoksen ja rahatoimikamarin annettua lausuntonsa asiasta epäsi¹⁾ valtuusto esityksen.

Anomus päästä uudelleen kaupungin palvelukseen. Työmies E. J. Wassman, joka kesäkuussa 1922 oli erotettu kaupungin palveluksesta, oli kaupunginvaltuustolta anonut päästä takaisin kaupungin palvelukseen. Esityksestä antamassaan lausunnossa huomautti rahatoimikamari, että työntekijäin ottaminen kaupungin yleisiin töihin ja niistä erottaminen oli rakennuskonttorin asia. Asian kaupunginvaltuusto jätti²⁾ huomioon ottamatta.

Lisämääräraha kaupungin työntekijöille maksettavaa sairasapua varten. Lisäyksenä kaupungin työntekijäin sairasapumäärärahaan myönsi³⁾ kaupunginvaltuusto kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä vuoden tili-erotuksesta 20,000 markan määrärahan.

Määräraha kaupungin työntekijäin tapaturmavakuutusta varten vuosina 1920 ja 1921. Sittenkun Suomen Teollisuudenharjoittajain keskinäinen tapaturmavakuutusyhdistys, jonka kanssa kaupunki oli tehnyt sopimuksen⁴⁾ työntekijäinsä tapaturmavakuutuksesta vuosina 1920 ja 1921, oli rahatoimikamarille lähettänyt lopputilin mainittuina vuosina lopullisesti järjestämättömistä vahingonkorvauksista, esitti kamari, että yhdistyksen kaupungilta saatavan määrän, 253,287:56 markan, suorittamiseksi, merkittäisiin mainitun suuruinen rahamäärä 1924 vuoden menosääntöön. Kaupunginvaltuusto myöntyi⁵⁾ tähän.

Toimenpiteitä työttömäin hyväksi. Työttömäin kokouksen valtuutetut olivat kaupunginvaltuustolta anoneet, että heti järjestettäisiin työtä kaikille työtä hakeville elinkustannuksia vastaavin palkoin, jolloin etusijassa olisi ryhdyttävä rakentamaan uusia asuntoja, että ryhdyttäisiin senlaatuisiin toimenpiteisiin, ettei työttömiä voitaisi häätää asunnoistaan ja ettei heidän suorittamatta jääneitä verojaan ulosmittauksen avulla perittäisi, sekä että heti järjestettäisiin avustusten jakaminen niille, joille ei kyllin nopeasti voitu työtä hankkia. Sittenkun kaupungin yleisten töiden hallitus, köyhäinhuoltohallitus ja rahatoimikamari olivat antaneet lausuntonsa asiasta epäsi⁶⁾ valtuusto esityksen siihen nähden, että yleisiin töihin myönnetty määrärahat tekevät asianomaisille kunnan viranomaisille mahdolliseksi niinä vuoden aikoina, jolloin suurenlaista työttömyyttä ilmaantui, teettää yleisiä töitä.

Hätäaputöiden järjestäminen. Helsingin ammatillinen keskusneuvosto r. y. oli kaupunginvaltuustolta anonut ryhdyttäväksi kiireellisiin toimenpiteisiin työttömyydestä aiheutuneen hädän poistamiseksi, jolloin m. m. oli ryhdyttävä rakennustöihin, etusijassa uusien työväenasuntojen rakennuttamiseen. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin annettua lausuntonsa asiasta päätti⁷⁾ valtuusto kehoittaa rahatoimikamaria jouduttamaan sen komitean työn loppuun suorittamista, jonka kamari ja sosialilautakunta yhteisesti olivat asettaneet valmistelemaan kunnallisen asuntoluotannon ohjelmaa, mutta muilta kohdin jättää esityksen huomioon ottamatta.

Kaupungin naisten työtupien työläisille hätäaputöissä maksettavat palkat. Suomen vaatetustyöntekijäin liiton osasto n:o 23 oli esittänyt, että kaupungin naisten työtupien hätäaputöissä maksettavat tuntipalkat korotettaisiin 2:sta 3 markkaan sekä että urakkatyötä tekeville työntekijättäritille taattaisiin vastaava minimiansio. Naisten työtupien johtokunnan ja rahatoimikamarin

¹⁾ Valt.pöytäk. 24. 1. 37 §. — ²⁾ S:n 24. 1. 39 §. — ³⁾ S:n 12. 9. 10 §. — ⁴⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 241. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 31. 10. 7 §. — ⁶⁾ S:n 24. 1. 36 §. — ⁷⁾ S:n 21. 3. 24 §.

annettua lausuntonsa asiasta, oli kaupunginvaltuusto sitä mieltä ettei sillä ollut aihetta pidättää itselleen määräämisoikeutta palkkausasioissa, minkä vuoksi valtuusto jätti¹⁾ asian kamarin ratkaistavaksi.

Lihakaupan valvominen. Valtioneuvoston evättyä kaupunginvaltuuston esityksen määräysten antamisesta kaupunkiin tuodun lihan jälkitarkastuksesta²⁾ esitti terveydenhoitolautakunta valtuustolle, että jollekin sopivalle henkilölle koetteeksi vuoden loppuun annettaisiin toimeksi valvoa, että kaupunkiin tuotu tarkastamaton liha tarkastettiin sekä että toisella paikkakunnalla tarkastettu liha, joka myytiin tukuttain, oli kelvollista. Tämä tehtävä olisi 600 markan kuukausipalkkiosta annettava jollekin lihantarkastusaseman kaitisijalle. Tähän myöntyen osoitti³⁾ valtuusto tähän tarkoitukseen 1,200 markan määrän yleisistä käyttövaroistaan.

Maidontarkastuksen laajentaminen. Kaupungineläinlääkärin tehtyä ehdotuksen maidontarkastuksen laajentamisesta, jotta se saataisiin tehokkaammaksi, oli terveydenhoitolautakunta tätä kysymystä valmistelemaan asettanut komitean, johon kuuluivat ensimmäinen kaupunginlääkäri F. Hisinger, kaupungineläinlääkäri W. Ehrström ja lääkintähallituksen eläinlääkintälaboratorin esimies R. Hindersson. Sittenkun tämä komitea oli terveydenhoitolautakunnalle lähettänyt mietinnön⁴⁾ asiasta, yhtyi lautakunta komitean siinä tekemään laajasti perusteltuun ehdotukseen että, heinäkuun 1 p:stä 1923 lukien, laajennettaisiin maidontarkastusta toimimaan yhteistyössä Helsingin maidontarkastusyhdistyksen kanssa, jota tarkoitusta varten m. m. olisi suuremman laboratorin tarpeisiin vuokrattava huoneisto Maanviljelijäin maitokeskusosakeyhtiöltä. Laajennettu tarkastus 1923 vuoden jälkipuoliskolla vaatisi komitean laskelman mukaan 57,575 markan lisämäärärahan jaettuna seuraaviin eriin:

Laboratorikaluston uudistaminen.....	Smk	15,000:—
Ylimääräistä palkkiota kaupungin palveluksessa olevalle eläinlääkärille laboratorin valvonnasta 6 kuukaudelta à Smk 1,500:—.....	»	9,000:—
Näytteenottajan palkka 6 kuukaudelta à Smk 1,450:—....	»	8,700:—
Bakteerilaskijattaren palkka samalta ajalta à Smk 500:—	»	3,000:—
Pesijättären palkka samalta ajalta à Smk 750:—.....	»	4,500:—
Vuokra ja lämpö 7 kuukaudelta (kesäkuun 1 p:stä).....	»	7,000:—
Kemikaliot ja tarvikkeet	»	8,000:—
Kaasu ja valaistus	»	2,000:—
Raitiotievuosikortti näytteenottajalle	»	375:—
Yhteensä	Smk	57,575:—

Kaupungin todelliset lisämenot maidontarkastuksesta olisivat kuitenkin, jos tutkituista maidonnäytteistä olevain tulojen lisäännys otettiin huomioon, ainoastaan 29,175 markkaa.

Komitean perusteluun viitaten esitti⁵⁾ terveydenhoitolautakunta m. m., että kaupunginvaltuusto tähän tarkoitukseen myöntäisi 57,575 markan määrärahan sekä antaisi lautakunnalle toimeksi tehdä sopimuksen yhteistyöstä Helsingin maidontarkastusyhdistyksen kanssa tämän laajennetun maidon-

¹⁾ Valt. pöytäk. 7. 3. 22 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 143. — ³⁾ Valt. pöytäk. 31. 10. 8 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 4, liite II. — ⁵⁾ Sn, liite I.

tarkastuksen toteuttamiseksi, jolloin yhdistyksen olisi suoritettava 50 pennin maksu jokaisesta näytteestä, joka on otettu tuottajan lähettämästä maidosta sen saapuessa kaupunkiin.

Rahatoimikamarin annettua asiasta lausunnon¹⁾ päätti²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan terveydenhoitoa varten myöntää terveydenhoitolautakunnalle pyydetyn määrärahan sekä kehoittaa lautakuntaa laatimaan ehdotuksen yllämainituksi sopimukseksi, jonka ehdotuksen pohjalla rahatoimikamari tekisi lopullisen sopimuksen Helsingin maidontarkastusyhdistyksen kanssa; sen ohessa kehoitti valtuusto lautakuntaa hyvissä ajoin ennen seuraavaa budjetinkäsittelyä tekemään ehdotuksen maidontarkastuksesta aiheutuvaksi viranpitäjain toiminnan järjestämiseksi sekä antoi kamarille toimeksi ryhtyä kaikkiin muihin asiasta aiheutuviin toimenpiteisiin.

Viitaten kaupunginvaltuuston päätökseen teki terveydenhoitolautakunta, joka oli havainnut käytäntöön otetun järjestelmän erittäin tehokkaaksi, myöhemmin kaupunginvaltuustolle esityksen, että samanlaisen ja yhtä laajan tarkastustoiminnan jatkamiseksi vuonna 1924 mainitun vuoden menosääntöön merkittäisiin 92,220 markan määräraha sekä että tarkastusmaksu maidon näytettä kohti saman vuoden alusta korotettaisiin 50:stä 75 penniin, jossa tapauksessa maidontarkastuksesta olevat tulot vuoden varrella voitaisiin laskea 48,000 markaksi.

Sittenkun rahatoimikamari oli puoltanut näitä ehdotuksia, hyväksyi³⁾ kaupunginvaltuusto ne.

Avustus »Risatautisten lasten parantolayhdistykselle». »Risatautisten lasten parantolayhdistys» oli kaupunginvaltuustolta anonut, että Helsingin kaupunki suorittaisi kustannukset viiden sairassijan ylläpidosta yhdistyksen Högsandin parantolassa, jotka sijat luovutettaisiin n. s. kirurgista tuberkulosia poteville sairaille, jotka lähetetään sinne Marian sairaalasta. Sairaalaylihallituksen, terveydenhoitolautakunnan ja rahatoimikamarin annettua lausuntonsa asiasta päätti⁴⁾ valtuusto mainittuun tarkoitukseen vuodeksi 1923 tilitystä vastaan myöntää yhdistykselle avustusta laskien enintään 25 markkaa sairashoitopäivää kohti ja sitä varten käyttövaroistaan sairaanhoitoa varten osoittaa 26,750 markan määrärahan.

Lisämäärärahoja kansakouluoppilaiden kesäsiirtolain ylläpitämiseksi. Helsingin opettajaliiton kesävirkestystoimikunnan ja Helsingfors svenska folkskolors lärar- och lärarinneförening yhdistyksen anomuksesta myönsi⁵⁾ kaupunginvaltuusto edelliselle 35,000 markan lisämäärärahan kansakouluoppilaiden kesäsiirtolain ylläpitoon ja jälkimmäiselle 38,000 markan lisämäärärahan samaan tarkoitukseen; molemmat määrärahat oli suoritettava valtuuston käyttövaroista opetus- ja sivistyslaitoksia varten.

Kaupunkilähetykselle myönnetty määräraha työskentelyn järjestämiseksi lapsille ja nuorisolle. Kun lapset ja nuoriso kaupungin Sörnäsissä ja Vallilassa omistamissa taloissa tarvitsivat tehokkaampaa hoitoa ja kasvatusta sen johdosta, että vanhemmat päivät päästään olivat työssä kodin ulkopuolella, oli rahatoimikamari ottanut harkittavaksi, minkälaisiin toimenpiteisiin kaupungin ehkä tulisi ryhtyä kotikasvatuksen tehokkaaksi tukemiseksi. Tällöin oli kamari kääntynyt kaupunkilähetyksen puoleen, joka oli tarjoutunut, jos saatiin avustusta kaupunginvaltuustolta, entisten samansuuntaisten toimenpiteittensä lisäksi palkkaamaan kaitsijan lapsia varten sekä vuokraamaan

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 4. — ²⁾ Valt. pöytäk. 4. 4. 20 §. — ³⁾ S:n 31. 10. 13 §. — ⁴⁾ S:n 21. 2. 15 §. — ⁵⁾ S:n 13. 6. 37 §.

kokoussalin, jonne lapset ja nuoriso saisivat kokoontua käsitoita tekemään ja äylyllistä toimintaa harjoittamaan. Kamarin tämän johdosta tekemän ehdotuksen, että 1924 vuoden menosääntöön merkittäisiin 20,000 markan määräraha kaupunkilähetykselle työskentelyn järjestämiseksi lapsille ja nuorisolle, valtuusto hyväksyi ¹⁾.

Apuraha vajarakennuksen teettämistä varten Seurasaaren ulkomuseon tarpeisiin. Muinaistieteellisen toimikunnan kolmannen kerran ²⁾ tekemän anomuksen apurahan myöntämisestä vajarakennuksen teettämistä varten ulkomuseon vahtimestarin tarpeisiin, jonka rakennuksen teettämisen kustannukset nyttemmin oli laskettu 39,500 markaksi, kaupunginvaltuusto epäsi ³⁾.

Korvaus Helsingin hiihtoklubille sille Alppilan viereisestä hiihtomäestä koituneista kustannuksista. Sittenkun kysymys, millä määrällä kaupungin olisi korvattava Helsingin hiihtoklubin kustannukset Alppilan viereisestä hiihtomäestä, oli annettu sovintolautakunnan ⁴⁾ ratkaistavaksi, oli se, samalla kun kaupungille oli yksinään myönnetty omistusoikeus hiihtomäkeen, määrännyt korvauksen 30,000 markaksi. Tämän johdosta päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksestä osoittaa vuoden tilierotuksesta mainitun rahamäärän tähän tarkoitukseen.

Avustus laulujuhlaa varten. Suomen työväen musiikkiliiton anottua 50,000 markan avustusta Helsingissä kesäkuun 8—10 p:nä toimeenpantavan, toisen, koko maata käsittävän, työväen laulujuhlan järjestämisen kustannusten suorittamiseen päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto musiikkilautakunnan ehdotuksesta, että kaupunki sitoutuisi, siinä tapauksessa että laulujuhla tuotti taloudellista tappiota, enintään 35,000 markalla avustamaan tappion peittämistä, ja oli rahamäärä suoritettava valtuuston yleisistä käyttövaroista.

Avustus talvikisoja varten. Sittenkun »Suomen talvikisain 1923» keskuskomitea oli anonut 15,000 markan avustusta mainitun nimisten Helsingissä helmikuun 10—18 p:nä toimeenpantavien yleispohjoismaisten talviurheilukilpailujen järjestämisestä johtuvien kustannusten suorittamiseksi, joiden kisain ohjelmaan kuuluisi hiihto, mäenlasku, luistelu, jääpalloilu, voimistelu, ampuminen, raviurheilu, ratsastus, autonajo, lentourheilu ja sotilasurheilu päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto, että kaupunki sitoutuisi, siinä tapauksessa että talvikisat tuottivat taloudellista tappiota, enintään yllämainitulla määrällä avustamaan tappion peittämisessä, ja oli rahamäärä suoritettava valtuuston yleisistä käyttövaroista.

Määräraha kaupungin edustusta varten eri tilaisuuksissa. Kaupunginvaltuuston Tukholman kaupungintalon vihkiäisiin ja siellä pidettävään kunnalliseen neuvottelukokoukseen ⁸⁾ lähetettävään edustajien matkakustannusten suorittamiseen myönsi ⁹⁾ valtuusto yleisistä käyttövaroistaan 16,000 markan määrärahan.

Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁰⁾ että heidän edustajilleen Viipurin ⁸⁾ kaupunkipäivillä maksettaisiin heidän matkakulunsa sekä päivärahaa 100 markkaa valtuuston yleisistä käyttövaroista.

Määräraha kaupungin osanottoa varten kansainväliseen kaupunginrakennusnäyttelyyn Göteborgissa. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli kaupunginvaltuustolta anonut 20,000 markan määrärahan myöntämistä hallitukselle Helsinkiä koskevan aineiston valmistelua ja järjestämistä varten, joka sopisi

¹⁾ Valt. pöytäk. 28. 11. 5 §. — ²⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 43 ja 1922 vuod. kert. siv. 98. — ³⁾ Valt. pöytäk. 7. 2. 25 §. — ⁴⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 24. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 12. 12. 24 §. — ⁶⁾ S:n 24. 1. 34 §. — ⁷⁾ S:n 24. 1. 35 §. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. siv. 165. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 18. 4. 12 §. — ¹⁰⁾ S:n 16. 5. 8 §.

pantavaksi näytteille Gööteporin riemujuhanäyttelyn yhteyteen suunnitellussa kaupunginrakennusnäyttelyssä heinäkuun 27 p:n ja elokuun 12 p:n välisenä aikana. Rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta osoitti ¹⁾ valtuusto yleisistä käyttövaroistaan tähän tarkoitukseen 15,000 markkaa.

Suomen kaupunginrakentajaliiton anomuksesta myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto tämän yhteydessä liitolle 6,000 markan määrärahan edellämäinitun näyttelyainehiston kuljetusta ja vakuutusta sekä sen järjestämistä varten Gööteporissa, niinikään käyttövaroistaan.

Matka-apuraha käyntiä varten Gööteporin riemujuhanäyttelyssä. Taide-teollisuuskeskuskoulun johtokunnan tekemän ja rahatoimikamarin puoltaman anomuksen 10,000 markan avustuksen myöntämisestä tilaisuuden varaamiseksi keskuskoulun oppilaille käydä Gööteporin riemujuhanäyttelyssä kaupunginvaltuusto epäsi ²⁾.

Lisäys kaupungin Suomen kaupunkiliiton jäsenmaksuun. Suomen kaupunkiliiton johtokunta, joka Viipurissa pidetyssä kaupunkikokouksessa oli oikeutettu liiton jäseniltä kantamaan lisämaksua 10 markkaa 100 asukkaalta, oli kaupunginvaltuustolta anonut mainitun lisämaksun suorittamista 15,498 markalla. Tämän johdosta myönsi ³⁾ valtuusto yleisistä käyttövaroistaan 12,948 markan lisäyksen puheenalaista jäsenmaksua varten vuoden menosääntöön merkittyyn määrärahaan, jota ei ollut kokonaan käytetty.

Yleishöydyllisten yritysten ja laitosten avustaminen. Kaupunginvaltuuston ehdotusta menosääntöön merkityn yleishöydyllisten yritysten ja laitosten avustamäärärahan jakamiseksi laatimaan asettama valiokunta ⁴⁾ ilmoitti antamassaan mietinnössä ⁵⁾, että anottujen avustusten kokonaismäärä nousi 1,224,913: 81 markkaan, jota vastoin käytettävissä oleva määräraha oli vain 700,000 markkaa. Valiokunnan oli sentähden täytynyt asettua epäavalle tai kovasti tinkivälle kannalle niihinkin anomuksiin nähden, joiden tarkoitus oli valiokunnasta näyttänyt kannatusta ansaitsevalta. Tässä oli valiokunta katsanut olevan noudattaminen periaatetta, että määrärahoja oli etusijassa myönnettävä sellaisille yrityksille ja laitoksille, joita kunta oli aikaisemmin avustanut, jota vastoin suunniteltuja uusia yrityksiä ja laitoksia vasta toisessa sijassa oli katsottu voitavan ottaa huomioon. Haettuja anomuksia pakosta vähentäessään valiokunta niinikään oli koettanut mahdollisimman vähän tinkiä lastenhoitotarkoituksiin anotuista avustuksista.

Valiokunnan ehdotuksesta myönsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto seuraavat avustukset:

Helsingfors svenska folkskolors lärar- och lärarinneförening yhdistys kesäsiirtoloiden voimassapitoon	Smk	45,000: —
Keuhkotautisten ja risatautisten oppilaiden virkistyskodin voimassapitoon	»	12,000: —
Helsingin kuuromykkäyhdistys kansanvalistustyölleen kuuromykkäin keskuudessa	»	1,000: —
Helsingfors svenska folkhögskola opiston toimikunta kou- lun voimassapitoon	»	3,000: —
Ungdomsförbundet Fylgia iltakursseilleen	»	4,000: —
Helsingin opettajaliiton kesävirkestystoimikunta köyhäin ja sairaalloisten oppilaiden kesäsiirtoloille	»	145,000: —
Arbetets vänner, emäyhdistys, lasten kesätyöskentelyä varten	»	1,500: —

¹⁾ Valt. pöytäk. 2. 5. 14 §.—²⁾ S:n 2. 5. 13 §.—³⁾ S:n 31. 10. 11 §.—⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 164.—⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 5.—⁶⁾ Valt. pöytäk. 18. 4. 14 §.

Arbetets vänner, Sörnäsins haaraosasto, lasten kesätyöskentelyä varten	Smk	1,500: —
Helsingin nuorten naisten kristillinen yhdistys tyttöjen työtuvan voimassapitoon ja opetuksen laajentamiseen	»	10,000: —
Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys veistotyön ja työnvälityksen järjestämiseen toimeettomille pojille sekä urheilun ja kesätyöskentelyn järjestämiseksi alakäisille katuammattilaisille	»	20,000: —
Helsingin opettajaliiton puutarhatoimikunta lasten koulu- puutarhojen ylläpitämiseksi	»	9,000: —
Finlands allmänna svenska folkskolläro- och lärarinneförening, Helsingin piiri, puutarhatöiden ja käsityökursien järjestämiseksi lapsille	»	7,000: —
Töölön koulupuutarhan toimikunta lasten koulupuutarhan ylläpitämiseksi	»	5,000: —
Valkonauha yhdistys tyttökotinsa voimassapitoon ja yhdistyksen entisestä poikakodista jäljellä olevien poikien elatukseen ja opetukseen	»	18,000: —
Säätiö Helsingin poikakoti poikakotinsa ylläpitämiseksi ..	»	8,000: —
Lasten työkotiyhdistys toimintaansa varten vuonna 1923, leivän ostoon lapsille ja kotien aukipitämiseksi ilta-päivisinkin	»	90,000: —
Helsingin rouvasväen yhdistys lastenkotinsa voimassapitoon	»	8,000: —
Neiti Tilly Soldan Grankullan lastenhoito-opiston voimassapitoon	»	10,000: —
Yhdistys Koteja kodittomille lapsille lasten vastaanottokodin ylläpitämiseksi	»	10,000: —
Yhdistys lasten ja nuorison hyväksi leikkikenttätöiminnan järjestämiseen ja valvomiseen	»	5,000: —
Risatautisten lasten parantola-yhdistys Högsandin parantolan voimassapitoon	»	10,000: —
Maitopisara-yhdistys maidon ostoon lapsille ja äideille	»	45,000: —
Suomen lastenhoidon edistämisyhdistys toimintansa hyväksi	»	48,000: —
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto Lastenlinnan neuvonta-aseman voimassapitoon	»	8,000: —
lasten päiväkodin ylläpitämiseksi	»	15,000: —
Valkonauha-yhdistys Espoossa olevan tyttöjen vastaanottokodin ja kaupunkiin palveluspaikkaa etsimään saapuneiden maalaistyttöjen kodin voimassapitoon ..	»	4,000: —
Martta-yhdistyksen Helsingin osasto ruuanlaittokoulunsa voimassapitoon	»	2,000: —
Helsingin kotitaloustyöntekijäin yhdistys palvelijatarkotinsa voimassapitoon	»	10,000: —
Suomen vankeusyhdistys toimintansa hyväksi	»	3,000: —
Helsingin työväenyhdistys lainakirjastonsa laajentamiseksi ja täydentämiseksi	»	4,000: —
Lastentarhain kesäsiirtolayhdistys kolmen lasten kesäsiirtolan voimassapitoon sekä rautatielippuihin ja kalustonrahdin kustantamiseksi kesäsiirtoloihin	»	28,000: —

Fredriksperin lastenseimen toimikunta lastenseimen voimassapitoon	Smk	9,000:—
Rouva Nora Krogerus ruotsalaisen työtuvan voimassapitoon It. Viertotien 3:ssa	»	5,000:—
Helsingin Maria-yhdistys iäkkäiden palvelijatarten kodin voimassapitoon	»	10,000:—
Pelastusarmeija kahden lastenkotinsa, Mustikkamaan äiti-siirtolan, Nummelan kesäsiirtolan, Väinölän pelastuskodin, Sörnäsän lastenseimen ja armeijan slummikeskuksen voimassapitoon	»	50,000:—
Helsingin kaupunkilähetys tyttöjen vastaanottokodin, kesäsiirtoloiden, Korson lastenkodin ja Fredriksperin lastensuojelun voimassapitoon, hädänalaisten naisten auttamiseksi kotityöllä y. m.	»	25,000:—
Helsingin sokeainyhdistys työaineiden hankkimiseen ja työnvälitystoiminnalleen	»	10,000:—
F. F. yhdistyksen (Förbundet för fysisk fostran för Finlands kvinnor) leikki- ja urheiluvaliokunta urheiluharjoitusten järjestämiseksi sekä täysikasvuksille henkilöille että oppikoulujen oppilaille	»	1,000:—
		Yhteensä Smk 700,000:—

Edelleen päätti kaupunginvaltuusto valiokunnan ehdotuksesta:

1) että kaikki hakijat, joille avustusta annetaan, varain asianmukaiseen käyttöön nähden alistetaan semmoisen valvonnan alaisiksi, mikä säädetään kaupunginvaltuuston marraskuun 25 p:nä 1913 vahvistamissa kaupungille tulevain juovutusjuomavoittovarain käytössä noudatettavaa menettelyä koskeissa säännöissä, siten että:

Helsingfors svenska folkskolors lärar- och lärarinneförening, Helsingin kuuromykkäyhdistys, Helsingfors svenska folkhögskola opiston toimikunta ja Ungdomsförbundet Fylgia ovat ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan alaiset,

Helsingin opettajaliiton kesävirikistystoimikunta on suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan alainen,

Arbetets vänner yhdistys haaraosastoineen, Helsingin nuorten naisten kristillinen yhdistys, Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys, Helsingin opettajaliiton puutarhatoimikunta, Finlands allmänna svenska folkskollärary- och lärarinneförening yhdistyksen Helsingin piiri, Töölön koulu-puutarha, Valkonauha-yhdistys tyttökotinsa ja huoltoonsa ottamien poikien hoidon puolesta, säätiö Helsingin poikakoti, Lasten työkotiyhdistys, rouvasväenyhdistys, Grankullan lastenhoito-opisto, yhdistys Koteja kodittomille lapsille sekä yhdistys lasten ja nuorison hyväksi ovat lastensuojelulautakunnan alaiset,

Risatautisten lasten parantolayhdistys ja Maitopisara, lastenhoitoyhdistys sekä Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto ovat terveydenhoitolautakunnan alaiset,

Valkonauha-yhdistys Espoossa olevan tyttöjen vastaanottokotinsa ja palveluspaikkaa etsivien maalaistyttöjen kotinsa puolesta, Martta-yhdistyksen Helsingin osasto, Helsingin kotitaloustyöntekijäin yhdistys, vankeusyhdystys ja Helsingin työväenyhdistys ovat sosialilautakunnan alaiset,

Lastentarhain kesäsiirtolayhdistys, Fredriksperin lastenseimi ja ruotsalainen työtupa ovat kansanlastentarhain johtokunnan alaiset,

Helsingin Maria-yhdistys, pelastusarmeija, Helsingin kaupunkilähetys ja Helsingin sokeainyhdistys ovat köyhäinhuoltolautakunnan alaiset sekä

F. F. F. yhdistys leikki- ja urheiluvaliokunta urheilulautakunnan alainen, ollen mainitut lauta- ja johtokunnat velvolliset helmikuun kuluessa 1924 valtuustolle antamaan selonteon puheenalaisen valvontatyön suorittamisesta ja toimenpiteistään sen yhteydessä;

2) että lisäehtoina avustusten nauttimiseen nähden määrätään alempana mainittujen apurahansaajain noudatettavaksi:

a) Helsingin nuorten naisten kristillisen yhdistyksen, että yhdistys työtuvassaan tulevan syyslukukauden aikana käsityöopetuksen ohella antaa myös talousopetusta;

b) Lasten työkotiyhdistyksen, että yhdistys tulevan syyslukukauden alusta kotien aukioloaikaan laster ruokintaan, käsitöiden ohjaukseen ja kotien sisäiseen järjestelyyn nähden toimeenpanee lastensuojelulautakunnan vaatimat muutokset;

c) Risatautisten lasten parantolayhdistyksen, että yhdistys seuraavana kesänä vähintään 3½ kuukauden ajaksi maksutta luovuttaa vähintään seitsemän sijaa Högsandin parantolasta köyhäinhuoltolautakunnan sinne ehdottamille lapsille;

d) Helsingin työväenyhdistyksen, että sen kirjastoapuraha käytetään tieteellisen ja ammattikirjallisuuden ostamiseen; sekä

e) kaikkien apurahansaajain, jotka vastaavaa korvausta saamatta myöntävät tarvitseville henkilöille apua, että niiden, samalla kuin niiden on sopivissa tapauksissa tehtävä ero täällä kotipaikkaoikeutta nauttivain ja muiden täällä oleskelevain henkilöjen välillä, tulee jokaisessa tapauksessa köyhäinhuoltolautakunnan rekisteritoimistosta hankkia tarkka tieto avunanojan oloista sekä, sitä mukaa kuin avustusta muodossa tai toisessa annetaan, ilmoittaa se toimistoon rekisteröitäväksi, sekä avustusten myöntämiseen ja käytön valvontaan nähden alistua niihin määräyksiin, joita köyhäinhuoltolautakunta voi katsoa tarpeelliseksi antaa; sekä

3) että asianomaisille johto- ja lautakunnille annetaan kaupunginvaltuuston edellä kerrotuista päätöksistä tieto niiden asiaan oleviin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.

Avustus Helsingin vuokralaisyhdistykselle. Helsingin vuokralaisyhdistyksen anottua kaupunginvaltuustolta 10,000 markan avustusta sen tappion peittämiseksi, joka oli aiheutunut yhdistykselle sen toiminnasta asunnon hankkimiseksi asuntoa vailla oleville perheille kesällä ja syksyllä 1922, päätti ¹⁾ valtuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta tähän tarkoitukseen yleisistä käyttövaroistaan mainitulle yhdistykselle myöntää enintään 10,000 markan määrärahan, ja oli rahatoimikamarin määrättävä avustusmäärän suuruus tarkastettuaan yhdistyksen puheenalaista asunnonhankintaa koskevat tilit.

Avustus Helsingin sokeainyhdistykselle. Sokeain työnvälityслиikkeen ylläpitämiseksi oli Helsingin sokeainyhdistys kaupunginvaltuustolta anonut vuotuisen 30,000 markan apurahan myöntämistä. Rahatoimikamarin ehdotuksesta epäsi ²⁾ valtuusto yhdistyksen anomuksen, mikäli koski vuotuista apuraha, mutta lähetti sen lausunnon ³⁾ saamista varten apurahan myöntämisestä kuluvaaksi vuodeksi menosääntöön merkityn yleishyödyllisten yritysten

¹⁾ Valt. pöytäk. 21. 2. 24 §. — ²⁾ S:n 21. 2. 22 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 164.

ja laitosten avustusmäärärahan jakamiskysymystä valmistelemaan asetettuun valiokuntaan.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustaminen. Alempana mainitut rakennusyhtymät olivat anoneet saada osin valtioneuvoston helmikuun 3 p:nä 1922 vahvistamin¹⁾ ehdoin vuokrata rakennuspaikkaa suunnittelemlleen rakennuksille sekä myönnettäväksi mainittuihin tarkoituksiin avustuslainoja kaupungin varoista ja hankittavaksi avustus- ja kuoletuslainoja yleisistä varoista, osin ainoastaan myönnettäväksi ja hankittavaksi lainoja puheenalaisiin tarkoituksiin. Sosialilautakunnan puolettua anomuksia ja sosialiministeriön rahatoimikamarin tiedustelun johdosta alustavasti luvattua myöntää lainoja yleisistä varoista sekä kamarin yhdyttyä sosialilautakunnan ehdotukseen päätti²⁾ kaupunginvaltuusto:

1) alempana mainituille osakeyhtiöille sosialiministeriöltä anoa myönnettäväksi kuoletuslainoja valtioneuvoston sellaisiin lainoihin nähden vahvistamin ehdoin¹⁾ seuraavat määrät, nimittäin:

Bostadsaktiebolaget Floravägen 4 Asunto-osakeyhtiölle 316,800 markkaa, Bostadsaktiebolaget Floravägen 6—8 asunto-osakeyhtiölle 475,200 markkaa,

Asunto-osakeyhtiö Kaiulle Käpylässä 32,400 markkaa ja

Asunto-osakeyhtiö Tyynelle 55,000 markkaa;

2) alempana mainituille rakennusyhtymille sosialiministeriöltä anoa myönnettäväksi avustus- ja kuoletuslainoja valtioneuvoston vahvistamin ehdoin¹⁾ ja lisäksi myöntää niille kaupungin varoista avustuslainoja, suoritettaviksi budjettimäärärahasta rakennusyritysten avustuslainoja varten seuraavat määrät, nimittäin:

Asunto-osuuskunta Käpy r. l:lle yleisistä varoista avustuslainana 97,200 markkaa ja kuoletuslainana 64,800 markkaa sekä kaupungin varoista 48,600 markkaa,

Helsingin vuokralaisyhdistyksen asunto-osuuskunta Käpylä r. l:lle yleisistä varoista avustuslainana 518,000 markkaa ja kuoletuslainana 345,600 markkaa sekä kaupungin varoista 259,200 markkaa,

Oma-asunto osakeyhtiölle yleisistä varoista avustuslainana 259,200 markkaa ja kuoletuslainana 172,800 markkaa sekä kaupungin varoista 129,600 markkaa, sekä

Osakeyhtiö Virkamiesasuntoja Sampsantie 40 — Aktiebolaget Tjänstemannabostäder Sampsavägen 40 nimiselle osakeyhtiölle avustuslainana yleisistä varoista 400,000 markkaa ja kaupungin varoista 200,000 markkaa;

3) alempana mainituille rakennusyhtymille 1 pennin vuosivuokrasta m²:ltä vuokrata 50 vuoden ajaksi seuraavat korttelit tai tontit, kaikki Käpylästä, nimittäin:

Helsingin vuokralaisyhdistyksen asunto-osuuskunta Käpylä r. l:lle anomusasiakirjojen oheiseen asemakaavaan merkityn osan korttelista n:o 825;

Oma-asunto-osakeyhtiölle korttelin n:o 860 kokonaisuudessaan ja korttelin n:o 869 tontit 5, 6, 13, 15 a ja 15 b; sekä

Osakeyhtiö Virkamiesasuntoja Sampsantie 40 — Aktiebolaget Tjänstemannabostäder Sampsavägen 40 nimiselle osakeyhtiölle korttelin n:o 804 tontin n:o 40; sekä

4) valtuuttaa rahatoimikamarin sosialilautakuntaa kuultuaan ryhtymään kaikkiin edellä mainituista päätöksistä johtuviin toimenpiteisiin.

¹⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 99. — ²⁾ Valt. pöytäk. 13. 6. 13 §.

Sosiaalilautakunnan esityksestä ja hankittuaan rahatoimikamarilta lausunnon päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto Bostadsaktiebolaget Runeberggatan 25 nimiselle osakeyhtiölle sosialiministeriöltä anoa 748,000 markan kuoletuslainaa valtioneuvoston tuollaisiin lainoihin nähden vahvistamin ehdoin, kuitenkin edellyttäen, että yhtiö, ennenkuin laina myönnettiin, näytti toteen suorittaneensa mainitun tontin maksamattoman kauppahinnan osan.

Myönnettyjä elinkautiseläkkeitä. Tehtyjen hakemusten johdosta myönsi kaupunginvaltuusto seuraaville henkilöille elinkautiseläkkeen alempana mainituin määrin:

a) lokakuun 29 p:nä 1918 vahvistettujen kaupungin viranpitäjän eläkeperusteiden mukaan:

ulosottoapulaiselle J. Hytöselle 960 markkaa säädettyine kalliinajanlisäyksineen, lokakuun 1 p:stä 1923 lukien²⁾;

entiselle aluelääkärille E. Kuhlefeltille väliaikaisesti 1,600 markkaa säädettyine kalliinajanlisäyksineen, huhtikuun 1 p:stä 1923 lukien³⁾;

b) huhtikuun 15 p:nä 1913 vahvistettujen kaupungin työntekijän vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeiden perusteiden mukaan:

työmies O. Fr. Helinille 1,510 markkaa säädettyine kalliinajanlisäyksineen, marraskuun 1 p:stä 1923 lukien⁴⁾;

työmies G. Th. Sundströmille 2,400 markkaa säädettyine kalliinajanlisäyksineen, siitä päivästä lukien, jona hän erosi kaupungin palveluksesta⁴⁾;

työmies J. Karlssonille 2,400 markkaa säädettyine kalliinajanlisäyksineen siitä päivästä lukien, jona hän erosi kaupungin palveluksesta⁵⁾;

puhtaanapitotyömies T. M. Sobzakille 2,400 markkaa säädettyine kalliinajanlisäyksineen, maaliskuun 1 p:stä lukien⁶⁾; sekä

c) valtuuston erinäisten päätösten mukaan:

entiselle köyhäinhuoltohallituksen kaitsijalle Th. Fagerlundille 660 markkaa säädettyine kalliinajanlisäyksineen, marraskuun 1 p:stä 1922 lukien⁷⁾;

puhtaanapitotyömies A. Savelalle 600 markkaa säädettyine kalliinajanlisäyksineen, marraskuun 1 p:stä 1922 lukien⁸⁾;

kirvesmies V. Lönnqvistille 2,400 markkaa säädettyine kalliinajanlisäyksineen, tammikuun 1 p:stä 1923 lukien⁹⁾;

entiselle pakkahuoneen siivoojalle A. Oleniukselle 2,000 markkaa säädettyine kalliinajanlisäyksineen, kesäkuun 1 p:stä 1923 lukien⁶⁾;

konserttimestari A. Sittille 3,960 markkaa säädettyine kalliinajanlisäyksineen, syyskuun 1 p:stä 1923 lukien, kuitenkin vähentäen siitä 1,200 markkaa, mikä määrä hänelle oli myönnetty eläkettä valtion varoista¹⁰⁾;

leskirouva M. S. Hasselille 400 markkaa säädettyine kalliinajanlisäyksineen, toukokuun 1 p:stä 1923 lukien¹¹⁾;

työmiehenleski I. M. Kullbergille 300 markkaa säädettyine kalliinajanlisäyksineen, kesäkuun 1 p:stä 1923 lukien¹²⁾;

lökkisepänleski H. Petterssonille 300 markkaa säädettyine kalliinajanlisäyksineen, toukokuun 1 p:stä 1923 lukien¹³⁾; sekä

työmiehenleski A. Karlssonille 400 markkaa säädettyine kalliinajanlisäyksineen, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien¹⁴⁾.

Evättöjä eläkeanomuksia. Kaupunginvaltuusto epäsi¹⁵⁾ kansakoulun-

¹⁾ Valt. pöytäk. 13. 6. 14 §. — ²⁾ S:n 28. 11. 16 §. — ³⁾ S:n 16. 5. 20 §. — ⁴⁾ S:n 7. 2. 29 §. — ⁵⁾ S:n 7. 3. 10 §. — ⁶⁾ S:n 22. 8. 13 §. — ⁷⁾ S:n 24. 1. 23 §. — ⁸⁾ S:n 7. 2. 10 §. — ⁹⁾ S:n 7. 2. 14 §. — ¹⁰⁾ S:n 22. 8. 27 §. — ¹¹⁾ S:n 12. 9. 23 §. — ¹²⁾ S:n 3. 10. 16 §. — ¹³⁾ S:n 3. 10. 24 §. — ¹⁴⁾ S:n 12. 12. 42 §. — ¹⁵⁾ S:n 7. 3. 24 §.

opettaja V. Reiman eläkeanomuksen, koskei hakija ikään eikä virka-aikaan nähden täyttänyt eläkeohjesäännön viranpitäjille asettamia vaatimuksia.

Kaasulaitoksen entisen lyhdynsytyttäjän A. Ahosen eläkeanomuksen päätti ¹⁾ valtuusto, kun voimassa olevia säännöksiä eläkkeen myöntämisestä kaupungin työntekijöille ei voinut soveltaa esillä olevaan tapaukseen, lähettää teknillisten laitosten hallitukselle kehoittaen sitä ottamaan harkittavakseen, eikä hallituksen käytettävissä olevista varoista voitu myöntää jonkinlainen hyvitys hakijalle, joka ilman omaa syytään oli menettänyt toimensa sen johdosta, että uusi työnjako pantiin toimeen kaasulaitoksessa.

Lasten työkotiyhdistyksen johtokunnan esityksen eläkkeen myöntämisestä työkodin opettajattarelle A. von Rehausenille valtuusto epäsi ²⁾, koska neiti von Rehausen ei ollut kunnan viranpitäjä.

Ulosottoapulaisvainaja A. Josefssonin leski, rouva N. S. Josefssonin eläkeanomuksen valtuusto niinkään epäsi ³⁾, koska hakijalla oli hyvässä taloudellisessa asemassa olevia lapsia, jotka hyvin voivat huolehtia äitinsä toimeentulosta.

Eläkettä nauttivan ulosottoapulaisen G. Eklundin anomuksen korotetun eläkkeen myöntämisestä valtuusto niinkään epäsi ⁴⁾.

Myönnetty apuraha. Evätessään puhtaanapitotyömiesvainaja K. V. Johanssonin lesken, rouva E. Johanssonin elinkautiseläkeanomuksen päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto antaa hänelle 2,000 markan apurahan kerta kaikkiaan.

Evätty apurahaesitys. Suomenkielisen kansakoulujohtokunnan esityksen, että myönnettäisiin 5,000 markan apuraha kerta kaikkiaan entiselle kansakoulunopettajattarelle A. R. O. Heliölle, kaupunginvaltuusto epäsi ⁶⁾, kun opettajatar Heliöllä oli ainoastaan 6 palvelusvuotta.

Myönnettyjä matka-apurahamäärärahoja. Suomen sairaanhoitajataryhdistys oli kaupunginvaltuustolta anonut 10,000 markan määrärahan käytettäväksi stipendeiksi kaupungin palveluksessa oleville sairaanhoitajattarille, jotka aikoivat ottaa osaa toiseen pohjoismaiseen sairaanhoitajatarkongressiin Kristianiassa. Valtuusto päätti ⁷⁾ mainittuun tarkoitukseen antaa käyttövaroistaan sairaanhoitoa varten 6,000 markan määrärahan yhdistyksen käytettäväksi.

Kansanlastentarhain johtokunnan puheenjohtajan puollettua anomusta myönsi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan opetus- ja sivistyslaitoksia varten kansanlastentarhain tarkastajalle rouva S. Warheenmaalle 3,000 markan apurahan opintomatkan tekemistä varten Saksaan tutkimaan kansanlastentarhain toimintaa ja osanottoa varten kansanlastentarhain opettajattarien kokoukseen Berliinissä.

Sosiaalilautakunnan esityksestä myönsi ⁹⁾ kaupunginvaltuusto yleisistä käyttövaroistaan lautakunnan sihteerille arkkitehti A. Erikssonille 5,000 markan matka-apurahan osanottoa varten Gööteporin riemujuhlanäyttelyn yhteydessä pidettävään kansainväliseen asuntokongressiin ja käyntiä varten sinne järjestettävässä kansainvälisessä kaupunginaseமாகায়া- ja asuntonäyttelyssä.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksestä myönsi ¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan kaasulaitosta varten mainitun laitoksen toimitusjohtajalle insinööri H. Sahlbergille 4,500 markan matka-apurahan osanottoa varten Saksassa pidettävään kaasuteknikkojen kongressiin sekä käyttö-

¹⁾ Valt. pöytäk. 18. 4. 22 §. — ²⁾ S:n 31. 10. 23 §. — ³⁾ S:n 14. 11. 26 §. — ⁴⁾ S:n 28. 11. 15 §. — ⁵⁾ S:n 31. 10. 22 §. — ⁶⁾ S:n 24. 1. 20 §. — ⁷⁾ S:n 18. 4. 20 §. — ⁸⁾ S:n 16. 5. 24 §. — ⁹⁾ S:n 13. 6. 25 §. — ¹⁰⁾ S:n 13. 6. 26 §.

varoistaan sähkölaitosta varten 10,500 markan määrärahan matkastipendeiksi enintään kolmelle sähkölaitoksen viranpitäjälle osanottoa varten Gööteporissa pidettävään sähkötekniikkojen toiseen pohjoismaiseen kongressiin.

Puhtaanapitohallitus oli kaupunginvaltuustolta anonut 25,000 markan määrärahaa tilaisuuden hankkimiseksi yhdelle hallituksen jäsenelle sekä puhtaanapitolaitoksen johtajalle ja tarkastajalle käydä puhtaanapitokoneiden y. m. näyttelyssä Stuttgartissa sekä tutkia puhtaanapito-oloja Ruotsissa ja Tanskassa. Valtuusto myönsi ¹⁾ käyttövaroistaan puhtaanapitoa varten 10,000 markan määrärahan kahden puhtaanapitolaitoksen palveluksessa olevan henkilön opintomatkan kustantamiseksi.

Sairaalaylihallituksen esityksestä myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto Nikkilän mielisairaalan ylihoitajattarelle G. Gardbergille, joka vuonna 1922 matkan tekemistä varten Amerikkaan ja Skotlantiin sekä ehdollisesti Hollantiin ja Saksaan tutkimaan mielisairaiden hoitoa ja eritoten mielisairaiden elätteelle antoa oli saanut ³⁾ 6,000 markan apurahan, 5,000 markan lisäyksen mainittuun matka-apurahaan, ja oli rahamäärä suoritettava valtuuston käyttövaroista sairaanhoitoa varten.

Apurahoja kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta. Rahatoimikamari ilmoitti ⁴⁾ kaupunginvaltuuston marraskuun 2 p:nä 1921 tekemän päätöksen mukaisesti toimittaneensa kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahaston 1922 vuoden korkovarojen jaon ja tällöin antaneensa palvelijattarille M. K. Blombergille, E. Kovaselle, M. Mattssonille ja A. A. Sandbergille kullekin 225 markan apurahan.

Gustav Pauligin lahjoitusrahaston korkovarin käyttö. Rahatoimikamarin ehdotuksesta ja Helsingin kauppavaltautettujen antaman lausunnon mukaisesti myönsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto ylioppilas E. Trouppille 12,000 markan matka-apurahan Gustav Pauligin lahjoitusrahaston 1922 vuoden korkovaroista.

Rahatoimikamarin ehdotuksesta ja Helsingin kauppavaltautettujen annettua lausunnon päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto olla antamatta matka-apurahaa Gustav Pauligin lahjoitusrahaston 1923 vuoden korkovaroista; puheenalaisen vuoden käytettävissä olevat korkovarot lisättäisiin niihin korkoihin, jotka tulivat käytettäviksi vuonna 1924, jolloin riittävän suuri stipendi rahastosta voitaisiin julistaa haettavaksi.

Stipendejä C. F. Ekholmin stipendirahastosta. Jaettaessa stipendejä C. F. Ekholmin stipendirahastosta päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto, sittenkun rahatoimikamari ja Helsingin käsityö- ja tehdasyhdistys olivat antaneet lausuntonsa asiasta, antaa työnjohtaja A. G. Nymanille, kellosepäntyöntekijä T. E. Louhimolle, kirjaltaja U. Salovaaralle ja työnjohtaja F. Nymanille kullekin 1,700 markan matka-apurahan.

Postiekspeditööri John Holmströmin lahjoituksen korkovarin käyttö. Köyhäinlaitolautakunnan ehdotuksesta päätti ⁸⁾ kaupunginvaltuusto, että postiekspeditööri John Holmströmin lahjoitusrahaston korkovarot oli jaettava lautakunnan harkinnan mukaan n. k. *pauvres honteux* luokkaan kuuluville Helsingin kaupungissa kotipaikkaoikeutta nauttiville henkilöille, etusijassa sellaisille, jotka eivät nauttineet köyhäinhoidolta avustusta.

Neiti Ch. Askolinin testamentti. Testamentissaan kesäkuun 3 p:ltä 1922 oli neiti Ch. Askolin, joka sittemmin oli kuollut, määrännyt Helsingin kaupun-

¹⁾ Valt. pöytäk. 13. 6. 31 §. — ²⁾ S:n 12. 9. 16 §. — ³⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 102. —

⁴⁾ Valt. pöytäk. 24. 1. 12 §. — ⁵⁾ S:n 24. 1. 11 §. — ⁶⁾ S:n 28. 11. 6 §. — ⁷⁾ S:n 22. 8. 12 §. —

⁸⁾ S:n 2. 5. 8 §.

gille 50,000 markan suuruisen lahjoituksen, käytettäväksi pohjarahaksi kaupungin kunnallista keuhkotautisairaala varten; tämän rahamäärän korot maksettaisiin kuitenkin testamentintekijän äidille rouva K. Askolinille koko hänen elinaikansa. Rahatoimikamarin ilmoitettua tämän johdosta ryhtyneensä toimenpiteisiin kaupungin testamenttiin perustuvan oikeuden valvomiseksi, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto vastaanottaa mainitun lahjoituksen ja hyväksyä kamarin edellä kerrotun toimenpiteen.

»A. Norstedtin muisto» nimisen rahaston vastaanottaminen. Lääketieteen-tohtori K. E. Lindén oli rahatoimikamarille jättänyt Pohjoismaiden yhdyspankin pankkikirjan pääomatilille talletettuine 11,218:07 markan panoksi-neen sekä toukokuun 14 p:nä 1914 päivätyn lahjoituskirjan, jonka mukaan hän, sittenkun leskirouva H. Norstedt elinaikanaan oli hänelle antanut 4,000 markan suuruisen säästöpankkikirjan, jotta sille kertyvät korot käytettäisiin hänen miesvainajansa A. Norstedtin muistoksi köyhäin lasten kesäoleskeluun maalla, rouva Norstedtin hänelle lausuman toivomuksen mukaisesti määräsi, että puheenalaiset varat oli pankkilaitoksessa säilytettävä »A. Norstedtin muisto» nimisenä rahastona, kunnes tämä rahamäärä siihen lisättyine vuosikorkoineen ja muine mahdollisine lisäyksineen nousivat 10,000 markkaan, minkä jälkeen viimemainitulle rahamäärälle kertynyt korko vuosittain oli annettava tähän tarkoitukseen, sekä että nämä korkovarot, jotta testamentintekijän toivomus ja määrätty tarkoitus täyttyisi, oli annettava jollekin lastenhuollon edistämisyhdistykselle, jotta sen toimesta köyhille lapsille valmistettaisiin maksuton kesäoleskelu maalla. Kesäkuun 11 p:nä 1923 päivätysssä lisäyksessä lahjoituskirjaan oli lääketieteen-tohtori Lindén sen lisäksi toivomuksenaan lausunut, että vuotuisista koroista käytettäisiin $\frac{4}{5}$ ja $\frac{1}{5}$ lisättäisiin rahastoon. Erityisessä kirjelmässä oli hän sen ohessa toivomuksenaan lausunut, että Lastentarhain kesäsiirtolayhdistys, niin kauan kuin se oli olemassa ja työskenteli asiakirjassa mainitun tarkoituksen hyväksi, saisi käyttää maksettavat korot, jota vastoin rahatoimikamarin, jos mainittu yhdistys lakkasi ja lopetti mainitun toiminnan, oli luovutettava käytettävissä olevat korot jollekin toiselle yhtymälle, joka työskenteli puheenalaisen tarkoituksen hyväksi.

Sittenkun rahatoimikamari oli kaupungin puolesta vastaanottanut lahjoituksen hoidettavaksi edellä mainittujen määräysten ja toivomusten mukaisesti, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto kamarin anomuksesta hyväksyä tämän toimenpiteen.

Aurore Demidoffin myötäjäraha-rahastosta suoritettavain myötäjämääräin korotus. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunta huomautti, että Aurore Demidoffin myötäjäraha-rahaston pääoma oli siinä määrin lisääntynyt, että keväällä 1923 mainituista kansakouluista päästetyille tytöille voitiin jakaa yhteensä 18,000 markkaa eli kaikkiaan 36 tytölle kullekin 500 markan myötäjät. Kun kuitenkin lahjoittajan tarkoitus oli ollut, että myötäjät vuosittain jaettaisiin pienemmälle määrälle tyttöjä, jotta heille varattaisiin mahdollisuus naimisiin mennessään puheenalaisilla varoilla hankkia vaatimaton koti, mutta myötäjämäärät vallitsevan rahan arvon johdosta olivat tähän tarkoitukseen aivan riittämättömät ja niin lukuisain myötäjäkirkkain vuotuinen jakaminen oli tuottanut erinäisiä vaikeuksia, esitti johtokunta, joka oli havainnut 3,000 markan määrän nyttemmin likimain vastaavan lahjoituskirjassa tarkoitettujen myötäjien arvoa, ryhdyttäväksi sen suuntaisiin toimenpitei-

1) Valt. pöytäk. 21. 2. 9 §. — 2) S:n 22. 8. 22 §.

siin, että myötäjaiskirjat saataisiin antaa viimeainitun määräisinä. Sittenkun ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta puolestaan oli yhtynyt tähän esitykseen ja rahatoimikamarikin, ilmoittaen, että viimeksi oli annettu 48 myötäjaiskirjaa, joista 36 suomenkielisissä ja 12 ruotsinkielisissä kansakouluissa, oli selittänyt katovansa myötäjaiskirjain jakamisen vähälukuisemmalle määrälle kansakoulutyttöjä käyvän yhteen lahjoittajan tarkoituksen kanssa, semmoisena kuin se kävi ilmi joulukuun 5 p:nä 1836 päivätyistä lahjoituskirjasta, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto oikeuttaa kansakoulujohtokunnat käyttämään lahjoitusvaroja suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan esityksessä ehdotetulla tavalla.

Richard Heimbergerin palkintorahaston ohjesäännön muutos. Alempain käsityöläiskoulujen johtokunnan ja rahatoimikamarin ehdotuksesta vahvisti²⁾ kaupunginvaltuusto Richard Heimbergerin palkintorahaston ohjesäännön 2 §:än sellaisen muutoksen³⁾, että alempain käsityöläiskoulujen oppilaille rahastosta annetut palkinnot ovat enintään 200 markkaa alemmissa ja enintään 300 markkaa ylemmissä luokissa.

Rafael Ahlströmin rahastojen hoitoa koskevien määräysten muuttaminen. Sittenkun kaupunginvaltuusto oli vuonna 1922 vahvistanut⁴⁾ Rafael Ahlströmin rahastojen hoitoa koskevat määräykset, esitti Suomen Säveltaiteilijain liitto, kieltäytyen valitsemasta jäsenen siihen viisimiehiseen komiteaan, jonka tuli jakaa musiikin, sävellysten ja laulutaiteen edistämiseksi aiottu korko- varat, kaupunginvaltuustolle erinäisiä muutoksia tehtäväksi mainittuihin määräyksiin. Liiton ehdotuksen⁵⁾ mukaan olisi 4 §:n sisältö pantava 3 §:än ja muutettava yleisemmäksi siten, että korko- varat käytettäisiin tarkoituksia varten, jotka taiteellisesti tai taloudellisesti hyödyttivät maan samanaikaista musiikkielämää. 3 §:n säännökseltä taas olisi muutettava sellaisiksi, että sävellyksen sekä soitin- ja vokaalimusiikin edistämiseksi tarkoitettu varat jätettäisiin liiton käytettäväksi, jonka varojen jakamista varten tulisi keskuudestaan muodostaa kolmeksi vuodeksi kerrallaan valittu komitea, johon kuuluisi viisi jäsentä ja kolme varajäsentä, ja jossa liiton kummankin kieliryhmän, suomen- ja ruotsinkielisen, tulisi olla edustettuina vähintään kahdella jäsenellä ja yhdellä varajäsenellä; komitean työhön tulisi sitäpaitsi yhden A. Ahlström osakeyhtiön jäsenen saada äänestysoikeutettuna jäsenenä ottaa osaa, jos yhtiö niin haluaisi.

Antamassaan lausunnossa vastusti A. Ahlström osakeyhtiö, joka periaatteellisesti piti muutosehdotuksia sopimattomina, jyrkästi 4 §:n muuttamista, mutta ei tahtonut, siihen nähden että avustukset mahdollisimman pian olisi jaettava, vastustaa ehdotettua 3 §:n muutosta. Yhtiö kieltäytyi kuitenkin yhteistyöstä liiton kanssa valitsemalla edustajansa komiteaan, jonka liitto tulisi asettamaan.

Rahatoimikamarin mielestä⁵⁾ Rafael Ahlströmin kaupungin huostaan luovutettuja varoja oli pidettävä A. Ahlström osakeyhtiön lahjoituksena, jonka vuoksi mitään muutoksia rahaston hoitoa koskeviin määräyksiin ei voinut tehdä yhtiön suostumuksesta. Säveltaiteilijain liiton esitys, joka näytti johtuneen ambitionisyydestä, olisi kokonaisuudessaan evättävä.

Uudessa asiassa tekemässään esityksessä muutti Säveltaiteilijain liitto senjälkeen ehdotuksensa 3 §:än nähden sikäli, että ehdotettuun komiteaan A. Ahlström osakeyhtiön edustajan sijasta tulisi rahatoimikamarin valitsema

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 18 §. — ²⁾ S:n 22. 8. 23 §. — ³⁾ Ks. kunn. asetuskok. siv. 94. —

⁴⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 103—105. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 10.

jäsen, ja 4 §:än nähden, että mainittu pykälä pysytettäisiin mutta että siihen tehtäisiin selittävä lisäys, jota vastoin rahatoimikamari toisessa lausunnossaan pysyi aikaisemmin lausumassaan mielipiteessä.

Valmisteluvaliokunta ehdotti lopuksi sellaista muutosta 3 §:än, että varoja hoitaisi seitsenjäseninen lautakunta, johon Säveltaiteilijain liitto valitsisi viisi sekä A. Ahlström osakeyhtiö ja rahatoimikamari kumpikin yhden jäsenen, minkä ohessa valittaisiin neljä varajäsentä, joista Säveltaiteilijain liitto valitsisi kaksi sekä mainittu osakeyhtiö ja kamari kumpikin yhden, minkä ohessa liiton edustajia lautakuntaan valittaessa olisi huomioon otettava, että kumpaistakin liiton kieliryhmää edustaisi vähintään kaksi jäsentä ja yksi varajäsen; muutosehdotus 4 §:än nähden olisi sitävastoin evättävä. Ennenkuin tämä ehdotus esitettiin kaupunginvaltuustolle, oli valiokunta kuullut A. Ahlström osakeyhtiön mieltä siitä, ja oli yhtiö ilmoittanut, että yhtiö, vaikkakin se edelleen piti liiton esitystä aiheettomana, voi yhtyä valiokunnan ehdotukseen.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi kaupunginvaltuusto kaikilta kohdin valmisteluvaliokunnan ehdotuksen ¹⁾.

1924 vuoden tulo- ja menosääntö. Sittenkun rahatoimikamari oli laatinut ehdotuksen ²⁾ 1924 vuoden tulo- ja menosäännöksi ja budjettivaliokunta oli antanut siitä lausunnon ³⁾ otti kaupunginvaltuusto ehdotukset käsiteltäväkseen sekä vahvisti ⁴⁾ kaupungin 1924 vuoden tulo- ja menosäännön ⁵⁾, joka osoitti seuraavat loppusummat:

Menot.

1. Kaupungin velat	Smk	27,825,985: 54
2. Kaupungin virastot	»	4,750,671: —
3. Kunnallishallinto	»	10,332,794: 55
4. Palolaitos	»	3,847,902: —
5. Poliisilaitos	»	6,010,731: —
6. Yleiset rasitukset	»	670,800: —
7. Terveystenhoito	»	4,153,902: 99
8. Sairaanhoido	»	23,365,944: 50
9. Köyhäinhoito	»	16,723,906: —
10. Lastensuojelutoiminta	»	10,463,459: 95
11. Opetus- ja sivistyslaitokset	»	30,615,460: 90
12. Kaupungin teknilliset laitokset	»	57,629,453: —
13. Yleiset työt	»	45,122,841: —
14. Katu- ja laituri-valaistus	»	2,331,360: —
15. Puhtaanapito	»	9,587,983: —
16. Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola ..	»	8,473,305: —
17. Kaupungin kiinteä omaisuus	»	12,503,552: 10
18. Eläkkeet ja apurahat	»	1,470,000: —
19. Sekalaiset menot	»	49,303,462: 56
Yhteensä	Smk	325,183,515: 09

¹⁾ Valt. pöytäk. 12. 9. 5 §; ks. kunn. asetuskok. siv. 83. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 20. — ³⁾ S:n n:o 28. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 28. 12. 2 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 29.

Tulot.

Säästö vuodelta 1922	Smk	41,000,000: —
1. Lainat ja korot	»	30,938,150: —
2. Tuloa tuottavat oikeudet	»	17,941,090: —
3. Terveysten- ja sairaanhoito	»	11,768,074: —
4. Köyhäinhoito ja lastensuojelutoiminta	»	8,929,242: 47
5. Opetus- ja sivistyslaitokset	»	8,268,085: —
6. Kaupungin teknilliset laitokset	»	66,947,790: —
7. Yleiset työt	»	511,600: —
8. Puhtaanapitolaitos	»	3,846,951: —
9. Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola ..	»	9,838,000: —
10. Kaupungin kiinteä omaisuus	»	12,420,908: —
11. Sekalaiset tulot	»	1,908,201: —
12. Verotus	»	110,865,423: 62
	Yhteensä Smk	325,183,515: 09

Budjetin järjestely y. m. Budjetin muodolliseen järjestelyyn nähden oli tehty se muutos, että ylimääräiset ja tilapäiset menot oli merkitty keskimääräiseen numerosarekkeeseen, jota vastoin n. s. tilityserät olivat nimikesarekkeeseen merkittyinä asteriskilla (*).

Kaupungin omiin taloihin sijoitettuja kunnan virastoja ja laitoksia varten merkittiin vuokraerät budjettiin ainoastaan, mikäli puheenalaiset laitokset harjoittivat liike- tai sellaista toimintaa, että oli odotettavissa valtioapua niiden vuokramenoihin.

Edellämainittujen rahatoimikamarin budjettiehdotukseen tekemien muutosten johdosta oli budjettivaliokunta ehdottanut, että kaupunginvaltuusto kehoittaisi kamaria edelleen valmistelemaan ja valtuustolle tekemään erityisen esityksen, oliko ja missä määrin, tilityseriä vastaisiin meno- ja tulo-sääntöihin merkittävä, jossa yhteydessä kamarin tuli esittää valtuustolle ehdotus, oliko teknillisiä laitoksia budjetissa veloitettava laitosten perustamis-pääosan korosta, mutta päätti kaupunginvaltuusto, eväten valiokunnan esityksen, kehoittaa rahatoimikamaria valmistelemaan kysymystä tulo- ja menosäännön laatimista koskevain voimassa olevain määräysten perinpoh-jaisesta muutoksesta sekä valtuustolle tekemään ehdotuksen tarpeelliseksi havaituiksi muutoksiksi.

Sen johdosta että kaupungin halkokonttori oli lopettanut¹⁾ toimintansa, väheni menosäännön pääluokkain luku 1:llä eli 20:sta 19:ään ja tulosäännön osastojen luku 13:sta 12:een.

Menojen kokonaismäärä oli 325,183,515: 09 markkaa 1923 vuoden budjetin 289,242,714: 59 markan sijasta. Tällöin on otettava huomioon, että menojen lisääntymistä vastasi vielä suurempi tulojen lisääntyminen, johtuen etusijassa siitä, että oli olemassa 41,000,000 markan säästö edelliseltä vuodelta, minkä johdosta myöskin verotuksen avulla hankittava rahamäärä aleni 124,258,459: 29:stä 110,865,423: 62 markkaan.

Palkkamenot merkittiin edelliseltä vuosipuoliskolta III palkka-asteikon ja jälkimmäiseltä vuosipuoliskolta IV asteikon mukaan lasketuin määrin, mutta kun oli todennäköistä, että IV:s asteikko sovellettaisiin koko vuonna 1924, varattiin 3,000,000 markkaa siitä johtuvaa menojen lisääntymistä varten.

¹⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 94 sekä tätä kert. siv. 90.

Rahatoimikamarin budjettiehdotuksen lähettämisen yhteydessä tekemään anomukseen kamarin oikeuttamisesta vuonna 1924 kaupungin tarpeisiin käyttää lyhytaikaista luottoa, enintään 80,000,000 markan määrään, kaupunginvaltuusto myöntyi.

Seuraavassa tehdään tarkemmin selkoa niistä tärkeimmistä muutoksista, joita kaupunginvaltuuston hyväksymä budjetti osoitti verrattuna 1923 vuoden budjettiin.

Menot ensimmäisen pääluokan, Kaupungin velat, kohdalla merkittiin 27,825,985:54 markan määrin, osoittaen 1923 vuoden budjettiin verraten vähennyistä 20,910,671:70 markkaa, mistä määrästä 12,943,450 markkaa koski lukua Kuoletukset, 2,974,621:70 markkaa lukua Korot ja 4,992,600 markkaa lukua Sekalaiset menot.*

Toisen pääluokan, Kaupungin virastot, kohdalla otettiin huomioon luvussa Maistraatti kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemä päätös¹⁾ erinäisten viranpitäjain palkanjärjestelystä sekä määrärahan korottamisesta lomanaikaisia viransijaisia varten 8,000 markalla suoritettavaksi palkkioina maistraatin kaupunginpalvelijain lomaviransijaisille. Maistraatin tekemä esitys samanlaisen määrärahan myöntämisestä myöskin viraston virkamiehille jätettiin huomioonottamatta. Luvussa Raastuvanoikeus otettiin niinkään huomioon erinäiset aikaisemmin päätetyt²⁾ palkankorotukset. Uutena määrärahana merkittiin 24,469 markkaa kiinnitysluetteloiden uusimista varten. Ulosottolaitoksen menosääntöä vahvistettaessa otettiin huomioon valtuuston päätös²⁾ toisen kaupunginvoudin siirtämisestä ylempään palkkaluokkaan sekä 1 uuden kanslia-apulaisenviran ja 2 uuden ulosottoapulaisen toimen perustamisesta kaupunginvoudin konttoriin sekä 1 uuden kanslia-apulaisenviran ja 4 uuden ulosottoapulaisen toimen perustamisesta rikostuomioiden toimeenpanijan konttoriin. Uutena määrärahana merkittiin 28,800 markkaa 8 ylimääräisen ulosotto-apulaisen palkkaamiseen, jotka otettaisiin toisen kaupunginvoudin palvelukseen kolmeksi kuukaudeksi vuonna 1924 1917—20 vuosien verorästien perimistä varten. Määräraha maistraatin käytettäväksi verojen perinnän jouduttamiseksi korotettiin 359,563 markaksi. Raastuvan arkiston tarverahain määrärahaa korotettiin 43,200 markalla, jotta kävisi mahdolliseksi hankkia pahvikoteloja piirustusten säilyttämistä varten. Määrärahan kokonaisuus toisen pääluokan kohdalla oli 4,750,671 markkaa ja osoitti 1923 vuoden budjetin vastaavaan määrään verraten lisäannystä 119,531:25 markkaa.

Kolmannen pääluokan, Kunnallishallinto, kohdalla korotettiin luvussa Kaupunginvaltuusto erä Vuokra ja valaistus 59,550 markaksi, johtuen siitä että valtuuston huoneistojen vuokrasopimukset päättyivät vuonna 1924 ja vuokra uusissa sopimuksissa oli merkitty 6,750 markalla korotetuun määrään. Valtuuston tarverahoihin osoitettiin 400,000 markkaa 350,000 markan asemesta edellisenä vuonna. Lisäannus aiheutui kohonneista painatuskustannuksista. Luvussa Rahatoimikonttori otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös²⁾ kaupunginjohtajain palkkaan nähden sekä erinäisten viranpitäjain palkanjärjestelystä²⁾. Rahatoimikonttorin puhelinkeskuksen menot kohosivat 14,000 markalla, johtuen m. m. siitä että täytyi hankkia uusi puhelinpöytä. Lukuun Satamahallinto merkittiin kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemistä päätöksistä johtuneet palkkausmäärärahan muutokset, satamahallituksen vahtimestarin palkkiota korotettiin 8,400 markalla, kanslia-apulaisen

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 77. — ²⁾ S:n siv. 79.

lomaviransijaiselle myönnettiin 1,000 markan palkkio ja hallituksen käytettäväksi arvaamattomiin tarpeisiin annettiin 10,000 markkaa. Satamaviskaalien palkkion sijaan, joka vuonna 1923 oli 7,200 markkaa, merkittiin satamaliikennekonttorin palkkausten joukkoon 14,280 markkaa 3 satamakatsantomiestä ynnä 1 esimiestä varten¹⁾. Vahvistettaessa määrärahaa satamaliikennekonttorin ylimääräisten apulaisten palkkausta varten tehtiin sellainen muutos, että merkittiin yhden koneenkäyttäjän apulaisen palkka 12 kuukaudelta aikaisemman 6 kuukauden asemesta sekä 2 konttorikirjurin palkka 10 kuukaudelta 8 kuukauden asemesta, minkä ohessa otettiin huomioon, että yksi hissilaitoksen koneenkäyttäjäntoimi oli lakkautettu. Tavarasuojien esimiehen palkkio korotettiin 4,800:stä 7,200 markaksi. Lämpömäärärahaa korotettiin sen johdosta, että konttorin täytyi hankkia polttoaineita sekä Länsirannan rautatiepaviljonkiin että Sörnäsin tullipaviljonkiin. Tilastokonttorin menosäännössä otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös²⁾ erinäisten viranpitäjien siirtämisestä ylempään palkkaluokkaan; kunnallisen asetuskokoelman julkaisukustannukset yhdistettiin painatuskustannuksiin. Sosialilautakunnan menosääntöön tehtiin erinäisiä muodollisia muutoksia, kun kansliaapulaisen palkka merkittiin erään Palkkaukset, ja lomaviransijaisten palkkio erotettiin tarverahain määrärahasta ja merkittiin erityisenä eränä. Luvut Työnvälitystoimisto³⁾ ja Revisionilaitos eivät osottaneet mainittavia muutoksia. Luvussa Verotusvalmistelu korotettiin verotuslautakunnan jäsenen palkkio 20:sta 40 markaksi kokoukselta, minkä ohessa uutena määrärahana merkittiin tutkijalautakunnan jäsenen palkkiot, kaikkiaan 2,400 markkaa. Kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemä päätös⁴⁾ vuokrantarkkailulautakunnan jäsenten palkkioiden korottamisesta sekä lautakunnan lakkauttamisesta kesäkuun 1 p:stä 1924 otettiin huomioon lautakunnan menosääntöä vahvistettaessa. Lukuun Rakennustarkastus merkittiin avustavan rakennusinsinööriin⁵⁾ palkka, jotavastoin luvut Holhouslautakunta, Oikeusaputoimisto ja Urheilulautakunta olivat likimain entisellään. Raittiuslautakunnan määrärahaa valistustoimintaa varten korotettiin 8,000 markalla. Sekalaisten menojen joukkoon merkittiin apumaksut kaupunkiliitoille 124,270 markkaan korotetuin määrin sekä uutena määrärahana jäsenmaksu⁶⁾ Suomen satamaliitolle, 10,000 markkaa. Rahatoimikamarin käyttövarat korotettiin 500,000 markaksi. Kolmannen pääluokan määrärahain kokonaismäärä oli 10,332,794: 55 markkaa kaikkiaan 12,167,842: 10 markan sijasta vuonna 1923.

Neljännän pääluokan, Palolaitos, kohdalle merkittiin uusina määrärahoina 125,000 markkaa kaasuruiskuauton ostoa varten, 50,000 markkaa jysinkoneen ostoa varten sekä 1,000 markkaa tilapäisten autonkuljettajain palkkioihin. Kypärävaraston täydentämiseen osoitettiin 12,000 markkaa. Neljäs pääluokka päättyi 3,847,902 markkaan 3,817,746 markan sijasta edellisellä vuonna.

Kaupungin poliisilaitoksesta olevain menojen, viides pääluokka, laskettiin kohoavan 570,674 markalla 6,010,731 markkaan.

Kuudennen pääluokan, Yleiset rasitukset, kohdalla korotettiin määräraha avustuksia varten asevelvollisten perheille 200,000:sta 360,000 markaksi, jotavastoin määräraha karjarahoja ja kylvöviljamaksuja varten poistui. Tämän pääluokan kokonaismenot nousivat 670,800 markkaan 510,854: 96 markan sijasta vuonna 1923.

1) Ks. tätä kert. siv. 80. — 2) S:n siv. 78. — 3) Vrt. tätä kert. siv. 78. — 4) Ks. tätä kert. siv. 87 ja 152. — 5) S:n siv. 151. — 6) S:n siv. 141.

Vahvistettaessa menoja seitsemännen pääluokan, Terveystenhoito, kohdalla, otettiin huomioon kaupunginvaltuuston aikaisemmin päättämät¹⁾ erinäisten viranpitäjien palkanjärjestelyt. Yhden kanslia-apulaisen palkka siirrettiin luvusta Terveystenhoitolautakunta lukuun Terveyspoliisi, maidontarkastus. Määräraha siivousta ja raporttien noutamista varten korotettiin 16,000:sta 24,000 markkaan. Luvusta Lääkärit ja sairaanhoitajattaret poistui yhden aluelääkärin ja naispuolisen lääkärin palkka, joiden virat oli lakkautettu sekä keuhkotautilääkärin palkka, jonka palkkamääräraha siirrettiin kymmenennen pääluokan kohdalle. Menot lääkäripäivystyksestä sunnuntai- ja pyhäpäivisin, lääkärin palkkiot yökänneistä sekä yöpäivystyksestä terveystenhoitolautakunnan huoneistossa yhdistettiin yhteiseksi eräksi Lääkäri- ja yöpäivystys. Lääkärivastaanottoa varten Käpylässä ja Pasilassa osoitettiin 24,800 markkaa aikaisemman 8,760 markan asemesta sekä maidontarkastusta varten 147,265 markkaa 10,000 markan asemesta vuonna 1923. Lihantarkastusaseman vuokra korotettiin 124,374:99 markaksi kesäkuun 1 p:nä 1924 voimaan astuvan uuden vuokrasopimuksen mukaisesti. Kustannukset puhtaaksikirjoituksesta asemalla, jotka aikaisemmin olivat sisällyneet tarverahoihin, merkittiin 6,000 markan määrin erityiseen-erään. Luvusta Poliklinikat ja muu sairaanhoito poistuiivat määrärahat keuhkotautisten tiedonantotoimistoa ja poliklinikkaa sekä Oulunkylän kesäpäiväparantolaa varten, jotka siirrettiin uuteen lukuun, sekä määräraha hammaslääkäri Aspelundille hänen kansakouluoppilaille antamastaan hammasten hoidosta, koska herra Aspelund oli ilmoittanut aikovansa lopettaa mainitun toiminnan. Sen sijaan osoitettiin 200,000 markkaa kunnallisen hammaspoliklinikan perustamista ja ylläpitoa varten. Seitsemännen pääluokan kohdalle merkittiin uutena lukuna nimikkeellä Keuhkotautisten tiedonantotoimisto ja poliklinikka kaupungin menot keuhkotaudin vastustamisesta, nimittäin määrärahat mainittua toimistoa ja poliklinikkaa varten 294,199 markkaa, Kotkankadun palvelijatarkotia varten 7,800 markkaa, parantolahoidon kustantamiseen 150,000 markkaa, mikä määräraha aikaisemmin oli ollut köyhäinhoidon menosäännössä, Oulunkylän kesäpäiväparantolaa varten 80,000 markkaa ja sairaus-sijoja varten Högsandin parantolassa 52,645 markkaa, jotka viimeainitut kustannukset aikaisemmin oli suoritettu yhdeksänentoista pääluokan kohdalle merkitystä määrärahasta yleishyödyllisiin tarkoituksiin. Seitsemäs pääluokka päättyi 4,153,902:99 markkaan kaikkiaan 3,728,121:50 markan sijasta 1923 vuoden budjetissa.

Kahdeksannen pääluokan, Sairaanhoito, kohdalle merkittiin sairaalaylihallituksen ja sairaalain tiliviraston menot pääasiassa entisin määrin. Sairaalain palkkamäärärahain joukkoon merkittiin lääkärin lomaviransijaisten palkkiot, Marian sairaalaa varten 9,180 markkaa, Kulkutautisairaalaa varten 4,590 markkaa, Kivelän sairaalaa varten 9,180 markkaa ja Nikkilän mielisairaalaa varten 6,240 markkaa. Kaupunginvaltuuston tekemän, puhelinkeskuksen perustamista Marian sairaalaan koskevan, päätöksen²⁾ johdosta merkittiin puhelimenhoitajan palkkaa 12,000 markkaa. Sairaalain ruokintakustannusten laskettiin nousevan 6,744,143 markkaan, jolloin oli otettu huomioon ruuanhintojen huojistuneen, niin että kustannukset henkilöltä päivää kohti oli voitu laskea Nikkilän mielisairaalassa 1 markkaa sekä muissa sairaaloissa 50 penniä pienemmiksi kuin edellisenä vuonna. Sairaalain menot nousivat kaikkiaan 22,405,294 markkaan. Luvusta Erinäiset sairaanhoitokulut

¹⁾ Vrt. tätä kert. siv. 78. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 65.

poistui määräraha varasairaaloita varten, koska mainittuja rakennuksia ei enää käytetty sairaanhoitotarkoituksiin. Määrärahaa arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan korotettiin Nikkilän mielisairaalaan, oli vuonna 1924 suoritettava tästä määrärahasta. Määrärahan kokonaismäärä tämän pääluokan kohdalla nousi 23,365,944: 50 markkaan 23,748,240: 25 markan sijasta 1923 vuoden budjetissa.

Yhdeksännen pääluokan, Köyhäinhoito, kohdalla otettiin eri palkkaeria vahvistettaessa huomioon kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemät päätökset ¹⁾ erinäisten virkain uudestijärjestämisestä. Kunnalliskodin ja työlaitoksen ruokintamenot nousivat 1,683,966 markkaan ja 435,450 markkaan, laskien päiväkustannusta 6: 50 markkaa hoidokkia kohti kunnalliskodissa ja 7 markkaa työlaitoksessa; viimeainitusta määrästä oli 50 penniä hyvitystä ruuan valmistuksesta. Luvusta Apurahoja ja kustannuksia laitoksien ulkopuolella hoidettavista köyhistä poistettiin erästä Sairaanhoidokustannukset lastenkoti Droppenille suoritettavat maksut, jotka merkittiin kymmenennen pääluokan kohdalle, kolmanteen lukuun, sekä keuhkotautiparantoloille suoritettavat maksut, jotka merkittiin seitsemännen pääluokan kohdalle, kymmenenteen lukuun. Koko pääluokan menojen määrä oli kaikkiaan 16,723,906 markkaa, mikä määrä 493,311 markalla alitti 1923 vuoden menosäännön vastaavan määrän.

Kymmenennen pääluokan, Lastensuojelutoiminta, kohdalla merkittiin erä Palkkaukset, Lastenkodit ja kasvatuslaitokset nimisessä luvussa huomioon ottaen kaupunginvaltuuston päätös ²⁾ Toivolan lastenkodin hoitajattaren toimen siirtämisestä 3:sta 2 palkkaluokkaan sekä uuden hoitajattaren toimen perustamisesta samaan lastenkotiin. Bengtsärin kasvatuslaitoksen menosääntöön merkittiin ³⁾ lämmittäjän palkkio. Alaikäisistä lainrikkojista olevat sekä koulukodin kustannukset, jotka 1923 vuoden budjetissa sisältyivät elätteelleantokustannuksiin, merkittiin budjettiin vastaanotto- ja havaintokotia varten. Viimeainitun kodin keittäjättären palkkaa korotettiin, koska oli osoitautunut mahdottomaksi palkata kelvollista henkilöä vahvistetusta palkasta. Kaikkien lastenkotien ja kasvatuslaitosten ruokintamenot nousivat 1,696,455 markkaan, osoittaen, vaikka päiväkustannukset lasta kohti olivat alenneet, lisäännystä edelliseen vuoteen verraten 134,560 markkaa, johtuen siitä, että lomaviransijaisten elatuskustannukset oli siirretty tähän kohtaan erästä Palkkiot ja edut sekä että paikkain luku oli lisääntynyt sekä vastaanotto- ja havaintokodissa että Ryttylän kasvatuslaitoksessa. Kaikkien laitosten vuokramenot nousivat 103,780:sta 259,807: 95 markkaan. Lisäännys aiheutui etusijassa vastaanotto- ja havaintokodin korkeasta vuokrasta. Elätteelleantoa y. m. varten osoitettiin 3,630,000 markkaa, mistä määrästä 300,000 markkaa maksuja lastenkoti Droppenille, jotka aikaisemmin oli merkitty köyhäinhoidon menojen joukkoon. Määrärahat koulukotia sekä alaikäisten lainrikkojain hoitoa varten poistuivat, kuten mainittiin, tästä kohdasta. Määrärahat maatiloja varten nousivat 925,986 markkaan, mistä määrästä 153,120 markkaa Toivolan tilaa varten, joka ensi kerran esiintyi menosäännössä. Kaikkiaan kohosivat lastensuojelutoiminnan menot 660,817: 45 markalla 10,463,459: 95 markkaan.

Yhdennentoista pääluokan, Opetus- ja sivistyslaitokset, kohdalla merkittiin suomenkielisten kansakoulujen menosääntöön uusi 600,000 markan mää-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 78 ja 81. — ²⁾ S:n siv. 156. — ³⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 167.

räraha kaluston ostoa varten Kaisaniemen kansakouluun. Kaupungin apuraha kansakoululasten kesäsiirtoloiden voimassapitämiseksi, joka aikaisemmin oli suoritettu yhdeksänentoista pääluokan kohdalle yleishyödyllisiin tarkoituksiin merkitystä määrärahasta, merkittiin sekä suomen- että ruotsinkielisiin kansakouluihin nähden erään Oppilaiden virkistysmatkat. Uusina menerinä merkittiin koulunhoitajatarjoiminnan menot. Kansakoulujen menot nousivat kaikkiaan 19,151,752 markkaan. Neljäs luku, Ammattiopetuslaitosten keskusjohtokunta, tuli entisen samojen laitosten keskuslautakunnan tilalle¹⁾ ja osoitti tähän verraten menojen lisäännystä 15,083 markkaa, jonka osaksi korvasi se seikka, että johtokuntien puheenjohtajain ja jäsenten palkkiot poistuivat kaikista ammattiopetuslaitosten erikoismenosäännöistä. Yleisten ammatilaiskoulujen menojen laskettiin nousevan 648,769 markkaan, mistä määrästä 275,300 markkaa taideteollisuuskeskuskoulun, 247,577 markkaa alempain käsityöläiskoulujen ja 125,892 markkaa kunnallisen yhdenpäivänkoulun menoja. Valmistavan poikain ammattikoulun menosääntö osoitti pienehkön menojen lisäännksen, joiden kokonaismäärä oli 473,170: 90 markkaa, jota vastoin tyttöjen ammattikoulujen menojen voitiin todeta vähenneen 6,643 markalla 585,266 markkaan. Työväenopiston menosääntö oli melkein entisellään ja päättyi 411,443 markkaan. Laskettaessa lastentarhain menoja vuonna 1924 otettiin huomioon, että vuokra- ja polttoainekustannukset nousivat, jotavastoin lasten ruokintakustannukset melkoisesti alenivat. Määräraha kokonaismäärä oli 4,329,820 markkaa, mistä määrästä 20,880 markkaa Fylgian lastentarhaan yhdistetyn vapaa-aikakodin laajentamiseen. Yhdeksänteen lukuun merkityt määrärahat kauppaoppilaitoksia ja teknillistä opetusta varten korotettiin kaikkiaan 95,000 markalla 315,000 markkaan. Luvussa Kaupunginkirjasto otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös²⁾ kaupunginkirjastonhoitajan siirtämisestä ylempään palkkaluokkaan. Määräraha ylimääräisiä apulaisia sekä lomaviransijaisia varten vahvistettiin laskien 8 markkaa tunnilta 6 markan sijasta vuonna 1923. Painatus- ja sidontakustannusten laskettiin nousevan 225,000 markkaan huomioonottaen, että avohyllyjärjestelmä vaati uudestaan sitomaan entistä määrää enemmän sekä että uusi luettelo 10 viime vuoden kuluessa hankitusta ruotsalaisesta ja vieraskielisestä kirjallisuudesta painatettaisiin. Vahvistettaessa määrärahaa kaluston ostoa varten otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös³⁾ uusien kirjahyllyjen hankkimisesta Rikhardinkadun kirjastotaloon. Kaikkiaan laskettiin kaupunginkirjaston menojen nousevan 1,830,022 markkaan. Kaupungin museota varten osoitettiin 93,390 markkaa. Kahdestoista luku, Musiikkilautakunta, päättyi 2,426,565 markkaan, mistä määrästä lautakuntaa varten 57,431 markkaa, kaupunginorkesteria varten 2,124,534 markkaa, ulkoilmakonserttien järjestämisestä varten uusi 9,600 markan määräraha sekä avustuksia erinäisiin sivistystarkoituksiin 235,000 markkaa. Määräraha kaupunginorkesteria varten määrättiin huomioon ottaen kaupunginvaltuuston päätös⁴⁾ orkesterin pysyttämisestä 69-miehisenä. Ehdoiksi mainittujen avustusten saamista varten määrättiin, että Suomen kansallisteatteri ja Svenska teatern kumpikin vuonna 1924 antoivat 30, Kansan näyttämö 6 ja Suomalainen ooppera 10 kansannäyttämöä puolilla tai sitä huokeammilla hinnoilla, huviveroa lukuunottamatta. Yhdestoista pääluokka päättyi 30,615,460: 90 markkaan, osoittaen edelliseen vuoteen verraten lisäännystä 1,110,092: 30 markkaa.

Kahdennentoista pääluokan, Kaupungin teknilliset laitokset, kohdalle

1) Ks. tätä kert. siv. 144. — 2) S:n siv. 78. — 3) S:n siv. 48. — 4) S:n siv. 150.

merkittyjen vesijohtolaitoksen menojen laskettiin nousevan 5,563,385 markkaan 1923 vuoden budjetin 5,203,805 markan sijasta. Hallintoa varten osoitettiin 428,924 markkaa, käyttöä varten 2,486,524 markkaa, johtoverkkoa ja vesisäiliötä varten 283,917 markkaa, jakelua varten 341,654 markkaa, johtotyöosastoa, työpajaa ja varastoa varten 301,086 markkaa, sekalaisia menoja varten 406,550 markkaa, yleisiä vesiposteja ja satamain johtoja varten 125,000 markkaa, arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan 180,000 markkaa sekä uutistöitä varten 1,010,000 markkaa. Viimemainittu määräraha jakautui seuraavasti: vesimittarien osto 70,000 markkaa, satamapostien ja johtojen teettäminen Saukkosaaren rantaan 70,000 markkaa, erinäisiä vanhojen vesijohtojen uudistustöitä 246,000 markkaa, vesijohdon teettäminen Osmontiehen, Pellervontiestä etelään, 52,000 markkaa, Siamintiehen Damaskuksentien ja Syriankadun väliin 176,000 markkaa, Koreankatuun Siamintien ja Kumtähden viertotien väliin 100,000 markkaa, Syriankatuun mainitun kadun tontista n:o 16 Toukolan viertotiehen 39,000 markkaa, erinäisiä vesijohtotöitä omakotialueella, rahatoimikamarin määräyksen mukaan 100,000 markkaa, vesijohdon teettäminen Aktiebolaget Nobel Standard osakeyhtiön hallussa olevalle vuokra-alueelle Sörnäsin itäosassa 140,000 markkaa, sekä vapaaposti Meilahteen Humallahden kohdalla 17,000 markkaa. Kaasulaitoksen budjetti oli laadittu edellyttäen että kaasunhinta huojistettaisiin 1:30 markaksi m³:ltä sekä että kaasunkulutus nousisi 8,000,000 m³:in. Laitoksen menojen laskettiin kohoavan 10,262,883 markalla 22,904,097 markkaan. Tässä luvussa osoittivat käyttökustannukset suurimman lisäennyksen eli kohoten 7,416,202 markalla 16,465,962 markkaan. Lähinnä olivat uutistöiden menot, jotka lisääntyivät 2,648,000 markalla 3,358,000 markkaan. Hallintoa varten osoitettiin 364,957 markkaa, johtoverkkoa ja jakelukelloa varten 187,100 markkaa, jakelua varten 911,000 markkaa, johtotyöosastoa, konepajaa, varastoa ja näyttelyä varten 412,884 markkaa, sekalaisia menoja varten 681,394 markkaa, katuvalaistusta varten 442,800 markkaa, sekä arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan 80,000 markkaa. Uutistytöt, joita varten merkittiin määrärahoja, olivat seuraavat: pääputkiverkon laajennus 610,000 markkaa, Auerlyhtyjen muuttaminen inverttilyhdyiksi katuvalaistuksen parantamiseksi 200,000 markkaa, kaukosytyttäjän osto ja pystyttäminen 160,000 markkaa, yksityisten jakelujohtojen asettaminen 50,000 markkaa, mittarien osto 250,000 markkaa, kaluston osto 40,000 markkaa, kuorma-auto 130,000 markkaa, koneiden hankinta ja paikoilleenpano benseolinvalmistusta varten 350,000 markkaa ¹⁾, hiilisäiliöitä kamariuneja varten 98,000 markkaa, hiilenmurskaus kone ja hiilenkuljetuslaite uutta uunijärjestelmää varten 550,000 markkaa, koksien nostolaitteen hankinta koksisäiliöineen 80,000 markkaa, hiilenpurkauslaitteen teettäminen 400,000 markkaa, eli puolet laitteen kustannuksista, jota käytettäisiin yhteisesti sähkölaitoksen kanssa, sekä koksinalajittelulaitteen uudistus 440,000 markkaa. Sähkölaitoksenkin määrärahoja oli melkoisesti korotettava eli 7,593,079 markalla, mistä määrästä 7,310,800 markkaa oli uutistöitä varten. Hallinnon kustannusten laskettiin olevan 989,904 markkaa, käytön 14,223,629 markkaa, jakelun 1,940,521 markkaa, katuvalaistuksen 240,000 markkaa, sekalaisten menojen 567,117 markkaa ja uutistöiden 10,900,800 markkaa, minkä ohessa arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan osoitettiin 300,000 markkaa. Määrärahoista uutistöitä varten mainittakoon etusijassa

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 96.

5,900,000 markkaa asemain koneistojen laajennuksiin y. m., mikä rahamäärä rahatoimikamarin laatiman budjettiehdotuksen perustelun mukaan aiottiin käyttää seuraavalla tavalla: uuden höyryturbiinigeneraattorin hankkimiseen 3,650,000 markkaa ¹⁾, pääaseman valtahöyryjohdon lisäystä ja vanhan johdon osittaista uusimista varten 350,000 markkaa, jäähdytysvesikanavan uudestirakentamiseen 600,000 markkaa, uuden raitiotiemuuntajakoneen hankkimiseen Kallion asemalle 500,000 markkaa, sähkölaitoksen osuuden suorittamiseen mainitulle laitokselle ja kaasulaitokselle yhteisesti hankittavan koneellisen hiilenpurkauslaitteen kustannuksista 400,000 markkaa sekä akkumulaattoripatterien uusimiseen 400,000 markkaa. Johtoverkon laajentamista varten osoitettiin 4,175,800 markkaa seuraavan laskelman mukaan: neljän kaapelin teettäminen voima-asemalta, joista kolme Kasarmintorin asemalle ja yksi Kallion asemalle sekä korkeajännitteiskaapeli viimeainitulta asemalta Fredriksperinkadulle 2,050,000 markkaa, uutislaitteet Vallilassa ja Käpylässä 780,000 markkaa sekä Katajanokalla 200,000 markkaa ²⁾, keski-kaupungin johtoverkon vahvistus 200,000 markkaa, uutislaitteet Länsisatamassa 225,000 markkaa, kaapelin asettaminen Kulkutautisairaalan alueelta Pasilaan johtavan korkeajännitteisilmajohdon tilalle y. m. 195,000 markkaa, syöttöjohtojen asettaminen Kallioon 410,000 markkaa, Vallilan ja Käpylän matalajännitteisjohtoverkon laajennus 80,000 markkaa sekä uusien sähkövalaistuspylväiden hankinta 35,800 markkaa. Kaapeli- ja johtotöitä varten hallituksen määräyksen mukaan myönnettiin 200,000 markkaa, talojohtotöihin 50,000 markkaa, mittarien oston 500,000 markkaa sekä henkilöauton oston 75,000 markkaa. Määräraha arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan vahvistettiin samanmääräiseksi kuin 1923 vuoden budjetissa eli 300,000 markaksi.

Kahdennentoista pääluokan kohdalla oli määrärahoja kaikkiaan 57,629,453 markkaa 1923 vuoden menosäännön 39,413,911 markan sijasta.

Kaupungin teknillisten laitosten hallitus oli laitosten erikoisbudjettien ehdotuksiansa menoerinä merkinnyt koron ja kuoletuksen laitosten perustamis pääomalle, jotka erät rahatoimikamari kuitenkin oli poistanut kaupungin menosääntöehdotuksessaan, koska kamarin mielestä, joka tosin myönsi olevan välttämätöntä merkitä mainitut erät kannattavuuden osoittamiseksi, tätä menettelyä oli samanaikaisesti ja yhdenmukaisesti sovellettava kaikkiin kaupungin samanlaatuisiin laitoksiin. Niinkään poisti kamari hallituksen merkitsemän määrärahan sähkölaitoksen uutisrakennuksia, m. m. asuinrakennusta varten laitoksen palveluksessa olevalle konehenkilökunnalle, perustellen epäävää kantaansa sillä, ettei ollut lähetetty yksityiskohtaista ehdotusta puheenalaisia töitä varten.

Kolmastoista pääluokka, Yleiset työt, osoitti menojen lisääntyneen melkoisesti eli 17,028,811 markalla 45,122,841 markkaan. Lisäännys koski etusijassa lukuja Rakennukset ja talot, Kadut ja yleiset paikat, Satamat ja Rautatiet. Koska määrärahat uutistöitä varten olivat melkoisesti suuremmat kuin edellisinä vuosina ja kun töiden käyntiänpäeneminen samalla kertaa saattoi aiheuttaa haittoja, päätti kaupunginvaltuusto, että sellaiset tähän pääluokkaan kuuluvat uutistyöt, joita varten budjettiin oli merkitty siirtomääräraha, sai aloittaa vasta sitten kun oli hankittu rahatoimikamarin suostumus siihen. Kolmannentoista pääluokan kolme ensimmäistä lukua eivät osoittaneet mainittavia muutoksia. Neljänteen lukuun, Rakennukset ja talot, merkittiin

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 98. — ²⁾ S:n siv. 100.

korjausta ja kunnossapitoa varten 3,740,400 markkaa 1923 vuoden budjetin 2,724,500 markan sijasta, mistä rahamäärästä m. m. 400,000 oli tarkoitettu kansakouluille, 220,000 kunnallisia työväenasuntoja varten, 641,000 markkaa sairaaloille ja 389,900 markkaa lastenkoteja ja kasvatuslaitoksia varten. Tilapäisten määrärahan särekkeseen merkittiin kaikkiaan 213,100 markkaa. Luku Utistytöt osoitti menojen lisäännystä 6,180,950 markkaa ja päättyi 12,950,000 markkaan, mistä määrästä kaupunginvaltuuston vuoden varrella aikaisemmin tekemän päätöksen mukaan oli 355,000 markkaa ¹⁾ lisämäärärahana Rikhardinkadun kirjastotaloa varten, 4,000,000 markkaa ²⁾ kunnallisten työväenasuntojen teettämistä varten Vallilaan, 4,000,000 markkaa ³⁾ uuden paviljongin rakennuttamista varten kunnalliskodin alueelle, 250,000 markkaa ⁴⁾ koulukeittön sisustamista varten Annankadun kansakouluun, 75,000 markkaa ⁵⁾ vesijohtotöitä varten Lant. Viertotien tontilla n:o 24 olevassa rakennuksessa n:o IV, 260,000 markkaa ⁶⁾ lisämäärärahana asuinrakennuksen teettämistä varten keuhkotautia poteville henkilöille sekä 5,000 markkaa ¹⁾ Bengtsårin palokaluvajaa varten. Muut määrarahat olivat 100,000 markkaa ⁷⁾ uusien leivinuunien teettämistä varten Marian sairaalaan, 110,000 markkaa kunnalliskodin sikalan muutosrakennusta varten, 2,300,000 markkaa Kaisaniemen uutta kansakoulutaloa varten, 375,000 markkaa kansakoulujen täydennystöitä varten, 264,000 markkaa Lant. Viertotien tontilla n:o 24 olevan rakennuksen n:o I kuntoonpanoa varten, 500,000 markkaa uusien sairapaikkojen sisustamista varten Nikkilän sairaalassa sekä 356,000 markkaa Kivelän sairaalaluueella olevan rakennuksen n:o XIV kuntoonpanoa varten. Käsiteltäessä lukua Kadut ja yleiset paikat myönnettiin korjauksia ja kunnossapitoa varten 1,407,400 markkaa eli 607,400 markkaa enemmän kuin 1923 vuoden budjetissa. Määrarahat uutistöitä varten kohosivat 2,001,700 markalla 2,981,900 markkaan ja mainittakoon tässä erityisesti määräraha siltaa varten satamaradan poikki Arkadiankadulla 900,000 markkaa ⁸⁾, erään Runebergkadun osan tasoitusta varten 300,000 markkaa, erään Helsinginkadun osan tasoitusta varten 300,000 markkaa, Diakonissalaitoksen alueen ja rautatien välisen Ensimmäisen linjan osan tasoituksen loppuunsaorittamista varten 71,000 markkaa ⁹⁾, erinäisten teiden teettämistä varten Toukolan omakotialueelle kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen mukaan 216,000 markkaa ¹⁰⁾ sekä rahatoimikamarin määräyksen mukaan 200,000 markkaa, erinäisten Toukolan teiden tasoitusta ja viertämistä varten 54,500 markkaa ja Käpylän teiden teettämistä varten 206,900 markkaa. Lukuun Kanavat ja viemärit merkittiin 766,000 markkaa korjausta ja kunnossapitoa varten sekä 804,700 markkaa uutistöitä varten. Viimemainitusta määrarahasta oli 536,700 markkaa tarkoitettu viemärijohtojen teettämistä varten Toukolan uudelle omakotialueelle. Teiden ja viertoteiden korjauksista laskettiin olevan kustannuksia 780,000 markkaa, kun taas uutistöitä varten myönnettiin 530,000 markkaa, josta viimemainitusta määrarahasta 480,000 markkaa käytettäisiin Lant. Viertotien töitä varten ja 50,000 markkaa tien teettämistä varten Pitkältä sillalta Kaisaniemen ravintolaan. Rahatoimikamarin tekemä ehdotus määrärahan myöntämisestä Hermannin ja Arabian välisen It. Viertotien osan laajentamista varten evättiin. Urheilu- ja leikkikenttiä varten osoitettiin kaikkiaan 492,000 markkaa, mistä määrästä 89,000 markkaa oli korjausta ja kun-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 48. — ²⁾ S:n siv. 46. — ³⁾ S:n siv. 42. — ⁴⁾ S:n siv. 47. — ⁵⁾ S:n siv. 49. — ⁶⁾ S:n siv. 42. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 7. 2. 19 §. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. siv. 52. — ⁹⁾ S:n siv. 28. — ¹⁰⁾ S:n siv. 35.

nossapitoa varten ja 403,000 markkaa uutistöihin. Viimemainitusta rahamäärästä myönnettiin 300,000 markkaa Brahekatujen viereisen urheilukentän täyte- ja tasoitustöiden jatkamiseen ja 103,000 markkaa Mustikkamaan urheilukentän kuivattamista varten.

Satamain korjausta ja kunnossapitoa varten vahvistettiin 1,962,400 markan suuruinen määräraha, joka 325,600 markalla aliitti edellisen vuoden budjetin vastaavat menot. Sitävastoin laskettiin uutistöiden menojen kohoavan 4,299,000 markalla 10,555,000 markkaan seuraavan laskelman mukaan: uuden purkaussillan teettäminen Taivallahteen 160,000 markkaa, Länsisataman rakennustöiden jatkaminen 5,000,000 markkaa, kappaletavarasuojan ja rautatietöimiston teettäminen Katajanokalle 2,200,000 markkaa ¹⁾, hiilivarastopaikkojen järjestäminen ja hiililaiturin rakentaminen Katajanokalle 1,000,000 markkaa, 4 liikkuvan nosturin osto ja pystyttäminen Rahapajanlaiturille 1,900,000 markkaa sekä 180,000 markan lisämääräraha 2 nosturia varten, joista aikaisemmin oli tehty päätös ²⁾, erään Ruoholahdessa olevan purkaussillan pitentäminen 40,000 markkaa sekä kasvitieteellisen puutarhan rannan kiveäminen ja tasoitus 75,000 markkaa. Erinäisten rantateiden korjausten laskettiin maksavan 100,000 markkaa, kun taas Uutisrakennukset nimikkeen kohdalle merkittiin määrärahoja kaikkiaan 1,990,000 markkaa, mistä määrästä 300,000 markkaa oli satamaradan laajentamista varten kaksiraiteiseksi Töölön tavara-aseman ja Länsisataman välillä, 1,540,000 markkaa Katajanokan järjestelypihan uudestirakentamista varten sekä 150,000 markkaa pakkolunastuskustannusten peittämiseen ³⁾. Määrärahoja istutusten korjausta ja kunnossapitoa varten korotettiin, 1923 vuoden budjetin vastaaviin määrärahoihin verraten, kaikkiaan 347,428 markalla, mistä määrarahasta oli uusia määrärahoja 100,000 markkaa Kaisaniemen puiston järjestelyä varten sekä 21,000 markkaa Marian, Kivelän ja Kulkutautisairaalan istutusten kunnossapitoa varten. Uutistöitä varten osoitettiin kaikkiaan 594,000 markkaa eli 508,000 markkaa enemmän kuin 1923 vuoden budjetissa. Tämän melkoisen lisäannoksen aiheutti etusijassa 400,000 markan määräraha siirtolapuutarhan perustamista varten sekä 100,000 markan määräraha Temppele- ja Nervanderkadun välisen puiston järjestämistä varten. Varaston menot kohosivat 197,000 markalla 576,000 markkaan. Luvusta Työntekijöille tulevat edut poistui määräraha elatusapua varten ⁴⁾. Luku Hätäaputyöt poistettiin, koska budjettiin merkittyjen töiden katsottiin tyydyttävän työntarpeen vuonna 1924. Arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan osoitettiin 700,000 markkaa, sen johdosta että Vallilan kortteleissa n:oissa 556 ja 558 olevain kunnallisten työväenasuntojen pihamaiden tasoituksen kustannukset ainakin osittain suoritettaisiin tästä määrarahasta.

Koko kolmannentoista pääluokan menosääntö päättyi 45,122,841 markkaan 1923 vuoden budjetin 28,094,030 markan määrän sijasta.

Menot neljännessätoista pääluokassa, Katu- ja laituri- ja puuvalaistus, kohosivat 291,360 markalla 2,331,360 markkaan, johtuen puoliyölamppujen polttoajan pitentämisestä.

Viidennentoista pääluokan, Puhtaanapito, kohdalla oli määrärahoja puhtaanapitohallitusta ja puhtaanapitolaitosta varten kaikkiaan 256,343 markkaa, katujen puhtaanapitoa varten osoitettiin 5,366,380 markkaa, makkien puhtaanapitoa varten 2,986,160 markkaa, työkaluja varten 573,500 markkaa,

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 58. — ²⁾ S:n siv. 100. — ³⁾ S:n siv. 50. — ⁴⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 52 ja 92.

työntekijäin erinäisiä etuja varten 255,600 markkaa sekä arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan 150,000 markkaa eli kaikkiaan 9,587,983 markkaa 1923 vuoden budjetin 8,590,270 markan määrän sijasta. Laitoksen menosääntöön tehtiin erinäisiä muodollisia muutoksia siirtämällä katurikkojen kuljetus- ja kuormauskustannukset eri momenttina luvusta Makkien puhtaanapito lukuun Katujen puhtaanapito ja erottamalla satamain puhtaanapitokustannukset määrärahasta yleisten paikkain ja kaupungin katuosuuksien puhtaanapitoa varten. Työkalumäärärahoista mainittakoon erityisesti: 2 kasteluauton ostoa varten 400,000 markkaa, hevosten ostoa varten 30,000 markkaa, pesukojeiden ostoa varten 30,000 markkaa ja Purgator-rattaiden ostoa varten 7,500 markkaa. Viidennestätoista luvusta poistettiin määräraha elatusapua varten¹⁾.

Kuudennentoista pääluokan, Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola, kohdalla ei ensimmäinen luku, Tori- ja hallikaupan valvonta, eikä toinen luku, Kauppahallit, osoittanut mainittavia muutoksia. Keskuskeittolan menojen laskettiin alenevan 293,000 markalla 7,975,000 markkaan, mistä määrästä 65,000 markkaa oli keittiön ja viereisen pesuhuoneen lattian uudelleen teettämistä varten. Tämän pääluokan kohdalla oli määrärahoja kaikkiaan 8,473,305 markkaa.

Seitsemännentoista pääluokan, Kaupungin kiinteä omaisuus, kohdalla otettiin Kaupunkitalot nimisessä pääluokassa huomioon kaupunginvaltuuston päätös²⁾ kunnallisten työväenasuntojen hoidosta. Mainittu luku osoitti menojen lisäännystä 222,704 markkaa, johtuen siitä, että oli tullut lisää uusia kiinteistöjä, nimittäin Karstulantien työväenasunnot, Kustaanmiekan ja Harakan hätäasunnot, ent. metsänvartijan asunto Eläintarhassa sekä huoneisto Kaisaniemenkadun talossa n:o 4. Maanviljelyslautakunnan ja sen hoitamain tilain menot alenivat 349,570:40 markalla 3,215,590:10 markkaan. Tilain irtaimiston täydennykseen osoitettiin 217,000 markkaa seuraavan laskelman mukaan: maanviljelyskoneita 21,000 markkaa, pumppuja 18,000 markkaa, lannanlevityslaitteita 8,000 markkaa, kuivauslaitteita 35,000 markkaa, traktori 30,000 markkaa sekä 30 lehmää Tuomarinkylään 105,000 markkaa. Rakennuksista olevat menot merkittiin 134,000 markan määrin, nimittäin 24,000 markkaa kahden ladon rakentamiseen, 60,000 markkaa työväenasuntorakennuksen teettämistä varten Tuomarinkylään, 20,000 markkaa navetan katon korjausta varten Tuomarinkylässä sekä 30,000 markkaa erinäisiä korjauksia varten. Luvussa Luonnonpuistot kohosi rahamääräin kokonaismäärä 307,493 markalla, mistä lisäännyksestä 216,506 markkaa kohdistui Korkeasaaren eläintarhaan, johtuen siitä, että täytyi hankkia erinäisiä uusia happeja. Muutoin mainittakoon, että määrärahat laskettiin huomioon ottaen m. m., että hankittaisiin sähkövalo Seurasaaarelle ja Mustikkamaalle, että ostettaisiin moottorivene Korkeasaarelle sekä teetettäisiin myyntikioski kauppaneuvos Henrik Borgströmin puistoon. Lukuun Sekalaiset kustannukset merkittiin seuraavat määrärahat: kustannukset Kumtähdestä y. m. maataloista 15,000 markkaa, Starensin verotilan kauppahinta 270,000 markkaa, VI kaupunginosan tehdaskorttelin n:o 177 osto 5,296,150 markkaa sekä rahatoimikamarin käytettäväksi tilapäismenoihin 25,000 markkaa. Arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan osoitettiin, kuten edellisenä vuonna, 100,000 markkaa. Kaikkien seitsemännentoista pääluokan kohdalle merkittyjen määrärahojen loppusumma oli 12,503,552:10 markkaa ja osoitti 1923

¹⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 52 ja 92. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 140.

vuoden budjetin vastaavaan määrään verraten lisäännystä 3,681,776: 60 markkaa.

Kahdeksanentoista pääluokan, Eläkkeet ja apurahat, kohdalla oli määrärahoja 1,470,000 markan määrä 1923 vuoden menosäännön 558,937: 84 markan sijasta. Lisäännys johtui pääasiassa siitä, että kaupunginvaltuusto oli myöntänyt ¹⁾ 800,000 markkaa eläkkeiden ja apurahain lisäämiseksi.

Yhdeksänentoista pääluokan, Sekalaiset menot, kohdalla ei ensimmäinen eikä toinen luku osoittanut mainittavia muutoksia. Kolmannessa luvussa, Työntekijäin tapaturmavakuutukset, korotettiin määräraha vakuutusmaksuja ja vahingonkorvauksia varten 80,000:sta 200,000 markkaan, minkä lisäksi uutena tilapäisenä määrarahana kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen ²⁾ mukaan merkittiin vakuutusmaksut Suomen teollisuudenharjoittajain keskinäiselle palovakuutusyhdistykselle vuosilta 1920 ja 1921 253,287: 56 markkaa. Yleishyödyllisiin tarkoituksiin myönnettiin sama määrä kuin edellisenä vuonna eli 700,000 markkaa. Viides luku oli nimeltään Lisäyksiä palkkamenoihin ja merkittiin siihen 150,000 markkaa uusien virkain palkkoja ja palkankorotuksia varten, 100,000 markkaa sairauden aikaisten viransijaisten palkkioita varten, siihen kuitenkin lukematta sairaaloissa ja kansakouluissa maksettuja palkkioita, sekä 3,000,000 markkaa korkeampaan palkka-asteikkoon siirtymisen varalta. Nimikkeen Sekalaiset määrarahat kohdalle merkittiin uimakoulujen ja luistinratojen apumaksut entisin määrin. Määräraha kelkkamäkien laittamista varten korotettiin 20,000 markalla 60,000 markkaan, kun aiottiin rakentaa suurempi määrä mäkiä vuonna 1924. Rakennustoiminnan edistämiseksi myönnettiin kaikkiaan 6,700,000 markkaa, mistä määrarahasta 5,000,000 markkaa oli aiottu annettavaksi kuoletuslainoina yleishyödyllisille rakennusyrityksille, 1,000,000 markkaa osakkeiden merkitsemistä varten pienasunto-osakeyhtiöissä sekä 700,000 markkaa yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston lisäämiseksi. Rahatoimikamari oli ehdottanut, että Helsingin suojeluskunnalle myönnettäisiin 1,000,000 markan apuraha, mutta ei ehdotus äänestettäessä saanut tarvittavaa äänen enemmistöä, vaan vahvistettiin puheenalainen määräraha 200,000 markaksi eli yhtä suureksi kuin vuodelta 1923. Uusina määrärahoina merkittiin 77,500 markkaa komiteamenoja varten, 60,000 markkaa ³⁾ Vedenkantajatar nimisen kuvanveistoteoksen ostoa varten, 150,000 markkaa opintomatkastipendejä varten, 200,000 markkaa ⁴⁾ kilpailua varten valtionrautateiden ratapihaan rajoittuvan kaupunkialueen järjestämiseksi sekä 20,000 markkaa ⁵⁾ avustuksena Kaupunkilähetykselle lasten ja nuorison työskentelyn järjestämiseen. Luku Naisten työtuvat osoitti menoja kaikkiaan 552,135 markkaa 1923 vuoden budjetin 650,000 markan määrän sijasta. Poistoihin ja peruutuksiin osoitettiin 35,000,000 markkaa eli 24,500,000 markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Valtuuston päätös myöntää näin suuri määrä aiheutui välttämättömyydestä poistaa verojäämät, jotka syyskuun 30 p:nä 1923 nousivat melkoiseen, eli 58,500,000 markan, määrään, johtuen siitä, ettei näitten saamisten ulosottotoimin tapahtuvaa käsittelyä ollut suoritettu riittävän nopeasti; sitten kun kuitenkin oli ryhdytty tehokkaiisiin toimenpiteisiin vanhempain verojäämien loppuunkäsittelyä varten, oli odotettavissa, että mainittu epäkohta tulee korjatuksi.

Siihen nähden että oli vaikea joka kerta tarkoin ilmoittaa määrä, joka

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 77. — ²⁾ S:n siv. 104. — ³⁾ S:n siv. 100. — ⁴⁾ S:n siv. 5. — ⁵⁾ S:n siv. 106.

budjettiin oli merkittävä kunnallisverojen poistoon ja vaihtelevain verojäämien vaikutuksen tasoittamiseksi eri vuosina, oli budjettivaliokunnassa tehty ehdotus, ettei vastaisia menosääntöjä käsiteltäessä harkittaisi poistomäärän suuruutta, vaan sen sijaan perustettaisiin rahasto verojäämien poistamiseksi, johon rahastoon vuosittain siirrettäisiin varoja tarkoitusta varten vahvistetun suunnitelman mukaisesti. Vaikka tuollainen menettely olisi omansa helpottamaan budjetin käsittelyä, ei valiokunta kuitenkaan ollut käynyt harkitsemaan tehtyä ehdotusta, osin koska kysymys tuollaisen vastaisiin tarpeisiin aiottuun rahaston luvallisuudesta, mikäli se oli perustettava verotusvaroilla, ei valiokunnasta näyttänyt täysin selvitettyltä, osin kun kysymys miten epävarmat verojäämät on merkittävä budjettiin, oli järjestetty voimassa olevassa kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännössä.

Tulosääntö. Tulosääntöön merkittiin säästönä vuodelta 1923 41,000,000 markkaa edellisen vuoden budjetin 17,300,000 markan määrän sijasta.

Ensimmäisen osaston, Lainat ja korot, kohdalla osoitettiin Lainat nimisessä luvussa Vallilan työväenasuntojen teettämiseen 67,644: 56 markkaa 1911 vuoden obligatiolainasta, 1,572,237: 79 markkaa 1916 vuoden obligatiolainasta sekä 1,160,117: 65 markkaa 1917 vuoden obligatiolainasta. Uuden paviljongin teettämiseksi kunnalliskodin alueelle osoitettiin 519,214: 95 markkaa 1917 vuoden obligatiolainasta ja 2,236,085: 03 markkaa 1922 vuoden obligatiolainasta. Vastedes otettavista lainoista kahta vuotta pitemmällä maksuajalla päätti kaupunginvaltuusto osoittaa kaikkiaan 20,880,850: 02 markkaa alempana mainittuihin tarkoituksiin:

Uuden paviljongin teettäminen kunnalliskodin alueelle ¹⁾	Smk	1,244,700: 02
Asuinrakennuksen teettäminen keuhkotautia poteville henkilöille ¹⁾	»	260,000: —
Länsisataman rakennustöiden jatkaminen ²⁾	»	5,000,000: —
Hiilivarastopaikkojen järjestäminen ja hiililaiturin rakentaminen Katajanokalle ²⁾	»	1,000,000: —
2 liikkuvan nosturin osto ja pystyttäminen Rahapajalaiturille ³⁾	»	180,000: —
Tehdaskorttelin n:o 177 osto ⁴⁾	»	5,296,150: —
Kuoletuslainoiksi yleishyödyllisille rakennusyhtymille ⁵⁾	»	5,000,000: —
Kappaletavaramakasiinin ja rautatietöimiston rakentaminen Katajanokalle ⁶⁾	»	2,200,000: —
Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston lisääminen ⁵⁾	»	700,000: —

Viimeisenä eränä lukuun Lainat merkittiin 1,200,000 markkaa kuoletuslainana valtiolta Vallilan työväenasuntoja varten. Korot nimiseen lukuun merkittiin kaupungin arvioidut tulot koroista ja osingoista kaikkiaan 3,302,000 markkaa. Koko osasto osoitti arvioituja tuloja 30,938,150 markkaa 26,062,886 markan sijasta 1923 vuoden budjetissa.

Toisen osaston, Tuloa tuottavat oikeudet, kohdalle merkittiin Erinäiset verot nimiseen lukuun koiravero 300,000 markkaan korotetuin määrin. Toiseen lukuun, Tuulaaki ja liikennemaksut, merkittyjen tulojen arvioitiin lisääntyvän 5,320,200 markalla 16,625,500 markkaan. Lisäännys johtui pääasiassa siitä, että uusia korotettuja tariffeja mainittujen maksujen laskemista varten

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 42 ja 127. — ²⁾ S:n siv. 58 ja 128. — ³⁾ S:n siv. 100 ja 128. — ⁴⁾ S:n siv. 16 ja 129. — ⁵⁾ S:n siv. 130. — ⁶⁾ S:n siv. 57 ja 128.

ainakin osana vuotta 1924 sovellettaisiin. Sekalaista nimiseen lukuun siirrettiin ensimmäisestä luvusta Verojen lisäkorotus niminen erä, minkä veron arvioitiin tuottavan 1,000,000 markkaa eli 400,000 markkaa edellisen vuoden budjettiin merkittyä määrää enemmän.

Kolmannen osaston, Terveysten- ja sairaanhoito, tulosääntö lisättiin 904:50 markalla 11,768,074 markkaan.

Neljännän osaston, Köyhäinhoito ja lastensuojelutoiminta, kohdalle merkittiin Kunnalliskoti ja työlaitos nimiseen lukuun korvaus köyhäin ylläpidosta 2,500,000 markkaan korotetuina määrinä. Verot nimisestä luvusta poistettiin erä Henkilöllinen köyhäinmaksu, kun kunnilta uuden köyhäinhuoltolain johdosta oli otettu oikeus kantaa mainittua maksua. Luvussa Lastenkodit ja kasvatustilat arvioitiin laitosten valtioapu 2,317,012:47 markaksi 1923 vuoden tulosäännön 1,550,000 markan määrän sijasta. Uusia erä olivat Toivolan tilan tulot 115,700 markkaa ja ammattioppilaskodin hoidokeilta perityjä korvauksia 25,000 markkaa, jota viimeksi mainittua tuloa ei ennen ollut esiintynyt budjetissa, kun vastaavaa menomomenttia oli suorastaan sillä hyvitetty.

Viidennessä osastossa, Opetus- ja sivistyslaitokset, arvioitiin tulot 8,268,085 markaksi, mistä valtioapuja seuraavat määrät:

Kansakoulut	Smk	4,500,000:—
Käsityöläiskoulut	»	114,274:—
Ammattikoulut	»	704,216:—
Työväenopisto	»	205,195:—
Kansanlastentarhat	»	1,404,000:—
Kaupunginorkesteri	»	400,000:—
Yhteensä Smk		7,327,685:—

Kaupungin teknillisten laitosten arvioitiin tuottavan 66,947,790 markkaa 1923 vuoden rahasaännön 51,040,350 markan määrän sijasta. Näistä tuloista tuli vesijohtolaitoksen osalle 7,285,340 markkaa, kaasulaitoksen 23,480,250 markkaa ja sähkölaitoksen osalle 36,182,200 markkaa. Suurin tulojen lisäannos esiintyi luvussa Kaasulaitos, jossa tulojen sivutuotteista arvioitiin lisäannoksen 7,509,000 markalla. Sähkölaitos nimisessä luvussa lisättiin yksityiskulutuksen korvausta 5,870,000 markalla.

Seitsemänten osastoon, Yleiset työt, merkittiin tuloja 511,600 markan määrä.

Kahdeksannen osaston, Puhtaanapitolaitos, tulosääntö lisättiin 735,592 markalla 3,846,951 markkaan. Puhtaanapitohallitus oli erikoisehdotuksessaan laitoksen tulosäännöksi veloittanut kaupunkia yleisestä puhtaanapidosta, mutta rahatoimikamari poisti nämä tilityserät ehdotuksessaan kaupungin budjetiksi eikä budjettivaliokuntakaan — jonka mielestä hallituksen menettely periaatteessa oli oikea — niitä merkinnyt budjettiin, koska oli tehty ehdotus laitoksen kirjanpidon uudestijärjestämiseksi.

Yhdeksannen osaston, Kauppahallit, kaupattorit ja keskuskeittola, tulosääntö vahvistettiin 9,838,000 markaksi 10,083,000 markan sijasta vuonna 1923. Suurin tulojen vähennys, 250,000 markkaa, koski keskuskeittolaa.

Kymmenennessä osastossa, Kaupungin kiinteä omaisuus, arvioitiin tontinlunastusten tuottavan 1,200,000 markkaa, ollen tulojen lisäannos 300,000 markkaa 1923 vuoden budjetin vastaavaan erään verraten. Lahjoitustilain korot merkittiin vain 3,300 markan määrinä. Kolmas luku, Kaupunkikiinteis-

töt, osoitti tulojen vähennystä 221,575: 80 markkaa. Vähennys oli kuitenkin muodollista laatua, kun ei enää laskettu ¹⁾ vuokria kunnan laitosten käyttämistä huoneistoista. Rakennusten ja tilusten vuokrat kohosivat 500,000 markalla 1,400,000 markkaan, siihen luettuna vastaostetun ²⁾ VI kaupunginosan tehdaskorttelin n:o 177 vuokra. Maanviljelyslautakunnan hoitamista tiloista odotettiin tuloja vain 3,092,114 markkaa edellisen vuoden budjetin 3,752,753 markan sijasta. Mitä tulee luonnonpuistoihin lisättiin tuloja Korkeasaaresta ja Mustikkamaasta, jotavastoin tulojen Seurasaaresta arvioitiin alenevan. Kauppaneuvos Borgströmin puistossa olevan uuden kioskin vuokra laskettiin 1,000 markaksi. Uusi oli Luontoisedut niminen tilityserä, joka merkittiin 59,480 markan määräisenä. Sekalaista nimisen luvun tulot olivat muutoin entisellään, mutta korotettiin erä Kadun erilleen aitaamisesta rakennustarkoituksiin 75,000 markalla 100,000 markkaan. Tämän osaston tulot olivat kaikkiaan 12,420,908 markkaa.

Yhdennessätoista osastossa, Sekalaiset tulot, korotettiin erä Rakennustarkastuksen toimitusmaksut 65,000 markalla 150,000 markkaan, ja valtion asevelvollisten perheille suoritettavan korvauksen arvioitiin nousevan 360,000 markkaan 1923 vuoden budjetin 200,000 markan määrän sijasta. Yhdennentoista osaston tulosääntö päättyi 1,908,201 markkaan, ollen lisäannos edelliseen vuoteen verraten 74,920 markkaa.

Kahdennentoista osaston, Verotus, kohdalle merkittiin se määrä, mikä oli kunnan verovelvollisilta jäseniltä verotettava, 110,865,423: 62 markan määräisenä 1923 vuoden rahasäännön 124,258,459: 29 markan sijasta, ollen siis vähennys 13,393,035: 67 markkaa.

C. Muut asiat.

J. V. Snellmanin muistopatsaan vastaanottaminen. Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta ilmoitti ³⁾ valtuuston puheenjohtajan kaupunginvaltuuston puolesta vastaanottaneen Suomen pankin edustalla olevan J. V. Snellmanin muistopatsaan toukokuun 12 p:nä toimitetussa paljastusjuhlatilaisuudessa, jolloin patsas oli luovutettu Helsingin kaupungille.

Viron vapaussodassa kaatuneitten suomalaisten muistoksi pystytetyn muistopatsaan vastaanottaminen. Valmisteluvaliokunta ilmoitti ⁴⁾ kaupunginvaltuuston puheenjohtajan kaupungin puolesta niinikään vastaanottaneen Viron hallituksen Vanhan kirkon puistikoon Viron vapaussodassa kaatuneitten suomalaisten haudalle pystyttämän muistopatsaan toukokuun 27 p:nä toimitetussa patsaan paljastustilaisuudessa.

Kaupunginvaltuuston diariin merkittyjen ratkaisemattomien asiain luettelo. Esiteltäessä kaupunginvaltuuston diariin merkittyjen, joulukuun 31 p:nä 1922 ratkaisematta olevain asiain luetteloa ⁵⁾ päätti ⁶⁾ valtuusto luettelosta poistaa raittiuseläkölaikun esityksen lautakunnan raittiudenvolvojen asettamisesta ylimääräisiksi poliisikonstaapeleiksi Malmille, Espooseen, Huopalahteen ja Helsingin nimismiespiiriin, sosialilautakunnan väliaikaisen asunto-osaston esityksen vuokrantarkkailulautakunnan johtosäännön vahvistamisesta sekä Finlands bevagnings- och stängningsaktiebolag nimisen yhtiön anomuksen

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 119. — ²⁾ S:n siv. 16. — ³⁾ Valt. pöytäk. 16. 5. 7 §. — ⁴⁾ S:n 30. 5. 17 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 21. 3. 9 §.

saada korvausta vastaan ottaa suorittaakseen kaupungin rakennusten ja yleisten paikkain vartiointiin.

Sen ohessa päätti valtuusto kehoittaa rahatoimikamaria jouduttamaan lausunnon antamista Kansan näyttämön anomuksesta X kaupunginosan korttelissa n:o 297 Pitkäsillanrannan varrella olevain tonttien n:ojen 3 ja 5 luovuttamisesta.

Rakennusjärjestysten muutosta koskevain asiain valmistelu. Maistraatin huomautettua, että kaupunginvaltuusto viime aikoina oli vahvistanut muutoksia kaupungin ja siihen yhdistettyjen alueitten rakennusjärjestyksiin sekä tehnyt päätöksiä, jotka läheltä koskivat rakennustoimintaa kaupungissa ilman että maistraattia, jonka viime kädessä tuli soveltaa uudet määräykset, tai rakennustarkastusta, jonka oli valvottava niiden noudattamista, oli kuultu asiassa, päätti ¹⁾ valtuusto vastedes varata maistraatille ja rakennustarkastuskonttorille tilaisuuden lausunnon antamiseen tuollaisista asioista, ennenkuin valtuuston päätös tehtiin.

Esitys rakennusjärjestyksen muuttamisesta. Suomen arkkitehtiiliton Helsingin osasto oli esityksessään kaupunginvaltuustolle huomauttanut, että voimassa olevaan rakennusjärjestykseen sisältyvä oikeus m. m. aikaisemmin määrätyn kerrosluvun lisäksi sisustaa ullakkokerros asuntotarkoituksiin oli myönnetty edellyttäen, että ullakkokerros, joka muodosti rakennuksen huipun ja siis painoi leimansa rakennuksen ulkoasuun ja koko katukuvaan, saisi rakennustaiteellisesti kouluutetun käsittelyn. Puheenalainen oikeus ei siis tarkoittanut, että rakennuksia lisättäisiin pinta-alansa puolesta alapuolisten kerrosten veroisella kerroksella. Ei myöskään olisi pyrittävä tästä kerroksesta saamaan mahdollisimman paljon vuokratuloja rakennuksen ulkoasun kustannuksella. Näitä näkökohtia ei kuitenkaan ollut tarpeeksi otettu huomioon kaupungin viimeaikaisessa rakennustoiminnassa, minkä johdosta eritoten suurin osa Töölön kaupunginosan rakennuksista teki masentavan vaikutuksen. Rakennusjärjestys tosin myönsi yleisten rakennusten ylihallitukselle oikeuden arvostella rakennusten ulkoasua taiteellisessa suhteessa, mutta tämä oikeus oli jossain määrin rajoitettu edellämainitulla säännöksellä. Jottei mainittu epäkohta odotettavissa olevan vilkkaamman rakennustoiminnan aikana pääsisi pitemmältä jatkumaan ja painamaan ikävän leimansa uusiin kaupunginisiin, esitti osasto, että valtuusto ryhtyisi toimenpiteisiin sellaisen muutoksen aikaansaamiseksi rakennusjärjestykseen, että yleisten rakennusten ylihallitukselle varattaisiin vapaa harkintavalta ullakkokerroksien rakennustaiteellista puolta arvostellessaan, joutumatta tällöin ristiriitaan rakennusjärjestyksen määräysten kanssa.

Rahatoimikamari, joka asiasta oli hankkinut lausunnon sekä mainitulta ylihallitukselta että rakennustarkastajalta ja kaupungin yleisten töiden hallitukselta, joista lausunnoista m. m. kävi ilmi, että oli tarpeen saada muutoksia rakennusjärjestykseen muissakin kohdin, lähetti viimemainitun hallituksen ehdotuksesta asiakirjat maistraatille anoen, että maistraatti ryhtyisi toimenpiteisiin rakennusjärjestyksen uudistamiseksi ja sen yhteydessä myöskin ottaisi käsiteltäväkseen arkkitehtiiliton herättämän kysymyksen. Tästä kamari lähetti ²⁾ ilmoituksen kaupunginvaltuustolle.

Oikeus tonttia rakennettaessa poiketa rakennusjärjestyksestä. Sosialilautakuntaa ja rahatoimikamaria kuultuaan oikeutti ³⁾ kaupunginvaltuusto Vallilan korttelissa n:o 547 olevan Pernajantien tontin n:o 7 omistajan, viilaa ja H. Saa-

¹⁾ Valt. pöytäk. 17. 10. 4 §. — ²⁾ S:n 14. 11. 24 §. — ³⁾ S:n 13. 6. 41 §.

ren tonttia rakennuttaessaan poikkeamaan Vallilan rakennusjärjestyksestä sikäli, että teetettävän rakennuksen katonharja ja kattolista tulivat naapuritontin n:o 9 rakennuksen tasalle.

Weckselltien tontin n:o 1 rakennusvelvollisuus. Liikemies I. Falin, joka oston kautta oli saanut haltuunsa VI kaupunginosan korttelissa n:o 228 olevan Weckselltien tontin n:o 1, jonka rahatoimikamari vuonna 1911 oli myynyt toiselle henkilölle, oli vuonna 1921 kamarilta m. m. anonut lisämaksun määräämistä siltä varalta, että kamari luopuisi vaatimuksesta tontin rakennuttamiseen nähden ja oikeuttaisi hänet rakennuttamaan sen vasta silloin, kun hän sen hyväksi näki. Vastaukseksi oli kamari m. m. ilmoittanut, että hakija oli oikeutettu pitämään tonttia rakentamatta kesäkuun 1 p:än 1924, jos hän kamarille suoritti 20 % alkuperäisestä tontin kauppahinnasta. Tämän johdosta oli hakija, jonka mielestä hänen omistusoikeuttaan ei rajoittanut minikäänlainen velvollisuus rakennuttaa tontti, anonut, että valtuusto määräisi, ettei puheenalaiseen tonttiin nähden ollut olemassa laillisesti vahvistettua ehtoa sen määräaikaisesta rakennuttamisesta; jos valtuusto kuitenkin katsoisi, että tällainen tontin omistajaa velvoittava määräys oli olemassa, anoi hakija, että valtuusto määräisi puheenalaisen ehdon poistamisedhot.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto evätä hakijan anomuksen.

Lausunto Antinkadun tontin n:o 19 rakennuttamisesta. Svenska folkskolans vänner yhdistyksen IV kaupunginosan korttelissa n:o 77 olevan Antinkadun tontin n:o 19 omistajan opetusministeriölle tekemän anomuksen johdosta saada rakentaa mainitulle tontille julkisivu viereiselle suomalaisen oopperan tontille päin päätti²⁾ kaupunginvaltuusto, sittenkun kaupungin yleisten töiden hallitus ja rahatoimikamari olivat antaneet lausuntonsa asiasta, lausunnossaan mainitulle ministeriölle huomauttaa katsovansa olevan jättäminen ratkaisematta kysymys tontin n:o 19 rakennuttamisesta, kunnes valtion ja kaupungin välinen tilusvaihtokysymys, joka myöskin koski oopperatontteja, oli lopullisesti ratkaistu.

Raitiotiekäyttöä varten annetusta sähkövirrasta suoritettavan korvauksen vahvistus. Sittenkun kaupunginvaltuusto 1922 vuoden budjettia käsitellessään oli kehoittanut³⁾ rahatoimikamaria ryhtymään sensuuntaisiin toimenpiteisiin, että raitiotiekäyttöä varten annetusta sähkövirrasta suoritettava korvaus saatettaisiin enemmän vallitsevan hintatason mukaiseksi, ilmoitti⁴⁾ kamari, että kumpikin sopimuspuoli nyttemmin oli hyväksynyt olemaan voimassa viisi vuotta, tammikuun 1 p:stä 1923 lukien, ehdotuksen, jonka kamarin asettama komitea oli laatinut sähkölaitoksen sekä raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön välisen sähkövirran hankintasopimuksen 2 §:n sellaiseksi muutokseksi kuin valtuusto oli tarkoittanut.

Sähkövirran antoa kaupungin ulkopuolella koskevat sopimukset. Sähkölaitoksen esityksestä oli kaupungin teknillisten laitosten hallitus kaupunginvaltuustolle esittänyt, että hallitus saisi ratkaista sähkövirran antoa kaupungin ulkopuolelle koskevia kysymyksiä, jotka siihen asti oli alistettu valtuuston ratkaistaviksi. Rahatoimikamarin annettua asiasta lausunnon päätti⁵⁾ valtuusto oikeuttaa hallituksen pitämään sähkövirran antoa kaupungin ulkopuolelle koskevat sopimukset sekä tekemään niihin sellaisia muutoksia, jotka eivät ole periaatteellista laatua eivätkä koske melkoisesti lisättyjä voimamääriä.

¹⁾ Valt. pöytäk. 21. 2. 25 §. — ²⁾ S:n 13. 6. 3 §. — ³⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 143. —

⁴⁾ Valt. pöytäk. 7. 2. 8 §. — ⁵⁾ S:n 18. 4. 15 §.

Ehdotus kaupunkikuntien keskushallinnon uudestijärjestämiseksi. Suomen kaupunkiliiton pyydettyä kaupunginvaltuustolta lausuntoa erään valtionkomitean laatimasta ehdotuksesta kaupunkikuntien hallinnon uudestijärjestämiseksi päätti¹⁾ valtuusto asettaa valiokunnan²⁾ laatimaan ehdotusta asiasta annettavaksi lausunnoksi. Valiokunnan ehdotus ei saapunut valtuustolle vuoden varrella.

Avoimiksi tulleiden kunnallisten virkain haettaviksi julistamistapa. Aloiteten kunnallisten virkain lakkauttamisen jatkamiseksi oli rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle esittänyt, etteivät kunnalliset laitokset saisi julistaa haettaviksi avoimiksi tulleita virkoja, ennenkuin kaupunginvaltuusto, milloin virka oli valtuuston täytettävä, ja muissa tapauksissa kamari, oli antanut siihen suostumuksensa.

Tämän johdosta päätti³⁾ kaupunginvaltuusto, että sellaisia avoimiksi tulleita kunnallisia virkoja, mitkä on täytettävä oltuaan julistettuina haettaviksi määräjän kuluessa, ei saa rahatoimikamarin luvatta julistaa haettaviksi, ollen kamari, ellei tuollaista lupaa anneta, velvollinen alistamaan päätöksensä valtuuston harkittavaksi, jos virka on valtuuston täytettävä, ja muissa tapauksissa aikanaan tekemään valtuustolle esityksen viran uudestijärjestelystä tai lakkauttamisesta, ja oli tämä määräys oleva voimassa 1923 vuoden loppuun. Tämän yhteydessä päätti valtuusto ilmoittaa asianomaisille lauta- ja johtokunnille sekä laitoksille aikomuksenaan olevan lakkauttamalla tarpeettomia virkoja saada aikaan säästöjä menosääntöön ja saattaa niiden tietoon siinä tarkoituksessa tekemänsä päätöksen sekä samalla kehoittaa niitä, myöskin mikäli muita toimia koski, mahdollisuuden mukaan pyrkimään vähentämään näiden lukua.

Kaupungin virastojen työajan järjestäminen. Esityksessään kaupunginvaltuustolle huomautti rahatoimikamari, että kaupunki, sittenkun viranpitäjien palkkoja 1922 vuoden palkanjärjestelyssä oli melkoisesti parannettu, oli oikeutettu vaatimaan heiltä suurempaa työtehoa kuin ennen, missä tarkoituksessa virastojen työaikaa olisi pitennettävä, samalla olisi virastojen viran-toimitusaika saatettava yhdenmukaisemmaksi. Tällöin olisi muutamin muutoksin sovellettava valtion virastoille vahvistettu järjestelmä, jonka mukaan päivittäinen työaika oli 6 tuntia (klo 10—4), johon sisältyi ½ tunnin virkistysaika, paitsi lauantaisin ja juhlapäivänaattoina, jolloin työaika oli 4 tuntia (klo 10—2). Kamari oli kaupungin virastojen työajan ajatellut 6½—7 tunniksi, josta tehokasta työaikaa 6 tuntia, paitsi lauantaisin ja juhlapäivänaattoina, jolloin tehokas työaika olisi 5 tuntia ja kesällä 4 tuntia. Nämä määräykset oli kohdistettava sellaisiin viranpitäjiin, jotka kokonaan tai pääasiallisesti suorittivat kanslia-, toimisto-, konttori- tai muita sisätöitä, eikä täten määrätty työaika saisi vähentää viranpitäjän velvollisuutta tarpeen vaatiessa korvauksetta suorittaa ylityötä, jollei se vaatinut pitkää aikaa. Rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto määräisi niitten viranpitäjien varsinaisen tehokkaan työajan, jotka pääasiallisesti toimivat yllämainitunlaisessa työssä, vähintään 6-tuntiseksi, paitsi lauantaisin sekä juhla- ja pyhäaattoina, jolloin se olisi 5-tuntinen ja kesä—elokuun aikana 4-tuntinen, ollen kamarilla oikeus erinäisissä tapauksissa pyhien välisinä arkipäivinä myöntää työstä täydellinen vapautus, sekä oikeuttaisi kamarin asianomaisia viranomaisia kuultuaan määräämään kaupungin eri laitosten varsinaisen työajan yllämainittuja periaatteita ja yhdenmukaista työaikaa silmällä pitäen, jossa tarkoi-

¹⁾ Valt. pöytäk. 14. 11. 21 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 164. — ³⁾ Valt. pöytäk. 7. 2. 6 §.

tuksessa viranpitäjän palvelusehtosäännön 7 §:ä olisi eräissä kohdin muutettava.

Sittenkun muutamat kaupungin isommat virastot olivat lausuneet miensä rahatoimikamarin ehdotuksesta, antoi kamari valmisteluvaliokunnan pyynnöstä uuden lausunnon osin valiokunnassa tehdystä ehdotuksesta, että tehokas työaika määrättäisiin $6\frac{1}{2}$ tunniksi paitsi lauantaisin ja pyhäpäivien edellisinä päivinä, jolloin se olisi $5\frac{1}{2}$ tuntia ja kesällä 5 tuntia, osin niistä poikkeuksista, jotka olisi tehtävä työaika koskevista yleisistä määräyksistä. Pysyen ehdotuksessaan työaikaan nähden huomautti kamari, ettei 6-tunnin työaika olisi määrättävä kaikille yllämainittuun ryhmään kuuluville viranpitäjille. Niiden joukossa oli nimittäin osin semmoisia, joille määrättyä työaika ylipäätään ei käynyt vahvistaminen, osin semmoisia, joiden virkaasioissa usein täytyi poistua virastoistaan, osin vihdoin sellaisia, joiden työnsä laadun johdosta täytyi suorittaa se aikana, jolloin yleisöä ei vastaanotettu. Olisi kuitenkin perin vaikea luetella näitä viranpitäjiä, minkä johdosta asianomaisten virastojen itsensä pitäisi järjestää puheenalainen asia. Mainittuun laatuista virastoja ja virkamiehiä olivat maistraatti, raastuvanoikeus, ulosottolaitos, kaupunginvaltuuston kanslia, rahatoimikamarin johtajat ja sihteerit, palolaitos, kaupunginlääkärit, terveystoimisto, sairaalat, opetuslaitokset, kaupungin kirjasto, eräät rakennuskonttorin ja teknillisten laitosten insinöörit ja arkkitehdit y. m.

Sittenkun valmisteluvaliokunta oli ehdottanut rahatoimikamarin ehdotuksen hyväksyttäväksi siten muutettuna, ettei päätös koskenut maistraattia, raastuvanoikeutta eikä kaupunginvaltuuston kansliaa, päätti ¹⁾ valtuusto palauttaa asian valiokuntaan.

Toimenpiteitä uuden kielilain johdosta. Sen johdosta että Helsingin kaupunki kesäkuun 1 p:nä 1922 annetun kielilain mukaan, joka astui voimaan 1923 vuoden alusta, kuului siihen kaksikielisten kuntain ryhmään, joissa vähemmistö on vähintään $\frac{1}{3}$ koko asukasluvusta, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto valmisteluvaliokunnan ehdotuksesta:

että kaupunginvaltuuston pöytäkirjat on laadittava suomeksi ja ruotsiksi;

että kaupunginvaltuuston esityslistat ja painetut asiakirjat on laadittava suomeksi ja ruotsiksi;

että johto- ja ohjesäännöt sekä muut valtuuston esityslistain liitteet on esiteltävä suomeksi ja ruotsiksi; sekä

että tilastokonttorin julkaisuissa on kielellisessä suhteessa noudatettava niistä tätä ennen voimassa olevia määräyksiä.

Tämän yhteydessä kehoitti valtuusto, velvoittaen asianomaiset johto- ja lautakunnat saattamaan lomakkeensa, leimasimensa ja ilmoituskilpensä sopusointuun kielilain säännösten kanssa, niitä valtuustolle lähettämään lausuntonsa siitä, oliko niiden pöytäkirjat laadittava yksi- vai kaksikielisinä, ja oli valmisteluvaliokunnan sen jälkeen tehtävä valtuustolle ehdotus asiasta.

Tämän johdosta myöhemmin tekemässään ehdotuksessa esitti valmisteluvaliokunta, että kaupunginvaltuusto olisi käyttämättä kielilain 15 §:n 2 kohdan sille myöntämää oikeutta määrätä, että kunnan viranomaisten pöytäkirjat on laadittava molemmilla kielillä rinnan. Valiokunnan vähemmistö esitti kuitenkin valtuuston päätettäväksi, että maistraatin, palotoimikunnan, verotusvalmistelukunnan, valmistavan poikain ammattikoulun johtokunnan, tyttöjen

¹⁾ Valt. pöytäk. 28. 11. 18 §. — ²⁾ S:n 7. 2. 4 §.

ammattikoulun johtokunnan, työväenopiston yhteisen johtokunnan ja museolautakunnan pöytäkirjat on näiden viranomaisten lausuntojen mukaisesti laadittava molemmilla kielillä rinnan.

Valmisteluvaliokunnan ehdotuksen kaupunginvaltuusto palautti¹⁾ valio-kuntaan.

Lausunto kutsuntapiirijakoehdotuksesta. Uudenmaan läänin ensimmäisen kutsuntapiirin kutsuntalautakunta oli maistraatilta pyytänyt lausuntoa ehdotuksesta maan kutsuntapiirijaoksi, ja oli maistraatti sen johdosta vaatinut lausuntoa kaupunginvaltuustolta. Rahatoimikamarin lausuttua mielensä asiasta, antoi valtuusto sen suuntaisen lausunnon²⁾, että Helsingin kaupungin olisi muodostettava eri kutsunta-alue.

Kaupunginvaltuuston uusi työjärjestys. Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnan laatiman ehdotuksen valtuuston uudeksi työjärjestykseksi valtuusto vahvisti³⁾ noudatettavaksi, ollen kuitenkin uuden työjärjestyksen 13 § sovellettava vasta 1924 vuoden alusta.

Uusi kaupunginvaltuuston kanslian johtosääntö. Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnan laatiman ehdotuksen valtuuston kanslian uudeksi johtosäännöksi valtuusto eräin pienin muutoksin vahvisti⁴⁾ noudatettavaksi.

Uudet kaupunginvaltuuston kanslian viranpitäjän nimitykset. Vahvistaessaan kaupunginvaltuuston kanslian uuden johtosäännön⁵⁾ päätti⁶⁾ valtuusto, että kanslian notaarin nimitys oli muutettava kielenkääntäjäksi, kanslistin nimitys kirjaajaksi ja kanslia-apulaisten nimitys kanslisteiksi.

Julkaisu Helsingin kaupunginvaltuuston toimintaa koskevina määräyksineen. Vahvistaessaan kaupunginvaltuuston uuden työjärjestyksen ja valtuuston kanslian uuden johtosäännön⁷⁾ päätti⁸⁾ valtuusto, että ne ynnä voimassa olevan kaupunkien kunnallislain kaupunginvaltuuston työtapaa koskevat osat, sekä valtuuston tammikuun 28 p:nä 1919 vahvistamat⁹⁾ säännökset, joita on noudatettava kaupunginvaltuuston ja muiden kunnallisten hallitusten suhteellisia vaaleja toimitettaessa, valtuuston kanslian toimesta painatettaisiin yhtenä vihkona valtuuston ja muiden kunnallisten hallintoelinten tarpeisiin.

Rahatoimikamarin ohjesäännön muutos. Rahatoimikamarin esityksestä päätti¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto puolestaan hyväksyä ja valtioneuvostolta anoa vahvistusta erinäisille kamarin lokakuun 5 p:nä 1921 vahvistetun ohjesäännön 4 §:n 2 kohdan ja 10 §:n 1 kohdan muutoksille.

Sisäasiainministeriö vahvisti¹¹⁾ toukokuun 28 p:nä ehdotetut muutokset.

Rahatoimikamarin asiamiesosaston rahanperintätoiminnan uudestijärjestäminen. Esityksessään kaupunginvaltuustolle huomautti rahatoimikamari selvitellessään rahanperijä E. W. Törnströmin kavallusasiaa¹²⁾ havainneensa, että oli tarpeen uudestijärjestää kamarin asiamiesosaston rahanperijäntoimi ja sen yhteydessä tehdä erinäisiä muutoksia sen johtosääntöön. Tämän johdosta oli kamari m. m. ottanut harkittavakseen, eikö olisi sopiva siirtää mainittu toimi rahatoimikonttorin alaiseksi, ja olivat sekä kaupunginkamreeri että kaupunginkassanhoitaja tehneet tämän suuntaisia ehdotuksia, edellinen toimen antamisesta kamreerin ja jälkimmäinen kassanhoitajan alaiselle henkilölle. Kamari oli kuitenkin tullut siihen tulokseen, että kaikki maksamatto-

¹⁾ Valt. pöytäk. 16. 5. 4 §. — ²⁾ S:n 16. 5. 5. §. — ³⁾ S:n 18. 4. 3 §; ks. myös kunn. asetuskok. siv. 36. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 18. 4. 3 §; ks. myös kunn. asetuskok. siv. 40. — ⁵⁾ Ks. edell. asiaa. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 18. 4. 3 §. — ⁷⁾ Ks. edellä. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 18. 4. 3 §. — ⁹⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 145. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 4. 4. 11 §. — ¹¹⁾ S:n 22. 8. 3 §; ks. myös kunn. asetuskok. siv. 79. — ¹²⁾ Ks. tätä kert. siv. 70.

main saatavain perimiset olisi siirrettävä kamarin asiamiehelle ja rahanperijäntoimi kokonaan lakkautettava. Asiamiehen lisääntyneeseen työtaakkaan nähden olisi välttämätöntä, että hän saisi avukseen notaarin, jonka velvollisuutena olisi asiamiehen määräysten ja ohjeiden mukaan hoitaa hänelle puheenalaisella osastolla uskottuja tehtäviä sekä sen lisäksi läpikäydä ja tarkastaa kamarin notariaattiluettelo sekä laatia ja toimittaa siitä tehtävät otteet. Kamari esitti kaupunginvaltuustolle, että kamarin asiamiesosastolle rahanperijäntoimen sijaan perustettaisiin notaarin virka, joka luettaisiin 10 vakinaiseen palkkaluokkaan kuuluvaksi, sekä että valtuusto tämän yhteydessä hyväksyisi kamarin laatiman ehdotuksen sen johtosäännön 10, 23 ja 24 §:n muutoksiksi. Kaupunginvaltuusto myöntyi¹⁾ kaikilta kohdin tähän esitykseen.

Ehdotus erinäisten johto- ja lautakuntien sihteerintointien yhdistämisestä. Kirjelmässään²⁾ kaupunginvaltuustolle huomautti rahatoimikamari käsitellessään kunnallisten johto- ja lautakuntain kirjelmiä usein havainneensa, ettei niissä ollut riittävää selvitystä eikä perustelua sekä että ne olivat suuressa määrin puutteellisia kunnallispoliittisiin näkökohtiin ja kunnassa vallitsevaan käytäntöön nähden. Useissa tapauksissa tämä johtui siitä, että johto- ja lautakuntien sihteerintointia hoitivat sivutoimina henkilöt, joiden päätyö ja -harrastus oli toisilla toiminta-aloilla. Useimmat johto- ja lautakuntain sihteerit olivatkin vakinaisessa valtionvirassa olevia lakimiehiä. Näiden epäkohtien poistamiseksi ja kunnallishallinnon yhdenmukaisuuden kannalta olisi sopiva vähentää puheenalaisten virkain luku kahdeksi, jotka olisivat vakinaisia virkoja ja asetettaisiin rahatoimikamarin alaisiksi. Kamari oli ajatellut, että näistä sihteeistä, jotka voisivat olla nimeltään kaupungin- tai kunnallissihteerit ja jotka sijoitettaisiin 14 vakinaiseen palkkaluokkaan, toinen toimisi kaupungin yleisten töiden hallituksen, kaupungin teknillisten laitosten hallituksen, satamahallituksen, puhtaanapitohallituksen ja kansanlastentarhain johtokunnan sihteerinä, jota vastoin toinen hoitaisi terveydenhoito- lautakunnan, sairaalaylihallituksen ja eri sairaalain hallitusten, raittiuslautakunnan, urheilulautakunnan ja musiikkilautakunnan sihteerintehtävät. Jos näiden sihteerien aika sallisi, olisi rahatoimikamari oikeutettava käyttämään heitä muidenkin töittensä suorittamiseen. Uudestijärjestely ei koskisi holhouslautakuntaa eikä palotoimikuntaa. Kamari esitti:

että yleisten töiden, teknillisten laitosten, puhtaanapito- ja satamahallitusten, sairaalaylihallituksen, terveydenhoito-, raittius-, musiikki- ja urheilulautakuntain sekä kansanlastentarhain johtokunnan sihteerit sanottaisiin irti heinäkuun 1 p:än 1923;

että mainitusta päivästä lautakuntiin perustettaisiin kaksi 14 vakinaiseen palkkaluokkaan kuuluvaa sihteerin virkaa ja jotka, sittenkun virat rahatoimikamarin toimesta ovat olleet haettaviksi julistettuina, kamari täyttäisi asianomaisia lautakuntia kuultuaan;

että kaupunginvaltuusto päättäisi näiden virkojen haltijat asetettaviksi lähinnä rahatoimikamarin alaisiksi, mutta pöytäkirjanpitoon ja asiakirjain laatimiseen ja toimittamiseen nähden asianomaisten lautakuntien alaisiksi;

että yllämainittujen hallitusten, lauta- ja johtokuntien johtosäännöt muutettaisiin siten, että kussakin niistä sihteerin tehtävistä huolehtii kaupunginsihteerit; sekä

¹⁾ Valt. pöytäk. 13. 6. 11 §; ks. myös kunn. asetuskok. siv. 79. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 7.

että rahatoimikamari oikeutettaisiin asianomaisia lautakuntia kuultuaan tekemään ehdotus lautakuntain sihteerien johtosäännöiksi.

Asiaa esiteltäessä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto evätä rahatoimikamarin esityksen.

Kaupungin rakennusten ja rakennettujen tilusten sekä kaupungin työväenasuntojen isännöitsijäntoimen uudestijärjestäminen. Rahatoimikamari oli kaupungin rakennusten, joita oli n. 1,000, hoitoon nähden ehdottanut sellaista muutosta, että Vallilan kunnallisia työväenasuntoryhmiä hoitamaan palkattaisiin erityinen isännöitsijä, jota vastoin kunnallisten työväenasuntojen siihenastinen isännöitsijä, kamreeri G. Weckman pysytettäisiin Hietaniemen- ja Kristiinankadun varrella ja Harakan saarella olevain asuntojen sekä Kuntähden ent. lentoparakkien isännöitsijänä; muita kaupungin omistamia kiinteistöjä hoitaisi, kuten aikaisemmin, talojen isännöitsijä, lukuunottamatta sellaisia sairaala-, kansakoulu- y. m. rakennuksia, joita hoitivat erityiset laitokset ja taloudenhoitajat, sekä lukuunottamatta raatihuonetta ja entistä seurahuonetta, joita siihenastinen taloudenhoitaja edelleen hoitaisi. Sittenkun kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta, joka oli katsunut olevan mikäli mahdollista keskittäminen kaupungin talojen hoito harvalukuisempiin käsiin, senjälkeen oli palauttanut asian rahatoimikamariin, ehdotti kamari, että kaikkien sosialilautakunnan valvonnan alaisten työväenasuntojen hoito uskottaisiin yhden ainoan 10 vakinaiseen palkkaluokkaan kuuluvan isännöitsijän haltuun, sekä raatihuoneen ja ent. seurahuoneen taloudenhoitajan toimi lakkautettaisiin ja tämän taloudenhoitajan tehtävät annettaisiin talojen isännöitsijälle, jonka virka olisi siirrettävä vakinaisten viranpitäjiin 11 palkkaluokkaan. Sosialilautakunta taas esitti, että Vallilan ja Hermannin (ent. lentoparakit) työväenasuntoja varten asetettaisiin erityinen isännöitsijä, jonka tulisi asua jossakin Vallilan rakennusryhmään kuuluvassa rakennuksessa ja joka luettaisiin 11 vakinaiseen palkkaluokkaan, mutta Hietaniemen- ja Kristiinankadun varrella sekä Harakan saarella olevain työväenasuntojen isännöitsijänä pysytettäisiin kamreeri Weckman 10,800 markan vuosipalkoin. Huomauttaen kaupunginvaltuuston aikaisemmin päättäneen²⁾ vuodeksi 1923 maksutta luovuttaa huoneen henkilölle, joka ottaisi johtaakseen lasten leikkejä ja avustaakseen työläisten vaimoja neuvoilla ja ohjeilla kotien hoitoa koskevissa kysymyksissä, ehdotti sosialilautakunta sen ohessa, että Vallilan työväenasuntoryhmää varten kurin ja järjestyksen aikaansaamiseksi lapsilaumoihin ja jokseenkin alhaisen kotikulttuurin korottamiseksi asetettaisiin naispuolinen toimihenkilö, nimeltään emännöitsijä, joka olisi velvollinen asumaan siellä ja luettaisiin 8 vakinaiseen palkkaluokkaan. Sittenkun rahatoimikamari edelleen oli huomauttanut, että ehdotettu työväenasuntojen isännöitsijä sen johdosta että kaupunginvaltuusto äskettäin oli päättänyt³⁾ Vallilaan teetetäväksi 8 uutta asuintaloo, olisi luettava 12 vakinaiseen palkkaluokkaan sekä että ehdotettu emännöitsijä toistaiseksi olisi palkattava koetteeksi vuodeksi, päätti⁴⁾ valtuusto:

tammikuun 1 p:stä 1924 lukien, lakkauttaa raatihuoneen ja ent. seurahuoneen taloudenhoitajanviran sekä luovuttaa mainittujen kiinteistöjen hoidon talojen isännöitsijälle;

mainitusta päivästä siirtää talonisännöitsijäntoimen 11 vakinaisten viranpitäjiin palkkaluokkaan;

¹⁾ Valt. pöytäk. 18. 4. 4 §. — ²⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 168. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 46. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 14. 11. 11 §.

kaikkien kunnallisten työväenasuntojen hoitoa varten, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien, perustaa 12 vakinaiseen palkkaluokkaan kuuluvan isännöitsijänviran, jonka haltijan tuli asua jossakin Vallilan työväenasuntoryhmän rakennuksessa; sekä

Vallilan työväenasuntojen sisäistä hoitoa varten koetteeksi vuoden ajaksi, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien, palkata emännöitsijän, joka saa palkkaa 8 vakinaisen palkkaluokan mukaan ja niinkään olisi velvollinen asumaan jossakin mainitun työväenasuntoryhmän rakennuksessa.

Markkinaliikkeen rajoittaminen. Viitaten senaatin päätökseen huhtikuun 30 p:ltä 1892 oli poliisimestari, siihen nähden että markkinaelämä vaikeutti yleisen järjestyksen ylläpitoa, rahatoimikamarilta anonut, ettei tilapäisiä toripaikkoja markkinakojuja ja -pöytiä varten enää annettaisi markkina-aikana: Hankittuaan lausunnot kauppakamarilta, kauppayhdistykseltä, käsityö- ja tehdasyhdistykseltä sekä Uudenmaan kalastajaliitolta, jotka kaikki olivat yhtyneet poliisimestarin esitykseen, päätti rahatoimikamari, ettei enää vuokrata tilapäisiä toripaikkoja siksi ajaksi kuin syysmarkkinoita pidetään, ja ilmoitti¹⁾ tästä kaupunginvaltuustolle.

Lausunto anomuksesta saada pitää hevosmarkkinoita. Sittenkun Suomen raviurheilun ystävät olivat anoneet kaupunginvaltuustolta puoltolauseita yhdistyksen anomukselle saada kilpa-ajojensa yhteydessä Pohjoissatamassa olevalla aidatulla radallaan pitää hevosmarkkinoita, päätti²⁾ valtuusto ilmoittaa läänin maaherralle, ettei kaupungin puolelta ollut estettä yhdistyksen hevosmarkkinain pitämiseen yhdistyksen kilpa-ajojen yhteydessä.

Ehdotus kaupunkien yksinoikeudesta myydä viinejä ja miedompia väkijuomia. Sittenkun kaupunginvaltuusto valmisteluvaliokunnalleen oli edelleen valmisteltavaksi lähettänyt³⁾ 1923 vuoden budjetinjärjestelyssä tehdyn ehdotuksen, että valtuusto anois valtioneuvostolta sen suuntaisia toimenpiteitä, että maamme kaupungit saisivat yksinoikeuden myydä viinejä ja miedompia väkijuomia, ja mainittu valiokunta sen jälkeen oli antanut asiasta lausunnon, päätti⁴⁾ valtuusto antaa asian raueta.

Helsingin kaupungin liikenneohjesääntö. Sittenkun kaupunginvaltuusto puolestaan oli hyväksynyt⁵⁾ Helsingin kaupungin liikenneohjesääntöehdotuksen ja lähettänyt sen läänin maaherralle vahvistettavaksi, ilmoitti⁶⁾ maistraatti maaherran helmikuun 22 p:nä vahvistaneen ohjesäännön noudatettavaksi muilta kohdin, paitsi 35—43 §:iä, joitten harkinta ja vahvistaminen automobiililiikenteestä annetun asetuksen 28 §:n mukaan kuului maistraatille, sekä maistraatin seuraavan maaliskuun 10 p:nä vahvistaneen mainitut ohjesäännön pykälät.

Antamatta jätetty lausunto ehdotuksesta asetukseksi automobiililiikenteestä. Sen johdosta että läänin maaherra oli kaupunginvaltuustolta vaatinut lausuntoa kulkulaitosministeriön laatimasta ehdotuksesta asetukseksi automobiililiikenteestä, oli valmisteluvaliokunta lokakuun 29 p:nä 1921 lähettänyt asian rahatoimikamarille, joka sitä valmistelemaan oli asettanut komitean. Ennenkuin kamarin lausunto oli saapunut valtuustolle, julkaistiin kuitenkin lokakuun 14 p:nä 1922 vahvistettu asetus automobiililiikenteestä, minkä johdosta valtuusto päätti⁷⁾ olla antamatta lausuntoa asiasta.

Jäsenyys Suomen satamaliitossa. Satamahallituksen ehdotuksesta päätti⁸⁾ kaupunginvaltuusto, että Helsingin kaupunki liittyisi jäseneksi äsken perus-

¹⁾ Valt. pöytäk. 2. 5. 11 §. — ²⁾ S:n 14. 11. 25 §. — ³⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 107. —

⁴⁾ Valt. pöytäk. 21. 2. 6 §. — ⁵⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 176. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 4. 4. 4 §; ks. myös kunn. asetuskok. siv. 6. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 21. 2. 3 §. — ⁸⁾ S:n 18. 4. 18 §.

tettuun Suomen satamaliittoon, ja osoitti yleisistä käyttövaroistaan enintään 10,000 markkaa tästä johtuvien kustannusten suorittamiseen.

Uusi kaupungin satamaviranomaisten lippu. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1921 anonut ¹⁾ että valtioneuvosto vahvistaisi ehdotetun uuden silloisen satamakonttorin, sittemmin satamaliikennekonttorin lipun. Sittenkun valtioneuvosto tämän johdosta oli päättänyt olla ottamatta mainittua esitystä harkittavaksi, koska laki ei määrää, että lipulle, jota käytetään osoittamaan kunnallista laitosta, on hankittava valtioneuvoston vahvistus, päätti ²⁾ valtuusto, kun sillääikaa oli tehty ehdotus toisentyypisen satamaviranomaisten lipun käytäntöön ottamisesta, aluksi panna asian pöydälle. Satamahallitus lähetti sen jälkeen valtuustolle uuden ehdotuksen satamaviranomaisten lipuksi, joka oli laadittu vähää ennen pidetyssä satamakongressissa tehdyn päätöksen mukaisesti valtakunnan satamakaupunkien satamaviranomaisten yhteisen lipun käytäntöön ottamisesta. Tämän ehdotuksen valtuusto vahvisti ³⁾ eräin pienin rahatoimikamarin ehdottamin muutoksin.

Lausunto ehdotuksesta Brändön huvilakaupungin palojärjestykseksi. Uudemaan läänin maaherran vaadittua kaupunginvaltuustolta lausuntoa Brändön huvilakaupungin kunnanvaltuutettujen hyväksymästä ehdotuksesta mainitun huvilakaupungin palojärjestykseksi päätti ⁴⁾ valtuusto, jolla, kuten ei rahatoimikamarilla eikä palopäällikölläkään, ollut mitään muistuttamista ehdotusta vastaan, ettei valtuuston puolelta ole estettä ehdotuksen vahvistamiseen.

Kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön muuttaminen. Rahatoimikamarin asettaman komitean ehdotuksesta oli kamari kaupunginvaltuustolle ehdottanut sellaista muutosta kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 3 §:än, että kamari asianomaisen viranomaisen esityksestä poikkeustapauksissa voisi myöntää kaupungin teknillisille laitoksille annetun oikeuden, mikäli koskee yksityisiä töitä ja muuta myyntiin liittyvää, voittoa tuottavaa satunnaista toimintaa, vähentää menot tuloista ja vuosirahasääntöön merkitä vain tuloksi laskemansa voiton, muillekin laitoksille tämän laatuiseen toimintaan nähden. Revisionikonttorin annettua asiasta lausunnon myöntyi ⁵⁾ valtuusto kamarin esitykseen. Sitävastoin epäsi valtuusto revisionikonttorin tämän yhteydessä tekemän esityksen mainitun johtosäännön 44 §:n muuttamisesta.

Aluelääkärien virkapiirien uudestijärjestäminen. Pohjoisen piirin aluelääkäriviran lakkauttamisen ⁶⁾ johdosta päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin annettua asiasta lausunnon, huhtikuun 1 p:stä lukien, jakaa mainitun virka-alueen eteläisen piirin aluelääkäriin ja Kallion eteläisen piirin aluelääkäriin kesken siten, että edelliseen piiriin yhdistettiin Unioninkadun länsipuolella oleva alue sekä jälkimmäiseen Unioninkadun itä- ja Aleksanterinkadun pohjoispuolella oleva alue, minkä ohessa Kallion eteläisen piirin nimitys muutettiin pohjoiseksi piiriksi ja Kallion pohjoisen piirin nimitys Kallion piiriksi. Tämän yhteydessä järjestettiin eteläisen piirin ⁸⁾ aluelääkäriin palkka uudestaan.

Ehdotus uudeksi kaupungineläinlääkäriin johtosäännöksi. Suomen eläinlääkäriyhdistys oli kaupunginvaltuustolle lähettänyt laatimansa maamme kaupungineläinlääkäriin mallijohtosäännön anoen, että pääasiassa tämän mukainen uusi johtosääntö vahvistettaisiin Helsingin kaupungineläinlääkärille. Sittenkun terveydenhoitolautakunta ja rahatoimikamari etusijassa siihen

¹⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 219. — ²⁾ Valt. pöytäk. 24. 1. 4 §. — ³⁾ S:n 21. 3. 2 §; ks. myös kunn. asetuskok. siv. 46. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 7. 2. 2 §. — ⁵⁾ S:n 17. 10. 8 §; ks. myös kunn. asetuskok. siv. 90. — ⁶⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 166. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 21. 3. 15 §. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. siv. 80.

nähdessä, että suunniteltu sekä kaupungineläinlääkäriin että terveydenhoitolautakunnan ja kaupunginlääkäriin johtosääntöjen uusiminen olisi jätettävä sikseen, kunnes uudestilaadittavana oleva uusi terveydenhoitosääntö oli vahvistettu, olivat olleet sitä mieltä, että yhdistyksen ehdotus tällä kertaa saisi raueta, mutta kamari sen lisäksi oli esittänyt, että kaupungineläinlääkäri velvoitettaisiin toistaiseksi terveydenhoitolautakunnan tarkempien ohjeiden mukaan valmistelemaan ja lautakunnalle esittämään kaikki eläinlääkintäalaa koskevat asiat, päätti ¹⁾ valtuusto jättää sillensä kaupungineläinlääkäriin uutta johtosääntöä koskevan kysymyksen sekä evätä kamarin edellämaitun esityksen.

Lihan jälkitarkastus. Lihantarkastuksesta elokuun 25 p:nä 1922 annetun lain 6 §:n säännöksen johdosta, ettei lihaa, joka on jollain paikkakunnalla asianomaisesti tarkastettu ja sen jälkeen kuljetettu toiselle paikkakunnalle, ole tarpeen uudelleen tarkastaa, ellei valtioneuvosto toisin määrää, oli kaupunginvaltuusto vuonna 1922 terveydenhoitolautakunnan ehdotuksesta tehnyt valtioneuvostolle esityksen määräyksen antamisesta siitä, että tuollainen Helsingin tuotu liha on uudelleen tarkastettava. Sittenkun valtioneuvosto oli evännyt tämän esityksen, päätti ²⁾ valtuusto kehoittaa terveydenhoitolautakuntaa tekemään ehdotuksen tästä mahdollisesti johtuviksi muutoksiksi valtuuston pöydälle panemaan ehdotukseen kunnallisen teurastamon rakentamisesta. Myöhemmin ilmoitti ³⁾ terveydenhoitolautakunta, että kysymystä teurastamon rakentamisesta valmisteli komitea, jossa lautakuntakin oli edustettuna, minkä vuoksi lautakunta ei ollut katsonut olevan esittäminen mitään ehdotusta asiassa, vaan oli sen sijaan saattanut valtuuston päätöksen komitean tietoon.

Helsingin kaupungin köyhäinhoidon sekä kaupungin kunnalliskodin ja työlaitosten uudet ohjesäännöt. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1922 asettanut ⁴⁾ valiokunnan tarkastamaan köyhäinhoitolautakunnan laatimia ehdotuksia köyhäinhoidon sekä kunnalliskodin ja työlaitosten uusiksi ohjesäännöiksi. Valiokunnan lähetettyä mietintönsä ⁵⁾ uusine ehdotuksineen mainituksi ohjesäännöiksi päätti ⁶⁾ valtuusto puolestaan muutoksitta hyväksyä viimemainitut ohjesääntöehdotukset sekä alistaa ne läänin maaherran harkittaviksi ja vahvistettaviksi. Sittemmin vahvisti ⁷⁾ maaherra puheenalaiset ohjesäännöt noudatettaviksi.

Komitean asettaminen valmistelemaan kysymystä kansakoulujen terveydenhoidon uudestijärjestämisestä. Lausunnossaan kouluhoitajatartointen perustamisesta kansakouluihin ⁸⁾ oli terveydenhoitolautakunta ehdottanut, että asetettaisiin komitea valmistelemaan kysymystä kansakoulujen terveydenhoidon uudestijärjestämisestä, johon komiteaan valittaisiin kansakoulujohtokuntien, lastensuojelulautakunnan, rahatoimikamarin ja terveydenhoitolautakunnan edustajia. Kaupunginvaltuusto lähetti ⁹⁾ asian lausunnon saamiseksi kansakoulujohtokuntiin.

Työväen urheiluliiton Helsingin osaston anomus salien luovuttamisesta voimisteluharjoituksia varten. Työväen urheiluliiton Helsingin osaston anomuksen tarvittavien salien luovuttamisesta liittoon kuuluvien voimistelu- ja urheiluseurain käytettäväksi voimisteluharjoituksia varten kaupunginval-

¹⁾ Valt. pöytäk. 17. 10. 18 §. — ²⁾ S:n 22. 8. 2 §. — ³⁾ S:n 3. 10. 11 §. — ⁴⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 147. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 26 vuodelta 1922. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 24. 1. 6 §. — ⁷⁾ S:n 21. 3. 7 § ja 4. 4. 1 §; ks. myös kunn. asetuskok. siv. 23, 28 ja 30. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. siv. 156. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 12. 12. 37 §.

tuusto, urheilulautakunnan, molempain kansakoulujohtokuntain ja rahatoimikamarin annettua asiasta lausuntonsa, epäsi ¹⁾).

Palkatun ammattityön järjestäminen alaikäisille. Käsitellessään kasvatusta ja sosialilautakunnan yhteistä esitystä ²⁾ palkatun ammattityön järjestämisestä alaikäisille ja rahatoimikamarin siitä antamaa lausuntoa ³⁾ oli kaupunginvaltuusto vuonna 1922 kehoittanut ⁴⁾ kamaria antamaan uuden lausunnon asian lainopillisesta puolesta sekä ehdotuksesta hankkimaan ammattiopetuslaitosten keskuslautakunnan lausunnon.

Mainittu keskuslautakunta lausui tämän jälkeen antamassaan lausunnossa tosin erinäisiä epäilyksiä siitä, oliko sopivaa nyt perustaa ehdotettuja nuorison työpajoja, koska kansakoulujen jatko-opetuksen yhteyteen oli saman muotoinen koulumuoto suunnittelun alaisena, mutta katsoi kuitenkin siihen nähden, että todennäköisesti kuluisi useita vuosia, ennenkuin tämä jatko-opetus saatiin lopullisesti järjestetyksi, olevan puoltaminen ehdotuksen hyväksymistä.

Asian lainopilliseen puoleen nähden huomautti rahatoimikamari, että työ suunnitelluissa työpajoissa on katsottava sen laatuiseksi, että sen suhteen oli noudatettava työstä teollisuus- sekä eräissä muissa ammateissa elokuun 18 p:nä 1917 annetun asetuksen 3 §:n määräyksiä. Vaikka mainitun pykälän mukaan sellaisten henkilöiden minimi-ikäraja, joita voidaan ottaa näihin työpajoihin, oli siirrettävä 12½ vuodesta 13 vuoteen sekä asianomaisten ammattiantarkastajan lupa hankittava sellaisiin lapsiin nähden, jotka eivät ole täyttäneet 14 vuotta, katsoi kamari, ettei laillista estettä ollut olemassa työpajojen järjestämiseen, kunhan lain tässä asiassa antamia määräyksiä noudatettiin, ja viittasi siinä suhteessa valtioneuvoston maaliskuun 14 p:nä 1919 tekemään päätökseen, missä oli määrätty, mitkä ammatit tai ammattihaarat lapsiin ja nuoriin henkilöihin nähden ovat pidettävät erittäin vaarallisina, sekä on annettu tarkempia määräyksiä sellaisista töistä, jotka ovat omansa vahingoittamaan lasten ja nuorten henkilöiden terveyttä tai ehkäisemään heidän ruumiinkehitystään.

Asiaa esiteltäessä päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto antaa asian raueta.

Ammattiopetuslaitosten keskuslautakunnan asettaminen. Ammattiopetuslaitosten keskuslautakunta oli vuonna 1921 ⁶⁾ saanut kaupunginvaltuustolta toimeksi laatia ehdotuksen lautakunnan ja sen alaisten opetuslaitosten johtosäännöiksi, mutta sittemmin, kun oli herätetty kysymys maaliskuun 2 p:nä 1920 annettujen, ammattikouluja koskevain, asetusten muuttamisesta, anonut mainitun tehtävän lykkäämistä, johon anomukseen valtuusto oli myöntynyt ⁷⁾. Sittenkun huhtikuun 28 p:nä 1923 oli annettu asetukset mainittujen asetusten muuttamisesta, teki keskuslautakunta valtuustolle ehdotuksen eri kunnallisten ja kunnan avustamain ammattikoulujen johtokuntien lakkauttamisesta, sekä yhteisen johtokunnan asettamisesta kaikille näille. Täten tulisi valvontakoneisto yksinkertaisemmaksi ja sen työ joustavammaksi kuin ennen; tällainen johtokunta kokoontuisi useammin, perehtyisi paremmin opetusta koskeviin kysymyksiin sekä takaisi menosääntöä, opettajain palkkausta y. m. koskevain kysymysten yhdenmukaisemman käsittelyn. Jotta tarpeelliset ammattitiedot voisivat tulla edustetuiksi ehdotetussa johtokunnassa, olisi sen jäsenluku määrättävä seitsemäksi, minkä ohessa se olisi oikeutettava tarpeen tullen

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 5. 16 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 12 vuodelta 1921. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 27 vuodelta 1921. — ⁴⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 148. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 7. 3. 11 §. — ⁶⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 208. — ⁷⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 150.

käyttämään asiantuntijoita. Esittelijöinä johtokunnassa olisivat asianomaiset koulunjohtajat. Vaadituissa lausunnoissa puolsivat valmistavan poikain ammattikoulun johtokunta ja kunnallisen yhdenpäivänkoulun johtokunta keskuslautakunnan ehdotusta, jotavastoin tyttöjen ammattikoulun johtokunta ja alempain käsityöläiskoulujen johtokunta ehdottivat sen evättäväksi, edellinen huomauttaen m. m., ettei ollut odotettavissa riittävää asiantunte-
musta naisten ammatteihin nähden kaikkien ammattikoulujen yhteisessä johtokunnassa sekä ettei voinut toivoa ehdotetun johtokunnan jäsenillä olevan samaa henkilökohtaista harrastusta koulua kohtaan kuin erikoisjohtokunnalla, jälkimmäinen taas m. m. sen vuoksi, ettei missään tapauksessa ehdotettuja muutoksia olisi toteutettava, ennenkuin alempain käsityöläiskoulujen uudesti-
järjestäminen oli toimeenpantu. Pääasiassa rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto tammikuun 1 p:stä 1924 lakkauttaa sekä ammattiopetuslaitosten keskuslautakunnan että alempain käsityöläis-
koulujen, valmistavan poikain ammattikoulun, tyttöjen ammattikoulun ja kunnallisen yhdenpäivänkoulun johtokunnat sekä mainittuja laitoksia valvo-
maan, edellämäinitusta päivästä lukien, asettaa yhteisen johtokunnan, johon kuuluu puheenjohtaja ja kuusi jäsentä, sekä antaa tälle johtokunnalle toi-
meksi laatia ehdotukset johtosäännökseen ja ammattikoulujen johtosäännöiksi.

Ammattioppilaslautakunnan asettaminen. Kaupunginvaltuustolle osoitta-
massaan kirjelmässä huomautti Helsingin käsityöläis- ja tehdasyhdistys, että huhtikuun 28 p:nä 1923 annetun oppisopimuslain 1 §:n mukaan kaupungeissa, joissa on kunnallinen työnvälityslaitos, sen johtokunnan on toimittava ammatti-
oppilaslautakuntana siksi, kunnes sen kaupunginvaltuusto asettaa tuollaisen lautakunnan. Kun kaupungin työnvälitystoimiston johtokunta ei ollut kokoon-
pantu puheenalaista tehtävää huomioon ottaen ja mainitun oppilaiden kehitykselle tärkeän lain asiantunteva soveltaminen alusta alkaen olisi erittäin tärkeä, esitti yhdistys, että kaupunginvaltuusto asettaisi erityisen ammatti-
oppilaslautakunnan niin hyvissä ajoin, että se voisi aloittaa toimintansa jo 1924 vuoden alusta, jolloin laki tulisi voimaan. Työnvälitystoimiston johto-
kunnan annettua asiasta lausunnon päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto asettaa ammattioppilaslautakunnan sekä valitsi ³⁾ puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, jäsenet ja varajäsenet lautakuntaan vuodeksi 1924.

Lastensuojelulautakunnan uusi ohjesääntö. Sittenkun kasvatuslautakunta kaupunginvaltuuston vuonna 1921 tekemän päätöksen ⁴⁾ mukaan oli laatinut uuden ehdotuksen ⁵⁾ lautakunnan ohjesäännöksi, jossa lautakunnan nimenä oli lastensuojelulautakunta, oli valtuusto vuonna 1922 valtuuttanut ⁶⁾ lautakunnan, kunnes uusi köyhäinhuoltolaki oli ilmestynyt, väliaikaisesti järjestämään kansliansa toiminnan pääasiassa laaditun ohjesääntöehdotuksen mukaisesti sekä lisäksi päättänyt siihen asti siirtää kysymyksen ohjesäännön hyväksymisestä. Sittenkun uusi köyhäinhuoltolaki ja avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annettu laki olivat ilmestyneet, teki lautakunta kuitenkin ehdotukseensa sekä yllämainituista laeista aiheutuvat lisäykset ja muutokset että kaupunginvaltuuston kanslian ja rahatoimikamarin ehdottamat korjaukset sekä esitti, että valtuusto hyväksyisi täten uudestilaaditun ohjesääntöehdotuksen ⁷⁾. Tämä ehdotus lähetettiin ensin rahatoimikamariin, joka, saatuaan köyhäinhuoltohallituksen lausunnon ⁸⁾ asetti komitean asiaa käsittelemään.

¹⁾ Valt. pöytäk. 3. 10. 22 §. — ²⁾ S:n 19. 12. 17 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 163. —
⁴⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 203. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 41 vuodelta 1921, liite II. —
⁶⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 148. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 8, liite II. — ⁸⁾ S:n liite III.

Komitean mietinnön ¹⁾ saavuttua esitti ²⁾ kamari ehdotuksen hyväksyttäväksi erinäisin muutoksin. Sittenkun valmisteluvaliokunta sen jälkeen edelleen oli vaatinut holhouslautakunnalta lausuntoa ehdotuksesta, hyväksyi ³⁾ kaupunginvaltuusto sen erinäisin eri viranomaisten ehdottamin muutoksin. Tämän yhteydessä päätti ⁴⁾ valtuusto uudestijärjestää erinäiset lastensuojelulautakunnan virat.

Erinäisten lastensuojelulautakunnan virkain uudestijärjestäminen. Vahvistuessaan lastensuojelulautakunnan uuden ohjesäännön ⁵⁾ päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto lakkauttaa lautakunnan yhdistetyn ammattiholhoajan- ja sihteerinviran, siirtää silloisen ammattiholhoaja-sihteerin, filosofianmaisteri R. Liukkosen lautakunnan toimitusjohtajaksi oikeuttaen hänet ikäkorotuksiin nähden lukemaan hyväkseen entisessä toimessa palvelemaansa ajan, lukea uuden toimitusjohtajanviran 15 vakinaisten viranpitäjain palkkaluokkaan sekä siirtää lastenhuoltotarkastajan 11:stä 13 vakinaiseen palkkaluokkaan ja lautakunnan vahtimestarin 2:sta 3 vakinaiseen palkkaluokkaan.

Maatalouden järjestäminen Pakinkylässä olevan Toivolan lastenkodin yhteyteen. Päätöksensä siirtää Ryttylän tilalla olleen lastenkodin kunnallisuusneuvos N. Toivosen kaupungille myymiin Pakinkylässä oleviin huviloihin oli kaupunginvaltuusto vuonna 1922 kehoittanut ⁷⁾ lastensuojelulautakuntaa yksissä neuvoin maatalouslautakunnan kanssa laatimaan ehdotuksen maa-alueen luovuttamisesta Pakinkylästä lautakunnan tarpeisiin. Tämän johdosta lausui lastensuojelulautakunta olleensa sitä mieltä, että Toivolan lastenkodin hoitoon olisi otettava kaikki mainittuihin huviloihin välittömästi kuuluvat tilukset, lukuunottamatta kaukana olevaa ulkopalstaa, joka kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan oli annettava vuokralle. Tämän suunnitelman toteuttaminen, joka vaatisi melkoisia käteisvaroja, jos kaikki eläimet ja työkalut ostettaisiin vierailta, voitiin suureksi osaksi järjestää maatalouslautakunnan ja lastensuojelulautakunnan välisenä tilityksenä siten, että Kärbölen, Hertonäsin y. m. tiluksilta, jotka valtuuston päätöksen mukaan vuokrattaisiin yksityisille, siirrettäisiin Toivolaan kaupungin omistamaa karjaa, hevosia, maanviljelystyökaluja y. m. Näin menetellen tarvittaisiin ainoastaan n. 50,000 markkaa käteisvaroja maatalouden perustamiseen Toivolaan, mihin rahamäärään sisältyi sellaisiakin menoja kuin esim. puutarhan kuntoonpanettamiskustannukset, mikä työ olisi suoritettava siinä tapauksessa, ettei varsinaista maataloutta tilalle perustettaisikaan. Oheen pannen suunnitellun maatalouden yksityiskohtaisen tulo- ja menosäännön esitti lastensuojelulautakunta maatalouslautakunnan kannattaessa esitystä, että kaupunginvaltuusto päättäisi perustaa Toivolan lastenkotiin oman maatalouden, maaliskuun 1 p:stä 1923 lukien, sekä tähän tarkoitukseen lautakunnan mainitun vuoden budjettiin merkitä seuraavat uudet erät:

A. Menopuolelle.

I. Perustamiskuluihin kerta kaikkiaan:

a) käteismenoina	Smk	50,200:—	
b) tilityksinä	»	<u>102,300:—</u>	152,500:—

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 8, liite IV. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 8. — ³⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 20 §; ks. myös kunn. asetuskok. siv. 97. — ⁴⁾ Ks. seur. asiaa. — ⁵⁾ Ks. edell. asiaa. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 20 §. — ⁷⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 34.

II. Hoitokustannuksiin v. 1923:

a) käteismenoina	Smk	98,160:—	
b) tilityksinä	»	79,640:—	177,800:—
			<u>Smk 330,300:—</u>

B. Tulopuolelle.

I. Lastenkotien ja Toivolan tilan välisenä tilityksenä	Smk	179,000:—
--	-----	-----------

Rahatoimikamarin antamassaan lausunnossa ehdotettua, että lastensuojelulautakunnan ehdotus saisi raueta päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto panna asian pöydälle siksi, kunnes kamari oli valtuustolle antanut aikaisemmin pyydetyn²⁾ selvityksen siitä, voitiinko ja missä muodossa saada aikaan lastenkotien ja kasvatustalousten taloudellisen hallinnon keskitys, jotta näiden laitosten menot saataisiin alenemaan³⁾.

Lastenkotien ja kasvatustalousten taloudellisen hallinnon keskitys. Sittenkun kaupunginvaltuusto oli kehoittanut²⁾ rahatoimikamaria selvittämään ja valtuustolle tekemään ehdotuksen kysymyksestä, voitiinko ja missä määrin saada aikaan lastenkotien ja kasvatustalousten taloudellisen hallinnon keskitys, jotta näiden laitosten menot saataisiin alenemaan, ja kamari tämän johdosta oli vaatinut lastensuojelulautakunnalta lausuntoa asiasta, lähetti⁴⁾ lautakunta kamarille laajan selonteon puheenalaisten laitosten lähinnä edellisten vuosien tuloista ja menoista, joka päättyi lausuntoon, etteivät lastensuojelutoiminnan kustannukset olleet lisääntyneet sen vuoksi, että lautakunnan ja sen alaisten laitosten taloutta olisi huonosti hoidettu tai tarvikkeiden hankinta olisi ollut epäedullisesti järjestetty vaan siitä syystä, että markan ostokyky oli alentunut sekä että yhteiskunnallisen lastensuojelutoiminnan ala ja tarve olojen pakosta ja uusien lakien johdosta oli melkoisesti laajentunut. Näin ollen epäili lautakunta, johtaisiko taloudellisen hallinnon keskitys tai taloudenhoitajanviran perustaminen lautakuntaan vallitsevissa oloissa minkäänlaiseen puheenalaisten menojen alenemiseen. Kaupungin taloudelle olisi kuitenkin hyvin tärkeää hoidettaviksi otettujen lasten vanhemmilta ja maksuvelvollisilta kunnilta saada säädetty korvaus lasten hoidosta. Kun kaupungin edun valvominen tuossa suhteessa melkoisesti lisäisi lautakunnan työtä, ei lautakunnalla ollut mitään muistuttamista sellaista järjestelyä vastaan, että sen kansliaan palkattaisiin lainopillisen sivistyksen saanut sihteeri, joka huolehtisi lautakunnan kirjeenvaihdosta, selvittäisi kotipaikkaoikeuksia koskevat asiat, perisi oikeudenkäyntiteitse kaupungille tulevat maksut ja avustaisi lautakuntaa lainopillisissa kysymyksissä. Täten jäisi ammattihoitajalle, jonka työtaakka oli suuresti lisääntynyt, tilaisuutta useammin käydä eri laitoksissa. Tehokkain keino lastensuojelukustannusten pienentämiseksi olisi, että lastenkodit ja kasvatustaloukset sekä rakennusteknisessä että muissa suhteissa saatettiin tarkoituksenmukaisempaan kuntoon, sekä mikäli mahdollista yhdistettäisiin eri paikkakunnilla olevat laitokset; niinpä voitaisiin ajatella, että Laversissa olevat pojat siirrettäisiin Bengtsårin laitokseen, Vanjoen laitos yhdistettäisiin Ryttylän laitokseen ja Sjötorpiin sijoitetut tytöt siirrettäisiin Toivoniemeen, jonne tähän tarkoitukseen voitaisiin rakentaa pienehkö laitos.

²⁾ Valt. pöytäk. 21. 2. 13 §. — ³⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 112. — ⁴⁾ Ks. seur. asiaa. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 9.

Rahatoimikamari huomautti antamassaan lausunnossa ¹⁾, että puheenalaisten laitosten hallinnossa tosin puuttui yhdenmukaisuutta ja tarkkaa taloudellista järjestelyä, mutta etteivät niiden menot kuitenkaan olleet lisääntyneet mainittavassa määrin. Ainakin toistaiseksi voitiin tulla toimeen ilman erikoista taloudenhoitajaa ja taloudentarkastajaa eikä erityistä lastensuojelulautakunnan sihteeriäkään toistaiseksi tarvittu. Kamari ehdotti senvuoksi tällä kertaa evättäviksi toimenpiteet lastenkotien ja kasvatuslaitosten taloudellisen hallinnon keskitykseksi.

Asiaa esiteltäessä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto antaa asian raueta.

Vastaanotto- ja havaintokodin y. m. lastensuojelulautakunnan alaisten laitosten virkain uudestijärjestäminen. Sittenkun lastensuojelulautakunnan valvonnan alainen poikain vastaanotto- ja havaintokoti oli muutettu Merikadun talossa n:o 21 (Laivurikatu n:o 1) olevaan suurempaan huoneistoon, johon myös sijoitettaisiin köyhäinhoitolautakunnalta lastensuojelulautakunnalle siirtynyt ammattioppilaskoti, siihen asti Leppäsuon huvilassa toiminut koulukoti sekä alaikäisten lainrikkojain huoltolaitos, oli lastensuojelulautakunta havainnut erinäisten mainittujen laitosten virkain aikaisemman järjestelyn tarkoitustaan vastaamattomaksi, minkä johdosta lautakunta esitti kaupunginvaltuustolle tehtäväksi erinäisiä muutoksia niihin nähden. Myöntyen lautakunnan esitykseen asiassa ja rahatoimikamarin puollettua sitä päätti ³⁾ valtuusto 1924 vuoden alusta puheenalaisten laitosten virkoihin nähden tehdä seuraavat muutokset:

poikain vastaanotto- ja havaintokotiin perustaa johtajanviran, joka sijoitettiin vakinaisten viranpitäjien 10 palkkaluokkaan;

muuttaa mainitun kodin johtajattarenviran emännöitsijänviraksi, joka sijoitettiin 5 vakinaiseen palkkaluokkaan;

siirtää Leppäsuon koulukodin johtajattarenviran uuteen vastaanotto- ja havaintokotiin ja sijoittaa sen 3 vakinaiseen palkkaluokkaan;

muuttaa ammattioppilaskodin kaitsijantoinen hoitajattarentoimeksi, joka sijoitettiin 4 vakinaiseen palkkaluokkaan; sekä

lakkauttaa havainto- ja oppilaskodin apulaisjohtajattarenviran.

Kansanlastentarhain apulaistarkastajan johtosääntö. Kansanlastentarhain johtokunta oli kaupunginvaltuustolle lähettänyt laatimansa ehdotuksen mainittujen laitosten apulaisjohtajan johtosäännöksi. Selvittääkseen käsitystään tarkastajan ja apulaistarkastajan keskinäisestä virka-asemasta ja oikeuksista oli johtokunta vielä liittännyt oheen johtokunnan puheenjohtajan pöytäkirjaan saneleman lausunnon, johon johtokunta kaikilta kohdin oli yhtynyt. Puheenjohtaja oli tällöin huomauttanut, että lastentarhain tarkastus helpommin ja menestyksellisemmin voitiin toimittaa, jos työ jaettiin sillä tavoin, että tarkastaja ja apulaistarkastaja hoitivat kumpikin omaa laitosten ryhmää, jolloin jako oli sopivimmin tehtävä kielellisellä perustuksella siten, että apulaistarkastajalle, jolla tietenkin oli vähemmän tottumusta ja kokemusta tällä alalla, uskottaisiin harvalukuisemmat ruotsinkieliset lastentarhat, jota vastoin tarkastajalle uskottaisiin suurilukuisempain suomenkielisten laitosten valvonta, kuitenkin siten, ettei tällä mitenkään rajoitettaisi tarkastajan oikeutta ja velvollisuutta itse tarkastaa kaikkia lastentarhoja ja muutenkin huolehtia niistä eikä myöskään hänen oikeuttansa antaa apulaistarkastajalle ohjeita työssä ja myös kehoittaa tätä tarvittaessa tarkastamaan suomenkielisiä laitoksia ja muutoinkin työskentelemään näidenkin laitosten hyväksi.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 9. — ²⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 21 §. — ³⁾ S:n 17. 10. 21 §.

Rahatoimikamarin annettua asiasta lausunnon hyväksyi¹⁾ kaupunginvaltuusto erinäisin muutoksin johtokunnan ehdotuksen.

Kaupunginorkesterin toiminnan järjestäminen. Rahatoimikamarin kehoitettua musiikkilautakuntaa antamaan ehdotuksen kaupunginorkesterin menojen alentamiseksi, lähetti lautakunta kaupunginvaltuustolle taulukon orkesterin tuloista ja menoista 1923 vuoden budjetin mukaan, joka edellytti 69-miehisen orkesterin. Siitä kävi ilmi, että menojen peittämiseen kaupungilta tarvittiin 1,237,610 markan apuraha, minkä lisäksi tulivat orkesterin kanslian menot 46,320 markkaa. Kaupungin nettomenot orkesterista nousivat siis kaikkiaan 1,283,930 markkaan. Kun näitä kustannuksia voitiin alentaa vain vähentämällä orkesterin mieslukua, oli lautakunta sen lisäksi laatinut laskelman 52-miehiseksi supistetun orkesterin menoista ja tuloista, jonka laskelman mukaan kaupungin kustannukset orkesterista alenisivat 1,031,860 markkaan eli 252,070 markalla. Tuollaista supistusta ei lautakunta kuitenkaan voinut puoltaa. Suomen asema itsenäisenä valtiona velvoitti tekemään uhruksia sivistystarkoituksiin, jotta maamme voisi pysyttää asemansa kansakuntien joukossa. Maamme musiikkilämä, joka oli saavuttanut kansainvälisen maineen, vaati myös muitten sivistys- ja kauneusarvojen rinnalla tukea yleiseltä taholta. Pääkaupungin konserttiorkesteri oli vuosikymmeniä ollut koko Suomen keskusorkesteri ja siten ollut varmana pohjana musiikkipyynnöille valtakunnassamme. Kaikkien oli tunnustettava orkesterin suuri merkitys yhteiskuntamme kulttuuritekijänä. Jotta orkesteri voisi pysyä tehtävänsä tasalla ja tyydyttää musiikkilämän tarpeita, oli se pysytettävä kokoonpanoltaan ensiluokkaisena ja niin monimiehisenä kuin vaatimattoman kokoinen nykyaikainen normaali-orkesteri vaati. Ainoastaan tällaisen elimen avulla voitiin useimmat nykyiset sävelteokset täysipainoisella tavalla esittää ja kotimaisille säveltäjille valmistaa tilaisuus luoda ja esittää teoksia käyttämällä uudenaikaista orkesteritekniikkaa. Normaalikokoinen orkesteri tarjosi sen lisäksi kunnalliselle musiikkihallinnolle tilaisuuden tyydyttää koko musiikkielämää paikkakunnalla, lukuunottaen ooppera ja teatterit ja turvata säännöllisen toiminnan mahdollisista sairaustapauksista riippumatta. Tuollainen kokoonpano teki myöskin tarpeettomaksi turvautua orkesterin tilapäiseen vahvistukseen, millä nyttemmin oli suuri merkitys, kun tällaista vahvistusta hyvin pienessä määrin oli saatavissa.

Orkesterin miesluvun pienentäminen 52:ksi tuottaisi sitävastoin seuraavat haitat:

että ooppera- ja teatterimusiikkia ei samanaikaisesti voitaisi esittää; että uudenaikaista musiikkia tuskin voitaisiin esittää, se kun yleensä edellytti normaali-orkesteria, jonka miesluku oli sama kuin orkesterin nykyinen; että pienentyneet toimeentulomahdollisuudet musiikkialalla tekisivät vaikeaksi saada päteviä kotimaisia soittotaiteilijoita;

että monivuotinen määrätietoinen työ kokoonpanoltaan ensiluokkaisen orkesterin aikaansaamiseksi, sellaisena kuin se nyt oli, menisi hukkaan, minkä ohessa syntyisi suuria vaikeuksia ja vaatisi pitkän ajan uudelleen suotuisemmissa oloissa päästä samaan tulokseen;

että kun kaupunginorkesteri, ollen ainoa maamme keskuslaitos tällä alalla, ei tarjoksi kokeilaille ja uusille voimille tilaisuutta saamaan koulutusta, ei olisi mahdollisuuksia vaativan orkesteritaidon saavuttamiseen; sekä

¹⁾ Valt. pöytäk. 24. 1. 25 §; ks. myös kunn. asetuskok. siv. 5.

että orkesterin jäsenten voimia supistamisen jälkeen suuremmassa määrin kuin siihen saakka tarvitsisi käyttää, mikä tietäisi sitä, että luvaton vapaailan antaminen viikossa, mitä nykyisissäkään oloissa yleensä ei ollut voitu toteuttaa, orkesterin pienentämisen jälkeen kävisi miltei mahdottomaksi.

Viitaten edelleen kaupunginorkesterin mahdollisuuksiin saada vuodeksi 1924 korotettu valtioapu sekä toiveisiin ajanmukaisen kouserttitalon aikaansaamisesta Helsinkiin, jonka johdosta kaupungin normaalikokoisesta orkesterista olevat menot melkoisesti pienenisivät, esitti musiikkilautakunta, että kaupunginvaltuusto valtuuttaisi lautakunnan vuodeksi eteenpäin, syyskuun 1 p:stä lukien, tekemään palvelussopimukset 69-miehisen orkesterin jäsenten kanssa.

Sittenkun professorit J. Sibelius ja R. Kajanus antamassaan yhteisessä lausunnossa olivat puoltaneet musiikkilautakunnan esitystä sekä rahatoimikamarin lausuttua mielensä asiasta, päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksen mukaan myöntyä lautakunnan esitykseen ja samalla kehoittaa kamarina, musiikkilautakuntaa kultuaan, ennen 1924 vuoden budjetin käsittelyä tekemään valtuustolle esityksen siitä, minkä kokoisena kaupunginorkesteria oli voimassa pidettävä syyskuusta 1924 lähtien.

Tämän johdosta esitti rahatoimikamari, ilmoittaen musiikkilautakunnan pysyvän käsityksessään, että kaupunginorkesteri oli pysytettävä 69-miehisenä, laskelman osin 69-, osin 52-miehisen orkesterin menoista ja tuloista, ja oli kaupungin avustus tällöin edellisessä tapauksessa laskettu 1,121,084:96 markaksi ja jälkimmäisessä 896,614:96 markaksi; eroitus oli siis 224,470 markkaa. Samalla huomautti kamari, että orkesterille oli sittemmin talousarvioehdotukseen merkitty valtioapua entinen määrä, 200,000 markkaa, sekä ettei minkäänlaisiin toimenpiteisiin ollut ryhdytty konserttitalon rakentamishankkeen toteuttamiseksi. Pääkaupungin orkesterin, joka todellisuudessa oli koko maamme keskusorkesteri, pitäisi tosin kamarin mielestä oikeutta myöten voida vaatia tehokasta avustusta valtiolta, varsinkin kun sivistyspyrintöjen hoidon muilla aloilla oli katsottu kuuluvan valtiolle. Kun valtio ei kuitenkaan ollut suotavassa määrässä tahtonut avustaa orkesterin voimassapitoa, oli kamari katsonut olevan ottaminen harkittavaksi, oliko orkesterin mieslukua supistettava. Tällöin oli otettava huomioon, ettei kaupungilla nykyään ollut käytettävänään riittävästi varoja tyydyttääkseen esim. sairaalarakennusten, kunnallisten asuntojen, kansakoulujen y. m. tarvetta. Tämä asianlaita näytti kamarista perustelevan kaupunginorkesterin toiminnasta olevain menojen supistamista, josta kuitenkin vain vähäinen veronmaksajain ryhmä sai hyötyä ja nautintoa. Tähän nähden oli kamari sitä mieltä, että kaupungin menot orkesterista olisi huojistettava siihen määrään, mikä oli laskettu 52-miehisen orkesterin voimassapidosta, kuitenkin ilman että mitään nimenomaista päätöstä tehtäisiin orkesterin miesluvusta. Kamari ehdotti senvuoksi, että kaupunginorkesterin voimassapitoa varten syyskuun 1 p:stä 1924 mainitun vuoden loppuun myönnettäisiin määräraha, 52-miehistä orkesterista laskettujen menojen pohjalla.

Asiaa esiteltäessä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto, että kaupunginorkesterin voimassapitoon käytettävä määräraha oli syyskuun 1 p:stä 1924 vuoden loppuun laskettava edellyttäen 69-miehistä orkesteria, sekä että valtuusto aikanaan valtioneuvostolta anois 500,000 markkaan korotettua valtioapua orkesteria varten, 1925 vuoden alusta lukien, jossa anomuksessa olisi huomau-

¹⁾ Valt. pöytäk. 16. 5. 9 §. — ²⁾ S:n 31. 10. 6 §.

tettava, että valtuusto, jos anomus evättiin, katsoisi olevansa pakoitettu tuntuvasti vähentämään orkesterin mieslukua.

Rakennustarkastuskonttorin avustavan rakennusinsinöörinviran täyttämisen aika. Huomauttaen että rakennustoiminta kaupungissa oli viime aikoina siinä määrin vilkastunut, ettei rakennustarkastuskonttorin rakennusinsinööri enää voinut ennättää suorittaa tehtäviään, minkä tähden rahatoimikamarilta olikin hankittu määräraha puheenalaisen viranpitäjän apulaisen palkkaamiseen, oli rakennustarkastaja maistraatilta anonut sen suuntaista toimenpidettä että 1917 vuodesta lähtien avoinna ollut konttorin avustavan rakennusinsinöörin virka uudelleen täytettäisiin. Tämän johdosta ja kun rakennustoiminnan jatkuvaa valvontaa ei saanut viivästyttää, kun asianomaiset rakentajat olivat oikeutetut arvaamattomien taloudellisten vahinkojen välttämiseksi saamaan mahdollisimman lyhyessä ajassa ehdotuksensa tutkituiksi ja ratkaistuiksi, esitti maistraatti kaupunginvaltuustolle, että mainittu virka mitä pikimmin uudelleen täytettäisiin ja tähän tarvittava määräraha merkittäisiin 1924 vuoden menosääntöön, jolloin puheenalainen virka olisi luettava kahdenteentoista vakinaiseen palkkaluokkaan. Kun rakennustoiminta yleensä oli vilkkaampi kesäkuukausina oli maistraatin mielestä vähemmän sopivaa, että rakennustarkastuskonttorin viranpitäjät kesäloman aikana hoitivat toistensa virkoja; budjettierää konttorin lomaviransijaisia varten oli senvuoksi tarpeen lisätä. Sittenkun rahatoimikamari vaaditussa lausunnossa m. m. oli lausunut, että kamari 1924 vuoden budjettiehdotusta käsitellessään tulisi harkitsemaan määrärahan korottamista lomaviransijaisia varten, ja muilta kohdin puoltanut maistraatin esitystä, päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, että avustavan rakennusinsinöörinvirka täytettäisiin vakinaisesti 1924 vuoden alusta ja luettaisiin vakinaisten viranpitäjään 12 palkkaluokkaan.

Alustava julkisivupiirustusten tarkastus ja yleisten julkisivukaavioiden laatiminen erinäisille tonteille. Sittenkun rahatoimikamarin kysymystä kaupungin oikeuttamisesta tarkastamaan erinäisten rakennusyritysten julkisivupiirustukset käsittelemään asettama komitea ²⁾ oli antanut kamarille mietinnön ³⁾ asiasta, johon myöskin Suomen arkkitehtiliiton Helsingin osasto oli yhtynyt, esitti ⁴⁾ rahatoimikamari pääasiassa komitean ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että rakennusjärjestyksen 60 §:n 2 kohdan mukaisesti koko kaupungin alueeseen nähden kunnallisen viranomaisen toimesta järjestettäisiin alustava julkisivupiirustusten tarkastus;

että tämä tarkastus uskotaan toimikunnalle, johon kuuluisivat rakennustarkastaja puheenjohtajana sekä kaupunginasemakaava-arkkitehti, kaupunginarkkitehti ja kaksi Suomen arkkitehtiliiton Helsingin osaston vuodeksi kerrallaan valitsemaa edustajaa jäsenenä;

että toimikunta saa tehtäväkseen sekä laatia ja valtuustolle vahvistettavaksi lähettää ehdotuksen johtosäännökseen että myös tehdä aloitteen yleisten julkisivupiirustusten laatimiseksi erinäisiä kaupunginalueen katuja ja paikkoja varten sekä että toimikunta valtuutetaan tutkimaan ja vahvistamaan nämä piirustukset;

että luovutettaessa rakennettavaksi kaupungille kuuluvia tontteja kaupakirjoissa olevalla ehdolla ja rakennusjärjestyksen 133 §:n 3 kohdan mukaisesti kaupungin tonttikirjaan toimeenpannalla merkinnällä velvoitetaan ostajat ja mahdolliset uudet omistajat noudattamaan vahvistettuja yleisiä julkisivupiirustuksia; sekä

¹⁾ Valt. pöytäk. 14. 11. 3 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 254. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14, liite. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14.

että rahatoimikamari valtuutetaan ryhtymään kaikkiin edellä olevasta päätöksestä johtuviin toimenpiteisiin.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ ehdotuksen siten muutettuna, että toimikuntaan kuuluisi rakennustarkastaja puheenjohtajana sekä kaupungin-
asemakaava-arkkitehti, kaupunginarkkitehti ja kaksi valtuuston valitsemaa henkilöä jäseninä.

Maatalouslautakunnan ohjesääntö ja maatalouskonttorin johtosääntö. Maatalouslautakunta oli kaupunginvaltuustolle lähettänyt ehdotukset lautakunnan ohjesäännöksi ja maatalouskonttorin johtosäännöksi. Rahatoimikamarin annettua lausunnon näistä ehdotuksista ja sittenkun valmisteluvaliokunnan erinäisiä johto- ja ohjesääntöehdotuksia laatimaan määräämät asiantuntijat²⁾, joille asia myöskin oli lähetetty, olivat laatineet uudet ehdotukset mainituksi ohje- ja johtosäännöksi, hyväksyi³⁾ valtuusto muutamien pienin muutoksin viimeainitut ehdotukset.

Kohtuuttomista vuokrasta annetun uuden lain toimeenpano. Eduskunnan hyväksyttyä kohtuuttomia vuokria koskevan lain, jonka mukaan valtioneuvostolla oli oikeus määrätä, missä kaupungeissa ja muissa asutuskeskuksissa huoneistoille oli vahvistettava maksimivuokrat, oli sosialihallitus kehoittanut kaupunginvaltuustoa sosialiministeriölle ilmoittamaan, oliko Helsingin kaupunki valtuuston mielestä luettava niihin paikkakuntiin, joita varten oli määrättävä maksimivuokrat ja mitä mahdollisia muutoksia olisi tehtävä kaupungin maksimirajavuokriin nähden, ottamalla huomioon, että vuokramarkkinat kesäkuun 1 p:stä 1924 tulisivat aivan vapaiksi. Sosialilautakunnan annettua asiasta lausuntonsa päätti⁴⁾ valtuusto lausua:

että Helsingin kaupunki luettaisiin sellaisten paikkakuntain joukkoon, joille oli määrättävä maksimivuokrat;

että voimassa olevia maksimivuokria korotettaisiin 10 %:lla;

että voimassa oleva piirijako ja muut erikoismääräykset pysytettäisiin ennallaan;

että yksityisiä kalustamattomia huoneita varten, jotka vuokraaja vuokraa toiselle, määrättäisiin maksimivuokra, joka vastaa vuokraajan omaa maksimivuokraa, lisättynä 50 %:lla; sekä

että semmoisia huoneistoja varten, joiden käytettävissä on toimiva lukitsematon hissi, määrättäisiin lisävuokra asianomaisen viranomaisen harkinnan mukaan.

Vuokrantarkkailulautakunnan uudelleenjärjestäminen. Sittenkun kaupunginvaltuustolle kohtuuttomien vuokrien vaatimisesta tammikuun 4 p:nä 1923 annetun lain mukaan oli annettu oikeus asettaa erityinen lautakunta valvomaan tämän lain noudattamista, teki vuokrantarkkailulautakunta⁵⁾ esityksen mainitun lautakunnan toiminnan jatkamisesta kesäkuun 1 p:n jälkeenkin. Siihen nähden että lautakunnan toiminta tämän jälkeen suuresti vähentyisi entisestään, olisi sen kaikkien kolmen osaston jäsenmäärä kuitenkin supistettava neljästä kahdeksi, joista toinen edustaisi kiinteistönomistajia ja toinen vuokralaisia, minkä ohessa sihteerinvirat⁶⁾ olisi lakkautettava ja puheenjohtajain otettava suoritettavakseen sihteerien tehtävät, heidän palkkiensa olisi sen sijaan, lisääntyneeseen työhön nähden, korotettava 900:stä⁷⁾ 1,200 markkaan kuukaudessa; lisäksi olisi jäsenten palkkio, kuten muittenkin lautakuntain

¹⁾ Valt. pöytäk. 12. 9. 9 §. — ²⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 155. — ³⁾ Valt. pöytäk. 30. 5. 14 §; ks. myös kunn. asetuskok. siv. 52 ja 53. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 10. 1. 10 §. — ⁵⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 135.

jäsenten, korotettava 40 markkaan kokoukselta, naispuolisten apulaisten palkka niinkään korotettava 800:sta 1,200 markkaan kuukaudessa, määrärahaa tilapäisiä kanslia-apulaisia varten jonkun verran lisättävä, kaksi vahtimestarintointia lakkautettava ja kolmannen, palvelukseen jäävän, vahtimestarin palkka korotettava 1,300 markkaan kuukaudessa. Rahatoimikamarin annettua asiasta lausunnon päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto kesäkuun 1 p:stä asettaa erityisen lautakunnan valvomaan edellämainitun lain noudattamista, joka lautakunta muodostettaisiin ja toimisi niinkuin vuokrantarikkailulautakunta oli ehdottanut, sekä sille vuoden loppuun yleisistä käyttövaroistaan myöntää 95,968 markan määrärahan, ja kehoitettiin uutta lautakuntaa myöhemmin tekemään ehdotuksen lautakunnan toiminnan järjestämiseksi tammikuun 1 p:n 1924 jälkeen. Sen ohessa valittiin²⁾ lautakunnan kaikkien osastojen puheenjohtajat ja jäsenet kesäkuun 1 p:stä vuoden loppuun.

Lautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua päätti³⁾ kaupunginvaltuusto myöhemmin pitentää lautakunnan toimikauden toukokuun 31 p:än 1924, kuitenkin siten, että siihen s. v. tammikuun 1 p:stä kuului ainoastaan kaksi osastoa, joissa kummassakin olisi puheenjohtaja, kaksi jäsentä, toinen valittu kiinteistönomistajain ja toinen vuokralaisten keskuudesta, sekä kaksi varajäsentä, ollen kumpikin osasto tarpeen vaatiessa oikeutettu kutsumaan apujäseneksi toisen osaston puheenjohtajan, jäsenen tai varajäsenen, ja kuului lautakunnan henkilökuntaan tammikuun 1 p:stä yksi kanslisti, yksi kanslia-apulainen ja yksi vahtimestari, jotka toimihenkilöt lautakunnan tulee ottaa palvelukseen.

Lautakunnan kummankin osaston puheenjohtajat, jäsenet ja varajäsenet tammikuun 1 p:n 1924 ja s. v. toukokuun 31 p:n väliseksi ajaksi valittiin²⁾ myöhemmässä kokouksessa.

Lausunto sotaväen tarpeisiin määrättyjen ravinto- ja rehuannosten hinnoituksesta. Uudenmaan läänin maaherran kehoitettua kaupunginvaltuustoa antamaan lausunnon sotalaitoksen tarpeisiin rauhan aikana annettavista luonnontuotteista annetun lain mukaan määrättyjen ravinto- ja rehuannosten hinnoituksesta päätti⁴⁾ valtuusto majoituslautakunnan ehdotuksesta ja sen laatiman laskelman mukaisesti sekä rahatoimikamarin annettua asiasta lausunnon ehdottaa, että vuonna 1923 Helsingissä perusannoksen hinnaksi miestä kohti päivässä määrättäisiin 7:97 markkaa, mistä määrästä laskettaisiin korvauksena aamiaisesta 2 markkaa, päivällisestä 3:97 markkaa ja illallisesta 2 markkaa, sekä rehuannoksen hinnaksi päivässä yhtä ratsuhevosta kohti 10:69 markkaa, yhtä tykistöhevosta kohti 10:66 markkaa ja kuormastohevosta kohti 10:28 markkaa, jotapaitsi huhti- lokakuulla tulisi lisää 0.5 kg:n hintana siemenkakuista 1:25 markkaa.

Urheilulautakunnan johtosääntö. Sittenkun urheilulautakunnan laatima ehdotus lautakunnan johtosäännöksi ynnä rahatoimikamarin ja kaupunginvaltuuston siitä antamat lausunnot vuonna 1922 oli palautettu⁵⁾ lautakunnalle, lähetti se vaaditun lausunnon asiasta. Kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ hyväksyä valmisteluvaliokunnan ehdotuksen urheilulautakunnan johtosäännöksi muutamain lautakunnan ehdottamain muutoksin.

Raittiuslautakunnan kokoonpano. Valtioneuvoston heinäkuun 7 p:nä 1922 raittiuslautakuntain sekä raittiuspoliisien ja muitten kunnallisten raittiuden-

¹⁾ Valt. pöytäk. 18. 4. 13 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 160. — ³⁾ Valt. pöytäk. 31. 10. 18 §. — ⁴⁾ S:n 21. 2. 5 §. — ⁵⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 135. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 2. 5. 5 §; ks. myös kunn. asetuskok. siv. 44.

valvojain toiminnasta tekemän päätöksen 13 §:n määräysten johdosta oli kaupunginvaltuusto kehoittanut¹⁾ raittiuslautakuntaa valtuustolle lähettämään ehdotuksen siitä ehkä aiheutuviksi toimenpiteiksi. Sittenkun lautakunta antamassaan lausunnossa oli huomauttanut että yllämainittu valtioneuvoston päätös on säännöstellyt sen toiminnan teki kaupunginvaltuusto²⁾ vain päätöksen lautakunnan jäsenluvusta, joka määrättiin viideksi.

Kaupunginvoudin- ja rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin henkilökunnan lisääminen. Kaupunginvoudin- ja rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin suuresti lisääntyneen työn johdosta, olivat toinen kaupunginvouti ja avustava rikostuomioiden toimeenpanija kirjelmässään maistraatille anoneet toimenpidettä, edellinen kahden ulosottoapulaisen sekä toisen kansliaapulaisen palkkaamiseksi entisten lisäksi toisen kaupunginvoudin konttoriin, jälkimmäinen kuuden uuden ulosottoapulaisen ja kolmannen kansliaapulaisen palkkaamiseksi rikostuomioiden toimeenpanijan konttoriin, joista edelliset olisi luettava 16 ja jälkimmäinen 11 yhteismäärärahasta palkattujen viranpitäjien palkkaluokkaan. Maistraatin puollettua kumpaakin esitystä ja rahatoimikamarin annettua niistä lausunnon päätti³⁾ kaupunginvaltuusto 1924 vuoden alusta lukien toisen kaupunginvoudinkonttoriin perustaa uuden kansliaapulaisen viran ja kaksi uutta ulosottoapulaisvirkaa, joista edellinen oli luettava vakinaisten viranpitäjien 3 ja jälkimmäiset 5 palkkaluokkaan, sekä rikostuomioiden toimeenpanijan konttoriin uuden kansliaapulaisen viran ja neljä uutta ulosottoapulaisvirkaa, kaikki palkattuina yhteismäärärahasta, sekä korottaa 1924 menosäännön määrärahan viimeainittun konttorin kanslia- ja ulosottoapulaisia varten 92,040 markalla.

Kaupungin painatustöiden valvonta. Sittenkun kaupungin painatustöiden valvoja, notaari K. V. Puuska sairauden takia oli estynyt hoitamasta mainittujen töiden valvontaa, oli rahatoimikamari joulukuun 15 p:nä 1922 väliaikaisesti siirtänyt tämän tehtävän kansliallensa, minkä johdosta valvoja Puuskan palkka 1923 vuoden alusta oli säästynyt. Kamarin anomuksesta kaupunginvaltuusto hyväksyi⁴⁾ tämän toimeenpiteen.

Satamakatsantomiehenviran perustaminen. Sen johdosta että satamahallitus antamassaan lausunnossa oli ehdottanut evättäväksi merenkulkuhallituksen esityksen tutkinnon suorittaneen satamakatsantomiehen asettamisesta Helsinkiin, oli kaupunginvaltuusto vuonna 1922 kehoittanut⁵⁾ valmisteluvaliokuntaansa asiasta hankkimaan merenkulkuhallituksen lausunnon, sekä, jos se havaittiin tarpeelliseksi, uuden lausunnon satamahallitukselta. Puheenalaisten lausuntojen saavuttua päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto:

lakkauttaa yhden satamaviskaalinviran ja sen sijaan perustaa satamakatsantomiehintoimen sellaisin pätevyysvaatimuksin ja virkavelvollisuuksin kuin lokakuun 18 p:nä 1920 alusten merikelpoisuuden valvonnasta annetussa asetuksessa mainitaan;

myöntää satamakatsantomiehelle samat palkkaedut kuin satamaviskaalille; sekä

sittenkun maaliskuun 27 p:nä 1890 annetussa asetuksessa säädetty kaupunkikuntain velvollisuus palkata satamaviskaaleja lokakuun 18 p:nä 1920 annetulla asetuksella oli peruutettu, kehoittaa satamahallitusta 1924 budjetti-ehdotuksensa yhteydessä tekemään ehdotuksen siitä johtuviksi toimenpiteiksi.

¹⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 135. — ²⁾ Valt. pöytäk. 21. 2. 18 §. — ³⁾ S:n 28. 11. 8 §. — ⁴⁾ S:n 4. 4. 8 §. — ⁵⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 164. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 7. 3. 25 §.

Lausunto erinäisten poliisilaitoksen virkain lakkauttamisesta. Sisäasiainministeriön kehoitettua maaherroja ilmoittamaan, mitkä kaupunkien poliisilaitosten virat voitaisiin, säästäväisyyden noudattamiseksi valtion taloudessa, helmikuun 1 tai maaliskuun 1 p:nä 1923 lakkauttaa, oli kaupungin poliisimestari Uudenmaan läänin maaherralle ilmoittanut, että Helsingin poliisilaitoksessa tällöin seuraavat virat olivat avoinna, nimittäin poliisimestarin vanhemman apulaisenvirka, antropometrisen toimiston johtajan virka, varastonhoitajan toimi, jota väliaikaisesti hoiti eräs ylikonstaapeli, yksi vahtimestarin toimi sekä 39 ylimääräisen poliisikonstaapelin tointa. Sen lisäksi säästyi valtiolle 53 vakinaisen poliisikonstaapelin toimesta tuleva palkka, vaikka mainitut virat olivat täytetyt, sen johdosta, että poliisilaitoksessa oli 14 ylimääräistä ylikonstaapelin ja 28 tarkastuskonstaapelin tointa, joista maksettiin ainoastaan palkkiota eikä vakinaista palkkaa; näitä toimia hoitamaan oli määrätty 42 vanhempaa konstaapelia, joille oli pidätetty heidän vakinaiset toimensa täyttämättä. Tasavallan presidentin vartiokomennuskuntaan oli komennettu 9 vakinaista konstaapelia, joiden toimia ei myöskään ollut täytetty. Kaksi vakinaista konstaapelia hoiti viransijaisina kahta kanslistin tointa, joiden virkojen vakinaiset haltijat hoitivat, toinen ylimääräisen komisaarin ja toinen antropometrisen toimiston johtajan virkaa. Näitä kahta virkaa ei myöskään ollut täytetty. Poliisimestarin mielestä voitiin poliisilaitoksessa lakkauttaa: 1) poliisimestarin nuoremman apulaisen virka, joka nykyisin oli täytetty, mutta olisi tällöin viran haltija, vänrikki K. Soinio, nimitettävä poliisimestarin vanhemmaksi apulaiseksi, 2) antropometrisen toimiston apulaisjohtajan virka, 3) kielenkääntäjän virka, 4) 3 vahtimestarintointia sekä 5) 80 ylimääräisen konstaapelin tointa, edellyttäen, että yllämainitut 14 ylimääräisen ylikonstaapelin ja 28 tarkastuskonstaapelin tointa asetetaan vakinaiselle kannalle; joka tapauksessa pidettäisiin täyttämättä 35 ylimääräisen konstaapelin tointa. — Sitäpaitsi ei määrättäisi sijaisia niihin 53 vakinaisen konstaapelin toimeen, joiden haltijat hoitivat muita toimia. Avointa varastonhoitajan tointa ei voitu lakkauttaa.

Ministeriön vaadittua kaupunginvaltuustolta lausuntoa asiasta päätti ¹⁾ valtuusto hankkimansa rahatoimikamarin lausunnon mukaisesti puoltaa poliisimestarin ehdotusta.

Uusia sairaanhoitajatartoimia Marian sairaalassa. Sairaalaylihallituksen esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto, 1924 vuoden alusta lukien, perustaa uuden osastonhoitajatartoimen Marian sairaalan kirurgiselle osastolle ja uuden aliohoitajatartoimen saman sairaalan röntgenosastolle.

Työnjohtaja Nikkilän mielisairaalan miespotilaita varten. Sairaalaylihallituksen esityksestä päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto 1924 vuoden alusta perustaa Nikkilän mielisairaalaan uuden hoitajantoimen, joka oli luettava 3 vakinaiseen palkkaluokkaan ja jonka haltija etusijassa olisi velvollinen ohjaamaan miespuolisten potilaiden kotitöitä.

Toisen yöhoitajattaren palkkaaminen kunnalliskotiin. Sittenkun uusi, vanhimmille ja heikoimmille naispuolisille hoidokeille aiottu sairaanhoito-osasto oli järjestetty kunnalliskotiin, päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto köyhäinhoitolautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin puollettua esitystä 1924 vuoden alusta perustaa sinne toisen, 3 vakinaiseen palkkaluokkaan kuuluvan yöhoitajatartoimen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 21. 3. 6 §. — ²⁾ S:n 3. 10. 14 §. — ³⁾ S:n 22. 8. 26 §. — ⁴⁾ S:n 28. 11. 10 §.

Kouluhoitajatarintoinen perustaminen kansakouluihin. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta oli, ilmoittaen, että Ratakadun 8:n kansakouluun oli viime vuonna koetteeksi ollut asetettuna kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton palkkaama kouluhoitajatar ja että tästä saadut kokemukset olivat olleet suotuisat, esittänyt kaupunginvaltuustolle, että mainittuihin kansakouluihin tammikuun 1 p:stä 1924 perustettaisiin kouluhoitajataritoimi, joka luettaisiin 7 vakinaiseen palkkaluokkaan, johon m. m. ylempien kansakoulujen opettajattaret kuuluivat. Johtokunnan esitykseen liitettyssä mainitun liiton kirjelmässä huomautettiin m. m., että kunnallisia kouluhoitajattaria jo oli Pietarsaareissa, Kotkassa, Tampereella ja Turussa, että liitto oli toimeenpannut kurseja sairaanhoitajattaria varten, jotka halusivat valmistautua kouluhoitajattariksi, sekä että kouluhallitus oli kehoittanut asianomaisia kansakouluntarkastajia toimimaan kouluhoitajattarten asettamiseksi kansakoulun palvelukseen, joiden palkan saisi ottaa huomioon kansakoulujen valtioapua laskiessa.

Myöhemmin teki suomenkielisten kansakoulujen johtokunta samansuuntaisen esityksen, ehdottaen mainittuihin kouluihin palkattavaksi kolme vakinaista kouluhoitajattaria, jotka luettaisiin 7 vakinaiseen palkkaluokkaan.

Rahatoimikamarin ja kaupunginvaltuuston erikoisesti tekemän päätöksen mukaan¹⁾, myöskin terveydenhoitolautakunnan annettua lausuntonsa asiasta, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto vuodeksi, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien, kaupungin kansakouluihin palkata neljä kouluhoitajattaria, joista kolme suomenkielisiin ja yhden ruotsinkielisiin kouluihin, jotka hoitajattaret luettaisiin 5 vakinaiseen palkkaluokkaan.

Uuden hoitajattaren palkkaaminen Toivolan lastenkotiin. Lastensuojelulautakunta oli, sittenkun n. s. Weckin huvilan³⁾ oston kautta oli käynyt mahdolliseksi Toivolan lastenkotiin perustaa erityinen tyttöjen osasto ja tämän johdosta tarvittiin uusi hoitajatar, esittänyt kaupunginvaltuustolle, että uusi, 2 palkkaluokkaan kuuluva hoitajataritoimi perustettaisiin lastenkotiin sekä että yksi entisistä, 3 vakinaiseen palkkaluokkaan luetuista hoitajattarista, joiden työtaakka täten pienenesi, siirrettäisiin 2 palkkaluokkaan. Rahatoimikamarin annettua asiasta lausunnon myöntyi⁴⁾ valtuusto lautakunnan esitykseen, ja oli puheenalaiset muutokset toimeenpantava 1924 vuoden alusta.

Uusi metallitöiden opettajanvirka Ryttylän kasvatuslaitoksessa. Sittenkun erinäiset Ryttylän kasvatuslaitoksen työapararakennukset, joiden teettämiseen kaupunginvaltuusto viimeisessä budjetin käsittelyssä oli myöntänyt varoja, syksyllä olivat valmistuneet, oli lastensuojelulautakunta valtuustolle esittänyt, että mainittuun kasvatuslaitokseen 1924 vuoden alusta perustettaisiin lautakunnan jo aikaisemmin suunnittelema metallitöiden opettajanvirka, jonka haltija olisi luettava 7 vakinaiseen palkkaluokkaan. Rahatoimikamarin puoleltua lautakunnan esitystä, valtuusto myöntyi⁵⁾ siihen.

Uusi kanslistintoimi sosialilautakunnassa. Viitaten lisääntyneeseen työhön kansliassaan, jota 1920 vuodesta lähtien oli hoitanut ylimääräinen kanslia-apulainen, oli sosialilautakunta esittänyt, että lautakuntaan perustettaisiin vakinainen kanslistintoimi, joka luettaisiin 3 vakinaiseen palkkaluokkaan, sekä että nykyinen ylimääräinen kanslia-apulainen neiti H. Helkeniemi valittaisiin toimeen. Rahatoimikamarin annettua asiasta lausunnon päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto sosialilautakuntaan 1924 vuoden alusta perustettavaksi

¹⁾ Valt. pöytäk. 31. 10. 24 §. — ²⁾ S:n 12. 12. 37 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 18. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 12. 12. 34 §. — ⁵⁾ S:n 17. 10. 20 §. — ⁶⁾ S:n 31. 10. 16 §.

vakinaisen kanslistintoimen, joka oli luettava mainittuun palkkaluokkaan ja jonka lautakunta täyttäisi sihteerinsä ehdotuksesta.

Revisionikonttorin avustavan revisorin virka. Revisionikonttorin avustavaksi revisoriksi valitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto kamreeri, filosofianmaisteri K. V. Tähtisen.

Rakennuskonttorin kaupunginvarastopäällikönvirka. Kaupunginvaltuusto valitsi ²⁾ kaupunginvarastopäälliköksi johtaja F. H. Sjöbergin. Hänelle myönnettiin ³⁾ kuitenkin tekemänsä anomuksen johdosta virkaero, jolloin entinen kaupunginvarastopäällikkö O. W. Haglund määrättiin toistaiseksi virkaa hoitamaan. Virkaa uudelleen täytettäessä valittiin ⁴⁾ siihen uudestaan entinen kaupunginvarastopäällikkö Haglund.

Suomenkielisten kansakoulujen taloudenhoitajanvirka. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunta ilmoitti ⁵⁾ mainittujen kansakoulujen taloudenhoitajaksi valinneensa filosofianmaisteri A. E. Lehdon.

Maatalouskonttorin kirjanpitäjänvirka. Maatalouslautakunnan esityksestä oikeutti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto lautakunnan virkaa haettavaksi julistamatta maatalouskonttorin vakinaiseksi kirjanpitäjäksi ottamaan kirjanpitäjä Ä. Ullnerin, joka oli hoitanut virkaa ennenkuin se oli muutettu vakinaiseksi.

Kaupunginarkkitehdinvirka. Täytettäessä kolmannen kerran haettavaksi julistettua ⁷⁾ kaupunginarkkitehdinvirkaa valitsi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto siihen arkkitehti K. Borgin, jonka tuli astua virkaan tammikuun 1 p:nä 1924. Sittenkun hän kuitenkin myöhemmin oli anonut vapautusta mainitusta virasta, myöntyi ⁹⁾ valtuusto siihen, jolloin virka uudelleen julistettiin haettavaksi. Kaupungin yleisten töiden hallitus puolsi sen jälkeen ensin ainoan hakijan, arkkitehti K. S. Kallion valitsemista kaupunginarkkitehdiksi, mutta peruutti, sittenkun hän oli asettanut erinäisiä ehtoja virkaan astumisellensa, puoltolauseensa ja esitti, ettei virkaa toistaiseksi julistettaisi haettavaksi, vaan neuvottelujen perusteella täytettäisiin sellaisin ehdoin kuin tarpeelliseksi havaittiin, sekä että avustavan kaupunginarkkitehdinkin virkaan nähden meneteltäisiin siten, että mahdollisesti ryhdyttäisiin neuvotteluihin ja myönnettäisiin menosääntöön merkittyä palkkaa korkeampi palkka, minkä lisäksi hallitus olisi valtuutettava ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin puheenalaisten virkain täyttämiseksi yllämainittuja näkökohtia silmälläpitäen. Kaupunginvaltuusto, joka siirsi asian lopullisen ratkaisun syksyyn, päätti ¹⁰⁾ valtuuttaa hallituksen väliaikaisesti järjestämään kaupunginarkkitehdin ja avustavan kaupunginarkkitehdin virkain hoitamisen sekä kehoittaa hallitusta arkkitehti Kallion tai muiden pätevien arkkitehtien kanssa neuvottelemaan edellisen viran lopullisen täyttämisen ehdoista; samalla valtuutettiin rahatoimikamari käyttämään mainittujen virkain väliaikaiseen hoidattamiseen tarvittavat varat. Sittenkun arkkitehti Kallio sen jälkeen oli peruuttanut hakemuksensa ja kaupungin yleisten töiden hallitus oli mainitussa suhteessa ryhtynyt neuvotteluihin rakennustarkastuskonttorin kontrollööriin arkkitehti G. Taucherin kanssa valitsi ¹¹⁾ valtuusto lopuksi, sittenkun myöskin rahatoimikamari oli antanut lausunnon asiasta, kaupunginarkkitehdiksi kolmeksi vuodeksi, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien, jolloin virkaan oli astuttava, arkkitehti G. Taucherin, 7,000 markan kuukausipalkoin ja molemminpuolisoin kolmen kuukauden irtisanomisajoin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 24. 1. 26 §. — ²⁾ S:n 7. 3. 13 §. — ³⁾ S:n 13. 6. 35 §. — ⁴⁾ S:n 12. 9. 13 §. — ⁵⁾ S:n 22. 8. 28 §. — ⁶⁾ S:n 12. 9. 17 §. — ⁷⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 172. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 7. 2. 16 §. — ⁹⁾ S:n 2. 5. 27 §. — ¹⁰⁾ S:n 13. 6. 38 §. — ¹¹⁾ S:n 17. 10. 16 §.

Raittiudenvalvojantoimen täyttäminen. Sittenkun raittiuslautakunta avoimna olleeseen raittiudenvalvojantoiimeen oli valinnut varastonhoitaja H. Laineen ja siitä ilmoittanut kaupunginvaltuustolle, huomautti poliisimestari häneltä vaaditussa lausunnossa osin, että varastonhoitaja Laine vuonna 1918 oli tuomittu kolmen vuoden ehdolliseen kuritushuonerangaistukseen ja olemaan kuusi vuotta vailla kansalaisluottamusta, joten hänen ei voinut katsoa täyttävän niitä vaatimuksia, joita voimassa olevain määräysten mukaan vaadittiin kunnallisilta raittiudenvalvojilta, osin että oikeus valita nämä kuului kaupunginvaltuustolle. Tämän johdosta ja kun varastonhoitaja Laineen, vaikka hän 1918 vuoden kapinaan osaaottaneiden henkilöiden armahamisesta toukokuun 21 p:nä 1921 annetun lain nojalla oli saanut takaisin kansalaisluottamuksen, ei voinut katsoa täyttävän valtioneuvoston raittiuslautakuntain sekä raittiuspoliisien ja muiden kunnallisten raittiudenvalvojain toiminnasta heinäkuun 7 p:nä 1922 tekemän päätöksen 2 §:n 1 kohdassa säädettyjä pätevyysvaatimuksia puheenaista virkaa varten, päätti ¹⁾ valtuusto palauttaa asian raittiuslautakuntaan, jonka tuli lähettää asianmukainen ehdotus viran täyttämiseksi. Valtuustolle sen jälkeen lähettämässään kirjelmässä ilmoitti lautakunta tulkinneensa yllämainitun valtioneuvoston vuonna 1922 tekemän päätöksen siten, että lautakunnalla oli oikeus valita raittiudenvalvojat, mutta tahtoi lautakunta, kun valtuusto oli tulkinnut asian toisin, tässä kohden luopua aikaisemmasta käsityksestään; henkilökysymykseen nähden esitti lautakunta, pysyen aikaisemmassa mielipiteessään, että varastonhoitaja Laine valittaisiin toimeen. Valtuusto myöntyi ²⁾ tähän esitykseen.

Myönnettyjä virkalomia. Kaupunginvaltuusto myönsi ³⁾ työväenopiston ruotsinkielisen osaston johtajalle filosofiantohtori J. Qvistille yksityisten asiain vuoksi virkavapautta kolmeksi kuukaudeksi, helmikuun 1 p:stä lukien, sekä määräsi kansanopistonjohtaja J. Österholmin mainittuna aikana hoitamaan hänen virkaansa.

Kaupunginvaltuuston kanslian notaarille K. V. Puuskalle myönnettiin ⁴⁾ sairauden tähden virkavapautta kahdeksi kuukaudeksi, helmikuun 1 p:stä lukien ja sen jälkeen edelleen ⁵⁾ kolmeksi kuukaudeksi, huhtikuun 1 p:stä lukien, ja määrättiin filosofianmaisteri A. Gyllenbögel sinä aikana hoitamaan virkaa.

Kasvatuslaitoksen kasvattilasten hoidon valvontalääkärille lääketieteellisensiaatti R. Granholmille myönnettiin ⁶⁾ sairauden tähden virkavapautta huhtikuun 1 p:stä toukokuun 15 p:än, ja määrättiin lääketieteellisensiaatti E. Kivikataja mainittuna aikana hoitamaan virkaa.

Kivelän sairaalan yleisen osaston ylilääkärille, lääketieteentohtori H. Fabritiukselle, joka yksityisten asiain takia oli nauttinut kahden kuukauden virkavapautta, joulukuun 8 p:stä 1922 lukien, myönnettiin ⁷⁾ pitennettyä virkavapautta vielä kolmeksi kuukaudeksi, ja määrättiin mainitun osaston assistenttilääkäri, lääketieteellisensiaatti E. Stenberg sinä aikana hoitamaan hänen virkaansa, minkä ohessa sairaalaylihallitus oikeutettiin mainituksi ajaksi määräämään sijainen assistenttilääkäri Stenbergille.

Rakennuskonttorin apulaistyöpäällikölle, insinööri B. Weckmanille, joka sairauden takia oli nauttinut kahden kuukauden virkavapautta, tammikuun 1 p:stä lukien, myönnettiin ⁸⁾ pitennettyä virkavapautta sairauden takia edelleen neljäksi kuukaudeksi, maaliskuun 1 p:stä lukien.

¹⁾ Valt. pöytäk. 2. 5. 24 §. — ²⁾ S:n 13. 6. 28 §. — ³⁾ S:n 24. 1. 33 §. — ⁴⁾ S:n 24. 1. 32 §. — ⁵⁾ S:n 21. 3. 23 §. — ⁶⁾ S:n 2. 5. 21 §. — ⁷⁾ S:n 7. 3. 14 §. — ⁸⁾ S:n 21. 3. 13 §.

Evätty virkavapausanomus. Työväenopiston ruotsinkielisen osaston johtajan filosofiantohtori J. Qvistin anomuksen saada yksityisten asiain takia virkavapautta kolmeksi kuukaudeksi, lokakuun 1 p:stä lukien, kaupunginvaltuusto epäsi¹⁾.

Työväenopiston osastonjohtajan J. Qvistin virkaero. Työväenopiston ruotsinkielisen osaston johtajalle filosofiantohtori J. Qvistille myönnettiin²⁾ anomansa ero, lukien tammikuun lopusta 1924, ja oli kansanopistonjohtaja J. Österholmin hoidettava virkaa, kunnes se täytettäisiin vakinaisesti, minkä ohessa työväenopiston johtokunta oikeutettiin julistamaan virka haettavaksi ehdolla, että se oli vastaanotettava elokuun 1 p:nä 1924.

Kaupunginvaltuutettujen ja tilintarkastajain vaalin toimittamisen aika. Kaupunginvaltuusto päätti³⁾, että kaupunginvaltuutettujen ja tilintarkastajain vaali, joka oli marraskuun 27 p:nä 1917 vahvistetun kunnallisen vaalilain 1 §:n mukaan aloitettava joulukuun 4 p:nä, oli saatettava loppuun joulukuun 5 p:nä 1923.

Korjattu ilmoitus terveydenhoitolautakunnan jäsenten vaalista. Kaupunginvaltuuston vaalilautakunta ilmoitti⁴⁾, että laskettaessa valtuuston joulukuun 13 p:nä 1922⁵⁾ toimittaman terveydenhoitolautakunnan jäsenten vaalin tulosta toimittaja A. E. Leino epähuomiosta oli ilmoitettu vakinaiseksi jäseneksi, vaikka hänet oli valittu varajäseneksi.

Vuositilintarkastajain ja heidän varamiestensä vaali. Kunnallisvaalien keskuslautakunta ilmoitti⁶⁾, että joulukuun 4 ja 5 p:nä 1922 toimitetussa vaalissa vuositilintarkastajiksi oli valittu pankinkamreeri J. J. Alfthan, taloudenhoitaja K. W. Leino, insinööri Ä. B. Liljeroth ja kirvesmies P. Pirskanen sekä tilintarkastajain varamiehiksi metallityöntekijä J. Halla, leipuri F. V. Heinonen, kassanhoitaja O. Forssell ja pankinprokuristi H. von Troil.

Tilintarkastajain vaali. Tilintarkastajiksi tarkastamaan Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin 1923 vuoden tilejä valitsi⁷⁾ kaupunginvaltuusto kamreeri S. Ehrstedtin ja kirjaltaja K. F. Hellgrenin.

Uuden köyhäinhuitolautakunnan vaali. Sittenkun maaherra oli vahvistanut uuden köyhäinhoidon ohjesäännön⁸⁾, määräsi⁹⁾ kaupunginvaltuusto köyhäinhuitolautakunnan jäsenten ja varajäsenten luvun kahdeksaksitoista sekä valitsi sen jäseniksi kirvesmies K. J. Aallon, esittelijäneuvos A. P. Arvelon, pastori S. Berglundin, palomestari W. Bergströmin, eversti O. Ehrströmin, prokuristi C. F. Fagerholmin, filosofiantohtori neiti J. af Forsellesin, taloudenhoitaja A. Halmeen, laulunopettajatar P. af Heurlinin, rouva E. Huttusen, toimittaja A. E. Leinon, rouva M. Leinon, piirilääkäri V. Leontjeffin, sementtityöntekijä P. Nevalaisen, kansakoulunjohtaja A. Noposen, kansakoulunopettajatar O. Omolan, rouva F. Pietikäisen ja pianoteknikko J. Virtasen sekä varajäseniksi sorvari Hj. Blomqvistin, kaupunginkätilö H. Edelmännin, konttoristi E. Fagerholmin, ammattientarkastaja I. Grönbergin, rouva I. Grönstrandin, rouva A. Halmeen, filosofianmaisteri neiti E. Heikelin, varastotyöntekijä M. Korhosen, metallityöntekijä J. K. Lehtosen, rouva F. Lönnqvistin, lääketieteentohtori A. Ruotsalaisen, uunityöntekijä K. Sinisaloon, rouva S. Thomassonin, lääketieteenlisensiaatti K. A. Tukiaisen, lääketieteenlisensiaatti A. Wartiovaaran, piirilääkäri C. J. L. Wetterstrandin, viilaaja F. A. Åkermanin ja rouva H. Öbergin; jäsenistä valtuusto samalla valitsi puheenjohtajaksi palomestari Bergströmin ja varapuheenjohtajaksi pianoteknikko Virtasen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 3. 10. 23 §. — ²⁾ S:n 28. 11. 13 §. — ³⁾ S:n 28. 11. 3 §. — ⁴⁾ S:n 24. 1. 29 §. — ⁵⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 179. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 10. 1. 6 §. — ⁷⁾ S:n 16. 5. 14 §. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. siv. 143. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 21. 4. 7 §.

Kansakoulujohtokuntien jäsenten vaali. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan jäseniksi elokuun 1 p:n 1923 ja elokuun 1 p:n 1926 väliseksi kolmivuotiskaudeksi valittiin¹⁾ kansakoulunopettaja K. Ahtiala ja rouva H. Öberg sekä ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan jäseniksi samaksi ajaksi neiti D. Neovius ja metallityöntekijä G. A. Lindroos.

Julkisivupiirustuksia tarkastavan toimikunnan jäsenten vaali. Vastaperustetun julkisivupiirustuksia tarkastavan toimikunnan²⁾ jäseniksi 1924 vuoden loppuun kaupunginvaltuusto valitsi³⁾ vtt Långholmin ja Tarjanteen.

Ammattiopetuslaitosten johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten vaali. Puheenjohtajaksi uuteen, ammattiopetuslaitosten yhteiseen johtokuntaan⁴⁾, jonka tuli aloittaa toimintansa tammikuun 1 p:nä 1924, valittiin⁵⁾ kunnallisneuvos V. von Wright sekä jäseniksi siihen tehtailija V. W. Holmberg, johtaja L. Lyytikäinen, insinööri R. Mickwitz, kansakoulunopettajatar O. Moberg, rouva M. Paaso ja rouva F. Pietikäinen.

Uuden vuokrantarkkailulautakunnan puheenjohtajain ja jäsenten vaali. Puheenjohtajaksi ja jäseniksi uuteen vuokrantarkkailulautakuntaan⁶⁾ valittiin⁷⁾ seuraavat henkilöt: ensimmäiselle osastolle puheenjohtajaksi asessori U. J. Castrén sekä jäseniksi rakennusmestari O. E. Lund, kiinteistönomistajain puolesta ja kirjaltaja K. F. Hellgren vuokralaisten puolesta, toiselle osastolle puheenjohtajaksi varatuomari C. G. Möller sekä jäseniksi maalarimestari A. Haanoja kiinteistönomistajien puolesta ja metallityöntekijä J. K. Lehtonen vuokralaisten puolesta sekä kolmannelle osastolle puheenjohtajaksi varatuomari A. Tollander sekä jäseniksi ylijunailija K. Th. Boström kiinteistönomistajain ja puuseppä M. W. Långholm vuokralaisten puolesta.

Myöhemmin, sittenkun lautakunta oli päätetty⁸⁾ uudelleen järjestää, valittiin⁸⁾ puheenjohtajaksi, jäseniksi ja varajäseniksi siihen tammikuun 1 p:n 1924 ja toukokuun 31 p:n väliseksi ajaksi seuraavat henkilöt: ensimmäiselle osastolle puheenjohtajaksi asessori U. J. Castrén, jäseniksi rakennusmestari O. E. Lund kiinteistönomistajain ja kirjaltaja K. F. Hellgren vuokralaisten puolesta sekä varajäseniksi maalarimestari A. Haanoja kiinteistönomistajain ja kivityömies V. Saarelma vuokralaisten puolesta sekä toiselle osastolle puheenjohtajaksi varatuomari A. Tollander, jäseniksi ylijunailija K. Th. Boström kiinteistönomistajain ja metallityömieks J. K. Lehtonen vuokralaisten puolesta sekä varajäseniksi agronomi W. Thesleff kiinteistönomistajain ja puuseppä M. W. Långholm vuokralaisten puolesta.

Vanhempainneuvoston vaali. Toisen suomalaisen tyttökoulun vanhempainneuvostoon syyskuun 1 p:n 1923 ja saman päivän 1926 väliseksi kolmivuotiskaudeksi kaupunginvaltuusto valitsi⁹⁾ kansakouluntarkastaja A. Järvisen, rouvat H. Paloheimon ja F. Pietikäisen, kersantti K. Rantalan ja rouva M. Salmelan.

Jäsenten vaali johto- ja lautakuntiin vuodeksi 1924. Puheenjohtajain, varapuheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten vaalissa johto- ja lautakuntiin vuodeksi 1924 valitsi¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto:

rahatoimikamariin: jäseniksi johtaja A. Björkenheimin, pankinjohtaja T. Grotenfeltin, johtaja K. R. Heinosen, lakitieteenkandidaatti K. V. Holman, filosofianmaisteri K. A. Wideniuksen ja seppä A. Virran;

¹⁾ Valt. pöytäk. 16. 5. 11 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 151. — ³⁾ Valt. pöytäk. 3. 10. 3 §. —

⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 145. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 14. 11. 22 §. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 153. —

⁷⁾ Valt. pöytäk. 18. 4. 13 §. — ⁸⁾ S:n 12. 12. 2 §. — ⁹⁾ S:n 3. 10. 2 §. — ¹⁰⁾ S:n 12. 12. 1 §.

satamahallitukseen: jäseniksi satamatyöntekijä R. Kopran, varastotyöntekijä M. Korhosen, johtaja I. Lindforsin, johtaja J. Pelinin ja filosofiantohtori H. Ramsayn sekä näistä varapuheenjohtajaksi johtaja Lindforsin;

palotoimikuntaan: jäseniksi johtaja G. Idströmin, insinööri I. Killisen, mallipuuseppä K. L. Lydmanin ja kamreeri A. J. Suvirannan;

sairaalaylihallitukseen: jäseniksi ylilääkäri M. Björksténin ja lääketieteenlensiaatti H. Ryömän sekä puheenjohtajaksi yllhallitukseen professori E. Sandelinin ja varapuheenjohtajaksi lääketieteenlensiaatti E. Suolahden;

köyhäinlaitokuntaan: jäseniksi esittelijäneuvos A. P. Arvelon, pastori S. Berglundin, isännöitsijä C. F. Fagerholmin, laulunopettajatar P. af Heurlinin, toimittaja A. E. Leinon ja rouva M. Leinon, varajäseniksi metallisorvaaja Hj. Blomqvistin, ammattientarkastaja I. Grönbergin, filosofianmaisteri neiti E. Heikelin, viilaaja J. K. Lehtosen, rouva F. Lönnqvistin ja lääketieteenlensiaatti K. A. Tukiaisen sekä jäsenistä puheenjohtajaksi palomestari W. Bergströmin ja varapuheenjohtajaksi pianoteknikko J. Virtasen;

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan: jäseniksi ylim. professori K. R. Wahlforsin ja konttoristi neiti A. Forsströmin;

kansanlastentarhain johtokuntaan: jäseniksi opettajatar N. Bohnhofin, rehtori B. Estlanderin, rouva T. Oksasen, lääketieteen-tohtori A. Ruotsalaisen ja neiti F. Tuliniemen;

työväenopiston suomenkielisen osaston johtokuntaan: jäseniksi esittelijäneuvos E. Böökin, kirvesmies N. Kalson, dosentti K. S. Laurilan, filosofianmaisteri R. Liukkosen, kansakoulunopettajatar O. Mobergin, kansakoulunjohtaja A. Noposen ja ylim. professori V. Voionmaan;

työväenopiston ruotsinkielisen osaston johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori neiti J. af Forsellesin, filosofianmaisteri Y. Heikelin, valtioneuvos E. Krogiuksen, filosofiantohtori A. Mickwitzin, professori J. E. Rosbergin, kirjakauppa-apulaisen Fr. Sundquistin ja viilaaja W. Zetterblomin;

kaupunginkirjaston johtokuntaan: jäseniksi ylikirjastonhoitaja A. H. Berg-holmin, professori H. Bergrothin, kivityöntekijä V. J. Huuskosen, professori A. Wallensköldin ja ylim. professori V. Voionmaan;

kaupunginmuseon johtokuntaan: jäseniksi filosofianlensiaatti J. Ailion, filosofiantohtori J. Rinteen ja yliarkkitehti M. Schjerfbeckin;

musiikkilautakuntaan: jäseniksi toimittaja E. Lindahlin, yliarkkitehti H. Lindbergin, professori E. Melartinin, kirjaltaja V. Mikkolan ja filosofiantohtori H. Ramsayn;

kaupungin yleisten töiden hallitukseen: jäseniksi Suomen ammattijärjestön puheenjohtajan E. Huttusen, johtaja G. Idströmin, insinööri M. M. Muoniovaaran, sähkömonttööri O. W. Oksasen, varatuomari A. Palmgrenin, arkkitehti W. G. Palmqvistin ja arkkitehti A. Toivosen sekä näistä puheenjohtajaksi varatuomari Palmgrenin ja varapuheenjohtajaksi insinööri Muoniovaaran;

kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen: jäseniksi professori A. L. Hjelmanin, metallityöntekijä O. Niemen, insinööri Hj. Pehrmanin, sähköteknikko V. V. Salovaaran ja insinööri E. Schröderin sekä näistä puheenjohtajaksi professori Hjelmanin ja varapuheenjohtajaksi insinööri Pehrmanin;

puhtaanapitohallitukseen: jäseniksi toimittaja A. Aallon, talonomistaja J. T. Isotuvan, johtaja E. Pauligin ja rehtori M. Sergeliuksen;

oikeusaputoimiston johtokuntaan: jäseniksi professori W. Chydeniuksen, toimittaja R. Itkosen, ammattijärjestön sihteeri E. A. Metsärannan, hallintoneuvos O. Möllerin ja lakitieteenkandidaatti S. J. Pentin;

sosiaalilautakuntaan: jäseniksi johtaja Y. Harvian, taloudenhoitaja K. Karilan, rakennusmestari A. Malmin, insinööri, rouva J. Markelin-Svenssonin, ent. senaattori M. Paasivuoren, arkkitehti A. Toivosen ja kunnallisneuvos V. von Wrightin;

työnvälitystoimiston johtokuntaan: jäseniksi kivityöntekijä V. J. Huuskosen, filosofiantohtori S. Ivalon, uunimestari A. Malmin, ent. senaattori M. Paasivuoren ja kirjelijättelijä P. Rahikaisen;

urheilulautakuntaan: jäseniksi voimistelunopettajatar A. Collanin, insinööri E. von Frenckellin, verhoilija V. Lähteisen, postiljooni U. Rinteen ja hammaslääkäri R. Stenbergin;

rattiuslautakuntaan: jäseniksi muurari O. Paanasen ja teollisuusneuvos F. A. Paloheimon;

maatalouslautakuntaan: jäseniksi ylim. professori E. Ehrnroothin, filosofianmaisteri K. J. Ellilän, kaupungingeodeetti W. O. Lillen, johtaja V. Tannerin ja luottamusmies V. Viherkosken;

kaupunginvaltuuston vaalilautakuntaan: jäseniksi insinööri E. von Frenckellin, johtaja Y. Harvian ja toimittaja A. E. Leinon sekä varajäseniksi kirvesmies K. J. Aallon ja lehtori E. Meinanderin;

taideteollisuuskeskuskoulun johtokuntaan: jäseneksi filosofianlisensiaatti J. Ailion sekä varajäseniksi arkkitehti G. Strengellin ja kirjaltaja K. F. Hellgrenin;

ammattien edistämislaitoksen johtokuntaan: jäseneksi työnvälitysneuvoja T. Uskin ja varajäseneksi pankinjohtaja T. Grotenfeltin;

verotuslautakuntaan: jäseniksi filosofianmaisteri A. Ekströmin, kamreeri E. E. Enebergin, kansliapäällikkö Hj. Enwaldin, varatuomari B. von Fieandtin, maalarimestari A. Haanojan, johtaja P. E. Hallblomin, poliisimestari Hj. Honkasen, kansakoulunopettaja J. E. Janatuisen, maalari J. Konttisen, kivityöntekijä H. Laukkasen, jääkärimajuri B. Lembergin, rakennusmestari J. E. Lindgrenin, vanhemman lehtorin E. Malmbergin, metallityöntekijä O. Niemen, johtaja R. Nikanderin, kauppias A. F. Nymanin, valaja O. Saaren, vuori-neuvos W. A. Sohlbergin, työnvälitysneuvoja T. Uskin, maalari T. Wirtasen ja verhoilija E. Wäisäsen; sekä

tutkijalautakuntaan: jäseniksi isännöitsijä C. F. Fagerholmin, kirvesmies J. Järvisen, oikeussihteeri K. Kailan, metallityöntekijä P. Kalervon, kirjaltaja A. Karvosenojan, johtaja A. Kuusen, johtaja E. Sederholmin ja johtaja B. Tallbergin.

Inventtaajain ja katselmusmiesten vaali. Kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajiksi kaupunginvaltuusto valitsi¹⁾ ylikirjastonhoitaja A. H. Bergholmin, konttoripäällikkö K. E. Grönlundin, metallityöntekijä J. Hallan, kivityöntekijä V. J. Huuskosen, merikapteeni H. L. Laurentin, varastonhoitaja K. V. Saxellin, pankinjohtaja Y. A. Uutilan, tehtailija K. A. Wiggin ja rakennusmestari O. Vilamon.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi valittiin¹⁾ seppä B. Haarala, metsäneuvos E. J. Koskenmaa, agronomi A. S. Lindholm, maalari J. Nikula ja arkkitehti U. Åberg.

Kaupunginkassan inventtaajiksi valittiin¹⁾ rakennusmestari K. J. Rousti ja kassanhoitaja M. Sinisalo sekä heidän varamiehikseen kamreeri S. Ehrstedt ja kamreeri V. Hougberg.

¹⁾ Valt. pöytäk. 12. 12. 1 §.

Lastensuojelulautakunnan jäsenten toimikauden pidentäminen. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ pidentää lastensuojelulautakunnan toimikauden siksi kunnes valmisteltavana oleva lautakunnan uusi ohjesääntö oli ehditty vahvistaa ja astunut voimaan.

Tulo- ja omaisuusverolautakunnan jäsenten ja varajäsenten vaali. Tulo- ja omaisuusverolautakunnan jäseniksi kaupunginvaltuusto valitsi²⁾ toimittaja E. Aarnion, johtaja P. E. Hallblomin, poliisimestari Hj. Honkasen ja vanhemman lehtorin E. Malmbergin sekä heidän varamiehikseen varatuomari B. von Fieandtin, vuorineuvos W. A. Sohlbergin, ent. vaihdemies O. Tannerin ja kelloseppä J. Walvion.

Ammattioppilaslautakunnan vaali. Päättyessään³⁾ ammattioppilaslautakunnan asetettavaksi kaupunginvaltuusto valitsi⁴⁾ siihen vuodeksi 1924 puheenjohtajaksi kunnallisneuvos V. von Wrightin, varapuheenjohtajaksi varatuomari E. W. von Boehmin, jäseniksi maalarimestari A. Haanojan, kulta-seppämestari F. V. Lindroosin, kirjansitoja E. Merikosken ja puutyöntekijä H. Moision, molemmat ensinmainitut työnantajain ja molemmat viimemainitut työntekijäin edustajina, sekä varajäseniksi tehtailija V. W. Holmbergin, kirjapainonjohtaja L. Lyytikäisen, ent. senaattori M. Paasivuoren ja metallityöntekijä P. Salon, molemmat ensinmainitut työnantajain ja molemmat viimemainitut työntekijäin edustajina.

Ehdotus holhouslautakunnan puheenjohtajan vaaliksi. Puheenjohtajaksi holhouslautakuntaan vuosiksi 1924—27 päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto raastuvanoikeudelle ehdottaa ent. esittelijäsihteeri J. M. Nordmanin.

Vapautus johto- ja lautakuntien jäsenyydestä. Tehdystä anomuksesta kaupunginvaltuusto vapautti⁶⁾ insinööri O. Terhin tehtävästään vuokralaisten edustajana olla vuokrantarkkailulautakunnan jäsenenä ja valitsi hänen tilalleen jäseneksi lautakuntaan johtaja P. Palmion. Niinikään vapautti⁷⁾ valtuusto tehdystä anomuksesta toimittaja K. Koskimiehen saman lautakunnan jäsenyydestä ja valitsi hänen tilalleen johtaja E. Haatajan talonomistajain edustajaksi lautakuntaan.

Yli-insinööri O. Fr. Nyberg huomautti kaupungin yleisten töiden hallituksen puheenjohtajana, ettei kaupunginvaltuusto täyttäessään tärkeitä rakennuskonttorin virkoja ollut havainnut olevan syytä ottaa huomioon hallituksen perusteltuja esityksiä hakijain sopivaisuudesta ja virkakelpoisuudesta. Sen johdosta saattoi olla tarjona vaara, että konttorin talonrakennusosasto virkaatekevän kaupunginarkkitehdin virasta eroamisen johdosta joutui pitkäksi ajaksi olemaan vailla johtajaa ja työvoimia; niinikään oli toinen henkilö kuin hallituksen yksimielisesti puoltama valittu konttorin varasto-osaston johtajaksi. Kun hallituksen vastuu näin ollen melkoisesti lisääntyi ja puheenjohtajan asiana oli lähinnä johtaa ja valvoa asiain käsittelyä ja kulkua, ei yli-insinööri Nyberg enää katsonut voivansa ottaa kantaakseen tätä vastuuta, minkä vuoksi hän anoi vapautusta hallituksen jäsenyydestä ja puheenjohtajan tehtävästä. Tähän myöntyen valtuusto valitsi⁸⁾ hänen tilalleen jäseneksi ja puheenjohtajaksi hallitukseen varatuomari A. Palmgrenin.

Toimittaja R. Swentorzetsky vapautettiin⁹⁾ tehdystä anomuksesta suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan jäsenyydestä, ja valitsi kaupungin-

¹⁾ Valt. pöytäk. 12. 12. 5 §. — ²⁾ S:n 12. 12. 3 §. — ³⁾ Ks tätä kert. siv. 145. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 17 §. — ⁵⁾ S:n 12. 12. 4 §. — ⁶⁾ S:n 21. 2. 23 §. — ⁷⁾ S:n 7. 3. 16 §. — ⁸⁾ S:n 21. 3. 8 §. — ⁹⁾ S:n 31. 10. 21 §.

valtuusto hänen tilalleen johtokunnan jäseneksi elokuun 1 p:än 1924 kansakoulunopettaja J. E. Janatuisen.

Raittiuslautakunnan tekemän anomuksen johdosta vapautti ¹⁾ kaupunginvaltuusto rouva R. Sillanpään lautakunnan jäsenyydestä ja valitsi hänen tilalleen sen jäseneksi neiti F. Tuliniemen.

Ministeri N. Liakka vapautettiin ²⁾ tehdystä anomuksesta suomenkielisen kansakoulujohtokunnan jäsenyydestä, ja valitsi kaupunginvaltuusto hänen tilalleen johtokunnan jäseneksi elokuun 1 p:än 1925 jumaluusopintohtori A. F. Puukon.

Täydennysvaaleja. Varatuomari H. Fr. Lindemanin, kirvesmies S. Hellstenin ja koristemaalari Fr. Hasselgrenin tilalle, jotka olivat kuolleet, valitsi ³⁾ kaupunginvaltuusto vuokrantarkkailulautakunnan toisen osaston puheenjohtajaksi varatuomari C. G. Möllerin, mainitun osaston jäseneksi saman osaston varajäsenen metallityöntekijä J. K. Lehtosen, sekä vielä mainitun osaston varajäseneksi agronomi W. Thesleffin sekä sen lisäksi osaston varajäseneksi metallityöntekijä Lehtosen tilalle uunityöntekijä K. V. Lindholmin.

Työnvälitystoimiston johtokunnan jäseneksi herra A. Louhen tilalle, jonka oli ilmoitettu poistuneen maasta, valitsi ⁴⁾ valtuusto kivityöntekijä V. J. Huuskosen.

Jäseneksi Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan professori Th. Homénin tilalle, joka oli kuollut, valittiin ⁵⁾ kolmivuotiskauden 1922—24 jäljellä olevaksi osaksi kamreeri V. Hougberg.

Jäsenten vaali valiokuntiin ja komiteoihin. Budjettivaliokunnan jäseniksi kaupunginvaltuusto valitsi ⁶⁾ vtt von Frenckellin, Halmeen, Harvian, Langenskiöldin, Levoniuksen, Lindforsin, Långströmin, Paloheimon ja Voionmaan.

Jäseniksi kaupunginvaltuuston Suomen kansalaisuushakemuksia tarkastamaan asettamaan valiokuntaan valittiin ⁷⁾ vtt A. Aalto, Moring ja Tarjanne.

Jäseniksi kaupunginvaltuuston denaturoitujen alkoholipitoisten aineiden myyntioikeushakemuksia valmistelemaan asettamaan valiokuntaan valittiin ⁸⁾ vtt Ivalo, Långholm, Moring, Noponen ja R. A. Sillanpää.

Kysymystä yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustusmäärärahan jakamisesta valmistelemaan asetettuun valiokuntaan valittiin ⁹⁾ vtt K. J. Aalto, Hurmerinta, Meinander, Mikkola ja Norrmén.

Helsingin kaupungin edustajaksi komiteaan, joka maan kaupunkien satamaviranomaisten edustajain pitämässä kokouksessa oli saanut toimeksi laatia ehdotuksen uusiksi satama- ja liikennetariffeiksi, valittiin ¹⁰⁾ vt Lindfors.

Kaupunginvaltuuston edustajaksi maistraatin ehdotusta uudeksi pika-ajuritaksaksi laatimaan asettamaan komiteaan valittiin ¹¹⁾ vt von Frenckell.

Keskussairaala-alueen ¹²⁾ yleistä käyttöohjelmaa laatimaan asetettuun komiteaan valittiin ¹³⁾ arkkitehtijäseneksi rakennuskontrollööri arkkitehti G. Taucher sekä kaupunginvaltuuston edustajiksi vt Langenskiöld ja lääketieteenlensiaatti H. Ryömä.

Jäseniksi ehdotusta lausunnoksi valtionkomitean laatimasta ehdotuksesta kaupunkikuntien keskushallinnon ¹⁴⁾ uudistamisesta tekemään asetettuun valiokuntaan valittiin ¹⁵⁾ vtt Ehrnrooth, Itkonen, Levonius ja Tollet sekä metallityöntekijä J. K. Lehtonen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 12. 12. 6 §. — ²⁾ S:n 12. 12. 7 §. — ³⁾ S:n 7. 3. 16 §. — ⁴⁾ S:n 16. 5. 12 §. — ⁵⁾ S:n 16. 5. 14 §. — ⁶⁾ S:n 10. 1. 5 §. — ⁷⁾ S:n 10. 1. 7 §. — ⁸⁾ S:n 10. 1. 8 §. — ⁹⁾ S:n 10. 1. 9 §. — ¹⁰⁾ S:n 2. 5. 16 §. — ¹¹⁾ S:n 22 8. 5 §. — ¹²⁾ Ks. tätä kert. siv. 24. — ¹³⁾ Valt. pöytäk. 12. 9. 7 §. — ¹⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 136. — ¹⁵⁾ Valt. pöytäk. 14. 11. 21 §.

Kaupunginvaltuuston edustajaksi maistraatin ehdotusta uudeksi poliisi-järjestykseksi laatimaan asettamaan komiteaan valittiin ¹⁾ vt Norrmén.

Jäseniksi kysymystä paikan luovuttamisesta Z. Topeliuksen ²⁾ muistomerkillä edelleen valmistelemaan asetettuun komiteaan kaupunginvaltuusto puolestaan valitsi ³⁾ vtt Ehrnroothin, Hellgrenin, Ivalon ja Meinanderin.

Katujen ja liikenteen järjestämistä ⁴⁾ koskevia kysymyksiä valmistelemaan asetettuun komiteaan valittiin ⁵⁾ kaupunginvaltuuston edustajiksi vtt A. Aalto ja von Frenckell.

Luottamusmiesten vaali asevelvollisuuskutsuntaan. Luottamusmiehiksi asevelvollisuuskutsuntaan Helsingissä, joka alkoi helmikuun 6 p:nä, valitsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto majuri W. Spären ja kirjaltaja K. F. Hellgrenin.

Kaupunginvaltuuston edustajain vaali Tukholman kaupungintalon vihkiäisiin ja Tukholmassa pidettyyn kunnallisneuvottelukokoukseen. Tukholman kaupunginvaltuuston kutsusta päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto Tukholman kaupungintalon vihkiäisiin kesäkuun 23 p:nä 1923 ja sen yhteyteen sinne järjestettyyn kunnallisneuvottelukokoukseen saman kuukauden 21 ja 22 p:nä lähettää edustajikseen neljä jäsentään ja valittiin niiksi valtuuston puheenjohtaja lakitieteentohtori L. Ehrnrooth, lääkintäneuvos A. Tollet, professori A. L. Hjelmman ja toimittaja R. Itkonen, joiden matkakulut kaupungin ⁸⁾ oli suoritettava. Sen ohessa oikeutettiin valmisteluvaliokunta valtuuttamaan muitakin valtuutettuja mainituissa tilaisuuksissa edustamaan kaupunkia, kuitenkin sillä ehdolla, ettei kaupungin varoja tätä varten käytetty.

Edustajien vaali Viipurissa pidettyyn kaupunkikokoukseen. Edustajiksi kaupunkikokoukseen Viipurissa syyskuun 13 ja 14 p:nä 1923 valitsi ⁹⁾ kaupunginvaltuusto vtt Ehrnroothin, Lundsonin, Långströmin, Mikkolan, Paloheimon, Tolletin ja Tulenheimon sekä heidän varamiehikseen vtt Leinon, Lindforsin ja R. A. Sillanpään.

Edustajien vaali kokoukseen keskustelemaan Helsingin—Jyväskylän—Haapajärven rautatiesuunnitelmasta. Helsingin kaupungin edustajaksi Jämsän kunnanvaltuutettujen kokoonkutsumaan kokoukseen ⁴⁾ keskustelemaan kysymyksestä Helsingin—Jyväskylän—Haapajärven rautatien aikaansaamisesta valitsi ¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto kanslianjohtajan insinööri J. W. Andersinin. Sen ohessa valtuutettiin valtuuston kysymystä kaupungin kulkulaitosten parantamisesta selvittelemään asettama valiokunta lähettämään kokoukseen yhden tai useampia edustajia; edustajiksi valitsi valiokunta sittemmin vtt Lindforsin ja Tannerin.

Edustajien vaali Hangon kaupungin perustamisen viisikymmenvuotispäivän johdosta pidettyyn juhlaan. Helsingin kaupungin edustajaksi muistojuhlaan, jonka Hangon kaupunki aikoi tammikuun 10 p:nä 1924 toimeenpanna kaupungin perustamisen viisikymmenvuotispäivän johdosta, kaupunginvaltuusto valitsi ¹¹⁾ puheenjohtajansa.

Lausuntoja Suomen kansalaisuus-oikeus-, elinkeino-oikeus- y. m. anomuksista. 65 tapauksessa puolsi ja 11 tapauksessa epäsi kaupunginvaltuusto Suomen kansalaisuus-oikeusanomuksia ¹²⁾; 3 tapauksessa taas ei valtuusto katsonut itsellään olevan syytä lausua mielipidettään tuollaisista hakemuksista. Puoltavat lausunnot koskivat 24 Venäjän kansalaista, joista 6 mooseksen-

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 1 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 28. — ³⁾ Valt. pöytäk. 3. 10. 1 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 52. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 2. 5. 3 §. — ⁶⁾ S:n 24. 1. 41 §. — ⁷⁾ S:n 18. 4. 12 §. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. siv. 107. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 16. 5. 8 §. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 12. 9. 22 §. — ¹¹⁾ S:n 19. 12. 27 §. — ¹²⁾ S:n 24. 1. 30 §, 21. 2. 19 §, 18. 4. 19 §, 2. 5. 17 §, 16. 5. 25 §, 13. 6. 29 §, 12. 9. 21 §, 3. 10. 10 § ja 14. 11. 27 §.

uskolaista, 11 Ruotsin, 10 Saksan, 5 Puolan, joista 1 mooseksenuskolainen, 3 Suur-Britannian, 3 Latvian, 3 Norjan, 1 Tanskan, 1 Viron, 1 Espanjan, 1 Tschekko-Slovakian ja 1 Ukrainan kansalaista sekä 1 Pohjois-Amerikan Yhdysvaltain kansalaista, epäävät taas 10 Venäjän kansalaista, joista 4 mooseksenuskolaista, sekä 1 Ruotsin alamaista.

25 tapauksessa kaupunginvaltuusto puolsi¹⁾ myöntymistä ulkomaalaisten kansalaisten anomuksiin saada kaupungissa harjoittaa elinkeinoa; nämä tapaukset koskivat 9 Saksan, 7 Ruotsin, 3 Venäjän, 1 Suur-Britannian, 1 Tanskan, 1 Viron, 1 Kreikan, 1 Norjan ja 1 Puolan kansalaista, viimeainittu mooseksenuskolainen.

Oikeuden myöntämistä harjoittaa vähemmän myrkyllisten aineiden kauppaa puolsi kaupunginvaltuusto 1 tapauksessa²⁾, oikeuden myöntämistä harjoittaa ampuma-aseiden ja ampumatarpeiden kauppaa 1 tapauksessa,³⁾ oikeuden myöntämistä harjoittaa räjähdysaineiden kauppaa 1 tapauksessa⁴⁾ sekä oikeuden myöntämistä harjoittaa rohdoskauppaa niinkään 1 tapauksessa⁵⁾.

Oikeus myydä denaturoituja alkoholipitoisia aineita. 87 tapauksessa, joista 68 koski aikaisemmin myönnetyn oikeuden uusimista, hyväksyi ja 3 tapauksessa kaupunginvaltuusto epäsi tehtyjä anomuksia⁶⁾ saada myydä denaturoituja alkoholipitoisia aineita.

¹⁾ Valt. pöytäk. 24. 1. 5 §, 7. 2. 3 §, 21. 2. 2 §, 21. 3. 3 ja 4 §§, 18. 4. 1 §, 2. 5. 4 §, 16. 5. 1 §, 30. 5. 2 §, 22. 8. 7 §, 12. 9. 3 ja 4 §§, 3. 10. 5 §, 17. 10. 1 ja 2 §§, 31. 10. 1 §, 14. 11. 1 ja 2 §§ sekä 12. 12. 8 §. — ²⁾ S:n 12. 9. 2 §. — ³⁾ S:n 17. 10. 3 §. — ⁴⁾ S:n 31. 10. 4 §. — ⁵⁾ S:n 19. 12. 3 §. — ⁶⁾ S:n 24. 1. 31 §, 21. 2. 20 §, 4. 4. 17 §, 30. 5. 12 §, 30. 5. 13 §, 13. 6. 42 §, 12. 9. 24 §, 3. 10. 25 §, 17. 10. 23 § ja 12. 12. 43 §.

II. Rahatoimikamari.

Rahatoimikamarin puheenjohtajana toimi vuoden varrella kaupunginjohtaja ent. senaattori A. Castrén sekä hänen ollessaan estyneenä jompikumpi avustavista kaupunginjohtajista insinööri J. W. Andersin ja filosofiantohtori J. Helo nyt mainitussa järjestyksessä. Kaupunginvaltuuston valitsemina kamarin jäseninä olivat johtajat A. Björkenheim, pankinjohtaja T. Grotenfelt, johtaja K. Heinonen, lakitieteenkandidaatti K. V. Holma, taloudenhoitaja K. E. Karila ja johtaja K. A. Widenius. Rahatoimikamarin jaostoon kuuluivat kaupunginjohtaja sekä kaksi kamarin jäsentä, jotka valittiin neljäksi kuukaudeksi kerrallaan.

Kanslianjohtajana toimi avustava kaupunginjohtaja Andersin. Sihteerinvirkoja hoitivat ent. yhteiskoulunopettaja A. Ervasti, ent. kaupunginarkkitehti K. Hård af Segerstad ja varatuomari A. Blomberg. Notaarina oli filosofianmaisteri G. Brotherus, kirjaajana neiti I. Heikel ja asiamiehenä varatuomari M. Wilskman.

Rahatoimikamarilla oli vuoden varrella 96 ja kamarin jaostolla 49 kokousta. Kamarin pöytäkirjain pykäläluku oli 6,012 ja lähetettyjen kirjelmäin lukumäärä 1,979.

Rahatoimikamarin vuoden varrella käsittelemistä asioista mainitaan tässä seuraavat:

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. *Kysymykset kiinteän omaisuuden hankinnasta ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden siirrosta.*

Tontin osto. Pakkahuutokaupalla rahatoimikamari huusi ¹⁾ XII kaupunginosassa olevan Karjalankadun tontin n:o 11.

Evättyjä huvilapalstain y. m. myyntitarjouksia. Lastensuojelulautakunta teki esityksen Pakinkylässä olevan 0.14 ha:n suuruisen Lönnbacka nimisen palstan lunastamisesta kaupungille, koska se oli liian lähellä Toivolan suojakotia ja sen puutarhaa sitäpaitsi olisi laajennettava, ja olivat mainitun palstan omistajat osoittautuneet halukkaiksi luovuttamaan sen, siinä tapauksessa että he saisivat omistusoikeuden Oulunkylän lastenkodin viereiseen Stenhagen nimiseen vuokrapalstaan. Rahatoimikamari päätti ²⁾ evätä esityksen, koska palstan rakennukset olivat huonossa kunnossa, koska se katsottiin lasten-

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 7. 3. 781 §. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 12. 6. 1,108 §.

suojelutarkoituksiin tarpeettomaksi sekä koska kaupunki ei voinut luovuttaa Stenhagen nimistä vuokrapalstaa haittaamatta vastaista kaupunginasema-kaavaa.

Vapaah. W. von Bondsdorffin tekemän tarjouksen Boxbackassa olevan Sonaby gård nimisen 4.860 ha:n suuruisen huvilapalstan myymisestä 550,000 markkaan huojistetusta hinnasta rahatoimikamari epäsi ¹⁾).

Niinikään evättiin ²⁾ hallintosihteeri O. Wickströmin tarjous myydä Boxbackassa oleva Björkåsen niminen huvilapalstansa 232,000 markasta.

Rahatoimikamari epäsi ³⁾ myöskin erinäisiä Pakinkylässä olevain palstojen myyntitarjouksia.

Tilusvaihtoja. Kiinteistöosakeyhtiö Lapinlahdenkatu 17:n anomuksen johdosta saada 1890-luvun jälkipuoliskolla sovittu ⁴⁾ kaupungin ja Lapinlahdenkadun tontin n:o 10 silloisen omistajan välinen tilusvaihto päätetyksi, päätti ⁵⁾ rahatoimikamari yhtiön kanssa tehdä sellaisen sopimuksen, että yhtiö luovutti Lapinrinteeseen kuuluvan 193 m²:n suuruisen alueen, joka aikaisemmin oli kuulunut äskenmainittuun tonttiin, sekä sai korvaukseksi suuremman, tontin pohjoispuolella olevan alueen. Koska rakennukset kuitenkin olivat kaupungille tulevalle alueella, oli se vuokrattava yhtiölle 6 vuodeksi 100 markan vuotuisesta maksusta. Yhtiön esitys, että kaupunki ottaisi osaa rakennusten purkamiskustannuksiin, evättiin.

Kaupungin sekä Osakeyhtiöiden J. D. Stenberg & pojat ja Ahjon konepajan välinen tilusvaihto. Sittenkun rahatoimikamari kaupunginvaltuuston siitä tekemän päätöksen ⁶⁾ mukaisesti oli laadituttanut erinäisiä X kaupunginosan korttelin n:o 296 alueita koskevat tilusvaihtoasiakirjat ja esittänyt ne Osakeyhtiö J. D. Stenberg & pojat ja Osakeyhtiö Ahjon konepajan allekirjoitettaviksi, olivat mainitut yhtiöt vaatineet sellaista lisäystä sopimukseen, että yhtiöt oikeutettaisiin kantamaan korvausta henkilöiltä, jotka käyttivät yhtiöiden purkauskalusteita. Myöntyen yhtiöiden toivomukseen päätti ⁷⁾ rahatoimikamari edellämäinnittuihin vaihtoasiakirjoihin pantavaksi seuraava selittävä lisäys:

»että yhtiöt oikeutetaan kantamaan maksuja puheenalaisten purkauskalusteiden käyttämisestä samojen tariffien mukaan, joita kaupunki noudatti tuollaisia maksuja kantaessaan;

että nosturien ja muiden purkauskalusteiden, jotka yhtiöt pystyttivät, on tyydytettävä ajanmukaisia tarpeita sekä on niiden nostovoima tätä nykyä oleva vähintään 3 tonnia;

että purkauskalusteet aina kymmenen vuoden kuluttua on kaupungin puolesta katsastettava sekä, siinä tapauksessa etteivät ne enää ole ajanmukaisia, on yhtiöiden niitä parannettava, elleivät yhtiöt pidä parempana luopua oikeudestaan kantaa maksua puheenalaisten laitteiden käyttämisestä; sekä

että kaikki sopimuksesta johtuvat riitaisuudet on alistettava Helsingin välitysoikeuden ratkaistaviksi. Jollei välitysoikeus ota harkittavakseen riita-asiaa on viisijäsenisen lautakunnan, johon kaupunki valitsee kaksi ja yhtiöt yhteisesti kaksi sekä maistraatti yhden jäsenen, joka viimeainittu toimii lautakunnan puheenjohtajana, ratkaistava asia.»

Kaisaniemenkatua järjestettäessä oli olemassa m. m. rouva E. Ahrenbergin antama sitoumus katua varten luovuttaa aviopuolisoiden E. ja T. Ahrenberg omistamaan Vuorikadun tonttiin n:o 9 kuuluva 196,0 m²:n suu-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 16. 3. 540 § ja 18. 9. 1,430 §. — ²⁾ S:n 18. 9. 1,431 §. — ³⁾ S:n 16. 3. 536—538 §§ ja 19. 6. 1,130 §. — ⁴⁾ Ks. 1897 vuod. kert. siv. 2. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 27. 2. 416 § ja 17. 4. 721 §. — ⁶⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 12. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 1. 6. 1,008 §.

ruinen maa-alue, ja hankittiin sittemmin vastaava kaupunginasemakaavan¹⁾ muutos. Koska mies ei ollut allekirjoittanut sitoumusta, kieltäytyivät²⁾ aviopuolisot sittemmin luovuttamasta puheenalaista aluetta ja sekä raastuvan-oikeus että Turun hovioikeus, joissa kaupunki oli vaatinut annetun sitoumuksen täyttämistä, julistivat sen mitättömäksi. Sittemmin ilmoittivat aviopuolisot Ahrenberg, että kaupungingeodeetti mitatessaan heidän tonttinsa oli merkinnyt sen alan 125,085 m²:ä pienemmäksi kuin se todellisuudessa oli, ja päätti³⁾ rahatoimikamari tehdä sellaisen sovinnon valittajain kanssa, että he luopuivat mainitusta alueesta sitä vastaan että kaupunki heille luovutti yhtä suuren alueen Kaisaniemenkadun tontista n:o 11 sekä oikeutti heidät enintään 3 vuoden ajan vuokramaksutta pitämään Vuorikadun tontille n:o 9 teetetyn rakennuksen kadun maalla, minkä ajan kuluttua rakennus oli kaupungin toimesta ja sen kustannuksella purettava, jolloin rakennustarpeet tulivat kaupungille; siltä varalta että uutisrakennus aikaisemmin teetettäisiin tontille, ei kaupunki ollut velvollinen suorittamaan korvausta menetetyistä vuokratuloista.

Kiinteistöjen myyntitarjous. Sittemkun kaikki XIII kaupunginosan korttelin n:o 404 tontit ynnä entisen venäläisen kimnaasin rakennus oli tarjottu kaupungille 8,000,000 markan hinnasta, päätti⁴⁾ rahatoimikamari käydä tarkemmin asiasta neuvottelemaan siinä tapauksessa että hinta huojustettiin 6,500,000 markaksi.

Ryssänkarin ja Suuren Katajakarin pakkolunastus. Sittemkun Uudenmaan läänin maaherranvirasto joulukuun 16 p:nä 1922 oli antanut päätöksen Ryssänkari ja Suuri Katajakari nimisten saarien pakkolunastuksesta⁵⁾ valtiolle, päätti⁶⁾ rahatoimikamari, joka piti pakkolunastettaville alueille määrättyjä arvoja liian pieninä, että asianomaisessa oikeudessa oli pantava vireille oikeudenkäynti suuremman korvauksen saamiseksi.

Myytyjä tontteja. Rahatoimikamari möi vuoden varrella alempana mainitut tontit:

Korttelin numero.	Katu.	Tontin numero.	Ostaja.	Tontin pinta-ala, m ² .	Huuto-kauppahinta, Smk.
437	Ahlqvistkatu	4	Maalari N. V. Taimi ⁷⁾	931.343	163,000
442	"	7	Varatuomarit L. Mömmö ja G. W. Nystén ⁸⁾	819.000	165,000
436	Apollokatu	8-10	Tekniska läroverket i Helsingfors aktiebolag ⁹⁾	2,098.250	413,800
418	Fredrikinkatu	66	Asunto-osakeyhtiö Fredrikinkatu 66 ¹⁰⁾	1,487.377	316,000
409	Freesekatu	2	Rakennusmestari J. Roine ja liikemies A. Sariola ¹¹⁾	1,167.982	234,880
409	"	4	Rakennusmestarit O. E. Lund ja K. Tauriala ¹²⁾	1,119.825	213,900
418	Runebergkatu	25	Herrat K. Th. Boström, A. Lindholm ja V. B. Öblom ¹³⁾	1,381.570	399,900
438	"	26	Osakeyhtiö Runeberginkatu 26 ¹⁴⁾	1,745.850	314,300

¹⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 5 ja 50. — ²⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 267. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 16. 10. 1,701 §. — ⁴⁾ S:n 6. 3. 450 §. — ⁵⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 185. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 30. 1. 207 §. — ⁷⁾ S:n 2. 10. 1,531 §. — ⁸⁾ S:n 3. 7. 1,154 §. — ⁹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 5. 9. 2,518 §. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 22. 5. 893 §. — ¹¹⁾ S:n 19. 6. 1,118 §. — ¹²⁾ S:n 21. 8. 1,307 §. — ¹³⁾ S:n 27. 2. 404 §. — ¹⁴⁾ S:n 29. 5. 769 §.

431	Sammonkatu	1	Rakennusmestarit K. W. Angervuori ja O. Honkasalo ¹⁾	2,096.000	503,000
517	Stenbäckkatu	18	Arkkitehti E. Paalanen ²⁾ ; sittemmin arkkitehti K. S. Kallio ³⁾ ; palautui arkkitehti E. Paalaselle ⁴⁾	1,314.403	85,400
517	"	20	Arkkitehti E. Paalanen ⁵⁾	1,141.213	85,600
341	Torkkelinkatu	17	Rakennusmestari V. E. Leino ⁶⁾	720.510	46,100
337	"	19	Rakennusmestari V. E. Leino ⁷⁾	1,560.058	64,000
447	Töölönkatu	14	Asunto-osakeyhtiö Töölönkatu 14 ⁸⁾	1,302.163	153,700
486	"	49	Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö ⁹⁾	1,410.646	296,300

Tonttien luovutus. Sittenkun rahatoimikamarin aikaisemmin myymät tontit olivat siirtyneet toiselle omistajalle, ennenkuin entinen omistaja oli täysin maksanut tontin hinnan, päätti kamari alempana mainituissa tapauksissa myöntyä myöhempäin ostajain tekemiin esityksiin, että henkilökohtainen vastuu kaupungille annetuista velkasitoumuksista, jotka koskivat tonttien maksamatta olevaa tontinhintaa, siirrettäisiin hakijoille:

Asunto-osakeyhtiö Tunturilaaksonkatu 17 Tunturilaaksonkadun tonttiin n:o 17¹⁰⁾ nähden; Aktiebolaget Helsingfors sidenväveri Työpajakadun tonttiin n:o 7¹¹⁾ ja Lautatarhankadun tonttiin n:o 8¹²⁾ nähden, rakennusmestarit A. Salo ja O. Järvenpää Toisen linjan tonttiin n:o 1¹³⁾ nähden; kauppias J. Vainio Kolmannen linjan tonttiin n:o 3¹⁴⁾ nähden; Säätiö »Hanna Rothmans och Elisabeth Alanders anstalter» (entinen »Eget hem för Sörnäs folkbarn-trädgård») Helsinginkadun tontteihin n:o:ihin 3—5¹⁵⁾ nähden; Osakeyhtiö Brahenkatu n:o 8 Vaasankadun tonttiin n:o 37¹⁶⁾ nähden; Aktiebolaget P. J. Bögelunds kartongfabrik yhtiö Fredrikserinkadun tonttiin n:o 54¹⁷⁾ ja Porvoonkadun tonttiin n:o 25¹⁸⁾ nähden; Osakeyhtiö Tempelikatu n:o 11 Tempelikadun tonttiin n:o 11¹⁹⁾ nähden; Osakeyhtiö Creutzinkatu n:o 8 Creutzkadun tonttiin n:o 4²⁰⁾ nähden; sekä Bostadsaktiebolaget Kammiogatan n:o 1 yhtiö Lant. Viertotien tonttiin n:o 42²¹⁾ nähden.

Vuokra-alueen lunastus. Sittenkun Turun hovioikeus oli vahvistanut raastuvanoikeuden päätöksen kaupungin ja Osakeyhtiö M. G. Steniuksen välisessä Leppäsuon²²⁾ vuokrapalstan n:o 68 a lunastusta koskevassa asiassa, päätti²³⁾ rahatoimikamari hakea muutosta päätökseen korkeimmassa oikeudessa, minkä ohessa asiamies sai toimeksi yhtiöltä tiedustella pysyikö se entisessä tarjouksessaan.

Särkkä-saaren luovuttaminen kaupungille. Sittenkun rahatoimikamarin tietoon oli tullut valtion pitkäksi ajaksi vuokranneen Särkkä nimisen saaren

¹⁾ Rkmin pöytäk. 21. 12. 2,264 §. — ²⁾ S:n 27. 3. 571 §. — ³⁾ S:n 10. 7. 1,179 §. — ⁴⁾ S:n 4. 9. 1,370 §. — ⁵⁾ S:n 27. 3. 572 §. — ⁶⁾ S:n 21. 12. 2,262 §. — ⁷⁾ S:n 21. 12. 2,263 §. — ⁸⁾ S:n 17. 4. 700 §. — ⁹⁾ S:n 23. 10. 1,785 §. — ¹⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 18. 4. 1,215 §, ks. 1920 vuod. kert. siv. 214. — ¹¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 8. 11. 3,100 §, ks. 1901 vuod. kert. siv. 131. — ¹²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 8. 11. 3,100 §, ks. 1908 vuod. kert. siv. 178. — ¹³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 19. 6. 1,894 §, ks. 1908 vuod. kert. siv. 179. — ¹⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 19. 6. 1895 §, ks. 1908 vuod. kert. siv. 179. — ¹⁵⁾ Rkmin pöytäk. 10. 7. 1,184 §, ks. 1902 vuod. kert. siv. 24. — ¹⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 14. 12. 3,523 §, ks. 1907 vuod. kert. II os. siv. 2. — ¹⁷⁾ Rkmin jstn pöytäk. 21. 11. 3,221 §, ks. 1916 vuod. kert. siv. 178. — ¹⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 8. 11. 3,096 §, ks. 1916 vuod. kert. siv. 178. — ¹⁹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 17. 10. 2,927 §, ks. 1922 vuod. kert. siv. 185. — ²⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 8. 11. 3,099 §, ks. 1921 vuod. kert. siv. 235. — ²¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 8. 11. 3,142 §, ks. 1909 vuod. kert. siv. 151. — ²²⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 5. — ²³⁾ Rkmin pöytäk. 7. 12. 2,192 §.

eräälle yksityiselle purjehdusseuralle, päätti ¹⁾ kamari tehdä valtioneuvostolle esityksen, että saari palautettaisiin kaupungin käytettäväksi. Kirjelmässä huomautettiin, että puheenalainen saari oli kaupungin lahjoitusmaata, joka Ruotsin vallan aikana luovutettiin valtiolle varustusten teettämistä varten sinne. Tästä luovutuksesta ei ollut mitään kirjallista sopimusta, mutta oli kamarin ehdoton käsitys, että se ei voinut merkitä muuta kuin että kaupunki luopui käyttöoikeudestaan saareen siksi ajaksi kuin sitä tarvittiin sotaväen tarkoituksiin. Kun näin nähtävästi ei enää ollut laita, koska mainittu saari oli pitkäksi ajaksi annettu vuokralle, esitti rahatoimikamari, että vuokrasopimus purettaisiin ja Särkkä-saari luovutettaisiin kaupungin vapaasti käytettäväksi, minkä ohessa kamari ilmoitti olevan aikomus saarelle perustaa museo, sekä että kaupunki tunnollisesti hoivaisi Särkkä-saaren historiallisia arvoja.

Varattuja tontteja. Vahvistaessaan niiden tonttien luettelon, jotka kaupunki tarjosi myytäväksi vuonna 1923 päätti ²⁾ kamari, että XIII kaupungin osan korttelit n:o 419 a ja 419 b oli varattava puhtaanapitolaitoksen tarpeisiin, sekä että XIII kaupungin osan korttelissa n:o 442 olevia Minervakadun tonttia n:o 4 sekä Apollokadun tontteja n:oja 14, 16 ja 18 ei toistaiseksi tarjottaisi myytäväksi.

Rahatoimikamari päätti ³⁾ niinkään, että Käpylän korttelin n:o 820 pohjoisosa oli varattava poliisivartiokonttorin tarpeisiin.

Jakotoimituksia. Sittenkun rahatoimikamari vuonna 1907 Uudenmaan läänin kuvernööriltä oli anonut ryhdyttäväksi toimenpiteisiin Greijus ja Böle nimisten tilain kalavesien erottamiseksi Pikku Huopalahden kylän jakamattomasta kalavedestä, oli maanmittaustoimitus tuossa tarkoituksessa toimitettu ja raja käyty, jolloin mainittuihin tiloihin oli erotettu 2.56 ha, ja päätti ⁴⁾ rahatoimikamari tyytyä tähän toimitukseen.

Hertonäsin yhdyskunnan vesialueen ⁵⁾ jakotoimituksesta määrättiin maanmittausinsinööri E. Tukkilalle maksettavaksi ⁶⁾ 4,052:90 markkaa rahatoimikamarin käyttövaroista.

Kaupungin asiamiehiksi kahteen, heinäkuun 19 p:ksi ja joulukuun 10 p:ksi määrättyihin maanmittaustoimituksiin, erinäisten Hertonäsin tilasta myytyjen alueiden lohkaisemiseksi, määrättiin ⁷⁾ edelliseen toimitukseen avustava kaupungingeodeetti K. A. Jylhä, ja jälkimmäiseen asiamies M. Wilskman kaupungingeodeetti W. O. Lillen avustamana. Kaupungin asiamieheksi joulukuun 7 p:ksi määrättyyn maanmittaustoimitukseen, jossa oli lohkaistava se Hertonäsin tilaan kuuluva alue, jonka Svenska Svenska odlingens vännen niminen yhdistys Helsingin pitäjässä oli hankkinut itselleen, määrättiin ⁸⁾ kaupungingeodeetti W. O. Lille.

2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta sekä tilapäistä käyttöoikeutta koskevat asiat.

Vuokra-alueiden huutokaupalla myyminen. Rahatoimikamarin kehoitettua ⁹⁾ kaupungin yleisten töiden hallitusta lausumaan mielensä, eikä olisi sopivampaa ja kaupungille edullisempaa tarjota vuokra-alueita vuokralle

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 28. 3. 992 §. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 9. 2. 276—277 §§. — ³⁾ S:n 23. 1. 190 §. — ⁴⁾ S:n 16. 1. 122 §. — ⁵⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 186. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 16. 1. 119 §. — ⁷⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 17. 7. 2,151 § ja 29. 11. 3,395 §. — ⁸⁾ S:n 21. 11. 3,299 §. — ⁹⁾ S:n 3. 10. 2,811 §.

huutokaupalla enimmäen tarjoavalle, sen sijaan että vuokramaksu kussakin eri tapauksessa määrättiin hallituksen lausunnon perusteella, ehdotti hallitus, että huutokauppamenettely otettaisiin käytäntöön toistaiseksi ja koetteeksi. Asia ei aiheuttanut ¹⁾ vuoden varrella mitään toimenpidettä.

Perunapalstat. Rahatoimikamari päätti ²⁾ entisin ehdoin antaa vuokralle erinäisiä perunapalstoja, aluksi vain niiden entisille haltioille.

Suunnitellun teurastamon alueelta oli ³⁾ luovutettava n. 60 n. 200 m²:n laajuista palstaa perunanviljelykseen, etusijassa kaasulaitoksen työntekijöille 10 markan vuokramaksusta palstaa kohti.

Käpylän ja Toukolan tonttien vahvistetut vuokramaksut. Rahatoimikamari vahvisti ⁴⁾ alempana mainittujen Käpylän ja Toukolan tonttien vuotuiset vuokramaksut seuraaviksi määriksi:

Käpylän korttelin n:o 869 tontit n:ot 7a, 7b, 8a ja 8b sekä korttelin n:o 873 tontit n:ot 4, 6, 8, 9 ja 11:

Vuokrakausi.		Vuokramaksu.	
Kesäkuun 1 p:stä 1923—	kesäkuun 1 p:än 1927.....	Smk	250: —
» 1927—	» 1932.....	»	500: —
» 1932—	» 1942.....	»	1,200: —
» 1942—	» 1952.....	»	1,500: —
» 1952—	» 1962.....	»	1,800: —
» 1962—	» 1980.....	»	2,100: —

Käpylän korttelin n:o 870 tontit n:ot 3 ja 11 sekä korttelin n:o 873 tontit n:ot 3 a, 3 b, 5 a, 5 b, 7 a, 7 b, 15, 17 ja 19:

Vuokrakausi.		Vuokramaksu.	
Kesäkuun 1 p:stä 1923—	kesäkuun 1 p:än 1927.....	Smk	225: —
» 1927—	» 1932.....	»	450: —
» 1932—	» 1942.....	»	1,000: —
» 1942—	» 1952.....	»	1,250: —
» 1952—	» 1962.....	»	1,500: —
» 1962—	» 1980.....	»	1,750: —

Käpylän korttelin n:o 869 tontit n:ot 9 a, 9 b, 10 a, 10 b, 12 ja 14 sekä korttelin n:o 870 tontit n:ot 1, 4, 5 a, 5 b, 7 ja 9:

Vuokrakausi.		Vuokramaksu.	
Kesäkuun 1 p:stä 1923—	kesäkuun 1 p:än 1927.....	Smk	200: —
» 1927—	» 1932.....	»	400: —
» 1932—	» 1942.....	»	900: —
» 1942—	» 1952.....	»	1,125: —
» 1952—	» 1962.....	»	1,350: —
» 1962—	» 1980.....	»	1,575: —

Toukolan korttelin n:o 911 tontti n:o 17 ja korttelin n:o 910 tontti n:o 21:

Vuokrakausi.		Vuokramaksu.	
Kesäkuun 1 p:stä 1923—	kesäkuun 1 p:än 1927.....	Smk	250: —
» 1927—	» 1932.....	»	500: —
» 1932—	» 1942.....	»	1,200: —
» 1942—	» 1952.....	»	1,500: —
» 1952—	» 1962.....	»	1,800: —
» 1962—	» 1980.....	»	2,100: —

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 14. 12. 2,227 §. — ²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 7. 3. 792 §. — ³⁾ S:n 14. 3. 885 §. — ⁴⁾ S:n 12. 5. 1,030—1,084 §§.

Toukolan korttelien n:o:jen 903 ja 904 kaikki tontit; korttelin n:o 910 tontti n:o 19; korttelin n:o 911 tontti n:o 23 sekä korttelin n:o 915 tontit n:ot 1, 2, 8, 9, 10, 12, 14, 16, 22, 33, 37, 39, 41, 43 ja 45:

Vuokrakausi.		Vuokramaksu.	
Kesäkuun 1 p:stä 1923—	kesäkuun 1 p:än 1927	Smk	225:—
» 1927—	» 1932	»	450:—
» 1932—	» 1942	»	1,000:—
» 1942—	» 1952	»	1,250:—
» 1952—	» 1962	»	1,500:—
» 1962—	» 1980	»	1,750:—

Tontit n:ot 25 a, 25 b, 27, 29 ja 31 korttelissa n:o 911; tontit n:ot 3, 4, 5, 6, 7, 18, 20 ja 35 korttelissa n:o 915 sekä kaikki tontit korttelissa n:o 916 Toukolassa:

Vuokrakausi.		Vuokramaksu.	
Kesäkuun 1 p:stä 1923—	kesäkuun 1 p:än 1927	Smk	200:—
» 1927—	» 1932	»	400:—
» 1932—	» 1942	»	900:—
» 1942—	» 1952	»	1,125:—
» 1952—	» 1962	»	1,350:—
» 1962—	» 1980	»	1,575:—

Vuokralle annettuja asuntotiluksia ja -alueita. Rahatoimikamari teki vuokrasopimuksen kaupungille kuuluvista tiluksista seuraavissa tapauksissa:

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi päättyy.	Vuotuisen vuokramaksu, Smk.
Käpylä, asuntotontti n:o 21 Nyyrikintien varrella	Rakennusmestari O. Vuorio ¹⁾	(1928, huhtik. 1	400—
		1933, huhtik. 1	800—
		1943, huhtik. 1	1,600—
		1953, huhtik. 1	2,000—
		1963, huhtik. 1	2,400—
		1973, huhtik. 1	2,800—
S:n osa kortt. n:o 825	Helsingin vuokralaisyhdist. Asunto-osuuskunta Käpylä r. l. ²⁾	1973, heinäk. 1	123—
S:n osa kortt. n:o 860	Oma asunto osakeyhtiö ³⁾	1973, kesäk. 1	42 65
S:n tontti n:o 40 kortt. n:o 804	Osakeyhtiö Virkamiesasuntoja Sampsantie ⁴⁾	1973, heinäk. 1	33 50
S:n " " 3 " " 861	Herra O. Kilpinen ⁵⁾	(1927, kesäk. 1	200—
		1932, kesäk. 1	400—
		1942, kesäk. 1	900—
		1952, kesäk. 1	1,125—
		1962, kesäk. 1	1,350—
		1980, kesäk. 1	1,575—
S:n " " 5b " " 870	Työntekijä Hj. Nyström ⁶⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 7 " " 870	Peltiseppä A. Väänänen ⁷⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 6. 6. 1,761 §. — ²⁾ S:n 3. 7. 2,002 §. — ³⁾ S:n 3. 7. 2,003 §. — ⁴⁾ S:n 3. 7. 2,004 §. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 12. 6. 1,030 §. — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 31. 7. 2,285 §. — ⁷⁾ S:n 21. 8. 2,457 §.

S:n tontti n:o 9 kortt. n:o 870	Herra A. Ahtola ¹⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 4 " " 874	Herra J. E. Forsbäck ²⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 21 " " 874	Herra K. A. Malinen ³⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 29 " " 867	Peltiseppä U. Manner ⁴⁾	1928, kesäk. 1	Kuten edell.
		1933, kesäk. 1	
		1943, kesäk. 1	
		1953, kesäk. 1	
		1963, kesäk. 1	
S:n " " 30 " " 867	Kirvesmies M. Sadinmäki ⁵⁾	1928, huhtik. 1	Kuten edell.
		1933, huhtik. 1	
		1943, huhtik. 1	
		1953, huhtik. 1	
		1963, huhtik. 1	
S:n " " 25 " " 874	Kirvesmies T. V. Passi ⁶⁾	1928, maalisk. 1	Kuten edell.
		1933, maalisk. 1	
		1943, maalisk. 1	
		1953, maalisk. 1	
		1963, maalisk. 1	
S:n " " 29 " " 862	Herrat A. E. Henriksson ja J. V. Sävel ⁷⁾	1927, jouluk. 31	225 —
		1932, jouluk. 31	450 —
		1942, jouluk. 31	1,000 —
		1952, jouluk. 31	1,250 —
		1962, jouluk. 31	1,500 —
S:n " " 29 " " 876	Viilaja A. Kuhlberg ⁸⁾	1972, jouluk. 31	1,750 —
		1927, jouluk. 31	Kuten edell.
		1927, kesäk. 1	Kuten edell.
		1932, kesäk. 1	
		1942, kesäk. 1	
1952, kesäk. 1			
1962, kesäk. 1			
S:n " " 13 " " 868	Maalari A. V. Flytström ⁹⁾	1972, kesäk. 1	Kuten edell.
		1927, kesäk. 1	
		1932, kesäk. 1	
		1942, kesäk. 1	
		1952, kesäk. 1	
S:n " " 3 a " " 873	Kirvesmies E. B. Hattberg ¹⁰⁾	1962, kesäk. 1	Kuten edell.
		1980, kesäk. 1	
		1952, kesäk. 1	
		1942, kesäk. 1	
		1927, kesäk. 1	
S:n " " 5 b " " 873	Leski I. L. Kellander ¹¹⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 7 a " " 873	Asemamies K. Nieminen ¹²⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 7 b " " 873	Ulkotyöläinen V. Nyström ¹³⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 15 " " 873	Herra H. H. Kallio ¹⁴⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 17 " " 873	Herra K. O. Träsk ¹⁵⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 19 " " 873	Asemamies A. Kallio ja kivityöläinen H. Wink ¹⁶⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 26 " " 876	Herra F. T. Montanen y. m. ¹⁷⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
		1928, huhtik. 1	250 —
		1933, huhtik. 1	500 —
		1943, huhtik. 1	1,200 —
		1953, huhtik. 1	1,500 —
S:n " " 25 " " 867	Maalari T. A. Airisto ¹⁸⁾	1963, huhtik. 1	1,800 —
		1973, huhtik. 1	2,100 —

¹⁾ Rkmin pöytäk. 12. 6. 1,033 §. — ²⁾ S:n 12. 6. 1,039 §. — ³⁾ S:n 12. 6. 1,038 §. — ⁴⁾ Rkmarin jstn pöytäk. 19. 9. 2,690 §. — ⁵⁾ S:n 18. 4. 1,231 §. — ⁶⁾ S:n 28. 2. 717 §. — ⁷⁾ S:n 31. 1. 380 §. — ⁸⁾ S:n 31. 1. 379 §. — ⁹⁾ S:n 3. 7. 2,063 §. — ¹⁰⁾ S:n 21. 8. 2,456 §. — ¹¹⁾ S:n 19. 9. 2,688 §. — ¹²⁾ S:n 3. 7. 2,064 §. — ¹³⁾ S:n 21. 8. 2,438 §. — ¹⁴⁾ Rkmin pöytäk. 12. 6. 1,036 §. — ¹⁵⁾ S:n 12. 6. 1,037 §. — ¹⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10. 7. 2,118 §. — ¹⁷⁾ Rkmin pöytäk. 12. 6. 1,040 §. — ¹⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 4. 4. 1,092 §.

Käpylä, tontti n:o 4 kortt. n:o 873	Herra A. Wäisänen ¹⁾	(1927, kesäk. 1) (1932, kesäk. 1) (1942, kesäk. 1) (1952, kesäk. 1) (1962, kesäk. 1) (1980, kesäk. 1)	Kuten edell.
S:n tontti n:o 9 kortt. n:o 873	Kirvesmies J. H. Wiklund ²⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 21 " " 876	Herra A. Hovilainen ³⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 25 " " 876	Kivityöläinen O. Mäkelä ⁴⁾	1928, lokak. 1 1933, lokak. 1 1943, lokak. 1 1953, lokak. 1 1963, lokak. 1 1973, lokak. 1	Kuten edell. 350 700 1,500 1,850 2,200 2,550
S:n " " 24 " " 868	Leipuri K. Långström ⁵⁾	1973, kesäk. 1 1929, toukok. 31	40 40
S:n " " 17 " " 869	Oma Asunto osakeyhtiö ⁶⁾ Kiinteistöosakeyhtiö Lapinlahdenkatu 17 ⁷⁾ ;		100
Toukola, tontti n:o 25a kortt. n:o 911	Herra O. R. Byman ⁹⁾	(1927, kesäk. 1) (1932, kesäk. 1) (1942, kesäk. 1) (1952, kesäk. 1) (1962, kesäk. 1) (1980, kesäk. 1)	200 400 900 1,125 1,350 1,575
S:n tontti n:o 25b kortt. n:o 911	Ajomies V. F. Korander ¹⁰⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n tontti n:o 27 kortt. n:o 911	Perämies U. A. Kirves; myöhemmin kirvesmies N. Wirtanen ¹¹⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 29 " " 911	Makasiinimies R. O. Karlsson; myöhemmin kauppa-apulainen V. J. Elki ¹²⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 31 " " 911	Herra A. J. Hiltunen ¹³⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 3 " " 915	Herra V. I. Tulokas ¹⁴⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 4 " " 915	Herra K. E. Hannila ¹⁵⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 5 " " 915	Herra J. J. Widell ¹⁶⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 6 " " 915	Herra S. Lahtinen ¹⁷⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 7 " " 915	Herra J. J. Elo ¹⁸⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 18 " " 915	Herra K. J. Wiitanen ¹⁹⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 20 " " 915	Herra I. Leppänen ²⁰⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 35 " " 915	Herra O. Nygren ²¹⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 5 " " 916	Viilaja E. Toivola ²²⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 6 " " 916	Herra K. M. Nyholm ²³⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 7 " " 916	Koneenkäyttäjät J. V. Toivola ²⁴⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 8 " " 916	Herra E. G. Grönholm ²⁵⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 9 " " 916	Herra F. V. Olenius ²⁶⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 12. 6. 1,034 §. — ²⁾ S:n 21. 8. 2,452 §. — ³⁾ S:n 12. 6. 1,041 §. —

⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 10. 7. 2,115 §. — ⁵⁾ S:n 10. 10. 2,870 §. — ⁶⁾ S:n 3. 7. 2,003 §. —

⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 27. 2. 416 §. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. siv. 168. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 12. 6. 1,047 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 10. 10. 2,869 §. — ¹¹⁾ Rkmrin pöytäk. 12. 6. 1,050 § ja rkmrin jstn pöytäk. 10. 7. 2,113 §. — ¹²⁾ Rkmrin pöytäk. 12. 6. 1,049 § ja rkmrin jstn pöytäk. 14. 8. 2,409 §. — ¹³⁾ Rkmrin pöytäk. 12. 6. 1,051 §. — ¹⁴⁾ S:n 12. 6. 1,053 §. — ¹⁵⁾ S:n 12. 6. 1,054 §. — ¹⁶⁾ S:n 12. 6. 1,055 §. — ¹⁷⁾ S:n 12. 6. 1,056 §. — ¹⁸⁾ S:n 12. 6. 1,057 §. — ¹⁹⁾ S:n 12. 6. 1,063 §. — ²⁰⁾ S:n 12. 6. 1,064 §. — ²¹⁾ S:n 12. 6. 1,066 §. — ²²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 14. 8. 2,410 §. — ²³⁾ Rkmrin pöytäk. 12. 6. 1,079 §. — ²⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 10. 7. 2,114 §. — ²⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 12. 6. 1,080 §. — ²⁶⁾ S:n 12. 6. 1,081 §.

Toukola, tontti n:o 10 kortt. n:o 916	Torikauppias A. Sahlström ¹⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n tontti n:o 11 kortt. n:o 916	Herra M. Marjanen ²⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 12 " " 916	Herra Hj. Danielsson ³⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 13 " " 916	Herra A. E. Taipalin ⁴⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 14 " " 916	Herra K. A. Silander ⁵⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 15 " " 916	Herra J. Mäkinen ⁶⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 16 " " 916	Herra J. Lääveri ⁷⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 21 " " 916	Herra H. K. Niemi ⁸⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
		(1927, kesäk. 1	225 —
		1932, kesäk. 1	450 —
S:n " " 3 " " 903	Työmies J. Saarimaa ⁹⁾	1942, kesäk. 1	1,000 —
		1952, kesäk. 1	1,250 —
		1962, kesäk. 1	1,500 —
		1980, kesäk. 1	1,750 —
S:n " " 4 " " 903	Kirvesmies J. Salminen ja työmies O. Sinisalo ¹⁰⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 5 " " 903	Kivityöläinen E. Jyry ¹¹⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 9 " " 903	Koneenkäyttäjät E. E. Romar ¹²⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 11 " " 903	Ajomies J. W. Helenius ¹³⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 4 " " 904	Sekatyöläinen I. Helin ¹⁴⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 6 " " 904	Herrat J. Salminen ja F. Mäkelä ¹⁵⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 10 " " 904	Herra N. Leino ¹⁶⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 15 " " 904	Työläinen K. E. Mäkinen ¹⁷⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 17 " " 904	Kirvesmies M. Arppe ¹⁸⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 19 " " 910	Herra O. Rauhanen ¹⁹⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 23 " " 911	Herra N. Noro ²⁰⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 1 " " 915	Perämies U. A. Kirves ²¹⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 2 " " 915	Herra A. Turunen ²²⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 8 " " 915	Ulkotyöläinen G. V. Holmberg ²³⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 9 " " 915	Herra V. L. Lilja ²⁴⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 10 " " 915	Puuseppä G. V. Sandström ²⁵⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 12 " " 915	Herra K. E. Kivistö ²⁶⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 14 " " 915	Herrat E. Hj. ja A. Häkinen ²⁷⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 16 " " 915	Herra K. E. Lähde ²⁸⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 22 " " 915	Työläinen F. K. Lindroos ²⁹⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 33 " " 915	Herra O. Huuskonen ³⁰⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 37 " " 915	Herrat V. Nieminen ja E. Laaksonen ³¹⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 39 " " 915	Herra K. Nurminen ³²⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 43 " " 915	Herra H. Vanhanen ³³⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n " " 45 " " 915	Herra J. Alajärvi ³⁴⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.

¹⁾ Rkminrjn jstn pöytäk. 10. 7. 2,120 §. — ²⁾ Rkminrjn pöytäk. 12. 6. 1,072 §. — ³⁾ S:n 12. 6. 1,082 §. — ⁴⁾ S:n 12. 6. 1,073 §. — ⁵⁾ S:n 12. 6. 1,083 §. — ⁶⁾ S:n 12. 6. 1,074 §. — ⁷⁾ S:n 12. 6. 1,084 §. — ⁸⁾ S:n 12. 6. 1,078 §. — ⁹⁾ Rkminrjn jstn pöytäk. 31. 7. 2,282 §. — ¹⁰⁾ S:n 3. 7. 2,066 §. — ¹¹⁾ S:n 10. 7. 2,117 §. — ¹²⁾ S:n 31. 7. 2,284 §. — ¹³⁾ S:n 17. 7. 2,175 §. — ¹⁴⁾ S:n 19. 9. 2,692 §. — ¹⁵⁾ Rkminrjn pöytäk. 12. 6. 1,042 §. — ¹⁶⁾ S:n 12. 6. 1,043 §. — ¹⁷⁾ Rkminrjn jstn pöytäk. 21. 8. 2,453 §. — ¹⁸⁾ S:n 19. 9. 2,691 §. — ¹⁹⁾ Rkminrjn pöytäk. 12. 6. 1,044 §. — ²⁰⁾ S:n 12. 6. 1,046 §. — ²¹⁾ Rkminrjn jstn pöytäk. 3. 7. 2,071 §. — ²²⁾ Rkminrjn pöytäk. 12. 6. 1,052 §. — ²³⁾ S:n 12. 6. 1,058 §. — ²⁴⁾ S:n 12. 6. 1,059 §. — ²⁵⁾ Rkminrjn jstn pöytäk. 3. 7. 2,065 §. — ²⁶⁾ Rkminrjn pöytäk. 12. 6. 1,060 §. — ²⁷⁾ S:n 12. 6. 1,061 §. — ²⁸⁾ S:n 12. 6. 1,062 §. — ²⁹⁾ Rkminrjn jstn pöytäk. 10. 7. 2,119 §. — ³⁰⁾ Rkminrjn pöytäk. 12. 6. 1,065 §. — ³¹⁾ S:n 12. 6. 1,067 §. — ³²⁾ S:n 12. 6. 1,068 §. — ³³⁾ S:n 12. 6. 1,070 §. — ³⁴⁾ S:n 12. 6. 1,071 §.

Toukola, tontti n:o 17 kortt. n:o 911	Herra Y. V. Briha ¹⁾	(1927, kesäk. 1	250	—
		1932, kesäk. 1	500	—
		1942, kesäk. 1	1,200	—
		1952, kesäk. 1	1,500	—
		1962, kesäk. 1	1,800	—
Vanajantie, tontti n:o 19	Rakennusmestari H. Hj. Lindroos ²⁾	1980, kesäk. 1	2,100	—
		1969, jouluk. 31	160	—

Munkkisaaren erään osan vuokraaminen. Aktiebolaget Munkholmen osakeyhtiölle vuokrattiin³⁾ kolmeksi vuodeksi, eli marraskuun 9 p:n 1926 osa Munkkisaaren tehdaskorttelia n:o 177 rakennuksineen 250,000 markan vuokramaksusta, ollen yhtiöllä oikeus ensimmäisen vuokravuoden jälkeen luopua vuokraoikeudesta suorittamalla hyvitystä 10,000 markkaa kuukaudessa jäljellä olevalta vuokra-ajalta.

Maatalouslautakunnan hoidossa olevien tilain vuokraaminen. Edelleen vuokrattiin 25 vuoden ajaksi maaliskuun 14 p:stä 1923 lukien allamainitut tilat, joiden vuokra laskettiin luonnossa: palstatilallinen J. Björkille⁴⁾ Tuomarinkylään kuuluva Joruksenniitty, johon kuuluu 3.924 ha viljeltyä maata, vuotuinen vuokramaksu on 1.6 hl rukiita ja 1.6 hl. kauroja ha:lta; herroille E. Levanderille, F. Silfverille ja F. F. Nummelinille⁵⁾ Boxbackan tiluksiin Malmin kylässä kuuluva, Mosaholma niminen palsta n:o 3, johon kuuluu 11.988 ha viljeltyä maata, vuotuinen vuokramaksu on 2.2 hl rukiita ja 2.2 hl kauroja ha:lta; työnjohtaja J. H. Lammille⁵⁾ Boxbackan tiluksiin kuuluva Gästgifvars niminen palsta n:o 2, johon kuuluu 87.020 ha maata, vuotuinen vuokra on 2 hl rukiita ja 2 hl kauroja ha:lta; palstatilalliselle A. Kuusikille⁴⁾ Tuomarinkylään kuuluva, Kornvall niminen 6.7 ha maata käsittävä alue, vuosivuokra on 2.5 hl rukiita ja 2.5 hl kauroja ha:lta sekä »Pakinkylän ulkopalsta» niminen, myöskin Tuomarinkylään kuuluva, 3.480 ha maata käsittävä alue, vuotuinen vuokra on 2 hl. rukiita ja 2 hl kauroja ha:lta; mäkitupalainen K. J. Karlssonille⁵⁾ Boxbackan tiluksiin kuuluva Nallibacka niminen palsta n:o 3, johon kuuluu 3.696 ha maata, vuosivuokra on 2.2 hl rukiita ja 2.2 hl kauroja ha:lta sekä mäkitupalainen J. V. Lindqvistille⁵⁾ samalla viljelyspalstalla oleva, Tattarbacka niminen, 2.356 ha suuruinen alue, vuotuinen vuokra on 2.2 hl rukiita ja 2.2 hl kauroja ha:lta.

Boxbackaan kuuluva, »Sunnuntaipalstat» niminen 14.191 ha:n suuruinen alue vuokrattiin⁵⁾ 25 vuodeksi maaliskuun 14 p:stä 1923 lukien puutarhuri K. Kajannolle, vuosivuokra on 2.2 hl. rukiita ja 2.2 hl. kauroja ha:lta, mikä välikirja sittemmin purettiin⁶⁾, jonka jälkeen sama alue, vähennettynä 10.332 ha:iin vuokrattiin⁷⁾ palstatilallinen E. Martinmäelle maaliskuun 14 p:n 1924 —maaliskuun 14 p:n 1948 väliseksi ajaksi, vuosivuokra on 2.2 hl rukiita ja 2.2 hl kauroja ha:lta.

N. k. Etelä- ja Pohjois Hertonäs nimiset alueet Hertonäsissä edellinen 91.0 ha ja jälkimmäinen 105.3 ha suuruinen, vuokrattiin⁸⁾ maaliskuun 14 p:stä lukien maanviljelijä A. Holmbergille edellinen 10 vuodeksi, vuosivuokra oli 2 hl rukiita ja 2 hl kauroja ha:lta ja jälkimmäinen 25 vuodeksi, vuosivuokra on 2 hl rukiita ja 2 hl kauroja ha:lta.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 12. 6. 1,045 §. —²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 6. 6. 1,800 §. —³⁾ S:n 8. 11. 3,219 §. —⁴⁾ Rkmin pöytäk. 9. 1. 31 §. —⁵⁾ S:n 9.1. 32 §. —⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 21. 2. 618 §. —⁷⁾ S:n 10. 10. 2,865 §. —⁸⁾ Rkmin pöytäk. 13. 2. 296 §.

Oulunkylän viljelysryhmään kuuluva, Villbergin viljelyspalsta niminen, 1.668 ha suuruinen, palsta n:o 19, vuokrattiin ¹⁾ herra K. Villbergille kymmeneksi vuodeksi maaliskuun 14 p:stä 1923 lukien, vuotuinen vuokra oli 2.5 hl rukiita ja 2.5 hl kauroja ha:lta. Myöskin Oulunkylän viljelysryhmään kuuluva Storkärr litt. E, jaettuna kolmeen, 2,772, 4,275 ja 4,314 ha suuruiseen alueeseen vuokrattiin ¹⁾ herroille M. Nurmi, K. Logrén ja N. Kilpinen sekä herra A. Rosendalille kymmeneksi vuodeksi, maaliskuun 14 p:stä 1923 lukien, vuotuinen vuokra on 2.4 hl. rukiita ja 2.4 hl kauroja ha:lta. Oulunkylän ryhmään kuuluva Brännkärr niminen, 2,0 ha:n suuruinen alue vuokrattiin ¹⁾ herra E. Stenmanille kymmeneksi vuodeksi eli maaliskuun 14 p:än 1933, vuokramaksu oli 2.25 hl rukiita ja 2.25 hl kauroja ha:lta vuodessa. Boxbackaan kuuluva Lukuberg niminen, 31.764 ha:n suuruinen alue n:o 6, vuokrattiin ²⁾ herra F. Aholle, myöskin kymmeneksi vuodeksi, vuotuinen vuokra on 2 hl rukiita ja 2 hl kauroja ha:lta.

Storkärr litt. B ja C, johon kuului 9.826 ha viljeltyä maata sekä Kyttäker, johon kuului 3.136 ha viljeltyä maata vuokrattiin ³⁾ lautamies R. E. Lindbäckille kymmeneksi vuodeksi maaliskuun 14 p:stä 1923 lukien, vuokramaksu oli Storkärristä 2 hl rukiita ja 2 hl kauroja ja Kyttäkerista 3 hl rukiita ja 3 hl kauroja ha:lta. Storkärristä lohkaistiin 13,0 ha:n suuruinen alue ja vuokrattiin ⁴⁾ herra A. Nyströmille yhdeksäksi vuodeksi maaliskuun 14 p:stä 1924 lukien, vuotuinen vuokramaksu oli 2.5 hl rukiita ja 2.5 hl kauroja ha:lta.

Rahassa suoritettu vuokramaksu laskettaisiin kussakin tapauksessa vuoden verohinnan mukaan.

Vuokralle annettuja varasto- y. m. alueita. Rahatoimikamari teki varasto- y. m. alueita koskevia vuokrasopimuksia seuraavissa tapauksissa.

Alueen osoite.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi.	Vuotuinen vuokramaksu, Smk.
Annan- ja Kampinkadut, varastoalue kulmassa	Osakeyhtiö Annala ⁵⁾	1923, lokak. 1	1,200
Aurorakatu, varastoalue vuorella etel. puolella	Asunto-osakeyhtiö Töölönkatu n:o 2 ⁶⁾	1923, syysk. 1	800: — kolmesta kuuk.
Baggböle, viljelysalue	Työläinen U. Michelson ⁷⁾	1928, jouluk. 1	300
Bölen tila, varastokellari n:o 116 vuorella	Johtaja H. C. J. Elm-gren ⁸⁾	6 kk. irtis.	6,000
Etel. Rautatiekatu, varasto-alue n:o 5	Rakennusmestari A. Mattsson ⁹⁾	6 kk. irtis.	1,920
Hauhon- ja Kangasalantiet, alue niiden välillä	Talonomistaja E. E. Samuelsson ¹⁰⁾ ; sittemmin peruutettu ¹¹⁾	3 kk. irtis.	1,200
Hietaniemenkatu, alue n:o 36	Viilaaja F. V. Palmu ¹²⁾	6 kk. irtis.	800
Hietaniemi, alue	Veneentekijä I. Karjalainen ¹³⁾	6 kk. irtis.	440
S:n alue n:o 37	Herra H. Rissanen ¹⁴⁾	6 kk. irtis.	1,200
S:n ” ” 34	Puuseppä E. Edman ¹⁵⁾	6 kk. irtis.	1,200

¹⁾ Rkmin pöytäk. 9. 3. 494 §. — ²⁾ S:n 6. 3. 435 §. — ³⁾ S:n 11. 5. 849 §. — ⁴⁾ S:n 6. 11. 1,937 §. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 4. 4. 1,097 §. — ⁶⁾ S:n 12. 6. 1,862 §. — ⁷⁾ S:n 8. 11. 3,186 §. — ⁸⁾ S:n 2. 5. 1,434 §. — ⁹⁾ S:n 14. 3. 891 §. — ¹⁰⁾ S:n 10. 10. 2,871 §. — ¹¹⁾ S:n 21. 11. 3,277 §. — ¹²⁾ S:n 25. 4. 1,352 §. — ¹³⁾ S:n 29. 11. 3,401 §. — ¹⁴⁾ S:n 28. 8. 2,483 §. — ¹⁵⁾ S:n 30. 5. 1,709 §.

Hietaniemi, alue n:o 35	Osuuskunta Suomen messut ¹⁾	6 kk. irtis.	2,880 —
S:n varastopaikka n:o 20	Radiator osakeyhtiö ²⁾	6 kk. irtis.	1,000 —
S:n ” ” 24 a	Rakennusmestari O. Vilamo ³⁾	6 kk. irtis.	2,400 —
S:n ” ” 27	Ajomies K. A. Lindström ⁴⁾	3 kk. irtis.	3,000 —
S:n ” ” 27 a	Kirvesmies I. Svahn ⁵⁾	6 kk. irtis.	2,000 —
Humaliston- ja Meilahdenkadut, alue kulmassa	Liikemies H. Honkanen ⁶⁾	1924, tammik. 31	450: — kolmesta kuuk.
Huopalahti, alue aseman läheisyydessä	Finska jaktföreningen ⁷⁾	1943, jouluk. 31	1,500 —
Iso Pääsi, saari, osa	Helsingfors segelklubb ⁸⁾	Toistaiseksi	100 —
Kaisaniemenkatu, alue tonteilla n:ot 7, 9 ja 11	Rakennusmestari O. Vilamo ⁹⁾	6 kk. irtis.	6,000 —
Kortteli n:o 178, halkovarastopaikka	Pelastusarmeija ¹⁰⁾	3 kk. irtis.	30,000 —
S:n varastoalue	Finska aktiebolaget Kreuger & Toll ¹¹⁾	2 kk. irtis.	4,200 —
Kumtähti, maa-alue	Herrat J. K. Ranta ja J. Auvinen ¹²⁾	1929, syysk. 1	250 —
Käpylä, maa-alue litt. K.	Herra P. Immonen ¹³⁾	1924, jouluk. 31	300 —
Merisatama, lisäalue varastoalueeseen n:o 1	Turun kaakelitehtaan Helsingin haaraosasto ¹⁴⁾	6 kk. irtis.	960 —
S:n, lisäalue varastoalueisiin n:ot 18 ja 19	Asfalttiosakeyhtiö Lemminkäinen ¹⁵⁾	3 kk. irtis.	300 —
Minervakatu varastopaikka tontilla n:o 4	Asunto-osakeyhtiö Museokatu n:o 17 ¹⁶⁾	1923, elok. 15	200 —
Oulunkylä, nurmialue aseman vieressä	Rouva H. Penttilä ¹⁷⁾	1 viikon irtis.	400 —
S:n peltopalsta litt. X	Vuokraaja L. Heino- nen ¹⁸⁾	1924, huhtik. 1	1,200 —
Pakaankatu, alue kortt. n:o 535	Herrat J. H. Hiltunen ja J. F. Terävä ¹⁹⁾ myöhemmin peruutettu ²⁰⁾	3 kk. irtis.	300 —
Pohj. Rautatiekatu, varastopaikka n:o 4	Aktiebolaget Byggnadsbyrån Fagerström & Welroos ²¹⁾	3 kk. irtis.	2,400 —
Roineentie, makasiinialue	Helsingfors trävaruaktiebolag ²²⁾	10 v.	5,000 —
Runeberg- ja Museokadut, varastoalue kulmassa	Asunto-osakeyhtiö Runeberginkatu 39 ²³⁾	1923, lokak. 25	4,800 —
Ruoholahti, lisäalue varastopaikkaan n:o 15	Herra I. Nurmela ²⁴⁾	6 kk. irtis.	400 —
S:n varastopaikka n:o 9 a sekä katuosa tämän alueen ja n:o 3 välillä	Marian sairaala ²⁵⁾	6 kk. irtis.	8,840 —
S:n varastopaikka n:o 9 b	Kotkan Puu- ja rakennusaine osakeyhtiö ²⁵⁾	6 kk. irtis.	8,700 —
Sampokatu, tontti n:o 1 rakennusaineiden varastopaikaksi	Helsingin virkamies asuntola osakeyhtiö ²⁶⁾	1 kk. irtis.	4,800 —

¹⁾ Rkminrjn stn pöytäk. 31. 7. 2,286 §. — ²⁾ S:n 30. 5. 1,708 §. — ³⁾ S:n 3. 10. 2,810 §. — ⁴⁾ S:n 25. 4. 1,351 §. — ⁵⁾ S:n 17. 7. 2,176 §. — ⁶⁾ S:n 8. 11. 3,190 §. — ⁷⁾ S:n 6. 6. 1,762 §. — ⁸⁾ S:n 16. 5. 1,594 §. — ⁹⁾ S:n 8. 11. 3,191 §. — ¹⁰⁾ S:n 17. 1. 240 §. — ¹¹⁾ S:n 17. 7. 2,180 §. — ¹²⁾ S:n 19. 6. 1,904 §. — ¹³⁾ S:n 14. 8. 2,412 §. — ¹⁴⁾ S:n 26. 9. 2,747 §. — ¹⁵⁾ S:n 31. 7. 2,288 §. — ¹⁶⁾ S:n 9. 5. 1,525 §. — ¹⁷⁾ S:n 17. 7. 2,172 §. — ¹⁸⁾ S:n 4. 4. 1,094 §. — ¹⁹⁾ S:n 24. 1. 319 §. — ²⁰⁾ S:n 31. 7. 2,236 §. — ²¹⁾ S:n 7. 3. 790 §. — ²²⁾ S:n 30. 5. 1,714 §, ks. tätä kert. siv. 50. — ²³⁾ Rkminrjn stn pöytäk. 25. 4. 1,348 §. — ²⁴⁾ S:n 16. 5. 1,592 §. — ²⁵⁾ S:n 14. 2. 545 §. — ²⁶⁾ S:n 28. 3. 1,038 §.

Sockenbacka, lannan varastopaikka	Agronomi F. Behm ¹⁾	2 kk. irtis.	300
Sturekatu, alue tontista n:o 16	Herra A. R. Koskinen ²⁾	3 kk. irtis.	1,200
Sörnäsintie, varasto-alue n:o 7 a	Kaupunkilähetys ³⁾	6 kk. irtis.	1,263
S:n s:n varastoalue n:o 7 b	Liikemies F. H. Lindroos ³⁾	6 kk. irtis.	4,348
Taivallahti, alue	Toiminimi Seinä- ja massaliike ⁴⁾ ; sittemmin peruutettu ⁵⁾	6 kk. irtis.	6,000
S:n alue	Helsingin savilaasti osakeyhtiö ⁶⁾	3 kk. irtis.	2,640
S:n „ halkovarastoa varten	Herra E. A. Tuisku ⁷⁾	1924, toukok. 1	2,000: — kuudesta kuuk.
S:n maa-alue	Työläinen A. Backman ⁸⁾	3 kk. irtis.	600
S:n varastopaikka n:o 28	Työnjohtaja J. V. Nyman ⁹⁾	6 kk. irtis.	7,100
Tempelikatu, alue, joka rajoittuu Runebergkadun n:oihin 29 ja 31	Helsingin virkamies-asuntola osakeyhtiö ¹⁰⁾	1 kk. irtis.	3,600
Turun kasarmi ja narinkka, varastopaikka niiden välillä	Kaakeliuunintekijä A. Malm ¹¹⁾	3 kk. irtis.	6,720
Töölö ja Huopalahti, ruutikellari n:o 126 niiden välillä	Aktiebolaget K. H. Rendlund osakeyhtiö ¹²⁾	6 kk. irtis.	2,400
Vuorikatu, varastopaikka tontin n:o 15 vieressä	Oravamäki osakeyhtiö ¹³⁾	2 kk. irtis.	2,400

Puolimatkan saaren käyttö. Rahatoimikamari päätti ¹⁴⁾ ilmoittaa Uudenmaan läänin maaherralle että kaupunki omisti Puolimatkan saaren ja että Meripelastusseura on käyttänyt siellä olevia rakennuksia, samoin kuin että kamari puolestaan oli valmis tekemään sopimuksen saaren vuokraamisesta valtiolle.

Vuokraoikeuden pitennys. Pitennetyn vuokraoikeuden myönsi rahatoimikamari seuraaviin tiluksiin:

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakuusi pitennetty,		Vuotuinen vuokramaksu, Smk.
		mistä.	mihin.	
Agricolakatu, paikka halkokauppaa varten tontin n:o 7 vieressä	Kauppias H. Karppinen ¹⁵⁾	1923, syyskuun 5	1 kk. irtis.	180
Boxbacka, palsta n:o 74 b	Jääkäriväpeli R. Jungell ¹⁶⁾	1923, touku-kuun 23	3 kk. irtis.	250
Greijus, viljelyspalsta n:o 53	Herra A. Berggren ¹⁷⁾	1923, kesäkuun 1	6 kk. irtis.	1,500

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 9. 5. 1,512 §. — ²⁾ S:n 21. 11. 3,294 §. — ³⁾ S:n 2. 5. 1,436 §. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 13. 3. 513 §. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 26. 9. 2,734 §. — ⁶⁾ S:n 3. 10. 2,809 §. — ⁷⁾ S:n 21. 11. 3,293 §. — ⁸⁾ S:n 29. 11. 3,397 §. — ⁹⁾ S:n 9. 5. 1,511 §. — ¹⁰⁾ S:n 10. 1. 92 §. — ¹¹⁾ S:n 21. 2. 653 §. — ¹²⁾ S:n 31. 7. 2,290 §. — ¹³⁾ S:n 17. 7. 2,179 §. — ¹⁴⁾ Rkmin pöytäk. 13. 2. 311 §. — ¹⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 5. 9. 2,545 §. — ¹⁶⁾ Rkmin pöytäk. 14. 8. 1,303 §. — ¹⁷⁾ Rkmin jstn pöytäk. 28. 8. 2,493 §.

Kumtähti, asunto- palsta litt. T.	Puutarhuri W. Carls- son ¹⁾	1923, huhti- kuun 1	1927, joulu- kuun 31	600
S:n viljelyspalsta litt. d.	Puutarhuri A. Holm- qvist ²⁾	1924, tammi- kuun 1	1928, joulu- kuun 31	3,200
S:n s:n n:o 15	Osuusliike Elanto r. l. ³⁾	1924, tammi- kuun 1	6 kk. irtis.	3,000
S:n viljelyspalstat litt. e ja f	Puutarhuri C. R. Lindberg ⁴⁾	1924, tammi- kuun 1	1928, joulu- kuun 31	3,900
Laakso, asuntopalsta litt. C	Leski A. Holmgren ⁵⁾	1924, tammi- kuun 1	6 kk. irtis.	800
S:n asuntopalsta litt. D	Herra O. Rosenberg ⁶⁾	1924, tammi- kuun 1	6 kk. irtis.	1,500
Meilähti, huvila-alue n:o 3 Bergvik	Herra T. Pystynen ⁷⁾	1925, tammi- kuun 1	6 kk. irtis.	4,000
Oulunkylä, itäinen huvilaryhmä, asun- totontti n:o 58	Herra J. Holmström ⁸⁾	1924, tammi- kuun 1	1928, joulu- kuun 31	1,500
Sirpalesaari, vuokra- palsta	Osakeyhtiö Helsingin purjetyöliike ja ve- neveistämö ⁹⁾	1924, tammi- kuun 1	1933, joulu- kuun 31	19,600
Sörnäsän niemeke, palstat litt. A, B, C	Nobel Standard Suo- messa osakeyhtiö ¹⁰⁾	1923, tammi- kuun 1	1928, joulu- kuun 31	57,000

Korotetut vuokramaksut. Seuraavien tonttien ja alueiden vuokramaksut korotettiin allamainitun määräisiksi:

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi.	Aika, jolta korotettu vuokramak- su makse- taan.	Vuokra- kausi päät- tyy.	Vuokra- maksu korotettu Smk:an.
Baggböle, asuntopals- ta n:o 3 ²⁶	Leski E. Salonen ¹¹⁾	1923, helmi- kuun 1	1 kk. irtis.	660
S:n s:n n:o 3 ⁹⁷	Leski S. Fischer ¹¹⁾	1923, helmi- kuun 1	1 kk. irtis.	600
S:n vuokrapalsta n:o 4 ¹¹²	Työläinen K. Lo- gren ¹¹⁾	1923, maalis- kuun 1	2 kk. irtis.	600
S:n s:n n:o 4 ¹⁹⁴			1 kk. irtis.	360
Brändönkatu, teh- taantontit n:ot 1, 3 ja 5	Sörnäsän osakeyhtiö, Vallila n:o 6 ¹²⁾	1923, tammi- kuun 1	1 kk. irtis.	14,000
Böle, huvilapalsta yn- nä 2 rakennukset Bölen tilalla	Leski L. Lönnqvist ¹¹⁾	1923, heinä- kuun 1	6 kk. irtis.	400
Edelfelttie, halkova- rastopaikka ken- tällä	Insinööri A. Hjelt ¹¹⁾	1923, helmi- kuun 1	1 kk. irtis.	400
Fjälldal, tonttipaikka kansakoulun vie- ressä	Leskirouva M. Mast ¹³⁾	1923, lokak. 1	6 kk. irtis.	1,200
Greijus, alue	Herra J. Hartikai- nen ¹²⁾	1923, kesä- kuun 1	6 kk. irtis.	1,200

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 14. 2. 525 §. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 14. 12. 2,221 §. — ³⁾ S:n 18. 5. 889 §. — ⁴⁾ S:n 14. 12. 2,222 §. — ⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 3. 10. 2,808 §. — ⁶⁾ S:n 21. 11. 3,295 §. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 14. 12. 2,225 §. — ⁸⁾ S:n 4. 9. 1,360 §. — ⁹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 14. 2. 524 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 13. 2. 301 §. — ¹¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 31. 1. 392 §. — ¹²⁾ S:n 10. 1. 122 §. — ¹³⁾ S:n 14. 3. 892 §.

Greijus, alue	Kivityöläinen V. Ris- sanen ¹⁾	1923, helmi- kuun 1	1 kk. irtis.	200
S:n asuntopalsta n:o 7	Seppä H. Anders- son ¹⁾	1923, heinä- kuun 1	6 kk. irtis.	900
S:n viljelyspalstat litt. a ja a ¹	Herra P. Moschki- reff ²⁾	1923, kesä- kuun 1	6 kk. irtis.	250
S:n s:n litt. b ja b ¹	Huvilanomistaja A. Rouhiainen ²⁾	1923, kesä- kuun 1	6 kk. irtis.	200
S:n s:n „ c ja c ¹	Huvilanomistaja W. O. Wiljanen ²⁾	1923, kesä- kuun 1	6 kk. irtis.	200
S:n s:n „ d ja d ¹	Huvilanomistaja A. Palotie ²⁾	1923, kesä- kuun 1	6 kk. irtis.	225
Hermannin, laidun- palsta litt. a ⁴	Osakeyhtiö G. J. Sundberg aktiebo- lag ³⁾	1923, tammi- kuun 1	1924, tammi- kuun 1	470
S:n viljelyspalsta litt. a ¹	Ajomies Hj. Laakso- nen ³⁾	1923, tammi- kuun 1	1924, tammi- kuun 1	575
S:n s:n litt. a ²	Ajomies J. E. Ylös- talo ²⁾	1923, tammi- kuun 1	1924, tammi- kuun 1	300
S:n s:n „ a ³	Ajomies J. G. Silvo- nen ³⁾	1923, tammi- kuun 1	1924, tammi- kuun 1	650
S:n s:n „ a ⁶	Ajomies A. J. Mäki- nen ²⁾	1923, tammi- kuun 1	1924, tammi- kuun 1	450
S:n s:n „ a ⁷	} Ajomies H. Ylöstalo ³⁾	1923, tammi- kuun 1	1924, tammi- kuun 1	400
S:n s:n „ a ⁸				465
S:n s:n „ a ⁹				400
S:n s:n „ a ¹⁰				480
S:n s:n „ a ¹¹	} Ajomies H. Ylöstalo ³⁾	1923, tammi- kuun 1	1924, tammi- kuun 1	665
S:n s:n „ a ¹²				635
S:n s:n „ a ¹³				400
Hietaniemenkatu, va- rastopaikka	Kiviliikeosuuskunta Roima ¹⁾	1923, heinä- kuun 1	6 kk. irtis.	3,600
Hietaniemensaaret, kaakkoisin niistä	Asfalttityöläinen A. F. Ekström ¹⁾	1923, heinä- kuun 1	6 kk. irtis.	120
Hietaniemi, bensiinin varastopaikka	Helsingin apteekka- rien rohdosvaras- to O. Y. ¹⁾	1923, helmi- kuun 1	6 kk. irtis.	480
S:n tehtaanpaikka	Puuseppä M. Kyllö- nen ²⁾	1923, kesä- kuun 1	6 kk. irtis.	4,000
S:n varastopaikka	Kauppias W. A. Lind- strömin leski ²⁾	1923, kesä- kuun 1	6 kk. irtis.	1,000
S:n s:n n:o 22	Herra O. Janatui- nen ²⁾	1923, maalisi- kuun 1	3 kk. irtis.	1,200
S:n s:n „ 25	Kivennäisvesitehdas osakeyhtiö Aug. Ludv. Hartwall ⁵⁾	1923, tammi- kuun 1	6 kk. irtis.	720
Humalisto, alue huvi- lan n:o 17 vieressä	Leskirouva O. Gur- janoff ²⁾	1923, tammi- kuun 1	1 kk. irtis.	600
Kampinmalmi, alue	Nya teaterhusaktie- bolaget ²⁾	1923, kesä- kuun 1	6 kk. irtis.	770
S:n makasiinipaikka	Kauppias G. Bar- koff ⁴⁾	1923, heinä- kuun 1	2 kk. irtis.	2,700
Kanavakatu, varasto- paikka halkoja var- ten kortt. n:o 150	Helsingin makasiini- osakeyhtiö ¹⁾	1923, helmi- kuun 1	1 kk. irtis.	1,200
Kansakoulukatu n:o 3, varastopaikka	Yleinen rakennusosa- keyhtiö ²⁾	1923, tammi- kuun 1	1 kk. irtis.	9,000

¹⁾ Rkmin jstn. pöytäk. 31. 1. 392 §. — ²⁾ S:n 10. 1. 122 §. — ³⁾ S:n 31. 1. 390 §. —
⁴⁾ S:n 18. 4. 1,221 §. — ⁵⁾ S:n 14. 3. 892 §.

Kortteli n:o 250, kivilouhos	Kivityöläinen A. F. Elovuori ¹⁾	1923, helmikuun 1	1 kk. irtis.	240						
S:n n:o 301 b, alue	} Rakennusmestari E. Ikäheimo ²⁾	} Kivityöläinen K. G. Sugander ¹⁾	} Kiviteollisuusyhtiö Pohja ¹⁾	} 1923, maaliskuun 1	} 3 kk. irtis.	} { 4,000				
S:n " " lisäalue							} 1923, maaliskuun 1	} 2 kk. irtis.	} 200	
S:n " " 385, alue kivilouhosta varten										
Korttelit n:ot 328 ja 332, kallio niiden välillä	Kivityöläinen K. G. Sugander ¹⁾	1923, helmikuun 1	1 kk. irtis.	100						
Kuntähti, säteri, palsta n:o 51 b	Herra F. E. Saari ²⁾	1923, kesäkuun 1	6 kk. irtis.	6,300						
S:n viljelyspalsta litt. d	Puutarhuri A. Holmqvist ²⁾	1923, tammi-kuun 1	1924, tammi-kuun 1	3,200						
S:n s:n litt. e	} Vuokraaja C. R. Lindberg ²⁾	} Maanviljelijä Hj. Seuderholm ²⁾	} Vuokraaja S. Kutin ²⁾	} 1923, tammi-kuun 1	} 1924, tammi-kuun 1	} { 900				
S:n " " f							} 1923, tammi-kuun 1	} 1924, tammi-kuun 1	} { 3,000	
S:n " " g										
S:n " " h	Vuokraaja S. Kutin ²⁾	1923, tammi-kuun 1	1924, tammi-kuun 1	1,200						
S:n " " m	Vuokraaja A. Aalto ²⁾	1923, tammi-kuun 1	1924, tammi-kuun 1	800						
S:n " n:o 53	Postiljooni A. W. Berggren ²⁾	1923, kesäkuun 1	6 kk. irtis.	1,500						
Käpylä, alue halkomyyntiä varten	Kirvesmies J. Pulkkinen ²⁾	1923, maaliskuun 1	3 kk. irtis.	100						
Köydenpunojankatu, varastopaikka tontin n:o 21 edessä	Osakeyhtiö Mahogany ²⁾	1923, helmikuun 1	2 kk. irtis.	1,000						
Maistraatinkatu, kivilouhos lounaisessa	Kiviteollisuusyhtiö Pohja ¹⁾	1923, huhtikuun 1	3 kk. irtis.	600						
Meilahti, kallio kaakossa	S:n s:n ¹⁾	1923, helmikuun 1	1 kk. irtis.	100						
Merisatama, varastopaikka n:o 4	} Aktiebolaget Agra-ria ²⁾	} Aktiebolaget Karl Forström ²⁾	} Hufvudstadsbladets förlags- och tryckeriaktiebolag ²⁾	} Aktiebolaget Agra-ria ²⁾	} 1923, maaliskuun 1	} 3 kk. irtis.	} { 2,808			
S:n s:n n:o 5								} 1923, maaliskuun 1	} 3 kk. irtis.	} 7,500
S:n " " 8										
S:o " " 11	Hufvudstadsbladets förlags- och tryckeriaktiebolag ²⁾	1923, kesäkuun 1	6 kk. irtis.	1,140						
S:n " " 16	Aktiebolaget Agra-ria ²⁾	1923, maaliskuun 1	3 kk. irtis.	15,360						
Mustikkamaa, asunto-palsta n:o 7	Liikemies A. Kervinen ²⁾	1923, tammi-kuun 1	1 kk. irtis.	1,200						
S:n huvilapalsta n:o 11	Veneentekijä T. Wickman ²⁾	1923, kesäkuun 1	6 kk. irtis.	5,300						
Nybondas, kivilouhos eteläosassa	Kivenhakkaaja A. Sinisalo ²⁾	1923, helmikuun 1	2 kk. irtis.	100						
Oulunkylä, laidun-paikka n:o 33	Oulunkylän suojeluskunta ³⁾	1923, tammi-kuun 1	1924, tammi-kuun 1	500						
S:n viljelyspalstalitt. l	Herra F. E. Saari ²⁾	1923, tammi-kuun 1	1924, tammi-kuun 1	1,000						
S:n s:n litt. m-n	Kauppias K. E. Berggren ²⁾	1923, tammi-kuun 1	1924, tammi-kuun 1	1,800						
Pakaan tila viljelyspalsta ABCDEA	Maanviljelijä Hj. Seuderholm ²⁾	1923, tammi-kuun 1	1924, tammi-kuun 1	500						
Pengerkatu, tontit n:ot 25 ja 27	Työnjohtaja N. Rautionmäki ¹⁾	1923, maaliskuun 1	2 kk. irtis.	240						
S:n tontti n:o 32	Vankilayhdistys ¹⁾	1923, huhtikuun 1	3 kk. irtis.	1,500						

1) Rkmin jstn pöytäk. 31. 1. 392 §. — 2) S:n 10. 1. 122 §. — 3) S:n 31. 1. 390 §.

Porvoon- ja Inkoonkadut, paikka halkokauppaa varten kulmassa Ryssänsaari	Rouva A. Järvinen ¹⁾	1923, huhtikuun 1	1 kk. irtis.	120
Taipale, asuntopalsta n:o 2	Kalamyyjänleski K. G. Holmström ²⁾	1923, kesäkuun 1	6 kk. irtis.	1,200
Toukola, tontit n:ot 9 ja 10 kortt. n:o II	Herra J. Slischeffski ³⁾	1923, huhtikuun 1	3 kk. irtis.	600
S:n tontti n:o 2 rantakorttelissa	Herra A. v. Bell ³⁾	1923, heinäkuun 1	6 kk. irtis.	100
Turun kasarmi, varastoalue länsipuolella	Ajomies O. Hj. Tammi ¹⁾	1923, lokakuun 1	6 kk. irtis.	1,600
Työmiehenkatu, varastopaikka	Kaakeliuunintekijä A. Malmi ²⁾	1923, maaliskuun 1	3 kk. irtis.	7,680
Vaasankatu, alue tontin n:o 10 vieressä	Osakeyhtiö Mahogany ³⁾	1923, maaliskuun 1	2 kk. irtis.	2,900
Vallila, alue tontin n:o 9 ja kansakoulun välillä	Herra O. Leponiemi ja toimittaja A. Silvon kuolinpesä ³⁾	1923, heinäkuun 1	6 kk. irtis.	500
S:n kivilouhos metsässä	Herra K. Laaksonen ³⁾	1923, heinäkuun 1	6 kk. irtis.	100
S:n s:n s:n	Kivityöläinen A. F. Elovuori ³⁾	1923, helmikuun 1	1 kk. irtis.	60
Vesisäiliönkatu, alue tämän ja vesisäiliön välillä	Kivityöläinen K. Evanen ³⁾	1923, maaliskuun 1	2 kk. irtis.	60
	Kauppias O. V. Frejborg ³⁾	1923, heinäkuun 1	6 kk. irtis.	360

Vuokraoikeuden siirto. Rahatoimikamari hyväksyi seuraavien tiluksien vuokraoikeuden siirrot:

Tiluksen nimi.	Uuden vuokraajan nimi.
Berga n:o 7, asuntopalsta Boxbacka, n. s. Karhunsuon niitty	Liikemies O. Tamminen ⁴⁾ Boxbackan vapaaehtoinen palokunta, Helsingin etel. pitäjän suojeluskunta ja Pukinmäen naisvoimistelijat r. y. ⁵⁾
Bölen tila, ruutikellari n:o 106 S:n s:n varastoalue kortt. n:o 561 vieressä Bölenkatu, asuntotontti n:o 6 S:n tontti n:o 18 S:n ” ” 19 Eläintarhanhuvila n:o 4 Etelä Blekholma, tila n:o 101, Klippan Flemingkatu, alue tontilla n:o 10 Hermann II, asuntotontti n:o 3 kortt. n:o 15	Rauta ja räjähdysaine osakeyhtiö ⁶⁾ Veturinkuljettaja J. Fors ⁷⁾ Liikemiehet O. ja J. Vanhala ⁸⁾ Rouva L. Heinsonen ⁹⁾ Kivikaivertaja O. E. Nupponen ¹⁰⁾ Leskirouva H. Söderberg ¹¹⁾ Aktiebolaget Klippan ¹²⁾ Lämmittäjä D. Salo ¹³⁾ Herra A. Tambäck ¹⁴⁾

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 7. 2. 462 § ja 14. 3. 892 §. — ²⁾ S:n 10. 1. 122 §. — ³⁾ S:n 31. 1. 392 §. — ⁴⁾ S:n 26. 9. 2,750 §. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 13. 11. 1,964 §. — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 17. 7. 2,182 §. — ⁷⁾ S:n 25. 4. 1,359 §. — ⁸⁾ S:n 14. 8. 2,346 §. — ⁹⁾ S:n 14. 8. 2,347 §. — ¹⁰⁾ S:n 24. 1. 275 §. — ¹¹⁾ S:n 10. 1. 13 §. — ¹²⁾ S:n 9. 5. 1,486 §. — ¹³⁾ S:n 26. 9. 2,748 §. — ¹⁴⁾ S:n 7. 8. 2,293 §.

Hertonäs, huvila-alue n:o 30 S:n maa-alue n:o 26 S:n " " 49 Hietaniemensaaret, lounaisin niistä Hietaniemi, huvila-alue n:o 2 S:n varastoalue S:n varastopaikka n:o 34 S:n " " 34 Humalisto, alue huvila-alueen n:o 17 vieressä S:n asuntopalsta n:o 6 S:n huvilapalsta n:o 20 S:n " " 23, Ulfåsa Itäinen viertotie, tontit n:ot 72—74 S:n s:n tontti n:o 73 Jaavantie, tontti n:o 11 Katajanokka, varastoalue litt. A kortt. n:o 150 S:n varastopaikka n:o 17 Keuruuntie, tontti n:o 17 Kinnekulle, tila n:o 56 a Miramar Käpylä, alue halkomyyntiä varten S:n tontti n:o 15 kortt. n:o 861 S:n " " 11 " " 868 S:n " " 15 " " 873 S:n " " 23 " " 876 S:n " " 27 " " 876 Lohjantie, tontti n:o 4 Länt. Luotosaari Maistraatinkatu, tontti n:o 29 Meillahti, huvila-alue n:o 3, Bergvik S:n huvila-alue n:o 3, Bergvik S:n " " 7, Nybacka S:n " " 26 b, Johannesberg S:n " " 27 b, Lilla Bockholmen Oihonnankatu, osa asuntotontista, n:o 12, ent. n:o 10 Orioninkatu, tontti n:o 12 Oulunkylä, eteläinen huvilaryhmä, Hopstyecksbacken n:o 6 S:n s:n s:n huvilatontti n:o 3 S:n itäinen huvilaryhmä, huvilapalsta n:o 44 B S:n " " huvilapalsta n:o 50	Osuusliike Elanto r. l. ¹⁾ Rouva A. A. Falin ²⁾ Hertonäsin työväenyhdistys ³⁾ Herra F. F. Holmberg ⁴⁾ Herrat J. J. Juselius ja A. L. Niemelä ⁵⁾ Aktiebolaget Metall osakeyhtiö ⁶⁾ Suomen kaniini- ja kanatarha osakeyhtiö ⁷⁾ Herra H. Mynttinen ⁸⁾ Puuseppä K. G. Tallqvist ⁹⁾ Varatuomari A. Mangström ¹⁰⁾ Liikemies H. Catani ¹¹⁾ Metsänhoitaja E. R. Wartiovaara ¹²⁾ Talollinen O. Granlund ¹³⁾ Herra A. Wichmann ¹⁴⁾ Lämmittäjä B. U. Falk ¹⁵⁾ Axel Holmström aktiebolag ¹⁶⁾ Helsingin Rakennusainekauppa osakeyhtiö ¹⁷⁾ Asunto-osakeyhtiö Tyyni ¹⁸⁾ Tohtorinrouva M. L. Ekman ja metsänhoitaja P. Rosengren ¹⁹⁾ Neiti V. Savola ²⁰⁾ Työläinen O. J. Koivurinta ²¹⁾ Osakeyhtiö Kaiku Käpylässä ²²⁾ Työläiset K. Peltonen ja K. Nieminen ²³⁾ Puuseppä A. Lehtinen ²⁴⁾ Puusepät R. Tamminen ja E. Toivainen ²⁵⁾ Työnjohtaja N. Mikkola ²⁶⁾ Ajuri A. Nyman ²⁷⁾ Talonmistaja K. O. Hinsberg ²⁸⁾ Kauppias C. H. Lemström ²⁹⁾ Kauppias T. I. Pystynen ³⁰⁾ Kauppias R. Nyman ³¹⁾ Herra L. Lindqvist ³²⁾ Fru O. Lamroth ³³⁾ Ompelijattaret M. J. ja I. M. Johansson ³⁴⁾ Herra A. G. Nyqvist ³⁵⁾ Rouva S. Mäkinen ³⁶⁾ Aktiebolaget Unionbanken i Finland ³⁷⁾ Herra R. E. Lindbäck ³⁸⁾ Prokuristi E. K. Johansson ³⁹⁾
--	--

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 25. 4. 1,236 §. — ²⁾ S:n 21. 11. 3,250 §. — ³⁾ S:n 24. 1. 276 §. — ⁴⁾ S:n 26. 9. 2,746 §. — ⁵⁾ S:n 30. 5. 1,710 §. — ⁶⁾ S:n 24. 1. 326 §. — ⁷⁾ S:n 4. 4. 1,096 §. — ⁸⁾ S:n 19. 6. 1,933 §. — ⁹⁾ S:n 21. 11. 3,298 §. — ¹⁰⁾ S:n 7. 2. 461 §. — ¹¹⁾ S:n 28. 2. 673 §. — ¹²⁾ S:n 8. 11. 3,098 §. — ¹³⁾ S:n 19. 12. 3,616 §. — ¹⁴⁾ S:n 16. 5. 1,529 §. — ¹⁵⁾ S:n 7. 2. 459 §. — ¹⁶⁾ S:n 17. 7. 2,184 §. — ¹⁷⁾ S:n 17. 7. 2,183 §. — ¹⁸⁾ S:n 10. 7. 2,121 §. — ¹⁹⁾ S:n 10. 10. 2,857 §. — ²⁰⁾ Rkmin pöytäk. 26. 6. 1,149 §. — ²¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 6. 6. 1,799 §. — ²²⁾ S:n 28. 8. 2,490 §. — ²³⁾ S:n 19. 12. 3,631 §. — ²⁴⁾ S:n 14. 12. 3,561 §. — ²⁵⁾ S:n 10. 10. 2,877 §. — ²⁶⁾ S:n 28. 3. 1,027 §. — ²⁷⁾ S:n 31. 1. 386 §. — ²⁸⁾ S:n 2. 5. 1,395 §. — ²⁹⁾ S:n 4. 4. 1,057 §. — ³⁰⁾ S:n 10. 10. 2,834 §. — ³¹⁾ S:n 21. 8. 2,425 §. — ³²⁾ S:n 2. 5. 1,404 §. — ³³⁾ S:n 14. 12. 3,528 §. — ³⁴⁾ S:n 21. 8. 2,437 §. — ³⁵⁾ S:n 28. 2. 694 §. — ³⁶⁾ S:n 10. 10. 2,839 §. — ³⁷⁾ S:n 25. 4. 1,235 §. — ³⁸⁾ S:n 29. 11. 3,398 §. — ³⁹⁾ S:n 24. 10. 2,984 §.

Oulunkylä, itäinen huvilaryhmä, huvilapalsta n:o 58	Herra O. F. Helenius ¹⁾
S:n Kullobacka n:o 4	Herra A. Rasmusson ²⁾
S:n Storkärr, palstat n:ot 9 ja 9a	Rakennusmestari J. V. Leino ³⁾
Pakaa, alue A-B-C-D-A	Lastensuojelulautakunta ⁴⁾
Pohjolankatu, varastopaikka tontin n:o 43 vieressä	Herra K. E. Berggren ⁵⁾
Päijänteentie, tontti n:o 19	Levyseppä J. E. Levynen ⁶⁾
S:n " " 29	Herra A. J. Kehä ⁷⁾
S:n " " 35	Veljekset E. B. ja H. J. Ek ⁸⁾
Roineentie, tontit n:ot 5 ja 7	Herra V. Riihimäki ⁹⁾
Ruoholahti, varastopaikat n:ot 4c ja 5a	Bröderna Udd byggnadskontor ¹⁰⁾
S:n varastopaikka n:o 3	Aktiebolaget K. H. Renlund osakeyhtiö ¹¹⁾
S:n " " 7a	Helsingin Puu osakeyhtiö ¹²⁾
S:n " " 10	Aktiebolaget G. H. H. osakeyhtiö ¹³⁾
Stenbäckkatu, tontti n:o 4	Herra K. A. Huhta ¹⁴⁾
Sumatrantie, tontti n:o 4	Faktori P. A. Montonen ¹⁵⁾
Susannankatu, tontti n:o 4	Leskirouva M. Palmu ¹⁶⁾
Suvantotie, tontti n:o 5	Maanviljelijä V. Puuronen ¹⁷⁾
S:n " " 5	Maalari F. Lepistö ja kauppias D. I. Lilja ¹⁸⁾
S:n " " 6	Asunto-osakeyhtiö Suvantotie n:o 6 ¹⁹⁾
Sörnäsän lastauspaikka, alue	Herra W. Dahm ²⁰⁾
S:n rantatie, tehtaantontti n:o 6 kortt. n:o 283	Vuorineuvos G. Serlachius ja insinööri G. Zitting ²¹⁾
Tehtaan- ja Sepänkadut, varastopaikka kolmikulmassa	Finska aktiebolaget Kreuger & Toll ²²⁾
Tehtaankatu, varastopaikka	Finska aktiebolaget Kreuger & Toll ²³⁾
Toukola, tontti n:o 5 kortt. n:o 908	Herra O. Virtanen ²⁴⁾
S:n " " 5 " " 908	Ajuri K. V. Backman ²⁵⁾
S:n " " 3 " " 909	Panimotyöläinen A. J. Söderblom ²⁶⁾
S:n " " 13 " " 912	Valokuvaaja A. Ojanen ²⁷⁾
S:n " " 3 " " 913	Rakennusmestari K. Onnela ²⁸⁾
S:n " " 10 " " 913	Herrat A. A. Lehti ja F. V. Rasi ²⁹⁾
S:n " " 12 " " 913	Vanginvartija Y. J. Viherlehto ³⁰⁾
Vaasankatu, lisäalue tontilla n:o 10	Valtioneuvos V. Kivi ja työnjohtaja K. O. Leponiemi ³¹⁾
Vallilantie, tontit n:ot 28 ja 30	Leskirouva A. K. Holmberg ³²⁾
S:n tontti n:o 42	Sörnäsän osakeyhtiö ³³⁾
S:n " " 44	Osakeyhtiö Vallilantie n:o 44 ³⁴⁾
Vanajantie, tontit n:ot 5 ja 7	Asunto-osakeyhtiö Vallila 5—7 ³⁵⁾
S:n tontti n:o 25	Asunto-osakeyhtiö Vanajantie n:o 25 ³⁶⁾
Virtaintie, tontti n:o 10	Liikemies B. Lindfors ³⁷⁾
Ätsärintie, tontti n:o 3	Herra E. J. Hohti ³⁸⁾

Vuokraoikeuden luovutuksen hyväksymisen epääminen. Johtaja C. J. Cederstam oli ostanut vuokraoikeuden ja rakennukset tonteilla n:ot 11—13 Lohjantiellä korttelissa n:o 540 Vallilassa sekä pyytänyt rahatoimikamaria

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10. 10. 2,837 §. — ²⁾ S:n 10. 10. 2,836 §. — ³⁾ S:n 10. 10. 2,838 §. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 17. 4. 718 §. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 7. 8. 2,339 §. — ⁶⁾ S:n 12. 9. 2,613 §. — ⁷⁾ S:n 24. 10. 3,007 §. — ⁸⁾ S:n 6. 6. 1,780 §. — ⁹⁾ S:n 19. 12. 3,630 §. — ¹⁰⁾ S:n 10. 7. 2,112 §. — ¹¹⁾ S:n 10. 1. 121. — ¹²⁾ S:n 3. 10. 2,811. — ¹³⁾ S:n 21. 11. 3,296. — ¹⁴⁾ S:n 17. 7. 2,185. — ¹⁵⁾ S:n 21. 11. 3,291 §. — ¹⁶⁾ S:n 10. 10. 2,835 §. — ¹⁷⁾ S:n 14. 2. 547 §. — ¹⁸⁾ S:n 10. 10. 2,878 §. — ¹⁹⁾ S:n 18. 4. 1,226 §. — ²⁰⁾ S:n 5. 12. 3,484 §. — ²¹⁾ Rkmin pöytäk. 27. 2. 415 §. — ²²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 3. 10. 2,807 §. — ²³⁾ S:n 12. 6. 1,859 §. — ²⁴⁾ S:n 6. 6. 1,781 §. — ²⁵⁾ S:n 19. 9. 2,659 §. — ²⁶⁾ S:n 19. 9. 2,660 §. — ²⁷⁾ S:n 21. 11. 3,292 §. — ²⁸⁾ S:n 7. 2. 460 §. — ²⁹⁾ S:n 14. 2. 548 §. — ³⁰⁾ S:n 21. 8. 2,454 §. — ³¹⁾ S:n 21. 11. 3,300 §. — ³²⁾ S:n 28. 3. 1,030 §. — ³³⁾ S:n 21. 8. 2,455 §. — ³⁴⁾ S:n 18. 4. 1,225 §. — ³⁵⁾ S:n 10. 1. 112 §. — ³⁶⁾ S:n 21. 11. 3,290 §. — ³⁷⁾ S:n 19. 12. 3,629 §. — ³⁸⁾ S:n 10. 10. 2,879 §.

hyväksymään luovutuksen. Vaaditussa lausunnossa ehdotti sosialilautakunta anomuksen evättäväksi, koska kauppahinta 135,000 markkaa huomattavasti ylitti lautakunnan arvioiman rakennusten arvon 100,000 markkaa sekä koska eräs vuokratontti Vallilassa aikaisemmin oli Cederstamin toimesta joutunut osakeyhtiön haltuun. Rahatoimikamari kieltäytyi¹⁾ hyväksymästä luovutusta ja päätti ryhtyä sellaiseen tontin arviointiin ja sen mahdolliseen lunastamiseen kaupungille kuin vuokrasopimuksessa edellytettiin, mutta myöhemmin ilmoitettiin, että kauppa oli peruutettu.

Rahatoimikamari teki seuraavissa tapauksissa tilapäiset vuokrasopimukset paikoista, joiden vuokramaksu suoritetaan käyttökausittain:

Vuokrapaikka.	Vuokraajan nimi.	Vuokra-aika.	Vuokramaksu käyttökaudelta, Smk.
Kumtähti, maapalsta	Martta-yhdistyksen Helsingin haaraosasto ²⁾	Kesäksi	855
Korttelin n:o 412 a, perunalsta n:o 1	Työmies S. W. Wallenius ³⁾	Kesäksi	10

Ruutikellarien vuokraus. Alempanamainitut Helsingin kaupungin maalla olevat kellarit, jotka sotasaalikeskusosasto oli vuokrannut yksityisille henkilöille ja toiminimille, sanottiin irti⁴⁾ uusien vuokrasopimusten tekemistä varten seuraavin ehdoin:

Kuularuiskukellari.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi		Vuokramaksu, Smk.
		mistä	mihin	
Pakinkylä, kuularuiskukellari	Leski L. Lindroos	tammik. 1 p. 1923	2 kk. irtis.	60
Ruskeasuo, ruutikellari n:o 105	Osakeyhtiö Polnaft aktiebolag	tammik. 1 p. 1923	6 kk. irtis.	2,400
Fredrikssperin aseman viereinen ruutikellari n:o 113	Suomen osuuskauppojen keskuskunta	tammik. 1 p. 1923	6 kk. irtis.	2,400
S:n s:n n:o 115	Aktiebolaget Stockmann osakeyhtiö	tammik. 1 p. 1923	6 kk. irtis.	2,400
Töölö ja Huopalahti, niiden välisellä rajalla oleva ruutikellari n:o 126	Metsähallitus	tammik. 1 p. 1923	6 kk. irtis.	2,000
It. Pihlajasaari, ruutikellari	Osakeyhtiö Nobel Standard Suomessa	tammik. 1 p. 1923	6 kk. irtis.	480

Osakeyhtiö Stockmannin tuli maksaa vuokraa kellarista 1 p:stä 31 p:än joulukuuta 1922 50 markkaa, Osakeyhtiö Nobel Standardin Suomessa vuodelta 1922 480 markkaa ja Suomen osuuskauppojen keskuskunnan heinäkuun 1 p:stä 31 p:än joulukuuta 1922 300 markkaa.

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 21. 3. 901 § rkmrin pöytäk. 4. 5. 763 §, rkmrin jstn pöytäk. 30. 5. 1,694 § ja rkmrin pöytäk. 12. 6. 1,114 §. — ²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 9. 5. 1,516 §. — ³⁾ S:n 17. 7. 2,168 §. — ⁴⁾ S:n 31. 1. 391 §.

Metsästys oikeus Vikin tilalla annettiin vuokralle¹⁾ palopäällikkö G. Wase-niukselle syyskuun 1 p:n 1923 ja maaliskuun 14 p:n 1924 väliseksi ajaksi 100 markan maksusta ja entisin ehdoin.

Öljyvarastopaikka. Osakeyhtiö Vistulan anomuksen paikan vuokraami-sesta sille Munkkisaarelta bensiini- ja voiöljyvarastoa varten rahatoimikamari epäsi²⁾.

Irtisanottuja vuokrasopimuksia. Koska Hietaniemen palsta n:o 23 a oli rakennettu vastoin rakennusjärjestyksen määräyksiä sekä sitä samoin kuin palstoja n:oja 23 ja 27 ei ollut käytetty suunniteltuun tarkoitukseen vaan oli niille teetetty asuntoja, päätti³⁾ rahatoimikamari sanoa irti palstat n:ot 23 ja 27 tammikuun 1 p:än 1924 ja palstan n:o 23 a huhtikuun 1 p:än 1924.

Koska herra K. A. Lindströmin vuonna 1921 vuokraamaa Keuruuntien tonttia n:o 13 ei ollut vuonna 1922 rakennutettu sopimuksen määräysten mukaan, palautui⁴⁾ tontti kaupungin haltuun.

Herrojen P. Vatasen ja F. A. Nylanderin vuokraamia⁵⁾ Käpylän korttelin n:o 868 tontteja n:oja 13 ja 21 koskevat sopimukset peruutettiin⁶⁾.

Rahatoimikamari päätti⁷⁾, että seuraavia, It. Viertotien laajennusta var-ten tarvittavia, vuokra-alueita koskevat sopimukset oli irtisanottava: herra A. v. Bellin kanssa tehty Toukolan korttelin n:o 3 tontteja n:oja 6 ja 7 koskeva sopimus maaliskuun 10 p:än 1924, herra O. Hj. Tuomisen kanssa tehty Toukolan Rantakorttelin tonttia n:o 2 A koskeva sopimus kesäkuun 10 p:än 1924, toiminimen Hugo Bastmanin höyrypanimon kanssa tehty Toukolan Ranta-korttelin tehdastonttia n:o 3 koskeva sopimus kesäkuun 12 p:än 1924 ja herra J. Jacobsonin kanssa tehty Toukolan Rantakorttelin tonttia n:o 5 koskeva sopimus kesäkuun 1 p:än 1924.

Eknäs gods aktiebolag yhtiön kanssa tehty Porvoon pitäjässä olevaa Eknäsin tilaa koskeva vuokrasopimus sanottiin irti⁸⁾ maaliskuun 14 p:än 1924.

Sen lisäksi rahatoimikamari sanoi irti⁹⁾ erinäiset eri henkilöiden ja toimi-nimien kanssa tehdyt, heidän vuokraamiaan alueita koskevat, sopimukset.

Seuraavat henkilöt ja toiminimet sanoivat itse irti allamainittuja alueita koskevat vuokrasopimukset: herra K. E. Jonsson Länt. Kaivopuistossa olevaa halkovarastopaikkaa koskevan tammikuun 1 p:än¹⁰⁾; Kiviteollisuus osuus-kunta Pohja Meilahdessa olevaa kivilouhosta koskevan helmikuun 1 p:än¹¹⁾; Aktiebolaget Lars Krogus & C:o yhtiö Blekholman palstaa n:o 5 koskevan maaliskuun 20 p:än¹²⁾; toiminimi Elovuori & Kumpp. erästä Wilhovuoren varastopaikkaa koskevan toukokuun 1 p:än¹³⁾; toiminimi Viktor Ek erästä Sörnäsän hiilivarastopaikkaa koskevan joulukuun 1 p:än 1922¹⁴⁾; herra Hj. Tuominen Taivallahden täyhteellä olevaa varastopaikkaa n:o 2 koskevan, jota varastopaikkaa hän ei ollut käyttänyt ja vapautettiin¹⁵⁾ hänet suorittamasta maksua siitä; Suomen osuuskauppojen keskuskunta Kaisaniemenkadun itä-puolella olevaa varastopaikkaa koskevan toukokuun 1 p:än¹⁶⁾; herra G. Barkoff Hietakannaksen varastopaikkaa n:o 20 koskevan maaliskuun 1 p:än¹⁷⁾; Finska stenindustri aktiebolaget yhtiö Sörnäsissä olevan Työpajankadun tontilla n:o 1 olevaa varastopaikkaa koskevan toukokuun 1 p:än¹⁸⁾; ajuri J. Mäkinen Her-

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 7. 8. 2,342 §; ks. 1922 vuod. kert. siv. 208. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 14. 12. 2,234 §. — ³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 28. 8. 2,486 §. — ⁴⁾ S:n 28. 3. 1,026 §; ks. 1922 vuod. kert. siv. 189. — ⁵⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 191. — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 3. 7. 2,062 §. — ⁷⁾ S:n 29. 11. 3,394 §. — ⁸⁾ S:n 24. 7. 2,201 §. — ⁹⁾ S:n 21. 2. 650 §, 14. 3. 890 §, 25. 4. 1,345 §, 5. 9. 2,543 §, 10. 10. 2,867 §, 17. 10. 2,982 §, rkmin pöytäk. 20. 2. 336 §, 6. 4. 657 § ja 30. 10. 1,908 §. — ¹⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10. 1. 119 §. — ¹¹⁾ S:n 17. 1. 217 §. — ¹²⁾ S:n 17. 1. 242 §. — ¹³⁾ S:n 24. 1. 253 §. — ¹⁴⁾ S:n 31. 1. 384 §. — ¹⁵⁾ S:n 31. 1. 385 §. — ¹⁶⁾ S:n 7. 2. 412 §. — ¹⁷⁾ S:n 14. 2. 549 §. — ¹⁸⁾ S:n 21. 2. 649 §.

mannin viljelyspalstaa litt. A. 6 koskevan tammikuun 1 p:än¹⁾; toiminimi Bröderna Udd byggnadskontor Kumtähden palstaa n:o 51 a koskevan kesäkuun 1 p:än²⁾; Frenckellin kirjapaino osakeyhtiö Länt. Kaivopuiston alapuolella olevaa varastopaikkaa koskevan elokuun 18 p:än³⁾; Suomen valtio Vikin kartanon vuokrasopimuksen maaliskuun 14 p:än 1924⁴⁾; Karhula osakeyhtiö Ruoholahden varastopaikkaa n:o 7 a koskevan joulukuun 1 p:än⁵⁾; herra J. N. Syvähuoko Hietaniemen varastopaikkaa n:o 6 koskevan joulukuun 12 p:än⁶⁾; Helsingin virkamiesasuntola osakeyhtiö erästä Tempelrikadun varastopaikkaa koskevan tammikuun 1 p:än 1924⁷⁾; ja Fastighetsaktiebolaget Union yhtiö erästä Länt. Kaivopuiston varastopaikkaa koskevan maaliskuun 10 p:än 1924⁸⁾.

Huvilain y. m. poistaminen Mustikkamaalta. Kansanpuistojen valvojan ilmoitettua, että useita Mustikkamaan huviloita ei ollut poistettu, vaikka kaupunki oli irtisanonut niitä koskevat vuokrasopimukset, minkä lisäksi mainitun saaren veistämöalueen läheisyydessä oli useita proomuja vesilastissa, joista oli vaaraa Korkeasaaren teetetyille johdoille, kehoitti⁹⁾ rahatoimikamari asiamiestä ryhtymään toimenpiteisiin huvilain omistajain häätämiseksi ja oli sitäpaitsi proomujen omistajia kuulutuksella kehoitettava poistamaan proomut uhalla, että se tapahtuu kaupungin toimesta ja omistajain kustannuksella.

Annebergin alueen uudestaan järjestely. Sittenkun oli ryhdytty neuvotteluihin konsuli L. Waseniuksen kanssa erään Annebergin vuokra-alueen, joka oli tarpeen Toukolan omakotialueen laajentamista varten, luovuttamisesta kaupungille, oli konsuli Wasenius osoittautunut halukkaaksi luovuttamaan sen vaatimatta vuokramaksun alennusta, kuitenkin sillä ehdolla, että kaupunki pitkin alueen uutta rajaa teetti aidan, joka tyydyttävällä tavalla esti asiattomia tulemasta Annebergin alueelle, että hän oli oikeutettu ottamaan ruokamaan niiltä alueilta, jotka oli aiottu kaduiksi sekä että tältä alueelta kaadetut puut joutuivat hänelle. Rahatoimikamari hyväksyi¹⁰⁾ ehdot ja päätti kehoittaa rakennuskonttoria viipymättä ryhtymään aidan teettämiseen, jonka työn kustannukset oli suoritettava kamarin käyttövaroista; niinkään päätti kamari, että alueella olevia puita mikäli mahdollista oli säästettävä.

Muutettuja tontinrajoja. Ajuri V. Jussilalle Greijuksen luoteisosasta vuokratulle asuntopalstalle hyväksyi¹¹⁾ rahatoimikamari muutetut tontinrajat ulkokuone- ja saunarakennusten teettämistä varten. Koska tonttiala ei mainittavasti eronnut entisestä, pysyivät vuokraehdot entisellään.

Muutettuja vuokraehtoja. Sittenkun rahatoimikamari kuuden kuukauden irtisanomisajoin oli puutarhuri W. Carlssonille vuokrannut¹²⁾ Kumtähden alueet litt. T, U ja V, oli vuokraaja anonut, että palsta T, jolle hänen omistamansa rakennukset oli teetetty, luovutettaisiin hänelle 1935 vuoden loppuun. Esitys alistettiin kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi, ja laadittiin sittemmin valtuuston päätöksen¹³⁾ mukaisesti uusi mainittua palstaa litt. T koskeva sopimus, joka palsta annettiin vuokralle¹⁴⁾ huhtikuun 1 p:n 1923 ja joulukuun 31 p:n 1927 väliseksi ajaksi vuotuisesta 600 markan vuokramaksusta. Alueiden litt. U ja V vuokraehdot pysyivät entisellään ja oli niiden vuokra siis 800 markkaa vuodessa.

1) Rkmrin jstn pöytäk. 28. 2. 705 §. — 2) S:n 14. 3. 820 §. — 3) S:n 24. 5. 1,612 §. — 4) S:n 24. 7. 2,201 §. — 5) S:n 28. 8. 2,463 §. — 6) S:n 19. 9. 2,615 §. — 7) S:n 3. 10. 2,793 §. — 8) S:n 14. 12. 3,524 §. — 9) S:n 8. 11. 3,180 §. — 10) S:n 25. 4. 1,361 § ja 3. 7. 2,044 §. — 11) S:n 11. 4. 1,166 §. — 12) Ks. 1922 vuod. kert. siv. 204. — 13) Ks. tätä kert. siv. 39. — 14) Rkmrin jstn pöytäk. 14. 2. 525 §.

Vapaampi käyttöoikeus myönnettiin seuraaville vuokraajille, jotta kävisi mahdolliseksi velkaa varten hankkia kiinnitys asianomaisiin vuokra-alueisiin: Varatuomari A. Mangströmille Humaliston huvila-alueeseen n:o 6¹⁾;

Neiti A. Apostolille Humaliston huvila-alueeseen n:o 7²⁾; sekä

Kuorma-ajuri J. K. Rannalle ja työmies J. Auviselle Kumtähden asunto-palstaan litt. Ö³⁾.

Vuokrasopimuksen allekirjoittamisen laiminlyönti. Koska useat henkilöt eivät olleet allekirjoittaneet niitä sopimuksia, joilla heille annettiin vuokralle Käpylän ja Toukolan omakotitontteja, päätti⁴⁾ rahatoimikamari kehoittaa heitä toukokuun kuluessa tekemään sen, koska vuokrasopimukset muussa tapauksessa purettaisiin.

*Pitennetyn rakennusajan myönsi*⁵⁾ rahatoimikamari kolmen Toukolan vuokratontin ja kahden Käpylän tontin haltijoille.

Ullakkokamariin sisustaminen. Vuokraaja J. Jakobsson oikeutettiin⁶⁾ sisustamaan 3 asuinhuonetta Toukolan Rantakorttelissa n:o 5 olevan asuinrakennuksen ullakolle.

Talonomistaja V. Mustoselle annettiin⁷⁾ kaupunginvaltuuston tähän tarkoitukseen⁸⁾ osoittamista varoista 27,000 markan laina ullakkohuoneiden sisustamista varten Vallilassa olevan Pernajantien tontilla n:o 9 sijaitsevaan rakennukseen.

Kolmivuotis katselmuks. Vuoden varrella toimitetuissa kolmivuotis-katselmuksissa laadittu pöytäkirja lähetettiin rahatoimikamariin, joka päätti⁹⁾ kehoittaa asianomaisia vuokraajia heinäkuun 1 p:n 1924 mennessä korjaamaan pöytäkirjassa mainitut puutteellisuudet. Sen ohessa päätti kamari m. m. kehoittaa Eläintarhan huvilan n:o 1 ja Bölenkadun tontin n:o 1 vuokraajia ryhtymään toimenpiteisiin mainituilla alueilla olevien kioskien poistamiseksi sekä kehoittaa asuntotarkastajaa toimittamaan Eläintarhan huvila-alueella n:o 4 olevan asuinrakennukseksi nimitetyn myyntikioskin katselmuksen sekä ilmoittamaan kamarille, voitiinko mainittu kioski hyväksyä asuntotarkoituksiin.

Kauppa kaduilla y. m. Päätätessään kaupunginvaltuustolle tehdä esityksen tarkempain määräysten antamisesta kioskeissa ja niihin verrattavissa myyntipaikoissa y. m.¹⁰⁾ käytävän kaupan ajasta, päätti¹¹⁾ rahatoimikamari: 1) että n. s. kiinteissä vaunupaikoissa harjoitettavan kaupan aika määrättäisiin vasta sitten kun kaupunginvaltuusto oli tehnyt päätöksen edellämainitussa asiassa; 2) että n. s. marjapaikkoja annettaisiin vain Kaivopuistosta, Kaisaniemestä ja Eläintarhasta ja että niiden suhteen kaupan harjoittamisajasta olisi voimassa samat määräykset kuin vesikioskeihin nähden; 3) että kahvikoituja sai pystyttää vain työpaikkojen läheisyyteen rahatoimikamarin luvalla ja kamarin hyväksymäin piirustusten mukaan; 4) että vesikioskien luvun vastaisuudessa lisääntyessä, ne teetettäisiin kaupungin toimesta ja vuokrataisiin etusijassa virvoitusjuomain valmistajille; sekä 5) että jäätelön ja tupakan myyntipaikkoja annettaessa noudatettaisiin samaa menettelyä kuin aikaisemmin.

Rahatoimikamari päätti¹²⁾ odotellessaan kaupunginvaltuuston päätöstä edellämainitussa asiassa, että kiinteiden vaunupaikkojen haltiat saisivat huhti-kuun 1 p:stä pitää myyntipaikkansa edelleen vuonna 1923 entisin ehdoin.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 29. 5. 980 §. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 2. 5. 1,437 §. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 12. 10. 1,686 §. — ⁴⁾ S:n 15. 5. 860 §. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 6. 6. 1,797 ja 1,798 §§, 3. 7. 2,060 ja 2,061 §§ ja 10. 7. 2,110 §. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 9. 2. 272 §. — ⁷⁾ S:n 27. 3. 582 §. — ⁸⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 39. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 18. 12. 2,258. — ¹⁰⁾ Ks. tätä kert. siv. 60. — ¹¹⁾ Rkmin pöytäk. 3. 4. 645 §. — ¹²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 28. 3. 1,024 §.

Sittemmin annettiin ¹⁾ huutokaupalla vuodeksi 1924 kiinteät vaunupaikat seuraavista 11 paikasta: Länt. Satamakadun viereltä Katajanokalla, Fredrikintorilla, Lapinlahdenkadun puistikon viereltä, Hakaniemen torilla Säästöpankinrannan ja Eläintarhantien kulmauksesta, Museokadun ja Länt. Viertotien kulmauksesta, Flemingkadun ja Viidennen linjan kulmauksesta, Kasarmintorilla, Simonkadun ja Länt. Henrikinkadun kulmauksesta, Kaisaniemessä, Hakaniemen torilla, Sirkuskadun kohdalta sekä Koulutorilta; samalla vahvistettiin seuraavat:

Vuokraehdot.

1) Huutokauppatilaisuudessa on $\frac{1}{4}$ paikanvuokrasta maksettava kaupunginkassaan. Viimeistään tulevan huhtikuun 6 p:nä on loppusumma eli $\frac{3}{4}$ paikanvuokrasta suoritettava, jolloin kuitiksi saadaan kortti, johon on merkitty paikanvuokraajan nimi, mitä tavaroita hän on oikeutettu myymään, paikka, johon vaunu on asetettava, sekä se rahamäärä, joka on paikanvuokrana suoritettu. Tätä korttia on alati pidettävä mukana ja vaadittaessa näytettävä tarkastavalle poliisille. Aika, joksi paikat vuokrataan, päättyy joulukuun 31 p:nä 1924. Myynti vaunuissa on sallittu arkipäivinä klo 8:sta aamulla klo 6:een illalla, lauantaisin ja juhla-aatoina kuitenkin ainoastaan klo 5:een.

2) Vuokraajain tulee vaunujen ulkoasuun ja lähempään sijoitukseen nähden noudattaa niitä määräyksiä, jotka rahatoimikamarin kansliassa annetaan.

3) Vaunujen ympäristöön ei saa panna tyhjiä laatikoita tahi rasioita ja muita päällyksiä, vaan on se aina pidettävä tyhjänä ja puhtaasti lakaistuna.

4) Jos rahatoimikamarin tarkastaja tai poliisi tekee muistutuksen, on vaunupaikan vuokraaja velvollinen viipymättä korjaamaan puutteen, uhallä että hän muuten menettää myyntipaikkansa, saamatta takaisin suoritettua maksua.

5) Jos vuokraaja terveydenhoidon etua tarkoittavien toimenpiteitten johdosta tulee tavalla tai toisella kärsimään haittaa myyntioikeutensa suhteen, ei kaupunki sitoudu suorittamaan takaisin maksettua paikanvuokraa tahi muussa suhteessa hyvittämään vuokraajaa; ja on vuokraajan noudatettava niitä määräyksiä, jotka nykyään ovat voimassa tai joita mahdollisesti vuokraaikana annetaan tämmöisestä kaupasta.

Myyntioikeus Eläintarhan urheilukentällä annettiin ²⁾ kauppias E. Metsäpuulle kesäkuun 8 p:n ja lokakuun 31 p:n väliseksi ajaksi 5,500 markan vuokramaksusta.

Rahatoimikamari vahvisti ³⁾ virvoitusjuomatehtailijoille luovutettujen vesikioskien vuokramaksut, minkä ohessa kullekin annettiin kaksi kiinteää vaunupaikkaa 300 markan maksusta kultakin.

Rahatoimikamari päätti ⁴⁾ evätä kaikki anomukset saada kaupungin kaduilla ja yleisillä paikoilla myydä marjoja ja hedelmiä.

Rahatoimikamari päätti ⁵⁾ vaaditussa lausunnossa maistraatille puoltaa myöntymistä rouva S. Koivulaakson anomukseen saada Helsingin Puu osakeyhtiön Sörnäsistä vuokraamalle alueelle pystyttää koju ruoan ja kahvin tarjoilua varten.

Kauppa kauppatoreilla ja kauppahalleissa. Rahatoimikamari päätti ⁶⁾

¹⁾ Rkmin pöytäk. 14. 8. 1,305 §, 28. 8. 1,327 §, 10. 9. 1,413 § ja 25. 9. 1,447 §. —

²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 12. 6. 1,818 §. — ³⁾ S:n 18. 4. 1,219 §. — ⁴⁾ S:n 25. 4. 1,346 § ja 30. 5. 1,705 §. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 29. 5. 983 §. — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10. 10. 2,850 §.

että rahatoimikonttorin oli vastedes velottava maksut kauppahalleissa olevista myymälöistä ja Kauppatorin myyntipaikoista neljännesvuosittain etukäteen.

Useiden kauppiaiden tekemän anomuksen, että rihkamakauppaa edelleen sallittaisiin Kauppatorilla, rahatoimikamari epäsi ¹⁾, koska tori oli aiottu ruokatavarain kauppaa varten ja se oli käynyt niin vilkkaaksi, ettei ollut tilaa muun kaupan harjoittamiseen. Sittemmin päätti ²⁾ kamari, että rihkamakauppa oli 1924 vuoden alusta siirrettävä Yrjön- ja Annankadun välisen Simonkadun aukealle paikalle.

Huomauttaen rahatoimikamarin vuosittain markkina-ajaksi antaneen paikkoja kaupungin toreilta kauppakojujen pystyttämistä varten, mikä oli vastoin senaatin huhtikuun 30 p:nä 1892 tekemää päätöstä, jonka mukaan markkinat käsittivät vain suolatus kalan kaupan, ja että se sen lisäksi oli vaikuttanut häiritsevästi järjestyksen ylläpitämiseen markkina-aikana, anoi poliisimestari, ettei tuollaista vastedes tapahtuisi.

Vaaditussa lausunnossa huomauttivat Helsingin kauppavaltuutetut m. m., ettei mitään suoranaista senaatin yllämainitun määräyksen rikkomista näy tapahtuneen, koska kaupunginviranomaiset eivät olleet järjestäneet mitään varsinaisia markkinoita ja mainittu päätös ei tarkoittanut rajoittaa kaupunginviranomaisille laissa taattua oikeutta tarpeen mukaan paikkakunnalla järjestää torikauppa, mutta siihen nähden, että myyntipaikkain lisäys puheenalaisena ajankohtana oli tarkoittanut lisätyn tilaisuuden varaamista rihkamakaupalle, oli mainittu menettely kieltämättä jossain määrin merkinnyt senaatin määräyksen kiertämistä, minkävuoksi näytti olevan aihetta olla antamatta useampia myyntipaikkoja markkina-ajaksi. Rahatoimikamari päätti ³⁾ ettei tilapäisiä myyntipaikkoja enää syysmarkkinoiksi annettaisi kaupungin toreilta.

Skärgårdsfiskarens andelslag m. b. t. niminen osuuskunta oikeutettiin ⁴⁾ vuokraamaan Rantatorin kauppahallin kalaosasto vuodeksi, syyskuun 1 p:stä 1923 lukien, 25,000 markan maksusta.

Oikeus reklaamitaulujen, ilmoituskaappien y. m. pystyttämiseen. Herrat V. Gratschoff ja S. Hagman oikeutettiin ⁵⁾ vuotuisesta 2,000 markan maksusta pystyttämään reklaamitaulu Siltasaarenkadun rakentamatta olevan tontin n:o 2 aidan taakse, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien 3 kuukauden irtisanomisajoin.

Aktiebolaget F. Tilgmann Osakeyhtiö oikeutettiin ⁶⁾ toiminimen Öflund & Petterssonin jälkeen huhtikuun 31 p:än 1926 ottamaan haltuunsa eri osissa kaupunkia olevat 10 reklaamipylvästä, 500 markan vuotuisesta maksusta kutakin pylvästä kohti. Sen ohessa velvoitettiin yhtiö, siinä tapauksessa että kaupunki sitä vaati, viipymättä poistamaan Hakaniementorille pystytetty ilmoituspylväs.

Kamreeri K. A. Hellman oikeutettiin ⁷⁾ 5 eri paikkaan kaupunkia pystyttämään ilmoituspylväitä, lukien sen kuukauden 1 p:stä, jona paikat otetaan haltuun 3 kuukauden irtisanomisajoin ja vuotuisesta 2,000 markan maksusta pylvästä kohti.

Herra O. Ekman oikeutettiin ⁸⁾ kahteen eri paikkaan pystyttämään henkilö-

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 16. 10. 1,699 §. — ²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 14. 12. 3,564 §. — ³⁾ Rkmrin pöytäk. 10. 4. 663 §. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 31. 7. 2,287 §. — ⁵⁾ S:n 19. 12. 3,626 §. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 4. 12. 2,160 §. — ⁷⁾ S:n 13. 2. 312 §, rkmrin jstn pöytäk. 21. 2. 658 §, 28. 2. 703 §, 19. 9. 2,654 § ja 3. 10. 2,812 §. — ⁸⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 9. 5. 1,519 §, 17. 7. 2,186 § ja 8. 11. 3,188 §.

vaakoja, toinen toukokuun 9 p:n ja lokakuun 15 p:n väliseksi ajaksi, toinen heinäkuun 17 p:stä lukien ja yhden kuukauden irtisanomisajoin kuukausittaisesta 500 markan maksusta vaakaa kohti.

Suomen talvikisat ja Osuuskunta Suomen messut oikeutettiin ¹⁾ kaupungin puistoihin y. m. pystyttämään reklaami-tilauksia.

Toiminimi Victor Ek oikeutettiin ²⁾ toukokuun 1 p:nä ilmalaiivasta heittämään reklaami-ilmoituksia.

Ulkoilmavalokuvausta varten oli ³⁾ vuoden varrella luovutettava 2 paikkaa Kaivopuistosta 400 markan maksusta kultakin, 4 paikkaa Kaisaniemestä 600 markan maksusta paikkaa kohti ja Eläintarhasta 2 paikkaa 400 markan maksusta kutakin kohti.

Asunto-osakeyhtiö Eureka oikeutettiin ⁴⁾ Topeliuskadun tontin n:o 11 käytävälle istuttamaan viiniköynnöksiä.

Professori V. Vallgrén oikeutettiin ⁵⁾ viikon ajaksi panemaan näytteille kuvanveistoteoksensa Z. Topelius lasten seurassa Teatteripuistikoon rakennuskonttorin osoittamaan paikkaan, ehdolla että hän itse vastasi tämän ryhmän mahdollisesta vioittumisesta sekä että kaupungin istutuksia ei vahingoitettu. Niinikään oikeutettiin ⁶⁾ kuvanveistäjä V. Malmberg johonkin istutukseen rakennuskonttorin osoittamaan paikkaan pystyttämään kaupungille tarjoamansa veistokuva Vedenkantajatar.

Herra C. Packalén oikeutettiin ⁷⁾ harjoittamaan autobussiliikettä, seuraamatta määrättyjä linjoja, ehdolla että lähtöpaikka järjestettiin Rautatien torille tai Erottajantorille poliisiviranomaisten määräyksen mukaan, minkä ohessa hänet oikeutettiin käyttämään myöskin Aleksanterin- ja Esplanadikadun välistä Hakasalmenkatua pysähdys- ja lähtöpaikkana.

Oikeus teettää johtoja ja raiteita y. m. Haagan kauppalahallitus oikeutettiin ⁸⁾ teettämään korkeajännitteijohto Greijuksen alueen poikki, ehdolla: 1) että hallitus asianomaisten vuokraajain kanssa sopi tästä ja sitoutui korvaamaan sen vahingon, joka heille ehkä aiheutuisi sekä johtojen teettämisaikana että laitetta valvottaessa, hoidettaessa ja ylläpidettäessä; 2) että laite teetettiin voimassaolevien määräysten mukaan sekä että pätevä henkilö hoiti sitä; 3) että hakija sitoutui kolmen kuukauden kuluttua irtisanomisesta omalla kustannuksellaan niin muuttamaan johdon suuntaa, kuin kaupungin edut ehkä voivat vaatia, tai että hakija, jos kaupunki niin vaati, oli velvollinen kolmen kuukauden kuluttua irtisanomisesta siirtämään pois johdon; sekä 4) että, siinä tapauksessa ettei kaupunki ehkä vuokraisi sitä aluetta, jonka poikki johto on teetetty tai sen osaa, hakija sitoutui kultakin tuollaisella alueella olevalta pylväältä kaupunginkassaan etukäteen suorittamaan vuotuista maksua 6 markkaa, siinä tapauksessa että pylväs oli metsämaalla, sekä, jos pylväs sijaitti viljellyllä maalla taikka luonnonniityllä, 10 markkaa yksinkertaiselta pylväältä, 20 markkaa A-ylväältä ja 25 markkaa n. s. kolmipylväältä.

Paloheimo osakeyhtiö oikeutettiin ⁹⁾ teettämään sähköjohtoja Ryttylän tilan maan poikki n. 450 m:n pituudelta, ehdolla että mainitusta oikeudesta suoritettiin vuotuista maksua 500 markkaa sekä että yhtiö vuoden kuluttua irtisanomisesta oli velvollinen poistamaan johdot sekä luovuttamaan kaikki kaadetut puut Ryttylän talon käytettäväksi.

¹⁾ Rkmrin jstu pöytäk. 31. 1. 389 § ja 26. 6. 1,990 §. — ²⁾ S:n 2. 5. 1,392 §. — ³⁾ S:n 31. 1. 383 §. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 6. 7. 1,170 §. — ⁵⁾ Rkmrin jstin pöytäk. 19. 9. 2,694 §. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 25. 9. 1,469 §. — ⁷⁾ Rkmrin jstin pöytäk. 9. 5. 1,517 § ja 30. 5. 1,711 §. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 20. 2. 331 §. — ⁹⁾ S:n 23. 10. 1,788 §.

Helsingin Puhelinyhdistys oikeutettiin¹⁾ Kangasalan-, Karstulan- ja Rautalammintielle, sekä Pakaankadulle ja Käpylään pystyttämään puhelinyylviä ynnä johtoja, ehdolla että kaikki linjat teetetään rakennuskonttorin ohjeiden mukaan, että yhdistys katuja vastedes tasoitettaessa omalla kustannuksellaan ja yksissä neuvoin rakennuskonttorin kanssa siten muuttaa johdot kuin mainittujen katutöiden johdosta voi olla aihetta, että Pakaankadun pylvääit sijoitetaan kadun tasoitattomaan osaan pitkin katua varten tehdyn hakkauksen länsipuolta sekä ettei johtoja saa teettää korttelien poikki.

Finska elektriska aktiebolaget Gottfr. Strömberg yhtiö, joka vuonna 1918 oli saanut luvan²⁾ pystyttää sähköjohtopylväitä Munkkiniemestä Espooseen Reimarsin talon maan poikki, ilmoitti, että linjan, joka oli teetetty kaupungin viranomaisten osoittaman suunnan mukaisesti, oli havaittu kolmessa kohden käyvän kaupungin maan halki, ja oikeutettiin³⁾ yhtiö pystyttämään pylvääitä puheenalaisille alueille, ehdolla että johto 3 kuukauden kuluttua irtisanomisesta yhtiön kustannuksella siirretään tai kokonaan poistetaan sekä että kultakin pylvääiltä suoritetaan sama maksu kuin oli määrätty Haagan⁴⁾ johtoon nähden.

Kuusi vuokraajaa kaupungin maalla Greijuksen ja Bölen pohjoisosassa oikeutettiin⁵⁾ teettämään sähköjohtoja Haagasta alueilleen ja oli pylvääit pystytettävä rakennuskonttorin ohjeiden mukaan ja johdot poistettava 3 kuukauden kuluttua irtisanomisesta.

Laboratorinjohtaja L. Lindell oikeutettiin⁶⁾ kaupungin omistaman Pietarinkadun talon n:o 6 katolle kiinnittämään kaksi radiokonejohtolankaa, ehdolla, että ne poistetaan, niin pian kuin kaupunki vaatii.

Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö, joka oli saanut luvan teettää radesilman Bulevardikadulta pitkin Hietalahden-, Wladimirin- ja Ruoholahdenkatua Hietalahden pohjoiselle laiturille, oikeutettiin⁷⁾ panettamaan raide Wladimirinkadulle sen pohjoisen käytävän vierelle.

Halkokeskus osakeyhtiö—Vedcentralen aktiebolag oikeutettiin⁸⁾ teettämään n. 50 m:n pituinen kapearaiteinen rautatie Ruoholahdenrannan tontin n:o 7 B vierelle halkojen kuljetusta varten, ehdolla, että kaupunki milloin tahansa saattoi käydä muuttamaan niitä rantareiteita, jotka oli suunniteltu teetettäväksi vuodeksi 1924, sekä ehdolla, että ne katuosuudet, joita mainittu rakennustyö koskettaa, laitetaan kuntoon yhtiön kustannuksella, sekä että raiteet poistetaan 3 kuukauden kuluttua irtisanomisesta, minkä ohessa kadun kunnossa- ja puhtaanapitoon nähden oli sovellettava kaupunginvaltuuston tammikuun 27 p:nä 1920 vahvistamat⁹⁾ määräykset.

Erinäiset yhdistykset oikeutettiin¹⁰⁾ myymään arpoja kaupunkiin ja Mustikkamaalle tilapäisesti pystytetyissä kioskeissa.

Oikeus käyttää kaupungin puistoja y. m. Erinäiset yhdistykset ja muut yhtymät oikeutettiin¹¹⁾ määrättyinä päivinä vuoden varrella juhlia, kansanhuveja, kilpailuja, hartaudenharjoituksia y. m. varten käyttämään Kaivopuiston, Hakasalmen ja Hesperian puistoa, Tähtitorninmäkeä, Mäntymäkeä, Mustikkamaata y. m.

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 19. 9. 2,693 §. — ²⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 278. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 5. 10. 1,544 §. — ⁴⁾ Ks. siv. 193. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 4. 12. 2,162 §. — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 5. 12. 3,476 §. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 15. 5. 866 §. — ⁸⁾ S:n 23. 10. 1,787 §. — ⁹⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 29. — ¹⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 24. 1. 321—323 §§, 21. 2. 554 ja 570 §§, 21. 3. 963 §, 28. 3. 986 §, 11. 4. 1,104 §, 24. 5. 1,605 §, 3. 7. 2,018 § ja 19. 9. 2,657 §. — ¹¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 17. 1. 236 §, 7. 3. 802 §, 21. 3. 947 §, rkmin pöytäk. 6. 4. 649 §, rkmin jstn pöytäk. 25. 4. 1,264 §, 9. 5. 1,522 ja 1,523 §, 30. 5. 1,704 ja 1,721 §, 26. 6. 1,989 §, 3. 7. 2,018 ja 2,055 §, 7. 8. 2,341 § ja 5. 9. 2,546 §.

Pelastusarmeija oikeutettiin ¹⁾ toimeenpanemaan ulkoilmakokouksia määrättyinä päivinä toukokuun 1 p:n ja syyskuun 30 p:n välisenä aikana Kaivopuistossa, Kapteeninkadun varrella olevassa puistikossa, Tehtaanpuistossa, Hietalahdentorilla, Kampintorilla, Ruoholahden- ja Lapinlahdenkadun kulmauksessa, Johanneksenkirkon viereisellä urheilukentällä, Kaisaniemessä, Eläintarhassa, Porthanrinteen ja Toisen linjan kulmauksessa, It. Viertotien viereisellä urheilukentällä ja Kaikukujan viereisillä vuorilla.

Osuuskunta Suomen messut oikeutettiin ²⁾ heinäkuun 1 p:n ja 6 p:n välisenä aikana käyttämään Punanotkon ja Tehtaanpuiston istutuksia sekä Yrjönkadun ja kouluhallituksen talon välistä aluetta ehdolla että ne kuntoonpanettamistyöt, jotka messujen päätyttyä ovat tarpeen, suoritetaan rakennuskonttorin toimesta messujen kustannuksella, että liikenneväyliä näillä alueilla ei saanut sulkea, että näyttely-alueet on tyhjennetty heinäkuun 15 p:nä; sekä että mainittua Yrjönkadun viereistä aluetta ei käytetty varastopaikkana eikä siellä teetetty töitä, jotka ovat omiansa vaikuttamaan rumen- tavasti ja häiritsevästi ympäristöön. Kun sittemmin Luterilainen evankeliumiyhdistys oli oikeutettu viisikymmenvuotisjuhlaansa varten käyttämään messujen rakennuksia, päätti ³⁾ rahatoimikamari, että näyttelyalueella olevat rakennukset saivat olla paikoillaan heinäkuun 21 p:nä.

Osuuskunta Suomen messut oikeutettiin ⁴⁾ niinkään heinäkuun 1 ja 6 p:n välisenä aikana 1924 käyttämään Yrjönkadun ja länsipuolista Punanotkon aluetta ynnä Ratakadun viereistä urheilukenttää, istutuksia ja kansakoulutaloa, sillä ehdolla kuitenkin, että alue messujen päätyttyä pannaan kuntoon rakennuskonttorin toimesta messujen kustannuksella, että Annankadun—Laivurinrinteen liikenneväylä suljetaan liikenteeltä ainoastaan avauspäiväksi sekä että alueet on tyhjennetty heinäkuun 15 p:nä.

Suomen työväen musiikkiliitto oikeutettiin ⁵⁾ omalla kustannuksellaan ja rakennuskonttorin ohjeiden mukaan teettämään erinäisiä Hakasalmen puiston musiikkilavan korjaustöitä.

Luistinradat. Helsingin luistelijat oikeutettiin ⁶⁾ talven 1923—24 aikana pitämään luistinrataa Kaisaniemenlahden eteläpuolella Pitkänsillanrannan kohdalla ja Työväen luistinrata osakeyhtiö pitämään tuollaista rataa saman lahden pohjoispuolella Säästöpankinrannan kohdalla, ehdolla että radat laitettiin poliisiviranomaisten ohjeiden mukaan.

Urheiluyhdistys Sparta oikeutettiin ⁷⁾ vastedes pitämään voimassa herra M. Walleniuksen aikaisemmin Merisatamassa ylläpitämää luistinrataa.

Urheilulautakunta ilmoitti oikeuttaneensa Helsingfors skridskoklubb nimisen yhdistyksen talven 1923—24 aikana pitämään luistinrataa Pohjois-satamassa ja herra K. Lappalaisen pitämään samanlaista rataa Hietalahden-satamassa, jotavastoin herra A. Järnefeltin anomus saada avata luistinrata Merisatamassa oli evätty, koska Sparta-yhdistykselle aikaisemmin oli myönnetty mainittu oikeus. Rahatoimikamari päätti ⁸⁾ huomauttaa urheilulautakunnalle, että tuollaisen oikeuden antaminen kuuluu kamarille.

Oikeus jään ottamiseen, heinän korjaamiseen, y. m. Osakeyhtiö P. Sinebrychoff oikeutettiin ⁹⁾ talvella 1922—23 ottamaan 7,000 m² jäätä Lapinlahden sairaala-alueen ja Merholman välisestä salmesta 700 markan maksusta.

1) Rkmrin jstn pöytäk. 7. 3. 795 §. — 2) Rkmrin pöytäk. 27. 3. 578 § ja rkmrin jstn pöytäk. 2. 5. 1,430 §. — 3) Rkmrin jstn pöytäk. 3. 7. 2,070 §. — 4) S:n 10. 10. 2,875 §. — 5) S:n 30. 5. 1,682 §. — 6) Rkmrin pöytäk. 13. 11. 1,972 §. — 7) Rkmrin jstn pöytäk. 10. 10. 2,874 §. — 8) Rkmrin pöytäk. 14. 12. 2,228—2,231 §§. — 9) Rkmrin jstn pöytäk. 10. 1. 113 §.

Osakeyhtiö Hugo Bastmanin höyrypanimo oikeutettiin ¹⁾ talvella 1922—23 ottamaan jäätä 3,500 m²:n suuruiselta Vanhankaupunginlahden alueelta 350 markan maksusta.

Rouva S. Öhrnberg oikeutettiin ²⁾ pitämään 2,000 m²:n suuruista jää-rataa Vantaanjoella jään ottamista varten talvella 1922—23 200 markan maksusta.

Reimarsin palstain n:ojen 1—9 vuoden heinä-sato vuokrattiin ³⁾ 300 markasta herra O. M. Lindströmille.

Herra A. Lahti oikeutettiin ⁴⁾ korjaamaan heinä teurastamoon kuuluvalta peltoalueelta 750 markan maksusta kesältä.

Kuorma-ajuri A. Aalto oikeutettiin ⁵⁾ korjaamaan heinä Kumtähden palstalta litt. M. kesän aikana 300 markan maksusta.

Helsingin luistelijat oikeutettiin ⁶⁾ kesän aikana maksutta käyttämään erästä Sörnäsän rantatien viereistä varastopaikkaa, ehdolla että joulukuun 31 p:än 1922 kertynyt maksamatta oleva vuokramaksu, 50 markkaa vuodessa, suoritettiin, minkä ohessa yhdistys oikeutettiin ⁷⁾ kesän aikana säilyttämään ravintolapaviljonkinsa Eläintarhantien viereisellä alueella 500 markan maksusta. Sitäpaitsi oikeutettiin ⁸⁾ Työväen luistinrata osakeyhtiö vuokramaksutta kesän aikana käyttämään erästä Eläintarhan ranta-alueelta ravintolapaviljonkinsa säilyttämistä varten.

Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys oikeutettiin ⁹⁾ maksutta rakennuskonttorin osoittamasta paikasta ottamaan kuusi joulukuusta joulujuhlia varten, jotka yhdistys aikoi järjestää.

Oikeus teettää rakennuksia y. m. Rahatoimikamari päätti ¹⁰⁾ kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta hyvissä ajoin ennen budjetinkäsittelyä lähettämään ehdotuksen Eläintarhan urheilukentän viereisen paviljongin laajentamiseksi, käymälän teettämiseksi kentän vierelle sekä kenttää ympäröivän aidan muuttamiseksi paviljongin taakse. Niinikään tuli hallituksen lähettää piirustukset pienehköä kioskia varten, joka oli aiottu virvokkeiden myyntiä varten kentän vierellä, mikä myynti kuluvaaksi vuodeksi annettaisiin vuokralle oikeutena kiinteään vaunupaikkaan urheilulautakunnan osoittamalla paikalla.

Kronohagens idrottsförening yhdistys, sekä Töölön voimistelu- ja urheiluseura Vesa, Raittiusyhdistys Koiton voimistelu- ja urheiluseura Visa sekä Voimistelu- ja urheiluseura Kullervo oikeutettiin ¹¹⁾ Eläintarhan urheilukentän vierelle teettämään riisuutumispaviljonkeja rahatoimikamarin hyväksymäin piirustusten mukaan ehdolla että ne muutettiin toiseen paikkaan, jos kaupunki niin vaati.

Helsingin työväenyhdistys r. y. oikeutettiin ¹²⁾ Mustikkamaalle teettämään ulkoilmanäyttämö, ehdolla että yhdistys valvoi, ettei puita, pensaita eikä ruohokenttiä vahingoitettu ja että se kaikissa suhteissa noudatti kansanpuistojen valvojan mahdollisesti antamia määräyksiä.

Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö oikeutettiin ¹³⁾ Länt. Viertotien ja Norden-skiöld puistotien kulmaukseen pystyttämään vahtikoju anomuksen oheisten piirustusten mukaan.

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 14. 2. 546 §. — ²⁾ S:n 10. 1. 114 §. — ³⁾ S:n 17. 7. 2,150 §. — ⁴⁾ S:n 2. 5. 1,435 §. — ⁵⁾ S:n 7. 8. 2,292 §. — ⁶⁾ S:n 28. 3. 1,032 §. — ⁷⁾ S:n 9. 5. 1,510 §. — ⁸⁾ S:n 14. 12. 3,556 §. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 4. 5. 757 §. — ¹⁰⁾ S:n 4. 5. 757 ja rkmin jstn pöytäk. 30. 5. 1,719 §, 12. 6. 1,853 § ja 19. 6. 1,935 §. — ¹¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 9. 5. 1,520 §. — ¹²⁾ S:n 17. 10. 2,970 §.

Osakeyhtiö J. E. Cronvall oikeutettiin¹⁾ Hietaniemen vuokrapastalle n:o 26 anomuksen oheisten piirustusten mukaan teettämään vahtitupa ja autosuoja tulenkestävästä rakennusaineesta.

Finska Ängfartygs aktiebolaget yhtiö oikeutettiin²⁾ teettämään kalustovaja Katajanokan varastopaikalle n:o 14.

Vahvistettuja piirustuksia. Rahatoimikamari vahvisti vuoden varrella uutisrakennusten piirustukset ja piirustukset vanhempain rakennusten muuttamiseksi vuokra-alueilla Vallilassa³⁾, Toukolassa⁴⁾, Hermannissa⁵⁾, Käpylässä⁶⁾, Reimarsin tilalla⁷⁾, Arabiassa⁸⁾ ja Meilahdessa⁹⁾ sekä muilla asuntoja huvilapastoilla¹⁰⁾, edelleen hyväksyttiin Greijukseen¹¹⁾ teetettävän tallin, Sörnäsän rantatien¹²⁾ varrelle kortteliin n:o 283 teetettävän varastosuojan ja vahtikojun, Jätkäsaarelle¹³⁾ rakennettavan suurehkon tavarasuojan, Hietaniemelle¹⁴⁾ teetettävän tavarasuojan, Eläintarhan urheilukentälle¹⁵⁾ teetettävän pukeutumispaviljongin ja Aktiebolaget Bollplan yhtiön käyttämän Eläintarhan¹⁶⁾ urheilukentän vierelle teetettävän virvokkeiden myyntipaviljongin piirustukset.

Kaisaniemen kansakoulun pääpiirustukset hyväksyi¹⁷⁾ rahatoimikamari puolestaan, mutta kehoitti samalla rakennuskonttoria harkitsemaan eikä erinäisiä kamarin esittämiä toivomuksia voitu ottaa huomioon.

Edelleen hyväksyttiin seuraavat piirustukset: uutta Kappelinpuistikoon¹⁸⁾ teetettävää musiikkilavaa ja Mustikkamaan¹⁹⁾ teatterinäyttämöä varten; Kumtähden litt. Ö:lle²⁰⁾ teetettävää asuinrakennusta varten, sillä ehdolla että asemapiirustus muutettiin kaupunginasemakaava-arkkitehdin antamien ohjeiden mukaan; XIV kaupunginosan²¹⁾ kortteliin n:o 494 teetettävää vaunukatosta varten, sillä ehdolla että vaunukatosta pidettiin voimassa vain väliaikaisesti; sekä Helsingin Puu osakeyhtiön alueelle Sörnäsän satamaan²²⁾ teetettävää työläisille aiottua ruoantarjoilupaviljonkia varten.

Kaupungin rakennusten käyttö. Kaupunginpuutarhuri oikeutettiin²³⁾ muuttamaan kaupunginpuutarhassa sijaitsevaan rakennukseen, koska hänen käteispalkastaan, nauttimainsa luontoisetujen johdosta, tehty vähennys tuntui hänestä liian suurelta; hänen aikaisemmin käyttämänsä rakennus oli vuokrattava kaupunginjohtaja A. Castrénille.

Toimestaan irtisanottu vanhempi metsänvartija K. V. Sipilä oikeutettiin²⁴⁾ pitkäaikaisen palveluksensa johdosta maksutta asumaan entisessä virkahuoneistossaan ja saamaan siihen liittyvät luontoisedut lokakuun 1 p:än, jolloin nuorempi metsänvartija muuttaisi huoneistoon.

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 28. 8. 2,488 §. — ²⁾ S:n 14. 12. 3,560 §. — ³⁾ S:n 14. 2. 537 §, 28. 2. 716 §, 21. 3. 975 ja 976 §, 28. 3. 1,037 §, 2. 5. 1,426 §, 6. 6. 1,794 §, 19. 6. 1,940 §, 3. 7. 2,020 ja 2,056 §, 19. 9. 2,684 ja 2,685 §, 26. 9. 2,707 ja 2,711 §, 8. 11. 3,210 § sekä rkmin pöytäk. 28. 8. 1,337 §. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 28. 3. 1,036 §, 18. 4. 1,228 ja 1,229 §, 25. 4. 1,261 ja 1,262 §, 2. 5. 1,432 §, 9. 5. 1,477 ja 1,506 §, 16. 5. 1,547 §, 6. 6. 1,793 ja 1,813 §, 3. 7. 2,033 ja 2,059 §, 31. 7. 2,269—2,272 §, 19. 9. 2,676—2,678 §§, 26. 9. 2,708, 2,712 ja 2,713 §, 10. 10. 2,868 § sekä 21. 11. 3,305 ja 3,308 §. — ⁵⁾ S:n 10. 7. 2,108 §. — ⁶⁾ S:n 28. 3. 1,033 ja 1,034 §, 25. 4. 1,356 ja 1,357 §, 2. 5. 1,383 ja 1,384 §, 30. 5. 1,718 §, 6. 6. 1,789—1,792 §§, 3. 7. 2,057 ja 2,058 §, 10. 7. 2,109 §, 31. 7. 2,273—2,280 §§, 19. 9. 2,679—2,683 §§, 26. 9. 2,709 ja 2,710 §, 10. 10. 2, 872 §, 21. 11. 3,306 ja 3,307 §, 29. 11. 3,322 § sekä 19. 12. 3,657—3,659 §§. — ⁷⁾ Rkmin jstn pöytäk. 30. 5. 1,664 ja 1,716 § sekä 8. 11. 3,211 §. — ⁸⁾ S:n 21. 2. 666 §. — ⁹⁾ S:n 2. 5. 1,425 §, 30. 5. 1,717 § ja 24. 10. 3,015 §. — ¹⁰⁾ S:n 14. 2. 538 §. — ¹¹⁾ S:n 12. 6. 1,854 §. — ¹²⁾ S:n 21. 3. 921 ja 977 §. — ¹³⁾ Rkmin pöytäk. 20. 3. 558 §. — ¹⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 14. 8. 2,408 §. — ¹⁵⁾ S:n 16. 5. 1,554 §. — ¹⁶⁾ S:n 25. 4. 1,254 §. — ¹⁷⁾ Rkmin pöytäk. 12. 6. 1,096 §. — ¹⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 21. 3. 978 §. — ¹⁹⁾ S:n 2. 5. 1,433 §. — ²⁰⁾ Rkmin pöytäk. 22. 5. 894 §. — ²¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 19. 12. 3,656 §. — ²²⁾ S:n 5. 9. 2,544 §. — ²³⁾ Rkmin pöytäk. 30. 1. 218 §. — ²⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 14. 3. 884 §.

Kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettiin¹⁾ ottamaan haltuunsa puhtaanapitolaitoksen Kasarminkadun talossa n:o 21 käyttämä huoneisto, niinpian kuin viimeainittu oli muuttanut n. s. Töölön tykistöpihaan; kal- liita muutos- ja korjaustöitä ei kuitenkaan saanut teettää.

Halkokonttori, joka oli sanonut irti aikaisemmin vuokraamansa huoneis- ton kesäkuun 1 p:än, oikeutettiin²⁾ toistaiseksi käyttämään yhtä huonetta rahatoimikonttorin huoneistossa.

Sittenkun ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta oli ilmoittanut, ettei Porthaninkadun kansakoulutalosta enää voitu luovuttaa paikkaa alem- malle käsityöläiskoululle, koska oppilaat siellä harjoittivat ilkivaltaa, päätti³⁾ rahatoimikamari johtokunnalta anoa, että huoneistoa vielä lukuvuonna 1923—24 saataisiin käyttää mainittuun tarkoitukseen ja oli alempain käsityö- läiskoulujen johtokuntaa kehoitettava tarkoin valvomaan, että koulun oppi- laat noudattivat varovaisuutta kansakoulun huoneiston ja kaluston käytössä.

Filosofiantohtori F. A. Hästesko oli anonut saada viideksi vuodeksi, syys- kuun 1 p:stä 1924 lukien, vuokrata Mariankadun talossa n:o 22 olevan kansa- kouluksi käytetyn huoneiston valtion seminaarikursseja varten; tämä huo- neisto oli nimittäin lähellä Kaisaniemen uutta kansakoulutaloa, jossa kurssien oppilaat kuuntelisivat opetusta. Rahatoimikamari epäsi⁴⁾ anomuksen, koska kaupunki mahdollisesti tarvitsisi rakennusta omiin tarkoituksiinsa, minkä ohessa kamari päätti huomauttaa suomenkielisten kansakoulujen johtokun- nalle, että oli hankittava lupa kaupunginvaltuustolta, ennenkuin kaupungin kansakouluja luovutettiin seminaariopetuksen tarpeisiin.

Rahatoimikamari oikeutti⁵⁾ kaupunginkirjaston johtokunnan huomioon ottaen, ettei kirjaston säännöllistä toimintaa häiritty, luovuttamaan huo- neiston kirjaston rakennuksista yksityisille yhdistyksille, ja yrityksille joiden tarkoituksien voitiin katsoa olevan kirjaston tehtävään mukaisia.

Rahatoimikamari päätti⁶⁾ Föreningen Vilohem yhdistykseltä anoa, että yhdistykselle Turholmasta luovutetusta lepokodista etusijassa varattaisiin sijaa kaupungin palveluksessa oleville naisille.

Helsingin kaupungin sairaanhoitajatarten Lepokoti-yhdistys oikeutet- tiin⁷⁾ kolmen vuoden aikana, lokakuun 1 p:stä lukien, edelleen maksutta käyttämään Hertonäsissä olevaa n. s. Stamerin huvilaa.

Talonisännöitsijä oikeutettiin⁸⁾ toistaiseksi käyttämään kaupungin omis- tamaa Vallilassa olevaa vajaa niiden asuntoa vailla olevain perheiden huone- kalujen säilyttämistä varten, jotka olivat saaneet käyttää kaupungin myy- mää⁹⁾ suurta Vallilassa olevaa tavarasuojaa.

Kansakoulujohtokuntia kehoitettiin¹⁰⁾ mikäli mahdollista varaamaan tilaa kansakoulutaloista kaupungin palveluksessa olevain, asunnottomain henkilöiden huonekalujen säilyttämistä varten, minkä ohessa tykistöpihan tavarakatos n:o 7 luovutettiin muiden asuntoa vailla olevain perheiden irtai- miston säilyttämistä varten lokakuun 1 p:än, ehdolla että huonekalujen omis- tajat itse huolehtivat omaisuutensa palovakuutuksesta.

Hertonäsin kesähuvilat vuokrattiin¹¹⁾ kesäksi seuraaville henkilöille: huvila n:o 8 rahatoimenjohtaja J. Helolle 2,500 markasta, huvila n:o 9 avusta- valle kaupunginasemakaava-arkkitehdille B. Aminoffille 1,800 markasta,

¹⁾ Rkmin pöytäk. 20. 3. 553 §. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 2. 5. 1,421 §. — ³⁾ S:n 12. 6. 1,855 §. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 7. 12. 2,188 §. — ⁵⁾ S:n 19. 1. 132 §. — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 28. 2. 710 § ja 11. 4. 1,160 §. — ⁷⁾ S:n 26. 2. 2,744 §. — ⁸⁾ S:n 9. 5. 1,508 §. — ⁹⁾ Ks. tätä kert. siv. 211. — ¹⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 30. 5. 1,715 §. — ¹¹⁾ S:n 4. 4. 1,053 §.

huvila n:o 10 tori- ja kauppahallivalvojalle everstiluutnantti I. Lydmanille 2,500 markasta, huvila n:o 11 rahatoimikamarin kanslistille D. Hohenthalille 1,000 markasta, huvila n:o 12 kaupunginkassanhoitaja E. G. Hellströmille 1,800 markasta, huvila n:o 14 kaupunginvoudin apulaiselle E. Nordströmille 1,200 markasta, huvila n:o 15 tarkastaja A. Rosenwallille 2,000 markasta toukuuun 1 p:n ja marraskuun 1 p:n väliseksi ajaksi sekä sittemmin¹⁾ kartantekijä E. Monnille kesäkuun 1 p:än 1924 3,000 markasta, huvila n:o 16, ylikeros satamaliikennekonttorin ilmoitusosaston johtajalle merikapteeni V. Grandellille 1,500 markasta ja alakerros kaupunginlaboratooriin johtajalle filosofianmaisteri K. K. Järviselle 1,500 markasta, huvila n:o 20 agronomi W. Avellanille 1,600 markasta ja huvila n:o 21 komisaari J. Katajavuorelle²⁾ 1,200 markasta. Työmies Svanbäckille vuokrattiin³⁾ huvila n:o 22 kesäksi 300 markan maksusta sekä syyskuun 1 p:stä seuraavan kesäkuun 1 p:än 50 markasta kuukaudelta. Herra O. Sydow oikeutettiin toukokuun 1 p:stä syyskuun 1 p:än asumaan huvilassa n:o 7 200 markan vuokrasta. Huvilaa n:o 24 vastapäätä oleva huvila vuokrattiin⁴⁾ herra A. F. Gaddille tammikuun 1 p:stä 1924 joulukuun 31 p:än 1925 1,200 markan maksusta vuonna 1924 ja 2,400 markasta vuonna 1925 sekä ehdolla että vuokraaja omalla kustannuksellaan panetti huvilan talvikuntoon.

Pelastusarmeija oikeutettiin⁵⁾ hengellisten kokousten pitämistä ja pyhäkoulua varten maksutta syyskuun 15 p:stä 1923 toukokuun 15 p:än 1924 käyttämään Herttonäsin huvilaa n:o 12, ehdolla että se panetti huoneiston asianmukaiseen kuntoon.

Koska kaupunki lain mukaan on velvollinen luovuttamaan huoneiston henkikirjoittajalle vain henkikirjoitusajaksi, päätti⁶⁾ rahatoimikamari anoa, että valtio tammikuun 1 p:stä 1924 suorittaisi 24,000 markkaa vuodessa henkikirjoittajan käyttämästä kaupungintalossa olevasta huoneistosta, sekä 2,400 markkaa lämmöstä ja 2,000 markkaa valaistuksesta sekä lausua toivomuksenaan, että valtio itse hankkisi huoneiston henkikirjoittajalle.

Rahatoimikamari päätti⁷⁾ kehoittaa sosialilautakuntaa ja talonisännöitsijää tarkoin valvomaan, että asuntoja kaupungin taloista luovutettiin vain kaupungissa kotipaikkaoikeutta nauttiville henkilöille.

Osuuskunta Suomen messut oikeutettiin⁸⁾ käyttämään Ratakadun kansakoulutaloa kesäkuun 25 p:n ja heinäkuun 9 p:n välisenä aikana 10,000 markan vuokrasta ja sillä ehdolla että siellä pantiin näytteille vain kirjoja, graafillisia valmisteita ja esineitä, jotka eivät voineet aiheuttaa koululle vahinkoa. Sittemmin vuokrattiin⁹⁾ mainittu kansakoulutalo messuille myöskin heinäkuun 1—6 p:ksi 1924 10,000 markan vuokrasta ja samoin ehdoin kuin aikaisemmin.

Rahatoimikamari päätti¹⁰⁾, että n. s. Leppäsuon perhehuvilasta oli luovutettava asuinhuoneisto kanslianjohtaja J. W. Andersinille, avustavalle kamreerille O. Paldanille ja sihteeri A. Ervastille, jota vastoin kaksi anomusta asuntojen luovuttamisesta sieltä evättiin; nuoremmalle kaupunginkirjuri A. Aureelle oli varattava asunto ent. tykistöpihalla olevasta rakennuksesta.

Rahatoimikamarin vahtimestari O. Fahlström oikeutettiin¹¹⁾ vuokraamaan nuoremman metsänvartijan A. L. Nyholmin käyttämä Eläintarhassa oleva asunto lokakuun 1 p:stä.

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 5. 9. 2,540 §. — ²⁾ S:n 25. 4. 1,273 §. — ³⁾ S:n 4. 4. 1,053 §. — ⁴⁾ S:n 19. 12. 3,625 §. — ⁵⁾ S:n 28. 8. 2,494 §. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 6. 2. 232 §. — ⁷⁾ Rkmin jstn pöytäk. 14. 2. 531 §. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 13. 3. 515 §, 20. 3. 3,552 § ja 17. 4. 717 §. — ⁹⁾ S:n 30. 10. 1,917 §. — ¹⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 25. 4. 1,343 § ja 1,344 §. — ¹¹⁾ S:n 25. 4. 1,338 §.

Kauppias I. Sokoloffille vuokrattiin¹⁾ viisi kaupungintalossa (ent. seura-huoneella) olevaa kellaria 5,000 markan vuokrasta, Aktiebolaget Terra yhtiölle konttorihuone, kaksi tavarakatosta ja kellari 6,000 markan vuokrasta ja herra W. Forsmanille yhden huoneen ja keittiön käsittävä huoneisto 1,200 markan vuokrasta, kaikki kesäkuun 1 p:n 1924.

Kaupunginvaltuuston oikeutettua rahatoimikamarin vuokraamaan tehdaskorttelin n:o 177 Munkkisaaren osakeyhtiölle enintään viiden vuoden ajaksi²⁾ päätti³⁾ kamari, että sopimus yhtiön kanssa oli tehtävä kolmeksi vuodeksi ja oikeutettiin yhtiö luovuttamaan vuokraesineen vuoden kuluttua suorittamalla 10,000 markkaa kultakin vuokratuoden jäljellä olevalta kuukaudelta.

Rahatoimikamari päätti⁴⁾ sanoa irti Laversin kasvatuslaitokselle vuokrattuja huoneistoja koskevan sopimuksen, kesäkuun 1 p:stä 1924, koska laitoksen lopettaisi toimintansa.

Maistraatinsihteeri I. Björnin anoi saada edelleen asua A. Uhlénin kuolinpesän⁵⁾ omistamassa Antinkadun talossa n:o 7 olevassa huoneistossa; mutta epäsi⁶⁾ rahatoimikamari anomuksen, koska kaupunki ei vielä ollut saanut käyttöoikeutta siihen; kuitenkin lausui kamari mielipiteenään, että huoneisto olisi mahdollisimman pian myytävä.

Uimalaitosten käyttö. Helsingin uimaseura oikeutettiin⁷⁾ erinäisin ehdoin kesän aikana käyttämään Ursinin kallion uimalaitosta, Helsingin uimarit Humallahden uimalaitosta, Työväen uimarit Jätkäsaaren uimalaitosta sekä Helsingin työväenyhdistyksen voimistel- ja urheiluseura Jyry Mustikkamaan uimalaitosta; kuitenkin oikeutettiin Työväen uimarit järjestämään yksi uimanäytös kullakin muista uimalaitoksista. Vuoden budjettiin merkitty uimaseurain avustusraha jaettiin mainittujen neljän seuran kesken siten, että kukin sai 10,000 markkaa.

Rahatoimikamari vuokrasi⁸⁾ Ullanlinnan kylpy- ja uimalaitoksen kolmeksi vuodeksi, tammikuun 1 p:stä lukien, herroille J. L. Lydeckenille, O. Ekmanille, K. Seidenschurille ja U. Westerholmille vuotuisesta 2,000 markan vuokrasta. Kyläsaaren uimahuone vuokrattiin⁹⁾ kesäksi herra J. Jacobsonille 500 markan maksusta.

Ravintolain vuokraus. Rouva A. A. Ax oikeutettiin¹⁰⁾ miesvainajansa jälkeen saamaan vuokraoikeus Seurasaaressa ravintolaan vuokratuoden jäljellä olevaksi osaksi, sekä sen jälkeen edelleen kolmeksi vuodeksi toukokuun 1 p:stä 1924¹¹⁾ 12,000 markasta vuodessa. Korkeasaaren ravintola vuokrattiin¹²⁾ neiti A. Artukalle kolmeksi vuodeksi toukokuun 1 p:stä 1924 24,000 markan vuotuisesta vuokramaksusta.

Vuokrattuja huoneistoja. Rahatoimikamari päätti¹³⁾ köyhäinhuoltoalautakunnan pääkanslian ja Sörnäsän haarakanslian tarpeisiin vuokrata kaksi neljä huonetta käsittävää huoneistoa, Siltasaarenkadun talosta n:o 3 viiden vuoden ajaksi, kesäkuun 1 p:stä lukien, 70,000 markan vuotuisesta vuokrasta kahtena ensimmäisenä vuonna, mikä vuokra sittemmin kohoisi 10,000 markalla vuodessa, ja oli kaupunki oikeutettu kunkin vuoden joulukuussa sanomaan irti vuokrasopimuksen.

Köyhäinhuoltoalautakunnan Vallilan haarakanslian tarpeisiin päätti¹³⁾ raha-

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 5. 9. 2,538 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 15. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 8. 11. 3,219 §. — ⁴⁾ S:n 29. 11. 3,393 §. — ⁵⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 221. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 3. 4. 636 §. — ⁷⁾ S:n 4. 5. 760 § ja 1. 6. 993 §. — ⁸⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 7. 3. 743 §. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 4. 5. 761 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 7. 2. 450 §; ks. 1921 vuod. kert. siv. 257. — ¹¹⁾ Rkmrin pöytäk. 18. 12. 2,249 §. — ¹²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 17. 1. 230 §. — ¹³⁾ S:n 4. 4. 1,088 §.

toimikamari vuokrata 2 huonetta käsittävän huoneiston Helsingin vuokralaisyhdistyksen asunto-osuuskunta Vallilan Vallilassa olevasta talosta viideksi vuodeksi, syyskuun 1 p:stä lukien, 12,000 markan vuotuisesta vuokrasta.

Köyhäinhuoltolautakunnan haarakanslian tarpeisiin päätti¹⁾ rahatoimikamari edelleen vuokrata huoneiston Erottajakadun talosta n:o 19 vuodeksi, kesäkuun 1 p:stä lukien, vuotuisesta 20,000 markan vuokrasta.

Rahatoimikamari päätti²⁾ raittiuslautakunnan tarpeisiin vuodeksi vuokrata huoneiston Kansallismielisen nuorisoliiton käyttämästä Hallituskadun talossa n:o 15 olevasta rakennuksesta 1,000 markan kuukausivuokrasta, johon oli luettu korvaus lämmöstä, valaistuksesta ja siivouksesta.

Ruotsinkielisten kansakoulujen kanslian käyttämän, Ludviginkadun talossa n:o 5 olevan huoneiston vuokra korotettiin³⁾ 1,400:sta 1,800 markkaan kuukaudessa, kesäkuun 1 p:stä lukien.

Tähtitorninkadun talosta n:o 4 oli⁴⁾ vuokrattava huoneisto suomenkielisten kansakoulujen kanslian tarpeisiin vuodeksi, kesäkuun 1 p:stä lukien, 26,400 markan vuokrasta.

Eläintarhan huvilassa n:o 7 oleva kansakouluhuoneisto vuokrattiin⁵⁾ uudelleen vuodeksi, kesäkuun 1 p:stä lukien, 30,000 markan vuotuisesta vuokrasta.

Vladimirinkadun talossa n:o 34 olevan kansakouluhuoneiston vuokra korotettiin⁶⁾ 30,000 markkaan vuodessa, kesäkuun 1 p:stä lukien.

Oikokadun talossa n:o 7 oleva kansakouluhuoneisto vuokrattiin⁷⁾ uudelleen vuodeksi kesäkuun 1 p:stä lukien, 35,000 markan vuotuisesta vuokrasta.

Niinikään vuokrattiin⁸⁾ Ison Robertinkadun talossa n:o 11 oleva kansakouluhuoneisto uudelleen vuodeksi, kesäkuun 1 p:stä lukien, 30,000 markan vuosivuokrasta, kuitenkin siten, ettei pohjakerros sisältynyt vuokrasopimukseen.

Bölessä sijaitsevassa vapaaseurakunnan talossa oleva kansakouluhuoneisto vuokrattiin⁹⁾ uudestaan vuodeksi, kesäkuun 1 p:stä lukien, 6,000 markan vuosivuokrasta.

Neljannen linjan talossa n:o 18 oleva kansakouluhuoneisto vuokrattiin¹⁰⁾ uudestaan vuodeksi, kesäkuun 1 p:stä lukien, 36,000 markan vuosivuokrasta; sen lisäksi oli suoritettava korvausta lattian kulumisesta.

Niinikään vuokrattiin¹¹⁾ Kaarlenkadun talossa n:o 11 oleva kansakouluhuoneisto vuodeksi, kesäkuun 1 p:stä lukien, 36,000 markan vuosivuokrasta.

Rahatoimikamari päätti¹²⁾ 12,000 markan vuosivuokrasta ja kolmen vuoden ajaksi Käpylän seurahuoneelta vuokrata huoneiston, joka oli annettava suomenkielisten kansakoulujen käytettäväksi.

Kunnallisen yhdenpäivänkoulun tarpeisiin oli¹³⁾ Salomoninkadun talosta n:o 1 vuokrattava 200 m² käsittävä huoneisto kolmen vuoden ajaksi, kesäkuun 1 p:stä lukien, 40,000 markan vuosivuokrin ynnä eri maksuin lämmöstä.

Rahatoimikamarilla ei ollut mitään muistuttamista¹⁴⁾ sen johdosta, että Pienolan kansanlastentarhalle vuokrattiin sen aikaisemmin käyttämä, Fredrikinkadun talossa n:o 34 oleva huoneisto 45,000 markan vuosivuokrasta ynnä lämmöstä todellisen kulutuksen mukaan, kuitenkin vähintään 2,050 markkaa.

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 2. 5. 1,419 §. — ²⁾ S:n 2. 5. 1,420 §. — ³⁾ S:n 17. 1. 232 §. — ⁴⁾ S:n 21. 3. 969 §. — ⁵⁾ S:n 17. 1. 231 §. — ⁶⁾ S:n 17. 1. 233 §. — ⁷⁾ S:n 21. 1. 313 §. — ⁸⁾ S:n 31. 1. 372 §. — ⁹⁾ S:n 7. 2. 446 §. — ¹⁰⁾ S:n 14. 2. 535 §. — ¹¹⁾ S:n 11. 4. 1,156 §. — ¹²⁾ S:n 5. 9. 2,537 §. — ¹³⁾ Rkmrin pöytäk. 20. 2. 327 §. — ¹⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 28. 2. 713 §.

Barnabo nimiselle kansanlastentarhalle oli vuokrattava ¹⁾ huoneisto Tehaankadun talosta n:o 13 viideksi vuodeksi ja 15,000 markan vuosivuokrasta.

Rahatoimikamari oikeutti ²⁾ Onnelan lastentarhan vuokraamaan entisen huoneistonsa vuodeksi, kesäkuun 1 p:stä lukien 25,200:sta 36,000 markkaan korotetusta vuokrasta.

It. Viertotien talossa n:o 6 oleva huoneisto vuokrattiin ³⁾ Solhällä nimisen lastentarhan tarpeisiin neljäksi vuodeksi, kesäkuun 1 p:stä lukien, 15,000 markan vuokrin vuokravuoden alku- ja 40,000 markan vuokrin jälkipuolisolta. Kaupunginkirjaston haara-osastojen tarpeisiin vuokrattiin ⁴⁾ vuodeksi, kesäkuun 1 p:stä lukien, Runebergkadun talossa n:o 69 oleva huoneisto 10,200 markan vuosivuokrin ja It. Viertotien talossa n:o 101 oleva huoneisto 9,120 markan vuosivuokrasta. Kirjaston lukusalin tarpeisiin vuokrattiin ⁵⁾ huoneisto Punavuorenkadun talosta n:o 22 kymmeneksi vuodeksi, kesäkuun 1 p:stä lukien, 1,100 markan kuukausivuokrin ja ehdolla että kaupunki kustansi tarpeelliset huoneiston korjaukset.

Käpylän aluelääkärin vastaanottohuoneistoksi vuokrattiin ⁶⁾ vuodeksi Sampsan- ja Pellervontien kulmauksessa oleva huoneisto 480 markan kuukausivuokrin. Niinikään vuokrattiin ⁷⁾ aluelääkärin tarpeisiin vastaanottohuone Bölenkadun talosta n:o 22 vuodeksi, kesäkuun 1 p:stä lukien, 650 markan kuukausivuokrasta.

Keuhkotautisten poliklinikan käyttämä, Kotkankadun talossa n:o 5 oleva huoneisto vuokrattiin ⁸⁾ uudestaan vuodeksi, kesäkuun 1 p:stä lukien, 15,000 markan vuosivuokrin.

Maitolaboratorin tarpeisiin vuokrattiin ⁹⁾ huoneisto Salomoninkadun talosta n:o 5 vuodeksi, kesäkuun 1 p:stä lukien, 12,000 markan vuokrin.

Lihantarkastusaseman käyttämä Salomoninkadun talossa n:o 5 oleva huoneisto vuokrattiin ¹⁰⁾ uudelleen vuodeksi, kesäkuun 1 p:stä 1924 lukien, 200,000 markan vuosivuokrin.

Poliisilaitoksen kirjapainon ja varaston sekä poliisikoulun käyttämä, Länt. Henrikinkadun talossa n:o 12 oleva huoneisto vuokrattiin ¹¹⁾ uudelleen vuodeksi, kesäkuun 1 p:stä lukien, 20,000 markkaan korotetuina vuokrin.

Hermannin poliisivartiokonttorin käyttämän huoneiston vuokra korotettiin ¹²⁾ 20,000 markkaan, kesäkuun 1 p:stä lukien. 3:nnen piirin poliisivartiokonttorin vuokra korotettiin ¹³⁾ 48,000 markkaan vuodessa, lukien kesäkuun 1 p:stä 1923 kesäkuun 1 p:än 1926.

Poliisilaitoksen asepajan käyttämän, Punanotkonkadun talossa n:o 2 olevan huoneiston vuokra korotettiin ¹⁴⁾ 188:sta 224 markkaan kuukaudessa, kesäkuun 1 p:stä lukien.

Harakan hätäasuntojen vuokraus. Puolustusministeriön majoitus- ja kasarmirakennusosaston tiedusteltua, saattoiko kaupunki suorittaa vuokraa 14,000 markkaa vuodessa joulukuun 1 p:stä 1919 käyttämistään Harakan saaren hätäasunnoista, päätti ¹⁵⁾ rahatoimikamari mainittujen rakennusten huonoon kuntoon nähden ja kun niiden vuokrasta ei ollut sovittu valtion luovuttaessa ne kaupungille, ehdottaa, että kamari vuokraisi saaren kuuden kuukauden irtisanomisajoin ja suorittaisi vuokraa 4,550 markkaa vuodessa, 1923

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 14. 3. 882 §. — ²⁾ S:n 11. 4. 1,155 §. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 18. 5. 882 §. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 21. 2. 643 §. — ⁵⁾ S:n 28. 2. 714 §. — ⁶⁾ S:n 28. 2. 706 §. — ⁷⁾ S:n 7. 2. 442 §. — ⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 28. 3. 1,021 §. — ⁹⁾ S:n 19. 6. 1,925 §. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 9. 10. 1,652 §. — ¹¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 14. 2. 534 §. — ¹²⁾ S:n 17. 2. 234 §. — ¹³⁾ S:n 21. 3. 979 §. — ¹⁴⁾ S:n 28. 8. 2,492 §. — ¹⁵⁾ Rkmin pöytäk. 6. 3. 431 §.

vuoden alusta lukien, mikä määrä vastasi kaupungille rakennusten vuokralle antamisesta tulevaa ylijäämää.

3. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Vahvistettu tontinjaoitus. Rahatoimikamari vahvisti ¹⁾ Käpylän tonttien n:o:jen 860, 869, 870 ja 873 tontinjaoituskaavat.

Niinikään vahvisti ²⁾ kamari Toukolan laajennetun omakotialueen lopullisen kaupunginasemakaavan sekä neljä mallipiirustusta rakennuksia varten niille Toukolan tonteille, joille sai rakentaa vain vahvistetun mallisia taloja.

Ehdotuksen uuden omakotialueen perustamisesta Bölen esikaupungin eteläpuolelle teki kaupungin yleisten töiden hallitus, mutta epäsi ³⁾ rahatoimikamari sen, koska alue oli liian pieni, vailla laajenemismahdollisuuksia ja liian lähellä Fredrikserin ratapihaa.

Sosiaaliministeriön väliaikainen asunto-osasto oli kaupunginvaltuustolle lähettänyt kiertokirjelmän kehoittaen valvomaan, että oli saatavana riittävä määrä tontteja n. s. yleishyödyllistä rakennustoimintaa varten samoin kuin sellaisia tontteja, joita voitiin antaa vuokralle enintään 1 pennin vuotuisesta vuokramaksusta m²:ltä. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ilmoitettua, että Toukolassa oli omakotitontteja saatavissa ja että Kumtähden uuden omakotialueen jaoituskaava pian olisi valmis, päätti ⁴⁾ rahatoimikamari, ettei asia aiheuttanut toimenpidettä.

Tehtaanpuistoon suunnitellun kirkon paikka. Sittenkun rahatoimikamari oli ryhtynyt ⁵⁾ neuvotteluihin kirkkovaltuutettujen kanssa tehdyn ehdotuksen johdosta Tehtaankadun puistikon järjestämiseksi, jonka mukaan suunniteltua kirkkoa varten varattu paikka muutettaisiin, ilmoittivat ⁶⁾ kaupungin puolesta valitut edustajat, etteivät neuvottelut olleet johtaneet tarkoitettuun tulokseen.

Katuja ja teiden korjaus. Paraisten Kalkkivuori osakeyhtiö anoi, että Hietaniemenkadulta pitkin uuden hautausmaan länsirajaa kulkevaa tietä laajennettaisiin ja että se panetettaisiin liikennöitävään kuntoon. Rahatoimikamari epäsi ⁷⁾ anomuksen, koska tehdyissä vuokrasopimuksissa ei ollut mitään määräystä kaupungin velvollisuudesta pitää tätä tietä kunnossa.

Sittenkun poliisimestari oli huomauttanut erinäisistä Kammion- ja Topeliuskadun puutteellisuuksista, kehoitti ⁸⁾ rahatoimikamari rakennuskonttoria väliaikaisesti korjaamaan ne suorittamalla kustannukset käytettävissä olevasta määrärahasta.

Niinikään oikeutti ⁹⁾ rahatoimikamari kaupungin yleisen töiden hallituksen budjettiin merkityn määrärahan lisäksi käyttämään 50,000 markkaa erään It. Viertotien osan kuntoonpanettamiseen.

Rautatietorin odotuskorokkeet. Sittenkun Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö oli ehdottanut teetettäväksi odotuskorokkeita Rautatietorin raitiotiepysäkeille, mutta poliisimestari oli vastustanut tuollaisten korokkeiden teettämistä Suomen Kansallisteatterin edustalle, päätti ¹⁰⁾ rahatoimikamari kehoittaa kau-

1) Rkmin pöytäk. 6. 3. 444 § ja 18. 9. 1,442 §, ks. 1922 vuod. kert. siv. 4. — 2) Rkmin pöytäk. 5. 6. 1,026 §; ks. tätä kert. siv. 34. — 3) Rkmin pöytäk. 13. 2. 306 §. — 4) S:n 28. 8. 1,338 §. — 5) Ks. 1922 vuod. kert. siv. 225. — 6) Rkmin pöytäk. 9. 11. 1,960 §. — 7) S:n 7. 12. 2,167 §. — 8) S:n 18. 9. 1,434 §. — 9) S:n 16. 11. 2,063 §; ks. myös tätä kert. siv. 99. — 10) Rkmin pöytäk. 12. 6. 1,027 §.

kaupungin yleisten töiden hallitusta jo kesällä teettämään ehdotetut korokkeet torin lounaisosaan, ja oli kustannukset, 11,000 markkaa, määrättävä etuantina maksettavaksi kaupungin kassasta ja sittemmin merkittävä 1924 vuoden budjettiin.

Tien käyttäminen. Sittenkun VII kaupunginosan korttelissa n:o 127 olevain Tehtaankadun talojen n:ojen 3, 5, 7 ja 9 omistajat olivat maistraatilta anoneet saada hevos- ja autoliikennettä varten käyttää mainittujen tonttien pohjoisrajaa pitkin Neitsytpolulta Kapteeninkadulle kulkevaa käytävää, päätti ¹⁾ rahatoimikamari vaaditussa lausunnossa puoltaa myöntymistä anomukseen sekä samalla ehdottaa, että käytävä tontinomistajain kustannuksella rakennuskonttorin toimesta muutettaisiin ajotieksi.

Seurasaaren silta. Koska Seurasaarelle johtava silta oli osoittautunut puutteelliseksi, päätti ²⁾ rahatoimikamari kieltää kaiken ajoliikenteen tällä sillalla ja kehoitti rakennuskonttoria tutkituttamaan sen ja lähettämään vaihtopuoliset ehdotukset sen väliaikaiseksi tai täydelliseksi korjaamiseksi.

Myyntipaikan puhtaanapilo. Rahatoimikamari päätti ³⁾, että kaupunki suorittaisi sen 1,620 markan lisämenon vuodessa, joka aiheutui Maanviljelijäin maitokeskusliike osakeyhtiölle yhtiön Etel. Rautatie- ja Salomoninkadun välisen Annankadun osuuden puhtaanapidosta sen johdosta, että sinne oli järjestetty lihan tukkukauppa.

Teiden luokitus. Maaliskuun 14 p:nä 1923 antamallaan päätöksellä oli Uudenmaan läänin maaherra vahvistanut ⁴⁾ läänin maanteiden jaoituksen luokkiin, siten että viertoteihin ja raskasta liikennettä varten oleviin kivettyihin teihin luettiin tie Helsingin kaupungin rajalta Malmin rautatieaseman sivuitse Helsingin pitäjän kirkolle ja tie Helsingin kaupungin rajalta Pitäjänmäen sivuitse Vantaanjoelle, ensiluokan, keskinkertaisten raskasta liikennettä varten olevain, maanteiden joukkoon m. m. maantie Pitäjänmäeltä Espoon pitäjässä sijaitsevaan Finns'in majataloon, maantie Keravan rautatieasemalta Hyrylän kasarmille Tuusulan pitäjässä ja maantie Järvenpään rautatieasemalta Marieforsin sillalle Tuusulan pitäjässä sekä toisen luokan, kevyttä liikennettä varten aiottujen, maanteiden joukkoon kaikki muut läänin maantiet.

Pakinkylän teiden kunnossapito. Sittenkun Uudenmaan läänin maaherran marraskuun 1 p:nä 1922 antamalla päätöksellä oli vahvistettu sopimus Pakinkylän kyläteiden kunnossapidosta, ilmoitti sikäläisen tielautakunnan puheenjohtaja A. Sinisalo, että kaupungin Pakinkylässä omistamille palstatiloille oli määrätty tieveroa 15 markkaa kiinteistöä kohti. Samalla ilmoitti herra Sinisalo suostuvansa 75 markan maksusta kultakin palstatilalta viiden vuoden aikana suorittamaan kaupungin seitsemälle palstatilalle tulevan tien kunnossapidon. Rahatoimikamari päätti ⁵⁾ hyväksyä tarjouksen.

Sairaalan istutusten hoito. Sairaalaylihallitus oli anonut, että kaupunginpuutarhurille annettaisiin toimeksi hoitaa kaupungin sairaalan alueelle perustetut puistot, istutukset ja ruohokentät sekä että osoitettaisiin tätä varten tarvittavat määrärahat. Sittenkun kaupungin yleisten töiden hallitus oli vastustanut ehdotusta, koska monilukuisten pienten istutusten hoito siten järjestettynä kävisi verraten kalliiksi, päätti ⁶⁾ rahatoimikamari myöntyä esitykseen.

Mustikkamaan avoinna pitäminen. Helsingin työväenyhdistyksen esi-

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 10. 4. 666 §. — ²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 19. 9. 2,696 §. — ³⁾ Rkmrin pöytäk. 12. 1. 82 §; vrt. tätä kert. siv. 100. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 25. 4. 1,296 §. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 26. 6. 1,148 §. — ⁶⁾ S:n 6. 11. 1,947 §.

tyksestä päätti ¹⁾ rahatoimikamari, että yleisöllä oli oleva pääsy Mustikka-
maalle klo 10:stä a. p. klo 12 yöllä toukokuun 16 p:n ja heinäkuun 15 p:n väli-
senä aikana ehdolla, että mainittua aikaa lyhennettäisiin, jos järjestys poliisi-
viranomaisten mielestä pidennetyn ²⁾ aukioloajan johdosta häiriintyisi.

Vesi- ja viemärijohtoja. Rahatoimikamari kehoitti ³⁾ rakennuskonttoria
viipymättä ryhtymään teettämään vesi- ja viemärijohtoja entisen tykistö-
pihan rakennukseen n:o IV, johon sisustettaisiin asuinhuoneistoja.

Lupa vesipostin teettämiseen. Paraisten kalkkivuori osakeyhtiö oli anonut
saada pystyttää vesipostin rantaan yhtiön Sörnäsän rantatien varrella olevan
tehdasalueen n:o 21 edustalle, käytettäväksi yhtiön laastinkuljetusautojen
huuhtelemista varten. Anomusta puolsi kaupungin yleisten töiden hallitus,
joka huomautti, että autoista tippuva laasti helposti tukkesi viemärijohtoon
yhtiön tehtaalla olevasta vesipostista, mikä haitta korjaantuisi, jos
huuhteleminen siirrettäisiin toimitettavaksi rannassa, niin että huuhteluvesi
saattoi juosta suoraan mereen. Rahatoimikamari myöntyi ⁴⁾ anomukseen sillä
ehdolla, että yhtiö kokonaan kustansi postin laittamisen, että se teetettiin
maalainainen, sitä käytettiin yksinomaan autojen huuhtelemiseen ja poistettiin
tehdystä vaatimuksesta.

Katuvalaistus. Rahatoimikamari päätti ⁵⁾ kehoittaa kaupungin teknil-
listen laitosten hallitusta lähettämään selvityksen, oliko kaasua vai sähköä
vastedes käytettävä katuvalaistusta varten.

Parannettu katuvalaistus y. m. Rahatoimikamari päätti ⁶⁾, että Kataja-
nokan talletussuojan kohdalla olevaa valaistusta oli lisättävä kuudella sähkö-
lampulla; perustamiskustannukset oli suoritettava kaupungin teknillisten
laitosten käytettäväksi annetusta määrärahasista.

Niinikään päätti ⁷⁾ rahatoimikamari kehoittaa kaupungin teknillisten
laitosten hallitusta sen käytettäväksi annetuilla varoilla parantamaan Toivon-
kadun sähkökatuvalaistusta.

Rahatoimikamari osoitti käyttövaroistaan 5,000 markkaa erinäisten
Käpylään ⁸⁾ vastaperustettujen katujen katuvalaistuksen lisäämiseksi, 400
markkaa sähkölampun asettamiseksi Osmontielle ⁹⁾ sekä 5,500 markkaa valais-
tuksen parantamiseksi eräällä Annankadun osalla, missä harjoitetaan ¹⁰⁾ lihan
tukkukauppaa. Katuvalaistuksen laittamiseksi erinäisiin Tempelli- ja Ahl-
qvistkadun osiin osoitti ¹¹⁾ kamari 12,900 markkaa kaasulaitoksen menosään-
töön katulyhtyjä varten merkitystä määrärahasista.

Helsingin työväenyhdistyksen esityksestä ¹²⁾ rahatoimikamari käyt-
tövaroistaan 400 markkaa 4 paloöljylampun asettamista varten Mustikka-
maalle, minkä ohessa sähkölaitosta kehoitettiin asettamaan 2 sähkölampua
Haapaniemen laiturille, minkä kustannukset, 600 markkaa, oli suoritettava
laitoksen käytettävissä olevista varoista. Yllämainittujen paloöljylamppujen
käyttökustannukset oli suoritettava tililtä Mustikkamaa.

Sähkökaapeliin asettaminen Töölön. Sähkölaitoksen laatima suunnitelma
sähkökaapeliin asettamiseksi erinäisiin Töölön katuihin alistettiin tästä asiasta
voimassa olevien määräysten ¹³⁾ mukaisesti rahatoimikamarin hyväksyttä-
väksi, ja päätti ¹⁴⁾ kamari hankittuaan asiasta kaupungin yleisten töiden halli-
tuksen ja Helsingin puhelinyhdistyksen lausunnon vahvistaa ehdotuksen.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 18. 5. 883 §. — ²⁾ Vrt. 1922 vuod. kert. siv. 241. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 26. 6. 1,144 §; vrt. tätä kert. siv. 49 ja 125. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 14. 12. 2,233 §. — ⁵⁾ S:n 25. 9. 1,468 §. — ⁶⁾ S:n 23. 2. 401 §. — ⁷⁾ S:n 18. 9. 1,435 §. — ⁸⁾ S:n 18. 9. 1,436 §. — ⁹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 14. 12. 3,559 §. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 9. 10. 1,659 §. — ¹¹⁾ S:n 25. 9. 1,468 §. — ¹²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 24. 7. 2,230 §. — ¹³⁾ Ks. 1915 vuod. kert. siv. 44. — ¹⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 12. 6. 1,852 §.

Määräraha sähkökosketusjohtoa varten Vanhan kirkon puistikkoon. Sähkökosketusjohtojen teettämistä varten Vanhan kirkon puistikkoon osoitti ¹⁾ rahatoimikamari käyttövaroistaan 2,500 markkaa.

Parannettuja raidelaitteita Sörnäsän satamassa. Sittenkun satamahallitus oli vuonna 1922 kaupungin yleisten töiden hallitukselta anonut, että hallitus yksissä neuvoin rautatiehallituksen kanssa laatisi ehdotukset osin Sörnäsän aseman raidelaitteiden väliaikaiseksi parantamiseksi, osin niiden muuttamiseksi perinpohjin, oli kaupungin yleisten töiden hallitus lähettänyt mainitunlaiset ehdotukset, joista väliaikaiset järjestelyt käsittivät 1) että keskimmäiseltä aallonmurtajalta tavarakatosten länsipuolitse kulkeva raide poistettaisiin 100 m:n pituudelta, 2) että väliaikainen vaihderaide rakennettaisiin läntisen aallonmurtaajan länsiraiteesta saman aallonmurtaajan itäraiteeseen, jonka johdosta kulku molemmille raiteille saattoi käydä päinsä pitkin asemarakennuksen etupuolelta kulkevaa raidetta sekä 3) että erinäisiä raiteita ja vaihteita järjestetään keskimmäiselle aallonmurtajalle. 2) kohdassa mainittu raide olisi rautatiehallituksen teetettävä, vaikka se tulisi olemaan kaupungin maalla, koska se oli riippuvainen rautatien alueella olevista laitteista, koska sen teettäminen hyödyttäisi rautatieliikennettä sekä koska rautatiehallituksella oli vanhoja vaihteita, joita voitiin käyttää tähän tarkoitukseen ja aikanaan taas poistaa. Niinkään olisi 3) kohdassa mainittujen laitteiden teettäminen katsottava olevan rautatiehallituksen asia, vaikka niistä jonkun verran enemmän kuin puolet joutui olemaan kaupungin maalla, koska täällä vuoteen 1915 oli ollut viisi vaihdetta, joista rautatieviranomaiset poistivat kolme, kun keskimmainen raide suljettiin liikenteeltä. Kaupunki puolestaan voisi luovuttaa 1) kohdassa mainitun raiteen raidetarpeet.

Rahatoimikamari päätti ²⁾ rautatiehallitukselta anoa, että se valtionrautateiden kustannuksella: 1) poistaisi osin edellä 1) kohdassa mainitun raiteen 100 m:n pituudelta; 2) panettaisi edellä 2) kohdassa mainitun raiteen; 3) teettäisi erinäisiä keskimmäiselle aallonmurtajalle johtavia raiteita ja vaihteita mainittujen vaihteiden eteläpäähän sillä ehdolla, että ne tulevat valtionrautateiden omaisuudeksi ja voidaan poistaa, kun raiteet rakennetaan uudestaan; sekä ⁴⁾ ryhtyisi mahdollisimman pian uudestijärjestämään Sörnäsän ratapihaa, pääasiassa rakennuskonttorin laatiman ehdotuksen mukaisesti. Sittenmin ilmoitti ³⁾ rautatiehallitus pääasiassa hyväksyneensä laaditun ehdotuksen Sörnäsän niemekkeen raidelaitteiksi, mutta olisi kaupungin teetettävä ja kustannettava keskimmäisen aallonmurtaajan raiteiden muuttaminen, koska siellä olevat raiteet kuuluivat kaupungille. Rahatoimikamarilla ei ollut mitään muistuttamista rautatiehallituksen kaupungin yleisten töiden hallituksen laatimaan ehdotukseen tekemien pienehköjen muutosten johdosta, ja päätti ³⁾ tästä ilmoittaen kirjelmässä rautatiehallitukselle anoa, että puheenalaiset työt suoritettaisiin mahdollisimman nopeasti sekä huomioon ottaen mikäli mahdollista, ettei liikennettä satamissa estetty. Samalla ilmoitti kamari kaupungin suostuvan kustantamaan keskimmäisen aallonmurtaajan raiteiden siirron sekä siitä johtuvan kadun uudestaan kiveämisen ja kaupungin johtojen muuttamisen.

Länsisataman töiden ohjelman muutos. Kaupungin yleisten töiden hallituksen lähettämän ehdotuksen Länsisataman töiden ohjelman muutokseksi rahatoimikamari hyväksyi ⁴⁾.

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 8. 11. 3,215 §. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 10. 4. 661 §. — ³⁾ S:n 5. 6. 1,014 §; ks. myös tätä kert. siv. 59. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 13. 3. 504 §; ks. myös tätä kert. siv. 58.

Rautatie Hertonäsiin. Sittenkun kaupungin yleisten töiden hallitus vuonna 1919 oli lähettänyt rakennuskonttorin laatiman ehdotuksen Malmilta Hertonäsiin teetettäväksi rautatieksi, oli rautatiehallitus, jolta rahatoimikamari oli anonut lausuntoa, marraskuun 14 p:nä 1919 huomauttanut, että Malmin ratapiha oli hyvin ahdas ja pääraiteet sijoitettuina kauimmas itään, minkä vuoksi liikenneteknillisistä syistä kohtasi vaikeuksia johtaa sinne uusia sivuraiteita. Kun kuitenkin koko Helsingin—Fredriksperin ratapihakysymys oli käsiteltävänä valtion komiteassa, jonka myöskin tuli lausua mielensä yhteisen järjestelyratapihan teettämisestä näitä asemia varten, josta epäilemättä voitaisiin johtaa raide Vanhankaupunginlahteen, oli rautatiehallitus sitä mieltä, että ehdotus uusien raiteiden johtamisesta Malmin asemalle olisi käsiteltävä mainitun ratapihaehdotuksen yhteydessä. Rahatoimikamarin kehoituksesta laati rakennuskonttori sittemmin uuden suunnitelman Hertonäsin rautatieksi, lähtökohtana Oulunkylän ratapihan pohjoisen vaihteen kohta ja lähetettiin tämä ehdotus helmikuussa 1921 rautatiehallitukselle. Hyväksyen suunnitelman pääpiirteissään lausui rautatiehallitus kirjelmässä s. v. maaliskuun 9 p:ltä kuitenkin erinäisiä toivomuksia, etusijassa radan liittämiseen nähden Oulunkylän aseman kohdalla, että se kernaaimmin olisi yhdistettävä siihen mainitun ratapihan eteläisen vaihteen kohdalla, ja laadittiinkin ehdotus suunnitellun rautatien tämäntapaiseksi suunnaksi. Rakennuskonttori huomautti kuitenkin, että rakennus olisi säästäväisyysyistä suoritettava mahdollisimman yksinkertaisesti, m. m. koska oli varsin vähän todennäköistä, että tällä rataosalla syntyisi kannattavaa liikennettä, ainakaan alussa. Siksi ei minkäänlaisia taidetöitä olisi teetettävä rataa rakennettaessa. Jotta ei tarvitsisi rakentaa siltää Vantaanjoen poikki, olisi rata sen vuoksi ensin johdettava Malmin asemalle. Rahatoimikamari tiedusteli tämän johdosta marraskuun 11 p:nä 1922 uudestaan rautatiehallitukselta, eikö se voisi hyväksyä Malmia radan lähtökohdaksi.

Kirjelmässään joulukuun 15 p:ltä 1922 ilmoitti rautatiehallitus, että vaikkakaan se ei voinut luopua aikaisemmasta kannastaan, hallitus puolestaan oli halukas väliaikaisena toimenpiteenä hyväksymään radan liittämisen välittömästi idästäpäin Malmin aseman ratapihaan, kuitenkin seuraavin ehdoin: 1) että kaupungin yhdistäminen Malmin raideverkkoon tapahtuu kokonaan kaupungin kustannuksella; 2) ettei valtionrautateiden tarvitse järjestää henkilöliikennettä Malmin ja Hertonäsin välille; 3) että kaupunki tyytyy niihin järjestelyihin Hertonäsin tavaraliikenteeseen nähden, joita rautatiehallitus katsoi voivansa toimeenpanna häiritsemättä muuta liikennettä Malmin pääraiteilla; sekä 4) että kaupunki niin pian kuin liikenneolot vaativat ja viimeistään kahden vuoden kuluessa kehoituksen saatuaan katkaisee Malmille johdettavan yhteysraiteen ja omalla kustannuksellaan muuttaa Hertonäsin radan yhdistämisen päärataan joko siten että saavutetaan raideyhteys Malmin tavararatapihan kanssa tasoristeyksittä pääraiteiden poikki tai myöskin liittämällä rata uuden raiteen avulla Oulunkylään.

Kaupungin yleisten töiden hallitus lähetti satamaosaston työpäällikön laatiman memorandumien rautatiehallituksen asettamien ehtojen johdosta. 1) kohdan ehto olisi ymmärrettävä siten, että kaupungin oli kustannettava vain itse radan liittäminen; jos siihen sisällytettäisiin uusien vaihte- ja muuttoreiteiden y. m. teettäminen, olisi näiden töiden laajuus ilmoitettava. 2) kohtaan nähden huomautettiin, että henkilöliikennettä tuskin oli odotettavissa tällä rataosalla, koska raitiotielinja saattoi hoitaa sen ja tie täten tulisi melkoista lyhemmäksi, jotapaitsi kaupunki itse voisi järjestää Hertonäsin radalle

henkilöliikenteen. 3) kohta oli olemassa vain valtion turvaamiseksi liiallisilta vaatimuksilta kaupungin puolelta. 4) kohdan ehdon kaupunki myös voisi hyväksyä, koska se joka tapauksessa voisi valita toisen kahdesta vaihtoehdotuksesta ja vastedes voitiin tehdä uusi sopimus. Kaupungin yleisten töiden hallitus puolsi siis rautatiehallituksen asettamien ehtojen hyväksymistä edellyttäen, että kaupungin suoritettavaksi tulivat vain kustannukset radan välittömästä liittämisestä emärataan sekä että Herttonäsin liikennettä tyydytettiin samojen perusteiden mukaan kuin Malmin muutakin liikennettä viime rajoituksineen, jotka saattoivat aiheutua siitä, että pääraiteiden risteyttämisenä oli tapahtuva erinäisinä läpikulkuliikennettä varten määrättyinä aikoina.

Huomauttaen rautatiehallituksen erinäisin ehdoin hyväksyneen ehdotuksen rautatien teettämisestä vaihtoehtoisesti Oulunkylään tai Malmille toisti ¹⁾ rahatoimikamari kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriölle osoittamassaan kirjelmässä anomuksensa toimiluvan myöntämisestä rautatiehen nähden Herttonäsisistä Vikin kautta Oulunkylään tai Malmille, tai, jollei tuolaista vaihtoehtoista lupaa voitu antaa, ensinmainitun suuntaiseen rautatiehen nähden.

Oikeus sulkea kulkuväylä. Marraskuun 17 p:nä 1922 antamallaan päätöksellä oli Uudenmaan läänin maaherra oikeuttanut kaupungin sulkemaan Jätkä- ja Saukkosaaren välisen salmen ²⁾.

Hiilenpurkauslaituri. Hiilentuontiosakeyhtiö, joka kaupungin ohella omistaa Länsisatamassa Neptunkadun luoteispäässä yhtiön hiilivarastopaikan kohdalla sijaitsevan puisen kuormauslaiturin, oli anonut, että kaupunki ottaisi haltuunsa yhtiön laituriosuuden, sekä panettaisi sen kuntoon ja ylläpitäisi sekä pitentäisi sitä, jotta suuret laivat voisivat purkaa kuormaansa yht'aikaa kaikista luukuista; samalla ilmoitti yhtiö aikovansa Bränselekontoret nimisen osuuskunnan aikaisemmin laiturille järjestämän, pukeilla olevan, purkauslaitteen tilalle teettää sellaisia laiturin tasalle, jotta kävisi mahdolliseksi purkaa hiiliä kaatovaunuilla ja kuljettaa niitä yhtiön vuokra-alueelle. Sittenkun Helsingin makasiiniosakeyhtiö, joka käytti hakijan vuokraamaa aluetta, oli ilmoittanut, ettei sillä ollut mitään muistuttamista laiturin purkauslaitteita vastaan ja rakennuskonttorin satamaosasto oli lausunut, että laituri voitiin laskea pysytettävän paikoillaan vähintään viisi vuotta, ennenkuin sen paikka tarvittaisiin satamalaitteita varten, ilmoitti satamahallitus ottaneensa huostaansa yhtiön laituriosuuden, koska vieraiset alueet oli varattava hiilivarastoja varten ja laituri oli tarpeen hiilenpurkaukseen, sekä muutoin oli sopimatonta, että yksityiset yritykset omistivat laitureja kaupungin vesialueen vierellä; laiturin korjauskustannukset, 41,000 markkaa, voitiin satamahallituksen ilmoituksen mukaan suorittaa väliaikaisten laiturien yleisen korjausmäärärahan varoilla, jota vastoin määräraha sen pitentämistä varten enintään 10 m:llä olisi merkittävä 1924 vuoden budjettiin. Satamahallitus ehdotti edelleen, että yhtiö oikeutettaisiin laiturille ja Neptunkadun lounaispuolelle Lastaajakadulle saakka teettämään raide ja rakennuttamaan kuljetustelineitä, sillä ehdolla että rata teetettiin rakennuskonttorin satamaosaston määräämänä aikana ja sen ohjeiden mukaan, että yhtiö suoritti säädetyn korvauksen laiturin raiteen puhtaanapidosta sekä että raide poistettiin kuuden kuukauden kuluessa irtisanomisesta. Rahatoimikamari oikeutti ³⁾ yhtiön teettämään puheenalaisen kuljetuslaitteen satamahallituksen ehdotta-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 30. 1. 226 §; ks. myös tätä kert. siv. 50. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 14. 2. 498 §; ks. 1921 vuod. kert. siv. 263. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 8. 5. 784 §.

min ehdoin sekä kehoitti kaupungin yleisten töiden hallitusta 1924 vuoden budjettiehdotukseensa merkitsemään määrärahan Neptunkadun kohdalla olevan laiturin pitentämistä varten.

Purkauslaiturien lunastus. Kaksi halkokonttorin teettämää Katajanokalla ja Taivallahdessa olevaa purkauslaituria luovutettiin ¹⁾ satamahallitukselle, ja oli halkokonttoria tästä hyvitetävä 13,000 markalla, mikä määrä osoitettiin rahatoimikamarin käyttövaroista. Niinikään päätti ²⁾ rahatoimikamari Aktiebolaget nya varfvet yhtiöltä lunastaa Mustikkamaalla olevan laiturin 3,500 markan hinnasta, mikä niinikään suoritettiin kamarin käyttövaroista.

Laiturien ja sillain palovakuutus. Rakennuskonttoria kehoitettiin ³⁾ palovakuuttamaan kaupungin Sörnäsissä olevat puulaiturit ja -sillat. Siitä kuluvalta vuodelta ovat, 9,600 markaksi arvioidut kustannukset oli suoritettava rahatoimikamarin käyttövaroista, sekä vastedes tätä tarkoitusta varten budjettiin merkittävästä määrärahasta.

Aallonnurtaja Särkkä-saarelle. Satamahallitus ilmoitti Merenkävijäin anoneen saada rakentaa aallonnurtajan Särkän ja Harakan välille sekä tämän johdosta kehoittaneensa seuraa asiassa kääntymään rahatoimikamarin puoleen. Ilmoitus merkittiin ⁴⁾.

Kaupungin rakennustöiden teettäminen. Sittenkun kaupunginvaltuusto tarkastaessaan vuositilintarkastajain selontekoa kaupungin 1921 vuoden tileistä ja hallinnosta oli mielipiteenään lausunut ⁵⁾, että rahatoimikamarin asiana oli päättää, mitä rakennustöitä rakennuskonttorin tuli johtaa ja valvoa ja mitkä työt voitiin jättää asianomaisten lautakuntain tai näitten, kaupungin hallinnon ulkopuolella olevien neuvonantajien käsiteltäviksi ja suoritettaviksi, oli rahatoimikamari kehoittanut kaupungin yleisten töiden hallitusta, lastensuojelulautakuntaa, maatalouslautakuntaa sekä sairaalaylihallitusta lähettämään ehdotukset yksityiskohtaisiksi määräyksiksi tuossa suhteessa. Mainittujen viranomaisten lähetettyä vaaditut ehdotukset päätti ⁶⁾ rahatoimikamari periaatteessa

sairaalaylihallituksen alaisten laitosten töihin nähden, että vain pienelaiset rakennus- ja korjaustyöt oli annettava asianomaisten, ylihallituksen alaisten sairaalain viranpitäjäin suoritettaviksi, jotavastoin kaikki muut rakennus- ja korjaustyöt oli suoritettava rakennuskonttorin toimesta;

lastensuojelulautakunnan valvonnan alaisten laitosten töihin nähden, että rakennuskonttorin tuli valmistella sekä omalla vastuullaan valvoa ja johtaa kaikkia kaupungissa tahi sen lähimmässä ympäristössä olevain rakennusten rakennus- ja korjaustöitä sekä kaikkia sellaisia vaativampia rakennusyrityksiä maaseudulla, jotka edellyttivät edeltäkäs in laadittuja, teknillisesti täydellisiä piirustuksia, seikkaperäisiä työselityksiä ja tarkkoja kustannusarvioita, jota vastoin pienet maatalousrakennukset (riihet, ladot y. m.) ja pienelaiset korjaustyöt oli käsiteltävä ja suoritettava lastensuojelulautakunnan omasta toimesta; sekä

maatalouslautakunnan hoidettaviksi annettujen maatilain rakennustöihin nähden, että lautakunnan, kuten tähänkin saakka, kokonaan oli huolehdittava niistä.

Tämän yhteydessä oli sairaalaylihallitus lausunut toivomuksenaan, että

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 30. 1. 205 §. — ²⁾ S:n 30. 1. 214 §. — ³⁾ S:n 20. 3. 559 §. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 12. 6. 1,822 §. — ⁵⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 37. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 14. 8. 1,292 §.

sairaalan vuosikatselmukset toimittaisi arkkitehti eikä rakennusmestari sekä että sairaalanjohtajalle ja sairaalatarkastajalle varattaisiin tilaisuus olla tällöin saapuvilla sekä että, milloin ehdotettuja vuosikorjausmäärärahoja budjetinkäsittelyssä vähennetään, nimenomaan ilmoitettaisiin, mitä ehdotettuja töitä ei ole suoritettava.

Veloitus rakennustöistä. Keskuskeittolan johtokunnan tehtyä kantelun sen johdosta että rakennuskonttori oli veloittanut keskuskeittolaa erinäisistä korjauksista suuremman määrän kuin määräraha, joka konttorin oman kustannusarvion perusteella oli merkitty budjettiin sekä että rakennuskonttori laski itselleen voittoa työnjohdosta maksetun lisäyksen muodossa, päätti ¹⁾ rahatoimikamari, että, kun jokin laitos saa toimeksi suorittaa jonkin työn toisen laitoksen tarpeisiin ja tätä työtä varten erityinen määräraha on merkitty budjettiin sen pääluokan kohdalle, johon puheenalaisen työn kustannukset kuuluvat, saa puheenalaista määrärahaa käyttää vain se laitos, joka suorittaa työn ja jonka siinä tapauksessa tulee vastata määrärahan käytöstä ja tilityksestä.

Kaupungin talojen korjauksia. Erinäisten raatihuoneen korjaustöiden suorittamiseen osoitti ²⁾ rahatoimikamari käyttövaroistaan 5,000 markkaa.

Niinikään osoitti ³⁾ kamari käyttövaroistaan kaikkiaan 7,700 markkaa lämmityslaitteiden kustantamiseksi tullilaitoksen kassakonttoriin, It. Satamakadun 6:een, sekä kaasu- ja sähkövoimajohtojen laittamiseksi tulli- ja pakkaahuoneelle. Samalla huomautettiin satamahallitukselle, että kaupunginvaltuuston päätöksen ⁴⁾ mukaan, sähkölaitoksen ehdottomasti on suoritettava kaupungin talojen sähköjohtotyöt.

Tullikamarin postipakettiosaston Katajanokalla käyttämän huoneiston sähkövalojohtojen täydentämiseksi rahatoimikamari myönsi ⁵⁾ 2,000 markkaa, mikä määrä oli suoritettava kamarin 1924 vuoden käyttövaroista.

Rakennuskonttoria kehoitettiin ⁶⁾ käytettävissään olevilla varoilla teettämään erinäiset poliisin koiratallin korjaustyöt.

Erinäisten köyhäinlaitotakunnan Sturekadun varrella olevan kansliahuoneiston sisustustöiden suorittamiseen osoitti ⁷⁾ rahatoimikamari käyttövaroistaan 7,000 markkaa.

Kaupunginkirjaston tarpeisiin Punavuorenkadun talosta n:o 22 vuokratun huoneiston korjauksia varten osoitti ⁸⁾ rahatoimikamari käyttövaroistaan 16,000 markkaa.

Jotta kävisi mahdolliseksi säilyttää koko vuodeksi Topeliuskadun ja Toukolan kansakoulutaloja varten tarvittava koksimmäärä, oli suoritettava erinäisiä töitä, joita varten rahatoimikamari käyttövaroistaan osoitti ⁹⁾ 3,000 markkaa.

Väliseinä teettämistä varten kunnallisen yhdenpäivänkoulun Salomoninkadun talossa n:o 1 käyttämään huoneistoon osoitettiin ¹⁰⁾ samoista varoista 4,600 markkaa.

3,500 markan lisämääräraha osoitettiin ¹¹⁾ niinikään rahatoimikamarin käyttövaroista erinäisten välttämättömien korjaustöiden teettämistä varten Sjötorpin kasvatustaloksessa.

Hyväksyen rakennuskonttorin laatiman ehdotuksen ent. tykistöpihan rakennuksen n:o II kuntoonpanettamiseksi oikeutti ¹²⁾ kamari konttorin tähän

¹⁾ Rkmin pöytäk. 5. 10. 1,543 §. — ²⁾ S:n 17. 7. 1,217 §. — ³⁾ S:n 5. 10. 1,542 §. — ⁴⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 209. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 7. 12. 2,169 §. — ⁶⁾ S:n 14. 8. 1,288 §. — ⁷⁾ S:n 14. 8. 1,299 §. — ⁸⁾ S:n 10. 7. 1,180 §. — ⁹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 30. 5. 1,722 §. — ¹⁰⁾ S:n 7. 8. 2,344 §. — ¹¹⁾ Rkmin pöytäk. 12. 6. 1,109 §. — ¹²⁾ S:n 9. 2. 278 §.

tarkoitukseen käyttämään 203,000 markkaa budjettiin tätä varten merkitystä määrärahaista. Tämän yhteydessä herätetty kysymys myöskin saman alueen rakennuksen n:o IV kuntoonpanettamisesta jätettiin toistaiseksi ratkaisematta. Sitten päätti ¹⁾ kamari, että edelleen 197,000 markkaa yllämainitusta määrärahaista sai käyttää asuntojen kuntoonpanettamiseksi puheenalaisen alueen kivitaloon, mitkä asunnot luovutettaisiin puhtaanapitolaitoksen palveluksessa oleville henkilöille.

Ent. tykistöpihalla olevan asuntoa vailla olevain henkilöjen irtaimiston säilytyspaikaksi luovutetun tavarasuojarakennuksen n:o 7 kuntoonpanettamista varten osoitti ²⁾ rahatoimikamari käyttövaroistaan 4,000 markkaa.

Rakennuskonttoria kehoitettiin ³⁾ teettämään erinäiset Konvalscenthem—Toipumakoti-yhdistykselle Boxbackasta luovutetun huvilan ulkokerjaustyöt.

Niinikään kehoitettiin ⁴⁾ rakennuskonttoria teettämään pesulaite Eteläsataman tullipaviljonkiin.

Uutta Suvilahden kasarin katon asfaltilla päällystystä varten osoitti ⁵⁾ rahatoimikamari käyttövaroistaan 1,000 markkaa.

Kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettiin ⁶⁾ suorituttamaan Ursinin kallion uimahuoneen välttämättömin maalaus sekä korjauttamaan eräs mainitun uimahuoneen seinä ja aikoi rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle esittää ⁷⁾, että työkustannukset, 10,000 markkaa, saisi suorittaa valtuuston käyttövaroista.

Niinikään aikoi kamari kaupunginvaltuustolta hankkia ⁸⁾ määrärahan erinäisiä Humallahden ja Mustikkamaan ⁷⁾ uimalaitosten korjaustöitä varten. Tämän yhteydessä päätti kamari ilmoittaa poliisimestarille ja rakennuskonttorille, että Skandinavian maiden väliset uimakilpailut toimeenpantaisiin Humallahden uimalaitoksella elokuun 18—19 p:nä ja kehoitettiin mainittuja viranomaisia valvomaan, ettei puheenalaisessa tapauksessa kattoa eikä siltoja kuormitettu niin että siitä koitui vaaraa yleisölle.

Uutisrakennuksia. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ilmoitettua meteorologiselle keskuslaitokselle teetetyn uutisrakennuksen valmistuneen, päätti ⁹⁾ rahatoimikamari ilmoittaa tästä yleisten rakennusten ylihallitukselle ja anoa, että toimitettaisiin rakennuksen katselmus, ja valittiin kaupungin-insinööri G. Lindqvist ja arkkitehti K. Hård af Segerstad edustamaan kaupunkia tässä tilaisuudessa.

Rahatoimikamari oikeutti ¹⁰⁾ rakennuskonttorin panettamaan kunnalliskodin uuden paviljongin rakennustyöt käyntiin.

Erinäisten liikennöitsijäin esityksen vuota- ja nahkakatoksen teettämisestä Katajanokalle rahatoimikamari epäsi ¹¹⁾, mutta kehoitettiin kaupungin yleisten töiden hallitusta aikanaan tekemään ehdotus tavarakatoksen rakentamiseksi tähän tarkoitukseen.

Rakennusten osto. Suomen ilmailiikennosakeyhtiön tarjottua kaupungin lunastettaviksi Palosaarella olevia rakennuksiaan ja laitteitaan, valtuutti ¹²⁾ rahatoimikamari kansliansa neuvottelemaan yhtiön kanssa sekä rakennuksista tarjoamaan 30,400 markkaa, minkä hintaisiksi kaupunginarkkitehti oli ne arvioinut.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 20. 3. 555 §. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 6. 6. 1,801 §. — ³⁾ S:n 25. 4. 1,358 §. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 13. 4. 697 §. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 8. 11. 3,213 §. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 6. 7. 1,167 §. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. siv. 49. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 17. 7. 1,216 §. — ⁹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 8. 11. 3,209 §. — ¹⁰⁾ S:n 29. 11. 3,412 §. — ¹¹⁾ Rkmin pöytäk. 13. 3. 516 §. — ¹²⁾ S:n 14. 12. 2,226 §.

Rahatoimikamari päätti ¹⁾ anoa kaupp- ja teollisuusministeriöltä, että kaksi valtion käyttämää sota-aikana Ruoholahteen teetettyä tavarakatosta luovutettaisiin kaupungille.

Myytyjä rakennuksia. Vallilassa olevan Roineentien varrella sijaitseva tavarakatos myytiin ²⁾ Helsingin puutavaraosakeyhtiölle 175,000 markan hinnasta, josta 50,000 markkaa oli maksettava käteisellä ja loput neljännesmaksuerin 3 vuoden aikana.

Käpylässä oleva lato myytiin herra C. Luningille 500 markasta ³⁾ ja Bölessä oleva navetta leski L. Lönnqvistille 100 markasta ⁴⁾.

Virutushuoneet. Rahatoimikamari päätti ⁵⁾ että virutushuoneet oli pidettävä avoinna kylmänä vuodenaikana klo 8:sta a. p. klo 5:een i. p. eikä klo 7:stä a. p. klo 6:een i. p.

Yleiset käymälät. Ehdotuksen että Kaisaniemen ja Kaivopuiston yleiset käymälät, jotka olivat tuottaneet kaupungille tappiota, suljettaisiin tammikuun 1 p:n ja toukokuun 1 p:n väliseksi ajaksi, rahatoimikamari epäsi ⁶⁾.

Piikkilanka-aidat. Kadunkatselmusmiesten ehdotettua, että piikkilangan käyttö kaupungin alueella kiellettäisiin, esitti ⁷⁾ rahatoimikamari vaaditussa lausunnossa maistraatille, ettei piikkilankaa sallittaisi käyttää sellaisilla paikoilla, joita yleisö liikennöi.

Malminkadun paloasema. Osa Malminkadun paloasemaa oli ⁸⁾ luovutettava sähkölaitokselle ala-aseman perustamista varten sinne.

Kunnalliskodin viljelyksien lisääminen. Kunnalliskodin johtaja anoi, että sen tarpeisiin luovutettaisiin erinäisiä viljelyksiä Koskenkylästä, koska maataloustuotteiden kulutus oli lisääntynyt. Rahatoimikamari ilmoitti ⁹⁾ periaatteessa myöntävänsä esitykseen, vaikka voimassa olevan vuokrasopimuksen tuli päättyä, ennenkuin puheenalainen maa voitiin luovuttaa kunnalliskodille.

Starensin tila. Rahatoimikamari kehoitti ¹⁰⁾ maatalouslautakuntaa ottamaan hoidettavakseen Starensin tilan ja siitä eroituttamaan tilaan kuuluvat, kaupungin ostamat vuokrapalstat.

Seinämaalauksia. Sittenkun taiteilijat E. Snellman ja O. Paatela olivat ilmoittaneet Kordelinin säätiöltä anoneensa kustannettavaksi al fresko seinämaalauksia aiheineen Välskärin kertomuksista kaupungin kirjaston Kallion haarakirjastoon ja säätiö tuntui halukkaalta myöntymään heidän anomukseensa, päätti ¹¹⁾ rahatoimikamari herroille Snellmanille ja Paatelalle lausua toivomuksenaan, että säätiö myöntyisi heidän anomukseensa.

Korvaus huonosta hoidosta. Sittenkun rahatoimikamari Turun hovioikeudessa oli vaatinut vapaah. A. Ramsayn perillisten velvoittamista kaupungille maksamaan korvausta 13,450 markkaa vapaah. Ramsaylla vuokralla olleen Reimarsin tilan huonosta hoidosta, oli ¹²⁾ hovioikeus huhtikuun 24 p:nä antamallaan tuomiolla hylännyt kamarin vaatimuksen ja velvoittanut kaupungin vapaah. Ramsayn perillisille 1,200 markalla korvaamaan heidän oikeudenkäyntikulunsa.

Halkotarha. Sairaalaylihallituksen anomus 10,600 markan määrärahan myöntämisestä Marian sairaalan Ruoholahdessa olevan halkotarhan kuntoonpanettamiseksi evättiin ¹³⁾ mutta oikeutettiin sairaalaylihallitus yksissä

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 14. 3. 879 §. — ²⁾ S:n 25. 4. 1,360 §, 30. 5. 1,714 § ja 12. 9. 2,584 §; ks. myös tätä kert. siv. 50. — ³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 25. 4. 1,339 §. — ⁴⁾ S:n 19. 9. 2,701 §. — ⁵⁾ S:n 31. 12. 3,720 §. — ⁶⁾ S:n 19. 12. 3,623 §. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 16. 11. 2,061 §. — ⁸⁾ S:n 9. 11. 1,958 §. — ⁹⁾ S:n 30. 10. 1,825. — ¹⁰⁾ S:n 6. 7. 1,162 §. — ¹¹⁾ S:n 18. 5. 888 §. — ¹²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 2. 5. 1,385 § ja rkmin pöytäk. 15. 5. 858 §; ks. 1922 vuod. kert. siv. 240. — ¹³⁾ Rkmin pöytäk. 27. 3. 579 §.

neuvoin kaupungin yleisten töiden hallituksen kanssa ladotuttamaan Marian sairaalan tarpeisiin ostetut halot jollekin rakennuskonttorin hallussa olevalle Ruoholahden alueelle.

Kadun nimittäminen. Osuuskunta Suomen messut ehdotti, että Merimieskadun Laivuririnteen ja Yrjönkadun välinen jatko saisi nimekseen Messukatu, mutta epäsi ¹⁾ rahatoimikamari esityksen, koska kadun virallinen nimi oli Merimieskatu ja oli todennäköistä, että messut vastedes siirrettäisiin toiseen paikkaan.

Alppilan hiihtomäki. Rahatoimikamari antoi asiamiehellensä M. Wilskmanille toimeksi ajaa kaupungin asiaa kaupunginvaltuuston kysymystä Alppilan hiihtomäen ottamisesta kaupungin haltuun ²⁾ ratkaisemaan asettamassa sovintolautakunnassa, ja oikeutettiin ³⁾ hänet mäestä tarjoamaan mahdollisimman alhainen hinta, ei kuitenkaan 20,000 markkaa enempää, sillä ehdolla että Helsingin hiihtoklubi panetti mäen kuntoon, ja oli hänen samalla huomautettava sovintolautakunnalle, ettei sen asiana ollut lausua mieltään mäen vastaisesta käytöstä.

Väliaikainen lihantarkastusasema. Lääkintöhallitus oli anonut, että kaupunki valtion kustannuksella rakennettavan väliaikaisen lihantarkastusaseman paikaksi maksutta viideksi vuodeksi luovuttaisi n. 40 m²:n laajuisen alueen Eteläsataman pohjoisella laiturinhaaralla olevan tavarasuojan pohjoispuolelta. Rahatoimikamari päätti ⁴⁾ lääkintöhallitukselle ilmoittaa, että valtio sai teettää mainitun väliaikaisen aseman joko Eteläsataman eteläisellä laiturinhaaralla olevan pohjoisen tavarasuojan pohjoispäähän tai myöskin Länsirannan tontin n:o 10 pihamaalle, mikä viimeksi mainittu paikka kuitenkin voitiin luovuttaa vain toistaiseksi.

Kaupungintalo. Koska verotusvalmistelukunta oli tehnyt kantelun kansliahuoneistossa vallitsevasta huonosta ilmasta, kehoitti ⁵⁾ rahatoimikamari keskuskeittolan johtokuntaa järjestämään täysin riittävän ilmanvaihdon keittiön käyttämissä kellarihuoneissa.

Sittenkun tilastokonttori oli tehnyt kantelun kaupungintalon ullakolla vallitsevasta epäjärjestyksestä, jossa osa konttorin julkaisuvaraa oli säilytettynä, kehoitti ⁶⁾ rahatoimikamari rakennuskonttoria ja talonisännöitsijä J. Lindlöfiä viipymättä ryhtymään toimenpiteisiin valituksenalaisten epäkohtain poistamiseksi.

Asuntoja kaupungin virkamiehille. Sittenkun Osakeyhtiö Virkamiesasuntoja, Sampsantie 40, joka osakkeilleen rakennutti 35 1—3 huonetta ja keittiön käsittävää huoneistoa, oli tarjonnut kolmatta osaa mainituista huoneistoista kaupungin virkamiehille, päätti ⁷⁾ rahatoimikamari kuulutuksella ilmoittaa asuinhuoneistoja yhtiön taloissa olevan kaupungin virkamiesten saatavissa.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kaupungin tilapäisen luoton järjestäminen. Norjan Keskuspankilla vuonna 1921 otetun ⁸⁾ 10,000,000 markan suuruisen lainan takaisinmaksamiseksi ja 200,000 £:n (alkujaan 300,000 £) ⁹⁾ suuruisen lainan uusimiseksi 50,000 £:n

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 3. 4. 634 §. — ²⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 24. — ³⁾ Rkmrin pöytäk. 16. 3. 544 ja 545 §. — ⁴⁾ S:n 6. 7. 1,166 §. — ⁵⁾ Rkmrin jstu pöytäk. 7. 3. 807 §. — ⁶⁾ S:n 8. 11. 3,212 §. — ⁷⁾ S:n 12. 6. 1,869 §. — ⁸⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 274. — ⁹⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 242.

lyhennyksin oli ¹⁾ valtiolta anottava luottoa 20,000,000 markkaa 7½ %:n koroin; sittemmin saatiin ²⁾ valtiolta 18,000,000 markan vekselilaina kolmeksi kuukaudeksi.

Varojen hankkimiseksi 85,000 £:n määräisen (alkujaan 100,000 £) ³⁾ sekä toisen 40,000 £:n suuruisen vekselin lunastamista varten otettiin ⁴⁾ valtiolta 20,600,000 markan laina.

Rahatoimikamari päätti ⁵⁾ Amsterdamissa olevalta toiminimeltä Stéen frères ottaa vekseliluottoa 100,000 £:a vuodeksi 7¼ %:n koroin sekä Suomen pankin takuuta vastaan ¼ %:n provisioin.

Kuntien yhteinen ulkomainen laina. Sittenkun oli herätetty kysymys suurehkon ulkomaisen lainan ottamisesta kaupunkien tarpeisiin, jolloin ne sitoutuisivat ominaistakuuseen lainasta ja valtio sen ohessa antaisi vakuuden sen takaisinmaksamisesta, oli Suomen kaupunkiliitto kutsunut koolle kaupunkien edustajat lokakuun 20 p:ksi, ja valitsi ⁶⁾ rahatoimikamari kaupungin johtaja A. Castrénin kaupungin edustajaksi.

Ulkomainen lainan vakuus. Kunnallinen keskustoimisto lähetti ⁷⁾ jäljennöksen Lontoossa olevan The Trade Facilities Act Advisory Committee nimisen viranomaisen kirjelmästä, jonka mukaan Englannin hallitus oli saanut valtuuden antaa vakuuksia sellaisista pääomista ja sellaisten lainain koroista, joita m. m. ulkomaiset kunnat olivat ottaneet sellaisten töiden teettämistä varten, jotka tarkoittavat pääoman sijoitusta, edellyttäen että ne olivat omiansa vähentämään työttömyyttä Englannissa.

Obligatioiden arvonta. 1923 vuoden kuluessa arvottiin seuraava määrä kaupungin obligatiolainoihin kuuluvia obligatioita: marraskuun 1 p:nä 5 %:n lainasta vuodelta 1876 25 obligatiota à Smk 1,000:—, 75 obligatiota à Smk 500:— ja 65 obligatiota à Smk 200:—; marraskuun 1 p:nä 4½ %:n lainasta vuodelta 1892 5 obligatiota à Smk 5,000:— ja 21 obligatiota à Smk 1,000:— ja 30 obligatiota à Smk 500:—; helmikuun 1 p:nä 3½ %:n lainasta vuodelta 1898 3 obligatiota à Smk 5,000:—, 6 obligatiota à Smk 2,000:—, 9 obligatiota à Smk 1,000:— ja 12 obligatiota à Smk 500:—; helmikuun 1 p:nä 4 %:n lainasta vuodelta 1900 3 obligatiota à Smk 5,000:—, 6 obligatiota à Smk 2,000:—, 4 obligatiota à Smk 1,000:— ja 10 obligatiota à Smk 500:—; kesäkuun 1 p:nä 4 %:n lainasta vuodelta 1902 175 obligatiota à Smk 500:—. Arvottavaksi määrätyn obligatioluvun sijasta kaupunki lunasti: 4½ %:n lainaa vuodelta 1909 60 obligatiota à Smk 2,515:—; 4½ %:n lainaa vuodelta 1911 76 obligatiota à Smk 2,515:— ja 95 obligatiota à Smk 503:—; 5 %:n lainaa vuodelta 1913 203 obligatiota à Smk 536:—; 5 %:n lainaa vuodelta 1916 20 sitoumuskirjaa à Smk 25,000:—; 5 %:n lainaa vuodelta 1917 12 obligatiota à Smk 10,000:—, 10 obligatiota à Smk 5,000:— ja 13 obligatiota à Smk 1,000:—; ensimmäistä 5½ %:n lainaa vuodelta 1919 10 obligatiota à Smk 10,000:—, 10 obligatiota à Smk 5,000:— ja 51 obligatiota à Smk 1,000:—; toista 5½ %:n lainaa vuodelta 1919 57 obligatiota à Smk 1,000:— ja 10 obligatiota à Smk 500:—; sekä 7 %:n lainaa vuodelta 1922 260 obligatiota à Smk 5,000:—.

Kaupungin obligatioiden osto ulkomailla. Rahatoimenjohtaja valtuutettiin ⁸⁾ ostamaan: 1) kaupungin 1892—1902 vuosien lainoihin kuuluvia obligatioita kotimaisessa rahassa, jolloin korkeimpana hintana oli pidettävä sitä

¹⁾ Rkmin pöytäk. 10. 7. 1,078 §. — ²⁾ S:n 31. 7. 1,270 §. — ³⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 242. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 20. 11. 2,094 §. — ⁵⁾ S:n 25. 9. 1,451 §. — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10. 10. 2,885 §. — ⁷⁾ S:n 19. 6. 1,879 §. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 13. 3. 509 §.

markkinahintaa, mikä puheenalaisilla obligatioilla todennäköisesti olisi, jos niiden korko olisi 1.5 % enemmän kuin todellisuudessa oli laita; 2) 1902 vuoden lainaan kuuluvia obligatioita Ranskassa enintään 68 %:n hinnasta Ranskan frangeissa; sekä 3) 1909 ja 1911 vuoden lainoihin kuuluvia obligatioita enintään 52 %:n hinnasta punnissa. Sittemmin oikeutettiin¹⁾ rahatoimenjohtaja tähän tarkoitukseen käyttämään kaupungin hallussa olevia obligatioita sekä vaihtamaan lahjoitusrahastojen pääomaan kuuluvia tuollaisia obligatioita toisiin valtion tai kaupungin samanarvoisiin obligatioihin.

Käsitellessään herätettyä kysymystä kaupungin vuosina 1909 ja 1911 ottamien obligatiolainain muuntamisesta päätti²⁾ rahatoimikamari lähettää pankinjohtaja L. Ehrnroothin Lontooseen neuvottelemaan kaupungin raha-asiajn järjestämisestä ylipäänsä. Pankinjohtaja Ehrnrooth oli sittemmin Lontoossa olevalta toiminimeltä Willamson, Fawcett & Stirling tiedustellut mahdollisuuksia saada tarvittavaa luottoa kaupungin obligatioiden ostoa varten ja oli mainittu toiminimi ilmoittanut suostuvansa puheenalaisia obligatioita ostamaan 15,000 £:n määrään siten, että toiminimi piti ostetut obligatiot vakuutena ja että kaupunki käteisellä suoritti 15 % mainitusta puntamäärästä sekä maksoi toiminimelle korkoa sen tähän tarkoitukseen käyttämälle määrälle 6½ %. Kaupunginjohtaja oli tämän jälkeen valtuuttanut toiminimen mainituin ehdoin ostamaan kaupungin sekä 1909 että 1911 vuoden lainoihin kuuluvia obligatioita enintään 62%:n kurssin mukaan sekä toiminimelle lähettänyt 2,250 £:a, mitkä toimenpiteet rahatoimikamari hyväksyi³⁾. Sittemmin ilmoitti mainittu toiminimi ostaneensa 1909 vuoden obligatioita 400 £:n määrään 61¼% kurssin mukaan ilman kuponkia sekä että vuoden 1911 obligatioita 600 £:n määrään oli tarjottu toiminimelle 62¾ %:n kurssin mukaan, minkä tarjouksen rahatoimikamari hyväksyi⁴⁾, minkä ohessa toiminimi oikeutettiin ostamaan obligatioita enintään 63 %:n kurssiin.

Rahatoimikamari päätti⁵⁾ ostaa 200 obligatiota 1902 vuoden lainaa 340 frangin hinnasta kultakin.

Rahatoimenjohtaja oikeutettiin⁶⁾ ostamaan rajoittamaton määrä obligatioita 1920 vuoden lainaa, joka kokonaisuudessaan erääntyi maksettavaksi vuonna 1925 97%:n kurssiin.

Lunastettujen korkolippujen tarkastus. Revisionikonttori oli tehnyt⁷⁾ muistutuksen sen johdosta että kaupungin ainoastaan Suomen markan mää räisiin obligatioihin kuuluvien lunastettujen korkolippujen n. k. pilkutus oli rahatoimikamarin päätöksen⁸⁾ mukaan lakkautettu, mutta ei muistutus aiheuttanut toimenpidettä kamarin puolelta.

Toimenpiteitä Ranskassa takavarikoidun saamisen perimiseksi. Darmstädter und Nationalbank Kommanditgesellschaft auf Aktien niminen pankki ilmoitti, että Ranskan valtio erinäisten Versaillesin rauhanteon määräysten perusteella oli takavarikoinut ja siirtänyt Saksan vahingonkorvaustilille kaupungin pankilta olevan saatavan 21,023 Ranskan frangia, jotka olivat sijoitettuina erääseen Pariisiin pankkiin. Saksan valtio oli saksalaiselle pankille maksanut korvauksena tästä 171,300 Saksan markkaa, minkä määrän mainittu pankki tarjosi suorituksena kaupungille. Kun tämän tarjouksen hyväksyminen kuitenkin käytännössä tietäisi, että kaupunki tappiona saisi poistaa

1) Rkmin pöytäk. 20. 3. 551 §. — 2) S:n 27. 3. 587 §. — 3) S:n 22. 5. 898 §. — 4) S:n 29. 5. 991 §. — 5) S:n 31. 7. 1,271 §. — 6) S:n 20. 11. 2,095 §. — 7) S:n 30. 11. 2,126 §. — 8) Rkmin jstn pöytäk. 14. 8. 2,418 §.

koko saatavan, päätti ¹⁾ rahatoimikamari ulkoasiainministeriöltä anoa ryhdyttäväksi toimenpiteisiin kaupungin oikeuden valvomiseksi.

Annettuja lainoja. Koska Helsingin makasiinosakeyhtiön ei ollut onnistunut myydä niitä sitoumuskirjoja, joista kaupunki oli mennyt takuuseen, myönsi ²⁾ rahatoimikamari yhtiölle vekselilainaa 1,500,000 markkaa kolmeksi kuukaudeksi 9 %:n koroin. Edelleen myönnettiin ³⁾ yhtiölle käyttämättä olevista kaupungin vuonna 1920 ottaman obligatiolainan osista 2,500,000 markan laina 8¼ %:n korkoa vastaan ja 6 kuukauden irtisanomisajoin kaupungin puolelta, oikeuttamalla yhtiö kokonaan tai osaksi maksamaan laina takaisin 2 kuukauden kuluttua irtisanomisesta yhtiön puolelta.

Rahatoimikamari myönsi ⁴⁾ Mankala fors aktiebolag yhtiölle korottoman 10,000 markan lainan kuuden kuukauden irtisanomisajoin verojen maksamista varten sekä osoitti lämän rahamäärän käyttövaroistaan.

Asunto-osakeyhtiö Tyynelle myönnettiin ⁵⁾ 40,000 markan laina kolmatta kiinnitystä vastaan sekä kuoletettavaksi 15 vuoden kuluessa ja Suomen pankin alinta diskonttokorkoa vastaavin koroin kuitenkin edellyttäen, että yhtiön osakepääoma korotettiin 80,000 markkaan ja tarjottu vakuus havaittiin riittäväksi.

Rahatoimikamari myönsi ⁶⁾ lastentarhanjohtajatar H. Bengelsdorffille 115,000 markan lainan kaupungin lahjoitusrahastojen varoista Asunto-osakeyhtiö Aamutähden osakkeiden ostoa varten Suomen pankin alinta diskonttokorkoa vastaavin koroin, ei kuitenkaan 6 %:a vähempää eikä 10 %:a enempää ja 15 vuoden kuoletusajoin, sillä ehdolla, että kaupunki sai häneltä vuokrata viideksi vuodeksi huoneiston hänen voimassa pitämänsä lastentarhan tarpeisiin enintään 17,000 markan vuotuisesta vuokrasta.

Neiti T. Soldanille vuonna 1920 kolmeksi vuodeksi hänen voimassapitämänsä Grankullan lastenhoito-opistoa varten kaupungin lahjoitusrahastojen varoista annettu laina 150,000 markkaa pitennettiin ⁷⁾ toistaiseksi kuuden kuukauden irtisanomisajoin ja 8 %:n koroin, toukokuun 1 p:stä lukien.

Kiinnityksen postpositiioni myönnettiin ⁸⁾ kirvesmies K. A. Frimanille Käpylän korttelin n:o 868 tonttiin n:o 18 nähden.

Lisämaksu rakennusvelvollisuuden laiminlyömisestä. Arkkitehti K. Malmström oikeutettiin ⁹⁾ Tempelikadun tontista n:o 10, rakennusmestari E. Lindstedt Roosavillakadun tontista n:o 19 ja Osakeyhtiö Töölönkatu 10 Töölönkadun tontista n:o 10 suorittamaan heiltä velottu lisämaksu rakennusvelvollisuuden laiminlyömisestä kolmessa erässä.

Korkokysymyksiä. Rahatoimikamari päätti ¹⁰⁾, että, milloin asianomaiset tontinomistajat eivät säädettynä aikana suorittaneet heidän maksettavakseen määrättyä lisämaksua rakennusvelvollisuuden laiminlyömisestä, oli rahamäärälle luettava korkoa 10 % erääntymispäivästä.

Kumoamalla marraskuun 6 p:nä 1890 ¹¹⁾ tekemänsä päätöksen päätti ¹²⁾ rahatoimikamari, että laiminlyöäessä säädettynä aikana suorittaa tontinhinta, oli korkoa erääntyvälle rahamäärälle kannettava 10 %.

Rahatoimenjohtaja J. Helo ehdotti, että korko lainoille, joita kaupungin lahjoitusrahastojen varoista oli annettu vanhemmille taloille kiinnitystä vastaan korotettaisiin ja erät lainat sanottaisiin irti, jotta kaupunki voisi

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 14. 12. 2,213 §. — ²⁾ S:n 25. 9. 1,449 §. — ³⁾ S:n 30. 11. 2,127 §. — ⁴⁾ S:n 10. 4. 665 §. — ⁵⁾ S:n 8. 5. 789 §. — ⁶⁾ S:n 17. 4. 702 §. — ⁷⁾ S:n 16. 10. 1,689 §; ks. 1920 vuod. kert. siv. 243. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 30. 11. 2,124 §. — ⁹⁾ S:n 4. 12. 2,143 ja 2,144 §§ ja 14. 12. 2,212 §. — ¹⁰⁾ S:n 6. 11. 1,950 § ja 18. 12. 2,260 §. — ¹¹⁾ Ks. 1890 vuod. kert. siv. 117. — ¹²⁾ Rkmrin pöytäk. 13. 11. 2,043.

suuremmassa määrin antaa lainoja uutisrakennuksia varten. Rahatoimikamari kehoitti ¹⁾ rahatoimikonttoria ryhtymään neuvotteluihin lainanottajain kanssa koron korottamisesta siten, että se 1924 vuoden alusta vastaisi Suomen pankin alinta diskonttokorkoa, ja oli lainat, milloin hyvällä ei saatu sopimusta aikaan, sanottava irti.

Veroäyryn suuruus. Rahatoimikamari vahvisti ²⁾ veroäyryn suuruuden 8:65 markkaksi, mistä määrästä ensimmäisessä kannannassa oli kannettava 2:65 markkaa ja kussakin seuraavassa 2 markkaa.

Tuulaaki. Valtioneuvosto määräsi ³⁾ tammikuun 4 p:nä, että kaupunki vuoden varrella sai tuulaakimaksuna kantaa 2 % tuulaakiverotuksen alaisen tavaran tullimaksusta.

Vapautus kunnallisveroista. Valtioneuvosto päätti ⁴⁾ joulukuun 18 p:nä 1922, että Saksan lähetystön vastedes ehkä omistama kiinteistö on oleva vapaa veroista kaupungille, jos Berliinissä noudatetaan samaa menettelyä Suomen lähetystön kiinteistöön nähden.

Ehdotettu suurten asuntojen verotus. Sittenkun rahatoimenjohtaja J. Helo oli laatinut ehdotuksen laiksi asuntoylellisyysverosta ja asiamies oli antanut siitä lausunnon, päätti ⁵⁾ rahatoimikamari, ettei laadittu ehdotus anna aihetta toimenpiteisiin kamarin puolelta, koska sen ankaria määräyksiä ei tšekäläisissä oloissa voinut soveltaa ja ylenmäärin suurten asuntojen verotus sellaisessa laajuudessa, kuin täällä voitiin toimeenpanna, ei johtaisi tarkoitettuun tulokseen. Ja kun sosialilautakunta mainitusta ehdotuksesta antamassaan lausunnossa puolestaan oli ehdottanut kannettavaksi kiinteistöveroä ja sen yhteydessä lievempää veroä lioista asuinhuoneista, oli kamari sitä mieltä, ettei tätäkään verotusmuotoa voitaisi toteuttaa, minkä vuoksi ja kun kysymys kiinteistöveron kantamisesta korotettujen tonttiveromaksujen muodossa, minkä verotusmuodon katsottiin paremmin johtavan toivottuun tulokseen, oli valmisteltavana, ei sosialilautakunnankaan ehdotus antanut aihetta toimenpiteisiin.

Satamamaksujen alennus. Saksalaisen höyrylaivan Rügenin asiamiehet olivat, viitaten joulukuun 3 p:nä 1921 vahvistetun satamatariffin 6 §:n määräyksiin sellaisten laivain satamamaksujen alennuksesta, jotka harjoittivat säännöllistä liikennettä, anoneet takaisin maksettavaksi 30 % mainitun laivan vuoden varrella suorittamista satamamaksuista. Rahatoimikamari havaitsi tosin mainittujen määräysten koskevan vain kotimaisia laivoja, mutta koska Suomen ja Saksan välisen, huhtikuun 21 p:nä 1922 tehdyn ja asetuksella helmikuun 9 p:ltä 1923 ratifioidun taloudellisen sopimuksen 12 §:n säännöksen mukaan saksalaiset laivat oli määrätty kotimaisten veroisiksi laiturien ja satamalaitteiden käyttöön nähden, päätti ⁶⁾ kamari määrätä maksettavaksi puheenalaisen 8,093:15 markan määrän.

Tuloja maaveroista. Sittenkun Uudenmaan läänin maaherra oli pyytänyt maistraatilta selvitystä sen johdosta, että valtion menosääntöön nimikkeen Kaupunkien vapaudet kohdalle oli merkitty 12,016 markkaa, mikä määrä nähtävästi ⁷⁾ oli aiottu maksettavaksi Helsingin kaupungille, päätti rahatoimikamari, jolta maistraatti oli vaatinut lausuntoa asiasta, ilmoittaa, että kaupungin tulosääntöön oli merkitty 4,500 markkaa veroja lahjoitetuista tiloista, mikä erä yksinään saattoi vastata puheenalaista valtion budjetin menoerää,

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 21. 12. 2,267 §. — ²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 17. 7. 2,181 §. — ³⁾ S:n 31. 1. 365 §. — ⁴⁾ S:n 17. 1. 144 §. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 6. 2. 235 §. — ⁶⁾ S:n 14. 12. 2,220 §. — ⁷⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 10. 10. 2,873 §; ks. myös Helsingin kaupunkia koskevia asetuksia siv. 10.

mutta oli kaupunki aina kantanut tämän veron välittömästi asianomaisilta vuokraajilta. Kaupungin edellämainitunlaisia etuoikeuksia koskevat asiakirjat olivat säilytettyinä maistraatin arkistossa.

Velkakirjojen kiinnitys. Rahatoimikamari päätti ¹⁾ sellaisten velkakirjain kiinnitykseen nähden, jotka oli annettu säädetyin rakennusvelvollisuuden täyttämisen vakuudeksi, ettei sellaisissa tapauksissa, jolloin asiamies kaupunginjohtajan kanssa neuvoteltuaan katsoi sen sopivaksi, tarvinnut puheenalaisia velkakirjoja kiinnittää, vaan voitiin velkakirjojen ja niissä mainitun rakennusvelvollisuuden vakuutena hyväksyä saman tai suuremman määräisiä haltijalle asetettuja ja tonttiin kiinnitettyjä velkakirjoja, jotka pantattiin kaupungille.

Asiamies oikeutettiin ²⁾ myöntämään myöhemmäksi siirtämisoikeus kiinnityksiin nähden, jotka kaupungille oli annettu erinäisille omankodinrakentajille annettujen kuoetuslainain vakuudeksi, sillä ehdolla, että ensimmäinen kiinnitys oli enintään määrätyn, kussakin tapauksessa ilmoitetun rahamäärän suuruinen.

Sairaalamaksujen veloitus. Sairaalaylihallitusta kehoitettiin ³⁾ vastedes menettelemään siten, että laskuihin sairaalamaksujen veloituksesta voitiin tehdä merkintä siitä, kenen henkilön asiana oli vastata maksun suorituksesta.

Oikeus menoerien hyvittämiseen. Rahatoimikamari päätti ⁴⁾ kassa- ja tililaitosjohtosäännön 3 §:n nojalla oikeuttaa sairaalaylihallituksen hyvittämään ruuasta olevia menoeriä myydyistä ruuan tähteistä kertyvillä rahamäärillä, kuitenkin sillä ehdolla, että budjettiehdostusten perustelussa ilmoitetaan puheenalaisen tulon arvioitu määrä.

Puhtaanapitolaitoksen kirjanpito. Sittenkun rahatoimikamari oli asettanut ⁵⁾ komitean laatimaan ehdotusta puhtaanapitolaitoksen kirjanpidon uudestaanjärjestämiseksi kokonaisuudessaan ja komitean puheenjohtajaksi valinnut kanslianjohtaja J. W. Andersinin sekä jäseniksi johtaja J. Sjöholm ja kaupunginkamreeri P. J. Björkin, oli komitea antamassaan mietinnössä esittänyt mainitun suuntaisen ehdotuksen, minkä ohessa puhtaanapitohallitus oli tehnyt esityksen erityisen tiliviraston perustamisesta puhtaanapitolaitosta varten. Rahatoimikamari epäsi ⁶⁾ viimeainitun esityksen ja vaati puhtaanapitohallitukselta lausuntoa komitean ehdotuksesta.

Kaupungin laitosten velvollisuus suorittaa korkoa ja kuoetusta niihin sijoitetuille pääomille oli ⁷⁾ tarkemmin vahvistettava määräyksillä, joiden laatiminen annettiin rahatoimenjohtaja J. Helon toimeksi, minkä jälkeen kysymys oli annettava komitean käsiteltäväksi.

Kaupungin kassavarojen sijoitus. Rahatoimikamari päätti ⁸⁾ että kaupungin kassavarat oli sijoitettava pankkeihin, joissa kaupunki nautti luottoa sekä että varojen sijoittamiseen pankkilaitoksiin, joihin kaupunki ei aikaisemmin ollut varoja sijoittanut, oli hankittava kamarilta lupa.

Elintarvelautakunnan tilit. Revisionkonttori oli huomauttanut, ettei kaupungin kirjanpidossa ollut otettu huomioon elintarvelautakunnan rahatoimikamarille luovuttamaa kalustoa, jonka kirjanpitoarvo oli 34,700: 55 markkaa, mistä kalustosta eri virastoille ja laitoksille sittemmin oli annettu kalustoa 19,858: 70 markan arvosta, jotavastoin kalustoa 4,791: 85 markan arvosta oli siirretty tarveainearvostoon; lautakuntaa ei myöskään kaupungin kirjanpidossa ollut hyvitetty kalustosta, jonka se, ennenkuin se lopetti toimintansa, oli myy-

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 2. 5. 1,424 §. — ²⁾ S:n 30. 5. 1,706 §. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 23. 10. 1,797 §. — ⁴⁾ S:n 30. 10./1,833 §; vrt. tätä kert. siv. 93. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 24. 1. 304 §. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 4. 12. 2,154 §. — ⁷⁾ S:n 18. 9. 1,426 §. — ⁸⁾ S:n 8. 5. 794 §.

nyt erinäisille kaupungin virastoille ja jonka kirjanpitoarvo oli 6,838:10 markkaa. Siten oli elintarvelautakunnan voitosta 41,538:65 markkaa käytetty kaupunginvaltuuston luvatta ja lautakunnan kirjoihin merkitty voitto oli ilmoitettu todellista pienemmäksi, minkä johdosta revisionikonttori vaati, että tässä suhteessa tehtäisiin korjaus. Rahatoimikamari epäsi¹⁾ vaatimuksen, joka tunnustettiin muodollisesti oikeaksi, koska ei näyttänyt olevan syytä purkaa elintarvelautakunnan tilinpäätöstä.

Lastensuojelulautakunnan saatavien periminen. Köyhäinhuitolautakunta oli katsonut, että lastensuojelulautakunnan, otettuaan hoidettavikseen sellaiset köyhäinhuoidon aikaisemmin huollamat lapset, joita hoidettiin oman kodin ulkopuolella, myöskin olisi otettava suoritettavakseen tästä hoidosta kaupungille ehkä tulevan korvauksen periminen, jota vastoin lastensuojelulautakunnan mielestä mainittu tehtävä edelleen oli köyhäinhuitolautakunnan asiana. Riitakysymys alistettiin rahatoimikamarin harkittavaksi ja ratkaistavaksi ja päätti²⁾ kamari että lastensuojelulautakunnan huollettavikseen ottamien lasten hoitokustannusten korvaus oli köyhäinhuitolautakunnan perittävä, kunnes lastensuojelulautakunnan johtosääntö oli vahvistettu. Saatuaan tiedon päätöksestä pidatti³⁾ köyhäinhuitolautakunta itselleen oikeuden kussakin tapauksessa ratkaista oliko ja minkä määräisenä veloitus tehtävä.

Raitiotiekäyttöä varten annetun sähkövoiman maksu. Rahatoimikamarin asettama komitea⁴⁾ oli kamarille lähettänyt ehdotuksen siksi hinnaksi, mikä Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön olisi suoritettava sähkölaitokselle toimitetusta sähkövoimasta sekä maaliskuun 5 p:nä 1914 sähkölaitoksen ja mainitun yhtiön keskenään tekemän sopimuksen 2 §:n muutokseksi, mitkä ehdotukset kaupungin teknillisten laitosten hallitus ja yhtiö olivat hyväksyneet. Rahatoimikamari hyväksyi⁵⁾ sopimuksen muutosehdotuksen olemaan voimassa viisi vuotta, tammikuun 1 p:stä 1923 lukien, seuraavana:

2 §. Raitiotiekäyttöä varten tarvittavasta sähkövoimasta suorittaa yhtiö

a) enintään 3 miljoonan kilowattitunnin vuosikulutuksesta sellaisen hinnan kilowattitunnilta, joka on sähkölaitoksen oma kustannus kilowattitunnilta raitiotien käyttöä varten tuotetusta voimasta lisätynä 10 %:lla.

b) vuoden varrella 3 miljoonaa ylittävästä ja enintään 5 miljoonaa kilowattituntiin nousevasta kulutetusta määrästä sellaisen hinnan, joka 3 %:lla alittaa a) kohdassa mainitun hinnan.

c) vuoden varrella 5 miljoonaa kilowattituntia ylittävän määrän kulutuksesta sellaisen hinnan, joka alittaa 4 %:lla a) kohdassa mainitun hinnan.

Sähkölaitoksen valmistuskustannus kilowattitunnilta sähkövoiman tuottamisesta raitiotiekäyttöä varten lasketaan siten, että erinäisistä laitoksen vuosikertomuksessa mainituista voitto- ja tappiutilin eristä otetaan määrätyt prosentit, nimittäin

hallintokustannuksista	10 %
käyttö- ⁶⁾	» 100 %
jakelu- »	5 %
sekalaisista menoista	60 %

kuoletuksesta ja koroista 50 %, minkä jälkeen siten saatujen määrien summa

¹⁾ Rkmin pöytäk. 10. 9. 1,415 §. — ²⁾ S:n 20. 3. 566 §. — ³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 11. 4. 1,152 §. — ⁴⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 285. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 9. 1. 40 §. — ⁶⁾ Mukaanlukien vesivoimalla tuotetun voiman kustannukset.

jaetaan pääasemalta annettujen tehokkaitten kilowattituntien määrällä ja osamäärä lisätään 10 %:lla, joka vastaa muuntamistappiota.

Maksu suoritetaan kuukausittain.

Korvaus veronkannosta. Uudenmaan läänin maaherra ilmoitti¹⁾ valtiovarainministeriön lokakuun 2 p:nä myöntäneen kaupungille enintään 120,000 markan määrän 1921 vuoden tulo- ja varallisuusveron kannon kustannusten suorittamiseksi.

Kaupungin osuus poliisilaitoksen kustannuksista vuonna 1922, 4,643,731: 70 markkaa, oli²⁾ valtiolle suoritettava.

Kavallettuja varoja. Sittenkun oli havaittu Mosabackan postitoimistonhoitajan V. Mandelinin tehneen itsensä syypääksi postitse toimitettaviksi annettujen varain anastukseen, päätti³⁾ rahatoimikamari maaherralle ilmoittaa, ettei kahta Malmin kruununnimismiehen konttorista toimitettua postilähetystä ulosottovaroineen, kaikkiaan 22,183: 05 markkaa, tilityksineen ja palautuvine verolippuineen ollut saapunut kaupungille.

Voimäärän hintaa koskeva riita. Sittenkun Helsingin kaupungin voikonttori Voinvientiosuuskunta Valiolta huhtikuun lopulla 1919 oli tilannut erään voimäärän, oli osuuskunta vaatinut maksua 175 drittelistä voita 56,683: 25 markkaa korkoineen. Kaupunki oli osuuskunnalle suorittanut 18: 50 markkaa kilolta, eli tilauksen aikaisen korkeimman hinnan, mutta oli kieltäytynyt suorittamasta mitä osuuskunta sen lisäksi oli vaatinut. Sittenkun riita-asia oli saatettu raastuvanoikeuden käsiteltäväksi, oli oikeus syyskuun 2 p:nä 1922 antamallaan päätöksellä, siihen nähden että tilaus oli toimitettu vasta sittenkun voin kauppa oli tullut vapaaksi ja kun sopimusta hinnasta ei ollut tehty, velvoittanut kaupungin maksamaan vaaditun rahamäärän 5 %:n koroin haastepäivästä, helmikuun 5 p:stä 1922. Kaupunki alisti sittemmin asian hovioikeuden uudelleen harkittavaksi, mutta havaitsi⁴⁾ hovioikeus heinäkuun 13 p:nä antamassaan päätöksessä, ettei kaupunki ollut esittänyt riittäviä syitä raastuvanoikeuden päätöksen muuttamiseksi, minkä ohessa kaupunki velvoitettiin korvaamaan osuuskunnan kulut 175 markalla.

Suomalainen ooppera. Suomalaisen ooppera osakeyhtiön anomuksesta myönsi⁵⁾ rahatoimikamari yhtiölle lykkäystä syksyyn huhti- ja toukokuulta olevien, 67,500 markan suuruisen orkesterimaksujen suorittamiseen nähden. Kirjelmässä syyskuun 27 p:ltä ilmoitti kaupunginorkesterin kanslia kuitenkin, ettei puheenalaisia maksuja eikä sen lisäksi kesäkuulta olevaa maksua, 90,000 markkaa, vieläkään ollut suoritettu, minkävuoksi kamari päätti⁶⁾ että mainittu rahamäärä oli ulosottotoimin perittävä.

Sittemmin ilmoitti kaupunginjohtaja, että ooppera oli velkaa kaupungille n. 200,000 markkaa, minkävuoksi oli noussut kysymys oliko kaupunginorkesterin jatkettava toimintaansa oopperassa. Rahatoimikamari ei havainnut⁷⁾ syytä olevan mainitun toiminnan lopettamiseen, mutta oli kaikki eräntyneet maksut ulosottotoimin perittävä, minkä ohessa oopperan johtokuntaa oli kehoitettava antamaan sitoumus, että kaupunki ensi sijassa saisi saatavansa vuonna 1924 maksettavasta oopperan valtioavusta; ellei tuollaista sitoumusta annettaisi, otettaisiin asia uudesti harkittavaksi.

Oikeus teurastamorakennusta varten aiottujen rakennusaineiden käyttämiseen. Rakennuskonttori oikeutettiin⁸⁾ tarpeen mukaan ostamaan sellaisia

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 21. 11. 3,231 §. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 1. 6. 994 §. — ³⁾ S:n 10. 4. 662 §. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 10. 10. 2,833 §. — ⁵⁾ S:n 6. 6. 1,803 §. — ⁶⁾ S:n 3. 10. 2,822 §. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 20. 11. 2,093 §. — ⁸⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 30. 5. 1,720 § ja 17. 10. 2,981 §.

teurastamotontille sijoitettuja rakennustarpeita, jotka muutoin turmeltuisivat sekä kaupungin rakennusyriytyksiä varten käyttämään mainitulle tontille ladottuja tiiliä, jolloin tiilien hintaa ei saanut laskea vähemmäksi kuin 25—30 % alle käypien markkinahintain.

Sähkötarpeiden käyttö. Lastensuojelulautakunta oikeutettiin¹⁾ luovuttamaan erinäiset Ryttylän kasvatustilaksella olevat tarpeet sähkölaitokselle 5,925 markan hinnasta.

Sovinto metsänkaato-oikeutta koskevassa riidassa. Sittenkun halkokonttori tilanomistaja O. Widerholmilta oli ostanut oikeuden halonhakkuuseen tämän omistamalla tilalla, mutta ei määräaikana ollut käyttänyt hyväkseen mainittua oikeutta, sekä tilanomistaja Widerholm sittemmin oli myynyt mainitun tilan, oli Widerholm oikeuden kautta vaatinut kaupungin velvoittamista hänelle maksamaan sovittu hinta, ja oli kaupunki velvoitettu Widerholmille suorittamaan 26,712:75 markkaa 6 %:n koroin joulukuun 5 p:stä 1919. Kaupunki oli vedonnut ylioikeuteen, mutta päätti²⁾ rahatoimikamari sittemmin tehdä Widerholmin kanssa sellaisen sovinnon, että hän kerta kaikkiaan sai 20,000 markkaa.

Korvaus toimittamatta jätetystä hankinnasta. Halkotoimikunta ilmoitti, ettei herra K. Ulstin kanssa tehtyä hankintasopimusta, joka sittemmin oli siirretty everstiluutnantti R. Antonille, jolloin halkokonttorin silloinen johtaja B. Sandström oli vapauttanut ensinmainitun hänen sopimustenmukaisista velvollisuuksistaan, ollut täytetty, ja että kaupungin täten kärsimä vahinko voitiin, saamatta jäänyt voitto mukaan luettuna, arvioida 268,433:18 markaksi, sekä tiedusteli, oliko korvauskanne oikeudessa tehtävä everstiluutnantti Antonia ja johtaja Sandströmiä vastaan. Vaaditussa lausunnossa huomautti asiamies, että ellei voitu todistaa Sandströmin vapauttaessaan Ulstin sopimuksessa mainituista velvollisuuksista tienneen Antonin olevan varattoman tai Sandströmin mainitulla toimenpiteellä koettaneen hankkia itselleen etua, näytti epätodennäköiseltä, että mainittu menettely voitaisiin lukea hänelle virkavirheeksi. Jos Antoni kuitenkin velvoitettaisiin suorittamaan kaupungille korvaus toimittamatta jätetystä hankinnasta ja hänet ulosmitattaessa havaittaisiin varattomaksi, näytti Sandström voitavan tuomita edesvastuuseen ymmärtämättömyydestä ja kevytmielisyydestä virantoimituksessa, sekä velvoittaa maksamaan korvaus, koska hän ei ollut Antonilta vaatinut takuuta tai muuta hankinnan täyttämisen vakuutta. Tätä varten vaadittiin kuitenkin, että Antoni virallisesti julistettiin velvolliseksi maksamaan korvauksen ja tämän jälkeen todettiin varattomaksi ja oikeudenkäynnin alkaminen tuossa tarkoituksessa kävisi kalliiksi, kun sitä oli käytävä ulkomailla (Ruotsissa). Sitäpaitsi oli huomattava, ettei kaupungin tappio ollut puhdasta tappiota, vaan koski se ainoastaan saamatta jäänyttä voittoa ja että Antoni voisi tehdä vastavaatimuksen tai vaatia kuittausta. Rahatoimikamari päätti³⁾ lausua, ettei, oikeudenkäynnistä kaupungille aiheutuviin suuriin kustannuksiin nähden, ja kun oli epävarmaa, voitaisiinko ehkä tuomittu korvaus saada, näyttänyt olevan syytä alkaa oikeudenkäyntiä.

Sovintolautakunnan asettaminen. Jyväskylän—Päijänteen laiva osakeyhtiö niminen laivanvarustamoyhtiö ehdotti että lokakuun 1 p:nä 1921 eräälle yhtiön laivalle koitunutta merivahinkoa koskeva riita alistettaisiin tätä varten asetetun sovintolautakunnan ratkaistavaksi ja myöntyi⁴⁾ rahatoimika-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 9. 5. 1,502 §. — ²⁾ S:n 18. 9. 1,445 §. — ³⁾ S:n 16. 3. 526 §. — ⁴⁾ S:n 27. 12. 2,283 §.

mari tähän sekä siihen että sovintolautakunta sai kokoontua Jyväskylän kaupungissa; kaupungin edustajaksi sovintolautakuntaan valittiin samalla varatuomari A. Lund mainitusta kaupungista.

Tapaturmavakuutusia. Rahatoimikamari päätti¹⁾ entisin ehdoin vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1924 lukien pitentää Keskinäisen vakuutusyhtiön Sammon kanssa tehdyn sopimuksen kaupungin työntekijäin tapaturmavakuutuksesta.

Sittenkun maatalouskonttori oli sanonut irti Suomen maanviljelijäin keskinäisen tapaturmavakuutusyhtiön kanssa tehdyn vakuutus sopimuksen tammikuun 1 p:n 1926, päätti²⁾ rahatoimikamari Keskinäiseltä vakuutusyhtiöltä Sammolta anoa, että maatalouskonttorin työntekijät sisällytettäisiin yhtiön kanssa tehtyyn vakuutus sopimukseen.

Valtioapuja. Vastauksena rahatoimikamarin anomukseen saada valtioapua kaupungin työnvälitystoimiston vuonna 1922 tekemästä 1732 välityksestä muihin kuntiin, lukien 20 markkaa henkeä kohti, ilmoitti sosialiministeriö kirjelmässä huhtikuun 5 p:ltä, että mainittu avustus valtioneuvoston maaliskuun 8 p:nä 1923 tekemän päätöksen mukaan oli ainoastaan 5 markkaa puheenalaista välitystä kohti, minkätähden kaupungille määrättiin maksettavaksi 8,660 markkaa valtioapuna vuodelta 1922.

Kirjelmässä rahatoimikamarille huomautti työnvälitystoimiston johtokunta, että ne määrät, joilla valtio avusti kaupungin työnvälityksestä johtuneiden kustannusten suorittamista, olivat niin vähäiset, etteivät ne merkinneet mitään mainitun toiminta haaran budjetissa, jonka menot nyttemmin olivat melkoiset. Avustuksen muodostivat maksuttomat lomakkeet, korvaus puhelinkeskusteluista muille paikkakunnille sekä sähkösanomat, vapaakirjeoikeus, sekä korvaus piirityönvälityksestä 5 markkaa työnhakijaa kohti, jolle työtä oli välitetty toisella paikkakunnalla. Valtioneuvoston heinäkuun 9 p:nä 1919 tekemässä päätöksessä työnvälityksen valvomisesta y. m. lausuttiin tosin se periaate, että niin suuri osa edellisen kalenterivuoden hallitus- ja hallintokustannuksista — — — kuin toisille paikkakunnille tehtyjen välitysten luku oli ollut laitoksen kaikkien välitysten puoleen määrään nähden korvattaisiin yleisistä varoista, mutta kun tämä rahamäärä, kuten edellä mainittiin, oli rajoitettu 5 markkaan välityksestä muulle paikkakunnalle, ei tällä periaatteella käytännössä ollut mitään merkitystä. Tehtyään laajanlaisesti selkoa siitä, miten työnvälityskustannukset oli jaettu valtion ja kunnan kesken muissa maissa anoi johtokunta, että rahatoimikamari valtioneuvostolle tekisi ehdotuksen, että kunta, joka järjestää työnvälitystä, tästä saisi vuotuista apurahaa valtion varoista, mikä, lukuunottamatta maksuttomia lomakkeita ja vapaakirjeoikeutta, olisi vähintään kolmasosa edellisen kalenterivuoden työnvälityskustannuksista; sekä että kunta, joka järjestää työnvälitystä, 1923 vuoden alusta ja kunnes yllämainittu kysymys oli järjestetty, saisi valtioapua niin suuren osan edellisen kalenterivuoden kustannuksista kuin muille paikkakunnille suoritettujen välitysten luku oli ollut laitoksen kaikkien välitysten puoleen määrään nähden, ei kuitenkaan suurempaa määrää kuin 50 % kaikista kustannuksista. Rahatoimikamari myöntyi³⁾ esitykseen.

Kirjelmässään kouluhallitukselle ilmoitti⁴⁾ rahatoimikamari, että kasvatustalosten menot vuonna 1922 olivat kaikkiaan 2,429,535: 72 markkaa, mistä määrästä 1,464,301: 63 markkaa oli kansakoulukustannuksia ja 965,234: 09

¹⁾ Rkmin pöytäk. 25. 9. 1,455 §. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 29. 11. 3,396 §. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 21. 12. 2,266 §. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 21. 2. 613 §.

markkaa lastensuojelutoiminnan aiheuttamia kustannuksia. Kouluhallitus oli kuitenkin sitä mieltä, ettei kansakoulukustannuksiin, joista kaupunki oli oikeutettu saamaan valtioapua, saanut laskea lastensuojelulautakunnan menoja lämmöstä, valosta ja huoneiston vuokrasta, eikä myöskään kasvatuslaitosten käsityönopetuksen välineiden kustannuksia, kaikkiaan 29,073: 03 markkaa. Tämän kantansa mukaisesti määräsi¹⁾ kouluhallitus maksettavaksi valtioapua kasvatuslaitoksille vuodelta 1922 358,807 markkaa, eli 25 % yllämainitulla tavalla vähennetyistä laitosten kansakoulujen kustannuksista.

Lasketun ja sittemmin nostetun valtioavun välinen ero, 248,576: 93 markkaa poistettiin²⁾ lastensuojelulautakunnan tileistä ja suoritettiin²⁾ tililtä Lyhennykset ja peruutukset.

Kunnallisille ja yksityisille kasvatuslaitoksille joulukuun 19 p:nä 1922 annetun lain perusteella myönnettävistä valtioavuista anoi³⁾ kamari sittemmin, että kaupungille kasvatuslaitoksista vuodelta 1923 myönnettäisiin 60 % mainitun vuoden budjetissa lasketuista puheenalaisten laitosten menoista, eli 2,251,918: 50 markkaa, minkä lisäksi tulisi valtion osuus, 90,000 markkaa, opettajakunnan palkkamennoista, eli kaikkiaan 2,341,918: 50 markkaa.

Sittenkun rahatoimikamari oli lähettänyt kouluhallitukselle selvityksen kansakoulujen todellisista menoista vuonna 1922, johon sisältyi suomenkielisten kansakoulujen menoja 11,050,674: 62 markkaa, ruotsinkielisten kansakoulujen menoja 4,509,010: 10 markkaa sekä 70,725 markkaa oppilaitten hampaitten hoidosta, mutta kouluhallitus kuitenkin oli ollut sitä mieltä, että valtioapuun oikeuttavat menoerät kaikkiaan nousivat vain 14,967,014: 23 markkaan, oli hallitus kaupungille maksattanut⁴⁾ 25 % viimeainitusta määrästä eli 3,742,000 markkaa. Sama määrä määrättiin maksettavaksi⁵⁾ kansakoulujen valtioapuna myöskin vuodelta 1923.

Valtioapuna ruotsinkielisten kansakoulujen lomasiirtoloita varten vuonna 1922 myönnettiin⁶⁾ kaupungille 40,000 markkaa. Samaan tarkoitukseen saatiin⁷⁾ vuodelta 1923 47,500 markkaa. Kaupungin kustannukset suomenkielisten kansakoulujen lomasiirtoloista korvasi valtio 97,800 markalla vuodelta 1922 ja 115,664 markalla vuodelta 1923.

Kauppa- ja teollisuushallitus ilmoitti⁸⁾ että kaupungille valtioapuna valmistavaa poikain ammattikoulua varten vuodelta 1921 ja 1922 oli myönnetty kaikkiaan 55,287: 21 markan lisäys sekä tyttöjen ammattikoulua varten samoilta vuosilta 119,343: 92 markan lisäys.

Kirjelmässä kouluhallitukselle huomautti rahatoimikamari että valtioavun työvään opistoa varten oikeastaan tulisi olla 133,072: 02 markkaa vuodelta 1921, sekä 160,568: 53 markkaa kultakin vuosista 1922 ja 1923, mutta että kaupunki vuodelta 1921 oli nostanut vain 80,000 markkaa ja vuodelta 1922 133,000 markkaa, minkävuoksi kamari anoi, että kouluhallitus määräisi maksettavaksi jäljellä olevat osat 53,072: 02 markkaa, 27,568: 53 markkaa ja 160,568: 53 markkaa. Vastauksena tähän ilmoitti⁹⁾ mainittu hallitus, ettei mitään lisäystä kahdelta ensinmainitulta vuodelta myönnettäisi sekä että valtioapuna 1923 vuoden alkupuoliskolta määrättäisiin maksettavaksi 80,200 markkaa, jota vastoin valtioapu 1923 vuoden jälkipuoliskolta maksettaisiin valtioneuvostossa laadittavina olevien perusteiden mukaan.

Valtioapuna kansanlastentarhoja varten vuodelta 1922 kantoi¹⁰⁾ kaupunki

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 28. 3. 1,015 § ja 25. 4. 1,239 §. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 8. 5. 786 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 25. 4. 1,306 §. — ⁴⁾ S:n 25. 4. 1,238 §. — ⁵⁾ S:n 16. 5. 1,556 § ja 19. 12. 3,613 §. — ⁶⁾ S:n 14. 2. 486 §. — ⁷⁾ S:n 8. 11. 3,134 §. — ⁸⁾ S:n 7. 2. 436 ja 437 §. — ⁹⁾ S:n 9. 5. 1,487 §. — ¹⁰⁾ S:n 24. 1. 277 § ja 28. 2. 699 §.

$\frac{1}{3}$ näiden laitosten todellisista kustannuksista eli 1,188,000 markkaa, mistä määrästä 100,000 markkaa oli maksettu jo vuonna 1922.

Yleishyödyllinen rakennustoiminta. Sosialiministeriö ilmoitti¹⁾, että kaupungille Vallilan kortteliin n:o 585 suunniteltua 3 työväenasuinrakennusta varten oli myönnetty enintään 388,800 markan avustus — sekä enintään 259,200 markan kuoletuslaina pyydettyjen²⁾ 390,000 markan ja 260,000 markan sijasta.

Rahatoimikamari päätti³⁾ sosialiministeriöltä anoa, että ministeriö alustavasti ja seuraavassa järjestyksessä myöntäisi avustus- ja kuoletuslainoja valtion varoista kaupungille alempana mainituista rakennusryityksiä varten sekä alempana luetelluille rakennusosakeyhtiöille ja -osuuskunnille: Helsingin kaupungille Vallilan kortteliin n:o 585 suunniteltuja työväenasuntoja varten 518,400 markan avustus- ja 259,200 markan kuoletuslainan; Helsingin kaupungille keuhkotautisten henkilöiden asuinrakennusta varten 198,000 markan avustus- ja 132,000 markan kuoletuslainan; Asunto-osakeyhtiö Runebergkatu 25:lle 748,000 markan kuoletuslainan; Asunto-osakeyhtiö Töölönkatu 14:lle 370,000 markan kuoletuslainan; Bostadsaktiebolaget Floravägen 4 asunto-osakeyhtiölle 316,800 markan kuoletuslainan; Bostadsaktiebolaget Floravägen 6—8 asunto-osakeyhtiölle 475,200 markan kuoletuslainan; Asunto-osakeyhtiö Tyynelle 65,000 markan kuoletuslainan; Osakeyhtiö Kaiulle Käpylässä 32,400 markan kuoletuslainan; Asunto-osuuskunta Käpylle r. l. 97,200 markan avustus- ja 64,800 markan kuoletuslainan; Asunto-osuuskunta Haavalle r. l. 594,000 markan avustus- ja 396,000 markan kuoletuslainan; Aktiebolaget Tjänstemannabostäder Sampsavägen 40—44 osakeyhtiö virkamiesasuntoja nimiselle yhtiölle 844,800 markan avustus- ja 563,200 markan kuoletuslainan; Helsingin vuokralaisyhdistyksen asunto-osuuskunta Käpylälle r. l. 518,400 markan avustus- ja 345,600 markan kuoletuslainan; Asunto-osuuskunta Voitolle r. l. 594,000 markan avustus- ja 396,000 markan kuoletuslainan; Asunto-osuuskunta Viides linja n:o 5:lle 330,000 markan kuoletuslainan; Oma-asunto-osakeyhtiölle 259,200 markan avustus- ja 172,800 markan kuoletuslainan; Opettajain asunto-osakeyhtiölle 495,000 markan avustus- ja 330,000 markan kuoletuslainan; sekä asunto-osakeyhtiö Stenbäckkatu 16—26:lle 396,000 markan avustus- ja 264,000 markan kuoletuslainan.

Socialiministeriön periaatteessa myönnyttyä⁴⁾ erinäisiin edellämäinnittuihin anomuksiin ja kaupunginvaltuuston tämän jälkeen tehtyä⁵⁾ anomuksen näiden lainojen myöntämisestä ilmoitti mainittu ministeriö, että kaupunki seuraavien yhtiöiden ja osuuskuntien tarpeisiin saisi lainoja enintään alempana mainitut määrät ja valtioneuvoston helmikuun 9 p:nä 1923 tekemässä päätöksessä vahvistetuin ehdoin;

Osakeyhtiö Kaikua varten Käpylässä 32,400 markan kuoletuslainan⁶⁾;

Asunto-osuuskunta Käpyä r. l. varten 97,200 markan avustus- ja 64,800 markan kuoletuslainan⁷⁾;

Bostadsaktiebolaget Floravägen 6—8 asunto-osakeyhtiölle 466,400 markan kuoletuslainan⁸⁾;

Helsingin vuokralaisyhdistyksen asunto-osuuskunta Käpylää varten r. l. 518,400 markan avustus- ja 345,600 markan kuoletuslainan⁹⁾;

Bostadsaktiebolaget Floravägen 4 asunto-osakeyhtiölle 316,800 markan

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 7. 3. 805 §. — ²⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 20. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 20. 3. 560 §. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 18. 4. 1,199 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 112. — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 17. 7. 2,119 §. — ⁷⁾ S:n 17. 7. 2,120 §. — ⁸⁾ S:n 17. 7. 2,121 §. — ⁹⁾ S:n 17. 7. 2,122 §.

kuoetuslainan, sillä ehdolla ettei yhtiön suunnittelemaan asuinrakennukseen sijoitettu viemärijohtoja huoneiden välisiin sisäseiniin ¹⁾;

Asunto-osakeyhtiö Tyynelle 55,000 markan kuoetuslainan, sillä ehdolla että kuhunkin yhtiön suunnitteleman asuinrakennuksen huoneistoon teetettiin vesiklosetti ²⁾;

Oma asunto-osakeyhtiölle 259,200 markan avustus- ja 172,800 markan kuoetuslainan ³⁾).

Sitäpaitsi myönnettiin kaupungille Vallilan kortteliin n:o 585 suunniteltuja työväenasuntoja varten 518,400 markan avustuslaina ⁴⁾; sekä keuhkautisten henkilöiden asuinrakennusta varten 198,000 markan avustuslaina ⁵⁾.

Sittenkun sosialihallitus alustavasti ja periaatteellisesti oli myöntänyt ⁶⁾ kaupungille Asuntopula osakeyhtiön tarpeisiin 192,000 markan avustus- ja 128,000 markan kuoetuslainan, mutta nämä varat oli laskettu ainoastaan 10 asuinrakennuksen teettämistä varten, jotavastoin tarvittiin 40 asuinrakennusta huoneiston luovuttamista varten kaikille mainitun yhtiön osakkaille, anoi yhtiö että rahatoimikamari hankkisi lainoja valtion ja kaupungin varoista kaikkien suunniteltujen asuinrakennusten teettämiseen. Esitys evättiin ⁷⁾ kuitenkin, koska budjettiin oli merkitty verraten pieni määräraha yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustamiseksi ja kamari oli sitä mieltä, että niitä yrityksiä, jotka aikaisemmin olivat saaneet lainoja, etusijassa olisi avustettava. Samalla kehoitettiin kamarin edustajia ⁸⁾ yhtiön hallituksessa valvomaan, etteivät yhtiön osakkaat joutuisi rahallisesti kärsimään.

Kiinnityksen myöhemmäksi siirtäminen. Rahatoimikamari salli ⁹⁾, että sen 100,000 markan lainan, jonka asunto-osuuskunta Käpy r. l. saisi Henkivakuutusyhtiö Suomelta, saisi kiinnittää asuntoyhtiön Käpylän kortteliin n:o 822 olevaan vuokraoikeuteen etuoikeudella ennen kaikkia kaupungin lainoja sekä että kaupungin myöntämän kuoetuslainan sai kiinnittää etuoikeudella ennen kaupungin avustuslainaa.

Vahvistettuja vuokria. Rahatoimikamari vahvisti asunto-osuuskunta Poiston r. l. Pääjängentien¹⁰⁾ tonteilla n:oilla 25—27 olevien rakennusten, asunto-osuuskunta Haavan r. l. Tapiolantien tontilla n:o 28 Käpylässä ¹¹⁾ olevan rakennuksen, Osakeyhtiö Helsingin kansanasuntojen Käpylän korttelissa n:o 824¹²⁾ olevain rakennusten, Helsingin vuokralaisyhdistyksen asunto-osuuskunta Vallilan r. l. Vallilan korttelissa n:o 533 ¹³⁾ olevien rakennusten, Aktiebolaget Tjänstemannabostäder-Virkamiesasuntoja osakeyhtiön Sampsan tien tonteilla n:oilla 46—48 Käpylässä ¹⁴⁾ olevain rakennusten sekä Aktiebolaget Åshaka yhtiön Inarintien ¹⁵⁾ tontilla n:o 23 olevan rakennuksen asuinhuoneistojen vuokrat.

Palkkakysymyksiä. Rahatoimikonttori ilmoitti ¹⁶⁾, että maksettaessa kaupungin viranpitäjille tulevia palkkoja, jotka heinäkuun 1 p:n jälkeen suoritettiin III palkka-asteikon mukaan IV asteikon asemesta, jota oli sovellettu vuoden alkupuoliskolla, oli otettu huomioon: 1) että henkilöille, jotka palkattiin yhteismäärärahasta ja joita ei ollut luettu mihinkään palkkaluokkaan ja joiden siis voitiin katsoa kantavan palkkaa sopimuksen mukaan, oli maksettu entinen palkka; 2) että viranpitäjien suhteen, jotka IV palkka-asteikkoa sovel-

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 17. 7. 2,123 §. — ²⁾ S:n 17. 7. 2,124 §. — ³⁾ S:n 17. 7. 2,124 §. — ⁴⁾ S:n 17. 7. 2,166 4 §; vrt. 1922 vuod. kert. siv. 21. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 31. 12. 3,676 §. — ⁶⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 250. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 9. 2. 270 §. — ⁸⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 286. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 7. 12. 2,197 §. — ¹⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 17. 1. 235 §. — ¹¹⁾ S:n 14. 2. 536 §. — ¹²⁾ S:n 21. 2. 646 §. — ¹³⁾ S:n 16. 5. 1,581 §. — ¹⁴⁾ S:n 3. 7. 2,053 §. — ¹⁵⁾ S:n 19. 12. 3,624 §. — ¹⁶⁾ Rkmin pöytäk. 4. 9. 1,371 §.

lettaessa kantoivat suurempaa palkkaa kuin luokituksensa mukaan olisivat olleet oikeutettuja, palkkausohjesäännön 3 §:n nojalla oli laskettu palkanvähennystä $8 \frac{1}{3}$ % kannetusta palkasta; kun viranpitäjä tuollaisessa tapauksessa oli ollut oikeutettu ikäkorotukseen, oli IV palkka-asteikon mukainen ikäkorotus vähennetty, siten saatu pohjapalkka vähennetty $8 \frac{1}{3}$ %:lla ja siten saatuun määrään lisätty III palkka-asteikon mukainen ikäkorotus; sekä 3) että viranpitäjät, joiden siihen saakka kantama palkka uuden palkkajärjestelmän voimaan tultua ylitti heille III palkka-asteikon mukaan tulevan palkan, mutta oli yhtä suuri tai pienempi, kun IV asteikkoa sovellettiin, olivat, niinkauan kuin ensinmainittu asteikko aluksi oli voimassa, mainitun säännöksen perusteella saaneet entisen palkkansa, siirryttäessä IV asteikkoon taas tätä asteikkoa ja heidän luokkaansa varten vahvistetun määrän sekä, kun sittemmin III asteikko uudelleen tuli sovellettavaksi, heille tämän järjestelmän mukaan tulevan palkan, siitä riippumatta, että he täten joutuivat saamaan pienemmän palkan kuin ennen palkkajärjestelmän uudestijärjestelyä. Ilmoitus ei aiheuttanut ¹⁾ mitään toimenpiteitä.

Rahatoimikamari päätti ²⁾ maksattaa kesäkuun palkat ennen juhannusta ja joulukuun palkat ennen joulua. Ensinmainitun päätöksen johdosta tiedusteli revisionikonttori, millä perusteella kamari vastoin voimassa olevan palkkausohjesäännön 10 §:n säännöstä oli ryhtynyt mainittuun toimenpiteeseen, joka oli aiheuttanut kaupungille korkotappiota, rahatoimikamari huomautti ³⁾ samanlaista menettelyä aikaisemmin noudatetun ja että kamari tuollaisissa tapauksissa oli katsonut voivansa myöntää poikkeuksia yleisestä säännöstä.

Rahatoimikonttori oikeutettiin ⁴⁾ suorittamaan kuukauden lopussa maksettaviksi erääntyneet palkat kaupungin viranpitäjille kuukauden kolmena viimeisenä arkipäivänä.

Rahatoimikamari katsoi ⁵⁾ ettei työlaitoksen kaitsija 1922 vuoden palkanjärjestelyn jälkeen ollut oikeutettu kantamaan hänelle aikaisemmin tullutta henkilökohtaista palkanlisäystä.

Satamakapteeni A. Lindforsin anottua että hänelle maksettaisiin sama kannantaprosentti, joka aikaisemmin oli tullut satamakapteeninviran haltijalle, huomautti satamahallitus, että satamakapteenille, joka oli luettu 14 palkkaluokkaan, jota vastoin hänelle aikaisemmin kuulunut kannantaprovisio oli poistunut, täten oli myönnetty entistä pienempi palkka, minkävuoksi hän, voimassa olevan palkkausohjesäännön III §:n säännöksen nojalla oli oikeutettu toistaiseksi kantamaan palkkaa entisen määrän. Vuonna 1922 oli hän kantanut aikaisemman palkkansa 21,300 markkaa ja olisi hänen lisäksi saatava kannantaprovisio 40,967: 22 markkaa, minkä ohessa hänelle tammikuun 1 p:stä 1923 olisi taattava 62,267: 22 markan vuosipalkka niinkauan kuin hänen palkkaansa ei uuden järjestelmän mukaan noussut tähän määrään. Koska satamakapteeni Lindfors kuitenkin oli valittu virkaansa edellyttäen, että hän alistui mahdollisiin muutoksiin palkan suhteen ja kun satamakapteeni 1922 vuoden palkanjärjestelyn jälkeen ei saanut kantaa kannantaprovisiota, epäsi ⁶⁾ rahatoimikamari hänen anomuksensa mikäli se koski heinäkuun 1 p:n 1922 jälkeistä aikaa.

Niinkään oli satamakonttorin kirjanpitäjä A. Sundman anonut hänelle

¹⁾ Rkmin pöytäk. 4. 9. 1,371. — ²⁾ S:n 12. 6. 1,111 § ja 18. 12. 2,237 §. — ³⁾ S:n 26. 6. 1,145 §. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 7. 3. 811 §. — ⁵⁾ S:n 10. 1. 97 §. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 27. 3. 600 §.

maksettavaksi kannantaprovisiota vuodelta 1922 9,241:80 markkaa, mutta epäsi¹⁾ rahatoimikamari hänenkin anomuksensa samoilla perusteilla.

Perheenelatusapuja. Rahatoimikamari päätti²⁾ että myöskin yhteismäärärahasta palkatut viranpitäjät saisivat perheenelatusapua 60 markkaa kuukaudessa, vuoden alusta lukien.

Luontoisetuja. Rahatoimikamari päätti³⁾, että kaupungin viranpitäjän heidän nauttimainsa luontoisetujen johdosta käteispalkasta tehtävien vähennyksien määrä oli oleva sama kuin ennen, ja myöskin samoin määrin merkittävä 1924 vuoden budjettiehdotukseen.

Avustava kaupungin puutarhuri O. Mannström oli ilmoittanut haluavansa luopua hänelle tulevasta kaupungin puutarhassa olevasta asunnosta, joka annettaisiin kaupungin puutarhuri S. Olssonille⁴⁾, ja myöntyi⁵⁾ rahatoimikamari tähän, koska hänen työhönsä pääasiallisesti kuului kaupungin puistojen istutusten valvominen. Kun hän oli vuokrannut kaupungissa itselleen huoneiston 350 markasta kuukaudessa ja hänen kaupungin puutarhassa olevan asuntonsa vuokra oli arvioitu 106 markaksi kuukaudessa oli⁶⁾ hänelle korvauksena menetetyistä maksuttomasta asunnosta maksettava 244 markkaa kuukaudessa, toukokuun 1 p:stä lukien, mikä määrä oli suoritettava rahatoimikamarin käyttövaroista.

Edelleen käsitteli⁷⁾ kamari joukon erinäisten viranpitäjien käteispalkasta tehtävien vähennyksien järjestelyä koskevia asioita. Koska koleraparakeissa asuneet viranpitäjät oli sanottu irti, mutta mainituissa parakeissa oli kaupungin omistamaa kalustoa, jota ei voinut jättää ilman hoitoa, oli ensimmäinen kaupunginlääkäri kehoittanut desinfiointsija E. Bymania asettumaan parakeihin asumaan, missä hänellä oli käytettävänään huone maksuttomine puineen ja valoineen. Koska vartijan palkkaaminen kävisi kaupungille kalliimmaksi, oikeutettiin⁸⁾ Byman toistaiseksi käteispalkan vähennyksittä asumaan mainitussa huoneessa ja nauttimaan mainittuja etuja.

Ikäkorotusten laskeminen. Vanhempi oikeusneuvosmies A. Candolin joka oli ollut virassaan tammikuun 1 p:stä 1920, mutta siitä lähtien nauttinut virkavapautta ja palvellut lainvalmistelukunnassa, oikeutettiin⁹⁾ siitä huolimatta saamaan ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta, mutta ei saisi kantaa ikäkorotusta, niinkauan kuin hän palveli lainvalmistelukunnassa.

Nuorempi oikeusneuvosmies A. Timgrén, joka oli hoitanut vanhemman oikeusneuvosmiehen A. Candolinin virkaa saaden hänen palkkansa, oli anonut saada ikäkorotuksia viimeainitusta virasta. Rahatoimikamari epäsi¹⁰⁾ anomuksen, mutta oikeutti Timgrénin ikäkorotusten saamiseksi vakinaisessa virassaan lukemaan hyväkseen vanhempana oikeusneuvosmiehenä palvelemaansa ajan, mutta ei hän ollut oikeutettu kantamaan tuota ikäkorotusta, ennenkuin hän oli ryhtynyt uudestaan hoitamaan nuoremman oikeusneuvosmiehen virkaa.

Vallilan kauppatorin yövahti K. R. Helenius, joka aikaisemmin oli ollut Fredriksperin hallin yövahtina tammikuun 1 p:stä 1920 oikeutettiin¹¹⁾ saamaan ikäkorotus, tammikuun 1 p:stä lukien.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 27. 3. 601 §. — ²⁾ S:n 3. 4. 637 §. — ³⁾ S:n 16. 3. 532 §; 17. 7. 1,209 §; ks. myös 1922 vuod. kert. siv. 256. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 46. — ⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 7. 3. 808 §. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 14. 8. 1,289 § ja rkmrin jstn pöytäk. 28. 8. 2,472 §. — ⁷⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 2. 5. 1,417 §; rkmrin pöytäk. 23. 2. 399 §; rkmrin jstn pöytäk. 31. 12. 3,718 §; rkmrin pöytäk. 12. 10. 1,672 §; rkmrin jstn pöytäk. 19. 9. 2,699 §; 17. 1. 226 § ja 24. 1. 307 §. — ⁸⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 10. 1. 100 §. — ⁹⁾ S:n 10. 1. 102 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 25. 9. 1,461 § ja 9. 10. 1,654 §. — ¹¹⁾ S:n 9. 3. 495 §.

Siltavuorenrannan virutushuoneen kaitsija E. V. Lindström oikeutettiin¹⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen Harjutorin kauppahallin kaitsijana palvelemaansa aika.

Ammattientarkastaja I. Grönberg oikeutettiin²⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen kansakoulunopettajattarena palvelemaansa aika.

Terveystieteiden lautakunnan esityksen johdosta, että tilapäiset ammattientarkastajat samoin kuin vakinaiset ammattientarkastajat saivat kantaa ikäkorotuksia päätti³⁾ rahatoimikamari ilmoittaa lautakunnalle, etteivät puheenalaiset viranpitäjät olleet oikeutettuja nauttimaan mainittua etua.

Sairaalaylihallitus esitti, että sairaalatarkastaja G. Palander oikeutettaisiin kantamaan ikäkorotusta, koska hän oli otettu palvelukseen m. m. sillä ehdolla, että hän alistui noudattamaan kaupungin viranpitäjien palvelusehtoja ja näissä oli määräys, että viranpitäjä on oikeutettu ikäkorotukseen, mutta katsoi⁴⁾ rahatoimikamari ettei Palander kaupunginvaltuuston suostumuksetta ollut oikeutettu kantamaan tuollaista ikäkorotusta.

Selittäessään⁵⁾, että Kivelän sairaalan aliohittajatar E. Anttonen, joka oli tullut toimeensa maaliskuun 1 p:nä 1920, oli oikeutettu saamaan ikäkorotuksen syyskuun 1 p:stä 1923, koska hänen nauttimastaan vuoden pituisesta virkavapaudesta kaupungin viranpitäjien palvelusehtosäännön mukaan sai vähentää ainoastaan 6 kuukautta palvelematta olevina virkavuosina, päätti rahatoimikamari kehoittaa sairaalaylihallitusta ottamaan harkittavakseen kysymyksen, eikö vastedes olisi syytä rajoittaa pitkäaikaisen virkavapauden myöntämistä yksityisten asiain vuoksi, koska asianomaiset viranpitäjät tuollaisissa tapauksissa nimellisesti edelleen olivat kaupungin palveluksessa ja voivat tulla oikeutetuiksi saamaan sekä ikäkorotuksen että eläkkeen, vaikkeivät pitkään aikaan olleet hoitaneet virkojaan.

Rahatoimikamari oikeutti⁶⁾ seuraavat köyhäinhuoltohallituksen kanslioiden ja kunnalliskodin viranpitäjät ikäkorotuksiin nähden lukemaan hyväkseen aika, minkä he olivat hoitaneet muuta virkaa kaupungin palveluksessa: kunnalliskodin pesulaitoksen johtajattaren M. Mestertonin, joka kanto palkkaa 10 yhteispalkkaluokan mukaan sen ajan minkä hän oli ollut Nikkilän mielisairaalan avustavana emännöitsijänä, joka toimi oli luettu 3 vakinaiseen palkkaluokkaan; kunnalliskodin keittäjäattaren E. Wahlbergin aika, minkä hän oli ollut Nikkilän mielisairaalan keittäjäattarenä; kunnalliskodin silittäjäattaren H. Holmin aika, minkä hän oli ollut Kivelän sairaalan silittäjäattarenä; kunnalliskodin pesijäattaren H. Rissasen aika, minkä hän oli ollut Kivelän sairaalan pesijäattarenä; kunnalliskodin toisen käsityön johtajattaren V. Salmen aika, minkä hän oli ollut Nikkilän mielisairaalan aliohittajattarenä; sekä köyhäinhuoltohallituksen tarkastajan F. Wallinin, joka aikaisemmin oli ollut kaitsijana ja avustavana kanslianjohtajattarenä, ja tänä aikana kantanut palkkaa ylempään palkkaluokan mukaan.

Sittenkun köyhäinhuoltohallituksen kirjuriapulainen E. Roos, joka oli kantanut palkkaa 10 yhteispalkkaluokan mukaan, oli ilman anomustaan siirretty lautakunnan rekisteritoimiston vakinaiseksi apulaiseksi, jossa toimessa hän sai palkkaa 2 vakinaisen palkkaluokan mukaan, esitti köyhäinhuoltohallitusta, että hänet oikeutettaisiin saamaan ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta, koska hän muussa tapauksessa saisi pienemmän palkan kuin aikaisem-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 10. 7. 1,176 §. — ²⁾ S:n 27. 2. 410 §. — ³⁾ S:n 23. 10. 1,804 §. — ⁴⁾ S:n 18. 9. 1,437 §; vrt. tätä kert. siv. 86. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 18. 12. 2,251 §. — ⁶⁾ S:n 6. 3. 428 ja 429 §§ ja 18. 5. 881 §.

min. Rahatoimikamari päätti¹⁾ kuitenkin evätä esityksen, koska vakinaisella palkkasäännöllä oleva viranpitäjä ei ollut oikeutettu ikäkorotukseen nähden lukemaan hyväkseen sellaista aikaisempaa palvelusta, josta korvaus oli kannettu yhteismäärärahasta. Niinikään epäsi²⁾ rahatoimikamari sittemmin kirjurinapulaisen Roosin tekemän anomuksen saada kantaa palkkaa entisen määrän.

Samosta syistä epäsi³⁾ rahatoimikamari vesijohtolaitoksen tarkastusinsinöörin J. H. Stockuksen anomuksen, joka kantoi palkkaa 12 vakinaisen palkkaluokan mukaan, saada ikäkorotuksiin nähden lukea hyväkseen rakennuskonttorin ylimääräisenä insinöörinä palvelemaansa aika, jossa virassa hänet oli palkattu 22 yhteispalkkaluokan mukaan.

Samoin evättiin⁴⁾ Kullatorpin lastenkodin johtajattaren E. Ahlgrenin tekemä samanlainen anomus, joka aikaisemmin oli ollut Leppäsuon huvilan koulukodin johtajattarena ja siinä toimessa kantanut palkkaa 12 yhteispalkkaluokan mukaan.

Lastensuojelulautakunnan naisopastaja V. Wessman oikeutettiin⁵⁾ ikäkorotuksiin nähden lukemaan hyväkseen erästä kunnalliskodin virkaa hoitamansa aika, koska mainittu virka vuonna 1922 toimeenpannussa palkanjärjestelyssä oli sijoitettu samaan vakinaiseen luokkaan kuin neiti Wessmanin lastensuojelulautakunnassa oleva virka.

Sittenkun kansakoulunopettajatar A. Olin, jolla oli vakinainen virka alemmassa ruotsinkielisessä kansakoulussa, mutta oli määrätty hoitamaan opettajattaren virkaa ylemmässä kansakoulussa, oli anonut saada viimemainittuun virkaan liittyvän pohjapalkan alemman kansakoulun opettajattarelle tulevine ikäkorotuksineen, ilmoitti ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta kansakoulujen oppilasluvun vähentyneen, minkävuoksi opettajatar Olinille ei ollut voitu antaa työtä alemmassa kansakoulussa ja puolsi sen perusteella myöntymistä hänen anomukseensa. Rahatoimikamari epäsi⁶⁾ esityksen, koska viransijainen ei ollut oikeutettu saamaan ikäkorotusta, mutta päätti samalla huomauttaa ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnalle, että avoinna olevat virat on täytettävä ja tarpeettomat virat lakkautettava.

Puhtaanapitolaitoksen johtaja J. Sjöholm oikeutettiin⁷⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen se aika, minkä hän oli ollut rakennuskonttorin puhtaanapito-osaston johtajana.

Maatalouslautakunnan esitettyä, että konttoriapulainen H. Porsman saisi lukea virkavuosia tammikuun 1 p:stä 1920, jolloin kaupunki oli omiin käsiinsä ottanut maatilainsa hoidon, siitä riippumatta, että hän aikaisemmin oli hoitanut virkaansa, päätti⁸⁾ rahatoimikamari, että konttoriapulainen H. Porsman saisi lukea virkavuosia siitä päivästä, jona hän vakinaisesti oli tullut virkaansa.

Viranpitäjän luokitus. Seuraavat yhteismäärärahasta palkatut, siihen saakka luokituksen ulkopuolella olleet viranpitäjät luettiin alempanamainittuihin palkkaluokkiin:

terveydenhoitolautakunnan yöpäivystäjä 12 luokkaan⁹⁾;

maatalouskonttorin konttoriapulaiset 14 luokkaan¹⁰⁾;

avustava toinen kaupunginvouti 22 luokkaan¹¹⁾;

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 14. 8. 1,300 §. — ²⁾ S:n 18. 12. 2,250 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 28. 8. 2,460 § ja rkmrin pöytäk. 9. 10. 1,645 §. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 9. 10. 1,646 §. — ⁵⁾ S:n 27. 3. 599 §. — ⁶⁾ S:n 19. 6. 1,125 §; vrt. 1922 vuod. kert. siv. 256. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 19. 6. 1,124 §. — ⁸⁾ S:n 28. 8. 1,333 §. — ⁹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 10. 1. 66 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 28. 8. 1,333 §. — ¹¹⁾ S:n 19. 10. 1,781 §.

veneeristen tautien poliklinikan assistentti 10 luokkaan ¹⁾;
 veneeristen tautien poliklinikan hoitajatar A-luokkaan ¹⁾;
 köyhäinhoitohallituksen ylimääräinen diakonissa 11 luokkaan ²⁾;
 suomenkielisten kansakoulujen taloudenhoitajan kanslia-apulainen 11
 luokkaan, oikeudetta ikäkorotuksiin, koska virka oli sivuviran luontoinen ³⁾;
 sekä

suomenkielisten kansakoulujen tarkastajan kanslia-apulainen 1 luokkaan ³⁾.

Seuraavat yhteismäärärahoista palkatut viranpitäjät siirrettiin ylempään palkkaluokkaan:

vesijohtolaitoksen johtotöiden putkimestari E. Aho 16:sta 18 luokkaan ⁴⁾;

suomenkielisten kansakoulujen lämmittäjät G. A. Ekman, J. E. Lehtonen, G. I. Nilsson, A. Pohjola, O. E. Pulliainen 11:stä 13 luokkaan ⁵⁾;

rakennuskonttorin piirustaja A. Tammilehto 16:sta 17 luokkaan, touku-
 kuun 1 p:stä lukien ⁶⁾;

rakennuskonttorin geodeettiosaston piirustaja ja punnitsija K. T. Saario
 17:stä 19 luokkaan, kesäkuun 1 p:stä lukien ⁷⁾;

toisen kaupunginvoudin kaupunginpalvelijat 11:stä 14 luokkaan huhti-
 kuun 1 p:stä lukien ⁸⁾; sekä

kaupunginkirjaston pääkirjaston talonmies — lämmittäjä 1:stä 3 luokkaan
 lokakuun 1 p:stä lukien ⁹⁾.

Epätasaisuuksia palkkausoloissa. Kirjelmässään rahatoimikamarille anoi ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta kamarilta lausuntoa eikö kansakoulujen jatkoloukkien opettajain ja opettajatarten viikkotuntien määrän tulisi olla sama kuin alemmissa kansakouluissa, eli 28, eikö jatkoloukkien opettajattaret olisi sijoitettava yhtä palkkaluokkaa alemmaksi samojen luokkien opettajia sekä eikö vuosiviransijaisille, jotka yleensä otetaan palvelukseen vasta syyskuun 1 p:nä, olisi myönnettävä palkkaa vain 11 kuukaudelta eikä kuten siihen saakka 12 kuukaudelta. Kehoitettuina lausumaan mielensä kysymyksestä sekä suomenkielisten kansakoulujen johtokunta että tarkastajain kokous ehdottivat ehdotuksen evättäväksi. Jatkoloukkien työ oli tietopuoliseen opetukseen nähden melkoista vaativampaa kuin työ ylempässä kansakoulussa ja vaati usein perin pohjaista valmistelua, mikä varsin hyvin perusteli sekä lyhemmän työajan että opettajakunnan korkeamman palkan. Jos eroa opettajien ja opettajatarten palkkaukseen nähden pidettiin tarpeellisenä, olisi opettajanvirat siirrettävä 10 palkkaluokkaan opettajatarten jäädessä 9 luokkaan. Ja mitä vihdoin vuosiviransijaisten palkkaukseen tuli, niin se oli järjestetty kaupunginvaltuuston päätöksellä ¹⁰⁾, joka takasi mainituille viransijaisille palkan 12 kuukaudelta.

Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan esitys ¹¹⁾ ei aiheuttanut muita ohjeita kuin että johtokuntaa kehoitettiin esilläolevissa kysymyksissä noudattamaan kaupunginvaltuuston hyväksymiä säännöksiä ja muita päätöksiä.

Suomenkielisten kansakoulujen taloudenhoitajan virka. Revisionikonttori huomautti, että suomenkielisten kansakoulujen taloudenhoitaja A. E. Lehto kantoi täyden palkan sen palkkaluokan mukaan, johon virka oli luettu, vaikka hänellä oli joukko sivuvirkoja ja hänen ei siis voinut katsoa olevan pääasiallisesti kaupungin palveluksessa sekä viittasi samalla siihen että ruotsinkielisten kansakoulujen taloudenhoitaja hoiti virkaansa sivutoimena alennetuin palk-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 19. 10. 1,781 §. — ²⁾ S:n 20. 11. 2,083 §. — ³⁾ S:n 6. 11. 1,932 §. — ⁴⁾ S:n 16. 1. 115 §. — ⁵⁾ S:n 27. 2. 409 §. — ⁶⁾ S:n 18. 5. 879 §. — ⁷⁾ S:n 19. 6. 1,129 §. — ⁸⁾ S:n 6. 7. 1,160 §. — ⁹⁾ S:n 9. 10. 1,647 §. — ¹⁰⁾ Ks 1910 vuod. kert. siv. 102. — ¹¹⁾ Rkmin pöytäk. 30. 10. 1,824 §.

kiöin. Rahatoimikamari päätti¹⁾ ettei revisionikonttorin ilmoitus aiheuttanut mitään toimenpidettä, koska virkaa jo taloudenhoitajan siihen tullessa pidettiin päävirkana ja palkkalautakunta oleellisesti oli rajoittanut hänen sivutoimiansa.

Puhtaanapitolaitoksen erään kirjanpitäjän palkkaaminen. Niinkään teki revisionikonttori kantelun sen johdosta, että puhtaanapitolaitoksen palveluksessa oli rahasäännön ulkopuolella kirjanpitäjä, joka palkattiin laitoksen työmäärärahasta 6 vakinaisen palkkaluokan mukaan, ikäkorotus mukaanluettuna. Rahatoimikamari päätti²⁾ kehoittaa puhtaanapitohallitusta, siinä tapauksessa että tuollaista virkaa pidettiin tarpeellisena, tekemään esityksen sen perustamisesta.

Lääketieteentohtori A. de la Chapellen palkkaeduct. Lääketieteentohtori A. de la Chapelle, joka toimi terveydellisten tutkimusten laboratorioin bakteriologisen osaston johtajana ja Marian sairaalan lastenosaston ylilääkärinä sekä edellisessä virassa, joka katsottiin pääviraksi, kantoi täyden palkan ikäkorotuksineen 8 vakinaisen palkkaluokan mukaan mutta jälkimmäisessä, joka oli luettuna 10 vakinaisen palkkaluokkaan vain 825 markkaa kuukaudessa, anoi³⁾ saada kantaa palkkaa viimemainitussa virassa sen viran luokan mukaan, kuitenkin ikäkorotuksitta. Sairaalaylihallitus puolsi tämän jälkeen, että hänelle viimeainitussa virassa anettaisiin 1,800 markan kuukausipalkka, heinäkuun 1 p:stä 1922 lukien, sekä huomautti vastauksena rahatoimikamarin tiedusteluun, ettei Marian sairaalan lastenosaston molempia lääkäriinvirkoja sopinut yhdistää. Rahatoimikamari epäsi³⁾ tohtori de la Chapellen anomuksen, koska hänellä lääkärinvirassaan katsottiin olevan vähän työtä.

Keuhkotautisten poliklinikan assistentinvirka. Marian sairaalan assistenttilääkäri J. Ch. Sjöblom, joka viransijaisena hoiti keuhkotautisten poliklinikan assistentinvirkaa, oikeutettiin⁴⁾ tästä kantamaan 1,800 markkaa kuukaudessa.

Kaupunginkirjaston amanuenssin palkkaaminen. Kaupunginkirjaston ammanuenssi F. Vikman, joka samalla oli maatalousministeriön kirjaajana ja tämän johdosta ei 1922 vuoden palkanjärjestelyssä ollut tullut osalliseksi palkanparannuksesta, oikeutettiin⁵⁾ saamaan 795:stä 1,000 markkaan korotetun kuukausipalkan, tammikuun 1 p:stä lukien, koska hänen valtionvirkansa ei estänyt häntä hoitamasta virkaa kaupunginkirjastossa.

Rakennusmestarien palkat. Kaupungin yleisten töiden hallitus huomautti, että rakennuskonttorin rakennusmestarien korkein palkka maksettiin hallituksen tekemän ja palkkalautakunnan hyväksymän päätöksen mukaan työmäärärahasta sen määräisenä, että se vastasi palkkaa 10 vakinaisen palkkaluokan mukaan. Ajoittain maksettiin kuitenkin melkoista suurempia palkkoja yksityisten rakennusteollisuuden alalla ja anoi hallitus välttääkseen että kaupungin rakennusmestarit siirtyisivät yksityisiin töihin, valtuutta antaa suurehkoissa rakennusyrityksissä toimiville, johtavassa asemassa oleville rakennusmestareille henkilökohtaisen palkanlisäyksen työn kestämisajalta, vaikkakin vahvistettu ylin raja täten ylitettäisiin.

Rahatoimikamari myöntyi⁶⁾ esitykseen, mutta oli ehdotettu lisäys, niinkuin koko palkkakin suoritettava asianomaisesta työmäärärahasta, ja oli vastedes kussakin eri tapauksessa kysymys tuollaisen lisäyksen myöntämisestä alistettava rahatoimikamarin harkittavaksi.

Henkilökohtaisia palkanlisäyksiä. Rahatoimikonttorin ekspeditöörille R.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 6. 3. 422 §. — ²⁾ S:n 18. 9. 1,432 §. — ³⁾ S:n 17. 4. 706 §. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 24. 1. 308 §. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 30. 1. 224 §. — ⁶⁾ S:n 10. 9. 1,378 §.

Brandtille, joka useita vuosia oli hoitanut avustavana kaupunginkirjurin virkaa, annettiin¹⁾ maaliskuun 1 p:stä lukien, viimemainitussa virassa kantamansa palkan ja ekspeditöörin palkan välistä eroa vastaava palkanlisäys.

Vesijohtolaitoksen katujohdotöiden putkimestarille U. Heleniukselle annettiin²⁾ henkilökohtainen 280 markan palkanlisäys kuukaudessa.

Rakennuskonttorin satamaosaston ylimääräiselle insinöörille F. Seidererille annettiin³⁾ henkilökohtainen 800 markan palkanlisäys kuukaudessa, tammikuun 1 p:stä lukien vuoden loppuun.

Määräraha ylimääräisiä viranpitäjiä varten. Koska rakennustoiminta oli melkoisesti lisääntynyt osoitti⁴⁾ rahatoimikamari käyttövaroistaan ylimääräisen rakennustarkastajan palkkaamiseen touko—joulukuun aikana 2,500 markkaa kuukaudessa.

Vahvistettuja palkkoja. Rahatoimikamari myönsi alempana mainituille viranpitäjille palkkaa tai palkkiota seuraavat määrät:

kalastuksenkaitsijalle G. A. Liljebergille, joka hoiti kahta kalastuksenkaitsijan virkaa 2,400 markkaa vuodessa⁵⁾;

musiikkilautakunnan sihteerille 3,600 markkaa vuodessa⁵⁾;

sille henkilölle, joka hoiti miesten veneeristen tautien poliklinikan vahtimestarin tointa sekä huolehti poliklinikan huoneiston siivoamisesta 5,000 markkaa vuodessa⁵⁾;

suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan sihteerille 6,000 markkaa vuodessa⁶⁾;

talonisännöitsijä K. Gustavsonille lisääntyneestä työstä Suvilahden kasarmin ja koleraparakkien sekä Suomenlinnan hätäasuntojen johdosta 1,800 markkaa kuukaudessa, tammikuun 1 p:stä lukien⁷⁾;

poliisikonstaapeli A. Spaakille Koskenkylän työväenasuntojen hoidosta 200 markkaa⁸⁾;

keskuskeittolan toimitusjohtajalle C. Tigerstedtille 2,500 markkaa kuukaudessa, tammikuun 1 p:stä lukien⁹⁾;

notaari S. Puraselle siitä että hän välitti halonostot kaupungin virastoille ja laitoksille, 1,000 markkaa kuukaudessa, heinäkuun 10 p:stä lukien; tämän yhteydessä herätetty kysymys palkkion myöntämisestä herra Puraselle hänelle annetusta tehtävästä selvittää halkokonttorin liikeasiat pantiin pöydälle, kunnes halkokonttorin tilinpäätös oli valmiina¹⁰⁾;

kalapihan vahtimestarille G. E. Åkermanille 500 markkaa kuukaudessa, toukokuun 15 p:stä lukien¹¹⁾;

raatihuoneen, kaupunginvoudinkonttorin, sosialilautakunnan kanslian ja terveydenhoitolautakunnan toimiston siivoojatarnten palkat vahvasti¹²⁾ rahatoimikamari.

Viransijaisuus palkkioita. Rahatoimikonttorin tiedustelun johdosta ilmoitti¹³⁾ rahatoimikamari, ettei rahatoimenjohtaja J. Helo, jolle oli myönnetty virkavapautta yksityisten asiain tähden, virkavapautensa aikana saanut kantaa palkkaa.

Sittenkun arkkitehti R. Eklund, huomauttaen, että hänen palkkansa v. t. kaupungin arkkitehtinä alitti hänelle vakinaisena avustavana kaupungin-

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 7. 3. 810 §. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 6. 4. 647 §. — ³⁾ S:n 18. 5. 879 §. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 2. 5. 1,429 § ja rkmrin pöytäk. 9. 10. 1,656 §. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 19. 10. 1,781 §. — ⁶⁾ S:n 6. 11. 1,932 §. — ⁷⁾ S:n 6. 2. 240 §; vrt. 1922 vuod. kert. siv. 258. — ⁸⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 5. 12. 3,481 §. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 3. 1. 12 §. — ¹⁰⁾ S:n 11. 12. 2,206 §. — ¹¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 24. 5. 1,623 §. — ¹²⁾ S:n 10. 1. 103 §; 17.1 129 §; 24. 1 281 § ja 7. 2. 443 §. — ¹³⁾ Rkmrin pöytäk. 19. 10. 1,780 §.

arkkitehtinä tulevan palkan kolmine ikäkorotuksineen, oli anonut saada palkkojen välisen eron ja palkkalautakunta tästä antamassaan lausunnossa oli ehdottanut, että arkkitehti Eklundille myönnettäisiin kaupunginarkkitehdin virkaan liittyvät ikäkorotukset siltä ajalta kuin hän viransijaisena oli hoitanut mainittua virkaa, päätti ¹⁾ rahatoimikamari myöntyen palkkalautakunnan esitykseen, että arkkitehti Eklundille määrärahasta Uusien virkain palkat oli suoritettava 930 markkaa heinäkuun 1 p:n ja syyskuun 31 p:n 1922 väliseltä ajalta ja 1,020 markkaa ajalta lokakuun 1 p—joulukuun 31 p 1922.

Sittenkun kaupunginkamreerille oli myönnetty virkavapautta ²⁾ päätti ³⁾ rahatoimikamari, että rahatoimikonttorin tämän johdosta määräämät sijaiset kantaisivat palkkaa hoitamiensa virkojen mukaan, mutta oli rahatoimenjohtajalle annettava tehtäväksi laatia ehdotus vastaisten viransijaisuuspalkkioiden laskuperusteiksi.

Rahatoimikamari osoitti ⁴⁾ käyttövaroistaan 300 markkaa palkkiona vahtimestari K. Ohlströmille, joka heinäkuun aikana oli hoitanut Bölen virusthuoneen kaitsijan virkaa.

Kauppahallien lomaviransijaisten palkkioihin myönnettiin ⁵⁾ kaikkiaan 2,300 markkaa.

Kaasulaitoksen piirustajalle K. Lindholmille, joka oman virkansa ohella hoiti avointa avustavan johtotyönsinöörin virkaa, myönnettiin ⁶⁾ 300 markan lisäpalkkio kuukaudessa kesäkuun 1 p:stä lukien, suoritettavaksi kaasulaitoksen tarverahoista.

Kansanpuistojen valvojan sijaisen palkkaamiseen hänen lomansa aikana osoitti ⁷⁾ rahatoimikamari tätä varten aiotusta Luonnonpuistot nimisen luvun määrärahasta 1,500 markkaa.

Viransijaisen palkkaamiseksi sinä aikana, jona puhelimenhoitaja I. Wikstedt nautti lomaa, osoitti ⁸⁾ rahatoimikamari käyttövaroistaan 600 markkaa.

Kasvattilasten valvontalääkäarin viransijaisen palkkaamiseen hänen lomansa aikana osoitti ⁹⁾ rahatoimikamari niinkään käyttövaroistaan 500 markkaa; samalla oli lastensuojelulautakunnan huomiota kiinnitettävä siihen, että tähän tarkoitukseen olisi ollut merkittävä määräraha budjettiin.

Satamahallituksen anottua lisäystä tarverahainsa määrärahaan, josta m. m. oli suoritettu kustannukset viransijaisen palkkaamiseksi lautakunnan sihteerille hänen lomansa aikana, päätti ¹⁰⁾ rahatoimikamari ilmoittaa satamahallitukselle, ettei se ollut oikeutettu käyttämään tarverahojaan lomaviransijaisen palkkaamiseen, koska sellaista ei ollut edellytetty budjettia laadittaessa.

Viransijaisen palkkaamiseen terveydenhoitolautakunnan puhtaaksikirjoittajattarelle hänen lomansa aikana osoitti ¹¹⁾ rahatoimikamari käyttövaroistaan 500 markkaa.

Palkkioita komiteain jäsenyydestä. Sairaalaylihallituksen esityksestä päätti ¹²⁾ rahatoimikamari että komiteain jäsenyydestä oli yllhallituksen jäsenelle suoritettava sama palkkio kuin minkä hän sai osanotosta yllhallituksen kokouksiin, henkilölle, joka ei ole yllhallituksen jäsen palkkiota sama määrä, ellei hän vaatinut suurempaa palkkiota, jossa tapauksessa yllhallitus oli oikeu-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 12. 1. 89 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 251. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 21. 12. 2,268 §. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 7. 8. 2,345 §. — ⁵⁾ S:n 6. 6. 1,747 §. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 10. 7. 1,174 §. — ⁷⁾ Rkmin jstn pöytäk. 19. 6. 1,926 §. — ⁸⁾ S:n 3. 7. 2,032 §. — ⁹⁾ S:n 9. 5. 1,500 §. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 28. 8. 1,328 §. — ¹¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 30. 5. 1,725 §. — ¹²⁾ S:n 14. 3. 880 §.

tettu harkintansa mukaan maksamaan palkkiota, sekä ettei ylihallituksen alaisille viranpitäjille suoriteta mitään palkkiota.

Sen johdosta että metallityöntekijä P. Kalervo oli anonut kohtuullista palkkiota osanotosta tutkijalautakunnan kokouksiin päätti¹⁾ rahatoimikamari myöntää mainitun lautakunnan jäsenille 40 markan palkkion kokoukselta, ja oli tästä aiheutuvat kustannukset suoritettava rahatoimikamarin käyttövaroista. Edelleen päätti kamari että määräraha vastaavia palkkiota varten vuonna 1924 oli merkittävä mainitun vuoden budjettiehdotukseen.

Kysymystä kaupungin viranpitäjän huoltokonttorin perustamisesta valmistelemaan asetetulle²⁾ komitealle myönnettiin³⁾ kamarin käyttövaroista 2,220 markkaa palkkioihin ja tarverahoihin.

Sekalaisia palkkioita. Vanhemmalle kaupungin kirjanpitäjälle E. Jernströmille myönnettiin⁴⁾ rahatoimikamarin käyttövaroista 500 markkaa budjettiehdotuksen oheisen kaupungin viranpitäjän palkkojen luettelon tarkastuksesta.

Tilanhoitaja A. Rosenvallille annettiin⁵⁾ niinikään rahatoimikamarin käyttövaroista 1,000 markan palkkio kaupungin Hertonäsissä olevain huvilain valvonnasta.

Kuolinpesän oikeus kantaa palkkaa. Sittenkun terveyspoliisin kaitsija J. Hassel huhtikuun 6 p:nä oli kuollut, oikeutettiin⁶⁾ hänen kuolinpesänsä kantaan hänelle tuleva palkka koko huhtikuulta.

Elokuun 23 p:nä kuolleen viritushuoneen kaitsijan A. Karlssonin leskelle oli maksettava⁷⁾ Karlssonille tuleva palkka koko elokuulta.

Matkastipendejä. Rahatoimikamari antoi vuoden varrella matkastipendejä seuraaville henkilöille:

Valmistavan poikain ammattikoulun työnjohtajille G. Virtaselle ja V. Honkalinnalle kullekin 750 markkaa kamarin käyttövaroista opintomatkaa varten maan muihin ammattikouluihin⁸⁾; kaupunginagronomi A. J. Tammisselle 5,000 markkaa, rahatoimikamarin teknilliselle sihteerille K. Hård af Segerstadille 3,000 markkaa ja kansanpuistojen valvojalle R. Palmgrenille 4,000 markkaa Gööteporin riemujuhlanäyttelyssä käyntiä ja osanottoa varten siellä pidettäviin kongresseihin⁹⁾; nämä kustannukset oli suoritettava tililtä Tilapäisiä menoja varten rahatoimikamarin käytettäväksi⁹⁾;

kaupunginkamreeri P. J. Björkille 3,000 markkaa rahatoimikamarin käyttövaroista opintomatkaa varten Skandinaviaan¹⁰⁾;

lastensuojelulautakunnan puheenjohtajalle professori M. Ruuthille 2,000 markkaa rahatoimikamarin käyttövaroista, jotta hän ottaessaan osaa uskonnonhistorialliseen kongressiin Lundissa voisi tutustua Tukholman ja Köpenhaminan lastensuojelutyöhön¹¹⁾; sekä

kolmannelle palomestarille L. Gustafssonille 5,000 markkaa rahatoimikamarin käyttövaroista opintomatkaa varten ulkomailla¹²⁾.

Viransijaisuuspalkkioita viranpitäjän sairauden aikana myönsi rahatoimikamari seuraavissa tapauksissa alempanamainitut määrät tätä varten budjettiin merkitystä määrärahasta:

maistraatin notaarin A. Tuomisen sijaiselle kahden kuukauden aikana 600 markkaa kuukaudessa¹³⁾;

¹⁾ Rkmin pöytäk. 26. 9. 2,740 §. — ²⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 285. — ³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 14. 2. 544 §. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 21. 12. 2,269 §. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 5. 9. 2,539 §. — ⁶⁾ S:n 9. 5. 1,497 §. — ⁷⁾ S:n 19. 9. 2,615 §. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 8. 5. 807 §. — ⁹⁾ S:n 15. 5. 868—870 §§. — ¹⁰⁾ S:n 12. 6. 1,098 §. — ¹¹⁾ S:n 28. 8. 1,342 §. — ¹²⁾ S:n 20. 11. 2,088 §. — ¹³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 25. 4. 1,332 §.

toisen julkisen notaarin W. Toppeliuksen sijaiselle maaliskuun 1 p:n ja huhtikuun 16 p:n välisenä aikana 1,800 markkaa¹⁾;

raastuvanoikeuden rikosasiain notaarin G. Leopoldin sijaiselle kahden kuukauden aikana 1,500 markkaa kuukaudessa²⁾;

raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijan A. Carlssonin sijaiselle joulukuun 4 p:n 1922 ja tammikuun 10 p:n 1923 välisenä aikana 1,500 markkaa³⁾;

erinäisten rahatoimikonttorin virkain hoidattamiseen kaupunginkamreeri P. J. Björkin virkavapauden aikana yhdeltä kuukaudelta 5,000 markkaa⁴⁾;

rahatoimikonttorin konttorikirjurin H. Wegeliuksen sijaiselle yhden kuukauden aikana 1,330 markkaa⁵⁾;

rahatoimikonttorin konttorikirjurin H. Rikbergin sijaiselle kahden kuukauden aikana 1,330 markkaa kuukaudessa⁶⁾;

rahatoimikonttorin ylimääräisen konttorikirjurin L. Liljeströmin sijaiselle yhden kuukauden aikana 1,195 markkaa⁷⁾;

rahatoimikonttorin ylimääräisen kirjanpitäjän O. Björkin sijaiselle neljän viikon aikana 2,500 markkaa⁸⁾;

virutushuoneitten kaitsijan K. A. Böhlströmin sijaiselle 2 kuukauden aikana 600 markkaa kuukaudessa⁹⁾;

satamahallituksen kanslia-apulaisen M.-A. Spären sijaiselle kuuden viikon aikana 1,500 markkaa¹⁰⁾;

satamakannantakonttorin erinäisten virkain hoidattamiseen vanhemman kassanhoitajan A. Wellingkin kahden kuukauden virkavapauden aikana 2,940 markkaa¹¹⁾; sekä vanhemman kirjanpitäjän B. Liljerosin virkavapauden aikana heinäkuun 9 p:stä 30 p:än 1,095 markkaa¹²⁾;

satamakannantakonttorin vahtimestarin E. F. Öhmanin sijaiselle kahden kuukauden aikana 1,300 markkaa kuukaudessa¹³⁾;

terveydenhoitolautakunnan sihteerin A. Tuomisen sijaiselle kahden kuukauden aikana 1,800 markkaa¹⁴⁾;

terveyspoliisin kaitsijan J. Hasselin sijaiselle yhden kuukauden aikana, jonka kuluessa hän sittemmin oli kuollut¹⁵⁾, 1,200 markkaa¹⁶⁾;

lihantarkastusaseman päiväkirjanpitäjän U. Forssellin sijaiselle yhden kuukauden aikana 1,300 markkaa¹⁷⁾;

kulkutautisairaalan ailiääkärille H. v. Willebrandtille, joka ylilääkäri M. Björksténille myönnetyn sairasloman aikana oli määrätty oman virkansa ohella hoitamaan ylilääkärinvirkaa, yhden kuukauden aikana, asianomaisiin virkoihin liittyvien pohjapalkkojen välistä eroa vastaavan määrän¹⁸⁾;

köyhäinhuolautakunnan kanslianjohtajan H. von Creutleinin sijaiselle kahden kuukauden aikana 2,040 markkaa¹⁹⁾;

köyhäinhoidon diakonissan R. Ståhlmanin sijaiselle kahden kuukauden aikana 1,500 markkaa²⁰⁾;

kunnalliskodin konttoriapulaisen J. Josefssonin sijaiselle kuuden viikon aikana 1,500 markkaa²¹⁾;

kasvattilasten valvontalääkärin R. Granholmin sijaiselle kahden kuukauden aikana 2,050 markkaa kuukaudessa²²⁾;

1) Rkmin jstn pöytäk. 25. 4. 1,333 §. — 2) Rkmin pöytäk. 4. 5. 748 §. — 3) Rkmin jstn pöytäk. 31. 1. 367 §. — 4) S:n 24. 5. 1,635 §. — 5) S:n 14. 8. 2,415 §. — 6) S:n 17. 10. 2,900 §. — 7) S:n 31. 7. 2,266 §. — 8) Rkmin pöytäk. 6. 4. 653 §. — 9) Rkmin jstn pöytäk. 7. 2. 441 §. — 10) S:n 10. 7. 2,104 §. — 11) S:n 6. 6. 1,806 §. — 12) S:n 10. 7. 2,105 §. — 13) S:n 11. 4. 1,157 §. ja 24. 5. 1,634 §. — 14) S:n 9. 5. 1,498 §. — 15) Ks. tätä kert. siv. 234. — 16) Rkmin jstn pöytäk. 9. 5. 1,497 §. — 17) S:n 9. 5. 1,499 §. — 18) S:n 16. 5. 1,585 §.; ks. tätä kert. siv. 254. — 19) Rkmin jstn pöytäk. 31. 1. 369 §.; vrt. 1922 vuod. kert. siv. 173. — 20) Rkmin jstn pöytäk. 14. 12. 3,554 §. — 21) S:n 16. 5. 1,583 §. — 22) S:n 21. 2. 645 §. ja Rkmin pöytäk. 27. 3. 596 §.

lastensuojelulautakunnan tarkastusapulaisen T. Ojanteen sijaiselle kahden kuukauden aikana 2,300 markkaa¹⁾;

lastensuojelulautakunnan naisopastajan I. Glansenstjernan sijaiselle yhden kuukauden aikana 1,195 markkaa²⁾;

tyttöjen ammattikoulun johtajattaren M. Blomqvistin sijaiselle kuuden viikon aikana 1,275 markkaa³⁾;

kaupunginkirjaston amanuenssin I. Tamlanderin sijaiselle helmikuun 7 ja 21 p:n välisenä aikana 366 markkaa⁴⁾;

kaupunginkirjaston amanuenssin A. Hertzin sijaisille huhti- ja toukokuun aikana sekä lokakuun 21 p:n ja joulukuun 1 p:n välisenä aikana 2,568 markkaa⁵⁾;

kaupunginkirjaston amanuenssin E. Savosen sijaisille huhtikuun 18 p:n ja toukokuun 31 p:n sekä elokuun 1 p:n ja lokakuun 31 p:n välisenä aikana 3,452 markkaa⁶⁾;

kaupunginkirjaston siivoojattaren A. Lahtisen sijaiselle toukokuun 19 ja kesäkuun 7 p:n välisenä aikana 450 markkaa⁷⁾;

kaupunginkirjaston amanuenssin S. Sirénin sijaiselle kahdelta kuukaudelta 1,098 markkaa⁸⁾;

kaupunginorkesterin soittajan H. Haasen sijaiselle kahden kuukauden aikana 2,250 markkaa kuukaudessa⁹⁾;

kaupungininsinööri G. Lindqvistin sijaiselle kahden kuukauden aikana 1,000 markkaa kuukaudessa ja tämän sijaiselle 800 markkaa kuukaudessa¹⁰⁾;

rakennuskonttorin tiliviraston konttoriapulaisen S. Berggrenin sijaiselle joulukuun 15 p:n ja 31 p:n väliseltä ajalta vuonna 1922 sekä tammikuun 1 p:n ja toukokuun 15 p:n väliseltä ajalta 7,000 markkaa¹¹⁾;

työnvälitystoimiston siivoojattaren E. Ruuskasen sijaiselle enintään kahden kuukauden aikana 900 markkaa¹²⁾;

rakennustarkastuskonttorin avustavan kanslistin H. Nevanlinnan sijaiselle kahden kuukauden aikana 1,000 markkaa kuukaudessa¹³⁾;

kaupungintalon ovenvartijan K. Blomqvistin sijaiselle kahden kuukauden aikana 1,200 markkaa kuukaudessa, suoritettavaksi rahatoimikamarin käyttövaroista¹⁴⁾;

kaupungintalon lämmittäjän K. Lindbohmin sijaiselle syyskuun 21 p:n ja lokakuun 2 p:n välisenä aikana 540 markkaa¹⁵⁾; sekä

Ruoholahden ja Sörnäsän virutushuoneiden kaitsijan A. Karlssonin sijaiselle elokuun 1 p:n ja syyskuun 15 p:n välisenä aikana 1,350 markkaa¹⁶⁾.

Myönnettyjä eläkkeitä. Rahatoimikamari myönsi voimassaolevain eläkeohjesääntöjen määräysten mukaisesti elinkautiseläkkeitä seuraaville viranpitäjille ja työntekijöille alempanamainitut vuotuiset määrät säädettyine kalliinajanlisäyksineen:

suomenkielisten kansakoulujen opettajalle V. E. Koskimiehelle 2,640 markkaa, mistä määrästä kuitenkin vähennettiin valtioneläke, syyskuun 1 p:stä 1922 lukien; koska hän oli kuollut, saisivat hänen oikeudenomistajansa

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 18. 4. 1,217 §. — ²⁾ S:n 3. 7. 2,052 §. — ³⁾ S:n 19. 9. 2,695 §. — ⁴⁾ S:n 28. 2. 707 §. — ⁵⁾ S:n 30. 5. 1,700 §; 6. 6. 1,746 § ja rkmrin pöytäk. 27. 11. 2,104 §. —

⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 5. 6. 1,013 §; rkmrin jstn pöytäk. 6. 6. 1,745 §; 10. 10. 2,861 § ja 8. 11. 3,163 §. — ⁷⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 26. 6. 1,986 §. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 27. 11. 2,104 §. —

⁹⁾ S:n 27. 3. 591 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 28. 3. 1,023 §. — ¹¹⁾ Rkmrin pöytäk. 3. 1. 14 § sekä rkmrin jstn pöytäk. 28. 2. 708 § ja 2. 5. 1,386 §; ks. tätä kert. siv. 83. — ¹²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 30. 5. 1,726 §. — ¹³⁾ S:n 19. 6. 1,927 §. — ¹⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 6. 11. 1,933 §. —

¹⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 10. 10. 2,860 §. — ¹⁶⁾ S:n 12. 9. 2,578 ja 2,601 §§.

nostaa maksettavana olevan eläkemäärän mainitusta päivästä sen kuukauden loppuun, jona hänen kuolinpäivänsä oli¹⁾);

suomenkielisten kansakoulujen opettajalle E. W. Malmbergille 2,640 markkaa, mistä määrästä kuitenkin vähennettiin valtioneläke, syyskuun 1 p:stä 1922 lukien¹⁾);

suomenkielisten kansakoulujen vahtimestarille O. Tuomiselle, jonka virka oli lakkautettu, 1,680 markkaa, tammikuun 1 p:stä lukien²⁾);

puhtaanapitolaitoksen työnjohtajalle J. Järvenpäälle 2,880 markkaa, tammikuun 1 p:stä lukien³⁾);

kaasulaitoksen lyhdynsytyttäjälle K. H. Äijänkorvelle 2,000 markkaa, elokuun 1 p:stä lukien⁴⁾);

Marian sairaalan toiselle koneenkäyttäjälle E. E. Nybergille 650 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien⁵⁾);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajalle O. Dannholmille 3,960 markkaa, mistä määrästä vähennettiin valtioneläke lisäetuineen syyskuun 1 p:stä lukien⁶⁾); sekä

metsänvartija K. V. Sipilälle 2,812: 50 markkaa, huhtikuun 1 p:stä lukien⁷⁾).

Korvaus tapaturmasta. Sittenkun Keskinäinen tapaturmavakuutusyhtiö Sampo oli tiedustellut oliko tapaturmavahingonkorvausta maksettava ajomies J. O. Lindströmille, joka oli ollut kaupunginistutuksen palveluksessa ja ilmoituksen mukaan oli saanut vamman putoamalla Simonkadulla kuormaltaan, johon tapaturmaan ei ollut voitu saada todistajia, kehoitettiin⁸⁾ yhtiötä maksamaan vahingonkorvausta mainitusta tapaturmasta.

Oikeus raitiotievuosikortin saamiseen. Hermannin alueen aluelääkäri G. Björkqvist, kulkutautisairaalan alilääkäri H. von Willebrandt ja mainitun sairaalan assistenttilääkäri R. Forsius oikeutettiin⁹⁾ omalla kustannuksellaan saamaan raitiotievuosikortti.

Mitali pitkäaikaisesta palveluksesta. Koska rantatorin kauppahallin renki G. A. Hedenström oli ollut 26 vuotta kaupungin palveluksessa, päätti¹⁰⁾ rahatoimikamari tehdä Suomen talousseuralle esityksen mitalin antamisesta hänelle uskollisesta palveluksesta.

Poliisilaitoksen palkkasääntö. Maistraatti lähetti¹¹⁾ jäljennöksen valtioneuvoston helmikuun 5 p:nä tekemästä siviilivirkakunnan virkamiehille ja palveluskunnalle vuodelta 1923 maksettavia kalliinajanlisäyksiä koskevasta päätöksestä, mikäli se koski kaupungin poliisilaitoksen palkkoja.

Työntekijäin pohjapalkkain järjestely. Sittenkun kaupunginvaltuusto oli oikeuttanut rahatoimikamarin korottamaan erinäisten työntekijäryhmäin¹²⁾ pohjapalkkoja, anoi kaupungin teknillisten laitosten hallitus saada voimassa olevista määräyksistä riippumatta määrätä alaistensa laitosten putkityöntekijäin ja heidän apuriensa pohjapalkat, mutta epäsi¹³⁾ rahatoimikamari anomuksen, koska kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan kamarin oli ratkaistava tuollaiset kysymykset asianomaisen hallituksen esityksestä. Sittenkin oikeutettiin¹⁴⁾ kaupungin teknillisten laitosten hallitus kamarin samalla hyväksymän tariffin mukaan korottamaan putkityöntekijäin ja heidän apulaistensa pohjatuntipalkat, syyskuun 15 p:stä lukien.

Viitaten kaupunginvaltuuston äskenmainittuun päätökseen epäsi¹⁵⁾ raha-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 12. 1. 90 §. — ²⁾ S:n 12. 1. 96 §. — ³⁾ S:n 30. 1. 223 §. — ⁴⁾ S:n 10. 7. 1,173 §. — ⁵⁾ S:n 9. 10. 1,640 §. — ⁶⁾ S:n 12. 10. 1,667 §. — ⁷⁾ S:n 20. 11. 2,087 §. — ⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 17. 10. 2,968 §. — ⁹⁾ S:n 31. 12. 3,674 §. — ¹⁰⁾ S:n 19. 6. 1,938 §. — ¹¹⁾ S:n 28. 3. 1,007 §. — ¹²⁾ Ks. tätä kert. siv. 103. — ¹³⁾ Rkmin pöytäk. 2. 10. 1,533 §. — ¹⁴⁾ S:n 6. 11. 1,924 §. — ¹⁵⁾ S:n 13. 11. 1,961 §.

toimikamari Helsingin kaupungin kunnallistyöntekijäin keskusneuvoston esityksen, että kaupungin työntekijäin palkkoja korotettaisiin 10 %:lla tai myöskin että yhden kuukauden palkka (n. s. kolmannentoista kuukauden palkka) maksettaisiin työntekijöille, ja kehoitettiin hakijaa samalla asiassa kääntymään asianomaisten hallitusten puoleen.

Kaupungin teknillisten laitosten hallitus huomautti vesijohto- ja kaasulaitoksen esityksestä, että elinkustannusten indeksiluku syys—marraskuun aikana oli kohonnut siinä määrin, että työntekijäin palkat tammikuun 1 p:stä 1924 olisi maksettava ylempään palkka-asteikon mukaan, mutta että rahatoimikamari erinäisille työntekijöille syksyllä oli myöntänyt korotetut pohjapalkat, joita ei ollut syytä edelleen korottaa, minkävuoksi hallitus ehdotti että putkityöntekijöille tammikuun 1 p:n 1924 jälkeen maksettaisiin erinäisiä määrättyjä palkkoja, jotka vastasivat rahatoimikamarin marraskuun 6 p:nä vahvistamia palkkoja paitsi että nuoremmille aputyöntekijöille annettiin jonkunverran suurempi palkka. Rahatoimikamari myöntyi¹⁾ esitykseen.

Rahatoimikamarilla ei ollut mitään muistuttamista sitä vastaan²⁾ että sukeltaajille maksettiin palkanlisäys siltä ajalta, jonka he työskentelivät suoremassa syvyydessä (10 m.).

Työluvissa maksettavat työpalkat. Sittenkun Suomen vaatetustyöntekijäin liiton r. y. osasto n:o 23 oli kaupunginvaltuustolle esittänyt, että kaupungin ompelutupien hätäaputoissa maksettu tuntipalkka korotettaisiin 2:sta. 3 markkaan sekä että urakkatöitä suorittaville työntekijättäriille taattaisiin vastaava vähiin tulomäärä, mutta valtuusto kuitenkin oli jättänyt³⁾ tämän kysymyksen rahatoimikamarin ratkaistavaksi, päätti⁴⁾ kamari, kuultuaan asiassa naisten työtupien johtokuntaa, evätä esityksen sen perusteella että työtupien palkkataso suoritettuun työhön nähden oli korkeampi kuin yksityisissä työpaikoissa sekä koska kamari piti periaatteellisesti vääränä, että työtupien työntekijättäriille maksettiin enemmän kuin heidän työnsä tuotti kaupungille.

Kaupungin työpajojen työpalkat. Kaupungin varastopäällikön ilmoitettua, että vesijohtolaitoksen työpajassa maksetut palkat olivat tarveainevaraston vastaavia palkkoja korkeammat, oikeutti⁵⁾ rahatoimikamari hallituksen korottamaan erinäisiä työpajojen työpalkkoja.

Laskuvirherahoja. Rahatoimikonttorin kassanhoitajat anoivat heille maksettavaksi korvausta laskuvirheistä vuonna 1923, ollen kaupunginkassanhoitajan laskuvirheiden määrä 893 markkaa, ensimmäisen avustavan kassanhoitajan 1,195 markkaa ja toisen avustavan kassanhoitajan 1,225 markkaa, mistä viimeainitusta määrästä kuitenkin myönnetty 250 markkaa olisi vähennettävä, mutta koska kaupunginvaltuusto oli evännyt aikaisemman esityksen laskuvirherahojen maksamisesta, epäsi⁶⁾ rahatoimikamari anomuksen.

Määrärahan käyttö. Palotoimikunta oikeutettiin⁷⁾ ostamaan kaksi pienehköä kuorma-autoa sillä rahamäärällä, joka budjettiin oli merkitty suurehkon kuorma-auton ostoon.

Rakennuskonttori oikeutettiin⁸⁾ jo kuluvana vuonna ostamaan pienkatkuvikoneen, jota varten määräraha oli merkitty 1924 vuoden budjettiehdotukseen.

Määrärahoja matkakustannuksiin. Kaupungin kassanhoitaja E. G. Hällströmin jättämä 1,600 markan suuruinen matkalasku oli suoritettava⁹⁾ rahatoimikamarin käyttövaroista.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 31. 12. 2,292 §. — ²⁾ S:n 12. 10. 1,679 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 104. —

⁴⁾ Rkmin pöytäk. 6. 2. 238 § ja 9. 3. 493 §. — ⁵⁾ S:n 27. 11. 2,112 §. — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 14. 12. 3,558 §; ks. 1921 vuod. kert. siv. 81. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 17. 7. 1,211 §. — ⁸⁾ S:n 16. 11. 2,072 §. — ⁹⁾ S:n 29. 12. 2,289 §; ks. tätä kert. siv. 251.

Kustannukset kaupunginjohtaja A. Castrénin ja professori O. von Hellen-
sin tekemästä matkasta Skandinaviaan tutkimaan teurastamoja, kaikkiaan
32,900 markkaa, oli ¹⁾ suoritettava kaupunginvaltuuston aikaisemmin teu-
rastamo varten osoittamista varoista.

Kaupunginagronomi A. J. Tammisen Porvooseen tekemästään matkasta
jättämän laskun määrä, 77 markkaa, oli suoritettava ²⁾ määrärahasta tilapäisiä
menoja varten rahatoimikamarin käytettäväksi.

Kaluston y. m. osto. Rahatoimikamari osoitti määrärahasta kaluston
hankkimista varten kaupungin taloihin m. m. seuraavat määrät:

kaappien, pöytien, kirjahyllyjen y. m. hankkimiseksi ensimmäisen kau-
punginvoudin tarpeisiin 8,010 markkaa ³⁾;

kirjoituskoneen ostamiseksi avustavalle rikostuomioiden toimeenpanijalle
5,200 markkaa ⁴⁾;

uutimien, pöytäliinojen y. m. oston raatihuoneelle 4,000 markkaa ⁵⁾;

kaappien ja pahvikoteloiden hankkimiseen rahatoimenjohtajan tarpeisiin
2,250 markkaa ⁶⁾;

asiakirjakaapin hankkimiseksi rahatoimikamarin notaarille 1,100 mark-
kaa ⁷⁾;

erinäisten halkokonttorin huonekalujen hankkimiseksi rahatoimikama-
riin 1,500 markkaa ⁸⁾;

kahden salkun hankkimiseksi rahatoimikamarin kansliaan 500 markkaa ⁹⁾;
erinäisten halkokonttorin huonekalujen maksamiseen, jotka rahatoimi-
konttori oli ottanut haltuunsa, 20,000 markkaa ⁸⁾;

kirjoituskoneen oston rahatoimikonttoriin enintään 5,500 markkaa ¹⁰⁾;

yhteenlaskukoneen ostamiseksi tilastokonttoriin 15,500 markkaa ¹¹⁾;

kahden pöytälampun hankkimiseksi tilastokonttoriin 270 markkaa ¹²⁾;

sekalaisen kaluston hankkimiseksi satamahallituksen tarpeisiin 2,075
markkaa sekä rahatoimikamarin käyttövaroista 3,925 markkaa ¹³⁾;

pahvikoteloiden hankkimiseksi satamahallituksen asiakirjain säilyttä-
mistä varten 820 markkaa ¹⁴⁾;

kirjakaapin hankkimiseksi satamahallituksen tarpeisiin 3,200 markkaa ¹⁵⁾;
moottorin ostamiseksi satamakannantakonttorin käyttämään laskukonee-
seen 4,850 markkaa ¹⁶⁾;

kahden pesutelineen teettämiseksi tullipaviljonkiin ja tavarasuojaan n:o
10 195: 60 markkaa ¹⁷⁾;

työpöydän ja kolmen salkun hankkimiseksi revisionikonttoriin 2,050
markkaa ¹⁸⁾;

sohvan ostamiseksi köyhäinhuoltoautakunnan tarpeisiin 960 markkaa ¹⁹⁾;

kirjoituskoneen hankkimiseksi köyhäinhuoltoautakunnan tarpeisiin 6,150
markkaa ¹⁹⁾;

tuolien hankkimiseksi köyhäinhuoltoautakunnan tarpeisiin sekä lauta-
kunnan täysi-istuntopöydän suurentamiseksi 2,000 markkaa ²⁰⁾;

mattojen ja uutimien ostamiseksi köyhäinhuoltoautakunnan huoneistoon
2,900 markkaa ²¹⁾;

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 3. 10. 2,827 § ja rkmin pöytäk. 21. 12. 2,265 §; ks. tätä kert.
siv. 260. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 14. 12. 3,563 §. — ³⁾ S:n 25. 4. 1,336 §. — ⁴⁾ S:n 17. 1. 221
§ ja 14. 2. 533 §. — ⁵⁾ S:n 10. 1. 104 §. — ⁶⁾ S:n 14. 2. 490 §. — ⁷⁾ S:n 4. 4. 1,089 §. — ⁸⁾ S:n
6. 6. 1,810 §. — ⁹⁾ S:n 6. 6. 1,811 §. — ¹⁰⁾ S:n 28. 3. 1,040 §. — ¹¹⁾ S:n 17. 1. 223 §. — ¹²⁾ S:n 5.
12. 3,482 §. — ¹³⁾ Rkmin pöytäk. 28. 8. 1,328 §. — ¹⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10. 1. 94 §. —
¹⁵⁾ S:n 25. 4. 1,335 §. — ¹⁶⁾ Rkmin pöytäk. 31. 7. 1,266 §. — ¹⁷⁾ Rkmin jstn pöytäk. 6. 6.
1,812 §. — ¹⁸⁾ S:n 31. 1. 373 §. — ¹⁹⁾ S:n 10. 1. 98 §. — ²⁰⁾ S:n 2. 5. 1,422 §. — ²¹⁾ Rkmin
pöytäk. 26. 6. 1,146 §.

kirjoituskoneen ja muun sekalaisen kaluston hankkimiseksi lastensuojelulautakunnan kansliaan 11,600 markkaa ¹⁾;

pianon ostamiseksi lastentarha Alun tarpeisiin 10,000 markkaa ²⁾); sekä erinäisten halkokonttorin rakennuskonttorille luovuttamien tarve-esineiden suorittamiseksi 30,550 markkaa ³⁾).

Rahatoimikamarin käyttövaroista osoitettiin ⁴⁾ m. m. seuraavat määrärahat kaluston y. m. ostoon kaupungin virastoihin ja laitoksiin:

maton ostoon kunnallispormestarin virkahuoneeseen 800 markkaa ⁵⁾); viiden halkokonttorin rahatoimikonttorille luovuttaman pöytälampun suorittamiseksi 500 markkaa ⁶⁾);

kiikkulaudan kustantamiseksi Ebeneserkodin lastentarhaan enintään 300 markkaa ⁷⁾);

tulensammutuskojeiden hankkimiseksi kaupungintaloon 3,150 markkaa ⁸⁾); sekä

ilmoituskilpien pystyttämiseksi kaupungintalossa 1,251 markkaa ⁹⁾).

Sittenkun ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta oli ilmoittanut, että Nikolainkadun kansakoulussa tapahtuneen murtovarkauden johdosta melkein koko koulukeittiön kuuluva käsiliinain, pöytäliinain y. m. linavaatteiden varasto samoinkuin koulun muikin linavaatevarasto oli hävinnyt, osoitti ¹⁰⁾ rahatoimikamari käyttövaroistaan 5,000 markkaa uuden linavaatevaraston hankkimiseksi kouluun.

Puhtaanapitolaitos oikeutettiin ¹¹⁾ saamaan kaksi kirjoituspöytä rahoituskonttorista ja 1 ½ tusinaa tuoleja kaupungin tarveainevarastosta ja oli mainittu siirto otettava huomioon asianomaisissa kalustoluetteloissa.

Uuden ajoreen hankkimiseksi Korkeasaarelle osoitti rahatoimikamari Korkeasaarta varten varatusta Luonnonpuistot nimisen luvun määrärahasta enintään 3,000 markkaa ¹²⁾).

Sekalaisen raatihuoneella olevan kaluston korjaukseen osoitettiin ¹³⁾ budjettiin tätä varten merkitystä määrärahasta 4,000 markkaa.

Kaluston myynti. Rahatoimikamari oikeutti ¹⁴⁾ kaasulaitoksen myymään 15 rautasänkyä, joita lyhdynsytyttäjäpäivystäjät olivat käyttäneet.

Rahatoimikamari päätti ¹⁵⁾ myydä kaksi kaupunginvaltuuston kanslian hallussa ollutta käytettyä kirjoituskonetta 1,200 ja 400 markasta.

Puhelinyhteys kaupungin virastoihin ja laitoksiin. Rahatoimikamari teki päätöksen ¹⁶⁾ uusien puhelimien hankkimisesta erinäisiin kaupungin virastoihin ja laitoksiin sekä kaupungin hallussa olevien, aikaisempaan tarkoitukseensa tarpeettomien koneiden ja osuuskirjain käytöstä.

Helsingin eläinsuojeluyhdistyksen anomukseen puhelimen laittamisesta eläinsuojelupoliisin asuntoon kaupungin kustannuksella, jolloin yhdistys suorittaisi vuosivuokran, rahatoimikamari myöntyi ¹⁷⁾ ja oli yksi halkokonttorin puhelimesta käytettävä tähän tarkoitukseen.

Snellmannin patsaan viereiset istutukset. Rahatoimikamari osoitti ¹⁸⁾ käyttövaroistaan 3,000 markkaa J. V. Snellmannin patsaan koristamiseksi sen vihkimistilaisuutta varten, sekä 11,500 markkaa patsaan viereisten istutustöiden jatkamiseen.

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 31. 1. 366 §. — ²⁾ S:n 14. 2. 532 §. — ³⁾ S:n 25. 4. 1,337 §. — ⁴⁾ Ks. myös Helsingin kaupungin tilasto V. 8. 1923 siv. 148 ja seur. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10. 1. 90 §. — ⁶⁾ S:n 24. 10. 3,006 §. — ⁷⁾ S:n 9. 5. 1,503 §. — ⁸⁾ S:n 17. 10. 2,966 §. — ⁹⁾ S:n 14. 2. 543 § ja 8. 11. 3,216 §. — ¹⁰⁾ S:n 5. 12. 3,477 §. — ¹¹⁾ S:n 26. 6. 1,983 §. — ¹²⁾ S:n 28. 2. 709 §. — ¹³⁾ S:n 10. 1. 104 §. — ¹⁴⁾ S:n 14. 2. 528 §. — ¹⁵⁾ S:n 12. 6. 1,856 §. — ¹⁶⁾ S:n 26. 6. 1,992 §, 10. 7. 2,106 §, 26. 9. 2,739 §, 8. 11. 3,181—3,182 §§ ja 14. 12. 3,551 §. — ¹⁷⁾ S:n 26. 6. 1,993 §. — ¹⁸⁾ S:n 2. 5. 1,413 § ja rkmin pöytäk. 5. 6. 1,012 §.

Edustusmäärärahoja. Rahatoimikamari päätti ¹⁾ käyttövaroistaan määrätä maksettavaksi 3,962 markkaa tammikuun 22—23 p:nä pidetyn satamakongressin osanottajille järjestettyjen illallisten kustannusten suorittamiseen.

Göteborgin vapaasataman päällikön S. Isbergin ja sikäläisen satamainsinöörin A. Lindin käydessä täällä syyskuun 6—8 p:nä oli satamahallituksella ollut kustannuksia 1,724: 50 markkaa, mikä määrä osoitettiin ²⁾ rahatoimikamarin käyttövaroista.

Rahatoimikamari osoitti ³⁾ käyttövaroistaan 3,031 markkaa, eli kustannukset kaupunginvaltuuston järjestämästä retkestä Käpylään y. m., minkä ohessa 50 markkaa oli määrättävä maksettavaksi kullekin niistä autonkuljettajista, jotka mainitussa tilaisuudessa olivat ajaneet rakennuskonttorin ja palolaitoksen autoja.

Muuttomäärärahoja. Sittenkun rahatoimikamari oli antanut isännöitsijä J. Lindlöfille toimeksi muuttaa pois kaupungintalon ullakolla olleet huonekalut ja tavarat ⁴⁾, osoitti ⁵⁾ kamari käyttövaroistaan 1,800 markan lisäyksen tähän tarkoitukseen aikaisemmin myönnettyyn määrärahaan.

Rahatoimikamari osoitti edelleen käyttövaroistaan:

kassakaapin muuttoa varten terveydenhoitolautakunnan toimistosta maistraatin kansliaan 1,000 markkaa ⁶⁾;

köyhäinhoitolautakunnan kanslian muuttoa varten toiseen huoneistoon 4,000 markkaa ⁷⁾;

asuntoa vailla olevien henkilöiden huonekalujen muuttoa varten puhtaanapitolaitoksen toimesta myydystä Vallilassa olevasta tavarasuojasta 1,320 markkaa ⁸⁾; sekä

erään henkilön huonekalujen muuttoa varten Leppäsuon huvilasta Vallilan työväenasuntoihin 152: 80 markkaa ⁹⁾.

Määrärahoja erinäisiin tarkoituksiin. Rahatoimikamari osoitti edelleen käyttövaroistaan:

rahatoimikonttorille maksamatta olevien vuosien 1918—20 tuloverojen perimiseksi 8,000 markkaa ¹⁰⁾;

kaupungin satamaoloja valaisevan kirjoituksen painattamiseksi 1,000 kappalein, joten ulkomailta saapuviin lukuisiin purkaus- ja kuormaustaiteita koskeviin tiedusteluihin ei enää tarvinnut kirjallisesti vastata, 1,600 markkaa ¹¹⁾;

kustannusten suorittamiseksi puolen päivän ilmoittamisesta n. s. aika-kuulalla, mitä ajan ilmoitusta jonkun aikaa ei ollut käytetty, 406: 40 markkaa ¹²⁾;

erään työntekijä I. Nybergin perunapalstasta suorittaman vuokramaksun osan takaisinmaksamista varten, jonka palstan hän oli menettänyt ennen vuokrakauden päättymistä, 365 markkaa ¹³⁾;

todistajien palkkaamiseksi ulosmittauksissa, joten ulosottoapulaisten ei enää tarvinnut toimia toistensa todistajina ja he täten paremmin saattoivat harjoittaa verojen perimistä 10,000 markkaa ¹⁴⁾;

Vaasankadulla mainitun kadun tontin n:o 5 kohdalla olevan kallion louhimiseen 4,400 markkaa ¹⁵⁾;

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 21. 2. 644 §. — ²⁾ S:n 3. 10. 2,820 §. — ³⁾ S:n 10. 10. 2,845 ja 2,848 §§. — ⁴⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 279. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10. 1. 105 §. — ⁶⁾ S:n 6. 6. 1,733 §. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 26. 6. 1,146 §. — ⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 26. 6. 1,987 §; ks. tätä kert. siv. 211. — ⁹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 26. 6. 1,988 §. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 8. 5. 795 §. — ¹¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 12. 6. 1,851 §. — ¹²⁾ S:n 31. 12. 3,719 §. — ¹³⁾ Rkmin pöytäk. 23. 10. 1,795 §. — ¹⁴⁾ S:n 10. 9. 1,383 §. — ¹⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 7. 2. 453 §.

arkkitehtitoimisto Lindgren & Liljeqvistille piirustusten ja kustannusarvion laatimiseksi kaupungille tarjotun Töölön entisen venäläisen kimnaasitalon muuttamista varten 4,500 markkaa¹⁾;

korvauksen antamiseksi työntekijöille, joiden työvälineet Sörnäsien niemkeellä huhtikuun 19 p:nä sattuneessa tulipalossa olivat turmeltuneet, 10,308 markkaa, minkä ohessa rakennuskonttori oikeutettiin kalustoluettelosta poistamaan viisi turmeltunutta pyörää sekä työvälineitä ja -tarpeita 2,168:75 markan kirjanpitoarvoin, jotka olivat turmeltuneet samassa tulipalossa²⁾.

Toiminimi Julius Tallbergille oli määrärahasta sekalaisia rakennusten ja tilain korjauksia varten suoritettava³⁾ 700 markkaa toiminimen entisessä kaasulaitoksen talossa olevassa autosuojassaan teettämistä korjauksista, mikä suoja kesäkuun 1 p:nä oli palautunut kaupungille.

Kansakoulujen hyväksi lahjoitettujen rahastojen korkovaroja ei enää ollut⁴⁾ maksettava kansakoulujen taloudenhoitajille yhtenä eränä tai tarpeettoman suurin määrin vaan ainoastaan sikäli kuin näitä varoja kulutettiin.

Leskirouva S. Ståhlströmin testamentti. Sittenkun Osakeyhtiö Pohjoismaiden yhdyspankki oli rahatoimikamarille ilmoittanut leskirouva S. Ståhlströmin kaupungin hyväksi tekemästä testamentista, antoi⁵⁾ kamari mainitun testamentin valvomisen mainitun pankin toimeksi.

Neiti O. V. Nummelinin testamentti. Kansakoulunopettajatar O. V. Nummelin oli Helsingin ruotsinkielisten kansakoulunopettajatarten hyväksi testamentannut⁶⁾ kaupungille 48,000 markan määrän. Sittenkun neiti Nummelinin oikeudenomistajat kuitenkin olivat moittineet testamenttia, oli raastuvanoikeus kumonnut⁷⁾ sen. Turun hovioikeus vahvisti sittemmin päätöksen ja päätti⁸⁾ rahatoimikamari siitä valittaa korkeimpaan oikeuteen.

Halkokauppias G. W. Hyvösen testamentti. Sittenkun halkokauppias G. W. Hyvösen kuolinpesän maksettavaksi oli pantu tulo- ja varallisuusveroa vuodelta 1921 17,042:40 markkaa, päätti⁹⁾ rahatoimikamari, kun Hyvönen oli testamentannut kaupungille suurimman osan omaisuuttaan lastenkodin perustamista varten ja koska mainitusta verosta annetun lain 6 §:n mukaan yleishyödylliseen tarkoitukseen aiotuista varoista ei makseta veroa, valittaa mainitusta verotuksesta, mikäli se koski kaupungille tulevaa kuolinpesän osaa.

Maaliskuun 20 p:nä toimitettiin rahatoimikamarin asiamiehen saapuvilla ollessa kuolinpesän jako, ja päätti¹⁰⁾ rahatoimikamari hyväksyä sen. Sen mukaisesti tuli kaupungin osalle:

Käteisvaroja	Smk	894,093: 56
70 Osakeyhtiö Lapinlahdenkatu 27:n osaketta	»	595,000: —
40 Osakeyhtiö Kotkan osaketta (kaikki osakkeet)	»	140,000: —
4 Osakeyhtiö Mielikin kantaosaketta	»	30,000: —
2 Osakeyhtiö Iimolan osaketta	»	19,000: —
5 Osakeyhtiö Joutselan etuosaketta	»	2,500: —
2 Suomenkielen sanakirja osakeyhtiön osaketta	»	200: —
Yhteensä		Smk 1,680,793: 56

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 2. 5. 1,412 §. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 15. 5. 867 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 30. 5. 1,723 §. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 8. 5. 787 §. — ⁵⁾ S:n 15. 5. 855 §. — ⁶⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 118. — ⁷⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 288. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 15. 5. 856 §. — ⁹⁾ S:n 23. 2. 343 §. — ¹⁰⁾ S:n 3. 4. 638 §.

Tämän jälkeen päätti¹⁾ rahatoimikamari m. m.:

1) kehoittaa talonisännöitsijä K. Gustavsonia kesäkuun 1 p:nä ottamaan haltuunsa Kotkankadun talon n:o 14 isännöitsijän toimen, oikeuttaa talon vuokralaiset toistaiseksi asumaan vuokraamissaan huoneistoissa sekä toistaiseksi pysyttämään talonmies A. Segersvärdin toimessaan;

2) Osakeyhtiö Mielikin neljän osakkeen ja Osakeyhtiö Ilmolan kahden osakkeen suhteen, joiden tulot lankeisivat neiti E. H. Hyvöselle ja jotka osakkeet oikeuttivat, edelliset kolmen huoneen huoneiston, jälkimmäiset taas kahden yhdenhuoneen huoneiston asumiseen, oli niin meneteltävä, että mainitut huoneistot kaupungin nimessä vuokrattiin henkilöille, jotka neiti Hyvönen saattoi ilmoittaa, ja joiden tuli suorittaa vuokramaksunsa rahatoimikonttoriin, jonka tuli maksaa kertynyt rahamäärä neiti Hyvöselle;

3) Asettaa komitean laatimaan ehdotusta Kotkankadun talon n:o 14 käyttämiseksi lastenkotia varten sekä niiden asunto-osakkeiden mahdolliseksi myymiseksi, jotka tuottivat oikeuden erinäisten Lapinlahdenkadun talon n:o 27 huoneistojen asumiseen sekä puheenjohtajaksi komiteaan valita professori M. Ruuthin ja jäseniksi ensimmäisen kaupunginlääkäarin F. Hisingerin, rouva M. Hyvösen, kamarin teknillisen sihteerin K. Hård af Segerstadin, köyhäinhoidon toimitusjohtajan H. Myhrbergin, työnvälitysneuvoja T. Uskin ja asiamies M. Wilskmanin, jonka viimeainitun tuli toimia komitean sihteerinä; sekä

4) kauppias G. W. Hyvösen suullisen testamentin ja rouva M. Hyvösen antaman lausunnon perusteella entiselle työnjohtajalle R. Nihtilälle²⁾ testamentatuista varoista antaa 10,000 markan määrän kerta kaikkiaan.

Neiti A. Uhlénin testamentti. Arthur Söderholmin lakiasiaain toimisto lähetti tilityksen Alma Uhlénin kuolinpesän hallinnosta ehdotuksineen pesän varain jakamiseksi Helsingin kaupungin naispuolisten liikeapulaisten³⁾ rahaston puolesta, Helsingin kuuromykkäyhdistyksen ja rouva E. Sandbergin kesken huomioonottaen neiti Uhlénin tekemän testamentin määräykset. Toimisto huomautti, että, vaikka perunkirjoituskirja osoitti ylittäviä varoja 1,004,780: 08 markkaa, pesän todellinen säästö testamentintekijättären kuollessa oli ainoastaan 296,944: 77 markkaa, johtuen siitä ettei perunkirjoituksessa, puutteellisen kirjanpidon johdosta, ollut otettu huomioon kaikkia toiminnimi A. Kyrklundin velkoja; pesän rahaksimuuton jälkeen, sittenkun legaatti oli maksettu ja kustannukset pesän selvityksestä oli vähennetty, nousivat varat 818,684: 47 markkaan. Koska testamentti oli epäselvä ja senvuoksi erilaisia tulkintamahdollisuuksia oli olemassa, oli toimisto laatinut ehdotuksen sovintojaoksi, jonka kautta kaupungille yllämainittua rahastoa varten tulisi 531,846: 77 markkaa ja hyväksyi⁴⁾ rahatoimikamari tämän ehdotuksen.

Rahaston lisääminen. Sittenkun eräs henkilö rahatoimikamariin oli lähettänyt 40 markkaa, eli 15 vuotta sitten maksamatta jättämänsä koiraveron, päätti⁵⁾ kamari, että mainitulla rahamäärällä oli hyvitetävä sanomalehdenkaupustelijain joululahjarahastoa.

Rafael Ahlströmin rahasto. Sittenkun johtaja R. Ahlströmin allekirjoittamassa asiakirjassa, joka oli laillisen testamentin⁶⁾ veroinen, oli määrätty, että sittenkun erinäisiä tarkoituspieriä oli tyydytetty, loput hänen jäämistöstään joutuisi Helsingin kaupungille ja kaupunki oli saanut vastaanottaa täten

¹⁾ Rkmin pöytäk. 13. 4. 696 § ja 15. 5. 854 §. — ²⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 269. —

³⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 118. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 7. 12. 2,190 §. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 30. 5. 1,728 §. — ⁶⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 163.

maksettavana olevan määrän, oli todettu, ettei 100,000 markan suuruista legaatia Keuhkotaudin vastustamisyhdistykselle ollut maksettu, minkä vuoksi kaupungin vastaanottama rahamäärä oli liian suuri. Tämän johdosta ehdotti A. Ahlström osakeyhtiö, että Ahlströmin kuusi sisarusta maksaisi puheenalaisen legaatin korkoineen maaliskuun 10 p:stä 1918 ja rahatoimikamari kuitatai vastaavan määrän mainittujen sisarusten kaupungille antamiin velkakirjoihin suhteessa velkakirjain määräin. Rahatoimikamari myöntyi ehdotukseen ja määräsi ¹⁾ että 100,000 markkaa 5 ½ %:n koroin mainitulle määrälle velkakirjain päivämäärästä joulukuun 21 p:nä 1918 oli niihin kuitattava.

Lahjoitettujen rahastojen korkojen käyttö. Sittenkun Halkoja köyhille niminen yhdistys oli lopettanut toimintansa ja luovuttanut kaikki varansa Helsingin rouvasväen yhdistykselle, päätti ²⁾ rahatoimikamari, että avio puolisojen Kajander lahjoitusrahaston korot maksettaisiin mainitulle yhdistykselle ehdolla, ettei varoja käytetä yksinomaan halkojen hankkimiseen n. s. puvres honteux-luokkaan kuuluville henkilöille vaan köyhille yleensä.

Rahatoimikamari päätti, että leskirouva H. Norstedtin kaupungille lahjoittamain varain kertyneet korot, 556: 56 markkaa oli suoritettava ³⁾ lastentarhain kesäsiirtola-yhdistykselle.

Koska A. F. Laurellin rahaston korot olivat vain 64 markkaa, ei niitä vuoden varrella käytettäisi ⁴⁾.

K. H. Renlundin rahaston korkovarot käytettiin ⁵⁾ seuraavalla tavalla: taideteollisuuskeskuskoululle 1,450 markkaa, käsityöläiskouluille 294 markkaa, työväenopiston suomenkieliselle osastolle 670 markkaa ja sen ruotsinkieliselle osastolle 86 markkaa.

Suomen kirjallijaliitto lähetti ⁶⁾ R. Ahlströmin rahaston korkojen käyttöä koskevan ohjesäännön, joiden varain jakaminen oli uskottu mainitulle yhtymälle.

Kunnollisten palvelijain palkitseminen. Käytettävissä olevista kunnollisten palvelijain palkitsemisrahaston korkovaroista antoi ⁷⁾ rahatoimikamari 125 markkaa kullekin seuraavalle henkilölle: M. Blomqvistille, E. L. Forsgrenille, L. Fröjdlundille, A. Ingmanille, H. Ch. Karlssonille, A. Lindholmille, M. J. Lönnroosille ja M. F. Petterssonille.

Apurahoja luistinaradoille. Katsoen käynteihin asianomaisilla luistinaradoilla jakoi ⁸⁾ rahatoimikamari vuoden menosääntöön merkityn määrärahan niiden avustamiseksi suhteellisesti siten että Suomalainen luistinarata sai 17,000 markkaa, Helsingfors skridskoklubb niminen yhdistys 9,000 markkaa, Työväen luistinarata 5,800 markkaa, Osakeyhtiö Pallokenttä 4,900 markkaa ja Kaivo- puiston luistinarata 3,300 markkaa.

C. Muut asiat.

Rahatoimikamarin kokoukset y. m. Rahatoimikamari päätti ⁹⁾:

1) että kamarin varsinaiset kokoukset vuoden varrella oli pidettävä arkitiistaisin klo ½ 7 i. p. sekä ylimääräiset kokoukset tarpeen vaatiessa perjantaisin samaan aikaan; jos pyhäpäivä sattui tiistaiksi, oli kokous siirrettävä seuraavaan päivään;

¹⁾ Rkmin pöytäk. 30. 1. 203 § ja 13. 2.309 § sekä rkmin jstn pöytäk. 14. 3. 824 §. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 30. 1. 206 §. — ³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 19. 6. 1,928 §. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 25. 5. 902 §. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 18. 4. 1,216 §. — ⁶⁾ S:n 28. 2. 674 §. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 30. 11. 2,125 §. — ⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 9. 5. 1,518 §. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 3. 1. 2 §.

2) että kamarin jaoston tuli kokoontua keskiviikkoisin klo 4 i. p., tai, jos pyhäpäivä sattui siksi päiväksi, seuraavana päivänä;

3) jaoston jäseniksi vuoden ensimmäiseksi neljänneksiksi valita herrat Björkenheimin ja Heinosen, toiseksi neljänneksiksi herrat Karilan ja Holman, kolmanneksi neljänneksiksi herrat Wideniuksen ja Heinosen sekä neljänneksi neljänneksiksi herrat Grotenfeltin ja Karilan; varamiehinä toimisivat: herra Björkenheimin varamiehenä herra Holma, herra Holman varamiehenä herra Widenius, herra Wideniuksen varamiehenä herra Grotenfelt, herra Grotenfeltin varamiehenä herra Björkenheim, herra Heinosen varamiehenä herra Karila ja herra Karilan varamiehenä herra Heinonen;

4) että kamarin ilmoitukset oli julkaistava Helsingin Sanomissa, Hufvudstadsbladetissa, Suomen Sosialidemokraatissa ja Uudessa Suomessa; sekä

5) että kaupunginjohtajain ja sihteerien tuli olla yleisön tavattavissa klo 1—3 i. p. sekä notaarin ja asiamiehen klo 10 a. p.—3 i. p.

Rahatoimikamari oikeutti¹⁾ jaoston ratkaisemaan pienet palkkakysymykset, jotka eivät vaatineet kaupunginvaltuuston päätöstä.

Rahatoimikamari päätti²⁾ niinkään, että kaikki maaherralle annettavat lausunnot kunnallisverotuksesta oli käsiteltävä jaostossa, mutta oli ilmoitus tästä tehtävä kamarin seuraavassa täysistunnossa ja merkintä tehtävä pöytäkirjoihin.

Rahatoimikamari päätti³⁾ että kanslianjohtajan oli hyväksyttävä ja tarkkailtava kaikki kamariin lähetetyt laskut, kuitenkin siten, että asiamies tarkasti ja hyväksyi alansa kuuluvat laskut.

Konttoritarvikkeita. Rahatoimikamarin kanslia oli hankkinut tarjouksia konttoritarvikkeiden hankinnasta vuoden varrella kaupungin virastoille ja havainnut Osakeyhtiö O. J. Dahlberg aktiebolag yhtiön tarjouksen edullisimmaksi, minkävuoksi kanslia oli tehnyt puheenalaista hankintaa koskevan sopimuksen yhtiön kanssa. Rahatoimikamari hyväksyi⁴⁾ tämän toimenpiteen ja kehoitti kansliaansa tarkemmin järjestämään puheenalaisten tarvikkeiden ostot.

Vakuuskirjain tarkastus. Kaupungin vakuuskirjoja tarkastettaessa päätti⁵⁾ rahatoimikamari eräissä tapauksissa ryhtyä toimenpiteisiin kaupungin oikeuden turvaamiseksi.

Ratkaisemattomia asioita. Esiteltäessä laadittua luetteloa rahatoimikamariin saapuneista asioista, jotka tammikuun 1 p:nä olivat ratkaisematta, päätti⁶⁾ kamari, että erinäiset asiat, jotka jo oli ratkaistu tai joilla ei enää ollut merkitystä, oli diareista poistettava, jouduttaa erinäisten lausuntojen antamista, joita kamari oli vaatinut asianomaisilta johto- ja lautakunnilta, rautatiehallitukselta anoa, että Sörnäsän satamaradan poikki teetetyt viertotiesillan uudestaanrakentamista ja tavara-aseman perustamista Katajanokalle koskevan asiain käsittelyä joudutettaisiin, puolustusministeriöltä anoa, että Fredrikserin ampumaradan⁷⁾ käyttöä koskevan asian käsittelyä niinkään joudutettaisiin, sekä diareista poistaa kysymykset tonttien osoittamisesta yleisiin tarkoituksiin sekä kaupungin virastojen ja laitosten⁸⁾ henkilökunnan supistamisesta ja työajan pitentämisestä.

Halkojen hankinta kaupungin virastoille. Koska oli todennäköistä, että halkojen hinta nousisi ja kävisi vaikeaksi hankkia halkoja, minkävuoksi näytti edulliselta vakavaraisen halkoliikkeen kanssa tehdä sopimus halkojen

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 9. 1. 34 §. —²⁾ S:n 13. 11. 2,058 §. —³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 24. 1. 300 §. —⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 9. 1. 41. §. —⁵⁾ S:n 28. 2. 420 §; 12. 3. 501 §; 20. 12. 2,261 § ja 27. 12. 2,285 §. —⁶⁾ S:n 13. 4. 699 §. —⁷⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 228. —⁸⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 283.

hankkimisesta kaupungin virastoille ja laitoksille, päätti¹⁾ rahatoimikamari hyväksyä laaditun ehdotuksen Aktiebolaget Agraria²⁾ nimisen yhtiön kanssa tehtäväksi tuollaiseksi sopimukseksi.

Elinkustannusindeksiluvut. Tilastollisen päätoimiston ehdotuksesta esitti tilastokonttori, että rahatoimikamari hyväksyisi sellaisen järjestelyn, että toimisto kunkin kuukauden alussa lähettäisi lähinnä edellisen kuukauden elinkustannusindeksiluvut tilastokonttoriin, jonka senjälkeen tulisi toimittaa mainitut tiedot sellaisille kaupungin virastoille ja viranomaisille, jotka niitä tarvitsivat. Rahatoimikamari myöntyi²⁾ esitykseen.

Historiallista arvoa omaavat esineet. Kaupungin museon johtokunnan anomuksesta päätti³⁾ rahatoimikamari antaa kansliansa toimeksi kehoittaa kaupungin johto- ja lautakuntia ottamaan talteen sellaisia historiallista arvoa omaavia esineitä, jotka voitiin siirtää museoon.

Laiminlyödyn veronmaksun merkittäminen vaaliluetteloihin. Sittenkun maistraatti oli tiedustellut kuinka merkintä sellaisena laiminlyödyistä veronmaksusta, joka tuotti vaalioikeuden menetyksen, käytännöllisimmin voitaisiin tehdä vaaliluetteloihin, jotka mahdollisesti lyhyehköksi ajaksi elokuussa voitaisiin lähettää asianomaiselle viranomaiselle, lähetti rahatoimikonttori seikkaperäisen lausunnon asiasta, jossa konttori ilmoitti viikon kuluessa voivansa tehdä tuollaiset merkinnät vaaliluetteloihin; siinä tapauksessa että seikkaperäisiä tietoja vaalioikeuden menettämisen syystä tällöin olisi merkittävä, olisi laadittava kaikki veronmaksamisen laiminlyönteet veronmaksajat käsittävä korttijärjestelmä, jonka suhteen konttori myöhemmin lähettäisi ehdotuksen. Rahatoimikamari antoi rahatoimikonttorin toimeksi⁴⁾ täydentää vaaliluettelot mainitulla tavalla. Sittemmin lausui maistraatti tarkemmin mielensä⁵⁾ siitä, millä veronmaksajain ryhmillä kunnallisverojensa maksamisen laiminlyönnin johdosta kahdelta viime vuodelta ei ollut vaalioikeutta, nimittäin: 1) sillä, joka syytä ilmoittamatta oli laiminlyönyt veronmaksamisen; 2) sillä, jonka verolippu oli jätetty kaupunginvoudille perittäväksi, mutta jonka veroa ei vielä ollut maksettu; sekä 3) sillä, jolta kaupunginvoudin verolippuun tekemällä merkinnällä oli ilmoitettu puuttuvan varoja veron maksamiseen, mutta joka ei köyhäinhoitolautakunnan antamalla todistuksella ollut todistanut varattomuuttansa. Epäoleellista oli, oliko maksettavaksi pantu vero poistettu tileistä vai ei; siltä, joka oli valittanut verotuksesta, tehdyn valituksen johdosta vapautettu veronmaksamisesta tai pantu vararikkoon, ei voitu riistää vaalioikeutta.

Raitiotielippujen heittäminen kaduille. Sittenkun suomenkielisten kansakoulujen johtokunta oli tehnyt kantelun sen johdosta että poisheitetyt raitiotieliput tekivät kadut epäsiisteiksi, päätti⁶⁾ rahatoimikamari esittää Raitiotie- ja omnibus osakeyhtiölle, eikö mainittua epäkohtaa jossain määrin voitu korjata asettamalla raitiotievaunuihin laatikoita, joihin käytetyt liput voitiin panna, ja kiinnittämällä ilmoituksia vaunuihin kehoituksineen yleisölle olemaan heittämättä lippuja kadulle.

Toimenpiteitä rakennustyönsulun johdosta. Sittenkun rakennusalan työnantajat riitaisuuksien johdosta työntekijäin kanssa olivat julistaneet työnsulun, oli rahatoimikamari tiedustellut rakennuskonttorilta, olivatko kaupungin työt vähentyneet ja mihin toimenpiteisiin rakennuskonttori oli ryhtynyt saattaakseen urakoitsijat y. m. noudattamaan heidän kanssaan tehtyjen sopi-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 10. 7. 1,182 §. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 19. 9. 2,700 §. — ³⁾ S:n 8. 11. 3,183 §. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 19. 6. 1,119 §. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 17. 7. 2,163 §. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 20. 3. 565 §.

musten määräyksiä. Rakennuskonttorin tämän jälkeen ilmoitettua pysyneensä puolueettomana ja ettei-se ollut supistanut töitään, päätti¹⁾ rahatoimikamari, koska työnsulku kuitenkin oli päättynyt, kiinnittää kaupungin yleisten töiden hallituksen huomiota siihen, että vastaisissa urakka- ja hankintasopimuksissa asianomaiset olisi sopivan sakon uhalla velvoitettava täyttämään sopimuksensa sellaisissa tapauksissa, jotka, kuten äskenmainittu työnsulku, eivät olleet ilmeisiä force majeure-tapauksia.

Ruumiiden kuljetus. Helsingin hautaustoimisto ja ruumisarkkuliikkeen kanssa vuonna 1922 tehty ruumiiden kuljetusta²⁾ koskeva sopimus pitennettiin³⁾ vuodeksi, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien entisin ehdoin, kuitenkin siten, että kumpikin sopimuspuoli oli oikeutettu viimeistään kaksi kuukautta ennen kunkin kalenterivuoden päättymistä sanomaan irti sopimuksen.

Sopimus Helsingin maidontarkastusyhdistyksen kanssa. Kaupunginvaltuuston laajennetun maidontarkastuksen käytäntöön ottamista koskevan päätöksen⁴⁾ johdosta oli terveydenhoitolautakunta laatinut ehdotuksen Helsingin maidontarkastusyhdistyksen kanssa tehtäväksi, mainittua tarkastusta koskevaksi, sopimukseksi. Ehdotuksen mukaan, joka lähetettiin rahatoimikamariin, olisi sopimuksessa alempanamainitut määräykset:

Helsingin maidontarkastusyhdistys sitoutuu seuraavaan:

1) Yhdistyksen palveluksessa olevat henkilöt ottavat näyttöet ja tutkivat kaupunkiin tulleen maidon:

2) Yhdistys suorittaa kaupungille jokaisesta näytteestä 50 penniä; tahi siis 1 p:stä heinäkuuta 1923 vuoden loppuun vähintään 16,200 markkaa.

Helsingin kaupunki sitoutuu puolestaan:

a) oikeuttamaan Helsingin maidontarkastusyhdistyksen toimittamaan edellämainitut tutkimukset kaupungin laboratorissa:

b) kustantamaan tutkimusta varten tarpeelliset tarvikkeet ja aineet.

Kaupungin eläinlääkäri on oikeutettu valvomaan työskentelyä maitolaboratorissa näytteitä tutkittaessa ja on hänelle annettava tieto tutkimusten tuloksista.

Yhdistyksen toimihenkilöiden ohjesäännön tulee olla kaupungin terveydenhoitolautakunnan hyväksymä.

Tämä sopimus, josta on kirjoitettu kaksi yhtäpitävää kappaletta, toinen Helsingin kaupunkia varten ja toinen Helsingin maidontarkastusyhdistykselle, on voimassa heinäkuun 1 p:stä 1923 joulukuun 31 p:än 1923.

Rahatoimikamari hyväksyi⁵⁾ terveydenhoitolautakunnan ehdotuksen.

Jäänsärkijää tarjotaan kaupungille. Sittenkun tarjous jäänsärkijä Nargenin myymisestä oli tehty, päätti⁶⁾ rahatoimikamari, siihen nähden että kaupunki syksyllä 1922 oli ostanut satamajäänsärkijän, joka oli osoittautunut kyllin vahvaksi ja muutenkin tarkoituksenmukaiseksi ja kun tarjottu laiva ei ollut kyllin vahva voidakseen ylläpitää liikennettä ulkoväylillä, ettei tarjous aiheuttanut mitään toimenpidettä kamarin puolelta.

Erään varaston inventtaus. Esiteltäessä kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain antamaa kertomusta päätti⁷⁾ rahatoimikamari kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta joutuisasti laadituttamaan luettelon rakennuskonttorin tarveainevarastossa säilytetyistä, osin mainitulle lautakunnalle kuuluvista, osin toisten kaupunginvirastojen sinne lähettämistä esineistä sekä samalla lähettämään ehdotuksen siitä mitkä mainituista tavaroista olivat

¹⁾ Rkmin pöytäk. 31. 7. 1,269 §. — ²⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 278. — ³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 5. 12. 3,479 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 105. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 9. 5. 1,504 §. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 13. 3. 503 §. — ⁷⁾ S:n 9. 3. 455 §.

kaupungille tarpeettomia ja senvuoksi voitiin myydä ja mitkä voitiin hävittää kokonaan kelpaamattomina.

Kaasuhellain vaihto. Koska useampiin uutisrakennuksiin teetettiin yksiliekkinen kaasukeittiö päätti¹⁾ rahatoimikamari kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta tutkimaan, eikö näitä pienestä korvauksesta voitaisi vaihtaa kaksiliekkiisiin kaasukeittiöihin, joten kaasun kulutus lisääntyisi. Sittenkun kaasulaitos antamassaan lausunnossa oli huomauttanut, ettei tuollainen menettely ollut laitoksen periaatteellisen kannan mukainen, jonka mukaan kaasu oli halvempi, siistimpi ja mukavampi muita keittoaineita, sekä että kustannukset tuollaisesta vaihdosta nousisivat 4—500,000 markkaan, ilmoitti²⁾ hallitus asettuvansa samalle kannalle kuin kaasulaitos, m. m. koska nyt käytännössä olevat yksiliekkiset kaasukeittiöt kaasulaitoksen hallussa pian olisivat arvotonta omaisuutta sen johdosta, että uusia parannettuja malleja tuotiin kauppaan, sekä että kaasulaitos oli oikeutettu omaan hintaan myymään kaksiliekkiisiä kaasukeittiöitä yksiliekkisten keittiöiden omistajille.

Köyhäinhoidon avustamien henkilöiden luettelo. Jottei veroäyryjä kunnallisverotuksessa pantaisi sellaisten henkilöiden maksettavaksi, jotka nauttivat avustusta köyhäinhoidolta, päätti³⁾ rahatoimikamari kehoittaa köyhäinhoitolautakuntaa vuosittain helmikuun kuluessa verotusvalmistelukunnalle lähettämään luettelon köyhäinhoitoa nauttivista henkilöistä.

Jätkäsaaren satama-alueen hallinto. Helsingin makasiiniosakeyhtiö lähetti rahatoimikamariin kirjelmän ilmoittaen kaupungininsinööri G. Lindqvistin ruotsalaisten tie- ja vesirakennusinsinöörien käydessä kaupungissa kesäkuussa 1922 pitämässään esitelmässä m. m. lausuneen, että Jätkäsaaren vuokraus Helsingin makasiiniosakeyhtiölle oli ollut kaupungille epäedullista ja päätti⁴⁾ rahatoimikamari tiedustella Lindqvistiltä olisiko hänen esitelmässään mainitun yhtiön suhteen mainitsemia seikkoja edelleen selvitettävä tai aiheuttaisivatko ne muita toimenpiteitä kaupungin puolelta.

Kauppahallin valaistus. Rahatoimikonttoria kehoitettiin⁵⁾ velkomaan Rantatorin kauppahallin myymäläin omistajia sähkövalaistuksesta 10 markkaa kuukaudelta, syyskuun 1 p:stä lukien.

Sotaväen harjoittama ilki-valta. Rahatoimikamari päätti⁶⁾ kirjelmässä asianomaiselle ylipäällikölle anoa, että hän kaupunkiin ja Suomenlinnan linnoitusalueelle sijoitetulle sotaväelle antamassaan päiväkäskyssä huomauttaisi olevan sopimatonta ja rangaistavaa, että sotilas- ja muut henkilöt Korkeasaarella harjoittivat eläinräökkäystä ärsyttäen eläimiä suksisauvoilla y. m. Sitemmin ilmoitti⁷⁾ komendantti aikovansa päiväkäskyssä Helsingin varusväelle kehoittaa joukkopäälliköitä ryhtymään ankarin toimenpiteisiin sotilasten sopimattoman käyttäytymisen ehkäisemiseksi mainitulla saarella.

Penkkien poistaminen. Komendanttiviraston anottua, että kaksi Henrikinpuistikossa olevaa penkkiä poistettaisiin, koska niillä istuvat henkilöt pimeänä vuorokauden aikana häiritsivät liikennöitsijöitä, päätti⁸⁾ rahatoimikamari kehoittaa rakennuskonttoria poistamaan penkit.

Liikenne kansanpuistoihin. Rahatoimikamari vahvisti⁹⁾ kulkuvuorot höyrypursiliikennettä varten Korkeasaarelle, Mustikkamaalle sekä Seuraasaarelle. Niinikään vahvisti kamari hinnan matkasta Korkeasaarelle ja Mus-

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 12. 10. 1,678 §. — ²⁾ S:n 4. 12. 2,140 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 14. 2. 471 §. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 8. 5. 785 §. — ⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 10. 10. 2,851 §. — ⁶⁾ S:n 24. 1. 316 §. — ⁷⁾ S:n 7. 2. 399 §. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 9. 10. 1,658 §. — ⁹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 28. 3. 1,020 §.

tikkamaalle 1:50 markaksi yksinkertaiselta matkalta, minkä lisäksi tuli 50 penniä liikenneveroa kaupungille, sekä hinnan matkasta Seurasaarelle 3 markaksi ynnä 1 markka liikenneveroa.

Voimistelu- ja urheiluseura Jyry anoi sittemmin, että höyrypursiliikenne Mustikkamaalle alkaisi klo 10 a. p. eikä klo 12 päivällä ja päätti¹⁾ rahatoimikamari, siihen nähden että liikenteen järjestämistä koskevassa sopimuksessa mainittu aika oli määrätty jälkimmäiseksi kellomääräksi, kehoittaa höyrypurren omistajaa A. Österiä järjestämään ylimääräisen vuoron Mustikkamaalle ennen klo 11 a. p.

Kansanpuistojen valvoja anoi saada käyttää 3,200 markkaa verona liikenteestä Korkeasaarelle kertyvistä varoista ylimääräisten iltavuorojen järjestämistä varten kaksi kertaa viikossa saarelle loka- ja marraskuun aikana, jolloin viimeinen höyrypursivuoro kaupungista Korkeasaarelle suoritettiin 5:45 i. p., mutta päätti²⁾ rahatoimikamari evätä ehdotuksen.

Sailors homen huonekalut. Rahatoimikamari päätti³⁾ ilmoittaa Sailors home-yhdistykselle, ettei kaupunki katsonut olevansa velvollinen maksamaan korvausta yhdistykselle ensiksi Vuorimiehenkadun talossa n:o 9 ja sittemmin raatihuoneen ullakolla säilytetyistä huonekaluista ja kalustosta, koska sotilasviranomaiset 1918 vuoden kapinan jälkeen olivat tilanneet ne tarpeisiinsa.

Ryttylän kalusto. Lastensuojelulautakunta oli rahatoimikamarille ilmoittanut ettei kaupunkilähetyksellä ollut kaupungille palauttanut kaikkea karrjaa ja kalustoa, joka kalustoluetteloiden mukaan tulisi olla Ryttylän tilalla, mutta päätti⁴⁾ rahatoimikamari tyytyä kaupunkilähetyksen mainitun kantelun johdosta kamariin antamaan selitykseen.

Kunnallisen asetuskokoelman ylipainokset. Rahatoimikamari päätti⁵⁾: oikeuttaa tilastokonttorin tarpeen vaatiessa sekä kaupungin omien virastojen tarpeisiin että yleisöä varten otattamaan eripainoksia kunnalliseen asetuskokoelmaan painetuista asetuksista;

että kunnallisten virastojen tarpeisiin painetut kappaleet oli niille annettava korvauksetta; sekä

että yleisöä varten aiotuita kappaleita myytäisiin sekä tilastokonttorin että kirjakaupan välityksellä konttorin omia kustannuksia ynnä kirjakauppa-provisiota vastaavasta hinnasta.

Kaupunkien kiinteistöluettelo. Kunnallisen keskustoimiston tiedustelun johdosta päätti⁶⁾ rahatoimikamari ilmoittaa, ettei sen mielestä ollut tarpeellista lainsäädäntötietä velvoittaa kaupungeja pitämään kiinteistöluetteloa.

Leimaveron vuokrasopimuksista. Rahatoimikamari päätti⁷⁾ valtioneuvostolta tiedustella, kuinka leimaverosta annetun lain 3 §:n määräyksiä oli sovellettava kaupungin vuokratontteihin.

Rautatieasemien nimet. Rautatiehallituksen tiedustelun johdosta onko Fredrikserin ja Sörnäsän asemilla yleisestä käytettyjä suomenkielisiä nimiä, päätti⁸⁾ rahatoimikamari ilmoittaa että tuollaisina niminä käytettiin Fredriksberg ja Sörnäinen.

Udestilaadittu ehdotus liikennemaksuiksi. Sittenkun satamahallitus oli antanut lausunnon udestilaaditusta ehdotuksesta yhdenmukaisiksi liikennemaksuiksi, jonka oli laatinut Suomen satamaliiton asettama komitea, päätti⁹⁾ rahatoimikamari lähettää mainitun lausunnon komitealle.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 19. 6. 1,135 §. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 3. 10. 2,819 §. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 13. 2. 310 §. — ⁴⁾ S:n 6. 2. 234 §. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 21. 3. 968 §. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 9. 3. 454 §. — ⁷⁾ S:n 30. 10. 1,828 §. — ⁸⁾ S:n 30. 10. 1,817 §. — ⁹⁾ S:n 30. 10. 1,827 §.

Saksalaisten tekemä retkeily. Greifswaldin yliopiston Institut für Finland-kunde niminen yhdistys ilmoitti järjestäneensä retkeilyn Suomeen, ollen tulo-aika Helsinkiin elokuun 13 p klo 12 päivällä. Kaupungininsinöörin ehdotettua, että järjestettäisiin esitelmä kaupungin satamalaitteista rakennuskonttoriin klo 3:ksi i. p. sekä tehtäisiin retkeily kaupungin satamiin, päätti¹⁾ rahatoimikamari kehoittaa kanslian johtajaa ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin retkeilijäin vastaanottamiseksi ja oli kustannukset suoritettava kamarin käyttövaroista.

Snellmanin patsaan hoito annettiin²⁾ kaupunginpuutarhurin toimeksi.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmus. Koska johtaja A. Björkenheim, jonka rahatoimikamari oli määrännyt asiamiehenään olemaan saapuvilla säädettyissä kaupungin kiinteän omaisuuden katselmuksissa, oli ilmoittanut, ettei häntä tuossa toimessaan ollut vuonna 1922 eikä 1923 kutsuttu kokoukseen, päätti³⁾ rahatoimikamari katselmusmiesten puheenjohtajalta agronomi A. S. Lindholmilta anoa että vuoden 1922 katselmusmiehet kutsuttaisiin koolle tai, jos katselmus oli pidetty, että katselmuskirja lähetettäisiin kamariin.

Viemärivereden puhdistus. Terveystoimikunnan puheenjohtaja O. von Hellensia, joka oli saanut toimekseen Skandinaviassa tutustua sikkäläisiin teurastamoihin, oli kehoitettava⁴⁾ samalla tutkimaan siellä käytännössä olevia viemärivereden puhdistamistapoja.

Rahatoimikamarin ohjesäännön täydentäminen. Kaupunginkamreeri P. J. Björkin ehdotus sellaiseksi rahatoimikamarin ohjesäännön täydentämiseksi, että rahatoimenjohtajan ja kaupunginkamreerin asema toisiinsa nähden tarkemmin määrättäisiin ei tällä kertaa antanut aihetta⁵⁾ toimenpiteeseen kamarin puolelta.

Rahatoimikamarin viranpitäjät. Rahatoimenjohtaja J. Helolle myönnettiin⁶⁾ virkavapautta toukokuun 7 — 31 p:n väliseksi ajaksi opintomatkaa varten Saksaan. Niinikään myönnettiin⁷⁾ hänelle virkavapautta kahdeksi viikoksi, lokakuun 15 p:stä lukien, jona aikana budjettiehdotuksen laatimistöitä hoitaisi ent. vanhempi kaupunginkirjuri J. Toiviainen kamarin kanslian avustaessa sekä muita juoksevia asioita kaupunginkamreeri.

Rahatoimikamari päätti⁸⁾, että komiteantoissa avustamaan palkattaisiin tilapäinen sihteeri vuoden loppuun, ja osoitettiin tähän tarkoitukseen 8,000 markkaa kamarin käyttövaroista; kaupungin- ja kanslianjohtajille annettiin toimeksi tehdä sopimus sopivan henkilön kanssa. Tämän johdosta palkattiin sittemmin ent. lääninsihteeri A. Th. Möller puhenalaiseen tehtävään.

Rahatoimikamarin asiamiesosaston ylimääräiseksi apulaiseksi, tammi-kuun 1 p:stä lukien, otettiin⁹⁾ jääkärikapteeni W. Henriksson 2,500 markan kuukausipalkkioon, mistä määrästä 2,000 markkaa oli suoritettava määrärahasta rahainperijän palkkaamista varten ja loput määrärahasta kamarin ylimääräisiä apulaisia varten. Sittenkun uusi vakinainen notaarin virka oli perustettu mainitulle osastolle¹⁰⁾ valittiin¹¹⁾ siihen halkokonttorin virka-tekävä johtaja S. Puranen, minkä ohessa jääkärikapteeni Henriksson määrättiin hoitamaan virkaa kunnes Puranen saattoi tulla virkaan.

Konttorikirjuri G. Kuhlefeltille myönnettiin¹²⁾ virkavapautta sairauden tähden huhtikuussa ja sai hän mainitulta ajalta kantaa palkkansa. Sittemmin

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 24. 7. 2,222 §. — ²⁾ S:n 6. 6. 1,734 §. — ³⁾ Rkmrin pöytäk. 26. 6. 1,151 §. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 30. 5. 1,729 §. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 16. 3. 524 §. — ⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 25. 4. 1,362 §. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 5. 10. 1,632 § ja 12. 10. 1,684 §. — ⁸⁾ S:n 6. 11. 1,927 §. — ⁹⁾ S:n 23. 1. 165 §. — ¹⁰⁾ Ks. tätä kert. siv. 137. — ¹¹⁾ Rkmrin pöytäk. 14. 8. 1,317 §. — ¹²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 4. 4. 1,090 §.

myönnettiin¹⁾ hänelle edelleen virkavapautta touko- ja heinäkuuksi terveytensä hoitamista varten, kuitenkin oikeudetta tältä ajalta kantaa palkkaa.

Kanslisti S. Holmströmille myönnettiin²⁾ jatkettua virkavapautta sairauden tähden kahden viikon ajaksi ja myöhemmin yhden viikon ajaksi, lokakuun 15 p:stä lukien.

Puhelimenhoitaja I. Wikstedtille myönnettiin³⁾ kolmen viikon loma heinäkuun 2 p:stä lukien, sijaisena neiti V. Nyholm; tämän palkkaamiseksi osoitettiin rahatoimikamarin käyttövaroista 600 markkaa.

Asiapoika E. Ahlström määrättiin⁴⁾ tammikuun 1 p:stä hoitamaan yhtä ylimääräisen avustavan vahtimestarin virkaa 450 markan kuukausipalkkioin, mikä oli suoritettava kamarin käyttövaroista; sittemmin korotettiin⁵⁾ hänen palkkansa 700 markaksi kuukaudessa joulukuun 1 p:stä lukien.

Avustavalle vahtimestarille E. Niemuralle myönnettiin⁶⁾ virkavapautta huhtikuun 16 p:n 1923 ja heinäkuun 16 p:n 1924 väliseksi ajaksi asevelvollisuuden suorittamista varten. Virkaatekeväksi avustavaksi vahtimestariksi otettiin⁷⁾, huhtikuun 16 p:stä lukien, kaupunginvaltuuston kanslian entinen vahtimestarinapulainen J. Svensson, saaden palkkaa 2 vakinaisen palkkaluokan mukaan.

Rahatoimikonttorin viranpitäjät. Rahatoimikamari myönsi⁸⁾ kaupunginkamreeri P. J. Björkille virkavapautta sairauden tähden kesäkuuksi, ja määräsi⁹⁾ avustavan kamreerin O. Paldanin v. t. kaupunginkamreeriksi, vanhemman kaupunginkirjurin J. Toiviaisien v. t. avustavaksi kamreeriksi sekä nuoremmat kaupunginkirjurit E. Jernströmin ja A. Aureen yhteisesti hoitamaan vanhemman kaupunginkirjurin virkaa.

Sen komitean työn jouduttamiseksi, joka oli asetettu laatimaan ehdotusta maksamatta olevien kunnallisverojen parannetuksi perimiseksi, vapautettiin¹⁰⁾ kaupunginkamreeri P. J. Björk muista virkatehtävistään marraskuun 1 p:n 1923 ja helmikuun 1 p:n 1924 välisenä aikana; ja määrättiin samalla avustava kamreeri O. Paldani v. t. kaupunginkamreeriksi, vanhempi kaupunginkirjuri E. Jernström v. t. avustavaksi kamreeriksi ja nuorempi kaupunginkirjuri A. Aure v. t. vanhemmaksi kaupunginkirjuriksi ja saivat he nauttia asianomaisiin virkoihin liittyviä palkkaetuja, kuitenkin kaikkiaan enintään 5,000 markkaa kuukaudessa, mitkä kustannukset oli suoritettava rahatoimikamarin käyttövaroista.

Kaupungin kassanhoitaja E. G. Hellströmille myönnettiin¹¹⁾ virkavapautta marraskuun 20 p:n ja joulukuun 15 p:n väliseksi ajaksi opintomatkan tekemistä varten ulkomaille ja oikeutettiin hänet tältä ajalta saamaan täysi palkka; v. t. kaupunginkassanhoitajaksi määrättiin ensimmäinen avustava kassanhoitaja K. J. Söderlund ja hänen sijaisekseen toinen avustava kassanhoitaja W. Eriksson.

Vanhemmalle kaupunginkirjurille J. Toiviaiselle myönnettiin¹²⁾ anomansa ero syyskuun 1 p:stä; vanhemmaksi kaupunginkirjuriksi valittiin¹³⁾ sittemmin nuorempi kaupunginkirjuri E. Jernström ja nuoremaksi kaupunginkirjuriksi ekspeditööri R. Brandt¹⁴⁾.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 4. 5. 751 § ja rkmrin jstn pöytäk. 3. 7. 2,051 §. — ²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 25. 4. 1,334 § ja rkmrin pöytäk. 16. 10. 1,694 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 3. 7. 2,032 §. — ⁴⁾ S:n 31. 3. 370 §. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 4. 12. 2,141 §. — ⁶⁾ S:n 27. 2. 419 §. — ⁷⁾ S:n 16. 3. 522 §. — ⁸⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 24. 8. 1,635 §. — ⁹⁾ S:n 30. 5. 1,727 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 2. 10. 1,539 §; 23. 10. 1,808 § ja 18. 12. 2,253 §. — ¹¹⁾ S:n 12. 10. 1,682 §. — ¹²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 12. 6. 1,821 §. — ¹³⁾ Rkmrin pöytäk. 17. 7. 1,204 §. — ¹⁴⁾ S:n 21. 8. 1,311 §.

Sittenkun ekspeditööri A. J. K. Törnrothkin oli eronnut virastaan täytettiin¹⁾ kaksi avointa ekspeditöörinvirkaa ylimääräisillä ekspeditööreillä Hj. Johanssonilla ja H. Rönnbergillä.

Konttorikirjuri M. Wassholmille myönnettiin²⁾ ero elokuun 16 p:stä; virkaan valittiin³⁾ sittemmin neiti G. Wikström.

Sittenkun ylimääräisellä palkkasäännöllä oleva kirjanpitäjä O. Björk, joka oli palkattu 18 yhteispalkkaluokan mukaan, oli ilmoittanut haluavansa erota lokakuun 25 p:nä, oikeutti⁴⁾ rahatoimikamari rahatoimikonttorin hänen tilallensa ottamaan kaksi 10 ja 11 yhteispalkkaluokan mukaan palkattua ylimääräistä apulaista.

Ylimääräisiksi kannantakassanhoitajiksi otettiin⁵⁾ toistaiseksi yhden kuukauden irtisanomisajoin ja 200 markan päiväpalkkioin everstiluutnantit A. Hilden ja O. N. Segercrantz.

Kaupungin talojen hoito. Rahatoimikamari kehoitti talonisännöitsijä K. Gustavssonia ottamaan isännöitsijän toimen hoidettavakseen Laivurinkadun talossa n:o 1 (Merikadun n:o 21)⁶⁾, Eläintarhan⁷⁾ metsävarhianasunnossa sekä Hesperian huvilassa, johon oli sijoitettu kekkotautisten naisten koti, ja n. s. Leppäsuon⁸⁾ koleraparakkien väliaikaisissa asunnoissa.

Talonisännöitsijälle myönnettiin⁹⁾ virkaloma heinäkuuksi sijaisina rahatoimikonttorin ylimääräiset apulaiset O. Björk ja A. J. K. Törnroth, edellinen kuun alkupuoliskolla ja jälkimmäinen loppupuoliskolla; näiden palkkaamiseksi osoitettiin 3,000 markkaa määrärahasta Suomenlinnan hätäasuntojen hoitoa ja kunnossapitoa varten. Niinikään oikeutettiin¹⁰⁾ talonisännöitsijän kanslia-apulainen A. Happonen nauttimaan lomaa kesäkuun aikana ja järjestäisi rahatoimikamarin kanslia työt siten, ettei kaupungille aiheutuisi mitään menoja erityisestä lomaviransijaisesta.

Tori- ja hallikaupan sekä tilapäisten vuokra-alueiden valvonta. Eversti I. A. Gulin määrättiin¹¹⁾ kaupungin varastopaikkain ja tilapäisten vuokra-alueiden valvojaksi tammi—maaliskuun ajaksi saaden 2,500 markkaa kuukaudessa määrärahasta rahatoimikamarin ylimääräisiä apulaisia varten.

Tori- ja kauppahallivalvoja I. Lydman oikeutettiin¹²⁾ toistaiseksi ja kunnes kysymys viran yhdistämisestä tehtävään hoitaa kaupungin varastopaikkain y. m. valvontaa oli ratkaistu, sivuvirkana hoitamaan Uudenmaan läänin ensimmäisen kutsuntapiirin piiripäällikönvirkaa. Samalla päätti rahatoimikamari että Lydman sanottaisiin irti virastaan niin hyvissä ajoin, että virka uudessa muodossaan voitiin täyttää heinäkuun 1 p:nä.

Sittemmin määrättiin¹³⁾ everstiluutnantti I. Lydman heinäkuun 1 p:stä toistaiseksi hoitamaan tori- ja hallikauppa-alueiden virkaa sekä samalla valvomaan tilapäisiä vuokra-alueita; viime mainitusta toimesta hän sai marraskuun 1 p:nä kantaa 500 markkaa ja senjälkeen 1,000 markkaa kuukaudessa.

Kauphallien viranpitäjät. Vallilan kauppahallin yövahdille J. G. Johanssonille myönnettiin¹⁴⁾ ero helmikuun 1 p:stä; virkaan valittiin herra G. R. Helelius.

Rahatoimikamari antoi¹⁵⁾ Hakaniemen kauppatorin kaitsijan K. V.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 12. 10. 1,681 §. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 16. 5. 1,582 §. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 6. 7. 1,163 §. — ⁴⁾ S:n 23. 10. 1,814 §. — ⁵⁾ S:n 18. 9. 1,420 §. — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 18. 4. 1,233 §. — ⁷⁾ S:n 25. 4. 1,338 §. — ⁸⁾ S:n 26. 9. 2,742 §. — ⁹⁾ S:n 24. 5. 1,632 §. — ¹⁰⁾ S:n 24. 5. 1,633 §. — ¹¹⁾ Rkmin pöytäk. 3. 1. 10 § ja 27. 2. 412 §. — ¹²⁾ S:n 3. 1. 13 §. — ¹³⁾ S:n 12. 6. 1,112 § ja 30. 10. 1,822 §. — ¹⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 31. 1. 356 §. — ¹⁵⁾ S:n 7. 2. 440 §.

Willbergin tehtäväksi tammikuun 1 p:stä myöskin hoitaa Harjutorin kauppahallin valvontaa 500 markan kuukausipalkkioon.

Hakaniementorin kauppahallin siivoojatar E. Mäkinen erosi helmikuun 1 p:nä; hänen tilalleen otettiin¹⁾ H. E. Rosengren.

Rahatoimikamari päätti²⁾ sanoa irti Hakaniementorin kauppahallin yövahdin K. Åbergin huhtikuun 1 p:stä; hänen tilalleen otettiin A. Niinimäki.

Harjutorin kauppahallin yövahti K. M. Rosengren erosi huhtikuun 1 p:nä; hänen tilalleen otettiin³⁾ J. A. Johansson, joka kuitenkin erosi elokuun 1 p:nä ja jonka sijaan tuli⁴⁾ J. Havukainen.

Hakaniementorin kauppahallin siivoojattareksi valittiin⁵⁾ A. Wingqvist, huhtikuun 1 p:stä lukien, 500 markan kuukausipalkkioon.

Kalapihan vahtimestarille G. E. Åkermanille myönnettiin⁶⁾ ero marraskuun 1 p:stä; hänen tilalleen valittiin kaitsija H. W. Sjöblom 500 markan kuukausipalkkioon.

Virutushuoneiden viranpitäjät. Siltavuorenrannan virutushuoneen kaitisijalle K. A. Böhlströmille myönnettiin⁷⁾ virkavapautta sairauden tähden kahdeksi kuukaudeksi, helmikuun 1 p:stä lukien, sijaisena suutari K. Mattsson. Sittenkun ensinmainittu kuitenkin oli kuollut, määrättiin⁸⁾ rouva A. Böhlström hoitamaan virkaa maalisi- ja huhtikuun aikana saaden virkaan liittyvän palkan. Virka täytettiin⁹⁾ sittemmin entisellä Harjutorin kauppahallin kaitisijalla E. Lindströmillä, toukokuun 1 p:stä lukien.

Ruoholahden ja Sörnäsän virutushuoneiden kaitisijaksi valittiin¹⁰⁾ kauppa-laivuri H. R. Stenius, syyskuun 16 p:stä lukien.

Kaupungin painatustöiden valvoja K. V. Puuska oli sairastunut, minkä johdosta rahatoimikamari antoi kansliansa toimeksi¹¹⁾ toistaiseksi hoitaa virkaan liittyvät tehtävät; syyskuun 1 p:nä ryhtyi¹²⁾ ensinmainittu taas hoitamaan virkaansa.

Kansanpuistojen valvojalle R. Palmgrenille myönnettiin¹³⁾ lomaa kesäkuun 25 p:n ja heinäkuun 25 p:n väliseksi ajaksi sijaisena herra C. Tamelander, joka sai 1,500 markan palkkion, mikä määrä oli tätä tarkoitusta varten merkitty Luonnonpuistojen menosääntöön. Sittenmin pitennettiin¹⁴⁾ Palmgrenin loma elokuun 15 p:n, koska hän oli tehnyt opintomatkan ulkomaille eikä täten ollut kokonaan voinut käyttää hyväkseen lomaansa.

Naisten työtupien toimitusjohtaja oikeutettiin¹⁵⁾ nauttimaan lomaa kesäkuun 17 p:n ja heinäkuun 17 p:n välisenä aikana.

Toimitusjohtaja M. Vegeliukselle myönnettiin¹⁶⁾ ero lokakuun 1 p:stä. Koska työttömyys oli vähäinen, päätti rahatoimikamari ettei virkaa vakinaisesti täytettäisi, vaan hoitaisi sitä väliaikaisesti työtupien johtokunnan jäsen sähkötekniikko V. V. Salovaara 2,000 markan kuukausipalkkioon ollen edelleen johtokunnan jäsenenä.

Kirjallinen määräys viranpitäjille. Rahatoimikamari päätti¹⁷⁾ että viranpitäjän, jonka lautakunta tai yksityinen virkamies ottaa palvelukseen, tulee tästä saada kirjallinen ilmoitus.

Loman järjestäminen. Asianomaisia johto- ja lautakuntia kehoitettiin¹⁸⁾ järjestämään alaisensa henkilökunnan loma kuten aikaisemmin; viranpitäjä,

1) Rkmrin jstn pöytäk. 21. 2. 642 §. — 2) S:n 21. 3. 907 §. — 3) S:n 11. 4. 1,126 §. — 4) S:n 31. 7. 2,250 §. — 5) S:n 25. 4. 1,244 §. — 6) S:n 8. 11. 3,052 §. — 7) S:n 7. 2. 441 §. — 8) S:n 28. 2. 711 §. — 9) S:n 25. 4. 1,328 §. — 10) S:n 12. 12. 2,601 §. — 11) Rkmrin pöytäk. 16. 3. 535 §. — 12) S:n 28. 8. 1,336 §. — 13) Rkmrin jstn pöytäk. 19. 6. 1,926 §. — 14) S:n 24. 7. 2,228 §. — 15) S:n 6. 6. 1,808 §. — 16) Rkmrin pöytäk. 25. 9. 1,462 §. — 17) S:n 4. 9. 1,351 §. — 18) Rkmrin jstn pöytäk. 25. 4. 1,329 §.

joka oli oikeutettu saamaan vapaan ruuan saisi kantaa ruokarahaa sen määrän, mikä hänen käteisalkustaan oli vähennetty mainitun edun johdosta.

Lastensuojelulautakunnan lääkärinvirat. Lastensuojelulautakunnan lääkärinviroista ¹⁾ kaupunginvaltuustolle tekemänsä esityksen yhteydessä päätti ²⁾ rahatoimikamari kehoittaa lautakuntaa ennen syyskuun alkua lähettämään ehdotuksen lautakunnan alaisten molempain lääkärinvirkain yhdistämiseksi tai sellaiseksi järjestelyksi, että paitsi mainituille viranpitäjille tulevaa palkkaa ei lääkärinhoidosta tarvinnut maksaa ³⁾ mitään palkkiota.

Satamakannantakonttorin viranpitäjät. Rahatoimikamari päätti ⁴⁾ kehoittaa satamahallitusta harkitsemaan, eikö satamakannantakonttorin virkoja olisi vakinaisesti täytettävä.

Satamahallituksen esitys erinäisten satamakannantakonttorin virkain nimitysten muuttamisesta ei aiheuttanut ⁵⁾ mitään toimenpidettä rahatoimikamarin puolelta.

Oikeuden täyttää avoimia virkoja antoi ⁶⁾ rahatoimikamari useissa tapauksissa.

Rahatoimikamari myöntyi ⁷⁾ terveydenhoitolautakunnan esitykseen ettei terveydellisten tutkimusten laboratorioin avointa assistentinvirkaa toistaiseksi täytettäisi, koska oli herätetty kysymys laboratorioin uudestijärjestämisestä.

Rahatoimikamari oikeutti ⁸⁾ sairaalaylihallituksen hoidattamaan Humaliston sairaalan assistenttilääkärin virkaa kesäkuun 1 p:n sekä, jotta sairaalan lääkäri voisi nauttia lomaa aiheuttamatta kaupungille erityisiä kustannuksia sijaisen palkkaamisesta, edelleen heinäkuun 1 p:n.

Oikeus pitää sivuvirkoja. Rahatoimikamari oikeutti ⁹⁾ erinäiset viranpitäjät toistaiseksi hoitamaan sivuvirkansa, varaten itselleen oikeuden uudelleen ottaa asian käsiteltäväksi, sittenkun kaupungin virastojen virka-aikaa koskeva kysymys oli lopullisesti ratkaistu. Samalla oli asianomaisten virastojen huomiota kiinnitettävä ¹⁰⁾ siihen, ettei sivuvirkoja millään ehdolla saanut hoitaa virka-aikana eikä myöskään osittaista eikä täydellistä virkavapautta saanut myöntää viranpitäjille sivuviran hoitamista varten.

Oikeus hoitaa kahta virkaa. Rahatoimikamari oikeutti ¹¹⁾ sairaalain tili-viraston kamreerin kesäkuun aikana, jolloin sairaalatarkastaja nautti virkavapautta, hoitamaan hänenkin virkaansa heidän keskenänsä sopimin ehdoin. Sairaalaylihallitus ilmoitti, että kulkutautisairaalan ylilääkäri M. Björkstén nauttisi virkavapautta sairauden tähden kesäkuun 15 p:n ja heinäkuun 15 p:n välisenä aikana sekä että ylihallitus oli määrännyt sairaalan alilääkärin H. von Willebrandin mainittuna aikana oman virkansa ohella hoitamaan ylilääkärin virkaa saaden kummankin lääkärin pohjapalkan välisen eroituksen. Rahatoimikamari hyväksyi ¹²⁾ toimenpiteen.

Sittenkun sairaalaylihallitus oli myöntänyt Kivelän sairaalan johtajalle ja sairaalan mielisairaiden osaston ylilääkärille ylim. professorille E. Ehrnroothille virkavapautta neljäntoista päivän ajaksi heinäkuun alkupuoliskolla, oikeutti ¹³⁾ rahatoimikamari sairaalan yleisen osaston ylilääkärin H. Fabritiuksen ja v. t. assistenttilääkärin S. Hjeltin mainittuna aikana oman virkansa ohella

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 94. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 8. 5. 802 §. — ³⁾ Vrt. tätä kert. siv. 78. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 12. 6. 1,101 §. — ⁵⁾ S:n 23. 10. 1,802 §. — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10. 1. 93 §; 24. 1. 305 §; 11. 4. 1,154 §; 16. 5. 1,586 §; 6. 6. 1,805 § ja 8. 11. 3,177 § sekä rkmin pöytäk. 23. 2. 396—397 §§; 9. 3. 496 § ja 17. 7. 1,208 §. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 11. 5. 850 §. — ⁸⁾ S:n 23. 2. 398 § ja rkmin jstn pöytäk. 6. 6. 1,804 §. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 12. 1. 80 §; 16. 3. 533 ja 534 §§; 26. 6. 1,141 §; 25. 9. 1,464 §; 30. 10. 1,823 § ja 6. 11. 1,940 § sekä rkmin jstn pöytäk. 10. 10. 2,864 §. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 26. 6. 1,141 §. — ¹¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 2. 5. 1,418 §. — ¹²⁾ S:n 16. 5. 1,585 §. — ¹³⁾ S:n 16. 5. 1,584 §.

hoitamaan, edellisen johtajan virkaa ja jälkimmäisen melisairaiden osaston ylilääkäriä virkaa heidän keskenänsä sopimin ehdoin.

Asuntotarkastaja K. Wasastjerna oikeutettiin¹⁾ sinä aikana, jona rakennustarkastaja G. Taucher lokakuussa nautti lomaa, oman virkansa ohella hoitamaan hänenkin virkaansa.

Miesten veneeristen tautien poliklinikan siivoojatar I. Thomolin oikeutettiin²⁾ myöskin toimimaan poliklinikan vahtimestarina.

Oikeuden asua kaupungin ulkopuolella toistaiseksi tai kesäkuun 1 p:än 1924 myönsi³⁾ rahatoimikamari seuraaville viranpitäjille:

satamaliikennekonttorissa: ilmoitusosaston johtajalle V. Grandellille ja tarkastuskonstaapeli K. E. Heikkilälle;

satamakannantakonttorissa: v. t. konttorikirjurille B. Enckellille, ylim. vaakamestareille H. Enckellille ja C. Hakulinille, vahtimestari K. U. Karlssonille, v. t. kamreerille I. Liljerosille, vahtimestareille K. E. ja K. I. Nordmanille, ylim. vaakamestarille T. Söderströmille sekä vahtimestari E. F. Öhmanille;

sosiaalilautakunnassa: siirtolapuutarhain neuvojalle O. Lundénille;

työnvälitystoimistossa: osastonjohtajattarelle A. Bruunille;

revisionikonttorissa: kaupunginreviisori G. Winterille ja reviisori L. Backlundille;

verotusvalmistelukunnassa: kanslia-apulaisille A. Forsströmille, A. Hjeltille ja T. Öllerille;

terveydenhoitolautakunnassa: ylikaitsija A. Johanssonille, kaitsija V. Faleniukselle, lihantarkastusaseman kantajille J. ja R. Träskmanille, asuntotarkastaja K. Wasastjernalle ja ammattientarkastaja A. Hellsténille;

sairaalaylihallituksessa: konekirjoittajatar E. Forsströmille;

köyhäinhoitolautakunnassa: apulaisjohtaja J. Jakobssonille, kirjurin-apulaisille Ingrid ja Naema Johanssonille, toimitusjohtaja H. Myhrbergille ja ylimääräiselle apulaisjohtajalle R. Rudolphille;

köyhäinhoidon kassa- ja tilivirastossa: kirjanpitäjä E. Johanssonille;

lastensuojelulautakunnassa: kanslisti G. Boldtille;

suomenkielisissä kansakouluissa: opettajille K. A. Bäckmanille ja I. A. Tuomiselle sekä opettajattarille L. Alavalle, H. Ekholmille, H. Holmille, E.-Tuomiselle, L. Vecksellille ja E. Viialalle;

ruotsinkielisissä kansakouluissa: tarkastaja K. A. Laurentille, opettajille G. Anderssonille, B. Björkmanille, A. Boströmille, S. Bäcklundille, I. Ekbergille, E. Hedmanille, J. Henrikssonille, J. Holmströmille, L. Merukselle ja J. Rundtille sekä opettajattarille N. Anderssonille, J. Carlborgille, L. Ekbergille, L. Franckille, J. Fredenbergille, S. Fredenbergille, I. Frelanderille, T. Rundtille ja G. Vinsténille;

alemmissä käsityöläiskouluissa: johtaja E. A. Törnwallille ja opettajatar I. Törnwallille;

valmistavassa poikain ammattikoulussa: johtaja A. Federleylle ja työnjohtaja V. Honkalinnalle;

tyttöjen ammattikoulussa: piirustuksenopettajatar I. Hirnille, työainevastaston hoitajattarelle R. Markelinille ja ammattiopettajatar A. Palmgrenille;

kaupunginkirjastossa: haarakirjaston johtajalle F. Lindroosille ja vahtimestari A. Hemmille;

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 5. 10. 1,555 §. — ²⁾ S:n 9. 10. 1,649 §. — ³⁾ S:n 12. 1. 81 §; 18. 5. 884 § ja 14. 8. 1,301 § sekä rkmrin jstn pöytäk. 25. 4. 1,341 §; 10. 8. 2,862—2,864 §§ ja 8. 11. 3,178 §.

vesijohtolaitoksessa: mittariosaston johtajalle G. Östermanille sekä mittarinlukija E. Aallolle;

kaasulaitoksessa: konttoristi E. Högborgille ja J. Franckille, konttoriapulaiselle K. Nystenille, varastonhoitaja R. Savolaiselle ja varastonhoitaja R. Svartströmille;

sähkölaitoksessa: varastonhoitaja A. Barckille ja työnjohtaja A. F. Johanssonille;

rakennuskonttorissa: lämpötekniikko O. W. Fagerholmille, rakennusmestareille L. Granölle ja K. Nymanille työnjohtaja Y. Stigellille ja kaupungin-
asemakaavainsinööri T. Öllerille;

puhtaanapitolaitoksessa: ylimääräiselle kirjanpitäjälle T. Lindqvistille; ja naisten työtuissa: varastonhoitajatar I. Jokiselle.

Yhteinen raastuvanoikeus ilmoitti, että oikeuspormestari E. Loo, siviilnotaari K. Pohjolan-Pirhonen sekä rikosasiainnotaari H. Lihr ja K. B. Wase-lius sen luvalla asuivat kaupungin ulkopuolella, mutta ettei, koska raastuvan-oikeus virkatoimintaansa nähden ei ollut rahatoimikamarin valvonnan alai-nen, kamarin myöntymistä siihen ollut hankittu;

Keskuskeittolan johtokuntaan tuli ¹⁾ vuosina 1923 ja 1924 kuulumaan professori C. Tigerstedt puheenjohtajana, rouvat H. Gebhard ja O. Tainio jäseninä, johtaja A. Björkenheim ja rouva H. Seppälä varajäseninä.

Naisten työtuitten johtokuntaan tuli ²⁾ vuonna 1924 kuulumaan aktuaari A. Hällfors puheenjohtajana sekä johtajatar A. Bruun, metallityöntekijä P. H. Kalervo, sähkötekniikko V. V. Salovaara ja johtaja K. A. Widenius.

Rahatoimikamarin edustajiksi vuosiksi 1923 ja 1924 valittiin ³⁾: kaupungin yleisten töiden hallitukseen johtaja K. Heinonen, kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen kanslianjohtaja J. W. Andersin, maatalouslautakuntaan johtaja A. Björkenheim, sekä kunnallislain 72 §:ssä edellytettyihin kaupungin kiinteän omaisuuden katselmuksiin niinkään johtaja A. Björkenheim. Edusta-jaksi kunnallislain 71 §:ssä mainittuihin kassan inventtauksiin valitsi ⁴⁾ kamari kaupunginjohtaja A. Castrénin.

Rahatoimikamarin edustajaksi Suomen taideakatemiaan ja Suomen taideyhdistyksen palkinto- ja ostolautakuntaan käsiteltäessä kysymyksiä Rafael Ahlströmin rahaston korkovarain käytöstä valittiin ⁵⁾ kaupunginjohtaja A. Castrén.

Rahatoimikamarin edustajiksi neljanteen, syyskuun 13 ja 14 p:nä Viipurissa pidettyyn kaupunkikokoukseen valittiin ⁶⁾ kaupunginjohtaja A. Castrén, lakitieteenkandidaatti K. V. Holma ja kaupunginkamreeri P. J. Björk.

Asetettuja komiteoja. Rahatoimikamari päätti ⁷⁾ asettaa komitean laatimaan sääntöjä tori- ja hallikauppaa varten; puheenjohtajaksi valittiin joh-taja K. Heinonen ja jäseniksi kaupungineläinlääkäri W. Ehrström, tori- ja kauppahallivalvoja I. Lydman ja asiamies M. Wilskman.

Valmistelemaan kysymystä tontin lunastusverotuksen uudistamisesta asetettiin ⁸⁾ komitea, johon kuuluivat lakitieteenkandidaatti K. V. Holma puheenjohtajana sekä pankinjohtaja L. Ehrnrooth tahi, ellei hän ollut halukas ottamaan tätä tehtävää suoritettavakseen, varatuomari J. Uggla, johtaja R. Itkonen, kaupungingeodeetti W. O. Lille ja asiamies M. Wilskman. Sitten-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 3. 1. 11 § ja 18. 12. 2,241 §. — ²⁾ S:n 18. 12. 2,242 §. — ³⁾ S:n 3. 1. 7—9 §§, 9. 1. 36 § ja 18. 12. 2,243—2,246 §§. — ⁴⁾ S:n 9. 1. 35 §. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 31. 1. 395 §. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 10. 9. 1,381. — ⁷⁾ S:n 9. 1. 33 §. — ⁸⁾ S:n 30. 1. 202 §.

kun sekä pankinjohtaja Ehrnrooth että varatuomari Ugglan olivat ilmoittaneet olevansa estyneitä ottamaan osaa komitean töihin, oikeutettiin¹⁾ komitea itse täydentämään itsensä yhdellä jäsenellä ja yhdellä varajäsenellä, jotka kuitenkin oli valittava seuraavien henkilöiden joukosta: varatuomari A. Kotonen, tuomari U. J. Castrén ja johtaja Y. Harvia.

Valmistelemaan kysymystä, voisiko kaupunki ottaa haltuunsa satamaradan liikenteen, asetti²⁾ rahatoimikamari komitean, johon kuuluivat kanslianjohtaja J. W. Andersin puheenjohtajana sekä johtaja I. Lindfors, kaupungin-insinööri G. Lindqvist, yli-insinööri O. F. Nyberg ja johtaja T. Salmio; kaupungininsinööri G. Lindqvistin tilalle valittiin³⁾ sittemmin työpäällikkö S. Randelin komitean jäseneksi.

Rahatoimikamari päätti⁴⁾ edelleen asettaa komitean valmistelemaan kysymystä nettoperiaatteen soveltamisesta kaupungin laitosten budjettiin ja valitsi komitean puheenjohtajaksi johtaja K. A. Wideniuksen sekä jäseniksi johtaja A. Björkenheimin ja vanhemman kaupunginkirjurin J. Toivaisen.

Valmistelemaan kysymystä kioskien avoinnapitoajasta asetti⁵⁾ rahatoimikamari komitean, johon kuuluivat kaupunginjohtaja A. Castrén puheenjohtajana sekä johtaja K. Heinonen ja tori- ja kauppahallivalvoja I. Lydman jäseninä.

Rahatoimikamari päätti⁶⁾ asettaa komitean valmistelemaan kysymystä työnvälityksestä merimiehille ja valitsi jäseniksi siihen sihteeri A. Blombergin ja taloudenhoitaja K. Karilan, minkä ohessa merimiestalon johtokuntaa, työnvälitystoimiston johtokuntaa ja satamahallitusta oli kehoitettava valitsemaan kukin edustajansa komiteaan.

Sittenkun rahatoimikamari vuonna 1922 oli anonut⁷⁾ lausuntoa terveydenhoitolautakunnalta voitaisiinko terveydenhoitotarkastajan virka yhdistää johonkin toiseen lautakunnan alaiseen virkaan, ilmoitti lautakunta, että oli herätetty kysymys sen yhdistämisestä terveydellisten tutkimusten laboratorin bakteriologin virkaan, mutta ettei täten mainittavaa säästöä syntyisi; lautakunta ottaisi kuitenkin käsiteltäväkseen kysymyksen laboratorin uudestijärjestämisestä ja otettaisiin tällöin myöskin äskenmainittu kysymys huomioon. Rahatoimikamari päätti⁸⁾ ehdottaa terveydenhoitolautakunnalle, että kysymystä laboratorin uudestijärjestämisestä valmistelisi komitea, johon kamari puolestaan valitsi lakitieteenkandidaatti K. V. Holman ja tullihallituksen laboratorin johtajan E. S. Tomulan, jotavastoin terveydenhoitolautakunta puolestaan valitsisi kaksi jäsentä siihen.

Valmistelemaan kysymystä lisätyn sairassijain luvun aikaansaamisesta kaupungin sairaaloissa asetettiin⁹⁾ komitea, johon kuuluivat sairaalatarkastaja G. Palander puheenjohtajana sekä ensimmäinen kaupunginlääkäri F. Hisinger ja sihteeri K. Hård af Segerstad jäseninä. Rahatoimikamari päätti¹⁰⁾ tarkastamaan laadittua ehdotusta lastensuojelulautakunnan ohjesäännöksi sekä laatimaan ehdotusta lautakunnan taloushallinnon keskittämiseksi asettaa komitean, johon kuuluivat lakitieteenkandidaatti K. V. Holma puheenjohtajana, sekä lautakunnan puheenjohtaja professori M. Ruuth ja sihteeri A. Ervasti jäseninä.

Kysymys kaupungin viranpitäjän oikeudesta pitää sivuvirkoja annettiin¹⁾

¹⁾ Rkmin pöytäk. 2. 10. 1.538 §. — ²⁾ S:n 30. 1. 225 §. — ³⁾ S:n 13. 4. 699 §. — ⁴⁾ S:n 13. 2. 285 §. — ⁵⁾ S:n 23. 2. 340 §. — ⁶⁾ S:n 10. 4. 667 §. — ⁷⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 283. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 17. 4. 707 §. — ⁹⁾ S:n 29. 5. 974 §. — ¹⁰⁾ S:n 8. 5. 800—801 §§.

komitean käsiteltäväksi, johon kuuluivat kanslianjohtaja J. W. Andersin puheenjohtajana sekä sihteeri A. Ervasti ja johtaja K. A. Widenius jäseninä.

Valmistelemaan kysymystä, minkä periaatteiden mukaan rakennuskonttorin työmäärärahaa palkattu teknillinen henkilökunta oli palkattava, asetettiin ²⁾ komitea, johon kuuluivat virkaatekevä kaupunginarkkitehti R. Eklund, rahatoimikamarin sihteeri A. Ervasti, työpäällikkö S. Ranelin ja puhtaanapitolaitoksen johtaja J. Sjöholm.

Valmistelemaan kysymystä siitä mitä ehtoja kaupungin puolelta olisi asetettava Suomen karjakeskuskunnan oikeuttamisesta yhdistämään suunnittelemaansa makkaratehtaasta ja muista Fredriksperin lihanjalostuslaitoksista teetetävät viemärijohdot kaupungin viemäriverkkoon, asetettiin ³⁾ komitea, jonka puheenjohtajaksi valittiin kanslianjohtaja J. W. Andersin sekä jäseniksi kaupungininsinööri G. Lindqvist ja terveydenhoitolautakunnan puheenjohtaja professori O. von Hellens, minkä ohessa osuuskuntaa oli kehoitettava valitsemaan jäsen komiteaan.

Valmistelemaan herätettyä kysymystä yhden raastuvanoikeuden osaston lakkauttamisesta asetti ⁴⁾ rahatoimikamari komitean, jonka puheenjohtajaksi tuli kaupunginjohtaja A. Castrén; jäseniksi valitsi rahatoimikamari lakitieteenkandidaatti K. V. Holman ja varatuomari A. Kotosen sekä viimemainitun kieltäytyttyä tästä tehtävästä varatuomari G. Norrménin sekä raastuvanoikeus oikeuspormestari E. Loon ja oikeusneuvosmies J. A. Sjöblomin.

Huoneiston hankkimista tyttöjen ammattikoululle koskeva kysymys annettiin ⁵⁾ komitean käsiteltäväksi, johon kuuluivat johtaja K. A. Widenius, kaupunginarkkitehti ja kaksi koulun johtokunnan valitsemaa jäsentä.

Huomauttaen etteivät eri kaupunginosien väliset liikenneyhteydet olleet täysin tyydyttäviä ja että kaupungin ja sen laitaosissa syntyneiden asutuskusten välinen keskusliike tarkoituksenmukaisten teiden, katujen y. m. puutteessa monessa suhteessa oli varsin epätydyttävä sekä että vastaisen asutuksen järjestäminen kaupungin tähän tarkoitukseen varaamalla alueilla oli perin vaikeaa, ellei edeltäkäs in laadittuja ehdotuksia liikenteen järjestämiseksi ollut olemassa, ehdotti kaupunginjohtaja että asetettaisiin komitea pohtimaan kaupungin ja sen ympäristön liikenneoloja ja laatimaan ehdotusta sellaisiksi toimenpiteiksi, että ne kaupungin vastaiseen kehitykseen nähden tulisivat täysin tyydyttäviksi. Rahatoimikamari myöntyi ⁶⁾ tähän ja valitsi puheenjohtajaksi komiteaan johtaja I. Lindforsin ja jäseniksi kanslianjohtaja J. W. Andersinin, kaupunginasemakaava-arkkitehdin B. Brunilan, johtajat K. Heinosen, G. Idströmin ja R. Itkosen sekä kaupungininsinööri G. Lindqvistin.

Rahatoimikamari päätti ⁷⁾ asettaa komitean valmistelemaan kysymystä kaupungin virastojen ylityön järjestämisestä, ja valittiin puheenjohtajaksi siihen rahatoimenjohtaja J. Helo sekä jäseniksi verotusvalmistelukunnan puheenjohtaja E. E. Eneberg, rakennuskonttorin tiliviraston kamreeri O. Roos ja johtaja T. Salmio.

Tarkemmin valmistelemaan teurastamon rakentamista kaupungin tarpeisiin koskevaa kysymystä asetettiin ⁸⁾ komitea, johon kuuluivat kaupunginjohtaja A. Castrén puheenjohtajana, sekä terveydenhoitolautakunnan puheen-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 18. 5. 885 §. — ²⁾ S:n 30. 1. 222 §. — ³⁾ S:n 1. 6. 1,003 §. — ⁴⁾ S:n 12. 6. 1,099 § ja 4. 9. 1,357 § sekä rkmin jstn pöytäk. 28. 8. 2,466 §. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 10. 7. 1,181 §. — ⁶⁾ S:n 10. 7. 1,183 §. — ⁷⁾ Rkmin jstn pöytäk. 14. 8. 2,416 § ja rkmin pöytäk. 24. 8. 1,322 §. — ⁸⁾ S:n 4. 9. 1,355 §.

johtaja professori O. von Hellens, eläinlääkäri W. Castrén, arkkitehti K. Lindahl, johtaja I. Lindfors ja johtaja T. Salmio.

Laatimaan ehdotusta Suomen kaupunkiliiton vaatimaksi lausunnoksi laaditusta kaupunkihallinnon keskuselinten uudestijärjestämisestä koskevasta lakiehdotuksesta asetettiin¹⁾ komitea, johon kuuluivat kaupunginjohtaja A. Castrén, pankinjohtaja T. Grotenfelt ja johtaja K. Heinonen.

Rahatoimikamari päätti²⁾ asettaa komitean laatimaan ehdotusta perunapalstain uudestaan vuokrallaentamiseksi; sen puheenjohtajaksi valittiin johtaja K. Heinonen ja jäseniksi kaupungingeodeetti W. O. Lille, tori- ja kauppahallivalvoja I. Lydman ja kaupunginagronomi A. J. Tamminen.

Katujen y. m. suomenkielisiä nimityksiä tarkastamaan asetetun komitean jäseniksi valittiin³⁾ professori H. Ojansuun tilalle, joka oli kuollut, filosofian-tohtori K. Cannelin.

Kaupungin työntekijäin ammattiosaston lähettämä ehdotus kaupungin työntekijöille annettavien ikä- ja työkyvyttömyyseläkkeiden maksamis-perusteiden muutoksiksi annettiin⁴⁾ kunnallisten viranpitäjien palkkakysymyksiä valmistelemaan asetetun komitean käsiteltäväksi.

Saman komitean toimeksi annettiin⁵⁾ antaa lausuntonsa kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnan rahatoimikamariin lähettämästä yhteisen raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijain loman järjestämisestä koskevasta esityksestä.

Rahatoimikamari valitsi⁶⁾ kaupunginjohtaja A. Castrénin ja johtaja I. Lindforsin edustamaan kaupunkia valtion kanssa käytävissä Vikin sotilasvirkatalon luovuttamista kaupungille koskevissa neuvotteluissa.

Rahatoimikamarin edustajaksi kaupunginvaltuuston erinäisiä liikenteen järjestämisestä koskevia kysymyksiä valmistelemaan asettamaan komiteaan valittiin⁷⁾ kanslianjohtaja J. W. Andersin.

Kamarin edustajaksi maistraatin ehdotusta pika-ajuritaksan perinpohjaiseksi uudistamiseksi laatimaan asettamaan komiteaan valittiin⁸⁾ lakiteen kandidaatti K. V. Holma.

Rahatoimikamari valtuutti⁹⁾ kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunilan, johtaja G. Idströmin ja kaupungininsinööri G. Lindqvistin jäseninä kamarin rautatiehallituksen kanssa yhteisesti asettamassa komiteassa myöskin pohtimaan kysymystä uuden ajotien rakentamisesta Fredrikserin uudelle asemalle.

Rahatoimikamarin edustajaksi kaupunginvaltuuston ohjelmaa suunniteltua keskussairaalaan varten laatimaan asettamaan komiteaan valittiin¹⁰⁾ sihteeriksi K. Hård af Segerstad.

Jäseneksi maistraatin asettamaan komiteaan poliisijärjestyksen uudistamista varten valittiin¹¹⁾ kaupunginjohtaja A. Castrén.

Neuvottelujen käyminen valtion kanssa verotusvalmistelukunnan kustannusten jakamisesta valtion ja kunnan kesken sekä henkikirjoittajan apulaisten palkkaamisesta annettiin toimeksi¹²⁾ komitealle, joka oli asetettu laatimaan ehdotusta verotusvalmistelukunnan toiminnan vastaiseksi järjestämiseksi.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 6. 11. 1,926 §. — ²⁾ S:n 16. 11. 2,077 §. — ³⁾ S:n 13. 4. 699 §; ks. 1920 vuod. kert. siv. 249. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 27. 3. 586 §; ks. 1922 vuod. kert. siv. 48 ja 285. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 25. 5. 903 §. — ⁶⁾ S:n 16. 1. 102 §. — ⁷⁾ S:n 18. 5. 872 §; ks. tätä kert. siv. 165. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 6. 7. 1,156 §. — ⁹⁾ S:n 10. 9. 1,380 §. — ¹⁰⁾ S:n 5. 10. 1,540 §; ks. tätä kert. siv. 23. — ¹¹⁾ Rkmrin pöytäk. 18. 12. 2,247 §. — ¹²⁾ S:n 13. 3. 508 §; ks. 1922 vuod. kert. siv. 135.

Teurastamorakennusten tutkiminen. Sittenkun kaupunginvaltuusto oli kehoittanut¹⁾ rahatoimikamaria yksissä neuvoin terveydenhoitolautakunnan kanssa Skandinavian maihin lähettämään kaksi siihen sopivaa henkilöä tutustumaan uusimpiin teurastamolaitoksiin ja eritoten keräämään aineistoa sen kysymyksen valaisemiseksi, olisiko kaupungin teurastamon rakentamista pienenlaisessa mittakaavassa pidettävä parempana antoi²⁾ kamari toimeksi kaupunginjohtaja A. Castrénille ja terveydenhoitolautakunnan puheenjohtaja vapaah. O. von Hellensille tehdä puheenalainen opintomatka.

Valittuja jäseniä rakennusyhdistöiden ja -osuuskuntien hallituksiin. Rahatoimikamari valitsi seuraavat jäsenet ja varajäsenet alempana mainittujen yhtiöiden ja osuuskuntien hallituksiin:

Asunto-osuuskunta Poistoon r. l.: sihteeri A. Blombergin, arkkitehti A. Erikssonin ja rahatoimenjohtaja J. Helon, johtaja K. Heinonen ja herra N. Kristoffersson varajäseninä³⁾;

Osakeyhtiö virkamiesasuntoihin: sihteeri A. Blombergin, varatuomari Y. Pulkkisen ja arkkitehti A. Toivosen⁴⁾;

Vallilan asunto-osuuskuntaan r. l.: nuoremman kaupunginkirjurin A. Aureen, arkkitehti A. Erikssonin ja rahatoimenjohtaja J. Helon, sihteeri A. Ervasti ja taloudenhoitaja K. Karila varajäseninä⁵⁾;

Asunto-osakeyhtiö Tyyneen: sihteeri A. Blombergin, arkkitehti A. Erikssonin ja taloudenhoitaja K. Karilan, nuorempi kaupunginkirjuri A. Aure ja sihteeri A. Ervasti varajäseninä⁶⁾;

Oma asunto-osakeyhtiön: sihteeri A. Blombergin, arkkitehti A. Erikssonin ja lakitieteenkandidaatti K. V. Holman, sihteeri A. Ervasti ja taloudenhoitaja K. Karila varajäseninä⁷⁾;

Asunto-osuuskunta Käpyyn: arkkitehti A. Erikssonin, johtaja K. Heinosen ja lakitieteenkandidaatti K. V. Holman, rahatoimenjohtaja J. Helo ja arkkitehti A. Toivonen varajäseninä⁸⁾;

Osakeyhtiö Virkamiesasuntoja Sampsantie n:o 40:än: sihteeri A. Blombergin, arkkitehti A. Erikssonin ja taloudenhoitaja K. Karilan⁹⁾;

Helsingin vuokralaisyhdistyksen asunto-osuuskunta Käpylään r. l.: arkkitehti A. Erikssonin, lakitieteenkandidaatti K. V. Holman, arkkitehti A. Toivosen ja asiamies M. Wilskmanin, sihteeri A. Blomberg ja johtaja K. Heinonen varajäseninä¹⁰⁾;

Helsingin vuokralaisyhdistyksen asunto-osuuskunta Vallilaan r. l.: nuoremman kaupunginkirjurin A. Aureen, arkkitehti A. Erikssonin, johtaja K. Heinosen ja arkkitehti A. Toivosen, sihteerit A. Blomberg ja A. Ervasti varajäseninä¹¹⁾; sekä

Asunto-osuuskunta Haapaan r. l.: sihteeri A. Ervastin, lakitieteenkandidaatti K. V. Holman ja arkkitehti A. Toivosen, johtaja A. Björkenheim ja taloudenhoitaja K. Karila varajäseninä¹²⁾.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 41. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 11. 5. 845 §. — ³⁾ S:n 12. 1. 98 §. — ⁴⁾ S:n 10. 4. 694 §. — ⁵⁾ S:n 17. 4. 713 §. — ⁶⁾ S:n 17. 4. 714 §. — ⁷⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 16. 5. 1,587 §. — ⁸⁾ S:n 6. 6. 1,814 §. — ⁹⁾ S:n 12. 6. 1,857 §. — ¹⁰⁾ S:n 21. 11. 3,288 §. — ¹¹⁾ S:n 5. 12. 3,480 §. — ¹²⁾ S:n 14. 2. 536 §.

III. Tilastokonttori.

Tilastokonttorin vuodelta 1923 antama kertomus oli seuraava:

Konttorin henkilökunta. Vuoden kuluessa erosi vakinainen laskuapulainen A. Björkman marraskuun 1 p:nä ja ylim. laskuapulainen A. Kaarna otettiin vakinaiseksi laskuapulaiseksi. Vakinainen laskuapulainen B. Salmi meni vuoden varrella naimisiin ja on hänen sukunimensä nyt Koskio. Virkavapautta nauttivat vuoden varrella seuraavat vakinaiset laskuapulaiset: M. Mielonen heinäkuun 1—15 p:n välisenä aikana, G. Fontell tammi—huhtikuun, E. Särkisilta elokuun 1—20 p:nä sekä loka- ja marraskuun, A. Brunou elokuun 16—31 p:nä ja S. Lieto heinäkuun. Laskuapulainen Fontell kantoi tällöin kaupungin viranpitäjän virkaanottamisehtojen 18 §:n määräysten mukaan täyden palkan tammi- ja helmikuulta sekä valtuuston huhtikuun 4 p:nä tekemän päätöksen mukaan edelleen maalis- ja huhtikuulta, samoin oli vakinaisen laskuapulaisen Särkisillan laita loka- ja marraskuulla. V. t. vakinaisena laskuapulaisena toimi ylim. laskuapulainen A. Kaarna heinä- ja elokuussa sekä rouva A. Tudeer loka- ja marraskuussa; jälkimmäisen palkkaukseen myönsi rahatoimikamari lokakuun 9 p:nä tarkoitusta varten olevasta budjettimäärärahasta 2,390 markkaa.

Ylim. laskuapulaiseksi otettiin kesäkuun 1 p:stä lukien rouva A. Ikonen, ja kenraali W. Alfthan toimi ylimääräisenä apulaisena lokakuun 26 p:stä vuoden loppuun. Virkavapautta nauttivat ylim. aktuaari D. Neovius heinäkuun 20 p:stä elokuun 17 p:än nauttimalla täyttä palkkaa kaupungin viranpitäjän virkaanottamisehtojen 18 §:n määräysten mukaan sekä sen lisäksi lokakuun 15 p:stä marraskuun 15 p:än, ylim. laskuapulaiset A. Grönroos kesäkuun 15 p:stä heinäkuun 15 p:än ja E. Inberg heinäkuun sekä siivoojatar A. Forsman marraskuun 1 p:stä joulukuun 8 p:än, jolloin viimeksi mainittu yllämainitun määräyksen perusteella sai pitää täydet palkkaetunsa.

Kesäkuun 26 p:nä oikeutti rahatoimikamari ensimmäisen aktuaarin S. J. Liedon, toisen aktuaarin W. Sjöströmin, ylim. laskuapulaiset A. Grönroosin ja N. Hjelmmannin sekä vahtimestari V. F. Aarnion pitämään sivutointa ehdolla että siihen ei käytetä virka-aikaa eikä heille sitä varten tulla myöntämään virkavapautta.

Henkilökunnan palkkaedut. Vuoden ensimmäisellä puoliskolla maksettiin palkat indeksiasteikko IV mukaan, mutta kun elantokustannusindeksi sittemmin laski otettiin asteikko III käytäntöön vuoden viimeisellä puoliskolla, joten palkkamäärärahoihin nähden syntyi huomattava säästö.

Elokuun 23 p:nä lähetti konttori rahatoimikamarille ehdotuksen että johtaja siirrettäisiin 13 palkkaluokasta 15 luokkaan, ensimmäinen aktuaari 10:stä 12:een luokkaan, toinen aktuaari 8:sta 10:een luokkaan ja amanuessi 6:sta 9:een palkkaluokkaan. Rahatoimikamari puolsi anomusta ainoastaan mikäli se koski johtajaa, joka ehdotettiin muutettavaksi 14:een palkkaluokkaan, mutta joulukuun 19 p:nä pitämässään kokouksessa päätti kaupunginvaltuusto että kaikki yllämainitut virkailijat olivat tammikuun 1 p:stä 1924

lukien siirrettävät lähinnä korkeampaan palkkaluokkaan eli johtaja 14:een, ensimmäinen aktuaari 11:een, toinen aktuaari 9:een ja amanuenssi 7:een palkkaluokkaan. Sittenkin teki konttori joulukuun 20 p:nä rahatoimikamarille ehdotuksen että reistraattori ja kirjastonhoitaja (jota vastedes kutsutaan amanuenssiksi) muutettaisiin kollektiivimäärärahoista palkattavia viranpitäjiä varten säädetyistä 13:sta 14:een palkkaluokkaan, lukien vuoden 1924 alusta, johon esitykseen rahatoimikamari tammikuun 11 p:nä 1924 suostui.

Konttorin järjestely. Kysymystä työajan pitentämisestä ei valtuusto ratkaissut vuoden varrella.

Sittenkun rahatoimikamarin asettama komitea oli laatinut ehdotuksen ylityöstä maksettavan korvauksen määräämisestä lausui konttori mielipiteenään siltä vaaditussa, joulukuun 1 p:nä päivätyssä lausunnossa, että komitean ehdottamien yleisten määräysten laatiminen ei olisi tarpeen vaatima, mutta että, siinä tapauksessa että sitä pidettiin välttämättömänä, olisi komitean tarkistettava se uudelleen, syystä että se oli epätäydellinen ja epäselvä.

Tammikuun 23 p:nä lähetti konttori rahatoimikamarille vaaditun lausunnon lunastuksen kantamisesta konttorista annetuista asiakirjoista ja jäljennöksistä herätetyssä kysymyksessä.

Konttorin julkaisutoiminta. Vuoden 1923 alusta otti konttori julkaistakseen jatkuvaa kunnallista asetuskokoelmaa ja ilmestyi sitä vuoden varrella 5 16-sivuista vihkoa. Sittenkuin kaikki vuonna 1923 ilmestyneet asetukset ja päätökset on julkaistu varustetaan julkaisut nimilehdellä ja sisälly- ja asialuettelolla sekä sidotaan yhdeksi nidokseksi.

Maaliskuun 21 p:nä oikeutti rahatoimikamari tilastokonttorin tarvittaessa ottamaan ylipainokset kunnallisessa asetuskokoelmassa esiintyvistä asetuksista, osin siksi että niitä maksutta annettaisiin asianomaisten kunnan viranomaisten käytettäväksi, osin konttorin omia kustannuksia vastaavasta maksusta myytäväksi yleisölle.

Kunnalliseen asetuskokoelmaan sisältyvistä asetuksista huolehti konttorin erikoispainokset liikenneohjesäännöstä (3,600 kpl), köyhäinhoidon, kunnalliskodin ja työlaitoksen ohjesäännöstä (800 kpl) sekä palkkasoutajille vahvistetusta järjestysohjesäännöstä ja taksasta (600 kpl). Liikenneohjesääntöjä lähetettiin tarvittava määrä poliisilaitokselle, ja jäljellä oleva määrä myytiin konttorissa, köyhäinhoidon ohjesääntöjen koko painos annettiin köyhäinhoitohallituksen käytettäväksi ja palkkasoutajia koskevat ohjesääntöt myytiin satamakonttorissa.

Koska valtuuston helmikuun 25 p:nä 1919 tekemä päätös kunnallisen asetuskokoelman lisäyksen julkaisemisesta ei vielä ollut johtanut mihinkään tulokseen ja valtuuston asettama toimittaja, notari K. V. Puuska sairauden tähden oli ollut estetty ryhtymästä työhönsä, ehdotti konttori rahatoimikamarille maaliskuun 28 p:nä että mainittu tehtävä uskottaisiin tilastokonttorille, jolloin liitteen sijasta painosta julkaistaisiin kaikkien kuntaa ja kunnallishallintoa koskevien lakien, asetusten, johtosääntöjen ja päätösten täydellinen kodifikaatio. Esityksen pani rahatoimikamari pöydälle, eikä se aiheuttanut mitään toimenpidettä vuoden varrella.

Laadittuja julkaisuja. Vuonna 1923 julkaisi tilastokonttori seuraavat kymmenen teosta, jotka ilmestyivät alempana mainittuina aikoina:

Tammik. 12. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 32. 1919. VI + 364 siv.

Helmik. 8. Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja — Statistisk årsbok för Helsingfors stad. XV. 1922. XXVIII + 428 siv.

Maalisk. 19. Helsingfors stads statistik. II. Utrikes handel. 6. 1921. VII + 56 + 116 siv.

Kesäk. 13. Berättelse angående Helsingfors stads kommunalförvaltning. 33. 1920. IV + 256 + 120 siv.

Kesäk. 13. Helsingfors stads statistik. I. Hälso- och sjukvård. 9—11. 1918—20. Senare delen. IV + 76 + 234 siv.

Lokak. 4. Helsingin kaupungin tilasto. II. Ulkomaan kauppa. 7. 1922. V + 42 + 120 siv.

Marrask. 21. Kommunalkalender för Helsingfors stad. 5. 1923. X + 284 siv.

Marrask. 28. Helsingin kaupungin tilasto. I. Terveysten- ja sairaanhoito. 9—11. 1918—20. Jälkimmäinen osa. IV + 76 + 234 siv.

Marrask. 30. Helsingfors stads statistik. II. Utrikes handel. 7. 1922. V + 42 + 118 siv.

Jouluk. 31. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 33. 1920. IV + 254 + 122 siv.

Mitä tulee kunnalliskalenterin tänä vuonna ruotsiksi julkaistuun painokseen mainittakoon että siitä, samoin kuin vuoden 1922 suomalaisesta painoksesta, on jätetty pois n. k. henkilöosasto ja sen sijaan on ent. n. k. kalenteriosastoon otettu joukko tietoja, sitäpaitsi on myöskin laadittu henkilöluettelo. Johto- ja lautakuntain jäsenten ja kunnallisten viranpitäjien luettelo on nyt ladottu pienemmällä kirjasmilla kahdelle palstalle. Tämän toimenpiteen kautta on säästetty melkoisesti tilaa, niin että 1923 vuoden kalenterissa on 284 sivua (386 sivua v. 1920 ja 360 sivua v. 1922.)

1920 vuoden kunnalliskertomuksessa oli siinä esiintyvät johto- ja lautakuntain kertomukset painettu numeroimalla sivut erikseen, joten niissä oleva työ voitiin suorittaa loppuun jo ennen kuin osastot Kaupunginvaltuusto ja Rahatoimikamari olivat painovalmiina. Tällä tavoin on työtä jossain määrin joudutettu. 1921 vuoden kertomus ei, kaikista konttorin ponnistuksista huolimatta, tullut valmiiksi vuoden varrella mutta on ryhdytty lisätoimenpiteisiin mainitun julkaisun ilmestymisen jouduttamiseksi.

Vuoden alussa ilmestyi 1922 vuoden vuosikirja, kun taas 1923 vuoden vuosikirja ponnistuksista huolimatta ei tullut täysin valmiiksi vuoden kuluessa.

Apua ja tietoja muille viranomaisille. Tilastollisen päätoimiston kanssa tehdyn sopimuksen ja rahatoimikamarin syyskuun 19 p:nä tekemän päätöksen mukaan saa konttori tätä nykyä kuukausittain tietoja keskustuomiston laske-
masta elinkustannusindeksistä Helsingissä sekä lähettää ne heti niille kunnallisille virastoille ja viranomaisille, jotka niitä tarvitsevat.

Kuten tavallista laati tilastokonttori Uudenmaan läänin maaherran vuosikertomukseen kuuluvat taululiitteet, mikäli ne koskivat Helsingin kaupunkia. Vielä koottiin maistraatin määräyksestä puhelinlupia koskevia tietoja sekä maaliskuun 31 p:nä 1879 annetussa elinkeinolaissa mainittuja ammatinharjoittajain yhdistyksiä koskevia tietoja. Rigan kaupunkiin lähetettiin sairaanhoitotilaston laadintaa koskevia ilmoituksia.

Toimenpiteitä kunnallisen tilaston parantamiseksi. Köyhäinhuoltohallituksen kanssa tekemänsä sopimuksen mukaan otti konttori vuoden alusta suorittaakseen hallituksen avunnauttijoista pitämien korttien perusteella tehtävän tilastotyön, laatien tällöin osin hallituksen vuosikertomusta varten tarvittavat taulukot, osin joukon aikaisemmin sosialihallituksen tilastollisella osastolla virallista tilastoa varten laadittuja tauluja. Tämän kautta tulevat

kysymyksessä olevat tiedot vastedes olemaan yhdenmukaiset, jonka ohella köyhäinhoitohallituksen tilastosta, joka tähän saakka on käsittänyt ainoastaan tapausten luvun avustusta annettaessa, vastedes voidaan saada tietoja myöskin avustuksensaajain luvusta.

Ensimmäiselle kaupunginlääkärille lähetettiin kirjelmä, jossa ehdotettiin parannuksia tauteja kaupungissa koskevaan tilastoon.

Utisrakennustoimintaa koskeva tilasto on edelleenkin kärsinyt rakennus-tarkastuskonttorin vastahakoisuudesta konttorin käytettäväksi asettaa tätä varten tarvittavan luotettavan aineiston.

Konttorin menot ja tulot. Allaoleva taulukko osoittaa missä määrin konttorin vuonna 1923 käytettävissä olevia määrärahoja kulutettiin tai säästettiin.

T i l i.	Määräraha.	Menot.	Säästetty määrä.
	Markkaa ja penniä.		
Palkkaukset	365 090—	348 991 67	16 098 33
Ylim. apulaiset.....	123 148—	119 915 15	3 232 85
Konttorin ulkopuolella suoritettut työt	26 360—	26 228 50	131 50
Painatuskustannukset.....	¹⁾ 561 847 46	424 418 09	²⁾ 137 429 37
Siivous	7 850—	7 510 90	339 10
Kirjasto ja tarverahat.....	14 750—	14 656 03	93 97
Kunnallisasetuskokouksen julkaiseminen	³⁾ 26 004 20	23 269 95	2 734 25
Yhteensä	1 125 049 66	964 990 29	160 059 37

Tähän tulee lisäksi vuokrasta laskettu määrä, 48,000 markkaa, sekä konttorin osuus ent. seurahuoneen lämmöstä ja valosta johtuneista kustannuksista 12,000 markkaa, sekä kustannukset Dalton yhteenlaskukoneen ostosta 15,500 markkaa ja kahden pöytälamppun ostosta 253 markkaa, jotka vietiin yleiselle kalustotilille.

Konttorin tulot myydyistä julkaisuista nousivat 2,913:87 markkaan, joista yksinomaan liikenneohjesäännön myymisestä 2,478:75 markkaa, tähän ei sisälly kirjakaupan kautta tapahtuneesta myynnistä kertyneet varat, jotka tilitettiin vasta vuonna 1924.

Vuoden 1924 menosääntö. Syyskuun 7:ntenä päivätyssä kirjelmässä lähetti konttori vuoden 1924 menosääntöehdotuksen. Siinä oli, rahatoimikamarin määräyksen mukaan palkat laskettu III palkka-asteikon mukaan. Koska sittemmin näytti todenmukaiselta että ainakin vuoden ensimmäisellä puoliskolla IV palkka-asteikkoa tultaisiin seuraamaan, lisäsi rahatoimikamari palkkaustulorahaa vastaavasti, jonka tähden valtuuston hyväksymä budjetti, joka myös oikaistiin mikäli kaupunginvaltuuston päättämät palkanparannukset sitä aiheuttivat, päättyi 867,150 markkaan. Budjettiin ei enää sisälly siihen vuonna 1923 otetut, vuokrasta, lämmöstä ja valosta koituvat kustannukset.

Kirjasto lisääntyi vuoden varrella 433 numerolla.

Lähteväin toimituskirjain luku oli 2,584. Niistä oli lähteviä kirjelmia 592, joista 545 oli koti- ja 47 ulkomaille meneviä, sekä jaettuja julkaisuja 1,992, joista 1,788 koti- ja 204 ulkomaille meneviä.

¹⁾ Tästä 382,847:46 markkaa siirretty vuodelta 1922. — ²⁾ Siirretty seuraavaan vuoteen. — ³⁾ Tästä 5,004:20 markkaa siirretty vuodelta 1922.

IV. Satamahallitus.

Satamahallituksen vuodelta 1923 laatima kertomus oli seuraavansisältöinen:

Hallituksen kokoonpano. Joulukuun 13 p:nä 1922 pitämässään kokouksessa valitsi kaupunginvaltuusto satamahallituksen jäseniksi johtaja I. Lindforsin, filosofiantohtori C. H. Ramsayn, johtaja J. Pelinin, taloudenhoitaja A. Halmeen ja satamatyömies R. Kopran, samalla valiten mainituista jäsenistä varapuheenjohtajaksi johtaja Lindforsin ja kuului hallitukseen vuonna 1923 yllämainitut jäsenet sekä puheenjohtajana satamalaitoksen johtaja O. E. Jaatinen ja rakennuskonttorin satamarakennusten osaston työpäällikkö S. Randelin itseoikeutettuina jäseninä.

Huoneisto. Satamahallituksen saatua tietää terveydenhoitolautakunnan muuttavan lautakunnan käyttämästä huoneistosta päätti hallitus lähettää rahatoimikamariin ehdotuksen että kamari päättäessään mainitun huoneiston vastaisesta käytöstä luovuttaisi sen satamahallituksen ja satamaliikennekonttorin käytettäväksi.

Kokoukset y. m. Satamahallituksella oli vuoden kuluessa 18 kokousta, joissa käsiteltiin 469 vuoden varrella diarioon vietyä asiaa, joista suurin osa loppuunkäsiteltiin. Satamahallituksesta lähetettyjen kirjelmien luku nousi 317:een, joista useimmat olivat lausuntoja ja ehdotuksia tärkeistä kysymyksistä.

Kerääntyneiden töiden, varsinkin tulo- ja menoarvion käsittelyn johdosta ei satamapäälliköllä ollut tilaisuutta kesällä nauttia hänelle kuuluvaa kesälomaa.

Kanslia-apulaisen M. A. Spären sijaan, jolle myönnettiin pyytämänsä ero syyskuun 15 p:stä lukien, otti hallitus toistaiseksi neiti D. Clevén mainitusta päivästä lukien.

Satamahallituksen tekemä ehdotus erinäisten toimihenkilöjen virkanimitysten muuttamiseksi esitettiin rahatoimikamarin istunnossa lokakuun 23 p:nä, mutta ei antanut aihetta minkäänlaisiin toimenpiteisiin kamarin puolelta. Hallitus päätti, että uudet nimitykset otettaisiin käytäntöön erinäisiä nyt vapaana olevia virkoja konttorissa vakinaisesti täytettäessä.

Satamahallituksen pöytäkirjakieli. Rahatoimikamarille antamassaan, kesäkuun 22 p:nä 1922 annetun kielilain soveltamista koskevassa, lausunnossa ilmoitti hallitus että sen päätökset annettiin asianomaisille kunkin omalla kielellä, joko suomeksi tai ruotsiksi laaditulla kirjelmällä.

Merenkulkuun perehtyneen satamakatsantomiehen asettaminen. Vaadittuna lausuntona satamahallituksen kaupunginvaltuustolle tekemän uudistetun ehdotuksen johdosta, että Helsinkiin otettaisiin merenkulkuun perehtynyt

henkilö satamakatsantomieheksi, esitti hallitus, että yksi satamaviskaalintoimi lakkautettaisiin ja sen sijalle järjestettäisiin satamakatsantomiehentoimi samoin palkkauksin ja velvollisuuksin kuin satamaviskaalit, sekä ilmoitti, että satamaliikennekonttorin ilmoitusosaston esimies A. S. Söderholm olisi pätevä henkilö yllämainittuun toimeen. Asiaa lopullisesti käsitellessään päätti kaupunginvaltuusto sittemmin lakkauttaa yhden satamaviskaalintoimen ja sen sijaan asettaa satamakatsantomiehentoimen sellaisilla pätevyysheidoilla ja virkatoimivallalla, jotka mainitaan lokakuun 18 p:nä 1920 annetussa, kauppalajojen merikelpoisuuden tarkastusta koskevassa asetuksessa sekä myöntää tälle toimihenkilölle satamaviskaalin nykyisen palkkauksen, minkä ohessa valtuusto päätti, koska maaliskuun 27 p:nä 1890 asetuksessa annettu määräys kaupunkikuntien velvoittamisesta palkkaamaan satamaviskaaleja on lakkautettu, kehottaa satamahallitusta vuoden 1924 tulo- ja menoarviota laatiessaan ryhtymään tämän aiheuttamiin toimenpiteisiin.

Tullivahtimestarien lukumäärän lisääminen. Koska useampia kertoja oli sattunut, että satamissa olevat laivat saivat keskeyttää purkamistyönsä sen takia, että tullikamarilla ei ollut kylliksi suurta määrää vahtimestareita tullitarkastusta varten sekä viimeksi kuluvan heinäkuun 1 ja 2 p:nä eräs tavaran vastaanottaja tullin määräyksestä veloitettiin kuljettamaan raskaita automobiililaatikoita aina 150 metrin päähän laivasta, joka aiheutti tavaran vastaanottajalle nelinkertaiset menot, päätti hallitus tullihallitukselta anoa, että ryhdyttäisiin tarmokkaisiin toimenpiteisiin, jotta sellainen tulevaisuudessa välttyisi, jonka ohessa oli kiinnitettävä huomiota siihen, että tullihallituksen hallitukselta ja eduskunnalta oli anottava määrärahaa tullivahtimestarien luvun lisäämiseksi.

Satamaliikenne vuoden vaihteessa ja satamajäänmurtajan työt. Vaikkakin vuoden 1922 lopulla ja 1923 alussa noin 30 laivaa oli yhtäkaa satamassa sekä vaikka sattui useita pyhäpäiviä peräkkäin ja muuten vallitsi epäsuotuisat olosuhteet voitiin satamissa kuitenkin suorittaa työt jotakuinkin tyydyttävästi ja suuret määrät tavaroita saatiin edelleen kuljetetuiksi asianomaisten liikennöitsijöiden myötätuntoisuuden sekä rautatiehallituksen osoittaman ymmärtämyksen avulla, joten pääkaupunki on hyvällä menestyksellä voinut kilpailla valtakunnan muiden satamakaupunkien kanssa. Kaupungin satamajäänmurtaja Herculeksen toiminnasta mainittakoon, että vaikkakin sää oli leuto ja yksityiset hinaajalaivat kilpailivat sen kanssa, tuotti se kuitenkin joulukuussa 1922 39,400 markkaa, ja voitiin jo silloin todeta miten välttämätön jäänmurtaja oli tarpeellisia laivojen siirtoja varten.

Satamaolot vuonna 1923. Vuonna 1923 on ollut huomattavissa melkoinen Helsingin laivaliikenteen kasvaminen ja satamahallituksen pyrkimys kohdistui pääasiallisesti siihen, että liikennöitsijöillä olisi tilaisuus nopeasti ja ilman keskeytyksiä suorittaa kuorma- ja purkaustyöt, sekä ennen kaikkea saattaa satamamme sellaisiksi, että ne täyttäisivät, tarkoituksenmukaiselle ja hyvälle satamalle asetettavat vaatimukset. Ettei näitä pyrkimyksiä ole voitu toteuttaa satamahallituksen toivomassa laajuudessa, riippui kaupungin taloudellisista vaikeuksista, mutta joka tapauksessa kaupunginvaltuusto, huomaten tilanteen vaatimuksen, hyväksyi hallituksen tärkeimpiä tarpeita koskevat ehdotukset, myöntämällä niihin tarvittavat määrärahat.

Munkkisaaren tehdaskorttelin lunastus. Sen johdosta että satamahallitukselta oli vaadittu lausuntoa Aktiebolaget Munkholmen Osakeyhtiön kaupaksi tarjoamasta yhtiön omistamasta Munkkisaaren tehdaskorttelista n:o 177, päätti hallitus antaa asian valiokunnan käsiteltäväksi, johon kuuluivat pu-

heenjohtaja Jaatinen, varapuheenjohtaja Lindfors sekä jäsen Pelin ja satamakaupteeni Lindfors.

Valiokunnan antaman lausunnon perusteella päätti hallitus ehdottaa rahatoimikamarille, että Munkkisaari lunastettaisiin 4,000,000 markasta.

Kysymyksessä oleva kortteli kaikkine rakennuksineen lunastettiin sittemmin 5,296,150 markan hinnasta.

Lausunto ehdotetusta Hermannin I asemakaavasta. Kaupungin yleisten töiden hallitus lähetti ehdotuksen Hermannin asemakaavaksi ja pyysi asiasta satamahallituksen lausuntoa.

Sittenkun oli läpikäyty työpäällikkö Randelinin ja satamaliikennekonttorin asiassa antamat lausunnot, päätti hallitus kannattaa mainittujen viranomaisten tekemiä ehdotuksia ja puoltaa asemakaavaa hyväksyttäväksi heidän tekemillään ehdoilla sekä edellyttäen, että otettaisiin huomioon ehdotettujen tehdaskorttelien tarvitsema rautatieyhteys rantaan tai sinne rakennettaviin laitureihin.

Satama-alueen rajojen määrääminen. Koska aikaisemmin asetettu komitea niiden alueiden rajojen määräämistä varten, joiden tulisi kuulua satamahallinnolle, ei ole ottanut lukuun erinäisiä satamaliikenteelle tärkeitä alueita, päätti hallitus rahatoimikamarilta anoa komitean asettamista, jonka velvollisuutena olisi tarkoin määritellä mainitut rajat ja näistä tehdä ehdotus, johon komiteaan hallitus puolestaan valitsi puheenjohtaja Jaatisen, jäsen Randelinin ja satamakaupteeni Lindforsin.

Rahatoimikamari ei kuitenkaan ottanut huomioon mainittua ehdotusta vaan kehoitti hallitusta laatimaan yksityiskohtaisen ehdotuksen asiasta, jonka johdosta hallitus päätti siirtää kysymyksen lähemmän käsittelyn aikaisemmin mainitulle valiokunnalle.

Eteläsataman aitaaminen ja satamapoliisit. Rahatoimikamari oli lähettänyt satamahallitukselle lausuntoa varten tullihallituksen kaupunginvaltuustolle osoittaman esityksen, jossa kehoitettiin ryhtymään toimenpiteisiin Eteläsataman satama-alueen aidoittamiseksi. Tässä tarkoituksessa päätti hallitus antaa jaoston, johon kuului puheenjohtaja Jaatinen, jäsen Randelin ja satamakaupteeni Lindfors periaatteellisesti tutkia kysymystä koko laajuudessaan ja rahatoimikamarille siitä perustellussa esityksessä ilmoittaa ja koska puheenjohtaja kaupungin poliisimestarille oli tehnyt ehdotuksen, että perustettaisiin eri satamapoliisivirka erityisine ohjesääntöineen, jonka ehdotuksen poliisimestari oli luvannut ottaa harkittavakseen, oli tästä myöskin tässä yhteydessä rahatoimikamarille ilmoitettava.

Siivottomuus satama-alueilla. Suomen satamaliitto oli rautatiehallitukselle lähettänyt esityksen pyytäen, että se ryhtyisi asian vaatimiin toimenpiteisiin, että rautateiden palveluskunta ei saisi, niinkuin yleisesti on tapana, puhdistaa tavaravaunuja kaupunkien satama-alueilla, täten aiheuttaen kaupungeille turhia kuluja näiden alueiden puhdistamisesta. Tämän johdosta päätti hallitus jättää satamaliikennekonttorin toimeksi, jos tällaista siivottomuutta sattuisi Helsingin satamissa, ryhtyä toimenpiteisiin mainittujen haittojen poistamiseksi.

Alueiden luovuttaminen satamalaitokselle. Työpäällikkö Randelinin ehdotuksesta päätti hallitus ehdottaa rahatoimikamarille, että kahta n. 2,400 m² ja 900 m² suuruisia täytealuetta Taivallahdessa ei vuokrattaisi, koska hallitus aikoi ehdottaa, että mainitut alueet luovutettaisiin satamalaitokselle.

Varastosuojien hankinta. Vaaditussa lausunnossa rahatoimikamariin tehdystä esityksestä että kaupungille luovutettaisiin kaksi valtiolle kuuluvaa

Hieta- ja Jätkäsaarelle menevän ylimenopaikan luona olevaa varastosuojaa tai ne poistettaisiin sekä että varastosuojat, jos ne joutuisivat kaupungille, annettaisiin satamalaitoksen huostaan, päätti hallitus puoltaa esitystä sekä ehdottaa, että kamari anoisu suojien luovuttamista kaupungille ilman korvausta.

Vuokraoikeuden pitentäminen. Antamassaan lausunnossa, joka koski Aktiebolaget Maritim osakeyhtiön anomusta vuokraoikeuden pitentämisestä vähintään kymmenellä vuodella, joulukuun 31 p:stä 1925 lukien Pohj. Blekholman alueisiin n:ot 1 ja 2, päätti hallitus ehdottaa, että anomukseen suostuttaisiin, ehdolla että anojan, jos kaupunki ennen vuokra-ajan loppumista tarvitsisi alueita, on luovutettava ne kaupungin käytettäväksi vuoden kuluttua irtisanomisen jälkeen.

Niinikään ehdotti hallitus suostumaan Uudenmaan pursiklubi nimisen purjehdusseuran anomukseen saada vuokra-aikaansa pitennettyä 15 vuodella tilaan n:o 102 Blekholmankarilla, kuitenkin edellyttäen että vuokra-aika vahvistettiin 10 vuodeksi vuoden 1926 alusta lukien, että vuokramaksuksi määrättiin 100 markkaa vuodessa sekä ehdolla, että vuokraaja veloitettiin vuoden kuluttua irtisanomisen jälkeen luovuttamaan alueen siinä tapauksessa että kaupunki ennen vuokra-ajan loppuunkulumista sitä tarvitsee.

Paikan luovuttaminen lentosatamaa varten. Sen johdosta, että Aktiebolaget Aeronaut yhtiö oli anonut sopivan mairinnousupaikan osoittamista yhtiön lentokoneille niiden lentovuoroilla Helsingin ja Tallinnan välillä, päätti hallitus ilmoittaa myöntäneensä mainitulle yhtiölle oikeuden toivomassaan tarkoituksessa toistaiseksi rakentaa itselleen laiturin rantakaistaleelle, joka on Kruunuvuorenkadun jatkona Katajanokalla, josta alueesta yhtiön on maksettava vuokraa 20 penniä neliömetriltä viikossa.

Aero Osakeyhtiön tekemä anomus saada vuokrata alue Katajanokalta perustaakseen sinne väliaikaisen lentosataman lähetettiin satamakapteeni Lindforsille ja työpäällikkö Randelinille ehdotuksen laatimista varten.

Hiilien nosto satama-alueella. Satamakapteenin pyydettyä toimintaohjeita sen johdosta, että eräät työläiset olivat anoneet oikeutta saada eri satama-alueilla nostaa hiliä merestä, päätti hallitus ilmoittaa, että lupaa tällaiseen hiilien nostoon ei saanut myöntää.

Tonttipaikka merentutkimuslaitosta varten. Merentutkimuslaitoksen antotua, että sille luovutettaisiin tonttipaikka satama-alueelta, päätti hallitus, asiasta neuvoteltuaan, yleisten töiden hallitukselle kirjelmällä ilmoittaa ettei hallitus katsonut kaupungin voivan satama-alueelta luovuttaa tonttipaikkaa, koska kaupunki itse tarvitsi koko ranta-alueen ja valtion omistamalla kaupungin ulkopuolella olevilla saarilla kyllä löytyi sopivia alueita sanottua tarvetta varten.

Evätyt anomus saada vuokrata alue korttelissa n:o 178. Vaaditussa lausunnossa Asfaltti Osakeyhtiö Lemminkäisen anomuksen johdosta saada vuokrata lisäalue yhtiön jo ennestään vuokraamiin varastopaikkoihin n:ot 18 ja 19 a korttelissa n:o 178 Merisatamassa, päätti hallitus ehdottaa, että puheenaoleva anomus hylättäisiin.

Muutostyöt Sörnäsän rautatieasemalla. Työpäällikkö Randelinin tekemän ehdotuksen johdosta päätti hallitus rahatoimikamarille ehdottaa, että kamari ehdottaisi rautatiehallitukselle että viimeksimainittu hallitus Sörnäsän rautatieasemalla teettäisi seuraavat muutostyöt: poistaisi erään oheelliseen karttaan punaisella ylivedetyn radan; teettäisi väliaikaisen vaihderadan läntisen laiturin ratojen välille; teettäisi keskimmäiseen laituriiin johtavat rautatierai-

teet ja vaihteet mainittujen vaihteiden eteläpähän saakka, ehdolla että mainitut vaihteet tulisivat rautateiden omaisuudeksi ja voitaisiin ottaa pois kun rata-alue mahdollisesti rakennetaan uudestaan; sekä mahdollisimman pian ryhtyisi mainittua asemaa uudestijärjestämään pääasiallisesti tarkoitusta varten laaditun, satamahallituksen kirjelmään liitetyn, kartan mukaisesti.

Uusi silta Taivallahteen. Koska satamahallitus Taivallahdessa nykyisin vallitsevan, innokkaasta rakennustoiminnasta Töölössä johtuvan, vilkkaan liikenteen johdosta oli pyytännyt rahatoimikamaria ryhtymään toimenpiteisiin, että sotaväen Taivallahdessa olevan ruutivaraston viereinen silta luovutettaisiin yleiselle liikenteelle, mutta esitys ei aiheuttanut toimenpidettä kamarin puolelta, koska silta kuului valtiolle, päätti hallitus kaupungin yleisten töiden hallitukselta anoa, että se, katsoen vilkkaaseen rakennustoimintaan Töölössä, vuoden 1924 menoarvioonsa ottaisi määrärahan uuden purkaussillan rakentamista varten Taivallahteen, sekä korjaisi ja laittaisi kuntoon siellä olevat sillat käytettävissä olevilla varoilla vuoden määrärahoista. Tähän pyyntöön sai satamahallitus sittemmin yleisten töiden hallitukselta myöntävän vastauksen.

Merenkävijät nimisen pursiseuran aallonmurtaja. Merenkävijät niminen pursiseura oli anonut saada rakennuttaa aallonmurtajan seuran vuokraaman Långörn saaren ja Harakka saaren väliseen salmeen, jossa asiassa kaupunginvaltuuston kaupungin likaviemäriolojen parantamista pohtimaan asettama komitea on antanut vaaditun lausunnon. Kun nämä ja erinäiset muut asiakirjat oli tarkastettu ja kysymystä oli tarkoin selosteltu, päätti hallitus kirjelmällä ilmoittaa mainitulle pursiseuralle, että hallitus ei satamaliikenteen kannalta anomusta vastustanut, kunhan aallonmurtajaan jätettiin yli 40 metrin suuruinen aukko veden tehokasta puhdistusta varten, mutta että hallituksella ei ollut oikeutta ratkaista kysymystä, mikä kuului yksinomaan rahatoimikamarille, jolle anojan on jätettävä anomuksensa, jonka ohessa hallitus päätti lähettää täydellisen selostuksen asiasta rahatoimikamarille.

Yhteys Suomenlinnaan sillojen avulla. Puolustusministeriö lähetti rahatoimikamariin kaupungin yhdistämistä Suomenlinnaan silloilla koskevia ehdotuksia, sekä pyysi hallituksen lausuntoa niistä, mutta päätti hallitus kirjelmällä rahatoimikamarille ilmoittaa, että se ei katsonut olevan syytä hyväksyä kumpaakaan ehdotusta, koska ne olivat laaditun silmälläpitämättä kaupungin satamaolojen edelleen kehittymistä, sekä huomautti samalla, että jäitä varten vahvistettu laiva tai lautta kykenisi ylläpitämään liikennettä kaupungin ja Suomenlinnan välillä vuoden ympäri.

Tullimakasiinien korjaukset. Satamahallituksen puheenjohtajan rakennuskonttorin huonerakennusosastolle useasti ehdotettua, että tullimakasiinit y. m. satamahallituksen hoitoon ja valvontaan kuuluvat rakennukset korjattaisiin, koska katot vuotivat, vahingoittaen siten mainittuihin rakennuksiin varastoituja tavaroita, päätti hallitus anoa rahatoimikamaria ryhtymään toimenpiteisiin mainittujen puutteellisuuksien täydelliseksi poistamiseksi ja laitattamaan rakennukset moitteettomaan kuntoon.

Varastosuojan rakentaminen vuodelle. Lausunnossa, joka koski erinäisten vuotientuontiliikkeiden ja speditöörien rahatoimikamarille tekemää esitystä n. 300 m² suuruisen osaston teettämisestä vuotia ja nahkoja varten Katajanokalle makasiinin n:o 8 luo, ehdotti hallitus, että kysymyksen väliaikaista järjestämistä varten Katajanokalla olevan makasiinin n:o 9 läpi kulkevaa seinää pitennettäisiin sekä ovia avattaisiin molemmin puolin rakennuskonttorin ehdotuksen mukaisesti.

Kattovalaistus tullikamarin postipakettiosastolla. Kattovalaistuksen järjestämistä varten tullikamarin postipakettiosastolla anoi hallitus rahatoimikamarilta 2,000 markan suuruista määrärahaa maksettavaksi rahatoimikamarin käyttövaroista.

Hylyn uppoamispaikan merkitseminen. Sittenkuin vahtiristeilijä Hämeenmaa oli törmännyt Kruunuvuoren selällä aikanaan uponneen höyrylaiva European hyllylle, oli rannikopuolustuksen tarkastaja merenkulkuhallitukselle ehdottanut, että mainittu hylky asianomaisesti merkittäisiin ja anoi merenkulkuhallitus, vedoten kesäkuun 1 p:nä 1922 annettuun, majakoita ja muita merenkulun turvallisuuslaitteita koskevaan, asetukseen, ryhdyttäväksi pikaisiin toimenpiteisiin, että hyllyn paikka merkittäisiin mainitun asetuksen 4 §:n säätämällä tavalla. Satamahallitus päätti uudistaa maistraatille aikaisemmin tekemänsä anomuksen että ryhdyttäisiin kiireellisiin toimenpiteisiin hyllyn omistajan, insinööri A. Hännisen, joka oli ostanut sen sotasaaliskeskuksesta, velvoittamiseksi ensi tilassa asetuksenmukaisesti merkitsemään sen paikan sekä merenkulkuhallitukselle ilmoittamaan mihin toimenpiteisiin hallitus jo aikaisemmin on ryhtynyt hyllyn poistamista varten.

Kompassintarkastuspoijun valaiseminen. Merenkulkuhallitus huomautti satamahallitukselle lähettämässään kirjelmässä merenkulkua uhkaavasta vaarasta kun Kruunuvuorenselällä sijaitseva kompassintarkastuspoiju ei ollut valaistu ja anoi tarpeellisia toimenpiteitä liikenteen turvaamiseksi mainitulla alueella. Satamahallitus päätti jättää kysymyksen poijun valaisemisesta sikseen sekä antaa satamaliikennekonttorin tehtäväksi keväällä 1924 yhdessä satamarakennusosaston kanssa, mikäli mahdollista, asettaa mainittu poiju kauemmaksi koilliseen.

Katajanokan varranttimakasiinin ympäristön valaistus. Koska on ilmennyt valituksia Katajanokalla olevan varranttimakasiinin n:o 1 ympärillä olevan alueen huonosta valaistuksesta päätti hallitus lähettää rahatoimikamarille anomuksen, että sen käyttövaroista myönnettäisiin 2,500 markan suuruinen määräraha 6 lampun hankkimista varten mainittuun makasiiniin. Helsingin makasiiniosakeyhtiöltä on anottu lupa työn suorittamiseen.

Eteläsataman lihantarkastusasema. Kysymys lihantarkastusaseman perustamisesta Eteläsatamaan jätettiin lausunnon antamista varten valiokunnalle, johon kuuluivat puheenjohtaja Jaatinen, työpäällikkö Randelin ja satamakapteeni Lindfors. Tämän valiokunnan ehdotuksen mukaan päätti rahatoimikamari sitemmin Eteläsataman eteläisellä rantasillalla olevaan avonaiseen katokseen järjestettäväksi lihantarkastusaseman.

Kappaletavara-asema Katajanokalla. Helsingin kauppiaitten yhdistys oli anonut rahatoimikamaria ryhtymään toimenpiteisiin että Katajanokalle perustettaisiin kappaletavara-asema, mihin tarkoitukseen tarvittavat varat olisi otettava vuoden 1924 menoarvioon sekä että mainitulle tavara-asemalle varattaisiin sopiva paikka Länsisatamasta. Hallitus, jonka päätettäväksi kysymys jätettiin, päätti joka suhteessa puoltaa hakijain anomusta esittäen hallituksen aikaisemmin sekä rahatoimikamarille että kaupungin yleisten töiden hallitukselle asiasta tekemät ehdotukset.

Satamatyömiesten kokous- ja ruokailuhuone. Suomen saha-, kuljetus- ja sekatyömiessliiton os. n:o 35 nimisen työväenyhtymän rahatoimikamarille tekemän esityksen johdosta, joka koski kokous- ja ruokailuhuoneiden rakentamista kaupungin satamatyöläisille päätti hallitus siltä vaadittuna lausuntona ehdottaa, että väliaikaisesti rakennettaisiin siirrettäviä rakennuksia, jotka asetettaisiin rakennuskonttorin ehdottamille paikoille, sekä että rakennuskont-

toria kehoitettaisiin, mainittujen rakennusten piirustuksia laatiessaan hankki-
maan satamatyöläisten luottamusmiesten lausunnot niiden koosta, jonka
ohella kysymys koko laajuudessaan oli otettava käsiteltäväksi vuoden 1924
menoarviota laadittaessa.

Parannuksia purkaus- ja kuormaustöitä suoritettaessa satamissa. Finska
Pappersbruks-, Träsliperi- och Cellulosaföreningarna sekä Kymmene Aktie-
bolag anoivat satamahallitukselta kirjallisesti että lastauttajat ottaisivat
käytäntöön kaksivuoroisen työajan, että työ kaupungin satamissa voisi jat-
koa 16 tuntia vuorokaudessa ilman että siitä tarvitsi maksaa ylimaksua; että
satamiin ensi tilassa hankittaisiin sähkövaihdelaitteet, jotta vetureita tarvit-
taisiin siellä mahdollisimman vähän työtä häiritsemässä; että Katajanokalle,
makasiinien taakse, olisi viipymättä vedettävä raide vaunujen purkamista
varten; että vientitavaraa varten luovutettaisiin useampia makasiineja; sekä
että hiilien purkaminen kiellettäisiin satamissa mutta sen sijaan tapahtuisi
hiilien varastopaikoissa.

Ehdotuksista antamassaan lausunnossa puolsi sekä työpäällikkö Randelin
että satamaliikennekonttori sitä, jolloin työpäällikkö ilmoitti, että lähitulevai-
suudessa ryhdyttäisiin useihin parannuksiin.

Kun mainitut asiakirjat oli luettu ja puheenjohtaja esittänyt jäsenelle
herra Kopralle, eikö satamatyöläisten olisi syytä ottaa uudelleen harkittavaksi
kysymystä työväenammattiyhtymän perustamisesta, päätti hallitus antaa
hakijoille herra Randelinin ja satamaliikennekonttorin erinäisistä kysymyk-
sistä antamain lausuntojen mukaisen vastauskirjelmän, jonka ohella hallitus
kaksivuoroiseen työaikaesitykseen nähden, mikä järjestely hallituksen mie-
lestä voitiin ottaa käytäntöön kiireellisimpänä purjehduskautena eli joului-
kuun tammikuulla kehoitti hakijoita kääntymään Suomen Lastauttajayhdistyksen
puoleen ja tulee hallitus, jos ehdotus voidaan toteuttaa, ryhtymään toimen-
piteisiin, että tulliviranomaisetkin järjestäisivät työaikansa sen mukaisesti.

Sittenkun Helsingin speditööritkin olivat anoneet, että ryhdyttäisiin
erinäisiin toimenpiteisiin purkauksen ja kuormauksen helpottamiseksi m. m.
että liikennöitsijät suuremmissa laajuudessa kuin tähän asti saivat tullata
tavarotaan jo rantamakasiineissa ja että Katajanokalle järjestettäisiin väli-
aikainen tavaravastaanottomakasiini tullattua läpikuluttavaraa varten,
sekä tätä tarkoitusta varten lähettänyt useita ruotsinkielisiä, speditöörien
asian käsittelemistä varten pitämien kokousten pöytäkirjoja, päätti hallitus,
että edellämainitut asiakirjat oli suomennettava sekä sittemmin oikeiksi to-
distettuina jäljennöksinä jaettava hallituksen jäsenille yksityistä tarkastamista
varten, jonka ohessa puheenjohtaja Jaatiselle annettiin toimeksi yhdessä
satamakapteeni Lindforsin ja työpäällikkö Randelinin kanssa tarkemmin
valmistella asiaa.

Sittemmin teki Kymmene Aktiebolag yhtiö uuden esityksen, jonka tar-
koituksena oli kiirehtiä raidejärjestelyjä Katajanokan tavaramakasiinien
takana, hiilien purkamisen muuttamista pois satamista, sekä että maka-
siineja paremmin käytettäisiin. Tästä antamassaan lausunnossa ilmoitti työpä-
ällikkö Randelin, että raiteen asettaminen tavaramakasiinien n:o:jen 10 ja
11 taakse aloitettaisiin elokuun puolivälissä, mutta että hiilien purkamista
satamissa ei voitaisi kieltää, ennenkuin sitä varten osoitettaisiin toinen pur-
kauspaikka. Makasiinien käyttämisestä ilmoitti satamaliikennekonttori, että
asianomaisen tarkastusmiehen oli ehdottomasti katsottava, että tavarat
ladottaisiin päällekkäin mahdollisimman korkealle. Hallitus päätti lähettää
anojalle äskennämainittujen viranomaisten lausuntojen mukaisen vastauskir-

jelmän, minkä ohessa hallitus katsoi olevan syytä tehdä esitys kaupungin yleisten töiden hallitukselle, anoen hallitusta vuoden 1924 tulo- ja menoarvioonsa ottamaan määrärahan väliaikaista, Katajanokalle, makasiinin n:o 11 itäpuolelle, rakennettavaa hiilienpurkamissiltaa varten, sekä kirjeessä kehoittaa v. t. satamakamreeria tarkoin valvomaan, että tavarat makasiineissa ladotaan huolellisesti ja kyllin korkealle.

Läpikulkuvarasto-oikeus. Satamakannantakonttorin esityksestä myönnettiin Finska Socker Aktiebolaget yhtiölle läpikulkuvarasto-oikeus yhtiön täällä omistamassa makasiinissa.

Nostokurjet Rahapajanrannassa. Sittenkun työpäällikkö Randelin oli laatinut ehdotuksen nostokurkien asettamiseksi Rahapajanrantaan päätti hallitus yksimielisesti ehdottaa, että työpäällikkö Randelinin ehdotus hyväksyttäisiin niin muutettuna, että yhden 5 tonnin ja yhden 2½ tonnin nostokurjen sijasta asetettaisiin kaksi 5 tonnin kurkea. Kysymystä oli perusteellisesti pohdittu kaupungin yleisten töiden hallituksen ja satamahallituksen yhteisessä kokouksessa. Tällöin hyväksyttiin pääasiassa satamahallituksen ehdotus kahden 5 tonnin nostokurjen hankkimiseksi, jolloin kaupungin yleisten töiden hallitus erinäisiä kysymyksessä olevan asian yhteydessä olevia teknillisiä kysymyksiä käsittelemään asetti komitean.

Sittenmin lähetti kaupungin yleisten töiden hallitus mainittujen nostokurkien piirustukset ja selitykset ja päätti satamahallitus ilmoittaa, että hallituksella ei ollut mitään huomautettavaa ehdotettujen kurkien kokoon ja työkykyyn nähden. Lokakuussa hyväksyi rahatoimikamari lopullisesti tämän tekeillä olevan satamalaitoksen tärkeän koneellisen järjestelyn.

Myytäväksi tarjottu nostokurki. Sittenkun täällä oleva sotasatama oli satamahallitukselle lähettänyt erään sataman hallussa olevan 35 tonnin uivan nostokurjen ostoa tai vuokraamista koskevan kirjelmän, päätti hallitus, kurjen kuntoon ja epävarmaan nostokykyyn katsoen, kirjelmällä ilmoittaa sotasatamalle, että se ei sopinut kaupungin satamalle.

Kolimportaktiebolag yhtiön hiilenkuljetuslaitteet. Kolimportaktiebolag yhtiö anoi saada hallussaan olevalle varastoalueelle Jätkäsaarella teettää hiilenkuljetuslaitteita, minkä johdosta hallitus päätti ottaa haltuunsa hakijan osuuden Neptunkadulta luoteeseen olevasta kuormauslaiturista, sekä ehdotti, että kaupungin yleisten töiden hallitus antaisi korjata mainitun sillan ulkososat arvioiduin 41,000 markan kustannuksin Tilapäisiä purkaus- ja venelaitureita varten myönnetystä määrärahasta sekä ottaa kysymyksen sillan pitentämisestä korkeintaan 10 metrillä käsiteltäväksi vuoden 1924 menosääntöehdotuksen yhteydessä. Vielä päätti hallitus rahatoimikamarille puoltaa Kolimportaktiebolag yhtiön anomusta saada mainitulle laiturille sekä lounaiselle osalle Neptunkatua aina Lastaajakadulle asti asettaa raiteita ja rakentaa siirtotelineitä jätettyjen piirustusten mukaan ehdolla, että raiteen asettaminen sillalle järjestettäisiin satamarakennusosaston määräämällä ajalla ja tavalla, että yhtiö maksaisi määrätyn korvauksen ratojen puhdistamisesta ja että kiskot otettaisiin pois 6 kuukautta irtisanomisen jälkeen. Kysymyksessä olevan anomuksen hyväksyi rahatoimikamari myöhemmin.

Merikadun satamaradan haararata tarjottu lunastettavaksi. Rahatoimikamari vaati hallituksen lausuntoa Aktiebolaget Sandvikens skeppsdocka och mekaniska verkstad osakeyhtiön sille tekemän kyselyn johdosta, olisiko kaupunki halukas lunastamaan yhtiön rakentaman tehdasalueelleen korttelissa n:o 178 johtavan Merikadun satamaradan haararadan ja päätti hallitus, puheenjohtajan ilmoitettua, ettei ollut mitään erikoista sopimusta kaupungin

ja hakijan välillä mainitun radan käyttämisestä, rahatoimikamarille antamassaan lausunnossaan ehdottaa, että kysymys sanotun haararadan lunastamisesta jätettäisiin huomioonottamatta.

Sörnäsän sataman vanhan laiturin pitennys ja rautatieraiteet sinne. Otettiin käsiteltäväksi uusien rautatieraiteiden rakentaminen Sörnäsän sataman vanhalle laiturille, jossa asiassa puheenjohtaja hankki varastopaikkojen n:ojen 3—9 ja 10 vuokraajien kirjallisen myöntymisen, joka koski mainittua raidetta varten tarvittavan, heidän alueisiinsa kuuluvan maan luovuttamista korvauksetta ja samasta vuokrasta kuin ennen, sekä samassa yhteydessä eräiden puutavarantiejäin puheenjohtajalle tekemä mainitun laiturin pitentämistä koskeva anomus ja päätti hallitus valtuustolle ehdottaa myönnettäväksi 250,000 markan suuruinen määräraha uuden raiteen rakentamista varten vanhalle laiturille sekä 50,000 markkaa sen pitentämistä varten 15 metrillä.

Puutavarantiejäin esittämät toivomukset. Eräät puutavarantiejät tekivät valituksia satamaoloista Sörnäsän satamassa ja ehdotuksia paremman raidejärjestelyn y. m. aikaansaamiseksi. Antamassaan vastauksessa huomautti satamahallitus, että vuokramaksujen vahvistaminen ja tavaravarastojen vartiointi ei kuulunut hallitukselle, sekä että hallitus oli päättänyt rautatiehallitukselta ainoa useampia vaihtevuureita Sörnäsän satamaan, varsinkin niinä aikoina jolloin puutavarantie oli vilkkaimmillaan.

Tuulaakimaksujen laskeminen. Uudenmaanlänän maaherran pyydettyä maistraatin lausuntoa siitä, minkä prosentin tullimaksuista vuosien 1924 ja 1925 tuulaakimaksut tulisivat tekemään sekä mihinkä määrään vuoden 1922 tuulaakimaksut nousisivat, päätti hallitus vaaditussa lausunnossa rahatoimikamarille ehdottaa, että tuulaakimaksun tulisi mainittuina vuosina, samoin kuin edellisinäkin vuosina, olla kaksi prosenttia tullimaksusta, jonka ohella ilmoitettiin, että mainitut maksut vuonna 1922 olivat 5,987,072: 09 markkaa.

Tuulaaki- ja liikennemaksujen takaisinmaksaminen. Toiminimi Galerie Hörhammerin ja kauppamatkustaja Carl Neuserin tekemä anomus tuulaaki- ja liikennemaksujen takaisinsuorittamisesta tavaroista, jotka on tuotu ja taas viety pois maasta, jätettiin huomioonottamatta, koska se ei perustunut voimassaoleviin asetuksiin.

Takavarikoidun väkijuomasalakujetuslaivan satamamaksu. Sittenkun tulliviranomaiset takavarikoivat moottorialus »Stigin», sen koettaessa salakuljettaa väkijuomia maahan ja toivat sen Helsinkiin, ja kun satamakannantakonttori on hallituksen harkittavaksi jättänyt, mikäli mainittu alus tämän toimenpiteen nojalla on pidettävä valtion laivana ja sellaisena vapautettava satamamaksuvollisuudesta, päätti hallitus, koska seikka, että mainittu laiva oli takavarikoitu, ei merkinnyt sitä, että laiva oli katsottava valtiolle kuuluvaksi, mikä voisi tapahtua vasta sitten kun tuomioistuin lainvoimaisella päätöksellään on julistanut sen valtiolle menetetyksi, kehoittaa satamakannantakonttoria tässä ja muissa samanlaisissa tapauksissa velkomaan ja kantaamaan satamamaksut.

Maksamattomien maksujen poistaminen. Satamakannantakonttori lähetti hallitukselle luettelon konttorin saatavista, yhteensä 5,773: 25 markkaa, ja päätti hallitus kirjelmällä rahatoimikamarilta anoa, että mainittu määrä poistettaisiin tileistä, johon rahatoimikamari sittemmin suostui.

Satamamaksujen alennukset. Rahatoimikamarille lähettämässään kirjelmässä päätti hallitus puoltaa Finska Ångfartygsaktiebolag yhtiön tekemää anomusta saada takaisinmaksetuksi 33,936 markkaa, mikä on 30 % niiden

yhtiön laivojen satamamaksuista, jotka liikenteeseen nähden täyttävät 6 §:ssä vahvistetut vaatimukset.

Niinikään puolsi hallitus Aktiebolaget Victor Ek osakeyhtiön, joka edustaa ruotsalaista moottorilaivaa Hjelmaren, tekemää anomusta 318 markan suuruisen väärinkannettujen satamamaksujen takaisinmaksamisesta.

Syd-Amerika Linjens Agentur Aktiebolag yhtiön tekemän anomuksen johdosta saada takaisin 2,260:80 markkaa bergeniläisen matkailijalaiva Meteorin suorittamista satamamaksuista, päätti hallitus ehdottaa rahatoimikamarille, että mainittuja maksuja alennettaisiin 50 %:lla ja hakijalle maksettaisiin takaisin 1,130:40 markkaa.

Myöntyen osaltaan Axel Holmström aktiebolag osakeyhtiön anomukseen saada takaisin 30 % saksalaisen höyrylaiva Rügenin puolesta suoritetuista satamamaksuista, päätti hallitus rahatoimikamarille ehdottaa, että hakijalle maksettaisiin takaisin 8,093:15 markkaa.

Sittenkun myöskin Borgå ångfartygs aktiebolag yhtiö oli anonut 30 %:n alennusta yhtiölle kuuluvain matkustajahöyrylaivojen J. L. Runeberg ja Borgå puolesta maksetuista satamamaksuista, päätti hallitus kirjelmässä rahatoimikamarille ehdottaa, että anojalle edellämainitussa tarkoituksessa maksettaisiin takaisin 2,115:84 markkaa höyrylaivasta J. L. Runeberg ja 3,207:60 markkaa höyrylaivasta Borgå eli yhteensä 5,323:44 markkaa.

Rahatoimikamari oli vaatinut lausuntoa Aktiebolaget Finland—Hamburg befraktningskontor osakeyhtiön anomuksesta saada alennetut satamamaksut laivanvarustajien Ernst Russin ja H. M. Gehrckensin omistamille höyrylaivoille, ja päätti satamahallitus ilmoittaa, ettei hallitus katsonut olevan syytä puoltaa mainittua anomusta, koska voimassa olevan satamatariffin 6 §:n mukaan ainoastaan matkustajalaivat voivat saada sellaisen alennuksen.

Merikapteeni J. Sonkinin rahatoimikamarille tekemän anomuksen johdosta saada takaisin maksetuksi satamamaksut kaupungista Venäjälle viedyistä aluksista päätti hallitus, kehoitettuaan hakijaa jättämään yksityiskohtaisen selostuksen kaikista klareeraamistaan aluksista rahatoimikamarin harkittavaksi jättää olisiko ensinkään kiinnitettävä huomiota kysymyksessä olevaan anomukseen.

Jäämaksujen kannanta. Suomen satamaliiton pyydettyä lausuntoa sen johdosta, että oli tehty kysymys jäämaksujen kantamisesta kaupunkien satamajäänsärkijäin aiheuttamien kustannusten peittämiseksi, oli satamaliitteenkonttori antanut vaaditun lausunnon jotapaitsi puheenjohtaja Jaatinen vielä oli neuvotellut Turun satamaviranomaisten kanssa ja tällöin esittänyt hallituksen jäsenen herra Ramsayn tekemän ehdotuksen määrätyn alennuksen myöntämiseksi sellaisille laivoille, jotka talven aikana ovat käyneet satamassa useita kertoja, ollen puheenjohtaja oikeutettu esittämään asiassa myöskin muita alennuksen perusteita.

Puheenjohtaja Jaatinen teki sittemmin selkoa mainittujen viranomaisten kanssa käytyjen neuvottelujen tuloksista, ja katsoi hallitus periaatteellisesti olevan eniten kaupungin edun mukaista vieläkin valmistella kysymystä. Lähestyväksi talvipurjehduskaudeksi vahvistettiin noudatettavaksi kaupungin jäänmurtajalle edellisenä vuonna voimassaoleva taksa.

Suomen satamaliiton työvaliokunnan kyselyn johdosta ilmoitti hallitus että jos jäämaksua päätettiin kantaa, olisi sitä kannettava joulukuun 1 p:stä huhtikuun 30 p:än.

Tuontitavaran maksuton varastoiminen. Sittenkun Helsingin kauppiaitten yhdistys jo vuonna 1922 oli satamahallitukselle jättänyt ehdotuksen kolmen

päivän maksuttoman ajan myöntämisestä tuontitavaroille Helsingfors magasinaktiebolag yhtiön Länsisatamassa olevissa rantasuojissa, sekä hallitus puoltanut asiaa rahatoimikamarille, oli kamari periaatteessa hyväksynyt hallituksen esityksen sekä antanut sille toimeksi laatia ja kamarille lähettää lopullisen ehdotuksen. Tämän perusteella laati puheenjohtaja Jaatinen Helsingfors magasinaktiebolag yhtiön edustajain kanssa yhdessä ehdotuksen kirjalliseksi sopimukseksi, jonka kaupunginkamreeri tarkasti ja hyväksyi. Sen jälkeen kun ehdotukseen oli tehty erinäisiä pieniä muutoksia hyväksyi sen myöskin satamahallitus ja Helsingfors magasinaktiebolag yhtiö ja lähetettiin se rahatoimikamariin vahvistuksen saamista varten.

Korvaus purkauskalusteiden käytöstä. Sittenkun Aktiebolaget J. D. Stenberg & Söner ja Aktiebolaget Ahjo mekaniska verkstad nimiset osakeyhtiöt olivat anoneet rahatoimikamarilta oikeutta saada korvausta niiltä yksityisiltä henkilöiltä, jotka tulevat käyttämään yhtiön tehdaskorttelin n:o 296 vierelle teetetävällä täytteellä olevia purkauskalusteita, päätti hallitus, jolle asia oli lähetetty lausunnon antamista varten, mielipiteenään lausua, että mitään maksuja ei olisi vahvistettava ennenkuin kaupunki ottaa haltuunsa kysymyksessäolevan sataman, jolloin maksujen tulisi olla samat kuin kaupungin muissa satamissa olevista purkauskalusteista, sekä sitäpaitsi ehdottaa, että kaupungin ja yhtiön väliseen välikirjaan otettaisiin määräys, että Helsingin sovintolautakunta ratkaisisi kaikki sattuvat riitaisuudet.

Ehdotus liikenne- ja satamamaksujen yhtenäiseksi tariffiksi. Suomen satamaliiton pyydettyä hallitusta valitsemaan jäsenen komiteaan, jonka liiton puolesta tuli laatia ehdotus uusiksi liikenne- ja satamamaksutariffeiksi, päätti satamahallitus valtuustolle ehdottaa, että siihen valittaisiin sen varapuheenjohtaja, johtaja I. Lindfors, jonka ehdotuksen kaupunginvaltuusto hyväksyi.

Yllämainitun komitean laskuun hankki satamahallitus satamakannantakonttorilta erinäisiä kannettuja liikenne- ja satamamaksuja koskevia tietoja.

Puheenjohtaja Jaatinen teki sittemmin selkoa tuloksista, joihin satamatariffikomitea oli tullut liikenne- ja satamamaksujen yhtenäiseen laskemiseen nähden maan satamakaupungeissa, ja ilmoitti, että komitea oli yksimielinen siitä, että liikennemaksut laskettaisiin kolmen eri taksan mukaan eli vienti- ja tuontitavaroista, sekä n. k. kotimaantavaroista, joita varten satamaa käytetään, ja vastedes, siihen katsoen, että nykyiset maksut eivät vastanneet rahantarvoa, olisi niitä korotettava 100 %:lla, jota vastoin satamamaksut päätettiin vahvistaa 2: 40 markaksi tonnilta, 40 %:n alennuksella Itämerellä ja 30 %:n alennuksella pitemmillä matkoilla kulkeville laivoille, jonka ohessa puheenjohtaja lisäsi, että komitean ehdotus tullaan painattamaan ja jakamaan eri satamakaupunkien hallinnoille lausunnon antamista varten.

Palkkasoutajien järjestyssäännöt ja taksat. Rahatoimikamari laati, tarkastettuaan satamahallituksen ehdotuksen palkkasoutajien järjestyssäännöiksi ja taksaksi uuden ehdotuksen, joka koski myöskin koneella kulkevia vuokraveneitä, ja päätti satamahallitus puoltaa sitä, muutamain satamaliikennekonttorin tekemin pienin muutoksin.

Satamaoloja koskevat lainsäädännölliset toimenpiteet. Satamahallituksen puheenjohtaja ilmoitti, että oli olemassa komiteamietintö, joka koski ehdotusta uudeksi tullililaiksi johon, sittenkun aikaisemmin tehty ehdotus satamalaiksi yhdenmukaisesti Keskuskauppakamarin ja Kaupunkien liiton hyökkäävän lausunnon perusteella jätettiin sikseen, sisältyi määräykset, jotka suuressa määrin rajoittivat kuntain oikeutta hallita satamiaan ja satamatuloja. Kaup-

pa- ja teollisuusministerille oli sekä Keskuskauppakamari, että Kaupunkienliitto ja Suomen satamaliitto anoneet saada antaa lausuntonsa edellämainitussa asiassa.

Hallitus päätti, että kysymyksessäolevasta mietinnöstä hankittaisiin tarpeeksi monta kappaletta jaettavaksi hallituksen jäsenille, jonka jälkeen asia, jos harkittaisiin tarpeelliseksi, otettaisiin uudelleen käsiteltäväksi.

Vielä ilmoitti puheenjohtaja, että oli laadittu uusi ehdotus tulenvaarallisten aineiden valmistusta, varastossapitämistä ja kuljetusta koskevaksi johtosäännöksi, ja oli Suomen satamaliiton hallitus tarkastanut ja pääasiallisesti hyväksynyt sen. Ilmoitus ei aiheuttanut mitään toimenpidettä hallituksen puolelta.

Kaupunkien yleinen satamajärjestys. Suomen satamaliitto pyysi lausuntoa ehdotuksestaan kaupunkien yleiseksi satamajärjestykseksi sekä satamaliikennekonttorien käytettäväksi ajotuksi kaavakkeiksi. Pöytäkirjaan merkittiin, että satamakapteeni Lindfors satamaliiton työvaliokunnan lokakuun 11 p:nä pitämässä kokouksessa oli tehnyt selkoa hallituksen tarpeellisiksi katsomista muutoksista kysymyksessä olevassa asiassa.

Ehdotus lautakuntien ja hallitusten sihteerinvirkojen yhdistämiseksi. Rahatoimikamari pyysi satamahallituksen lausuntoa ehdotuksestaan kunnallisten lautakuntain ja hallitusten sihteerinvirkain yhdistämisestä kahdeksi viraksi, joiden haltijoita kutsuttaisiin kaupunginsihteeereiksi, ja päätti hallitus puolestaan ehdottaa sen evättäväksi.

Yhtenäinen virkapuku satamavirkailijoille. Satamaliitto teki esityksen yhtenäisen virkapuvun käytäntöönottamiseksi kaupunkien satamavirkailijoille ja päätti hallitus liitolle puoltaa ehdotusta muutamien satamaliikennekonttorin tekemin muutoksin.

Eri talvisatamien reklaaminteko. Suomen satamaliitto oli Keskuskauppakamarilta vastaanottanut jäljennöksen Turun kauppakamarin Keskuskauppakamarille tekemästä esityksestä, jossa pyydettiin että viimeksimainittu laitos käyttäisi vaikutusvaltaansa rajoittaakseen sanomalehdissä yhä toistuvat ja harhaanjohtavat reklaami-ilmoitukset eri talvisatamien eduista toisiin samantyyppisiin verraten, sekä lähetti mainitun kirjelmän myöskin Helsingin satamahallitukselle, ja päätti hallitus merkitä saaneensa tiedon edellämainitusta, toivoen, että Turun kauppakamarin täysin oikeutettu toivomus toteutuisi.

Myrskyvaroitus. Sittenkun Suomen satamaliitto oli tehnyt esityksen myrskymerkin antamisesta, mitä esitystä satamaliikennekonttori oli puoltanut, päätti hallitus palauttaa asian mainitulle konttorille kehoittaen sitä laatimaan ja hallitukselle lähettämään ehdotuksen miten monta merkkilaitetta olisi asetettava ja mihin ne olisi järjestettävä sekä laatimaan kustannusarvion kysymyksessäolevalle merkinannolle. Tämän ohella oikeutettiin puheenjohtaja ilman eri esittelyä lähettämään satamaliikennekonttorin yllämainittu ehdotus kirjelmiseen rahatoimikamarille.

Satamakonstaapelia vastaan tehty syytös. Sittenkun satamaliikennekonttori satamahallituksen kehoituksesta oli toimittanut tutkimuksen puheenjohtajalle suullisesti tehdyn ilmiannon johdosta, joka koski satamakonstaapeli A. E. Ekbomin omanvoitonpyyeteistä menettelyä virassa Sörnäsän satamassa, missä tutkimossa ei kuitenkaan ilmennyt mitään, mikä olisi aiheuttanut ryhtymään toimenpiteisiin mainittuun konstaapeliin nähden, päätti hallitus jättää asian sikseen.

Työnvälitystoiminta merimiehille. Edustajakseen komiteaan, jonka raha-

toimikamari oli asettanut pohtimaan kysymystä työnvälityksestä merimiehille, valitsi hallitus puheenjohtajansa.

Satamalaitoksen lippu. Sitten kun oli herätetty kysymys hankkia kaupunginvaltuuston vahvistus erikoiselle kaupungin satamalaitoksen sekä sen laivojen ja alusten lipulle, päätti hallitus, puheenjohtajan ilmoittettua, että täällä tammikuun 22 ja 23 p:nä pidetyssä satamakongressissa oli tehty päätös yhteisen sinisen lipun ottamisesta käytäntöön kaikissa satamakaupungeissa, ollen lipun keskessä valkoisella pohjalla ankkuri ja kyseessäolevan kaupungin vaakuna, millaisen lipun hallitus jo aikaisemmin on ehdottanut valtuuston hyväksyttäväksi, tehdä kaupunginvaltuustolle ehdotuksen, että edellämainittu, kaupungin vaakunalla varustettu lippu vahvistettaisiin.

Kaupungin satamia koskeva julkaisu. Koska ulkomailta usein on tiedusteltu Helsingin satamaoloja, kuten satamien syvyyttä, makasiineja, kuormaus- ja purkausjärjestelyjä y. m. päätti hallitus puheenjohtajan ehdotuksesta rahatoimikamarilta anoa 1,600 markan suuruisia määrärahaa 1,000 englanninkielisen julkaisun painattamista varten, joka julkaisu sisältäisi kaupungin satamia koskevat laivanvarustajille ja liikennöitsijöille mielenkiintoiset tiedot.

Helsingin sataman teknillinen tutkiminen. Venäjän sosialistisen ja federaatiivisen Neuvostovaltojen tšekäläinen kaupallinen edustaja anoi maistraatilta lupaa saada teknillisessä suhteessa tutkia Helsingin kauppasataman saadakseen selville edullisimman tavarain kuljetussuunnan tasavallasta Itämeren-satamiin ja päinvastoin, mikä merkittiin.

Merimieslähetykset. Suomen Merimieslähetykseuran tekemään anomukseen saada satama-alueelle ripustaa painettuja tiedonantojaan seuran toiminnasta ja huoneistoista päätti hallitus suostua, kuitenkin ehdolla, että kysymyksessä olevat tiedonannot ripustetaan satamaliikennekonttorin tarkoitukseen osoitettamille paikoille.

Suomen satamaliitto. Sittenkun Helsingissä oli pidetty ensimmäinen yhteinen kongressi, jossa olivat edustettuina maamme satamahallinnot ja tehty päätös Suomen satamaliiton perustamisesta ehdotti hallitus kaupunginvaltuustolle että kaupunki liittyisi jäseneksi mainittuun liittoon, sekä ilmoitti samalla, että hallitus vastaisuudessa tulisi tekemään ehdotuksen jäsenmaksuksi, jota liiton hallitus ei vielä ollut lopullisesti vahvistanut. Huhtikuun 18 p:nä tekemällään päätöksellä hyväksyi kaupunginvaltuusto hallituksen ehdotuksen, mikä liitolle ilmoitettiin.

The American Association of Port Authorities. Edellämainittu yhtymä lähetti satamahallitukselle anomuksen, että hallitus liittyisi siihen, ja päätettiin, että hallituksen puheenjohtaja ilmoittautuisi kysymyksessä olevan yhtymän jäseneksi, joka yhtymä julkaisee tietoja maailman kaikista satamista. Jäsenmaksu, 10 dollaria, maksettaisiin hallituksen vuoden 1924 tarverahoista.

Valtion satamakomitea. Koska valtion asettama komitea, joka tutki sellaisia valtakunnan satamia, jotka kehittyäkseen vaativat valtiolaitoksen avustusta, nähtävästi ei aikonut tutkia Helsingin satamia, päätti hallitus anoa, että jäsen, herra Ramsay, joka myöskin oli mainitun komitean jäsen, siellä ottaisi kysymyksen käsiteltäväksi. Luultavasti tämän johdosta ilmoitti komitea haluavansa käydä kaupungin satamissa tutustuakseen satamaoloihin, ja olivat myös mainitun komitean jäsenet puheenjohtajan ja rakennuskonttorin satamarakennusosaston päällikön johdolla olleet tilaisuudessa tarkastamaan kaupungin kaikki satamat.

Ulkolaisten vierailuja. Göteborgin vapaasataman johtaja S. Isberg ja satamainsinööri A. Lind kävivät Helsingissä syyskuun 6, 7, 8 p:nä ja antoi

kaupunginjohtaja satamahallituksen tehtäväksi ottaa nämä kaupungin vieraat arvokkaasti vastaan.

Satamakongressi. Hafenbautechnische Gesellschaftilta Hampurissa saapui kutsu Regensburgissa toukokuun 25 ja 26 p:nä 1923 pidettävään kongressiin, mutta päätti hallitus, että se ei aiheuttaisi mitään toimenpidettä hallituksen puolelta.

Satamalaitoksen vuoden 1924 tulo- ja menoarvio. Rahatoimikonttoriin lähetettiin satamahallituksen ja sen alaisten konttorien perusteltu budjetti-ehdotus vuodeksi 1924.

Tämän yhteydessä käsiteltiin satamaliikennekonttorin tekemä esitys satamakonstaapeli K. T. Fagerströmin virka-ajasta ja ikäkorotuksista ja päätti hallitus, että Fagerströmin vakinainen virka-aika laskettaisiin loka-kuun 1 p:stä 1917, joten hänelle kuuluu kaksi ikäkorotusta mainitusta päivästä vuonna 1923, josta oli kirjeellisesti ilmoitettava rahatoimikonttoriin. Tarkastuskonstaapeli J. M. Helinin tekemä palkankorotusanomus jätettiin huomioonottamatta, koska hänen palkkansa oli jo otettu satamaliikennekonttorin menosääntöön 150 markalla kuukaudessa korotetuin määrin.

Työpäällikkö Randelin teki suullisesti selkoa satamarakennustoista, jotka vuonna 1924 olisi teetettävä, ja hyväksyi hallitus pääasiassa ehdotukset. Tässä yhteydessä annettiin herra Randelinin toimeksi kaupungin yleisten töiden hallitukselle suullisesti esittää satamahallituksen yksimielisen anomuksen, että Katajanokalle rakennettaisiin ainakin väliaikainen kappaletavara-asema, sekä, että hankittaisiin ainakin 4 nostokurkea, jonka ohella hallitus lausui toivomuksen, että Katajanokan päässä oleva rumentava rantakaistale laitettaisiin kuntoon sekä teetettäisiin väliaikainen hiilisilta hallituksen aikaisemman ehdotuksen mukaisesti, mutta että työt Merholmassa, kun tilusten vaihto valtion ja kaupungin välillä on ratkaisematta, jätettäisiin toistaiseksi, sekä että ryhdyttäisiin ainoastaan sellaisiin töihin, jotka voitaisiin pian suorittaa loppuun, ja joista kaupungille olisi tuloja. Myöskin annettiin herra Randelinin toimeksi laatia ehdotus Sörnäsän sataman aitaamisesta.

Sitten lähetti työpäällikkö otteen kaupungin yleisten töiden hallituksen vuoden 1924 menoarvion luvuista Satamat ja Rantatiet, sekä ilmoitti, että mainittu hallitus oli ehdottanut 2,200,000 markan suuruisen määrärahan Katajanokalle rakennettavaa kappaletavaramakasiinia varten.

Kun oli saapunut ilmoitus, että rahatoimikamari satamahallituksen ja sen alaisten konttorien vuoden 1924 budjetin ensimmäisessä käsittelyssä ei ollut hyväksynyt hallituksen ehdotusta 20,000 markan myöntämisestä sen arvaamattomiin menoihin ja ehdotuksia hallituksen sihteerin ja kanslia-apulaisen sekä yllämainitun tarkastuskonstaapelin palkkojen korottamisesta ei ole otettu käsiteltäväksi, koska kaupunginvaltuusto ei ollut vahvistanut mainittuja korotettuja palkkauksia, päätti hallitus kirjelmällä kaupunginvaltuustolle ehdottaa kysymyksessä olevien korotusten myöntämistä.

Budjettikäsitteilyn yhteydessä oli rahatoimikamari esittänyt vaatimuksen satamakannantakonttorin eräiden virkain sopivammiksi nimityksiksi, ja päätti hallitus lähettää rahatoimikamarille ehdotuksen kysymyksessä olevain virkain nimenmuutoksiksi.

Satamaliikennekonttorin vuodelta 1923 antama kertomus oli seuraava:
Helsingissä kävi vuonna 1923 5,517 rannikkolaivaa, edustaen 283,758 nettorek. tonnia, sekä 2,032 ulkomailta tullutta laivaa, jotka edustivat 926,177

nettorek. tonnia, eli yhteensä 7,549 laivaa, jotka edustivat 1,209,935 nettorek. tonnia, mihin tulee lisäksi viikottain maksavia höyry- ja moottorialuksia, joiden tonniluku oli 19,260 nettorek. tonnia, joten siis Helsingin satama-alueella käyneiden laivojen koko nettorekisteritonniluku oli 1,229,195.

Ylläolevasta ilmenee, että liikenne kertomusvuonna oli erittäin vilkas, huolimatta siitä, että se oli keskeytyneenä helmikuun 19 p:stä, jolloin jäänmurtaja Sampo auttoi viimeiset alukset satamasta huhtikuun 8 p:än, jolloin jäänmurtaja Sampo jälleen avasi liikenteen auttaen satamaan höyrylaiva Poseidonin.

Vuoden varrella avusti satamajäänsärkijä Hercules 102 laivaa laitureista ja laitureihin eri satamissa, josta ilmenee miten välttämätön satamajäänsärkijä on. Kustannukset Herculeksesta nousivat 191,452: 66 markkaan, myönnetystä 300,000 suuruudesta määrärahasta jäi siis säästöä 108,547: 34 markkaa, riippuen siitä, että liikenne loppui aikaisemmin kuin budjettia laadittaessa laskettiin.

Vuoden aikana ei rakennettu mitään uusia laitureita, mutta töitä Länsi-satamassa jatkettiin. Sörnäsän länsisilta korjattiin perinpohjin ja saman sataman raidelaitteita parannettiin järjestämällä kaksi uutta vaihdetta samalla kuin Masut silta pitennettiin 15 metrillä ja korjattiin perinpohjin, mitkä toimenpiteet suuresti helpottivat sataman liikennettä. Eteläsatamassa vedettiin pistoraide Katajanokan makasiinien n:o:jen 10 ja 11 pohjoispuolelle sekä rakennettiin yhdysraide makasiinien n:o 9 luo ja 2 uutta vaihdetta, mikä tuntuvasti helpotti vaunujen vaihtoa laiturilla.

Työ satamissa sujui pääasiassa tasaisesti, suuremmitta tukkeuksista, lukuunottamatta viime päiviä joulukuussa, jolloin joulunpyhien johdosta sattui tilapäinen laivojen ja kuormien kasaantuminen.

Satamakannantakonttorin vuodelta 1923 antama kertomus oli seuraavaan sisältöinen:

Kertomusvuonna pantiin maksettavaksi kaupungille tulevia tuulaaki- ja liikennemaksuja yhteensä ¹⁾ 14,602,689: 04 markkaa, siitä pääkonttorissa 7,167,191: 08 markkaa, haarakonttorissa I 2,832,958: 79 markkaa, haarakonttorissa II 2,556,082: 25 markkaa ja haarakonttorissa III 2,046,456: 92 markkaa. 1923 vuoden tulosääntöön merkittyyn määrään verrattuna maksullepano osoittaa 3,397,389: 04 markan ylijäämää, sekä 1922 vuoden maksullepanoon verrattuna 3,215,100: 21 markan lisäystä.

Helsinkiin osoitettujen samoinkuin kaupungista lähtevien tavarain maksettavaksi pantu tuulaakimaksu, joka vastaa 2 % samojen tavarain tullimaksuista, nousi 7,954,145: 15 markkaan, mistä 7,901,020: 40 markkaa oli tuulaakia saapuneesta ja 53,124: 75 markkaa lähtevästä tavarasta. Verrattuna 1923 vuoden tuloarviossa tuulaakimaksuista kertyväksi arvioituun tuloon maksullepano osoitti tuntuva ylijäämää, n. 2,000,000 markkaa, johtuen osaksi muutetusta tullitaksasta, mutta myöskin Helsingin lisääntyneestä kauppaliikenteestä, varsinkin tuonnista. Edelliseen vuoteen verrattuna maksullepano osoitti 1,967,073: 06 markan lisäystä.

Maksettavaksi pantujen liikennemaksujen määrä osoitti vuonna 1923 edelliseen vuoteen verrattuna 988,274: 62 markan lisäystä ja oli 4,408,672: 32

¹⁾ Tähän ei sisälly tuulaakimaksuja Helsinkiin meritse tulevista ylämaan kaupunkiin osoitetuista tavaroista, jotka tilitettiin rahatoimikonttoriin.

markkaa, siinä maksuja saapuvasta tavarasta 3,922,890: 47 markkaa, ja vienti-tavarasta 387,318: 55 markkaa, sekä rannikkoliikennemaksuja 98,463: 30 markkaa.

Makasiinivuokria pantiin maksettavaksi yhteensä 291,877: 95 markkaa budjetissa arvioidun 300,000 markan sijasta.

Maksettavaksi pantuja satamamaksuja oli vuonna 1923 kaikkiaan 1,211,702: 55 markkaa budjetissa arvioidun 1,000,000 markan sijasta. Edelli-seen vuoteen verrattuna osoitti maksullepano 149,701: 60 markan lisäystä.

Nostokurkimaksuja pantiin maksettavaksi yhteensä 66,185 markkaa arvioitujen 70,000 markan ja vuonna 1922 kannettujen 69,195 markan sijasta.

Punnitusmaksuja satamakonttorin vaa'alla punnituista tavaroista pantiin maksettavaksi 3,175: 97 markkaa.

Elinkeinomaksuja, joita kannetaan maahan tuotuja ruokatavaroita lai-vasta myyville ulkomaalaisilta pantiin maksettavaksi 34,798: 95 markkaa. Vuonna 1922 kannettiin niitä ainoastaan 23,797: 35 markkaa.

Maksettavaksi pantuja vesimaksuja oli yhteensä 286,144: 35 markkaa budjetissa arvioidun 126,800 markan sijasta.

Maksettavaksi pannut sijavuokrat nousivat kertomusvuonna 244,788: 80 markkaan arvioidun 220,000 markan sijasta.

Oikeudesta harjoittaa kalastusta kaupungin vesialueilla pantiin mak-settavaksi kalavesimaksuja yhteensä 2,698 markkaa vuoden 1922 2,498 mar-kan sijasta. Kaupungin satamajäänsärkijän kaupungissa käyneille aluksille antamasta saattamis- ja hinausavusta kannettiin maksuja yhteensä 98,500 markkaa.

Tullikäsitteystä erillään tapahtuvan tavarain punnituksen toimitti vaakamestari 22 vaakaajan avustamana. Vaakamestaria käytti vuoden varrella 43 eri liikettä, jolloin eri tavaralajeja punnittiin 47,824 tonnia. Näiden punnitusten tuottama bruttotulo oli 113,125 markkaa, mistä vaakaajain osalle tuli 78,750 markkaa ja vaakamestarin osalle 34,375 markkaa. Vuokra-avus-tuksena suoritettiin vaakamestarille 1,200 markkaa.

Kertomusvuonna maksettavaksi pannuista maksuista, 14,602,689: 04 markasta, kertyi samana vuonna 14,469,487: 19 markkaa, eli 99.1 %. Jo vuo-den 1924 ensimmäisenä kuukautena maksettiin 64,413: 20 markkaa. Mak-sullepanoon verrattuna on siis kannantaa pidettävä erittäin tyydyttävänä.

Vuoden varrella maksettavaksi pantuja maksuja lyhennettiin 2,942: 10 markalla. Lähetettyjen laskujen luku oli 163,509.

Kertomusvuoden alkaessa oli edelliseltä vuodelta perimättä 156,385: 00 markkaa, mistä määrästä vuoden varrella kertyi 140,760: 10 markkaa ja lyhennettiin 2,831: 15 markkaa, joten vuoden 1923 päättyessä edelliseltä vuodelta perimättömiä maksuja oli jäljellä 12,794: 55 markkaa.

V. Palotoimikunta.

Palotoimikunnan kertomus vakinaisen palokunnan toiminnasta vuonna 1923 oli seuraavansisältöinen:

Palotoimikunnan jäsenet. Palotoimikuntaan, joka maistraatin alaisena valvoo palolaitosta, kuuluivat kertomusvuonna seuraavat henkilöt: rakennusmestari W. Ekman puheenjohtajana, kamreeri A. Suviranta varapuheenjohtajana, mallipuuheppä K. L. Lydman, varastotyöläinen K. Jäntti ja raati-mies O. Ekman. Sihteerinä toimi varatuomari A. Tuominen.

Tulipalot. Palokuntaa hälyytettiin vuoden varrella 259 kertaa, josta 119 kertaa todellisiin tulipaloihin tai tulipalonalkuihin, 102 kertaa nokivalkeihin, 28 kertaa savun johdosta, 5 kertaa valonheijastuksesta, 3 kertaa palolennättimessä sattuneista häiriöistä ja 2 kertaa ilkeilyistä.

Edelliseen vuoteen verrattuna hälyytysten luku lisääntyi 7:llä ja tulipalojen väheni 21:llä. Tulipaloista sattui 103 järjestetyssä kaupungissa ja 16 sen ulkopuolella. Vuoden eri kuukausien kesken tulipalot jakautuvat seuraavasti: tammikuussa 9, helmikuussa 14, maaliskuussa 13, huhtikuussa 8, toukokuussa 3, kesäkuussa 8, heinäkuussa 7, elokuussa 8, syyskuussa 8, lokakuussa 9, marraskuussa 9, joulukuussa 23. Tulipalojen jakautuminen viikonpäivien mukaan oli seuraava: maanantaina 24, tiistaina 16, keskiviikkona 12, torstaina 16, perjantaina 19, lauantaina 20, sunnuntaina 12.

Tulipaloista sattui 74 päivällä, laskien klo 6 a. p.—6 i. p. ja 45 yöaikaan, klo 6 i. p.—6 a. p. Ensimmäinen tieto tulen irtipääsystä saatiin 86 tapauksessa puhelimitse, 30 tapauksessa palolennättimellä ja 3 tapauksessa suullisen sanantuojan ilmoittamana. Laajuuteen nähden oli 19 tulipaloa suuria, t. s. sellaisia, että vähintään kaksi vesijohdon, palopostin tai moottoriruiskun vesisuihkua tarvittiin tulen tukahduttamiseksi, 33 tulipaloa keskisuuria eli sellaisia, että ne sammutettiin yhdellä vesisuihkulla ja 67 niin pieniä, että ne sammutettiin pönttöruiskulla tai muutamalla ämpärillisellä vettä.

Tulipalojen jakautuminen tulen irtipääsypaikan mukaan käy selville seuraavista numeroluista:

	Kivi- taloja.	Puu- taloja.	Yh- teensä.		Kivi- taloja.	Puu- taloja.	Yh- teensä.
Asuinrakennuksissa	21	20	41	Autovajassa	1	—	1
Kellareissa	10	2	12	Kirjapainossa	1	—	1
Ullakoilla	4	—	4	Vajassa tai ulkohuo- nerakennuksessa..	3	3	6
Porrashuoneessa	2	—	2	Laivoissa	—	—	4
Kylpyhuoneessa	2	—	2	Paviljongissa tai kauppakojussa	—	—	3
Tehtaassa eli työhuon.	9	3	12	Autoissa	—	—	1
Puotihuon. eli varast.	2	2	4	Laivatelakoilla	—	—	1
Pannuhuoneessa	2	—	2	Hiiivarastoissa	—	—	2
Leipomossa	1	—	1	Lautatapuleissa	—	—	2
Sairaalassa	2	—	2	Tervatyynyreissä ..	—	—	2
Apteekeissa	1	—	1	Sähkökaapelissa	—	—	1
Laboratorioissa	2	1	3	Rautatievaunussa ..	—	—	1
Rakenteilla olevissa asuinrakennuksissa	6	—	6	Metsässä.....	—	—	1
Elävienkuvienteatt...	1	—	1				
				Yhteensä	70	31	119

Tulen irtipääsemisen syyt käyvät selville allaolevista luvuista:

Puutteellinen tulisija tai savujohto	17	Uunin liiallinen kuumuus	3
Tulisijasta pudonneet kekäleet tai kipinät	16	Tulensekaisen tuhkan säilyttäminen sopimattomassa paikassa	2
Lampun, kynttilän tai tulitikkujen varomaton pitely	11	Itsesytytys	2
Tulenarkojen öljyjen varomaton pitely	11	Huolimaton tupakanpoltto	2
Jäätynneiden vesijohtoputkien varomaton sulattaminen	5	Varomaton filmin pitely	2
Sähköjohdon lyhytsulku	4	Sähkösilitysraudan varomat. käyttö	2
Lasten leikkiminen tulella	4	Hehkulampun räjähdys	1
Lampun tai öljykeittiön räjähdys	3	Sähkömoottorin kipinät	1
		Tuntematon (selville saamaton)	33
		Yhteensä	119

Eri kaupunginosain kesken tulipalot jakautuvat seuraavasti:

I kaupunginosa	9	XIII kaupunginosa	8
II "	3	XIV "	2
III "	8	XX "	1
IV "	21	Böle	3
V "	8	Hermannin	1
VI "	8	Vallila	4
VII "	6	Vanhakaupunki	2
VIII "	5	Saaret	3
IX "	1	Kumtähti	1
X "	11		
XI "	8		
XII "	6		
		Yhteensä	119

Allamainitut tulipalot vaativat uhrikseen ihmishengen:

Tammikuun 4 p:nä sattuneessa Siltavuorenpenkereen fyysikaalisen laboratorin tulipalossa paloi laitoksen vahtimestari, joka käsitteli tulta avatun spraiastian vieressä, joka aiheutti tulipalon. Tämä palo tuotti hänelle niin vaikeita palohaavoja, että hän muutaman tunnin kuluttua kuoli.

Syyskuun 5 p:nä Toisen linjan talossa n:o 7 sattuneessa tulipalossa paloi kolme alaikäistä lasta. Heidät oli jätetty hoidotta lukittujen ovien taakse kolmihuoneiseen huoneistoon ja luultavasti olivat lapset leikkineet tulitikuilla, josta tulipalo aiheutui. Palokunnan saapuessa paikalle leimusiivat jo liekit ikkunoista; lapset olivat tukehtuneet, joten henkiinherättäminen oli tuloksetonta.

Palovahingot ja niiden korvaaminen. Järjestetyssä kaupungissa oli tulen suuremmassa tai pienemmässä määrässä vahingoittaman irtaimiston arvo 30,744,200 markkaa ja kiinteän omaisuuden 70,289,139 markkaa eli yhteensä 101,033,339 markkaa, kun taas palovahingonkorvaus irtaimesta omaisuudesta oli 544,096: 62 markkaa ja kiinteästä omaisuudesta 320,265: 22 markkaa eli yhteensä 864,361: 84 markkaa; korvaus oli niin ollen 0.9 % vakuutussummasta.

Järjestetyn kaupungin ulkopuolella olevilla kaupunkiin kuuluvilla alueilla, jonne ei palokunta niin nopeasti voi saapua, oli irtaimen omaisuuden vakuutussumma 947,200 markkaa ja kiinteän omaisuuden 450,000 markkaa eli yhteensä 1,397,200 markkaa, kun sitävastoin palovahingonkorvaus oli irtaimistosta 166,700: 77 markkaa ja kiinteästä omaisuudesta 32,077: 05 markkaa eli yhteensä 198,777: 82 markkaa; palovahingonkorvaus teki 14.2 % vakuutussummasta.

Jos kaupungin koko alueen palovahinkojen arvo lasketaan yhteen, nousevat ne 1,063,139: 66 markkaan, ollen 1.0 % tulen suuremmassa tai pienemmässä määrässä vahingoittaman omaisuuden arvosta, 102,430,539 markasta.

Kotimaiset palovakuutusyhtiöt maksoivat palovahingonkorvausta 942,531: 26 markkaa ja ulkomaiset 9,270: 70 markkaa, kun sitä vastoin tulen hävittämän vakuuttamattoman omaisuuden arvo oli 111,317: 70 markkaa.

Vertailun vuoksi annetaan tässä tietoja palovahingon arvosta prosenteissa koko vakuutussummasta kymmenvuotiskautena 1913—22:

Järjestetyssä kaupungissa.		Järjestetyn kaupungin rajojen ulkopuolella.	
1913.....	2.25	1913.....	2.98
1914.....	0.46	1914.....	22.91
1915.....	2.02	1915.....	11.27
1916.....	1.46	1916.....	20.25
1917.....	1.65	1917.....	3.90
1918.....	2.34	1918.....	7.25
1919.....	4.78	1919.....	26.10
1920.....	1.18	1920.....	17.74
1921.....	0.73	1921.....	16.95
1922.....	1.11	1922.....	19.42

Palolaitoksen sairaankuljetusvaunuja käytettiin vuoden kuluessa 3,144 kertaa, niistä 2,862 kertaa sairaiden ja 282 kertaa tapaturman uhrien kuljetukseen. Vastaavat luvut edelliseltä vuodelta olivat 2,675, 2,462 ja 213.

Allaolevasta yhdistelmästä ilmenee vaunujen käyttö eri kuukausina:

Sairauden tapauksissa.			Sairauden tapauksissa.				
Tapaturmissa.	Yhteensä.		Tapaturmissa.	Yhteensä.			
Tammikuu ..	272	27	299	Elokuu	203	24	227
Helmikuu ...	206	23	229	Syyskuu	208	15	223
Maaliskuu ...	246	23	269	Lokakuu	220	20	240
Huhtikuu ...	254	23	277	Marraskuu ..	220	30	250
Toukokuu ..	270	21	291	Joulukuu	353	29	382
Kesäkuu	220	25	245				
Heinäkuu	190	22	212	Yhteensä	2,862	282	3,144

Terveydenhoitolautekunnan toimenpiteen kautta hankittu sairaiden kuljetusauto osoittautui hyvin vastaavan tarkoitustaan.

Auton hankki tunnettu Daimler—Mercedes liike, ja on se 45-hevosvoimainen, jonka vuoksi sitä silloinkin kun kaduilla on ollut runsaasti lunta, on voitu käyttää.

Palomiehien terveys oli kertomusvuonna verrattain hyvä. Sairaalassa hoidettiin ainoastaan 14 miestä yhteensä 359 vuorokautta. Useimmat sairas-tapaukset ovat olleet influenssaa. Vuoden aikana on tulipaloon mentäessä tapahtunut yksi onnettomuus, nimittäin lokakuun 27 p:nä, jolloin eräs palolaitoksen automobiileista ajoi letkurattaan päälle sillä seurauksella, että erään letkurattaassa olevan miehen jalka katkesi. Miestä hoidettiin loppuvuoden sairaalassa.

Palokunnan avustusrahasot käsittivät vuoden alussa yhteensä 173,489: 18 markkaa. Vuoden kuluessa varat lisääntyivät sairaankuljetusmaksuista 35,084: 40 markkaa, lahjojen kautta 40,774 markkaa, palotornin pääsymaksuista 589 markkaa sekä koroista 15,294: 20 markkaa eli yhteensä 91,741: 60 markkaa. Menot, kuolleiden palokuntalaisten leskien ja lasten avustukset, kirjojen ja sanomalehtien osto, urheilukilpailujen palkinnot y. m., olivat 7,350: 05 markkaa.

Vuoden lopussa oli säästö näin ollen 257,880: 73 markkaa, mistä summasta 17,222: 78 markkaa oli sijoitettuna säästökassatilillä Helsingin säästöpankissa, 58,338: 52 markkaa pääomatilillä Suomen kauppapankissa, 95,468: 72 markkaa pääomatilillä Suomen liittopankissa, 55,118: 98 markkaa pääomatilillä Pohjoismaiden yhdyspankissa ja 31,731: 73 markkaa pääomatilillä Helsingin osakepankissa.

Irtaimisto ja kalusto. Palokunnan hallussa olevat tulensammutusvälineet ja irtaimisto arvioitiin vuoden alussa 771,534: 25 markaksi, vuoden kuluessa niiden arvo nousi 446,229 markalla, ja poistoja tehtiin 8,338: 40 markan arvosta. Joulukuun 31 p:nä 1922 arvioitiin palolaitoksen irtaimisto ja kalusto niin ollen 1,209,424: 85 markaksi. Arvon lisäys johtuu pääasiallisesti automobiiliruiskun ostosta Kallion paloasemalle sekä kuorma-auton, pakettiauton ja moottoripyörän ostosta pääpaloasemalle.

Palolaitoksen ylläpitokustannukset olivat vuonna 1922 3,465,072: 68 markkaa ja jakautuvat seuraaviin eriin:

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.	Määrärahan säästö, Smk.
Henkilökunnan palkat y. m. edut	3,200,430: —	2,908,163: 76	292,266: 24
Palotalli	96,782: —	91,968: 95	4,813: 05
Kalusto ja irtaimisto	220,000: —	219,371: 28	628: 72
Lämpö, valaistus y. m.	225,400: —	203,781: 50	21,618: 50
Sekalaisia menoja	79,500: —	41,787: 19	37,712: 81
Yhteensä Smk	3,822,112: —	3,465,072: 68	357,039: 32

VI. Köyhäinhuoltolautakunta.

Köyhäinhuoltolautakunnan kertomus Helsingin kaupungin köyhäinhoidon hallinnosta vuonna 1923 oli seuraavansisältöinen:

Vuoden vaihteessa voimaan astunut uusi köyhäinhuoltolaki ei ole aiheuttanut suurempia muutoksia Helsingin köyhäinhoidossa syystä, että uuden lain määräyksiä käytännössä jo aikaisemmin on noudatettu. Lain vaatimuksen mukaisesti on kuitenkin laadittu uusi, Uudenmaan läänin maaherran 26 p:nä helmikuuta vuonna 1923 vahvistama »Helsingin kaupungin köyhäinhoidon ohjesääntö». Samanaikaisesti vahvistettiin Helsingin kaupungin kunnalliskodin ja työlaitosten ohjesäännöt¹⁾. Tärkeimpiä muutoksia köyhäinhoidon ohjesäännössä on että aikaisempi »keskushallitus»-järjestelmä on hylätty ja että köyhäinhuoltolautakunta nyttemmin kokoontuu ainoastaan joko kokonaisuudessaan tai osastoina. Osastot, joita tulee olla vähintään viisi ja kussakin osastossa vähintään kolme jäsentä, käsittelevät avustuksen myöntämistä koskevia asioita sen jälkeen kun toimitusjohtajan tai asianomaisen apulaisjohtajan kirjallinen lausunto on hankittu.

Muita asioita käsittelee köyhäinhuoltolautakunta kokonaisuudessaan säännöllisesti vaan kerran kuukaudessa. Köyhäinhuoltolautakuntaan kuuluu vähintään kahdeksantoista kolmeksi vuodeksi valittua jäsentä ja yhtä monta varajäsentä. Jäsenistä valitsee kaupunginvaltuusto vuosittain puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Laitosten hallinto on uskottu johtokunnalle, johon kuuluu kolme jäsentä ja jolla on laajemmat valtuudet kuin entisellä »suljetulla lautakunnalla». Niinpä johtokunta on oikeutettu, mikäli määrärahoja riittää, päättämään laitokselle tarpeellisen kaluston ja tarveaineiden ostosta sekä ratkaisemaan laitoksista poispyrkivien anomukset, paitsi niissä tapauksissa, jolloin hoidokki on otettu laitokseen työllään korvaamaan velkaansa köyhäinhuoltoyhdistykselle, missä tapauksessa johtokunnan päätös on alistettava köyhäinhuoltolautakunnan hyväksyttäväksi.

Lastenhoitoon nähden on säädetty, että alaikäinen, joka tarvitsee hoitoa oman kodin ulkopuolella, on jätettävä lastensuojelulautakunnan huostaan.

Köyhäinhuoltolautakunnan puheenjohtajana toimi vuonna 1923 palomestari kapteeni W. Bergström ja varapuheenjohtajana pianoteknikko J. Virtanen.

Odoteltaessa uuden köyhäinhoidon ohjesäännön vahvistamista toimi entinen köyhäinhuoltohallitus²⁾ maaliskuun 21 p:n asti, jolloin kaupunginvaltuusto asetti uuden köyhäinhuoltolautakunnan johon kuuluivat ylivalvontansa alaisten alueiden mukaan ryhmitettyinä seuraavat henkilöt:

¹⁾ Ohjesäännössä edellytetty naisten työlaitos ei vielä vuonna 1923 ollut alottanut toimintaansa. — ²⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 22.

- | | |
|--|---------------------------------------|
| I. Rouva F. Pietikäinen. | X. Pianoteknikko J. Virtanen. |
| II. Eversti O. Ehrström. | XI. Rouva E. Huttunen. |
| III. Muurari A. E. Leino. | XII. Prokuristi C. F. Fagerholm. |
| IV. Kansakoulunopettajatar O. Oinola. | XIII. Taloudenhoitaja A. Halme. |
| V. Pastori S. Berglund. | XIV. Kansakoulunopettaja A. Noponen. |
| VI. Kirvesmies K. J. Aalto. | XV. Sementtityöntekijä P. Nevalainen. |
| VII. Piirilääkäri V. Leontjeff. | Rouva M. Leino. |
| VIII. Filosofiantohtori J. af Forselles. | Esittelijäneuv. A. P. Arvelo. |
| IX. Neiti P. af Heurlin. | |

Varajäseniä olivat piirilääkäri L. Wetterstrand, varastotyömies M. Korhonen, kaupunginkättilö H. Edelmann, konttoristi E. Fagerholm, rouva S. Thomasson, viilari F. A. Åkerman, lääkäri A. Ruotsalainen, rouva A. Halme, rouva I. Grönstrand, rouva H. Öberg, lääkäri A. Vartiovaara, uunityöntekijä K. Sinisalo, filosofianmaisteri E. Heikel, sorvari Hj. Blomqvist, kättilö F. Lönnqvist, metallityöntekijä K. J. Lehtonen, lääkäri K. A. Tukiainen ja ammattitarkastaja I. Grönberg.

Tarkastusalueet käsittivät seuraavat osat kaupunkia: 1:nen alue: I, II, III ja VIII kaupunginosan; 2:nen alue: VII ja IX kaupunginosan sekä Tehtaankadun etelä- ja Tokankadun itäpuoleisen osan VI kaupungiosaa; 3:s alue muut Merimiehenkadun eteläpuoleiset osat VI kaupunginosaa; 4:s alue Merimiehenkadun pohjoispuoleisen osan VI kaupunginosaa, V kaupunginosan sekä Vladimirinkadun eteläpuoleisen samoinkuin Vladimirin- ja Eerikinkatujen välillä Abrahaminkadun itäpuolella olevan osan IV kaupunginosaa; 5:s alue muut Malmin-, Kansakoulu- ja Simonkatujen eteläpuoleiset osat IV kaupunginosaa; 6:s alue Malmin-, Kansakoulu- ja Simonkatujen pohjoispuoleisen osan IV kaupunginosaa sekä Töölön ja Meilansin; 7:s alue Castrénkadun, Toisen linjan, Lönnrotkadun, Agricolakadun ja Sakarinkadun eteläpuoleisen osan XI kaupunginosaa; 8:s alue, Castrénkadun, Toisen linjan ja Lönnrotkadun pohjoispuoleisen sekä Neljännen linjan ja Kristiinankadun länsipuoleisen osan XI kaupunginosaa; 9:s alue muut osat XI kaupunginosaa Castrénkadun sekä Vaasankadun eteläpuoleisen ja Kristiinankadun itäpuoleisen osan XII kaupunginosaa; 10:s alue Vaasankadun pohjoispuoleisen, Kristiinankadun länsipuoleisen, Viipurinkadun eteläpuoleisen ja Kajaaninkadun itäpuoleisen osan XII kaupunginosaa; 11:s alue Viipurinkadun pohjoispuolella ja Kajaaninkadun länsipuolella olevan osan XII kaupunginosaa sekä Fredrikserin; 12:s alue X kaupunginosan; 13:s alue Sturekadun eteläpuoleisen, Saarikadun eteläpuoleisen ja Orionkadun länsipuoleisen osan Hermannia; 14:s alue muut Vallilan osat Kumtähdenkadun eteläpuolella; 15:s alue muut Hermannin, Toukolan, Käpylän ja Vanhankaupungin osat.

Köyhäinhoitolautakunnan osastojen jäsenet olivat kertomusvuonna seuraavat: Ensimmäiseen osastoon kuuluivat I, II ja IV tarkastusalueen johtajat sekä jäsenet Leontjeff ja M. Leino herra Ehrström puheenjohtajana ja neiti Oinola varapuheenjohtajana; toiseen osastoon III, V ja VI tarkastusalueen johtajat sekä jäsenet Fagerholm ja Arvelo, herra Aalto puheenjohtajana ja pastori Berglund varapuheenjohtajana; kolmanteen osastoon kuuluivat VII, VIII ja XI tarkastusalueen johtajat sekä jäsenet af Heurlin ja Aalto, neiti af Forselles puheenjohtajana ja piirilääkäri Leontjeff varapuheenjohtajana; neljänteen osastoon IX, X ja XII tarkastusalueen johtajat sekä jäsenet Berg-

lund ja Nevalainen, herra Virtanen puheenjohtajana ja herra Fagerholm varapuheenjohtajana; viidenteen osastoon kuuluivat XIII, XIV ja XV tarkastusalueen johtajat sekä jäsenet Bergström ja Virtanen, herra Noponen puheenjohtajana ja herra Nevalainen varapuheenjohtajana.

Kunnalliskodin johtokuntaan ovat kuuluneet seuraavat jäsenet: eversti O. Ehrström puheenjohtajana, puuseppä J. Virtanen varapuheenjohtajana sekä prokuristi C. F. Fagerholm; varajäseninä herrat K. Sinisalo ja K. A. Tukiainen.

Köyhäinhoidon virkailijat. Köyhäinhoitolautakunnan henkilökunnassa tapahtui vuoden varrella seuraavat muutokset:

Kirjaajaksi otettiin kirjuriapulainen rouva E. von Hertzen ja kirjuriapulaiseksi huhtikuun 1 p:stä lukien konttoriapulainen neiti L. Lehto. Kirjuriapulainen neiti R. Lindholm erosi syyskuun 1 p:nä ja otettiin hänen sijalleen neiti E. Rundman. Kassaviraston apulaiskassanhoitajana toimi rouva G. Aspelin kesäkuun 18 p:än, sekä syyskuun 1 p:stä konttoriapulainen rouva E. Sjöblom.

Kokoukset y. m. Köyhäinhoitolautakunta on kertomusvuoden aikana kokoontunut 15 varsinaiseen ja 2 ylimääräiseen kokoukseen käsitellen yhteensä 734 asiaa, joista 195 on ollut toimitusjohtajan ja 539 sihteerin valmistelemlä.

Osastoilla on ollut yhteensä 24 kokousta. Niissä käsitellystä 7,978 asiasta on I osasto käsitellyt 1,806, II osasto 1,759, III osasto 1,635, IV osasto 1,487 ja V osasto 1,291 asiaa.

Kunnalliskodin johtokunta on kokoontunut 21 kertaa ja tällöin käsitellyt 199 asiaa, joista 162 on koskenut hoidokkien eroamista laitoksesta. Johtokunnan kokoukset on säännöllisesti pidetty kunnalliskodissa.

Köyhäinhoitolautakunnan käsittelemistä periaatteellista merkitystä omaavista tai yleismielenkiintoa herättävistä asioista mainittakoon seuraavat:

Sen johdosta, että köyhäinhoitolautakunnan tiedoksi useampia kertoja on tullut, että henkilöt, joilla ei ole kotipaikkaoikeutta Helsingissä ovat saaneet asuntoja kunnan huoneissa Vallilassa, Suvilahden kasarmissa y. m. sillä välin kuin suuri joukko helsinkiläisiä perheitä edelleenkin on ollut kodittomina ja lastensuojeluviranomaiset sen vuoksi asuntopulan tähden usein ovat olleet pakotettuja sijoittamaan lapset kunnan lastenkoteihin ja koska Helsingin kunnalle täten, sen johdosta että lasten vanhemmat useassa tapauksessa eivät ole kyenneet korvaamaan suhteellisesti kalliimmaksi nousevaa lastenkotihoitoa on aiheutunut suuria menoja, päätti köyhäinhoitolautakunta tammikuun 2 p:nä pitämässään kokouksessa rahatoimikamarille esittää, että ryhdyttäisiin toimenpiteisiin että kunnan asuntoja annettaisiin etusijassa Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttiville henkilöille. Rahatoimikamari yhtyi esitykseen.

Lastensuojelulautakunnan ottaessa huostaansa elätelleennetut ja lastenkodeissa oleskelevat lapset, oli tarkoitus että lastensuojelulautakunta myöskin huolehtisi hoitokustannusten perimisestä lasten vanhemmilta. Näin ei kuitenkaan käynyt, vaan sen sijaan esitti lastensuojelulautakunta rahatoimikamarille, että korvausten periminen jätettäisiin köyhäinhoitolautakunnan apulaisjohtajalle. Asiasta antamassaan lausunnossa päätti köyhäinhoitolautakunta helmikuun 5 p:nä huomauttaa, ettei se katsonut asianmukaiseksi että köyhäinhoidon virkailijoille säilytettäisiin toiselle lautakunnalle kuuluvia tehtäviä, sitäkin suuremmalla syyllä koska lastensuojelulautakunnan katsottiin voivan omin voimin huolehtia velkomisista. Asia ratkaistiin myöhemmin siten,

että köyhäinhuoltolautakunta hyväksyi rahatoimikamarin asiasta tekemän ehdotuksen että köyhäinhuoltolautakunta yksinään toistaiseksi huolehtisi maksuvelvollisten lastenvanhempain velkomisesta.

Helmikuun 7 p:nä lautakunnan jäsen neiti Paula af Heurlin alusti kysymyksen siitä, että köyhäinapu, etenkin lapsiperheille annettava, olisi kokonaan tai ainakin suurimmaksi osaksi annettava valmiina ruokana, joka valmistettaisiin yhdessä tai useammassa keskuskeittolassa ja sitten automobiililla kuljettaisiin jaettavaksi. Kysymystä pohdittiin köyhäinhuoltolautakunnan kokouksessa helmikuun 19 p:nä kunnan keskuskeittiön johtajan professori C. Tigerstedt'in ollessa asiantuntijana saapuvilla.

Yhtäpitävästi neiti af Heurlin'in kanssa katsoi professori Tigerstedt että avustusta mahdollisimman suuressa määrin olisi annettava valmiina ruokannoksina, jotka mahdollisesti voitaisiin valmistaa kunnan keskuskeittiössä, mutta että ruuan jakelu automobiililla oli mahdoton käytännössä toteuttaa syystä, että ruuan hinta täten liian suuressa määrin kohoaisi. Koska kysymyksessä oleva asia vaati perinpohjaisempaa ja monipuolisempaa valmistelua, päätti köyhäinhuoltolautakunta jättää asian ratkaisun toistaiseksi.

Syyskuun 8 p:nä päätti köyhäinhuoltolautakunta kunnalliskodin johtokunnan esityksestä rahatoimikamarilta anoa lisättyä maa-aluetta kunnalliskodin maanviljelystä varten.

Rahatoimikamari hyväksyi anomuksen ja tulevat sen johdosta vuodesta 1925 sikäläiset viljelysalueet laajenemaan noin 9 ha:lla.

Marraskuun 5 p:nä päätti köyhäinhuoltolautakunta puheenjohtajan esityksestä että kunnalliskodin uudistettua ruokajärjestelmää odoteltaessa siinä oli viipymättä toimeenpantava sellainen muutos että kahvia oli tästä lähtien annettava hoidokeille joka päivä kuin myöskin että sokerin vastikkeiden käyttö oli lopettava. Sen sijaan oli margariinia edelleenkin käytettävä voin asemesta.

Kansliatyö. Köyhäinhuoltolautakunnan lähettämien kirjelmien lukumäärä oli 3,263 ja toimitusjohtajan lähettämien kirjelmien luku 105, apulaisjohtajan 208 sekä ylim. toisen apulaisen 48. Sitäpaitsi ovat kanslianjohtajat lähettäneet yhteensä 432, rekisteritoimisto 260 ja kassalaitos 1,727 kirjelmää.

Erottajankadun 19:ssä sijaitsevassa kansliassa vastaanotettiin I—VI tarkastusalueella, eli Pitkänsillan eteläpuoleisissa kaupunginosissa, Töölössä ja Meilansissa asuvia avunetsijöitä, kansliassa Siltasaarenkadun 3:ssa VII—XII tarkastusalueella eli X, XI ja XII kaupunginosissa ja Fredriksperissä asuvia avunetsijöitä ja kansliassa Eurantien 6:ssa XIII—XV tarkastusalueella eli Vallilassa, Hermannissa ja Toukolassa asuvia avunetsijöitä. Köyhäinhuoltolautakunnan keskuskanslia ja kassavirasto sijaitsivat talossa n:o 3 Siltasaarenkadulla.

Hallituksen kolmessa kansliassa käsiteltiin 51,989 asiaa, kuten taulu II lähemmin osoittaa.

Elatusvelvollisten takaisinmaksuvelvollisuus. Kertomusvuoden kuluessa on köyhäinhuoltolautakunta 2,013 yksityiseltä elatusvelvolliselta päättänyt vaatia takaisin heille annetun avustuksen. Kuten aikaisemmin on johtajan-apulainen hoitanut velkomisasiain valvomisen ja ollut tavattavissa keskus-kansliassa. Sellaisissa tapauksissa, jolloin korvausta ei muuten ole voitu saada, on asianomaista sihteerin toimesta lain kautta velottu. Apulaisjohtajan asioistaan vastaamaan tuottamien henkilöiden lukumäärä oli 2,434. Näistä otettiin kunnalliskotiin ja työlaitokseen 52 henkilöä, joista 42 miestä ja 10 naista.

Apulaisjohtajan toimesta on vuoden kuluessa yhteensä 822 henkilöltä peritty 315,341: 09 markkaa sekä 151 henkilöltä lastensuojelulautakunnan antamasta hoidosta 101,380: 23 markkaa, jotapaitsi kunnalliskotiin ja työlaitokseen otetut 83 maksuvelvollista ovat hyvittäneet kuntaa 104,942: 50 markalla. Vuoden kuluessa on 417 leväperäistä perheenelättäjää haettu etsimiskulu- tuksella.

Sihteerin vuoden kuluessa käsittelemien yksityisiltä elatusvelvollisilta maaherran välityksellä velottujen lukumäärä on ollut 254, joista 204 uutta tapausta. Täten lain kautta haettujen korvausten summa oli vuoden kuluessa 36,812: 50 markkaa, josta määrästä köyhäinhuitolautakunta vuoden kuluessa on ollut pakoitettu poistamaan 13,195: 25 markkaa.

Ulkokunnilta lain kautta haettujen korvausten lukumäärä oli vuoden kuluessa 722, joista 352 uutta tapausta. Velkomisien tuloksena on vuoden kuluessa saatu yhteensä 813,385: 91 markkaa, jotavastoin saatavista oli pakko poistaa 67,052: 71 markkaa.

Henkilöiltä, joidenka avustuskustannukset valtio lain mukaan on vel- vollinen korvaamaan (n. s. kruunun tapaukset) on sihteerin toimesta velottu 407 tapauksessa joista on hyväksytty 376.

Kertomusvuonna julistettiin päätös 301 Helsingin kaupungin nostamassa korvausvaatimusjutussa sekä 77 kaupungille tehtyä korvausvaatimusta kos- kevassa jutussa, kuten allaolevasta yhdistelmästä tarkemmin näkyy.

	Helsingin kaupunki vierasta yksityisiä kuntaa henkilöitä vastaan.		Helsingin kau- punkia vastaan Yh- teensä. vireille pantuja korvausvaati- musjuttuja.	
Maaherran päätöksellä:				
hyväksytyjä	139	92	231	40
osittain hyväksytyjä	11	5	16	2
hyljättyjä	15	10	25	26
	<hr/>			
Yhteensä	165	107	272	68

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä:

hyväksytyjä	13	—	13	5
osittain hyväksytyjä.....	6	1	7	—
hyljättyjä	9	—	9	4

Yhteensä 28 1 29 9

Kaiken kaikkiaan 193 108 301 77

Varoituksen saaneet henkilöt. Köyhäinhuitolautakunta on apulaisjohta- jan kautta antanut varoituksen joutilaisuudesta, kerjuusta y. m. 2,624 henki- lölle, joista 481 miestä ja 2,143 naista.

Lastenhoito. Köyhäinhuitolautakunnan osalle tulevasta lastenhuollosta on kuluneena, samoin kuin edellisenä vuonna, huolehtinut toinen apulaisjohtaja, joka myöskin on välittänyt köyhäinhoito- ja lastensuojelulautakunnan välistä yhteistyötä. Viimeksimainitun köyhäinhuitolautakunnalle lähettämät ilmoi- tukset hoitoonsa ottamistaan lapsista on aiheuttanut 1,227 velkomuspäätöstä, joista:

Valtiolta	361	Isältä (aviottomista lapsista) ..	79
Vieraalta kunnalta	70	Äidiltä	319
Molemmilta vanhemmilta	66	Muilta yksit. henkilöiltä	2
Isältä (avioliitossa syntyneistä lapsista)	159	Tapauksia, jotka eivät ole aiheutaneet velkomista	171
			<u>Yhteensä 1,227</u>

Rekisteritoimisto. Yksityishenkilöt, hyväntekeväisyysyhdistykset y. m. tekivät rekisteritoimistolle seuraavat määrät avunetsijöitä koskevia tiedusteluja:

Suomenkieliset kansakoulut..	3,026	Työnvälitystoimisto	20
Ruotsinkieliset » ..	1,499	Yksityishenkilöt	55
Lastensuojelulautakunta	417	Pakolaiskeskus	10
Hyväntekeväisyyden järjestämisyhdistys	135	Kaupunkilähetys	1
			<u>Yhteensä 5,163</u>

Seuraavan määrän ilmoituksia puutteenalaisille henkilöille annettusta avusta tekivät allamainitut yhdistykset ja laitokset:

Suomenkieliset kansakoulut..	15,532	Konvalescenthem—Toipumakoti	145
Pelastusarmeija	885	Kansanlastentarhat	8
Ruotsinkieliset kansakoulut..	32		
			<u>Yhteensä 16,602</u>

Jatkuvan avustuksen lakkaamisesta saapui 100 ilmoitusta, kaikki Konvalescenthem—Toipumakoti yhdistykseltä.

Tehtyjen kyselyjen lukumäärä jakaantuu eri kuukausille seuraavasti:

Tammikuu	83	Heinäkuu	13
Helmikuu	128	Elokuu	20
Maaliskuu	72	Syyskuu	55
Huhtikuu	3,711	Lokakuu	488
Toukokuu	68	Marraskuu	265
Kesäkuu	112	Joulukuu	148

Uusia avustuskortteja on annettu 337 henkilölle.

Rekisteröityjen avustuskorttien luku on lisääntynyt 2,131 ja oli vuoden lopussa 28,363. Henkilö-asiakirjojen luku on lisääntynyt 2,439 ja oli asiakirjojen lukumäärä vuoden lopussa 22,873. Vuoden kuluessa on kuoleman tapauksien johdosta poistettu 238 avustuskorttia.

Kansakouluista tehtyjen kyselyjen johdosta on 653 tapauksessa vastattu että avustus ei ollut tarpeen ja 153 tapauksessa että henkilöllä ei ole täällä kotipaikkaoikeutta; lastensuojelulautakunnan tekemien kyselyjen johdosta, jotka koskivat vapaalippujen myöntämistä rautateillä on 102 tapauksesta 11 tapauksessa ilmoitettu, että avustus ei ole ollut tarpeen vaatima ja 12 tapauksessa ettei avustuksen anojalla ole täällä ollut kotipaikkaoikeutta.

Kerjäämisen ehkäisemiseksi on 3 toimistoon ilmoitettuun henkilöön nähden ryhdytty toimenpiteisiin.

Rekisteritoimiston toimintaa sen alusta asti valaisee alla oleva yhdistelmä:

	Tiedusteluja avunhaki- joista.	Ilmoituksia myönne- tyistä avus- tuksista.	Ilmoituksia lakkaute- tuista avus- tuksista.		Tiedusteluja avunhaki- joista.	Ilmoituksia myönne- tyistä avus- tuksista.	Ilmoituksia lakkaute- tuista avus- tuksista.
1913	317	3,967	—	1919....	6,136	9,816	115
1914	1,862	5,670	—	1920....	6,919	11,495	113
1915	2,297	4,804	327	1921....	6,150	14,099	134
1916	1,148	15,823	365	1922....	6,469	18,329	102
1917	2,208	15,360	57	1923....	5,163	16,602	100
1918	1,766	20,161	39				

Köyhäinhoidon avustuksensaajia oli ¹⁾ 6,487 Helsingissä asuvaa henkilöä, jotka 8,301 tapauksessa saivat erilaista avustusta ja niistä 309 tapauksessa ainoastaan 100 markkaa pienemmän määrän. Sitäpaitsi avustettiin 111 eri henkilöä köyhäinhoidolle lahjoitettujen rahastojen koroilla, minkä lisäksi 207 muilla paikkakunnilla asuvaa henkilöä, jolla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä, sai avustusta oleskelupaikkakunnan köyhäinhoitoviranomaisen välityksellä. Avustuksensaajista oli 5,689 täyskasvuisia henkilöitä ja 798 alaikäisiä.

Täysikäisten avustuksen saajain jakautuminen ikään nähden käy selville allaolevasta taulukosta:

Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
16—20 v.	103	150	253	60—70 v.	263	549	812
20—30 »	319	496	815	70—80 »	142	441	583
30—40 »	403	711	1,114	Yli 80 »	32	128	160
40—50 »	381	750	1,131	Tuntematon ikä	16	24	40
50—60 »	294	487	781				
				Yhteensä	1,953	3,736	5,689

Ala-ikäisten avunsaajain jakautuminen iän mukaan käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Ikä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.	Ikä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.
alle 1 vuoden	26	24	50	10 vuotta	28	26	54
1 vuotta	39	23	62	11 »	27	21	48
2 »	13	15	28	12 »	27	29	56
3 »	17	17	34	13 »	29	26	55
4 »	16	14	30	14 »	15	18	33
5 »	30	26	56	15 »	6	8	14
6 »	25	40	65	Yli 15 vuotta tai			
7 »	35	47	82	ikä tuntematon	2	5	7
8 »	31	35	66				
9 »	27	31	58	Yhteensä	393	405	798

Tietoja täyskasvuisten avunsaajien siviilisäädystä annetaan allaolevassa yhdistelmässä:

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Naimattomia	1,014	1,754	2,768
Naimisissa olevia	750	488	1,238
Leskiä ja eronneita	157	1,457	1,614
Tuntematon siviilisäätty	32	37	69
Yhteensä	1,953	3,736	5,689

¹⁾ Tähän eivät sisälly 863 henkilöä, jotka olivat saaneet lääkkeitä vähemmän kuin 100 markan arvosta.

Kotipaikan ja syntymäpaikan mukaan jakaantuivat avunsaajat seuraavasti:

Syntymäpaikka.	Avunsaajia.		Kotipaikka.	Avunsaajia.	
	Yli 16 v.	Alle 16 v.		Yli 16 v.	Alle 16 v.
Helsinki	1,007	714	Helsinki	4,795	718
Muu Suomen paikka-			Muu Suomen paikka-		
kunta	4,227	57	kunta	245	37
Ulkomaat	151	3	Riidanalainen	430	25
Tuntematon	304	24	Ulkomaat tai tunte-		
			maton	219	18
			<u>Yhteensä</u>	<u>5,689</u>	<u>798</u>
	<u>5,689</u>	<u>798</u>			

Täyskasvuisista avunsaajista oli 2,120 ammattikehitystä vailla olevia työläisiä, 1,619 tehtaan- tai ammattityöläisiä, 767 henkilöllisiä palvelijoita, 585 erilaisten muiden ammattien harjoittajia ja 598 varsinaista ammattia vailla olevia henkilöitä.

Hoidetut lapset olivat 647 tapauksessa (81.1 %) avioliitossa ja 151 tapauksessa (18.9 %) avioliiton ulkopuolella syntyneitä. Aviosyntyisten ja aviottomien lasten jakaantuminen vanhempien ammatin mukaan oli seuraava:

Isän ammatti.	Aviosyntyiset lapset.	Äidin ammatti.	Aviottomat lapset.
Ammattikehitystä vailla olevia työläisiä	465	Palvelijattaria	100
Tehtaan- tai ammattityöläisiä	113	Ammattikehitystä vailla olevia työläisiä	28
Muita ammatinharjoittajia	48	Ammattityöläisiä	16
Ammattia vailla olevia henkilöitä	20	Muita ammatinharjoittajia ..	5
Ilmoittamaton ammatti	1	Ammattia vailla olevia henkilöitä	2
	<u>647</u>		<u>151</u>
	Yhteensä		Yhteensä

286 tapauksessa (142 poikaa ja 144 tyttöä) elivät molemmat vanhemmat; 423 tapauksessa (205 poikaa ja 218 tyttöä) ainoastaan toinen; 20 tapauksessa (14 poikaa ja 6 tyttöä) olivat molemmat vanhemmat kuolleita tai tuntemattomia. 69 lapsesta, jotka äitineen olivat otetut kunnalliskotiin, puuttuu tiedot isästä.

Köyhäinhoitohallituksen toimesta vuonna 1923 hoidetuista, elätetyistä ja rahalla avustetuista oli:

Kotonaan suoranaista avustusta saaneita ¹⁾	2,621	Elätteelle annettuja	110
Sairaaloissa y. m. laitoksissa kunnalliskodista erillään hoidettuja	3,586	Päiväkodeissa hoidettuja ..	434
Lahjoitettujen varojen koroilla avustettuja	111	Lääkkeillä y. m. avustettuja ²⁾	708
		Kunnalliskotiin ja työläistokseen otettuja.....	1,049
		<u>Yhteensä³⁾</u>	<u>8,619</u>

¹⁾ Avunsaajain perheet (mies eli vaimo ja lapset) eivät ole mukaanluetut. —

²⁾ Tähän eivät sisälly 863 henkilöä, jotka olivat saaneet lääkkeitä vähemmän kuin 100 markan arvosta. — ³⁾ Koska sama henkilö vuoden varrella on voinut saada useanlaatuista avustusta, ei summa esitä avustettujen henkilöiden kokonaislukua, vaan niiden tapausten lukumäärää, joissa köyhäinhoidon apua on käytetty.

Suoranaisia avustuksia annettiin yhteensä 2,580,992: 96 markkaa, mistä jokaisen avunsaajan osalle tuli keskimäärin 984: 74 markkaa. Keskimääräinen avustusmäärä kutakin avustettua perheenjäsentä kohti oli 428: 74 markkaa. Avustuksensaajista asui 207 muilla paikkakunnilla, nimittäin 115 henkilöä 30 Uudenmaan läänin kunnassa, 17 henkilöä 11 Turun ja Porin läänin kunnassa, 25 henkilöä 14 Hämeen läänin kunnassa, 14 henkilöä 13 Vaasan läänin kunnassa, 5 henkilöä 5 Oulun läänin kunnassa, 7 henkilöä 7 Mikkelin läänin kunnassa, 14 henkilöä 10 Kuopion läänin kunnassa ja 10 henkilöä 7 Viipurin läänin kunnassa. Avuntarpeen syynä oli useimmassa tapauksessa sairaus tai vanhuudenheikkous. Avustuksesta osallisten henkilöiden kokonaisluku oli 452, niistä 28 miehiä, 189 naisia ja 235 lapsia.

Kaupungissa asuvista avustuksensaajista oli 291 henkilöä saanut avustusta ainoastaan vähemmän kuin 100 markkaa, kun taas 2,090 henkilöä oli saanut suoranaista avustusta suuremman määrän. Elatusvelvollisuutta silmälläpitäen jakautuivat avustuksensaajat siten, että 236 oli yksinäisiä miehiä, 889 yksinäisiä naisia, 176 mies ja vaimo ilman lapsia ja 1,080 perheitä, joissa oli lapsia.

Lasten lukumäärä avustetuissa perheissä käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Lasten lukumäärä perheessä.	Perheitä, joihin kuului			Yhteensä.
	mies ja vaimo ynnä lapsia.	yksinäinen mies (leski) ynnä lapsia.	yksinäinen nainen (naimaton, eronnut tai leski) ynnä lapsia.	
1	70	16	213	299
2	78	12	221	311
3	63	14	170	247
4	66	7	70	143
5	32	6	19	57
6	8	2	4	14
7	3	—	2	5
8	2	—	—	2
9	1	—	—	1
Yhteensä	323	57	699	1) 1,079
Lapsia yhteensä	933	152	1,578	2,663
Lapsia keskimäärin perhettä kohti	2.9	2.7	2.3	2.5

Ylläolevaan summaan sisältyy 197 perhettä, joissa oli sotaorpoja. Avustettujen sotaorpojen kokonaisluku oli 497. Näistä lapsista suoritettujen suoranaisten avustusten kokonaisuus oli 304,815: 08 markkaa, josta valtio korvasi köyhäinhoitolautakunnalle 152,407: 53 markkaa.

Kaupungissa asuvien yli 16 vuotiaitten avustuksensaajain avuntarpeen syyt olivat seuraavat:

Vanhuus	402	Työnpuute tai pienet tulot ..	287
Sairaus tai viallisuus	1,035	Suuri perhe	244
Perheenelättäjä vankina, kadoksissa tai laiminlyö perhettään	164	Muut syyt	249
		Yhteensä	2,381

1) Tiedot 1 avustetun perheen lasten lukumäärästä puuttuvat.

Kaupungissa asuvien avustuksensaajain valvontaa toimittivat ensi kädessä köyhäinhoidon 15 kaitsijaa. Heidän tekemiensä kotikäyntien luku nousi 22,499:een ja jakautui eri tarkastusalueiden kesken seuraavasti:

Alue.	Käyntejä.	Alue.	Käyntejä.	Alue.	Käyntejä.
I	1,379	VI	1,681	XI	1,372
II	1,905	VII	1,605	XII	1,625
III	2,507	VIII	1,120	XIII	933
IV	1,407	IX	1,620	XIV	1,195
V	1,442	X	1,690	XV	1,018

Sitäpaitsi välittivät köyhäinhoidon 5 diakonissaa jonkin verran avustusta ja kävivät perheissä, joissa oli alaikäisiä tai sairaita, sekä henkilöiden luona, jotka eri syistä olivat erityisen hoidon tarpeessa; diakonissojen tekemien kotikäyntien luku oli 16,950.

Seuraavat keskimäärät valaisevat tarkemmin suoranaisten avustusten jakoa eri tarkastusalueilla.

Alue.	Henkilöitä perhettä kohti.	Kuukausia, joiden kuluessa avustusta saatiin.	Avustusta perhettä kohti.		Avustus avustettua perheenjäsentä kohti.
			Yhteensä, Smk.	Kuukausittain, Smk.	
I	1.8	6.8	814: 28	120: 47	446: 20
II	2.3	7.4	972: 26	131: 75	416: 05
III	1.6	5.8	869: 91	149: 45	539: —
IV	1.9	5.8	674: 53	116: 19	360: 28
V	2.4	6.7	718: —	111: 14	298: 47
VI	2.1	6.5	606: 14	92: 50	285: —
VII	1.9	5.4	796: 29	146: 92	417: 13
VIII	2.6	4.9	888: 93	187: —	341: 57
IX	2.5	7.5	1,003: 27	134: 52	417: 19
X	2.5	6.8	1,032: 41	153: 15	417: 16
XI	2.4	5.8	922: 05	161: 76	381: 62
XII	2.7	9.3	951: 40	101: 58	349: 60
XIII	2.2	4.5	638: 52	151: 36	314: 67
XIV	3.5	6.3	1,249: 72	199: 55	356: —
XV	2.3	5.8	826: 57	141: 66	359: 37

Suurimmat perheet olivat XIV, pienimmät taas I ja III tarkastusalueella. VII ja XIII alueella avustukset enimmäkseen olivat lyhytaikaisia. Keskimääräinen avustus avustettua henkilöä kohti oli suurin III ja pienin V.

Avunsaajain luku vaihteli vuoden eri kuukausina seuraavasti:

Tammikuu	1,429	Heinäkuu	1,190
Helmikuu	1,511	Elokuu	1,198
Maaliskuu	1,514	Syyskuu	1,232
Huhtikuu	1,461	Lokakuu	1,320
Toukokuu	1,385	Marraskuu	1,250
Kesäkuu	1,243	Joulukuu	1,298

Avustukset annettiin osin rahassa, osin halkojen, ruoka-annosten, jalkineiden, valmiiden vaatteiden, kankaiden, sukkien y. m. muodossa. Ruoka saatiin Sofiankadun varrella olevasta kunnan keskuskeittolasta.

Kunnalliskodin ulkopuolella olevissa laitoksissa ja sairaaloissa hoidetut. Niiden henkilöiden lukumäärä, jotka Helsingin kaupungin köyhäinhuollon kustannuksella saivat hoitoa sairaaloissa, parantoloissa ja laitoksissa oli:

	Miehiä.	Naisia.	Lapsia.	Yhteensä.
Marian sairaalassa	447	779	145	1,371
Kivelän sairaalassa	439	466	19	924
Nikkilän mielisairaalassa	200	283	—	483
Humaliston sairaalassa.....	132	—	2	134
Lapinlahden keskuslaitoksessa ..	152	134	3	289
Muissa sairaaloissa ja laitoksissa	118	138	129	385
Yhteensä	1,488	1,800	298	3,586

Lahjoitettujen varojen koroilla avustetut. Eräiden köyhäinhuollolle lahjoitettujen, rahatoimikamarin hoitamien rahastojen korot vaivashoitohallitus jakoi seuraavan laskelman mukaan 146 osaan yhteensä 111 henkilön kesken, jotka maksuosoitusten nojalla nostivat rahatoimikamarista heille myönnetty osuudet:

	Smk.		Smk.
Hedvig Charlotta Gripenbergin rahastosta	916: 37	Lisette Gardbergin rahastosta	81: 81
Wilhelm Elgin rahastosta	931: 16	Elsa Maria Lampan rahastosta	1,155: 25
Carl Gustaf Hanellin rahastosta	425: 45	W. Wavulinin rahastosta	1,227: 27
Aleksandran rahastosta ..	478: 45	Lasten kesäsiirtolarahastosta	1,200: —
Carl Sierckenin rahastosta	229: 10	Sitäpaitsi nostettiin ¹⁾ korkoa:	
Gustava Katharina Brobergin y. m. rahastoista	1,186: 33	Emma Grefbergin rahastosta	8,772: 96
W. J. E. Westzynthiuksen rahastosta	1,710: —	Alfed Kordelinin rahastosta	12,850: 25
Maria Bergmanin rahastosta	818: 17	Yhteensä	32,630: 37
Adolf Fredrik Sierckin rahasto.....	647: 80		

Opintoavustuksiksi varatuista Emma Grefbergin ja Alfred Kordelinin rahastojen korkovaroista myönnettiin 11 pojalle ja 13 tytölle yhteensä 16,330: 12 markkaa apurahoina opetuksen saamiseksi seuraavissa kouluissa:

	Poikia.	Tyttöjä.		Poikia.	Tyttöjä.
Kauppakoulu	—	1	Ammattikoulu	—	2
Oppikoulut	8	7	Maanviljelyskoulu	2	—
Seminaarit	1	1	Konekirjoituskurssi	—	1
Kansakoulun jatkoloukat..	—	1	Yhteensä	11	13

Grefbergin rahastosta annetut apurahat vaihtelivat 500:sta 2,100 markkaan ja Kordelinin rahaston apurahat 300:sta 400 markkaan.

Elätteelleanto. Vuonna 1923 oli köyhäinhuoltohallituksen kustannuksella elätteelleannettuja kaikkiaan 110 henkilöä (30 miestä ja 80 naista), Nikkilän mielisairaalasta elätteelleannetut mukaanluettuina.

¹⁾ Korot nosti ja jakoi köyhäinhuoltoautakunta; Grefbergin rahaston korkovaroista jaettiin Smk. 9,905:— ja Kordelinin rahaston korkovaroista Smk. 12,600: 25.

Alaikäisten elätteelle annettujen joutumiseen köyhäinhoidon huostaan oli seuraavat syyt:

	Miehiä.	Naisia.
Mielenvikaisuus tai tylsyys	25	64
Muu sairaus, sairaaloisuus tai viallisuus	5	8
Vanhuudenheikkous	—	8
Yhteensä	30	80

Elätteelleannettujen ikää valaisee seuraava yhdistelmä:

Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
16—20 vuotta	2	6	8	60—70 vuotta ..	3	10	13
20—30 »	5	4	9	70—80 » ..	2	10	12
30—40 »	4	8	12	Yli 80 » ..	—	3	3
40—50 »	7	19	26	Tuntematon ikä	—	1	1
50—60 »	7	19	26	Yhteensä	30	80	110

Päiväkodeissa hoidetut. Eri päiväkodeissa hoidettiin köyhäinhoidon kustannuksella 434 lasta, nimittäin 196 poikaa ja 238 tyttöä. Köyhäinhoidon huostaan joutumiseen oli seuraavat syyt:

Lapsen sairaus tai aistiviallisuus	40	Perheen lukuisuus.....	284
Vanhempien sairaus	24	Muu syy	86
Yhteensä	434		

178 tapauksessa elivät molemmat vanhemmat, 247 tapauksessa ainoastaan äiti, 2 tapauksessa ainoastaan isä; 7 tapauksessa puuttuu tiedot vanhemmista.

Lapsista hoidettiin kertomusvuonna 45, nimittäin 26 poikaa ja 19 tyttöä, köyhäinhoidon omassa päiväkodissa. Tämä päiväkotitoiminta, joka kesäkuun 1 p:stä sijaitsi Alppikadun 19, pidettiin avoimena joka arkipäivä vuoden umpeensa. Hoitopäivien kokonaisluku oli 4,931 eli keskimäärin 109,6 lasta kohti. Hoidokkien keskimäärä päivää kohti niinä päivinä, joina päiväkotitoiminta oli avoimena, oli 17,2. Hoidetuista lapsista oli 53 vuotta nuorempia, 13 lasta 3—7 vuotiaita ja 27 lasta 7 vuotta vanhempia.

Päiväkodin kustannukset nousivat seuraaviin määriin:

	Kokonaiskustannus, Smk.	Kustannus hoitopäivää kohti, Smk.
Ravinto	15,263: 37	3: 10
Palkkaukset	28,625: —	5: 80
Vuokra	7,000: —	1: 42
Lämpö ja valo.....	6,280: 41	1: 27
Sekalaisia kustannuksia	2,316: 01	—: 47
Kalusto	456: 47	—: 09
Korjaukset	1,755: —	—: 36
Yhteensä	61,696: 26	12: 51

Kunnalliskoti ja työlaitos. Kunnalliskodissa ja työlaitoksessa hoidettiin vuonna 1923 1,049 henkilöä, joista kuitenkin osa vuoden varrella useita kertoja otettiin laitoksiin, niin että niiden kirjoihin merkittyjen hoidokkien

luku oli 1,225 vastaten 1,223 edellisenä vuonna. Laitosten hoidokkien vaihtuminen näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

	Miehiä.	Naisia.	Lapsia.	Yhteensä.
Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia.....	282	445	23	750
Vuoden varrella otettuja.....	224	205	46	475
Yhteensä sisäänkirjoitettuja	506	650	69	1,225

Näistä:

Siirtyivät vapaaseen elämään	170	116	36	322
Lähetettiin kotiseudulle	1	7	6	14
Siirrettiin sairaaloihin tai muihin laitoksiin	14	15	10	39
Pakenivat laitoksesta	18	10	—	28
Kuoli	16	35	1	52
Yhteensä eronneita	219	183	53	455
Jäljellä vuoteen 1924	287	467	16	770

Miehistä oli vuoden alkaessa 158 ja sen päättyessä 197 työlaitokseen otettuna.

Vuoden eri kuukausien kesken jakautuivat vastaanotot ja eroamiset seuraavasti:

	Laitoksiin otettuja.	Eronneita.		Laitoksiin otettuja.	Eronneita.
Tammikuu	61	40	Heinäkuu	29	35
Helmikuu	50	31	Elokuu	33	25
Maaliskuu	29	58	Syyskuu.....	41	26
Huhtikuu	15	43	Lokakuu	44	30
Toukokuu	43	61	Marraskuu	45	25
Kesäkuu	41	49	Joulukuu	44	32

Hoidokkien luku eri kuukausina oli:

	Suurin määrä.	Vähin määrä.	Keskimäärä.		Suurin määrä.	Vähin määrä.	Keskimäärä.
Tammikuussa	767	740	753.1	Elokuussa.....	672	649	656.9
Helmikuussa	785	766	775.2	Syyskuussa	690	672	683.8
Maalikuussa	787	749	768.1	Lokakuussa	717	687	698.7
Huhtikuussa	747	708	731.7	Marraskuussa	748	715	730.1
Toukokuussa	708	680	694.6	Joulukuussa.....	769	747	759.2
Kesäkuussa	677	647	657.9	Koko vuonna	727	700	713.2
Heinäkuussa	657	643	649.1				

Ikänsä mukaan laitoksiin otetut ryhmittäytyivät seuraavasti:

Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Alle 20 vuotta ..	12	10	22	60—70 vuotta..	100	123	223
20—30 vuotta....	30	63	93	70—80 » ..	66	153	219
30—40 »	53	56	109	Yli 80 vuotta..	23	55	78
40—50 »	59	41	100	Yhteensä	413	567	980
50—60 »	70	66	136				

Syntymäpaikan mukaan hoidokit jakautuivat siten että hoidokeista 186 oli Helsingissä ja 794 muilla paikkakunnilla syntyneitä. 841:llä oli kotipaikka-oikeus Helsingissä kun taas 139 olivat toiselta paikkakunnalta kotoisin.

Kunnalliskodissa hoidettiin vuoden varrella 69 lasta äiteineen. 38 lasta oli alle 1 vuoden, 29 1—2 vuotta ja 2 2—3 vuotiaita. Äidit olivat 59 tapauksessa naimattomia palvelijattaria, 1 tapauksessa naimaton työläisnainen ja 9 tapauksessa vaimoja tai leskiä.

Hoidokkien elatuspäiviä oli 264,091; näistä tuli kunnalliskodin osalle 212,227 ja työlaitoksen osalle 51,864. Kunnalliskodin ja työlaitoksen kokonaiskustannukset olivat, maanviljelyksestä, sianhoidosta ja pesulaitoksesta aiheutuneita menoja lukuunottamatta, 4,219,303: 38 markkaa. Bruttokustannus hoidokkia kohti päivässä oli 15: 98 markkaa. Jos vähennetään tulot, joita oli 834,107: 24 markkaa, saadaan todelliseksi keskikustannukseksi 12: 82 markkaa. Jos taas otetaan lukuun maanviljelyksen, sianhoidon ja pesulaitoksen sekä tulot että menot saadaan keskikustannukseksi hoidokkia kohti päivässä 11: 46 markkaa vastaten 11: 45 markkaa vuonna 1922. Ruokintaan käytettiin vuoden kuluessa ravintoaneita 1,329,093: 25 markan arvosta, joten ravintokustannus henkilöä ja päivää kohti oli 5: 03 markkaa.

Hoidokkien työ. Kuten edellisinäkin vuosina pidettiin kunnalliskodin hoidokkeja itsekutakin kykynsä mukaisessa sopivassa työssä, osittain työpajoissa ja käsityösaleissa, osittain laitoksen maanviljelyksessä, sikalassa ja pesulaitoksessa.

Kunnalliskodissa oli kertomusvuonna 21 naispuolista hoidokkia, jotka olivat otetut laitokseen korvatakseen työllään kunnalle heille itselleen tai heidän lapsilleen annetun köyhäinhoidon, hyvittänyt kaupungille yhteensä 33,794 markkaa. Työlaitoksessa oli 62 samasta syystä laitokseen otettua miestä hyvittänyt kaupungille 71,148: 50 markkaa.

Lääkärinhoito. Kunnalliskodin lääkäriellä oli vastaanotto kaksi kertaa viikossa. Polikliinisten käyntien luku oli vuonna 1923 1,910, ja ne jakautuivat vuoden eri kuukausien kesken seuraavasti:

Tammikuu	158	Toukokuu	165	Syyskuu	111
Helmikuu	147	Kesäkuu	171	Lokakuu	189
Maaliskuu	144	Heinäkuu	197	Marraskuu	179
Huhtikuu	184	Elokuu	146	Joulukuu	119
					Yhteensä 1,910

Laitoksen poliklinikassa annettiin ylihoitajattaren johdolla joka päivä sairaanhoitoa. Hoidettujen tapausten luku oli vuoden varrella 5,361.

Vuoden kuluessa kuoli 16 miestä, 35 naista ja 1 lapsi eli yhteensä 52 hoidokkia, jotka kuolemansyitä silmälläpitäen jakautuivat seuraavasti:

Sydänvika	13	Keuhkotulehdus	2
Vanhuudenheikkous	13	Vatsahaava	1
Syöpä	5	Keuhkotuberkuloosi	1
Kylmänviha	1	Verenvuoto	1
Tuberkulootinen aivokalvotulehdus	1	Verenvuoto aivoissa	2
Halvaus	12	Yhteensä 52	

Kuolemantapaukset sattuiivat seuraavina kuukausina:

Tammikuu	2	Toukokuu	8	Syyskuu.....	3
Helmikuu	5	Kesäkuu	7	Lokakuu	5
Maaliskuu	4	Heinäkuu	5	Marraskuu.....	4
Huhtikuu	3	Elokuu.....	2	Joulukuu	4
Yhteensä					52

län mukaan jakaantuivat kuolleet seuraavasti:

Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Alle 1 vuoden	—	1	1	65—69 vuotta ..	2	5	7
35—39 vuotta	1	—	1	70—74 » ..	4	9	13
45—49 »	2	—	2	75—79 » ..	4	6	10
50—54 »	1	1	2	80—84 » ..	1	10	11
55—59 »	—	2	2	85—89 » ..	—	1	1
60—64 »	1	1	2	Yhteensä			52
					16	36	52

Pesulaitos. Kunnalliskodin pesulaitoksessa suoritettiin kertomusvuonna omien laitosten pesun lisäksi myöskin Kivelän ja Humaliston sairaalan sekä lastensuojelulautakunnan lastenkotien, palolaitoksen ja yksityisten henkilöiden vaatteiden pesu. Kunnalliskodissa puhdistetut ja mankeloidut vaatteet painoivat 265,674 kiloa (vuonna 1922 249,160 kiloa). Pesulaitoksessa työskenteli, paitsi palkattuja pesijättäriä, myöskin hoidokkeja, joiden päivätoista pesulaitokselta velottiin 10 markkaa päivältä. Tuloja oli 532,318 markkaa, kun taas menot olivat 463,645: 99 markkaa, joten siis nettovoitoksi jäi 68,672: 01 markkaa.

Maanviljelys ja puutarhanhoito. Maanviljelystä harjoitettiin kertomusvuonna samalla tapaa kuin aikaisemmin. Työlaitoksen hoidokkien maanviljelyksessä suorittamista päivätoista velottiin tältä 25 markkaa hevospäivätoista ja 5 markkaa muista päivätoista. Tulot nousivat 140,154: 20 markkaan menojen ollessa 106,545: 21 markkaa. Puhdas tulo oli siis 33,608: 99 markkaa. Sato käsitti 1,582 hl. perunoita, 350 hl. lanttuja, 14,000 kiloa kaalia, 4,000 kiloa heiniä, 4,737 kiloa kauroja sekä ruokalan muiden puutarhatuotteiden tarpeen.

Sianhoito. Sikakanta oli vuoden alussa 466 eläintä ja vuoden päättyessä 468 eläintä. Vuoden varrella myytiin 329 elävää eläintä 297,885 markalla ja 19,859 kiloa sianlihaa 248,834: 50 markalla. Sianlihaa toimitettiin omalle ruokalalle 15,847 kiloa, Kivelän sairaalalle 3,773 kiloa, kulkutautisairaalalle 239 kiloa. Sianruoka saatiin kunnalliskodin omasta ruokalasta, kaupungin sairaaloista, kunnan keskuskeittolasta, lihantarkastusasemalta ja kaupungin puhtaanapitolaitokselta. Sikalasta oli vuonna 1923 menoja 289,448: 85 markkaa ja puhdas voitto oli 257,270: 65 markkaa.

Työvoimana oli osittain palkattuja sianhoitajia, osittain hoidokkeja, joiden päivätoista sikalalta velottiin 5 markkaa päivältä.

Köyhäinhoidon tulot ja menot. Allaolevassa taulussa esitetään tietoja köyhäinhoidon arvioiduista ja todellisista tuloista ja menoista vuonna 1923¹⁾:

¹⁾ Yksityiskohtaiset tiedot ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastossa V. 8. 1923.

	Arvioidut tulot ja menot.			Todelliset tulot ja menot.	Määrä, jolla to- delliset tulot ja menot ylittivät (+) tai alittivat (-) lasketut.	
	Menosäännön mukaan.	Lisämäärä- raha.				
Tulot:						
Tuloja kunnalliskodista	183,325	—	—	171,244	95	— 12,080 05
» työlaitoksesta	275,000	—	—	136,678	38	— 138,321 62
» maanviljelyksestä	149,000	—	—	140,154	20	— 8,845 80
» sianhoidosta	425,000	—	—	546,719	50	+ 121,719 50
» pesulaitoksesta	555,228	—	—	532,318	—	— 22,910 —
Korvausta köyhäin elatuksesta	1,000,000	—	—	1,344,222	40	+ 344,222 40
Luontaisedut	520,080	—	—	526,183	91	+ 6,103 91
Yhteensä Smk	3,107,633	—	—	3,397,521	34	+ 289,888 34
Menot:						
Köyhäinhuoltolautakunta	1,232,310	—	50,887 42	1,210,845	48	— 72,351 94
Köyhäinhoidon kassa- ja tili- laitos	175,120	—	—	163,021	75	— 12,098 25
Kunnalliskoti ja sen yhtey- dessä olevat laitokset (yh- teiset kustannukset)	432,026	—	—	405,717	30	— 26,308 70
Kunnalliskoti	3,553,295	—	—	3,019,394	11	— 533,900 89
Työlaitos	986,420	—	—	794,191	97	— 192,228 03
Maanviljelys	147,460	—	—	106,545	21	— 40,914 79
Sianhoito	310,250	—	—	289,448	85	— 20,801 15
Pesulaitos	480,336	—	—	463,645	99	— 16,690 01
Elänteelleantokustannukset ..	150,000	—	—	59,602	50	— 90,397 50
Sairaanhoidokustannukset	3,369,688	75	—	3,075,805	20	— 293,883 55
Mielisairaiden hoitokustannuk- set	3,230,311	25	250,000	3,480,311	25	— —
Sokeiden ja raajarikkoisten hoito- ja opetuskustannukset	50,000	—	—	35,127	60	— 14,872 40
Lääkkeet	80,000	—	—	65,121	30	— 14,878 70
Suoranaiset avustukset	2,591,823	74	—	2,580,992	96	— 10,830 78
Päiväkotihoidon kustantami- seksi lapsille	130,976	26	—	130,976	26	— —
Matkakulut	15,000	—	—	14,981	15	— 18 85
Hautauskulut	32,200	—	9,932 10	42,132	10	— —
Kansliahuoneiston sisustami- seen	—	—	30,600	30,600	—	— —
Yhteensä Smk	16,967,217	—	341,419 52	15,968,460	98	— 1,340,175 54

Kaupungin 1923 vuoden budjettiin olivat köyhäinhoidon määrärahat merkityt 17,217,217 markan määräisinä, niistä kuitenkin 250,000 markkaa arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti. Siten jäi köyhäinhoidon menoihin 16,967,217 markkaa. Vuoden varrella myönsi kaupunginvaltuusto yllämainituista käyttövaroista 247,702:10 markan suuruisen määrärahan, minkä lisäksi vuoden varrella myönnettiin lisämäärärahoja yhteensä 93,717:42 markkaa. Köyhäinhoidon menot nousivat kaikkiaan 15,968,460:98 markkaan ja jos menojen kokonaismäärästä vähennetään tulot, 3,397,521:34 markkaa, jää jäljelle 12,570,939:64 markkaa, mikä määrä siis osoittaa kunnan todelliset menot köyhäinhoidosta vuonna 1923. Vuonna 1922 todelliset köyhäinhuoltokustannukset olivat 13,769,697:89 markkaa, vuonna 1921 10,999,683:11 markkaa, vuonna 1920 9,531,345:76 markkaa ja vuonna 1919 6,887,571:79 markkaa.

Vuoden 1923 alussa oli perimättömiä saatavia vierailta kunnilta ja yksityishenkilöiltä, jotka oli tuomittu suorittamaan korvausta omaistensa elatuksesta, yhteensä 1,025,592: 33 markkaa, sekä valtiolta eräiden henkilöiden hoidosta, joiden elatus voimassa olevan köyhäinhuoltoasetuksen mukaan on sen asiana, 2,486,737: 18 markkaa. Vuoden 1923 kuluessa tuli ensinmainittuja saatavia lisäksi 780,856: 97 markkaa sekä valtiolta perittäviä 152,220: 03 markkaa, n. s. sotaorvoista. Vuoden varrella perittiin kassaviraston toimesta 3,255,548: 78 markkaa, kun taas köyhäinhuoltoautakunta poisti tileistä 259,483: 66 markkaa, niin että perimättömiä saatavia vuoden päättyessä oli 930,374: 07 markkaa, niistä 54,371: 14 markkaa valtiolta, 775,156: 03 markkaa vierailta kunnilta ja 100,846: 90 markkaa yksityishenkilöiltä.

Perimättömät saatavat vierailta kunnilta jakautuivat läänittäin seuraavasti:

	Smk.		Smk.
Kunnat Uudenm. lään. . .	387,931: 68	Kunnat Mikkelin läänissä	23,706: 60
» Turun ja Porin l.	16,682: 60	» Kuopion »	88,778: 27
» Hämeen lään. . .	93,088: 01	» Waasan »	79,612: 42
» Wiipurin lään. . .	52,115: 20	» Oulun »	33,241: 25
		Yhteensä	775,156: 03

Taulu 1. Köyhäinhuoltoautakunnan sihteeriosaston kirjeenvaihto vuonna 1923.

Laitos tai viranomainen, jolta saapui tai jolle lähetettiin kirjelmää.	Saapuneita kirjelmää, jotka koskivat						Lähetettyjä kirjelmää, jotka koskivat					
	Hel-singin kaupungille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Toiselle kunnalle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Yksityisille elatusvelvoille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Valtiolle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Muita asioita.	Yhteensä.	Hel-singin kaupungille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Toiselle kunnalle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Yksityisille elatusvelvoille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Valtiolle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Muita asioita.	Yhteensä.
Köyhäinhuoltoautakunta ja kunnan lautakunnat . .	771	360	—	—	—	1,131	246	637	—	—	—	883
Yksityiset henkilöt, yhtymät tai laitokset	350	31	8	8	3	400	144	17	13	2	37	213
Pastorinvirastot	44	316	15	10	—	385	42	323	15	13	—	393
Poliisilaitokset	25	223	9	6	—	263	24	221	9	6	—	260
Kruununnimismiehet	3	9	—	1	—	13	1	9	—	1	—	11
Henki- tai kihlakunnan-kirjurit	24	593	2	4	—	623	29	617	2	2	—	650
Maaherra	133	209	196	40	—	578	80	319	232	40	—	671
Korkein hallinto-oikeus . .	5	49	13	—	—	67	14	31	13	—	—	58
Kaupunginvaltuusto	—	—	—	—	18	18	—	—	—	—	16	16
Rahatoimikamari	—	—	—	—	62	62	—	—	—	—	50	50
Muut viranomaiset	—	—	—	—	38	38	—	—	—	—	58	58
Yhteensä	1,355	1,790	243	69	121	3,578	580	2,174	284	64	161	3,263

	Henkilöitä, jotka on lähetetty					Varattomuudentodistuksia annettu								Myönnetty suoranaisia avustuksia ja elätteleentomaksuja.	Tehtyjä hakemuksia.	Evätyttä hakemuksia.	Muita asioita.	Käsiteltyjä asioita yhteensä.				
	Kunnalliskotiin ja työlaitokseen.	Eri päiväkoteihin.	Valtion sairaaloihin.	Kaupungin sairaaloihin.	Yksityisiin sairaaloihin.	Yhteensä.	Jaettu lääkkeitä.	Jaettu sairasparselleja.	Kustannettu hautauksia.	Maksutonta lääkärihoitoa varten.	Oikeusapua varten.	Verojen mak-suun.	Passia varten.						Eläkettä varten.	Parantolaan pääsemiseksi.	Koulunkäyntiä varten.	Muihin tarkoituksiin.
Kanslia Vallilassa.																						
Tammikuu	3	21	7	11	—	42	46	3	41	5	—	1	1	—	9	—	—	676	144	43	41	1,052
Helmikuu	3	23	5	14	—	45	45	6	41	6	—	—	1	—	—	2	—	710	151	30	34	1,074
Maaliskuu	—	6	4	27	—	37	43	3	36	5	7	—	—	—	—	—	—	607	151	43	42	978
Huhtikuu	—	5	1	21	1	28	43	—	40	7	17	—	—	2	—	—	—	486	366	37	41	1,073
Toukokuu	4	2	7	21	2	36	48	1	35	8	19	—	—	—	—	—	—	400	189	39	53	779
Kesäkuu	7	16	4	31	2	60	50	2	30	2	3	1	—	—	—	—	—	379	110	38	50	731
Heinäkuu	1	30	—	13	—	44	29	1	33	2	—	—	—	—	—	—	—	333	82	53	68	647
Elokuu	4	13	4	19	—	40	38	1	31	4	—	—	—	—	2	—	—	322	96	45	80	666
Syyskuu	4	32	4	22	1	63	52	2	35	5	4	—	—	—	—	—	—	372	134	47	113	844
Lokakuu	11	25	6	21	1	64	40	2	14	6	1	—	—	—	—	—	—	446	124	44	98	846
Marraskuu	8	9	2	14	1	34	39	1	29	4	2	1	—	—	—	—	—	477	131	47	83	849
Joulukuu	4	24	3	27	1	59	51	—	42	4	—	—	—	—	—	—	—	626	123	74	66	1,048
Yhteensä	49	206	47	241	9	552	524	14	397	58	53	3	4	3	21	37	—	5,834	1,751	540	769	10,587
Kaikkiaan	455	563	439	2,260	80	3,797	2,476	35	866	320	332	52	46	45	49	214	—	27,125	9,532	2,517	4,404	51,989

VII. Kaupunginkirjasto.

Kaupunginkirjaston hallituksen kertomus vuodelta 1923¹⁾ oli seuraavansisältöinen:

Hallituksen kokoonpano. Hallitukseen kuuluivat professori A. Wallensköld puheenjohtajana, professori V. Voionmaa varapuheenjohtajana, filosofiantohotori A. H. Bergholm, professori H. Bergroth ja toimittaja E. Heinivaara.

Henkilökunta. Vuoden alussa perustettuun uuden avustavan kirjastonhoitajan virkaan, jonka haltijalla kirjaston hallituksen määräyksen mukaisesti tuli olla hyvä kirjastokokemus, laaja kirjallisuustuntemus, tyydyttävä kotimaisten kielten taito sekä akateeminen oppiarvo, valittiin tammikuun 30 p:nä Turun kaupungin kirjaston assistentti filosofiankandidaatti A. Cronwall. Neiti Cronwall astui virkaan maaliskuun 1 p:nä, mutta erosi kesäkuun 31 p:nä tultuaan valituksi Turun kaupungin kirjaston varakirjastonhoitajaksi. Hänen sijalleen tuli Porvoon kaupungin kirjaston hoitaja, lehtori G. A. Dahl, joka jo toukokuun 28 p:nä oli nimitetty virkaan. Filosofiankandidaatti T. Gripenbergin erottua avoimeksi joutuneeseen pääkirjaston opintosalin ylempää palkkaluokkaa olevaan amanuenssivirkaan otettiin tammikuun 12 p:nä Kallion haarakirjaston alemman palkkaluokan amanuenssi M. Koskimies (Forsman), jonka entisen viran haltijaksi nimitettiin maaliskuun 10 p:nä ylimääräinen apulainen rouva S. Siven. Kallion haarakirjaston ylemmän palkkaluokan amanuenssi A. Roschier kuoli joulukuun 27 p:nä.

Olosuhteet erittäinkin pääkirjastossa olivat melkoisten muutosten alaisia. Lisärakennustyö, joka keskeytyksin ja melko hitaasti edistyen on jatkunut vuoden 1922 kesäkuusta alkaen, oli vuoden vaihteessa sikäli valmistunut, että vain lasten ja nuorison lainaussalin sekä lukusalin puhdistus- ja sisustustyöt olivat suorittamatta. Rakennustöiden ja kirjavaraston siirron vuoksi olivat eräät pääkirjaston osastot jonkun aikaa suljettuina. Lokakuun lopulla ja marraskuun alussa järjestettiin suurin osa lainausosaston ruotsalaista ja ulkomaista kirjallisuutta »avoimille hyllyille», joten yleisö sai vapaan pääsyn kirjahyllyjen ääreen. Tämän uudistuksen toteuttamiseksi jaettiin vuoden kuluessa kirjavarasto, joka aikaisemmin oli ollut järjestettynä 10 kirjallisuusosastoon, lukuisiin aineryhmiin — kaikkiaan niitä oli 135 — ja kirjat varustettiin erityisillä järjestysmerkeillä. Vuoden lopulla olivat »avohylly»-järjestelyä koskevat valmistelutyöt suoritettut loppuun pääkirjaston suomalaisella lainausosastolla, mutta uudistuksen toimeenpaneminen siirtyi uudenvuoden alkuun. Myöskin lasten ja nuorison lainausosastolla oli esityöt saatu suurelta osalta val-

¹⁾ Kertomukseen liittyvät taulukkotiedot lainausliikkeestä sekä käynneistä luku-
saleissa ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1924.

miiksi. — Täydellinen sanakirjaluettelo tekijä-, nimike- ja asiakortteineen Kallion haarakirjaston suomenkielisistä kirjoista valmistui vuoden kuluessa ja asetettiin yleisön käytettäväksi.

Kordelinin rahaston hallitus päätti vuosikokouksessaan tilata taiteilijoilta E. Snellmanilta ja O. Paatelalta Kallion haarakirjaston talon freskomaalausluonnokset ja myönsi tarkoitukseen 30,000 markkaa. Amanuenssi I. Hellström lahjoitti pääkirjaston yleiseen lukusaliin Runebergin ja Topeliuksen rintakuvat. Kallion haarakirjaston lasten lukusaliin antoi avustava kirjastonhoitaja G. A. Dahl lahjana kenraali v. Döbelniä esittävän etsauksen.

Teollisuusseutujen evankelioimisessa toimeenpani kirjaston hallituksen luvalla kevätlukukaudella satu-iltoja lapsille Kallion haarakirjastossa.

Lainausliike. Lainaaminen oli vilkasta, vaikka pääkirjaston uudestirakentaminen tuotti haittaa toiminnalle; kuitenkin melkoista vähemmän kuin lähinnä edellisenä vuonna. Kallion haarakirjastossa väheni kirjallisuuden lainaus, mutta tätä on pidettävä luonnollisena vastavaikutuksena sen erikoisen suuren lisääntymisen jälkeen, joka siellä on ollut havaittavissa monen edellisen vuoden kuluessa.

Pääkirjaston lainausosastot pidettiin yleisölle avoimina 344 päivää lukuunottamatta ruotsalaisen ja ulkomaisen kirjallisuuden osastoa, joka oli 17 päivää suljettuna (lokak. 22 p:stä—marrask. 7 p:ään). Kallion haarakirjastossa oli lainausosasto niinkään avoimena 344 päivää, Töölön haarakirjastossa 303 ja Hermannin haarakirjastossa 299 päivää. Vuonna 1922 oli lainauspäivien lukumäärä pääkirjastossa 287, Kallion haarakirjastossa 342 sekä Töölön ja Hermannin haarakirjastossa 303.

Kirjalainojen määrä vuosina 1923 ja 1922 oli seuraava:

	1923.	1922.
Pääkirjastossa	340,168	314,532
Kallion haarakirjastossa	196,427	213,453
Töölön »	29,570	29,504
Hermannin »	27,501	25,454
	Yhteensä 593,666	582,943

Lainain keskimäärä lainauspäivää kohti oli pääkirjastossa 989 (1,096 v. 1922), Kallion haarakirjastossa 571 (624 v. 1922), Töölön haarakirjastossa 97 (97 v. 1922) ja Hermannin haarakirjastossa 92 (84 v. 1922) eli yhteensä 1,749 (1,901 v. 1922). Suurin määrä päivässä annettuja kirjainoja oli 3,840.

Aikuisille sekä lapsille ja nuorisolle annettujen kirjalainojen välinen suhde käy selville seuraavasta taulusta:

	Kirjalainoja aikuisille.		Kirjalainoja lapsille.		Yhteensä.	
	Luku.	0/0.	Luku.	0/0.		
Pääkirjasto	228,548	67.2	111,620	32.8	340,168	
Kallion haarakirjasto	107,093	54.5	89,334	45.5	196,427	
Töölön »	14,309	48.4	15,261	51.6	29,570	
Hermannin »	10,756	39.1	16,745	60.9	27,501	
	Yhteensä	360,706	60.8	232,960	39.2	593,666

Vuonna 1922 oli aikuisille annettujen kirjalainojen prosenttiluku 58.6. Aikuisten ottamat kirjallainat lisääntyivät siis huomattavasti, kun taas lapsille ja nuorisolle annetut lainat jonkun verran vähentyivät.

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaisee seuraava taulu:

	Suomenkielinen kirjallisuus.		Skandinaavinen kirjallisuus.		Saksan-, ranskan- ja englanninkiel. kirjallisuus.		Yhteensä.
	Absoluutt. luku.	0/0.	Absoluutt. luku.	0/0.	Absoluutt. luku.	0/0.	
Pääkirjasto	149,763	44.0	182,777	53.7	7,628	2.3	340,168
Kallion haarakirjasto	156,722	79.8	39,705	20.2	—	—	196,427
Töölön »	16,697	56.5	12,873	43.5	—	—	29,570
Hermannin »	17,333	63.0	10,168	37.0	—	—	27,501
Yhteensä	340,515	57.4	245,523	41.3	7,628	1.3	593,666

Verrattaessa näitä tietoja vuonna 1922 vallinneeseen suhteeseen, jolloin kaikilla lainausosastoilla lainaksi annettujen suomenkielisten kirjain prosenttiluku oli 58.2, skandinaavisten 40.6 ja muunkielisten 1.2, käy selville, että eri kieliryhmistä annettujen kirjalainojen välinen suhde on vähäisessä määrin muuttunut skandinaavisen kirjallisuuden lainauksen eduksi.

Kertomus- ja romaanikirjallisuuden sekä muun kirjallisuuden lainauksen välistä suhdetta valaisee seuraava taulu, jossa myös on otettu huomioon vanhemmille ja nuoremmille henkilöille annettujen lainain välinen ero.

	Kirjalainoja aikuisille.				Kirjalainoja lapsille ja nuorisolle.				Kaikki kirjallainat.			
	Romaanikirjallisuus.		Muu kirjallisuus.		Kertomuskirjallisuus.		Muu kirjallisuus.		Romaani- ja kertomuskirjallisuus.		Muu kirjallisuus.	
	Luku.	0/0.	Luku.	0/0.	Luku.	0/0.	Luku.	0/0.	Luku.	0/0.	Luku.	0/0.
Pääkirjasto	151,607	66.3	76,941	33.7	78,816	70.6	32,804	29.4	230,423	67.7	109,745	32.3
Kallion haarakirjasto	71,406	66.7	35,687	33.3	67,017	75.0	22,317	25.0	138,423	70.5	58,004	29.5
Töölön haarakirjasto	10,891	76.1	3,418	23.9	12,514	82.0	2,747	18.0	23,405	79.2	6,165	20.8
Hermannin haarakirjasto	7,635	71.0	3,121	29.0	13,378	79.9	3,367	20.1	21,013	76.4	6,488	23.6
Yhteensä	241,539	67.0	119,167	33.0	171,725	73.7	61,235	26.3	413,264	69.6	180,402	30.4

Verrattaessa näitä tietoja vuonna 1922 vallinneeseen suhteeseen, jolloin kaikkiaan 69.8 % kirjallainoista oli romaanikirjallisuutta ja 30.2 % tietokirjallisuutta, käy selville, että tietokirjallisuuden lainaus on, vaikkapa vain vähäisessä määrin, lisääntynyt. Lisäys on havaittavissa varsinkin lapsille ja nuorisolle annetun kirjallisuuden lainauksessa: 26.3 % tietokirjallisuutta (25.1 % v. 1922).

Kirjavaraston eri osastoilta lainattujen niteiden luku pääkirjastossa ja haarakirjastoissa käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Pääkirjasto.	Kallion haarakirjasto.	Töölön haarakirjasto.	Hermannin haarakirjasto.	Yhteensä.	%.
I. Uskontoa	3,126	843	57	99	4,125	0.7
II. Historiaa ja elämäkertoja	28,800	16,651	1,995	1,967	49,413	8.3
III. Maantietoa, matka- ja kansanelämäkuvauksia	17,213	10,831	1,395	1,224	30,663	5.2
IV. Romaaneja, kertomuksia ja satuja	230,423	138,423	23,405	21,013	413,264	69.6
V. Runoja, näytelmiä, kirjallisuuden, tieteen- ja taiteenhistoriaa	21,062	12,329	1,385	1,633	36,409	6.1
VI. Terveys- ja laskento-oppia, luonnontiedettä, tähtitiedettä, matematiikkaa ja teknologiaa	16,796	8,279	598	727	26,400	4.5
VII. Oikeus- ja valtiotiedettä, yhteiskunnallisia kysymyksiä ja taloutta	5,875	2,312	115	205	8,507	1.4
VIII. Kielitiedettä	3,748	1,083	127	129	5,087	0.9
IX. Filosofaa, siveysoppia, kasvatusta, urheilua ja muita sekalaisia aineita	13,125	5,676	493	504	19,798	3.3
Yhteensä	340,168	196,427	29,570	27,501	593,666	100.0

Vertailu vuoden 1922 tilastoon osoittaa, että kirjallisuusosastoilta I, III, VI ja VIII annetut lainat ovat suhteellisesti lisääntyneet, jota vastoin osastoilta II, IV ja V annetut lainat ovat suhteellisesti vähentyneet, mutta VII ja IX osastoon kuuluvien kirjalainojen prosenttiluku on pysynyt muuttumattomana.

Kirjakokoelmia annettiin lainaksi Bengtsärin kasvatuslaitokseen, Fylgian lomakotiin sekä Finnsin, Malmin ja Järvenpään kesäsiirtoloihin.

Vuoden kuluessa annetuista lainoista on 162 palauttamatta; näistä on 115 lainattu pääkirjastosta, 39 Kallion haarakirjastosta, 7 Töölön ja 1 Hermannin haarakirjastosta.

Vuosina 1912—23 on 81,612 henkilöä kirjoittautunut lainaajaksi kirjastoon; näistä 5,689 viimeksi mainittuna vuonna. Lainausoikeuttaan on vuonna 1923 käyttänyt 25,476. Seuraava taulu esittää lainaajia koskevia tietoja:

	Miehiä.			Naisia.			Lapsia ja nuoria.			Kaikkien kaikkiaan.
	Ruuhil- lis-työn- tekij.	Muita.	Yhteensä.	Ruuhil- lis-työn- tekij.	Muita.	Yhteensä.	Pojkia.	Tyttöjä.	Yhteensä.	
<i>Suomenkielisiä lainaajia.</i>										
Pääkirjasto	1,569	1,088	2,657	1,138	1,176	2,314	1,284	538	1,822	6,793
Kallion haarakirjasto ..	1,275	522	1,797	1,030	634	1,664	1,253	837	2,090	5,551
Töölön » ..	112	52	164	103	72	175	226	115	341	680
Hermannin » ..	136	15	151	90	21	111	232	127	359	621
Yhteensä	3,092	1,677	4,769	2,361	1,903	4,264	2,995	1,617	4,612	13,645
<i>Ruotsinkielisiä lainaajia.</i>										
Pääkirjasto	1,476	1,980	3,456	1,363	2,890	4,253	1,065	688	1,753	9,462
Kallion haarakirjasto ..	252	221	473	203	304	507	307	201	508	1,488
Töölön » ..	83	48	131	60	86	146	133	110	243	520
Hermannin » ..	63	20	83	57	27	84	98	96	194	361
Yhteensä	1,874	2,269	4,143	1,683	3,307	4,990	1,603	1,095	2,698	11,831
<i>Kaikkiaan lainaajia.</i>										
Pääkirjasto	3,045	3,068	6,113	2,501	4,066	6,567	2,349	1,226	3,575	16,255
Kallion haarakirjasto ..	1,527	743	2,270	1,233	938	2,171	1,560	1,038	2,598	7,039
Töölön » ..	195	100	295	163	158	321	359	225	584	1,200
Hermannin » ..	199	35	234	147	48	195	330	223	553	982
Yhteensä	4,966	3,946	8,912	4,044	5,210	9,254	4,598	2,712	7,310	25,476

Vanhempien lainaajien luku lisääntyi vuoden kuluessa, jota vastoin nuorempien lainaajien luku hiukan vähentyi. Pääasiallisesti suomenkielistä kirjallisuutta lainanneiden ja enimmäkseen ruotsalaista ja ulkomaista kirjallisuutta lainanneiden henkilöiden välinen suhde pysyi melkein ennallaan. Niiden lainaajien lukumäärä, jotka eivät ole ruumiillisen työn tekijöitä, lisääntyi huomattavasti.

Lainausääntöihin tehtiin vuoden alussa sellainen muutos, että lainaamisoikeuden saamiseen vaadittava vakuus täysi-ikäiseltä henkilöltä, joka ei suorita kaupungille veroa, korotettiin 10:stä 20:een markkaan.

Lukusalit. Pääkirjaston lukusalit olivat kaikki, lukuunottamatta lasten lukusalia, rakennustöiden takia suljettuina pitemmän tai lyhyemmän ajan. Opintosali oli avoinna 338, yleinen lukusali 269, sanomalehtisali 317 ja lasten lukusali 344 päivää. Sanomalehdet, jotka aikaisemmin olivat yleisön luettavina kahdessa eri huoneessa, toisessa suomen-, toisessa ruotsinkieliset lehdet, olivat esillä samassa yhteisessä lukusalissa, jonne johtaa eri käytävä kadulta.

Kallion haarakirjaston aikuisten lukusali oli avoinna 355, sanomalehtisali 356 ja lasten lukusali 342 päivää. Töölön haarakirjaston lukuhuone oli yleisölle avoinna 356 ja Hermannin haarakirjaston 351 päivää. Kaupungin eteläosaan sijoitettu lukuhuoneisto, joka kesäkuun alussa muutettiin Tehtaankadun 36:sta Perämiehenkadun 15:een, oli vuoden kuluessa avoinna 351 päivää.

Lukusalikäynnit, jotka ovat, kuten edellisinäkin vuosina, lasketut ainoastaan pääkirjastossa ja Kallion haarakirjastossa, käyvät selville seuraavasta:

<i>Pääkirjasto.</i>		<i>Kallion haarakirjasto.</i>	
Opintosali	13,827	Aikuisten lukusali	37,147
Yleinen lukusali	30,153	Lasten »	80,979
Lasten »	13,192	Sanomalehtisali	134,502
Sanomalehtihuoneet	211,692		
	<u>Yhteensä 268,864</u>		<u>Yhteensä 252,628</u>

Edellisenä vuonna oli lukusalikäyntejä kaikkiaan pääkirjastossa 304,421 ja Kallion haarakirjastossa 243,153.

Lukusalikäyntien päivittäinen keskimäärä oli pääkirjastossa 859, oltuaan 1,173 vuonna 1922 ja Kallion haarakirjastossa 720, oltuaan 696 vuonna 1922.

Töölön ja Hermannin haarakirjastojen lukuhuoneissa, joissa käynnit on osan vuotta merkitty muistiin, voidaan päivittäisten lukusalikäyntien keskimäärä arvioida ensinmainitussa haarakirjastossa noin 190 ja viimeainitussa noin 110.

Pääkirjaston lukusaleissa ja sanomalehtihuoneissa oli yleisön käytettävänä 200 aikakauslehteä (251 kpl.) ja 65 sanomalehteä (85 kpl.), Kallion haarakirjastossa 76 aikakauslehteä (99 kpl.) ja 33 sanomalehteä (43 kpl.), Töölön haarakirjastossa 31 aikakauslehteä (32 kpl.) ja 16 sanomalehteä (19 kpl.), Hermannin haarakirjastossa 25 aikakauslehteä (1 kpl. kutakin) ja 15 sanomalehteä (16 kpl.) sekä Tehtaankadun — myöhemmin Perämiehenkadun — lukuhuoneistossa 30 aikakauslehteä (31 kpl.) ja 16 sanomalehteä (21 kpl.).

Kirjavarasto käsitti tammikuun 1 p:nä 1923 109,114 nidettä. Vuoden varrella poistettiin luetteloista 3,886 ja hankittiin 9,922 uutta nidettä, niin että kirjavarasto joulukuun 31 p:nä käsitti 115,150 nidettä. Lisäys, 6,036 nidosta, on suurempi kuin lähinnä edellisenä vuonna, jolloin se oli 5,515 nidettä.

Kirjalahjoja ovat kirjastolle antaneet seuraavat henkilöt ja yhtiöt: kirjailija W. Bartlett, rouva M. Bodéchon, rouva G. Collan, avustava kirjaston-

hoitaja G. Dahl, kirjansitoja O. Granbohm, haarakirjastonhoitaja E. Grönroos, professori J. Hagelstam, professori Y. Hirn, filosofiantohtori F. Hjelmqvist, neiti E. Inberg, herra F. Kesseldorff, amanuessi M. Koskimies, amanuessi E. Kytömaa, neiti K. Kytömaa, filosofiantohtori F. Lindström, kaupungin-insinööri A. Linnavuori, kustannusosakeyhtiö Otava, Puolan tšekäläinen lähetystö, »Pro jure nationum»-yhdistys Suomessa, rehtori J. Pählman (opetusministeriön kautta), Ranskan Helsingissä oleva ministeri A. Ribot, amanuessi A. Roschier, herra M. Rooth, amanuessi E. Salovius, rouva J. Schoultz, Töölön sokeritehdas o. y., rouva M. Welle, neiti E. Wolanen, Ranskan Helsingissä oleva meriattasea P. d'Ythurbide sekä Suomen Berlinissä oleva sanomalehtiattasea J. Öhquist.

Kirjasto sai myöskin korvauksetta vastaanottaa julkaisuja, joita olivat toimittaneet Aarhusin valtionkirjasto, Deichmanin kirjasto Kristianiassa, »Finlandia» o. y. kansainvälistä matkailijaliikennettä varten, Helsingin kaupungin tilastokonttori, Helsingin säästöpankki, Hydrografinen toimisto, Kauppa- ja teollisuushallitus, Keskinäinen henkivakuutusyhtiö Suomi, Osuusliike Elanto, Pelastusarmeija, Postihallitus, Postisäästöpankkihallitus, Ruotsalainen kirjallisuudenseura, Societas pro fauna et flora fennica, Suomen pankki, Suomen puuhiomoyhdistys, Tampereen kaupungin rahatoimikamari, Tukholman työläiskirjasto, Turun kaupungin rahatoimikamari, Turun suomalainen yliopisto, Valtioneuvoston julkaisuvarasto, Viipurin kaupunginkirjasto sekä seuraavien aikakaus- ja sanomalehtien toimitukset: »Agros», »Autuus pakanoille», »Barnens missionstidning», »Den lilla djurvännan», »Der neue kurs», »Die Freiwirtschaft», »Finlands sjöfart — Suomen merenkulku», »Finnish export-journal», »Hufvudstadsbladet», »Kirja», »Kirjatyö», »Kurikka», »Labor», »Lasten lähetyslehti», »Missionstidning för Finland», »Mondo», »Nuorison ystävä», »Pieni eläinystävä», »Sanomia armosta», »Sosiaalinen aikakauskirja», »Suomen lähetysseurien», »Teollisuuslehti», »Tuulispää» ja »Ungdomsvännan».

Painosta julkaistiin vuonna 1922 kirjastoon hankitun suomenkielisen kirjallisuuden luettelo, vastaava ruotsalaisen ja ulkomaisen kirjallisuuden luettelo sekä kertomus kirjaston toiminnasta vuonna 1922.

Tulot. 34,458 tapauksessa velvoitettiin lainanottaja suorittamaan sakkoja, joita kertyi kaikkiaan 22,781: 40 markkaa. 2,678 suomenkielistä luetteloa myytiin yhteensä 3,089: 55 markasta, 2,284 ruotsinkielistä luetteloa 2,347: 35 markasta ja 5 vieraskielisen kirjallisuuden luetteloa 50 pennistä, ja kuoleutuneista väkijäsenistä kertyi 3,278 markkaa. Vanhojen sanomalehtien y. m. myynnistä kertyi 3,987: 64 markkaa. Tuloja oli kaikkiaan 35,484: 44 markkaa.

Kadonneitten ja vahingoittuneiden kirjain korvausrahoja kertyi 3,843: 23 markkaa. Näillä varoilla ostettiin kirjallisuutta 3,785: 15 markan arvosta.

*Menot*¹⁾. Kirjaston menot ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä, johon myös on otettu laitokselle myönnetyt määrärahat.

¹⁾ Tähän laskelmaan eivät sisälly kirjastorakennusten laajentamisesta, kunnossapidosta ja palovakuutuksesta aiheutuneet kulut.

	Määrärahat, Smk.	Menot, Smk.
Palkat ja palkkiot	1,039,980: —	991,320: —
Kirjallisuus	210,000: —	209,991: 16
Sitomis- ja painatuskulut	161,998: 80	161,998: 80
Kalusto	40,000: —	40,000: —
Vuokrat	29,000: —	27,960: —
Lämmitys ja valaistus	143,500: —	136,313: 86
Puhtaanapito ja vedenkulutus	12,540: —	12,488: 04
Erinäisiä menoja	19,984: 75	19,984: 75
	<hr/>	<hr/>
Yhteensä	1,657,003: 55	1,600,056: 61

VIII. Rakennustarkastuskonttori.

Rakennustarkastajan maistraatille vuodelta 1923 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Vuonna 1923 toimitettiin 2,236 kirjoihin rekisteröityä tarkastusta, laadittiin 462 kirjettä ja kirjelmää sekä tarkastettiin 96 rakennusarviota ja 274 rakennuspiirustusta. Tarkastuksen alaisten rakennuspaikkain luku oli 668, niistä vuoden varrella tulleita uutisrakennuksia 145, lisärakennuksia 30, päällisrakennuksia 9 ja rakennuksen- ja tulisijanmuutoksia 100. Vuodesta 1922 oli tarkastamatta 384 rakennuspaikkaa. Kertomusvuonna syntyneiden uutisrakennusten kuutiosisällys oli 1,304,081.1 m³, lisärakennusten 120,547.8 m³ ja päällisrakennusten 10,297.0 m³ eli yhteensä vuonna 1923 tulleita 1,434,925.9 m³. Vuonna 1923 tarkastettujen uutisrakennusten kuutiosisällys oli 214,996.0 m³. Vuoden varrella tarkastettuja rakennuksia oli 68 ja niissä oli 1,313 asuinhuonetta, 395 keittiötä, 262 kylpyhuonetta ja 894 tulisijaa näin jaettuina:

Huoneita huoneistoa kohti.	Huoneistoja.	Huoneita.	Huoneita huoneistoa kohti.	Huoneistoja.	Huoneita.
1	108	108	4	36	144
2	147	294	5	65	325
3	65	195	Useampia kuin 5	95	642
				Yhteensä	516 1,708

Vuoden 1922 vastaaviin lukuihin verrattuna lisääntyi uutisrakennusten luku 66:lla, kun sitävastoin rakennuksen- ja tulisijanmuutosten luku vähentyi 21:llä. Tarkastuksen alaisena oli 216 rakennuspaikkaa enemmän kuin vuonna 1922. Syntyneiden rakennusyritysten kuutio osoitti suunnatonta nousua, joka oli 1,163,655.9 m³. Jos verrataan uusien asuinhuoneiden ja keittiöiden lukua vuoden 1922 vastaaviin lukuihin, voidaan todeta huomattava lasku, joka osoittaa, että vuonna 1923 suunniteltiin useampia liiketaloja ja vähemmän asuntotaloja kuin edellisenä vuonna. Viimemainittu seikka, samoin kuin keskuslämmityksen lisääntynyt käyttö, selittää syntyneiden tulisijojen vähäisen lukumäärän vuoteen 1922 verrattuna.

Sittenkun rakennustarkastus vuoden varrella oli anonut ja saanutkin lisättyä työvoimaa, on valvonta voitu toimittaa tehokkaammin, joka käy ilmi siitäkin, että vuoden varrella on tehty 2,236 tarkastusta vuoden 1922 790 tarkastusta vastaan.

Lisätty valvonta on osoittautunut sängen tärkeäksi, koska rakentava yleisö käyttää yksinkertaisinta ja halvinta rakennustapaa ja koettaa usein

kiertää asetuksia ja piirustuksia rakennusten kestävyiden uhalla. Sentähden onkin tarkastus usean kerran katsonut olevansa pakoitettu keskeyttämään rakennusyriityksen, pakottaakseen siten niskoittelevia noudattamaan annettuja määräyksiä. Kertomusvuonna muurattiin monta taloa kylmänä vuodenaikana aiheuttaen sen kautta tarkastukselle paljon työtä ja monta vaikeaa selkkausta, jotka viimeksimainitut kuitenkin kaikki sovittiin.

IX. Majoituslautakunta.

Majoituslautakunnan kertomus vuodelta 1923 oli seuraavansisältöinen:

Majoituslautakuntaan kuuluivat vuonna 1923 eversti M. af Enehjelm puheenjohtajana, pankinjohtaja C. J. Wegelius varapuheenjohtajana, nimityöntekijä K. Järvinen jäsenenä sekä everstiluutnantti V. Holopainen ja työmies H. Nevander varajäseninä. Lautakunnan kokouksissa, joita vuoden varrella oli neljä, toimi pöytäkirjurina laamanni E. Lindroos, puheenjohtajan joka kerta erikseen kehoittamana.

Allaolevista numeroista käy selville sekä myönnetty määrärahat että todelliset menot majoituksesta vuonna 1923:

	Määrärahat menosäännön mukaan, Smk.	Menot kirjo- jen mukaan, Smk.
Lautakunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkio	3,800: —	3,320: —
Kansliamenot	7,000: —	5,785: 25
Yleiset majoitusmenot	300,000: —	—
	<hr/>	<hr/>
Yhteensä	310,800: —	9,105: 25

Vuoden varrella ei majoituslautakunta välittänyt sotaväenmajoitusta.

Sotaväenmajoituksesta kesäkuun 30 p:nä 1919 annetun lain 54 §:n mukaan on majoituslautakunta määrätyn ajan kuluessa puolivuositain laatinut ja majoitusasiamiehelle lähettänyt erikohtaislaskun kunnan tämän lain perusteella puolen vuoden aikana suorittamista menoista, jonka ohella tammikuun kuluessa saman lain 38 §:n 2 kohdan mukaan kaupunginvaltuustolle on lähetetty seikkaperäinen yhdistelmä lautakunnan menoista edellisenä vuonna. Elokuun 24 p:nä saapui lautakunnalle rahatoimikonttorin saman kuukauden 21:ntenä päivätty kirjelmä, jossa ilmoitettiin rahatoimikonttorin valtiolaitokselta kantaneen korvausta sotilasmajoituksesta ja sen yhteydessä olevista kustannuksista vuodelta 1922 yhteensä 8,939:72 markkaa, siitä 4,300:60 markkaa edelliseltä ja 4,639:12 markkaa jälkimmäiseltä vuosipuoliskolta.

Lautakunnan hallussa yhä edelleen olevasta irtaimesta omaisuudesta säilytetään osa lautakunnan virkahuoneistossa, Sofiankadun 1:ssä, sekä osa ullakkokomerossa talossa n:o 2 Pohj. Makasiinikadulla. Aikaisemmin lautakunnan hallussa ollut muu irtaimisto luovutettiin vuonna 1920 kaupungin varastopihalle.

Vuoden varrella saapui lautakunnalle seuraava määrä kirjeitä ja lähetteitä: kaupunginvaltuustolta 3, rahatoimikamarilta 15, rahatoimikonttorilta 4 sekä muilta viranomaisilta 1, eli yhteensä 23 kirjelmää. Lähtevien kirjelmien luku oli 57.

Syyskuun 7 p:nä lähetettiin rahatoimikamarille lautakunnan vuoden 1924 meno- ja tulosääntöehdotus.

X. Holhouslautakunta.

Holhouslautakunnan kertomus vuodelta 1923 oli seuraava:

1922 vuoden päättyessä oli filosofianmaisteri N. Lahtinen vuorossa erota lautakunnasta, mutta koska kaupunginvaltuusto joulukuun 13 p:nä samana vuonna pitämässään kokouksessa valitsi hänet edelleen nelivuotiskautena 1923—26 olemaan jäsenenä lautakunnassa kuului siihen siis vuonna 1923 hän sekä edelliseltä vuodelta jäljellä olevat puheenjohtaja esittelijäsihteeri J. A. Nordman sekä jäsenet hallintoneuvos A. Rikberg ja varatuomari G. Norrmén. Lautakunnan sihteerinä on edelleen toiminut esittelijäneuvos I. Groundstroem.

Lautakunta kokoontui kerran viikossa, paitsi kesä-, heinä- ja elokuussa, jolloin kokouksia on ollut ainoastaan joka kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena perjantaina. Näin ollen on kokouksia ollut 44.

Lautakunnan holhouskirjan kappaleeseen oli 1923 vuoden alussa merkittynä yhteensä 671 holhoustointa, joista 369 perustui määräykseen ja 302 oli lainmäärämiä holhoustoimia sekä 123 uskotunmiehentoimia. Raastuvan-oikeudessa pidetystä holhouskirjasta on vuoden kuluessa lautakunnan kirjaan merkitty 1922 vuoden jälkimmäisellä puoliskolla ja 1923 vuoden edellisellä puoliskolla lisäksi tulleita holhous- ja uskotunmiehentoimia yhteensä 141. Niistä 935 holhous- ja uskotunmiehentoimesta, jotka vuonna 1923 ovat olleet holhouskirjaan merkittynä, on kuitenkin erinäisistä syistä vuoden varrella poistettu 117. Tämän johdosta oli lautakunnan holhouskirjan kappaleessa 1923 vuoden päättyessä kaikkiaan 818 holhousta ja uskotunmiehentointa, näistä oli 685 holhousta, joista 368 perustui määräykseen, 317 oli lainmäärämiä sekä 133 uskotunmiehentointa.

Vuoden varrella on lautakunta saanut kaupungin ruotsalaisten, suomalaisten ja saksalaisten evankelis-luterilaisten seurakuntain kirkkoherranvirastoilta vastaanottaa säädetyt luettelot sellaisista 1922 vuoden jälki- ja 1923 vuoden alkupuoliskolla kuolleista näiden seurakuntain jäsenistä, joiden jälkeenhjättämille alaikäisille lapsille holhooja ehkä olisi määrättävä ja on lautakunta katsonut 44:llä kuolinpesällä olevan sellaisen varallisuuden, että tili alaikäisten omaisuuden hoidosta olisi annettava. Ruotsalaiselta ja suomalaiselta metodisti-episkopaliselta, roomalais-katoliselta ja kreikkalais-katoliselta seurakunnalta sitä vastoin ei ole tänäkään vuonna saapunut tuollaisia ilmoituksia.

Vuoden varrella on lautakunta 65 tapauksessa joko itse esittänyt taikka antanut lausunnon holhoojan määräämisestä, 67 tapauksessa uskotunmiehen määräämisestä, 20 tapauksessa täysi-ikäisen henkilön asettamisesta holhouksen alaiseksi, 2 tapauksessa holhouksen alaisen henkilön vapauttamisesta siitä sekä 2 tapauksessa jotka koskivat lasten kasvatusoikeuden ottamista pois vanhemmilta. Samoin on lautakunta antanut lausunnon 35 asiassa, jotka ovat

koskeneet holhotin kiinteistön myyntiä, 7 asiassa, jotka ovat koskeneet alaikäisen kiinteistön panttaamista, sekä käsitellyt 11 asiaa, jotka ovat koskeneet lainan ottamista, 2 asiaa, jossa on ollut kysymys nostaa alaikäiselle kuuluvia varoja sekä 1 asian, joka on koskenut kiinteän omaisuuden hankkimista alaikäiselle korvausta vastaan, minkä ohessa lautakunta erinäisissä asioissa on antanut holhoojille neuvoja.

Kaikkiaan on 117 holhoojaa ja uskottuamiestä laiminlyönyt holhouslain 51 §:n määräämässä ajassa antaa lautakunnalle tilin holhottaviensa omaisuuden hoidosta, minkä vuoksi lautakunta saman lain 53 §:n säännöksen mukaisesti on siitä ilmoittanut raastuvanoikeudelle. Niissä tapauksissa, jolloin lautakunta on velvoittanut holhoojat ja uskotutmiehet oikaisemaan tilinsä taikka vaatinut heiltä selvityksiä ja todisteita, on ohjeet ja neuvot täytetty muissa, paitsi 8 tapauksessa, joista lautakunnan siis on ollut pakko tehdä ilmoitus raastuvanoikeudelle.

63:sta holhous- ja uskotunmiehen toimesta on raastuvanoikeus joko asianomaisen tekemästä ja lautakunnan puoltamasta pyynnöstä taikka lautakunnan omasta esityksestä määrännyt, että vastaiset tilit näiden tointen hoidosta saavat käsittää pitemmän ajan kuin yhden vuoden.

Heinäkuun 27 p:nä 1922 annetun avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia koskevan lain 17 §:n nojalla on lautakunta saanut asianomaisilta papeilta ja siviilirekisteriviranomaisilta vastaanottaa ilmoituksen 185 avioliiton ulkopuolella syntyneestä lapsesta sekä toimittanut nämä ilmoitukset lastenvalvojalle. Lastenvalvojan esityksestä on lautakunta saman lain 11 §:n nojalla vahvistanut 150 asianomaisten kesken tehtyä sopimusta elatusvelvollisuudesta tällaisiin lapsiin nähden.

XI. Oikeusaputoimisto.

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin oikeusaputoimiston toiminnasta vuonna 1923 ¹⁾ oli seuraava:

Joulukuun 13 p:nä 1922 pidetyssä kaupunginvaltuuston kokouksessa valittiin oikeusaputoimiston johtokunnan jäseniksi vuodeksi 1923 professori W. Chydenius, hallintoneuvos O. Möller, lakitiedettenkandidaatti S. J. Pentti, asianajaja R. Itkonen ja sanomalehdentoimittaja V. Vuorio. Näistä valitsi sittemmin johtokunta puheenjohtajakseen professori Chydeniuksen ja varapuheenjohtajaksi lakitiedettenkandidaatti Pentin.

Oikeusaputoimiston johtokunnalla oli vuoden varrella kaikkiaan neljä kokousta, joissa käsiteltiin vain juoksevia asioita.

Vuoden aikana on oikeusavustajan virkaa hoitanut varatuomari N. Lindgren; apulaisoikeusavustajana toimi varatuomari V. Falck. Kesälomasijaisina olivat varatuomari C. Ugglä ja hovioikeudenauskultantti L. Åström.

Oikeusaputoimiston menosääntö nousi vuonna 1923 82,960 markkaan, ollen vuonna 1922 26,400 markkaa. Nousu johtuu etupäässä siitä, että menosääntöön on otettu myös korvaus vuokrasta, valosta ja lämmöstä, mikä ei ole tapahtunut edellisinä vuosina, sekä vuonna 1922 tapahtuneesta palkanjärjestelystä johtuneista lisääntyneistä palkkausmäärärahoista.

Oikeusaputoimisto sai vuoden varrella entiseen tapaan toimeksiantoja Tukholman kaupungin Oikeusaputoimistolta (Stockholms stads Rättshjälpstalt), jonka välitystä toimisto puolestaan ainoastaan kerran käytti. Muut ulkomaalaiset samantilaiset laitokset eivät vuoden kuluessa kertaakaan kääntyneet toimiston puoleen. Sitä vastoin oltiin vuorovaikutuksessa erinäisten maassa toimivien köyhäinasianajajain kanssa.

Muuten jatkui oikeusaputoimiston toiminta entiseen tapaan. Toimistossa käyntien luku oli suunnilleen sama kuin vuonna 1922, mutta kirjallisten tehtävien ja hakemusten sekä oikeudenkäyntien luku osoitti huomattavaa nousua. Käyntien luku on vuoden aikana noussut 4,158 niitten luvun ollessa vuonna 1922 4,205, vuonna 1921 4,067 ja vuonna 1920 3,877.

Eri kuukausien osalle jakautuivat käynnit seuraavasti:

Tammikuu .. (25 päivää)	366	Heinäkuu (26 päivää)	345
Helmikuu (24 »)	306	Elokuu (27 »)	404
Maaliskuu (25 »)	373	Syyskuu (25 »)	323
Huhtikuu (24 »)	351	Lokakuu (27 »)	415
Toukokuu (23 »)	327	Marraskuu .. (26 »)	358
Kesäkuu (25 »)	323	Joulukuu (23 »)	267

Yhteensä (300 päivää) 4,158

¹⁾ Osa kertomusta seuranneista taulukkotiedoista ei ole tähän merkitty.

Kuten ylläolevasta taulukosta ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden kuluessa avoinna 300 päivää. Käyntien luku päivää kohti oli siis keskimäärin 13.86, vuonna 1922 14.02 ja vuonna 1921 13.60.

Suurin päivittäinen käyntien luku oli 37 ja vähin 2.

Seuraavassa esitetyt tilastotiedot valaisevat asiain lukua, neuvonetsijäin säätyä ja ammattia y. m.; tällöin on ainoastaan ne asiat otettu huomioon, joissa toimisto on pannut alkuun oikeudenkäynnin tai jotka ovat antaneet aiheen kirjallisen toimituskirjan laatimiseen.

Tällaisten asiain kokonaismäärä oli 502, joista 476 oli kertomusvuonna tulleita ja 26 ratkaisematta edelliseltä vuodelta. Kirjallisia toimituksia oli 742, niistä hakukirjoja 301.

Säätynsä ja ammattinsa sekä sukupuolensa mukaan ryhmittyvät kävijät seuraavasti:

	Mp.	Np.	Yht.		Mp.	Np.	Yht.
Naimisissa olevia naisia ja leskiä	---	176	176	Ent. liikemiehiä	2	---	2
Palvelijattaria	---	91	91	Sotilaita	2	---	2
Työläisiä	60	25	85	Partureita	2	---	2
Käsityöläisiä	39	9	48	Ajureita	2	---	2
Ompelijattaria	---	28	28	Portinvartijoita	2	---	2
Kauppa-apulaisia	---	9	9	Juoksupoikia	2	---	2
Koneenkäyttäjiä	7	---	7	Autonkuljettaja	1	---	1
Neitejä	---	6	6	Sairaanhoidtajatar	---	1	1
Keittiömestareita ja keittäjättäriä	2	4	6	Kylvettäjätar	---	1	1
Siivoojattaria	---	5	5	Puhelinneiti	---	1	1
Merimiehiä	4	---	4	Musiikkimies	1	---	1
Kirjaltajia	4	---	4	Asioitsija	1	---	1
Tarjoilijattaria	---	3	3	Talommies	1	---	1
Sillittäjättäriä	---	2	2	Poliisikonstaapeli	1	---	1
Konttoriapulaisia	---	2	2	Rakennusmestari	1	---	1
Raitiovaunukonduktöörejä	2	---	2	Työnjohtaja	1	---	1
				Apteekkioppilas	1	---	1
				Vahtimestari	1	---	1
				Yhteensä 139 363 502			

Vuoden varrella käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittyminen laatunsa mukaan käy selville seuraavasta, vahvistetun kaavakkeen mukaan laaditusta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:		Perintöoikeuteen kuuluvia asioita	11
Vuokrasopimuksia	9	Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita	2
Työ- ja työehtosopimuksia ..	106	Yleisiä veroja koskevia asioita	12
Muita saamisioikeuksia	38	Tapaturmavakuutusta koskevia asioita	2
Ensioikeuteen kuuluvia asioita	8	Vähäpätöisiä rikosasioita	6
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:		Erinäisiä tiedusteluja, hakemuksia, valituksia y. m.	111
Avioiriitoja	5	Yhteensä 502	
Avioeroja	46		
Kihlauksen purkautumisia ..	8		
Pesäeroja	2		
Perheen elatus	43		
Aviottomain lasten elatus ..	93		

Vireille pannaista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteestä riippui, vuoden varrella lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 469, niinkuin näkyy alempana olevista luvuista:

Sopimalla ratkaistu	82	Annettu eri viranomaisille	166
Oikeudenkäynnillä ratkaistu....	111	Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut juttua	15
Erin. syistä jätetty sillensä	95		
		Yhteensä	469

Edellämainitut, eri viranomaisille annetut 166 asiaa jakautuivat eri virastojen ja viranomaisten kesken seuraavasti:

Valtioneuvosto	11	Porin raastuvanoikeus	1
Korkein oikeus	42	Jyväskylän raastuvanoikeus ..	1
Korkein hallinto-oikeus	11	Rauman kaupunginvouti.....	1
Turun hovioikeus	13	Kymin tuomiokunnan tuomari	1
Uudenmaan läänin maaherra....	35	Iitin » »	1
Porvoon hiippak. tuomiokapituli	24	Helsingin » »	1
Tampereen hiippak. tuomiokapituli	2	Lohjan » »	1
Helsingin maistraatti	9	Vihdin kunnallislautakunta....	1
» raastuvanoikeus.....	3	Valtion tapaturmalautakunta..	1
» rahatoimikamari	2	Rautatiehallitus	1
» poliisilaitoksen etsivä		Uudenmaan l. kutsuntalautak.	1
osasto	1	Valkoisen kaartin esikunta....	1
Viipurin maistraatti	1		
		Yhteensä	166

Se seikka, että 95 asiaa jätettiin sillensä, johtui, samoin kuin edellisinä vuosina, enimmältä osalta siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kuin oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen, enää palanneet, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä lopuksi siitä, että hakijat eivät joko tahtoneet tai voineet esittää asian edelleen ajamiseen tarvittavaa varattomuudentodistusta.

Syynä siihen, että toimisto ei ajanut 15 juttua, joissa haaste jo oli otettu, oli osittain, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella sijaitseviin oikeuksiin, joissa toimiston virkamiehet toimiston voimassa olevan johtosäännön mukaan eivät ole velvolliset oikeudenetsijöitä avustamaan, osittain etteivät hakijat ilmoittaneet toimistolle, milloin jutut tulisivat esille tšekäläisessä raastuvanoikeudessa.

Oikeudenkäynnillä ratkaistuista 111 jutusta voitettiin 99 ja hävittiin 12.

Kaupungin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin kaikkiaan 243 kertaa 164 päivänä. Kun työpäivien luku nousi 300:aan, esiinnyttiin niinmuodoin raastuvanoikeudessa useammin kuin joka toinen päivä.

XII. Sosialilautakunta.

Sosiaalilautakunnan vuodelta 1923 antama kertomus oli seuraava:

Lautakunnan kokoonpano, jaostot, virkailijat y. m. Lautakunnan puheenjohtajana oli vuonna 1923 kunnallisneuvos V. v. Wright, varapuheenjohtajana kansanedustaja M. Paasivuori sekä jäseninä kunnallisen keskustoimiston johtaja Y. Harvia, rakennusmestari A. Malmi, leipuri V. Salomaa, rouva H. Seppälä ja neiti B. Tabelle.

Kunnallisten työväenasuntojen hallintojaoston puheenjohtajana toimi kunnallisneuvos v. Wright ja jäseninä kansanedustaja Paasivuori ja neiti Tabelle.

Tontinvuokrajaoston puheenjohtajana oli johtaja Harvia sekä jäseninä kunnallisneuvos v. Wright ja rouva Seppälä.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaoston puheenjohtajana toimi johtaja Harvia sekä jäseninä rakennusmestari Malmi ja leipuri Salomaa.

Lautakunnan ja sen jaostojen sihteerinä toimi arkkitehti A. Eriksson.

Sen jälkeen kun kaupunginvaltuusto lokakuun 31 p:nä 1923 tekemällään päätöksellä oli ottanut lautakunnan kanslistin viran vakinaiseen menosääntöön nimitettiin viran vakinaiseksi haltijaksi tammikuun 1 p:stä 1924 lukien neiti H. Helkeniemi, joka 3 vuotta oli virkaatekevänä kanslia-apulaisena hoitanut kansliatehtäviä.

Vahtimestarina on toiminut nuorukainen V. Sippola.

Lautakunnan toiminta kohdistui suurimmalta osaltaan kunnalliseen asuntopolitiikkaan, mutta sen ohessa myöskin muihin sosialisiin kysymyksiin. Vuonna 1923 kokoontui lautakunta 19 kertaa. Menosääntöön oli varattu määräraha 25 kokousta varten.

Kun asuntopula, etupäässä vähävaraisiin perheisiin nähden, edelleenkin oli päivän polttavana kysymyksenä, koetti sosialilautakunta parhaansa mukaan toimia tämän epäkohdan lieventämiseksi m. m. esittämällä asianomaisille toimenpiteitä niinhyvin kun allisen asuntotuotannon kuin myöskin yleishyödyllisen rakennustoiminnan jatkamiseksi. Lautakunta toimi myöskin jo rakennettujen, mutta ahtaaksi käyneiden omakotialueiden laajentamiseksi, jotta yksityiset asunonpuutteessa olevat perheet voisivat saada sopivia tontti-paikkoja rakennusyrityksiään varten. Kun sekä valtio että kunta ovat myöntäneet tarvittavia rakennuslainoja, joista sekä yleishyödylliset rakennus-yhtymät että yksityiset rakentajat ovat tulleet osallisiksi, oli rakennustoiminta kertomusvuonna verrattain vilkasta.

Kunnallinen uutisrakennustoiminta. Rahatoimikamarin ja sosialilautakunnan yhteisen komitean esityksestä päätti kaupunginvaltuusto kesäkuun 13 p:nä teettää Vallilaan kortteleille n:o 585 kahdeksan uutta puista asuin-

rakennusta pääasiallisesti samaa tyyppiä kuin mainittuun kortteliin aikaisemmin rakennetut kolmetoista asuinrakennusta. Kysymyksessäolevat rakennukset tulisivat sisältämään yhteensä 192 asuinhuonetta 4,000,000 markan kustannusarvioin, jota varten kaupungin varoista osotetaan 2,800,000 markkaa, joka merkitään 1924 vuoden menosääntöön ja 1,200,000 markkaa pyydetään valtiolta kuoletuslainana.

Suomen saha-, kuljetus- ja sekatyömiesten liiton osaston n:o 55 anomuksen johdosta, että kaupungin satamatyöläisiä varten rakennettaisiin ruokailu- ja oleskeluhuoneita kaupungin satamiin, päätti lautakunta rahatoimikamarille asiasta antamassaan lausunnossa esittää, että rakennettaisiin kolme siirrettävää ruokailu- ja oleskeluhuonetta satamatyöläisiä varten sillä nimenomaisella ehdolla, että asianomaiset työnantajat, esim. kunkin liikkeen käyttämän työläislukumäärän mukaan, ottavat osaa rakennustöihin ja ylläpitokustannuksiin.

Omakotialueet. Kuten edellisen vuoden kertomuksessa huomautettiin, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto jo vuonna 1921 että vuonna 1920 Toukolasta omien kotien rakennuspaikaksi luovutettua aluetta oli laajennettava. Kun rakennustoiminta puheenalaisella omakotialueella on siitä lähtien edelleenkin suuresti kasvanut, oli vuoden 1922 lopulla alotettuja mainitun alueen uutta laajentamista tarkoittavia toimenpiteitä kertomusvuoden aikana edelleen kehitettävä sekä saatettava loppuun. Sittenkun sosialilautakunta helmikuun 7 p:nä oli antanut rahatoimikamarille lausuntonsa asemakaava-arkkitehdin tekemästä Toukolan omakotialueen laajentamishdotuksesta, jonka ehdotuksen valtuusto huhtikuun 4 p:nä hyväksyi, esitti sosialilautakunta rahatoimikamarille lopullisesti hyväksyttäväksi asemakaavan sanottua omakotialuetta varten kuin myöskin mallipiirustukset, joita oli puheenalaisesta aluetta rakennettaessa seurattava ainakin niillä tonteilla, joista rakennusmääräyksissä niin oli säädetty. Kaupungin yleisten töiden hallituksen tekemää esitystä, joka koski uuden omakotialueen luovuttamista Fredriksperin läheisyydestä Bölen esikaupungin eteläpuolella olevalta alueelta, ei sosialilautakunta kuitenkaan voinut puoltaa, etupäässä sen takia, että tätä aluetta haluavain omakotirakentajain rakennussuunnitelma perustui heidän otaksumiseensa saada valtiolta kuoletuslainoja, mikä lainansaanti ei tässä tapauksessa voinut tulla kysymykseen, koska kaupunki ei puolestaan ollut halukas vuokraamaan aluetta 50 vuodeksi, mikä vuokra-aika oli pantu lainan saamisen ehdoksi. Helmikuun 13 p:nä pitämässään kokouksessa rahatoimikamari päättikin, ettei esitys tämän alueen jakamisesta omakotitontteihin aiheuta toimenpiteitä, osin alueen pienuuden takia, osin koska se on liian lähellä Fredriksperin asemaa.

Omakotialueiden rakennustoimintaan valvoi kertomusvuonna lautakunnan sihteeri, arkkitehti A. Eriksson sikäli kuin valvonta monien yhä lisääntyvien kansliatöiden takia oli mahdollista.

Sen johdosta että noin 40 omakotirakentajaa oli lautakunnalle jättänyt anomuksen valtion kuoletuslainain saannista, päätti lautakunta maaliskuun 14 p:nä pitämässään kokouksessa anoa rahatoimikamaria tekemään esityksen sosialiministeriölle, että valtion rakennusavustusvaroista varattaisiin omakotirakentajille yhteensä 600,000 markkaa, joka summa sittemmin lopullisesti myönnettiin.

Yleishyödyllisten rakennusyhitymien laina-anomukset. Sittenkuin sosialiministeriö oli sosialilautakunnan alotteesta ja rahatoimikamarin sille tehdystä

¹⁾ Ks. 1921 vuod. kunnalliskert. siv. 16 ja 47*.

anomuksesta suostunut siihen, että erinäiset rakennusyhtymät saisivat toiset kuoletuslainoja ja toiset sekä avustus- että kuoletuslainoja valtion varoista, ehdotti sosialilautakunta toukokuun 11 p:nä kaupunginvaltuustolle, että tämä lopullisesti hyväksyisi allamainittujen rakennusyhtymien laina-anomukset, ollen yhtymien rakennus- ja rahoitussuunnitelmat seuraavanlaiset:

Bostadsaktiebolaget Floravägen 4 asunto-osakeyhtiö. Rakennuspaikka: XIV kaupunginosa, kortteli n:o 525, tontti n:o 4. Rakennusohjelma: 6 kerroksinen kivitalo sisältäen 27 huoneistoa eli 85 huonetta. Rakennuskustannukset: 1,974,400 markkaa. Rahoitussuunnitelma: osakepääoma 630,000 markkaa sekä kiinnityslainoja seuraavassa järjestyksessä: laina Helsingin Säästöpankista 800,000 markkaa, kuoletuslaina valtion varoista 316,800 markkaa sekä laina Helsingin kaupungin lahjoitusrahastoista 227,600 markkaa.

Bostadsaktiebolaget Floravägen 6—8 asunto-osakeyhtiö. Rakennuspaikka: XIV kaupunginosa, kortteli n:o 525, tontit n:ot 6—8. Rakennusohjelma: 6-kerroksinen kivitalo, sisältäen 36 huoneistoa eli 108 huonetta. Rakennuskustannukset: 3,250,000 markkaa. Rahoitussuunnitelma: osakepääoma 1,008,400 markkaa sekä kiinnityslainoja seuraavassa järjestyksessä: Helsingin Säästöpankista 1,330,000 markkaa, kuoletuslaina valtion varoista 475,200 markkaa sekä laina kaupungin lahjoitusrahastoista 356,400 markkaa.

Osakeyhtiö Kaiku. Rakennuspaikka: Käpylän omakotialue, kortteli n:o 868, tontti n:o 11. Rakennusohjelma: hirsitalo, sisältäen 9 huonetta eli 3 huoneistoa. Rakennuskustannukset: 162,000 markkaa. Rahoitussuunnitelma: osakepääoma 90,000 markkaa, osakkaitten suorittama työ, arvioitu 19,600 markaksi sekä kiinnityslainoja seuraavassa järjestyksessä: laina Työväen säästöpankista 20,000 markkaa sekä kuoletuslaina valtion varoista 32,400 markkaa.

Asunto-osuuskunta Käpy r. l. Rakennuspaikka: Käpylä, kortteli n:o 822, tontti n:o 6. Rakennusohjelma: hirsitalo, sisältäen 18 huonetta jaettuna 6 2 huoneen ja keittiön huoneistoon. Rakennuskustannukset: 324,000 markkaa. Rahoitussuunnitelma: osakepääoma 18,000 markkaa sekä kiinnityslainoja seuraavassa järjestyksessä: laina henkivakuutusosakeyhtiö Suomelta 95,400 markkaa, kuoletuslaina valtion varoista 64,800 markkaa sekä avustuslaina 97,200 markkaa valtion ja 48,600 markkaa kunnan varoista.

Asunto-osakeyhtiö Tyyni. Rakennuspaikka: Vallila, kortteli n:o 549, tontti n:o 17. Rakennusohjelma: hirsitalo sisältäen 16 huonetta, jaettuna 8 1 huoneen ja keittiön huoneistoon. Rakennuskustannukset: 275,000 markkaa. Rahoitussuunnitelma: osakepääoma 80,000 markkaa sekä kiinnityslainoja seuraavassa järjestyksessä: laina Työväen säästöpankista 100,000 markkaa, kuoletuslaina valtion varoista 55,000 markkaa sekä laina kaupungin lahjoitusrahastoista 40,000 markkaa.

Helsingin vuokratilaisyhdistyksen asunto-osuuskunta Käpylä r. l. Rakennuspaikka: Käpylä, kortteli n:o 825. Rakennusohjelma: 9 yhteensä 96 huonetta sisältävää hirsitaloa. Rakennuskustannukset: 2,112,000 markkaa. Rahoitussuunnitelma: osakepääoma 389,200 markkaa sekä kiinnityslainoja seuraavassa järjestyksessä: laina yksityisiltä rahalaitoksilta 600,000 markkaa, kuoletuslaina valtion varoista 345,600 markkaa, sekä avustuslaina 518,000 markkaa valtion ja 259,200 markkaa kunnan varoista.

Oma-asunto osakeyhtiö. Rakennuspaikka: Käpylä, kortteli n:o 869. Rakennusohjelma: 12 puurakennusta, yhteensä 48 huonetta, jaettuna 24 huoneistoon. Rakennuskustannukset: 960,000 markkaa. Rahoitussuunnitelma: osakepääoma 120,000 markkaa sekä kiinnityslainoja seuraavassa järjes-

tyksessä: laina tapaturmavakuutusyhtiö Kullervosta 278,400 markkaa, kuoleuslaina valtion varoista 172,800 markkaa, sekä avustuslaina 259,200 markkaa valtion ja 129,600 markkaa kunnan varoista.

Osakeyhtiö Virkamiesasuntoja Sampsantie 40 — *Aktiebolaget Tjänstemannabostäder Sampsavägen 40*. Rakennuspaikka: Käpylä, kortteli n:o 804, tontti n:o 40. Rakennusohjelma: kivitalo sisältäen 128 asuinhuonetta ja 3 myymälähuoneistoa. Rakennuskustannukset: 3,786,400 markkaa. Rahoitussuunnitelma: osakepääoma 964,000 markkaa, sekä kiinnityslainoja seuraavassa järjestyksessä: laina yksityisiltä rahalaitoksilta 1,000,000 markkaa, avustuslaina valtiolta 400,000 markkaa, laina kaupungin lahjoitusrahastoista 222,400 markkaa sekä avustuslaina kunnan varoista 200,000 markkaa.

Bostadsaktiebolaget Runebergsgatan 25. Rakennuspaikka: XIII kaupunginosa, kortteli n:o 418, tontti n:o 25. Rakennusohjelma: 6-kerroksinen kivitalo sisältäen 63 huoneistoa eli yhteensä 170 huonetta. Rakennuskustannukset: 4,894,100 markkaa. Rahoitussuunnitelma: osakepääoma 1,360,000 markkaa ja lainoja osakkeenomistajilta 506,100 markkaa, sekä kiinnityslainoja seuraavassa järjestyksessä: Valtion rautateiden eläkelaitokselta 740,000 markkaa, laina rahavarainministeriöstä 1,200,000 markkaa ja kuoleuslaina valtion varoista 748,000 markkaa.

Valtuusto päätti¹⁾ puolestaan hyväksyä sosialilautakunnan esityksen yllämainittujen rakennusyhtymien lainojen saannista kaupungin varoista samalla päättäen tehdä sosialiministeriölle anomuksen, että puheenalaiset yhtymät saisivat ylläkosketellut valtion varoista pyytämänsä lainat.

Yleishyödyllisille yrityksille myönnetyt avustukset. Kaupunginvaltuuston yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustus määrärahan jakamiskysymystä valmistelemaan asettaman valiokunnan pyydettyä sosialilautakunnalta lausuntoa siitä keiden yleishyödyllisten yritysten ja laitosten m. m. olisi saatava avustusta tätä tarkoitusta varten varattuna määrärahasta, päätti sosialilautakunta puoltaa seuraaville yleishyödyllisille yhdistyksille annettavaksi alempana mainitut avustuserät: Valkonauhayhdistykselle 4,000 markkaa, Martta yhdistyksen Helsingin osastolle 2,000 markkaa, Helsingin kotitaloustyöntekijäin yhdistykselle 10,000 markkaa, Suomen vankeusyhdistykselle 3,000 markkaa. Sitävastoin ei sosialilautakunta katsonut voivansa kannattaa Helsingin työväenyhdistyksen avustusanomusta lainakirjastoa varten syystä, että mainittu yhdistys oli jo viime vuonna saanut puheenlaiseen tarkoitukseen kerta kaikkiaan 5,000 markan apurahan eikä sosialilautakunta voinut myöskään kannattaa merimieslähetysseuran anomusta.

Kaupunginvaltuuston helmikuun 7 p:nä myönnettyä Helsingin kasvatustalouksellinen talouskoulu nimiselle säätiölle 100,000 markan suuruisen määrärahan oman huoneiston hankkimiseen, on sosialilautakunta valtuuston toimeksiannon johdosta valvonut tämän avustuspääomän käyttöä.

Sihteerille myönnetty matka-apuraha. Sosialilautakunnan esityksestä myönsi²⁾ kaupunginvaltuusto lautakunnan sihteerille arkkitehti Erikssonille 5,000 markan suuruisen matka-apurahan valmistukseen hänelle tilaisuuden ottamaan osaa Göteborgissa heinäkuussa pidettävään kansainväliseen asuntokongressiin.

Socialilautakunnan kunnallisten työväenasuntojen hallintojaostolla oli kertomusvuoden kuluessa 7 kokousta. Vuoden 1923 määräraha oli varattu 12 kokousta varten.

¹⁾ Valt. pöytäk. 13. 6. 13 ja 14 §§. — ²⁾ S:n s:n 25 §.

Syyskuun 24:ntenä päivätyssä kaupunginvaltuustolle lähettämässään lausunnossa ehdotti sosialilautakunta että sähkölaitoksen kamreeri G. Weckman, joka oli toiminut kaikkien kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijänä, pysytettäisiin tässä toimessa Hietaniemen- ja Kristiinankadun varrella sekä Harakan saarella sijaitsevien työväenasuntojen isännöitsijänä, mutta että Vallilan ja Hermannin työväenasuntoihin palkattaisiin erityinen isännöitsijä, jonka pitäisi asua Vallilassa sekä että viimeainittuja asuntoja varten Vallilaan sitaipaitsi asetettaisiin koevuodeksi emännöitsijä, jonka tehtävänä olisi etupäässä vuokralaisten kodin- ja lastenhoidon edistäminen. Kun kaupunginvaltuusto sitten päätti ¹⁾, että kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijäksi valittavan oli asuttava Vallilassa ja hoidettava tointansa päätoimena sekä että hänet luettaihin 12 palkkaluokkaan, päätti sosialilautakunta 20 p:nä joulukuuta pidetyssä kokouksessa irtisanoa kamreeri Weckmanin työväenasuntojen isännöitsijän toimesta sekä otti liikemies G. Karhumaan isännöitsijäksi tammikuun 1 p:stä 1924 lukien. Emännöitsijäksi valittiin 1 koevuodeksi rouva L. Saarikivi.

Jaoston toiminta käsitti pääasiassa talojen hoitoa koskevia kysymyksiä ja tarpeen vaatiessa vuokralaisten valintaa uutisrakennuksiin.

Naisten työtupien johtokunnan pyyntöön, että sosialilautakunta hankkisi asuntoja työtupien työläisille, päätti jaosto ilmoittaa, että koska työtupien työläisiä ei voida pitää kaupungin varsinaisina työläisinä, he kun ainoastaan muun työn puutteessa ovat saaneet hätäaputyötä eivätkä siis voi katsoa tätä seikkaa itselleen eduksi saadakseen sen perusteella vielä asunnonkin, ei jaosto aikaisemmin asuntoja jakaessaan ole ottanut mainitunlaisia anomuksia huomioon. Kun kuitenkin huoneen kysyntä kunnan varsinaisten työläisten puolella oli verrattain pieni, päätti jaosto tällä kertaa antaa huoneita muutamille työtupienkin työläisille. Rahatoimikamarin helmikuun 14:ntenä päivätyssä kirjelmässä kehoitettua sosialilautakuntaa pitämään huolta siitä, että ainoastaan Helsingin kaupungissa kotipaikkaoikeutta nauttiville myönnetään kunnan asuntoja päätti jaosto, että sen jälkeen kuin asuntojen hakijain joukosta on valittu vuokralaiset, on luettelo niistä lähetettävä henkikirjoittajalle kotipaikkaoikeuden merkitsemistä varten. Henkikirjoittajan tietojen perusteella olivat sitten henkilöt, jotka eivät nauti kotipaikkaoikeutta erotettavat ja uudet valittavat heidän sijaansa.

Socialilautakunnan tontinvuokrajaostolla oli kertomusvuoden kuluessa yhteensä 21 kokousta. Menosääntöön oli varattu määräraha 25 kokousta varten.

Jaoston toimenä oli tontti- ja rakennuskysymysten valmistaminen lautakunnalle, vuokraoikeuden saantia ja siirtoa koskevien anomusten tutkiminen, piirustusten tarkastaminen sekä omakotialueitten valvominen.

Jaoston lautakunnan hyväksyttäväksi valmistelemista asioista mainittakoon m. m. seuraavat:

Rahatoimikamarin syksyllä 1922 pyydettyä sosialilautakunnalta lausuntoa kaupungin asemakaava-arkkitehdin laatimasta ehdotuksesta Toukolan omakotialueen laajentamista varten, päätti jaosto mielipiteenään ehdottaa lautakunnalle, että erinäiset tontit määrättäisiin yhdenperheen,

¹⁾ Valt. pöytäk. 14. 11. 11 §.

toiset taas kahdenperheen taloja varten, nimittäin puheenaolevassa tonttijaoitusehdotuksessa 26 tonttia olisi ensinmainitunlaisia rakennuksia ja loput, 33 tonttia olisi kahdenperheen taloja. Koska omakotialueilla, varsinkin Toukolassa, on ollut vaikea saada aikaan tyydyttävää yhtenäisyyttä rakennusten ulkoasuun, oli jaosto sitä mieltä, että ainakin osalle Toukolan uutta omakotialuetta olisi säädettävä tyyppi- ja mallipiirustukset. Tyyppi- eli mallipiirustukset olisi ehdottomasti määrättävä muutamille tonteille korttelissa n:o 911 sekä kortteleille n:ot 915 ja 916, joiden maanlaatu on tasaista ja joista varsinkin kortteli n:o 915 on erittäin kauniilla rinteellä; jotavastoin korttelit n:ot 903, 904, 910 ja tontti n:o 17 korttelissa n:o 911, missä rakennukset tulevat olemaan enemmän hajallaan mäkisellä alueella, voisivat jäädä mallipiirustuksista annettujen määräysten ulkopuolelle. Tässä yhteydessä esitettiin, että sosialilautakunta saisi yksissä neuvoin asemakaava-arkkitehdin kanssa esittää rahatoimikamarille hyväksyttäväksi lopulliset tyyppi- ja mallipiirustukset kyseessäolevia kortteleita varten. Pääasiassa ylläolevan esityksen mukainen lausunto jätettiin sitten helmi-kuun 7 p:nä sosialilautakunnan puolesta rahatoimikamarille, jonka esityksen kaupunginvaltuusto huhtikuun 4 p:nä hyväksyi, oikeuttaen rahatoimikamarin sosialilautakuntaa kuultuaan hyväksymään yllälueteltujen korttelien tonttijaoituksen ja mallipiirustukset sekä ryhtymään kaikkiin päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Mitä tulee katujen ja vesi- sekä viemärijohtojen teettämiseen Käpylän ja Toukolan omakotialueille, päätti jaosto esittää lautakunnalle, että tämä tekisi ehdotuksen kaupungin yleisten töiden hallitukselle riittävän suurten määrärahojen ottamisesta mainitun hallituksen vuoden 1924 menosääntöön puheenalaisia töitä varten. Sosialilautakunta tekikin mainitulle hallitukselle esityksen asiasta, mutta se ei kuitenkaan kaikilta kohdilta johtanut toivotuun tulokseen.

Tonttiasioita: Vallilan kaupunginosassa sijaitsevien aikaisemmin vuokrattujen tonttien vuokraoikeuden siirtoa koskevia asioita oli jaostolla käsiteltävänä kaikkiaan 22 ja anomuksista, jotka koskivat vuokraoikeuden myöntämistä Vallilan tontteihin ensi kertaa, puollettiin kolmea anomusta, jotka käsittävät yhteensä 11 tonttia. Toukolassa olevien tonttien vuokraoikeuden siirtoja ratkaistiin 10 ja vuokralle puollettiin 17 tonttia.

Käpylässä siirrettiin 5 tonttia ja vuokralle puollettiin annettavaksi yhteensä 28 tonttia.

Kertomusvuonna jaosto tarkasti ja puolsi hyväksyttäväksi yhteensä 69 asuinrakennuspiirustusta, joista 37 Käpylän, 23 Toukolan sekä 9 Vallilan tontteja varten.

Sosiaalilautakunnan yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaostolla oli kertomusvuoden kuluessa yhteensä 3 kokousta. Menosääntöön oli varattu määräraha 9 kokousta varten.

Kun kävi selville, ettei omakotirakentajain rakennusryityksiä voitu määrärahan puutteessa rahoittaa valtiolta annettavilla kuoletuslainavaraoilla, päätti sosialilautakunta ryhtyä tyydyttämään heidän lainatarvettaan käyttämällä kaupungin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastoa laajemmassa määrin kuin tähän mennessä oli tapahtunut. Koska lainarahaston säännöt kuitenkin olivat vanhentuneet nykyisiin oloihin nähden, päätettiin tehdä erinäisiä muutoksia niihin. Jo aikaisemmin oli rahastosta myönnettävien lainojen lainarajat muutettu¹⁾ siten, että alempi raja korotettiin 55 %:sta

¹⁾ Ks. 1920 vuod. kunnalliskert. siv. 109.

60 %:iin ja ylempi raja 85 %:sta 90 %:iin kiinteistön arvosta, joka oli vahvistettu 55 %:ksi rakennuskustannuksista. Koska omakotirakentajain oli vaikeata hankkia lainaa ensimmäistä kiinnitystä vastaan 60 % kiinnityksen arvosta, päätti jaosto esittää, että kyseessäolevat rajat laskettaisiin 40:een ja 70:een prosenttiin kiinteistön arvosta, jolloin tämä arvo laskettaisiin 75 %:iin todellisista rakennuskustannuksista. Sitä paitsi ehdotettiin lainoitettavan huoneiston maksimihuonelukumäärä lisättäväksi kolmesta huoneesta neljään ja yksityiselle henkilölle annettavan lainan määrä 5'000 markasta 35,000 markkaan. Kesäkuun 13 p:nä ja syyskuun 12 p:nä pitämässään kokouksissa päättikin valtuusto lautakunnan esityksestä myöntyä tähän uudestijärjestelyyn.

Vuonna 1923 myönnettiin rahastosta kuoletuslainoja 40 omankodinrakentajalle yhteensä 664,200 markkaa ja oli pienin laina 7,200 markkaa sekä suurin 24,000 markkaa.

Lainarahaston pääoma oli tammikuun 1 p:nä 1923 3,264,250 markkaa, johon määrään tuli lisäksi vuoden 1923 talousarviossa rahaston kartuttamiseksi myönnetty määräraha 933,000 markkaa. Rahastosta myönnettyjen lainojen erääntymätön lainamäärä oli joulukuun 31 p:nä 1923 3,392,424: 12 markkaa, joten samana ajankohtana rahastossa oli myönnettäväksi vapautuneita varoja 804,825: 88 markkaa.

Korpaksen — Ruskeasuon siirtolapuutarhat. Korpaksen — Ruskeasuon siirtolapuutarhojen hallinnosta huolehti erityinen hallitus, johon kuuluivat sosiaalilautakunnan valitsemina rouva H. Seppälä ja lautakunnan sihteeri arkkitehti A. Eriksson varsinaisina jäseninä sekä puutarhuri S. Olsson ja työmies V. Salovaara varajäseninä, Svenska kvinnoförbundet-yhdistyksen valitsemina neiti E. Lagerbohm vakinaisena ja neiti L. de la Chapelle varajäsenenä, Fylgia-yhdistyksen valitsemana konttoristi O. A. Lundström ja Martta-yhdistyksen valitsemina rouva A. Wessberg vakinaisena ja neiti K. Huldén varajäsenenä. Hallituksen sihteerinä ja puutarhojen neuvojana toimi puutarhuri O. Lundén.

Viljelyspalstat olivat, kuten viime vuonna, jaettuina edellämäinittujen yhdistysten kesken.

XIII. Työnvälitystoimisto.

Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston johtokunnan vuodelta 1923 antama kertomus¹⁾ oli seuraavansisältöinen:

Johtokunta. Työnvälitystoimiston johtokuntaan kuuluivat vuonna 1923 filosofiantohtori S. Ivalo puheenjohtajana, kansanedustaja M. Paasivuori varapuheenjohtajana sekä uunintekijämestari A. Malmi, kirjelijättelijä P. Rahikainen ja toimitsija A. Louhi sekä hänen tilalleen toukokuun 16 p:stä alkaen valittuna kivityömies J. Huuskonen.

Johtokunta kokoontui vuoden kuluessa 7 kertaa. Kokouksissaan on se käsitellyt, paitsi juoksevia asioita, eräitä yleisempää laatua olevia asioita, joista tässä mainittakoon seuraavat:

Toimiston 20-vuotispäivä. Kun toimisto tammikuun 12 p:nä tuli olleeksi toiminnassa 20 vuotta, järjesti johtokunta mainittuna päivänä pienen juhlatilaisuuden toimiston huoneistossa, johon tilaisuuteen oli kutsuttuna saapunut erinäisiä kunnan ja valtion viranomaisia, työnantajain ja työntekijäin järjestöjen sekä sanomalehdistön edustajia. Katsaus toimiston toimintaan 20-vuotiskautena julaistiin sosialiministeriön sosialisessa Aikakauskirjassa ja toimiston viime vuoden vuosikertomuksessa sekä lyhennetty selostus sanomalehdissä.

Merimiesten työnvälitys. Kun sen johdosta, että Suomi oli hyväksynyt kansainvälisen työjärjestön Genuan konferenssin päättämän merimiesten välitystä koskevan sopimuksen, sosialiministeriö teki ehdotuksen erityisen merimiesten välitysosaston perustamisesta erinäisten kaupunkien työnvälitystoimistojen yhteyteen, puolsi johtokunta kaupunginvaltuustolle antamassaan lausunnossa, jossa se selosti merimiesten välityksen järjestelyä ulkomailta ja sen menestymisen edellytyksiä meillä, sen järjestämistä toimiston yhteyteen ehdolla, että valtio pääasiallisesti suorittaa sen aiheuttamat kustannukset. Ehdotusta ei kaupunginvaltuusto kuluneen vuoden aikana lopullisesti käsitellyt.

Kesäkuun 22 p:nä 1922 annetun kielilain toimeenpano. Kaupunginvaltuustolle asiassa antamassaan lausunnossa ehdotti johtokunta, että »kaupungin työnvälitystoimiston johtokunnan pöytäkirja laaditaan suomenkielillä, paitsi asioissa, jotka yksinomaan tai pääasiassa koskevat ruotsalaista kieliryhmää, ruotsinkielillä».

Valtioavun korottamista ja sen uudelle perusteelle järjestämistä käsittelee johtokunta useassa kokouksessaan ja laati rahatoimikamarille valmiin ehdotuksen valtioneuvostolle tehtäväksi anomukseksi. Ehdotuksessa selostettiin ulkomaiden tätä koskevaa lainsäädäntöä ja ehdotettiin anottavaksi, että valtioapua suoritettaisiin, vapaita kaavakkeita ja vapaakirjeoikeutta lukuun-

¹⁾ Osa kertomusta seuranneita tilastotietoja ei ole tässä julkaistu.

ottamatta, vähintään kolmasosa työnvälityksen kaupungille aiheuttamista kustannuksista. Rahatoimikamari teki asiassa johtokunnan ehdotuksen mukaisen anomuksen valtioneuvostolle, joka kuitenkin ei puheenaolevana vuotena asiassa tehnyt päätöstä.

Oppilaslautakuntain asettamista koskevassa kaupunginvaltuustolle antamassaan lausunnossa puolsi johtokunta erityisen oppilaslautakunnan asettamista, kun toimiston johtokunta ei nykyisessä kokoonpanossaan voinut mainittuja lautakuntia koskevan lain vaatimuksia täyttää.

Johtokunta on seurannut työsuhteita paikkakunnalla, mutta kun ne ovat miltei koko vuoden olleet hyvät, ei tilanne ole aiheuttanut toimenpiteitä.

Henkilökunta. Toimiston johtajana oli A. H. Karvonen, miesosastojen johtajina H. E. Blomqvist ja W. O. Ahtio sekä apulaisena U. Vinha. Naisosastojen johtajina toimivat neidit E. Sundström, A. Bruun, T. Melanen ja rouva R. Hänninen, apulaisina rouva E. Bauer, neidit E. Tötterman ja S. Rechartt sekä ylimääräisinä apulaisina ja lomaviransijaisina H. Heinilä (4 kk.), L. Ahlgren (2 kk.) ja M. Hyvärinen (2 kk.). Vahtimestarina toimi V. Jyrkänne.

Toimiston liike. Toimiston välityслиike, joka jo edellisenä vuotena oli melkoisesti vilkastunut, kasvoi nyt puheenaolevana vuotena edelleen huomattavasti. Liikkeen kasvaminen tapahtui sekä mies- että naisosastoilla, ollen kuitenkin lisäys suurempi miesosastoilla.

Erinomaisen hyvistä työsuhteista paikkakunnalla johtui, ettei työnhakemusten määrä lisääntynyt — miesosastoilla se muutamia satoja pienentyikin, — mutta sen sijaan työvoiman kysyntä oli varsin vilkas, jonka vuoksi toimiston työn tulos muodostui erittäin hyväksi. Työnantajain epäilykset toimiston mahdollisuuksista hankkia kelvollista työvoimaa ovat edelleen vähentyneet ja luottamus toimistoon kasvanut. Toimistolla olikin kevättalvesta lähtien enemmän huolehtimista työväen hankkimisessa kuin sen sijoittamisessa.

Työväkeä välitettiin miltei yksinomaan yksityisten työnantajain töihin, sillä kunnan töihin otettiin väkeä varsin vähän, kun hätäaputoita ei ollut tarpeen järjestää, sillä välitykset niihin ovat useana vuonna muodostaneet suurimman osan toimiston välityksistä. Puheenaolevana vuotena välitettiin kunnan töihin vain 339 miestä ja 55 naista eli yhteensä 394 henkeä. (Esim. v. 1921 732 henkeä, v. 1920 783, v. 1919 2,536). Toimiston liikkeeseen vaikuttivat hyvin haitallisesti työlakot ja -sulut, joita oli vuoden kuluessa useita. Erittäinkin viisi viikkoa kestänyt suuri työnsulku rakennusteollisuudessa, jona aikana yksityiset talonmistajatkaan eivät voineet teettää rakennustöitä, kun rakennustarpeita myyvät liikkeet eivät työriidan aikana myyneet rakennustarpeita, ehkäisi suuresti heinä- ja elokuussa välitystoimintaa, jonka tulos olisi ollut saavutettua tulosta parempi, jos työt olisivat olleet säännöllisessä käynnissä.

Toimiston liikkeestä esitetään seuraavassa yksityiskohtaisempia tietoja:

Työnhakemukset ja työnhakijat. Ryhmitettyinä sukupuolen mukaan ja verrattuna edelliseen vuoteen oli työnhakemusten luku seuraava:

	1923.		1922.		Lisäännys (+) tai vähennys (—) vuonna 1923 verrattuna vuoteen 1922.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Miesten tekemiä ..	8,315	33.7	9,008	35.5	— 693	— 7.7
Naisten » ..	16,385	66.3	16,370	64.5	+ 15	+ 0.1
Yhteensä	24,700	100.0	25,378	100.0	— 678	— 2.7

Miespuolisten työnhakijain tekemäin työnhakemusten luku vähentyi edelliseen vuoteen verraten 7.7 prosentilla, naispuolisten pysyi melkein samana, joten työnhakemusten kokonaisluku vähentyi 2.7 prosentilla.

Työnhakemuksia teki kaikkiaan 9,797 (edell. v. 11,178) eri henkilöä, niistä 2,938 (4,209) miestä ja 6,859 (6,969) naista, joten työtähakevain eri henkilöiden luku oli 1,381 pienempi kuin edellisenä vuotena. Työnhakijat uudistivat työnhakemuksensa työttömiksi uudelleen jouduttuaan, miehet 5,377 (edell. v. 4,799) ja naiset 9,526 (9,401) eli yhteensä 14,903 (14,200) eri tapauksessa.

Henkikirjoituspaikan mukaan jakaantuivat työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Molempia sukupuolia.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	2,533	86.2	4,619	67.3	7,152	73.0
Muilla paikkakunnilla	405	13.8	2,240	32.7	2,645	27.0
Yhteensä	2,938	100.0	6,859	100.0	9,797	100.0

Työnhakija on merkitty täällä hengille kirjoitetuksi, jos hän vuoden alussa on täällä vakinaisesti asunut ja siis lain mukaan olisi pitänyt tulla täällä henkikirjoihin. Toisilta paikkakunnilta siirtyi tänne puheenaolevana vuotena enemmän työväkeä kuin edellisenä vuotena, jolloin työnhakijoista oli toispaikkakuntalaisia vain 281 eli 6.7 % miehiä ja 2,024 eli 29.0 % naisia.

Perheolojen ¹⁾ mukaan ryhmitettyinä oli työnhakijoista:

	Miehiä.		Naisia.		Molempia sukupuolia.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Perheellisiä	1,166	39.7	991	14.4	2,157	22.0
Yksinäisiä	1,772	60.3	5,868	85.6	7,640	78.0
Yhteensä	2,938	100.0	6,859	100.0	9,797	100.0

Äidinkielen mukaan ryhmittäytyivät työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Molempia sukupuolia.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Suomenkielisiä	2,427	82.6	5,946	86.7	8,373	85.5
Ruotsinkielisiä	496	16.9	891	13.0	1,387	14.1
Muunkielisiä	15	0.5	22	0.3	37	0.4
Yhteensä	2,938	100.0	6,859	100.0	9,797	100.0

Edelliseen vuoteen verraten ei suomen- ja ruotsinkielisten työnhakijain suhde ole maimittavasti muuttunut.

Tarjotut paikat ²⁾. Tarjotuista paikoista oli miesten paikkoja 6,193 eli 27.8 % ja naisten paikkoja 16,069 eli 72.2 %. Edelliseen vuoteen verraten lisääntyi miehille tarjottujen paikkain luku 933:lla eli 17.7 % ja naisille tarjottujen paikkain luku 1,222:lla eli 8.2 %, yhteensä 2,155:llä eli 10.7 %. Tarjottujen paikkain luvun kasvaminen johtui etupäässä omalla paikkakunnalla lisääntyneestä työväen tarpeesta.

Työpaikkakunnan mukaan ryhmitettyinä oli tarjotuista paikoista:

¹⁾ Perheellisiin on ryhmityksessä viety, paitsi naimisissa olevia henkilöitä, myöskin naimattomat henkilöt, joilla on lapsia elätettävänä ja yksityisiin myöskin lesket, joilla ei ole lapsia alle 16 vuoden, joten ryhmitys ei ole tehty siviilisäädyn, vaan perheenalattamisvelvollisuuden perusteella. — ²⁾ Tarjottujen paikkain lukuun on laskettu myöskin ne paikat, jotka toimisto on tiedustelemalla hankkinut.

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	5,776	93.8	13,952	86.8	19,728	88.6
Muualla	417	6.7	2,117	13.2	2,534	11.4
Yhteensä	6,193	100.0	16,069	100.0	22,262	100.0

Toisilla paikkakunnilla tarjottujen paikkain luku oli melkoista pienempi kuin edellisenä vuotena, jolloin miesten paikoista oli 19.8 % ja naisten paikoista 17.0 % eli yhteensä 17.8 % toisilla seuduilla. Toimisto olisi voinut hankkia työpaikkoja toisilla paikkakunnilla paljon enemmänkin, mutta kun omalla paikkakunnalla oli usein puute tyväestä useilla työaloilla, ei toimiston tarvinnut kuin ajoittain lähettää työväkeä muille paikkakunnille.

Täytetyt paikat. Toimiston välittämien paikkain luku, joka merkitsee toimiston työn tulosta kuluneena vuotena, on edelleen, kuten edellisenäkin vuotena, kasvanut hyvän askeleen. Tähän erittäin hyvään tulokseen vaikutti, kuten aikaisemmin on huomautettu, paikkakunnalla miltei koko vuoden vallinneet erittäin hyvät työsuhteet. Kasvaneen työvoiman tarpeen tyydyttämiseksi työnantajat käyttivät entistä enemmän toimiston välitystä. Seuraavissa taulukoissa esitetään lähempiä tietoja täytetyistä miesten ja naisten paikoista sekä vertaus edelliseen vuoteen ja ryhmitys paikkakunnan mukaan. Täytetyistä paikoista oli:

	1923.		1922.		Lisäännyksellä vuonna 1923 verrattuna vuoteen 1922.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Miesten paikkoja	5,568	29.9	4,266	26.4	1,302	30.5
Naisten »	13,051	70.1	11,877	73.6	1,174	9.9
Yhteensä	18,619	100.0	16,143	100.0	2,476	15.3

Tarjotuista paikoista täytettiin:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	5,347	92.6	11,862	85.0	17,209	87.2
Muualla	221	53.0	1,189	56.2	1,410	55.6
Yhteensä	5,568	89.9	13,051	81.2	18,619	83.6

Edellisenä vuotena täytti toimisto miesten paikoista Helsingissä 94.6 % ja muualla 26.6 %, naisten paikoista Helsingissä 84.4 % ja muualla 58.5 %, yhteensä Helsingissä 87.0 %, muualla 49.2 % sekä yhteensä kaikista paikoista 80.3 %.

Täyttämättä jääneet paikat. Tarjotuista paikoista jäi täyttämättä:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	429	7.4	2,090	15.0	2,519	12.8
Muualla	196	47.0	928	43.8	1,124	44.4
Yhteensä	625	10.1	3,018	18.8	3,643	16.4

Sopivain hakijain puutteessa jäi Helsingissä tarjottuja paikkoja täyttämättä tänä vuotena enemmän kuin edellisenä vuotena, jolloin jäi täyttämättä miesten paikoista vain 228 eli 5.4 % ja naisten paikoista 1,920 eli 15.6 %. Toisilla paikkakunnilla miehille tarjottuja paikkoja tuli tilastoon paljon vähemmän kuin edellisenä vuotena, kun toimiston ei tarvinnut samassa määrin hank-

kia muualta töitä. Vaikka miesten välityksiä toisille paikkakunnille oli vähemmän, tuli tarjotuista paikoista täytetyiksi suhteellisesti suurempi osa kuin edellisenä vuotena, jolloin miesten paikoista jäi täyttämättä 766 eli 73.4 %. Naisille toisilla paikkakunnilla tarjottuja paikkoja jäi täyttämättä melkein samat määrät kuin edellisenäkin vuotena.

Ammattialan mukaan ryhmitettyinä osoittaa seuraava taulukko työnhakemusten, tarjottujen ja täytettyjen paikkain luvun kussakin ammattiryhmässä:

Ammatti ja toimiala.	Työnhakemuksia.			Tarjottuja paikkoja.			Täytettyjä paikkoja.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
<i>Maa- ja metsätalous</i>	102	437	539	292	729	1,021	214	531	745
<i>Teollisuus ja käsityö.</i>									
Metalliteollisuus	378	78	456	272	31	303	82	31	113
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus	33	2	35	69	—	69	54	—	54
Kemiallinen teollisuus	—	10	10	—	6	6	—	6	6
Nahka- ja karvateollisuus ..	13	19	32	25	1	26	23	1	24
Kehruu- ja kutomateollisuus ..	—	48	48	—	29	29	—	29	29
Pukutavara- ja puhdistusteoll.	1	381	382	—	259	259	—	256	256
Paperiteollisuus	6	51	57	2	14	16	2	14	16
Puuteollisuus	67	47	114	123	28	151	73	28	101
Rakennusteollisuus	3,143	545	3,688	1,267	230	1,497	1,119	230	1,349
Valaistuslaitokset	41	—	41	25	—	25	19	—	19
Ravinto- ja nautintoaineteoll.	9	163	172	46	63	109	42	56	98
Graafillinen teollisuus	66	18	84	59	2	61	59	1	60
Teollisuus ja käsityö, luokitattomat	243	—	243	21	—	21	18	—	18
<i>Kauppa ja kulkuneuvot.</i>									
Kauppa-ala	348	497	845	150	215	365	140	162	302
Meri- ja satamaliikenne	149	—	149	110	—	110	98	—	98
Maaliikenne	138	—	138	113	—	113	104	—	104
Ravintola- ja hotelliliike	5	2,240	2,245	18	1,901	1,919	13	1,812	1,825
<i>Sekatyöt, luokitattomat</i>	2,790	1,878	4,668	3,247	1,509	4,756	3,202	1,509	4,711
<i>Talustoimet</i>	—	9,226	9,226	—	10,646	10,646	—	8,086	8,086
<i>Erinäiset toimet</i>	271	108	379	88	21	109	79	16	95
<i>Käskyläisiä ja oppilaita</i>	512	637	1,149	266	385	651	227	283	510
Yhteensä	8,315	16,385	24,700	6,193	16,069	22,262	5,568	13,051	18,619

Edelliseen vuoteen verraten tapahtui muutamilla ammattialoilla hakijain sekä tarjottujen ja täytettyjen paikkain luvussa huomattavia muutoksia. Työnhakemusten määrä vähentyi huomattavimmin rakennusteollisuudessa, metalliteollisuudessa ja kiviteollisuudessa; lisääntyi taas ryhmissä »sekatyöt, luokitattomat» sekä »talustoimet». Työntarjojen ja täytettyjen paikkain määrät lisääntyivät useimmilla ammattialoilla melkoisesti. Eniten lisääntyivät täytettyjen paikkain määrät seuraavissa ammattiryhmissä: talustoimet 1,055 eli noin 15%, sekatyöt, luokitattomat 537 eli 13%, rakennusteollisuus 322 eli 31 %, ravintola- ja hotelliliike 223 eli 14 %, kauppa-ala 205 eli 211 %. Muilla toimialoilla oli välitysten lisäys alle sadan. Huomattava vähennys

tapahtui sitävastoin välityksissä pukutavara- ja puhdistusteollisuuteen, johon edellisenä vuotena otettiin 688 naista, mutta puheenaolevana vuotena 256, joten vähennys teki 432 eli 63 %. Tämä aiheutui suurimmaksi osaksi siitä, että edellisenä vuotena välitettiin naisille järjestettyihin hätäaputöihin (naisten työtupiin), naisten ammattioppikursseille ja muihin kunnan töihin yhteensä 279 naista; puheenaolevana vuotena kunnan töihin vain 55 naista.

Työolot paikkakunnalla. Työsuhteet olivat kuluneena vuotena erittäin hyvät, paremmat kuin oikeastaan minään vuotena toimiston olemassa-olon aikana, paria sotavuotta lukuunottamatta. Talvella oli kylläkin huomattavissa työnpuutetta erällä työaloilla, mutta se ei ollut niin laaja kuin talvisin yleensä sekä ennen sotaa että sen jälkeen hyväinkin työsuhteiden vallitessa. Talvisin on kunta aina ollut pakoitettu järjestämään töitä työnpuutteen poistamiseksi, mutta äsken kuluneena vuotena ei varsinaisia hätäaputöitä miehille ollenkaan ollut tarjolla ja kunnan varsinaisiinkin töihin otettiin väkeä sangen vähän, tammikuussa 10, helmikuussa 47, maaliskuussa 89, huhtikuussa 31 miestä. Sen sijaan oli työväen kysyntä yksityisten töihin verrattain vilkas, maaliskuusta alkaen hyvinkin vilkas. Useilla työaloilla vallitsi aina syksyyn asti huomattava puute työväestä, ja työpalkat kohosivat useilla työaloilla 10—20 %, eräissä rakennusammateissa paljon enemmänkin.

Työsuhteista eri työaloilla esitettäköön tässä seuraavia tietoja.

Maa- ja metsätaloudessa oli Etelä-Suomessa varsin hyvät työsuhteet syksyyn saakka. Työväestä oli huomattava puute kesän aikana. Kun alinomaiset saateet syksyllä häiritsivät töiden säännöllistä käyntiä, ei sillä työväellä, joka ei ollut vuosipalveluksessa, ollut säännöllistä työnansiota, mutta mainittavaa työttömyyttäkään ei ilmestynyt. Osittainen kato vaikutti, että työt vuoden lopulla maataloudessa supistettiin välttämättömiin. Palvelusväen saanti syksyllä oli helpompaa kuin edellisenä syksynä.

Metalliteollisuudessa vallitsi ulkomaisen kilpailun tuottamista vaikeuksista huolimatta hyvät työsuhteet. Useissa paikkakunnan tehtaissa oli työväkeä noin 20 % enemmän kuin edellisenä vuotena. Erästä suuremmasta tehtaasta vähennettiin kevättalvella noin 100 miestä, etupäässä aputyömiehiä, mutta nämä saivat töitä toisissa tehtaissa tai muissa töissä. Ammattitaitoisesta työväestä oli ajoittain puute.

Kiviteollisuudessa (varsinaisissa kivenhakkaamoissa) ja kemiallisessa teollisuudessa olivat työt säännöllisessä käynnissä.

Nahkateollisuudessa, kenkätehtaissa, uhattiin ajoittain ulkomaisen kilpailun aiheuttamain huonojen konjunktuurien vuoksi supistaa tuotantoa, mutta pidettiin tehtaat kuitenkin säännöllisessä käynnissä eikä työväekäkään niissä vähennetty.

Kehruu- ja kutomateollisuudessa sekä pukutavara- ja puhdistusteollisuudessa vallitsi hyvät työsuhteet ympäri vuoden. Tavanmukainen räätälin ammatissa esiintyvä sesonkityöttömyys oli tavallista pienempi. Useina aikoina oli puute työväestä.

Paperiteollisuuden alaan kuuluvissa laitoksissa oli myöskin hyvät työsuhteet. Talvella oli kirjansitomoissa jonkun verran työnpuutetta, mutta työväkeä ei silloinkaan sanottavasti vähennetty. Paikkakunnalla ei ole varsinaisia paperitehtaita. Useilla seuduilla maassa supistettiin tuotantoa paperitehtaissa.

Puuteollisuudessa vallitsi varsin hyvät työsuhteet, etenkin rakennustarpeita valmistavissa liikkeissä. Metsänhakuutöitä oli lähiseuduilla vähemmän kuin edellisenä vuotena, mutta niihin ei helsinkiläisen työväen tarvinnut turvautua tänä talvena. Ainoastaan muutamia miehiä voitiin näihin töihin välittää.

Rakennusteollisuudessa olivat työt talvikuukausinakin laajemmassa käynnissä kuin edellisenä vuotena. Useita suurempia ja pienempiä rakennusyrityksiä oli talvella valmistettavana, näissä työskenteli noin 600—700 rakennustyöläistä. Toimiston kirjoissa oli tammi—helmikuussa rakennusammattilaisia noin 250 ja saman verran rakennusapureita eli yhteensä rakennustyöläisiä noin 500 miestä. Maaliskuussa rakennustoiminta vilkastui huomattavasti ja keväästä miltei vuoden loppuun oli töitä varsin runsaasti. Toukokuun loppupuolelta alkaen oli huomattava puute erinäisistä rakennusammattilaisista, etenkin rappaajista, muurareista, putkityömiehistä, maalareista ja uunintekijöistä. Rakennustyönantajain toimesta tuotiin tänne 35 rappaajaa Saksasta. Töiden käyntiä häiritsi kuitenkin putkityömiesten palkkariidan johdosta 18 p:nä kesäkuuta alkama työlakko, josta sitten kehittyi, kun se häiritsi muiden rakennustöiden kulkua, työnantajain 9 p:nä heinäkuuta julistama työsulku, joka kesti 14 p:än elokuuta asti. Sulun aikana oli koko rakennustoiminta pysähdyksissä, kun rakennusaineliikkeet eivät myyneet rakennustarpeita työriidan aikana.

Ravinto- ja nautintoaineteollisuudessa vallitsi säännölliset työsuhteet muilla aloilla paitsi tupakkateollisuudessa, jossa kolme tehdasta alkoi järjestää liikkeen lopettamista ja vähensivät työvoimaa, mutta työntekijöistä, joita oli yhteensä vain muutamia kymmeniä, osa sai työtä toisissa tehtaissa, osa vielä jatkoi toimintaansa seuraavan vuoden alkupuolella. Karamelliteollisuudessa lisättiin tuotantoa ja työväkeä.

Kirjateollisuudessa vallitsi hyvät työsuhteet ympäri vuoden. Eräitä pienempiä uusia kirjapainoja perustettiin paikkakunnalle. Valtiopetoksesta syytteeseen joutuneiden kommunistien vangitsemisen yhteydessä joutui 4 p:nä elokuuta erään kirjapainon sulkemisen vuoksi noin 80 kirjatyöntekijää työttömäksi, näistä sai kuitenkin osa pian työtä toisissa liikkeissä, osa myöhemmin syksyn ja talven kuluessa.

Liikealalla vallitsi liikkuvan pääoman puutteen vuoksi painostavat konjunktuurit, eräitä huomattavia liikkeitä joutui vararikottilaan. Suurempia häiriöitä liike-elämän kulkuun eivät nämä kuitenkaan vaikuttaneet, eikä aiheuttaneet työttömyyttä, sillä erällä aloilla, varsinkin rakennusaineliikkeissä, liike huomattavasti vilkastui.

Meri- ja satamaliikenne oli varsin vilkas. Suotuisat ilmastosuhteet vaikuttivat, että laivaliikenne, rannikkoliikennettä lukuunottamatta, oli keskeytettynä vain helmikuun 15 p:stä huhtikuun 4 p:än ja jatkui seuraavan vuoden helmikuun puoleenväliin. Tämä vaikutti edullisesti työsuhteisiin ja liike-elämään.

Maaliikennelaitoksista on mainittava autoliikenteen huomattava kasvaminen.

Ravintola- ja hotelliliikkeessä ei tapahtunut mainittavia muutoksia.

Taloustoimiin oli väen kysyntä puheenaolevana, kuten edellisenäkin vuotena, sangen suuri. Melkein ympäri vuoden, mutta varsinkin touko- ja kesäkuussa sekä elo-, syys- ja lokakuussa, oli suuri puute talouspalvelijattarista, joiden paikkoja jäi täyttämättä 200—400 paikkaa kuukausittain, vaikka toimisto lukuisilla sanomalehti-ilmoituksillakin hankki väkeä avoimna oleviin paikkoihin. Muille naisten toimialoille oli väkeä riittävästi saatavissa. Rakennusapureille ja muille ulkotyöläisille sekä siivoojille ja pesijöille ei ollut riittävästi työtä talvikuukausina.

Käskyläisten ja ammattioppilaiden kysyntä oli verrattain vilkas. Keväällä oli näistä puute, mutta koulujen lopetettua toimintansa tuli näitä enemmän kuin voitiin sijoittaa. Vuoden lopulla oli jo taas vaikea saada kaikkia tar-

jottuja paikkoja täytetyiksi. 16—18 vuotisia ammattioppiin pyrkiviä nuorukaisia oli talvella ja syksyllä joutilaina.

Työsuhteiden valaisemiseksi esitettäköön tässä työttömäin luku yhdellä viikolla kunkin kuukauden puolivälissä vuosina 1923 ja 1922:

1923.				1922.			
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.		Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Tammikuu	566	344	910	Tammikuu	995	438	1,433
Helmikuu	519	288	807	Helmikuu	1,189	416	1,605
Maaliskuu	443	328	771	Maaliskuu	1,148	418	1,566
Huhtikuu	333	272	605	Huhtikuu	796	233	1,029
Toukokuu	211	229	440	Toukokuu	442	308	750
Kesäkuu	182	234	416	Kesäkuu	239	242	481
Heinäkuu	148	197	345	Heinäkuu	248	160	408
Elokuu	207	148	355	Elokuu	187	242	429
Syyskuu	137	317	454	Syyskuu	219	296	515
Lokakuu	150	285	435	Lokakuu	232	287	519
Marraskuu	196	361	557	Marraskuu	369	380	749
Joulukuu	236	225	461	Joulukuu	417	238	655

Yllä esitettyihin työttömäin lukuihin sisältyivät myöskin henkilöt, jotka ovat osotetut tilapäisiin töihin, jotka eivät ole kestäneet koko puheenaolevaa viikkoa sekä myöskin palvelijattaret, joille oli riittävästi paikkoja tarjolla, mutta jotka eivät olleet lopullisesti sijoittautuneet. Varsinaisen työnpuutteen vuoksi työttömäin luvut ovat siis yllä esitettyjä lukuja melkoisesti pienemmät. Maaliskuun loppupuolesta lähtien ei enää ollut työnpuutetta muilla kuin siivoojilla ja pesijöillä ajoittain sekä vanhuksilla ja muutoin puolikuntoisilla työnhakijoilla.

Vertaus vuoteen 1922 osoittaa, että v. 1923 oli työttömäin luku useimmissa kuukausina paljon pienempi.

Työnpuutteen torjumiseksi ei kaupungin puolesta ollut tarpeen ryhtyä muihin toimenpiteisiin kuin että naisten työtuvat pidettiin edelleen toiminnassa. Näissä työskenteli sotilasvaatteiden y. m. ompelutöissä etupäässä vapaussodan johdosta huoltajaa vaille jääneitä naisia, joilla on ansiotoimeen kykenemättömiä lapsia elätettävänä. Työntekijäin luku oli talvikuukausina keskimäärin 150, vuoden loppupuoliskolla n. 90 naista. Näiden työtupain ylläpito aiheutti kaupungille tappiota (yli töistä saatujen tulojen), tasaluvuin 652,000 markkaa.

XIV. Naisten työtuvat.

Helsingin kaupungin naisten työtupien johtokunnan toiminnastaan vuonna 1923 antama selonteko oli seuraava:

Johtokunnan kokoonpano y. m. Naisten työtupain johtokuntaan kuuluivat vuonna 1923 maisteri A. Hällfors puheenjohtajana sekä neiti A. Bruun, työnjohtaja P. Kalervo, sähkötekniikko V. V. Salovaara ja filosofianmaisteri K. A. Widenius jäseninä. Johtokunnan sihteerinä on lokakuun 1 p:nä toiminut työtupien toimitusjohtaja M. Wegelius ja herra Wegeliuksen erottua toimitusjohtajanvirasta, v. t. toimitusjohtaja V. V. Salovaara.

Kertomusvuoden aikana kokoontui johtokunta 27 kertaa käsitellen yhteensä 147 kysymystä. Johtokunnan pöytäkirjan pykäläluku oli 162.

Työläisten lukumäärä. Vuoden 1923 alussa työskenteli työtuvissa yhteensä 159 henkilöä, niistä työtuvassa n:o 1 98 henkilöä ja työtuvassa n:o 2 61 henkilöä. Heinäkuun 1 p:nä oli työläisten lukumäärä työtuvassa n:o 1 58 henkilöä ja työtuvassa n:o 2 47 henkilöä, yhteensä 105 henkilöä. Vuoden lopussa oli työläisten luku alentunut 93:een, niistä 48 henkilöä työtuvassa n:o 1 ja 45 henkilöä työtuvassa n:o 2. Työtuvissa työskentelevien naisten keski-ikä oli 44 vuotta; vanhin työläinen oli 75 vuoden, nuorin 25 vuoden ikäinen. Paitsi itseään oli työläisten huollettavana 140 ala-ikäistä lasta.

Käsitellyt asiat. Johtokunnan kokouksissa käsitellyistä asioista mainittakoon seuraavat:

Kertomusvuoden ensimmäisessä tammikuun 8 p:nä pidetyssä kokouksessa päätti johtokunta avata työtuvan n:o 2 yhteyteen myymälän, jossa myytäisiin työtupien valmisteita, sekä samalla otettaisiin vastaan yksityisiä tilauksia. Myymälän hoito ja järjestely jätettiin mainitun työtuvan johtajattaren tehtäväksi.

Samassa kokouksessa päätti johtokunta kääntyä Helsingin kaupungin kansakoulujen johtokuntien puoleen ehdottaen, että johtokunnat teettäisivät kaikki kansakoululapsille valmistettavat vaatteet työtuvissa. Tämän ehdotuksen hyväksyikin suomalaisten kansakoulujen johtokunta, mutta ruotsalaisten kansakoulujen johtokunta epäsi sen.

Kun aikaisemman kokemuksen perusteella oli havaittu, että eri virastoille ja yhteiskunnallisille laitoksille sekä yksityisille kuluttajille valmistetut työt tuottivat työtuville huomattavampaa voittoa kuin sotilastyöt, koetti työtupain johtokunta hankkia kyseessä olevia töitä työtuville. Johtokunta onnistuikin näissä pyrkimyksissään, saaden työtupiin töitä tukkuliikkeiltä, sairaaloilta, suojeluskunnilta ja yksityisiltä työnantajilta niin runsaasti, että voitiin vähentää aikaisemmin suoritettua sotilastöiden määrää.

Vuoden 1922 loppupuolella olivat työtupien työläiset jättäneet kaupunginvaltuustolle anomuksen, että heidän tuntipalkkansa koroitettaisiin 2 markasta 3 markkaan tunnilta, sekä että urakkatyötä tehtäessä taattaisiin kyseessä oleva tuntipalkka. Anomuksen johdosta rahatoimikamarille antamassaan lausunnossa, ehdotti johtokunta työläisten anomuksen evättäväksi, koska laaditun tilaston mukaan työläisten ansio ei ole alentunut ja koska menestyksellisen urakkatyön ehtona on pidettävä, työtupien kannalta katsottuna, että tuntipalkkaa ei määrätä. Johtokunnan esittämiin perusteluihin vedoten, esitti myöskin rahatoimikamari anomuksen evättäväksi. Asiaa lopullisesti käsitellessään valtuusto hylkäsi työläisten palkankorotus-anomuksen.

Sen johdosta, että puolustusministeriö oli sanonut irti välikirjan, joka koski sen työtuville lainaamaa leikkauskonetta, päätti johtokunta tammikuun 8 p:nä pitämässään kokouksessa hankkia työtupa n:o 1:teen leikkauskoneen. Kone, joka ostettiin Saksasta, saapui Helsinkiin huhtikuun alkupäivinä ja maksoi valmiiksi montteerattuna 8,825:75 markkaa.

Lisätäkseen niitä mahdollisuuksia, mitä johtokunnalla on ollut olemassa kilpailtaessa yksityisten liikkeenharjoittajien kanssa, päätti johtokunta helmikuun 5 ja 9 p:nä pitämässään kokouksissa ostaa työtupiin 12 kpl. sähköllä käypää ompelukonetta, sekä lokakuun 31 p:nä ja joulukuun 21 p:nä pitämässään kokouksissa ostaa työtupiin 22 kpl. pieniä sähkömoottoreita, jalan polettavia ompelukoneita varten.

Näiden koneistojen perusteella on johtokunta onnistunut saamaan työtupiin hankkimansa työt kannattavammiksi ja siten edistänyt kaupungin varojen säästämistä. Lisäksi on tämä toimenpide edistänyt työtuvissa työskentelevien työläisten ammattitaitoa ja tällä perusteella on heistä saatu vuoden varrella yli 20 sijoitetuiksi ompelutöihin yksityisiin liikkeisiin.

Kun työnvälitystoimistolta ja naistöiden keskustoimistolta oli saapunut tietoja yhä lisääntyvästä työttömyydestä kaupungin naistyöläisten keskuudessa, päätti johtokunta helmikuun 5 p:nä pitämässään kokouksessa jatkaa vuoden 1922 lopulla alulle pantuja ammattikursseja helmi—maaliskuun aikana. Tätä tarkoitusta varten anottiin rahatoimikamarilta oikeutta käyttää vuoden 1922 kurssista ylijääneet rahat 5,555 markkaa uusien 6 viikkoa kestävien räätälikurssien toimeenpanemista varten. Sittenkun rahatoimikamari oli hyväksynyt ehdotuksen aloitettiin kyseessä olevat kurssit helmikuun alussa. Opetusta annettiin pääasiallisesti räätälintyössä; ainoastaan 4 tuntia viikossa varattiin laskennon ja terveysopin alkeiden opiskelulle.

Kurssien oppilaisiksi otettiin yksinomaan henkilöitä, jotka jo aikaisemmin olivat perehtyneet liinavaateompeluun sekä olivat tehneet jonkun verran pukuompelutyötä. Oppilaiden valinnan tarkoituksena oli täydentää kurssilla ompelutyöhön tottuneiden henkilöiden ammattitaitoa ja kätevyyttä, sekä siten helpottaa heidän siirtymistään työtuvista yksityisten työnantajien palvelukseen.

Kurssien tuloksia voidaankin olosuhteisiin nähden pitää tyydyttävinä. Useat kurssilaiset osoittivat omaavansa edellytyksiä kehittyä täysin itsenäiseksi ammattityöntekijöiksi, ja useat heistä saivat vakinaisen työpaikan kurssilta päästyään.

Syyskuun 26 ja lokakuun 3 p:nä pitämässään kokouksissa käsitteli johtokunta toimitusjohtajan tekemää esitystä ammattikurssien toimeenpanemisesta kevättalvella 1924. Kun työttömyyden lisääntymistä ei kuitenkaan ollut suuremmassa määrässä havaittavissa naistyöläisten keskuudessa, niin johtokunta ei katsonut tarpeelliseksi anoa rahatoimikamarilta varoja kyseessä ole-

vaan tarkoitukseen. Sen sijaan päätti johtokunta kääntyä kirjelmällä sosiaaliministeriön puoleen ehdottaen, että ministeriö varaisi valtion budjettiin jonkun summan ammattikurssien toimeenpanemista varten työttömiksi joutuville naisille vuoden 1924 aikana josta määrästä Helsingin kaupunki saisi käyttää ainakin 37,000 markkaa.

Joulukuun 21 p:nä pitämässään kokouksessa käsitteli johtokunta lapsiavustuksen lopullista poistamista työtuvissa työskenteleviltä työläisiltä vuoden 1924 alusta lukien. Jo kesäkuulla pitämässään kokouksessa oli johtokunta päättänyt alentaa työläisille maksetun päivittäisen lapsiavustuksen elokuun 1 p:stä lähtien 2 markasta 1 markkaan päivältä lasta kohti, sekä jättää lapsiavustuksen lopullisen poistamisen vuosien 1923 ja 1924 vaihteessa vallitsevista olosuhteista riippuvaksi. Asiaa käsiteltäessä todettiin, että lapsiavustuksen poistaminen merkitsisi suurimmalle osalle työläisistä viikkopalkan vähentymistä 6—24 markalla ja kun työläisten viikkotilit ovat vaihdelleet 60:n ja 175 markan välillä, joita määriä ei voida pitää kohtuuttomina, päätti johtokunta maksaa työläisille edelleenkin lapsiavustusta kesäkuun 1 p:nä 1924 saakka. Tammikuun 11 p:nä 1924 hyväksyi rahatoimikamari päätöksen.

Työtupien ylläpitäminen on kertomusvuonnakin tuottanut kaupungille huomattavia kustannuksia, joita kuitenkin verrattuna edellisen vuoden menoihin on huomattavasti supistettu erinäisten järjestely- ja säästäväisyystoimenpiteiden avulla. Erikoisena edistysaskeleena tässä suhteessa on pidettävä sitä, että työtupien toiminnasta aiheutuneet tulot ovat kertomusvuoden aikana pystyneet peittämään työläisille maksetut palkat, lapsiavustukset sekä kesälomista aiheutuneet kustannukset. Suoritetuista töistä ovat työtuvat ansainneet vuoden kuluessa 654,103:75 markkaa kun taas yllämainitut menot nousivat 596,617:10 markkaan jotenka yleisten kustannusten peittämiseen on jäänyt käytettäväksi 57,486:65 markkaa. Vuonna 1922 käytettiin kaupungin varoja työtupien ylläpitämiseen 1,280,000 markkaa, jota vastoin kertomusvuoden aikana on tulla toimeen kaupungin menoarvioon otetulla 650,000 markan määrärahalta. Tästä määrästä on käytetty n. 73,000 markkaa työtupien koneiden sekä kaluston täydentämiseen ja siten edistetty työtehoa.

Suoritetut työt. Kertomusvuonna suoritettiin työtuvissa seuraavat työt:

<i>Työtupa n:o 1.</i>		Naisten takkeja, kpl.		50
Puolustusministeriölle:		» leninkejä, »	73	
		» puseroita, »	30	
Asetakkeja, jalkaväen, kpl.		Sairaaloille:		
» ratsuväen, »	140	Sarkatakkeja, kpl.	85	
Housuja, jalkaväen, par.	6,100	» viittoja, »	1	
» polkupyöräpatalj. »	5,255	Paitahousuja, par.	5	
» ilmailuvoimien, »	2,007			
Kesähousuja, »	732	Muita tilauksia:		
Puseroita, kpl.	2,939	Herrain pukuja, kpl.	16	
Paitoja, »	3,823	» takkeja, »	1	
Puseroita, polkupyöräpatalj. »	3,751	» päällystakkeja, »	9	
Harjapusseja, autopataljoonan »	411	» housuja, par.	10	
Poletteja, kadettikoululle »	226	Poikain päällystakkeja, kpl.	2	
Sosiaaliministeriölle:		» pukuja, »	30	
Miesten molskitakkeja, kpl.	40	» takkeja, »	5	
» takkeja, »	152	Suojeluskuntalaisten takkeja, »	57	
» housuja, par.	88	» housuja, par.	217	
» liivejä, kpl.	104	Lotta-Svärd pukuja, kpl.	16	
Poikain takkeja, »	39	» takkeja, »	20	
Tytön » »	91	» lakkeja, »	30	

Pyyhinliinoja,	kpl.	95	Nesesäärejä,	kpl.	10
Päähineitä,	»	36	Esiliinoja,	»	87
Takkeja,	»	2	Takkeja Finska Angfartygs-		
Naisten kävelypukuja,	»	2	aktiebolaget yhtiölle,	»	15
» takkeja,	»	5	Suojustakkeja,	»	11
Miesten paitoja,	»	29	Sukkia, kudottuja,	par.	119
Lääkärintakkeja,	»	6	» teritettyjä,	»	100
Miesten alushousuja,	par.	13	Villahousuja, kudottuja,	»	11
Naisten paitoja,	kpl.	63	Villapaitoja ja villatakkeja,		
» housuja,	par.	34	kudottuja,	»	24
Rintatilkkuja,	kpl.	107	Villalakkeja, kudottuja,	kpl.	5
Stenipusseja,	»	24	Villalapsia, kudottuja,	par.	25

Sitäpaitsi suoritettiin paljon prässäys-, korjaus- ja parsimistöitä.

Työtupa n:o 2.

Puolustusministeriölle:			Miesten paitoja,	par.	148
Alushousuja,	par.	5,000	» alushousuja,	»	51
Paitoja,	kpl.	7,240	» takkeja,	kpl.	231
Urheiluhousuja,	par.	500	» pukuja,	»	53
Sosiaaliministeriölle:			Naisten paitoja,	»	231
Pojan päällystakkeja,	kpl.	12	» pukuja,	»	125
Tytön »	»	18	» takkeja,	»	250
Keittiölakkeja,	»	36	» päällystakkeja,	»	3
Pojan pukuja,	»	17	Muita tilauksia:		
Tytön pukuja,	»	26	Leimaustyynyjä,	kpl.	2,000
Naisten esiliinoja,	»	28	Partiopukuja,	»	7
Käsivarsinauhoja,	»	100	Akkunaverhoja,	»	119
Naisten alushameita,	»	20	Työesiliinoja,	»	325
Tytön alushameita,	»	72	Päähineitä,	»	275
Naisten housuja,	par.	270	Pöytäliinoja, pääarretty,	»	526
Pojan alushousuja,	»	118	Suojelusk. puseroita,	»	700
Tytön housuja,	»	164	» panospusseja,	»	4,000
Lasten liivejä,	kpl.	13	Miesten työhousuja,	»	16
Naisten puseroita,	»	11	» » takkeja,	»	16
Mankeliliinoja,	»	19	Pyyhinliinoja,	»	113
Pyyhinliinoja,	»	278	Naisten paitoja,	»	95
Patjanpäällyksiä,	»	35	Miesten »	»	80
Sairaaloille:			Patjoja	»	94
Naisten paitoja,	kpl.	435	Mattoa, kudottu	mtr.	510
» sinellejä,	»	12	Omaan varastoon:		
Miesten »	»	12	Päällystakkeja,	kpl.	95
Yönuttuja,	»	75	Pojan pukuja,	»	90
Lakanoita,	»	372	Tytön »	»	85
Tyynynpäällisiä,	»	388	Esiliinoja,	»	180
Maakuurenkaan päällisiä,	»	123	Lasten alusvaatteita,	»	160
			Naisten alusvaatteita,	»	126

Paitsi yllälueteltuja töitä suoritettiin työtuvassa n:o 2 korjaustöitä sekä yksityisille henkilöille että sotaväelle.

Menot ja tulot. Työtupien ylläpitoa varten oli johtokunnalla käytettävään 1,311,152: 14 markkaa, siitä 7,048: 39 markkaa, säästöä vuodelta 1922, 650,000 markkaa valtuuston myöntämiä määrärahoja sekä 654,103: 75 markkaa tuloja suoritetuista töistä.

Menot nousivat 1,306,400: 64 markkaan jakautuen seuraaviin eriin:

Työpalkkoja	509,957: 90	Kuluja	95,314: 36
Lapsiavustuksia	66,192: —	Työtarpeita	209,017: 78
Kesälomapalkkoja	20,467: 20	Kalustoa	73,760: 95
Kuukausipalkkoja	222,760: —	Vuokria	57,250: —

Lämmitykseen	21,749: —	Hallin myymäl. menot	14,049: 75
Valoon	9,972: —	Ammattikursseihin ..	5,531: 85
Korjauksiin y. m.....	377: 85		
		Yhteensä	1,306,400: 64

Joulukuun 31 p:nä oli perimättömiä laskuja 4,265: 50 markan arvosta sekä käyttövaroja kassassa 486 markkaa.

XV. Vuokrانتarkkailulautakunta.

Vuokrانتarkkailulautakunta on toiminnastaan vuonna 1923 antanut seuraavat tiedot:

Valtuuston päätöksen¹⁾ nojalla pitennettiin lautakunnan jäsenten toimintakausi kesäkuun 1 p:än 1923, jonka tähden lautakunnan kokoonpano²⁾ mainitun vuoden alussa oli sama kuin vuonna 1922, sillä poikkeuksella, että arkkitehti J. Paatela tuli varajäseneksi arkkitehti S. Savoniuksen sijaan ja rakennusmestari H. Kaartinen varajäseneksi rakennusmestari J. Wainion sijaan. Sittenkun varatuomari H. F. Lindeman, kirvesmies S. Hellsten ja tehtailija Fr. Hasselgren olivat kuolleet sekä toimittaja K. Koskimies ilmoittanut olevansa estetty hoitamaan tehtävänsä, valitsi³⁾ kaupunginvaltuusto vuokrانتarkkailulautakunnan toisen osaston puheenjohtajaksi varatuomari C. G. Möllerin, sanotun osaston varajäseneksi metallityöläisen J. K. Lehtosen, varajäseneksi hänen sijaansa uuniseppä K. V. Lindholmin, varajäseneksi herra Hasselgrenin sijaan agronomi W. Thesleffin sekä lautakunnan kolmannen osaston jäseneksi johtaja E. Haatajan.

Sittenkun laki kohtuuttomien vuokrien ottamisesta julkaistiin tammi-kuun 4 p:nä 1923, päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto saman vuoden kesäkuun 1 p:stä lukien asettaa lautakunnan, jolle annettiin toimeksi valvoa kysymyksessä olevan lain noudattamista. Lautakunta työskentelisi kolmena osastona, johon jokaiseen kuului, paitsi puheenjohtajaa, kaksi jäsentä, joista toinen valittaisiin talonomistajien, toinen vuokralaisten keskuudesta. Uuden vuokrانتarkkailulautakunnan kokoonpano oli toimitetun vaalin jälkeen seuraava: ensimmäinen osasto: asessori U. J. Castrén, puheenjohtajana, sekä rakennusmestari O. E. Lund ja kirjaltaja K. F. Hellgren jäseninä; toinen osasto: varatuomari C. G. Möller, puheenjohtajana, sekä maalarimestari A. Haanoja ja metallityöläinen J. K. Lehtonen jäseninä; sekä kolmas osasto: varatuomari A. Tollander, puheenjohtajana, ja ylijunailija K. Th. Boström ja puuseppä M. W. Långholm, jäseninä.

Ensimmäinen osasto kokoontui kertomusvuonna 74 kertaa, toinen osasto 70 kertaa ja kolmas osasto 59 kertaa, jonka lisäksi eri osastoilla oli 6 yhteistä kokousta.

Kertomusvuonna jätti 4,854 talonomistajaa 21,918 täytettyä kaavaketta, joissa oli tietoja heidän vuokraamistaan huoneistoista, ja 437 talonomistajaa vastaan nostettiin kanne vuokrailmoitusten laiminlyömisestä. Lautakunta käsitteli vuoden varrella 1,785 kiinteistöä koskevaa ilmoitusta. Tällöin varat-

¹⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 182. — ²⁾ S:n s:n siv. 84*. — ³⁾ Valt. pöytäk. 7. 3. 16 §.
— ⁴⁾ S:n 18. 4. 13 §.

tiin 299 talonomistajalle tilaisuus oikaista tai täydentää jättämiään tietoja, ja 94 ilmoitusta jätettiin poliisilaitoksen etsivään osastoon lähempää tutkimista varten ja 25 ilmoitusta lähetettiin kaupunginvoudinkonttoriin kanteen nostamiseksi talonomistajia vastaan. 1,367 talonomistajan jättämä ilmoitus ei antanut aihetta muistutukseen. Lautakunta käsitteli 1,715 eri kiinteistöä koskevaa asiaa, niistä oli 1,087 yksityistä- ja 628 yhtiötaloa.

XVI. Verotusvalmistelukunta.

Verotusvalmistelukunnan vuodelta 1923 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Verotuslautakuntaan kuului vuonna 1923 kamreeri E. E. Eneberg, puheenjohtajana, sekä filosofianmaisteri A. Ekström ja johtaja E. Jalava. Ensimmäisenä sihteerinä toimi varatuomari B. von Fieandt ja toisena sihteerinä varatuomari F. Hasselblatt.

Verotusvalmistelukunnan ehdotuksesta otettiin vuoden 1923 menosääntöön määräraha 4 ylimääräisen sihteerin palkkaamista varten. Kolmeen viroista otettiin tammikuun 5 p:nä pidetyssä kokouksessa varatuomari J. E. Blomkvist, hovioikeudenauskultantti K.-E. Östenson ja avustava sihteeri Hj. Svinhufvud, neljättä sihteerinvirkaa hoiti edellisenä puolivuotiskautena jääkärimajuri B. Lemberg ja jälkimmäisellä puoliskolla ent. pankinjohtaja G. Albrecht.

Verotusvalmistelukunta antoi vuonna 1923 rahatoimikamarille lausuntoja 858 verotusasiasta ja maistraatille 3 asiasta, jotka koskivat kiinteistönmyyntivoitosta kannettavaa veroa. Samoin teki valmistelukunta rahatoimikamarille ja muille viranomaisille esityksiä 22 erilaatuisesta asiasta sekä lähetti 135 kirjelmää eri virastoille, liikkeille y. m., minkä lisäksi valmistelukunta maistraatin määräyksestä maaliskuun 19 p:nä 1919 annetun kiinteistökaupoista suoritettavaa ylimääräistä veroa koskevan lain määräysten mukaisesti laati vuoden 1918 lisäverotusluettelon. Tätä työtä suorittaakseen valmistelukunta kokoontui vuoden varrella 44 kertaa edellisen vuoden 63 kerran sijasta.

Verotusvalmistelukunnan kokoukset alkoivat tammikuun 3 p:nä ja lopuivat seuraavan kesäkuun 5 p:nä. 17 kokouksessa käsiteltiin lautakunnan seitsemän osaston puheenjohtajien tarkoitusta varten otettujen apuvoimien avulla sitä ennen tarkastamat ja tarpeen vaatiessa hankitulla lisäselvityksellä täydentämät verovelvollisten lautakunnalle antamat tulotiedot, joiden luku oli 62,858 (vastaten 60,471 vuonna 1922); tällöin kiinnitettiin myöskin huomiota viranomaisten, yhtiöiden ja yksityishenkilöiden verovalmistelukunnan käytettäviksi luovuttamiin esitietoihin. Tämän lisäksi verotusvalmistelukunta pani verovelvollisille, joiden etupäässä henkiluettelon nojalla oli todettu laiminlyöneen verovelvollisuutensa, maksettavaksi veroäyrit laissa säädettyine veronkorotuksineen. Verotettujen ¹⁾ lukumäärä oli 75,107 oltuaan 73,258 lähinnä edellisenä vuonna.

¹⁾ Verotettujen kokonaismäärä on saatu yhdistämällä eri kaupunginosissa verotettujen loppusummat. Kaksoislaskentaa esiintyy sentähden siinä määrin mikäli henkilöllä on ollut tuloja useammassa kaupunginosassa.

Verotusvalmistelukunnan toimittaman taksoituksen tuloksena oli, että maksavien veroäyrien luku, joka 1921 vuoden verotuksessa oli 12,922,492, vuodelta 1922 kohosi 14,602,413:een, osoittaen 1,679,921 veroäyriin lisäystä.

1922 vuoden verotuksen johdosta esitettiin tutkijalautakunnalle 3,881 valitusta edellisen vuoden 4,454 valituksen sijasta. Näitä valituksia tutkijalautakunta käsitteli heinäkuun 6 ja 12 p:n välisenä aikana pitämässään kokouksissa, minkä jälkeen verotusluettelot heinäkuun 14 p:nä voitiin antaa kaupungin rahatoimikonttorille. Mainituista valituksista tutkijalautakunta hyväksyi 1,335, kun taas 351 hyväksyttiin osittain ja loput 2,195 valitusta hylättiin. Tutkijalautakunnan tekemien oikaisujen jälkeen aleni maksavien veroäyrien luku 200,476:lla, joten verotuksen perustukseksi jäi jäljelle 14,401,937 äyriä. Maksavat veroäyrit lisääntyivät siis 1,479,445:llä.

Veroäyri, joka vuodelta 1921 oli 10:10 markkaa, laskettuna 100 markan tulosta vahvistettiin vuodelta 1922 8:65 markaksi, samoin 100 markan tulosta laskettuna.

XVII. Kaupunginmuseo.

Helsingin kaupunginmuseon johtokunnan kertomus vuodelta 1923 oli seuraavansisältöinen:

Helsingin kaupunginmuseon johtokunta, johon kuuluivat yliarkkitehti M. Scherfbeck, puheenjohtajana, filosofiantohtori J. Ailio, varapuheenjohtajana ja filosofiantohtori J. Rinne, kokoontui vuoden varrella 6 kertaa. Museonjohtaja arkkitehti A. W. Rancken toimi sihteerinä.

Uuden kielilain johdosta ehdotti lautakunta, että sen pöytäkirjat laaditaisiin maan molemmilla kielillä. Ehdotus hyväksyttiin, ja pöytäkirjat laadittiin sen mukaan. Museolle hankittiin suomenkielinen leima.

Johtokunnan toiminta on keskittynyt pääasiassa sellaisten museoesineiden sekä karttain, kuvain, kirjallisuus- ja arkistoaineiston y. m. keräilyyn, jotka ovat omiaan valaisemaan kaupungin varhaisempaa ja myöhäisempää historiaa, kehitystä, kaupungin muodon muutoksia j. n. e.

Johtokunta on m. m. toimittanut jäljennöksen M. Weckströmin muistiinpanoista, jotka sisältävät arvokkaita tietoja kaupungin tonttien omistuksista y. m. 1700-luvulta vuoteen 1871 saakka.

Lahjoituksia ovat museolle tehneet m. m. seuraavat yksityiset ja laitokset: Helsingin kaupungin keskuskeittola: kaksi lautasta, kuvernöörinleski A. Gordie: ryhmäkuvia, juomasarven, jonka kuvernööri Gordie on saanut lahjaksi juutalaiselta seurakunnalta, y. m., Pohjoinen Paperikomppania o. y.: kokoelman maisemakortteja, herra R. Höman: venäläisaikaisen senaatinvahtimestarinpuvun, Helsingin postimerkkienkeräilijäin yhdistys: Helsingin kaupunginpostin historian karttoineen ja kuvineen, neiti A. E. Kjöllnerfeldt: erilaisia esineitä, presidentinrouva C. W. Montgomeryn kuolinpesä: talouskaluja ja tauluja, neiti D. Neovius: Helsingin korttikeskuksen leimoja, johtajat H. Winter ja Gensch: kirjakkeiden valamiskoneen, työmies A. Skogberg: korkean vanhanaikuisen polkupyörän, Helsingin rakennuskonttorin varastopiha: vanhempia työkaluja, lyhtypatsaita, myrskymerkkejä y. m., neiti S. Stjerncreutz: empiirityylisen sängyn, matkalippaan, kirjoja ja sanomalehtiä, herra J. Catani: muistoja vanhasta Catanin konditoriasta.

Vuoden kuluessa teetettiin kaksi uutta näyttelyvitriiniä ja näytteillä olevia vanhempia Helsingin kuvia vaihdettiin jonkun väliajan perästä toisiin, antaakseen yleisölle siten tilaisuuden tutustua vähän laajemmassa määrässä museon runsaaseen kuvavarastoon.

Koska tilanahtaus on ollut tuntuva ryhmäkäyntien aikana, on lautakunta päättänyt ettei 50 henkeä suurempaa ryhmää yhdellä kertaa päästetä museoon.

Museota on pidetty yleisölle avoinna joka päivä klo 12—3 i. p. Kävijöitä on ollut yhteensä 3,140, joista 2,537 maksavaa henkilöä sekä 603 henkilöä, joiden on sallittu maksutta tutustua kokoelmiin.

Museon uudet osoitekilvet, toinen suomen- toinen ruotsinkielinen, molemmat kaupungin vaakunalla kaunistettuna, kiinnitettiin veräjänpylväisiin Viertotietä vastaan.

XVIII. Musiikkilautakunta.

Musiikkilautakunnan vuodelta 1923 laatima kertomus toiminnastaan oli seuraavansisältöinen:

Musiikkilautakunnan kokoonpano y. m. Vuonna 1923 kuuluivat musiikkilautakuntaan yliarkkitehti H. Lindberg puheenjohtajana, professori E. Melartin varapuheenjohtajana, kirjaltaja V. Mikkola, toimittaja E. Lindahl ja filosofiantohtori H. Ramsay. Sihteerin tehtäviä hoiti varatuomari K. Furuholm.

Vuoden varrella kokoontui musiikkilautakunta 7 kertaa, ja käsiteltyjen asioiden lukumäärä oli kaikkiaan 53, joiden lisäksi tulevat ne toimenpiteet, joihin lautakunnan puheenjohtaja lautakunnan valtuuttamana oli ryhtynyt.

Kaupunginorkesterin toiminta oli pääasiassa entisen ohjelman mukainen. Sen jäsenmäärä oli 69, ja johtajana toimi professori R. Kajanus.

Vuoden varrella järjestettiin 16 varsinaista sinfoniakonserttia, 34 kansansinfonia- ja kansankonserttia ja 2 ylimääräistä konserttia, jota paitsi orkesteri avusti useassa oopperanäytännössä, 10 teatterinäytännössä sekä 9 sävellyks- ja muussa konsertissa.

Edellämainituissa konserteissa esiintyivät seuraavat solistit: herrat E. Cronvall, S. Hurstinen, G. Mariani-Cerati (viulu), D. Rubinstein, E. Belousoff (sello), T. Heuck (käyrätorvi), V. Sola (laulu), P. Tscherkassky (viulu), E. Linko (piano), A. Hannikainen (viulu), E. Erdmann (piano), M. Porgé (sello), L. Kreuzer (piano), L. Sibirzeff (laulu, M. M:n kuoro), L. v. Zwegberg (sello), K. Walldén (piano), C. J. Fahlerantz, S. Räikkönen (laulu), G. Kulenkampff-Post (viulu), Th. Björkman (laulu) sekä allamainitut naiset: S. Starck (laulu), H. Lilius (viulu), A. Hagelstam, J. Costiander (laulu), G. Carlsson (viulu), D. Andstén-Gorschelnik, A. Hummel-Gura (laulu), C. Hansen (viulu), H. Bar-koff (laulu), E. Rängman-Björlin (piano), G. Tavaststjerna (lausunto), L. Kajanus-Blenner (harppu), I. Aschan (viulu), H. Eckert (laulu), G. Nagy, E. Reiss (piano), M. v. Fieandt, L. Artôt de Padilla, E. Laitinen, A. Uimonen, S. Schierbeck, G. v. Haartman ja E. v. Weymarn (laulu).

Vuoden varrella järjestetystä 16 varsinaisesta sinfoniakonsertista johti 12 konserttia professori R. Kajanus, herrojen K. Ekmanin, L. Madetojan ja W. Stenhammarin johtaessa kunkin yhden konsertin, minkä lisäksi herrat Kajanus ja S. Schierbeck yhdessä sinfoniakonsertissa johtivat kumpikin osan ohjelmaa.

Sinfoniakonserteissa esitettiin seuraavat sävellykset: Sibelius: Konsertti viululle ja orkesterille, d-moll; Sinfonia n:o 4, a-moll; Kajanus: Sinfonietta b-dur; Kuula: Hiidet virvoja viritti; Madetoja: Sinfonia n:o 1 f-dur; Väinämöisen kylvä (tenorille ja orkesterille); Pohjalainen rapsodia; Huvinäytelmän alkusoitto; Bengt Törne: Sinfonia n:o 2 f-moll; Beethoven: Sinfonia n:o 7 a-dur;

Sinfonia n:o 3 (Eroica); Konsertti viululle ja orkesterille d-dur; Sinfonia n:o 4; Sinfonia n:o 1 c-dur; Konsertti pianolle ja orkesterille ess-dur; Wagner: Sentan ballaadi oopp. Lentävä Hollantilainen; Charfreitagszauber oopp. Parcifal; Alkusoitto ja Isoldens Liebestod oopp. Tristan ja Isolde; muuan Faustalkusoitto; Unia ja Albuminlehtiä (viulusoolo); Kunnioitusmarssi; Jumalain tulo Walhallaan oopp. Reininkulta; Waldweben oopp. Siegfried; Valkyriain ratsastus oopp. Walkyria; Reinintytärten laulu ja Surumusiikki Siegfriedin kuollessa oopp. Jumalain hämäreä; Maurice Ravel: Deux melodies hebraïques; Tschai-kowsky: Sinfonia n:o 5 e-moll; Variations rococo sellolle ja orkesterille; alkusoitto oopp. Romeo ja Julia; Sinfonia n:o 4; Albert Roussel: Katkelmia baletti musiikista oopp. Le festin de l'araignée; Dvorak: Sinfonia n:o 5; Sinding: Sinfonia n:o 3 f-dur; Strauss: Kaksi laulua orkesterin kera (ensi kerta); Saint-Saëns: Konsertti viululle ja orkesterille h-moll; Danse macabre; Bizet: Rooma, sarja orkesterille; Haydn: Sinfonia n:o 11; Sinfonia c-dur oopp. Le midi; Schubert: Sinfonia h-moll; Alkusoitto oopp. Rosamunde; Sinfonia c-dur; Liszt: Konsertti n:o 2 pianolle ja orkesterille a-dur; Unkarilainen fantasia pianolle ja orkesterille; Les préludes, sinfoninen runo; Moussorgsky: Kuvia eräästä näyttelystä (soittokoneille sovittanut Leo Funtek); Kurt Atterberg: Sinfonia piccola n:o 4 g-moll; Maurice Ravel: Johdatus ja allegro harpulle; Ma mère l'Oye; Ferruccio Busoni: Berceuse élégique (ensi kerta); Max Reger: Variatioita ja fuuga (eräästä Mozartin aiheesta); Goldmark: Alkusoitto oopp. Im Frühling; Svendsen: Sinfonia n:o 1 d-dur; Rachmaninoff: Konsertti n:o 2 e-moll pianolle ja orkesterille; Mozart: Aaria oopp. Figaron häät; Wiegenlied; Konsertti a-dur pianolle ja orkesterille; Schierbeck: Sinfonia n:o 1 (ensi kerta); Henry Duparc: Phidyle; Emanuel Moór: Konsertti sellolle ja orkesterille; Erich W. Korngold: Sarja musiikista kappaleeseen Paljon melua tyhjästä; Stenhammar: Konsertti n:o 2 d-moll; Smetana: Alkusoitto oopp. Myyty morsian; Brahms: Sinfonia n:o 4 c-moll.

Konserttiyleisön lukuisuudesta mainittakoon, että sen lukumäärä sinfonia-konserteissa keskimäärin nousi 512 henkilöön konserttia kohden (kaikkiaan 8,189 henkilöä), kansankonserteissa keskimäärin 467 henkilöön (kaikkiaan 15,885 henkilöä) sekä ylimääräisissä konserteissa kaikkiaan 1,305 henkilöön. Todeta voi siis, että verrattuna vastaaviin numeroihin vuodelta 1922 on sinfoniakonserttien yleisön lukumäärä jonkin verran vähentynyt, jota vastoin kansankonsertteihin myytyjen pääsylippujen määrä on lisääntynyt.

Taloudellinen tulos. Kaupunginorkesterin tulot olivat kalenterivuotena 1923 622,855: 85 markkaa, siitä tuloina omista konserteista 174,375: 85 markkaa sekä 448,480 markkaa avustuksesta muissa tilaisuuksissa. Menot olivat samana vuonna 2,055,474: 79 markkaa, joista palkkoja ja ikäkorotuksia 1,926,709: 96 markkaa, konserttikuluja 113,235: 55 markkaa, nuotteja ja soittovälineitä 12,082: 97 markkaa sekä muita menoja 3,446: 31 markkaa.

Kuukausitilien tarkastus. Musiikkilautakunnan voimassa olevan johtosäännön mukaan on orkesterin taloudenhoitaja velvollinen kuukausittain, viimeistään seuraavan kuukauden 5 päivänä, musiikkilautakunnalle antamaan kaksin kappalein laaditun tilin siihen kuuluvine todisteineen sekä vahvistetun asiavakkeen mukaisen, tuloja ja menoja osoittavan taulukon. Kohta näiden asiakirjain saavuttua toimittivat lautakunnan puheenjohtaja ja sihteeri kunkin kuukauden alussa tilintarkastuksen, ja havaittiin näissä kuukausitarkastuksissa tilien aina olevan kunnossa ja kassan tila kirjain mukaiseksi. Kuukausitilit todisteineen toimitettiin heti rahatoimikonttoriin.

1924 vuoden budjettilaskelma. Syyskuun 21:ntenä päivätyllä kirjelmällä

lähetti musiikkilautakunta säädetyssä järjestyksessä rahatoimikamariin tulevaa vuotta varten laatimansa budjettilaskelman. Budjetin järjestelyssä kaupunginvaltuusto pääasiassa hyväksyi lautakunnan ehdotuksen.

Avustettujen sivistysyritysten valvonta. Musiikkilautakunnan toimenä olevan kaupungin avustamain sivistysyritysten valvonnan järjesti ja tähän kuuluvat tehtävät jakoi lautakunta jäsenten kesken kuten aikaisemminkin.

Vuokraustariffi. Orkesterin voimassaolevaan vuokraustariffiin ei vuoden varrella tehty minkäänlaisia muutoksia.

Ulkoilmakonsertit. Myöskin vuonna 1923 lautakunta ehdotti, että myönnettäisiin määräraha ulkoilmakonserttien toimeenpanemiseksi, ja osoitti kaupunginvaltuusto tähän tarkoitukseen lautakunnan käytettäväksi 9,600 markkaa. Tämä määräraha jaettiin musiikkilautakunnan toimesta siten, että musiikkimajuri A. Apostolille annettiin 4,800 markkaa ja Helsingin työväenyhdistyksen torvisoittokunnalle samansuuruinen erä. Kesäkuukausina suorittivat sitten sekä sotilassoittokunnat että mainittu työväensoittokunta ulkoilmasoittoa Viidennen linjan varrella sijaitsevalla kaupungin musiikkilavalla.

Kansantalon akustiikka. Koska valituksia oli tehty siitä, ettei Kansantalon akustiikka, jossa talossa kaupunginorkesterin kansankonsertit annettiin, ollut tyydyttävä, kääntyi musiikkilautakunta kirjelmässä syyskuun 21 p:nä Kansantalon johtokunnan puoleen pyytäen ryhtymään toimiin mainitun epäkohdan poistamiseksi.

Kaupunginorkesterin vastainen asema. Toukokuun 16 p:nä kaupunginvaltuusto päätti, että musiikkilautakunnan oli, ennenkuin se jätti talousarvioehdotuksensa vuodeksi 1924, rahatoimikamariin annettava lausunto, kuinka laajana kaupunginorkesteria olisi voimassa pidettävä syyskuun 1 p:stä 1924 lähtien.

Rahatoimikamarille syyskuun 21 p:nä antamassaan lausunnossa musiikkilautakunta huomautti, että se oli keväällä kaupunginvaltuustolle antamassaan seikkaperäisessä esityksessä toisiinsa verrannut kaupungin kustannuksia 69 miehisestä ja 52 miehisestä orkesterista sekä esittänyt mielestään painavia syitä, jotka tekivät välttämättömäksi orkesterin miesluvun pysyttämisen semmoisena kuin laajuudeltaan vaatimaton nykyaikainen normaali-orkesteri vaatii; ja edellämainitussa lausunnossa lautakunta edelleen oli samaa mieltä, samalla kun lautakunta liitti oheen professorien J. Sibeliuksen ja R. Kajanusen antaman lausunnon asiasta.

Lokakuun 31 p:nä tekemällään päätöksellä osoitti kaupunginvaltuusto määrärahan 69-miehiselle orkesterille vuoden loppuun sekä päätti samalla aikansa valtioneuvostolta anoa orkesterille 500,000 markkaan korotettua valtioapua, 1925 vuoden alusta lukien, jossa anomuksessa olisi huomautettava, että valtuuston, jos mainittu anomus evättiin, olisi pakko tuntuvasti vähentää orkesterin mieslukua.

XIX. Raittiuslautakunta.

Raittiuslautakunnan vuodelta 1923 antama kertomus toiminnastaan sisälsi seuraavaa:

Lautakunnan kokoonpano ja toimihenkilöt. Lautakuntaan kuuluivat vuonna 1923 seuraavat henkilöt: teollisuusneuvos F. A. Paloheimo, ylioppilas F. Kreander, rouva R. Sillanpää, lehtori K. U. Suomela ja pianoteknikko J. Virtanen. Lautakunnan valitsemana puheenjohtajana toimi teollisuusneuvos Paloheimo ja varapuheenjohtajana pianoteknikko Virtanen.

Lautakunnan sihteerin tointa hoiti tammikuun loppuun kaupunginviskaali E. Nyysölä ja siitä lähtien vuoden loppuun lautakunnan jäsen Suomela.

Lautakunnan raittiudenvälvojinä toimivat E. Leivo ja F. Nyström; H. Laine hoiti virkaatekevänä yhtä valvojantointia kesäkuun 13 p:n ja siitä lähtien vakinaisena.

Lautakunnan toiminta. Lautakunnalla oli kaikkiaan 25 kokousta, ja niiden pöytäkirjain pykäläluku oli 158. Lautakunnan toimintaan kuului etupäässä raittiustilanteen seuraaminen, raittiusvalistuksen levittäminen ja kieltolain noudattamisen valvominen Helsingissä ja sen lähimmässä ympäristössä. Näissä tehtävissään lautakunta oli kosketuksissa m. m. sisäasiain ministerin, sosialiministeriön raittiusosaston, Uudenmaan läänin maaherran ja Helsingin kaupungin poliisimestarin kanssa. Lautakunta seurasi raittiustilannetta Helsingissä ja sen lähimmässä ympäristössä sekä omakohtaisten havaintojensa että poliisilaitoksesta määräaikaaisesti saadun kieltolakirikoksia koskevan tilaston perusteella.

Raittiusvalistuksen levittäminen. Vakaumuksellisen raittiusvalistuksen levittämisessä lautakunta oli yhteistoiminnassa vapaaehtoisten raittiusjärjestöjen kanssa. Näistä mainittakoon seuraavat: Suomen raittiustoimisto, Kieltolakiliitto, Suomen työväen raittiusliitto, Helsingin raittiuspiiri, raittiusyhdistys Koitto, Helsingin raittiusseura, raittiusyhdistys Kilpi, Goodtemplarlogen n:o 1 Balder, Rautatieläisten raittiusyhdistyksen Helsingin piiri, Ylioppilaiden raittiusyhdistys ja Suomen opiskelevan nuorison raittiusliitto. Tämän yhteistoiminnan jatkuvaisuuden aikaansaamiseksi perustettiin lautakunnan aloitteesta huhtikuun 29 p:nä Helsingin raittiusjärjestöjen keskuksitoimikunta, jossa lautakuntaa edusti tämän sihteeri ja jonka toimintaa lautakunta tuki. Muuten levitettiin raittiusvalistusta esitelmin, puhein sekä varjoja elävinkuvin niin nuorison kuin aikuistenkin keskuuteen. Lautakunta joko itse järjesti nämä tilaisuudet tai useimmissa tapauksissa rahallisesti avusti Raittiusjärjestöjen keskuksitoimikuntaa ja yksityisiä raittiusjärjestöjä niiden toimeenpanossa, ja oli näissä tilaisuuksissa läsnä yhteensä noin 10,000 hen-

keä. Erikoisesti keskitettyä valistustoimintaa harjoitettiin yleisen raittiusviikon aikana, mikä viikko lautakunnan tekemästä aloitteesta vietettiin marraskuun 4—11 p:nä kautta maan. Puhutun sanan ohella käytettiin raittiusvalistuksen levittämiseksi myös painettua sanaa. Paitsi jäsenilleen ja valvojilleen lautakunta tilasi suomen- tai ruotsinkielisiä raittiuslehtiä kaikille poliisiasemille, yksityisille raittiuspoliiseille ja kaupungin kaikkiin kansakouluihin. Niinikään lautakunta teetti raittiuskysymystä valaisevia seinätauluja raittiusopetuksessa käytettäväiksi ja julkisiin paikkoihin ripustettaviksi; näitä tauluja on jo levitetty useihin kouluihin, kaikille poliisiasemille ja joihinkin yhdistysten huoneistoihin.

Kiellolain noudattamisen valvonta. Valvontatyön suorittivat kuluneena vuonna kuten aikaisemminkin pääasiallisesti lautakunnan palveluksessa olevat raittiudenvalvojat. Heidän toiminnastaan mainittakoon seuraavat pääpiirteet:

Selville saatiin kaikkiaan 218 rikosta, joista saatiin syytteeseen 176 henkilöä. Oikeudessa käsiteltiin valvojain ilmaisaamista rikoksista loppuun 113, 56 jutun siirtyessä vielä seuraavaan vuoteen, ja 49 juttua on omistajaa vailla. Raittiudenvalvojain aloitteesta, vaikkakin — kotietsintäoikeuden heiltä nykyään puuttuessa — usein poliisin avulla, takavarikoitiin 29,567 litraa ja 203 pulloa alkoholia sekä 6 hevosta ajopeleineen, 2 moottorivenettä, 2 autoa ja 2 soutuvenettä. Raittiudenvalvojain syytteeseen saattamat henkilöt tuomittiin yhteensä 140,385 markan sakkoihin.

Vuonna 1923, kuten aikaisemminkin, koskivat valvojain ilmaisamat rikokset alkoholipitoisten aineiden luvatonta myyntiä, kuljetusta tai hallussapitoa, viimeainittua kuitenkin ainoastaan sikäli kuin alkoholi oli ilmeisesti, joskaan ei aina todistetusti, myyntiä varten hankittua. Tästä johtuu, että raittiudenvalvojain toiminta edelleenkin oli kohdistettuna yksinomaan alkoholin luvattoman kaupan harjoittajia vastaan.

Valvojain toiminta oli lautakunnan ja erittäinkin sen sihteerin tarkastuksen ja johdon alaisena. Valvojat olivat yleisön tavattavina arkipäivisin klo 10—12 a. p. ja klo 6—8 i. p. lautakunnan toimistossa Mariankatu n:o 12 ja kesäkuun 1 p:stä Hallituskatu n:o 15. Toiminnastaan he päivittäin antoivat lautakunnalle seikkaperäiset kirjalliset selostukset sekä laativat tilastoa takavarikkoon saattamistaan väkijuomista.

Jonkun kerran lautakunta pani toimeen myöskin kahvilan- ja ravintolan-tarkastuksia ryhtyen epäjärjestyksiä todetessaan asian vaatimiin toimenpiteisiin. Niinikään lautakunta antoi lausuntojaan maaherralle osoitetuista kahvilan- ja ravintolanpitoa koskeneista anomuksista.

Vaikeuksia lautakunta sai kokea sekä valistus- että valvontatyössään. Edellisessä lautakunta teki sen ikävän huomion, että pääkaupungin sivistyneistö suurimmaksi osaksi on raittiusasialle niin kylmäkiskoista, että raittiusvalistustyö on sangen vaikeasti siihen ulotettavissa; sille tarkoitetut raittius-tilaisuudet kokosivat vain niukasti yleisöä, kun taas työväestölle pidetyt esitelmätilaisuudet vetivät runsaasti kuulijoita. Niinikään osa sanomalehdistöä vihamielisellä suhtautumisellaan raittius- ja kieltolakiasiaan repi mitä lautakunta koetti rakentaa.

Lautakunnan suorittamaa valvontatyötä vaikeutti edelleenkin valvojain harvalukuisuus ja kotietsintäoikeuden puuttuminen heiltä. Vaikkakin valvojain kuluneena vuonna takavarikoima väkijuomamäärä on noin kolme kertaa suurempi kuin sitä edellisenä, niin olisi tulos epäilemättä vieläkin huomattavampi, jos mainitut epäkohdat saataisiin poistetuiksi.

Lautakunnan määrärahojen käyttö. Lautakunnan käytettävänä olleet määrärahat ja niiden käyttö ilmenee seuraavista numeroista:

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.
Puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot	6,600: —	4,380: —
Sihteerin ja valvojain palkat	66,000: —	66,000: —
Valistustoimintaan ja toimiston menoihin	22,000: —	21,557: 35
Vuokra	11,400: —	10,850: —
Tarverahat.....	3,000: —	2,942: 03
	<hr/>	<hr/>
Yhteensä	109,000: —	105,729: 38

XX. Urheilulautakunta.

Urheilulautakunnan kertomus vuodelta 1923 oli seuraava:

Helsingin kaupungin urheilulautakuntaan kuuluivat: hammaslääkäri R. O. J. Stenberg puheenjohtajana, verhoilijamestari V. Lähteinen varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä neiti A. S. Collan, insinööri E. von Frenckell ja matkapostiljooni K. U. Rinne. Sihteerinä toimi vänrikki K. K. Soinio. Lautakunta kokoontui kertomuskauden kuluessa kaikkiaan 9 kertaa.

Hiihtourheilun edistämiseksi oli kaupunki luovuttanut 10,000 markkaa. Näillä rahoilla on ostettu hiihtovälineitä kansakouluille käyttämällä suhteellisuutta sekä kieleen että sukupuoleen katsoen. Lautakunta on sitäpaitsi tarkastanut, että näitä välineitä asianomaisissa kouluissa hoidetaan kunnollisesti.

Lautakunta on todennut voimistelusalien puutteen Helsingissä ja pannut alulle kysymyksen kunnallisten voimistelusalien aikaansaamisesta kaupunkiin. Varsinkin on lautakunta pitänyt sopivana, että näitä voimistelusalajeja saataisiin sovitetuksi kunnan muitten rakennusten yhteyteen.

Luistinradoille on kunta antanut yhteensä 40,000 markan suuruisen avustuksen. Lautakunta on jakanut määrärahan ja tarkastanut sen oikean käytön. Rahamäärästä sai Suomalainen luistinrata 17,000 markkaa, Helsingfors skridskoklubb 9,000 markkaa, Työväen luistinseura 5,800 markkaa, Pallokenttä 4,900 markkaa ja Kaivopuiston luistinrata 3,300 markkaa. Samalla mainittakoon, että Työväen luistinrata on lautakunnan kautta jakanut 200 vapaalippua radalleen köyhille kansakouluoppilaille.

Lautakunta on tavanmukaisesti keväällä yhdessä rakennuskonttorin edustajain kanssa tarkastanut kaikki kaupungin urheilukentät ja päättänyt tarpeellisista parannus- ja järjestelytoista.

Lautakunnan ehdotuksesta on kaupungin uimalaitokset jaettu eri uima-seuroille eli Ursinin Helsingfors simsällskap-seuralle, Humallahden Helsingin uimareille, Mustikkamaan Helsingin Jyrylle ja Jätkäsaaren Työväen uimareille. Kukin seura sai sitäpaitsi raha-avustusta 10,000 markkaa.

Lautakunta on tarkastanut Taivaskallion sopivaisuutta hiihtomäeksi mutta tullut kielteiseen tulokseen.

Kaupungin uimahallikysymys on myöskin ollut käsittelyn alaisena lautakunnassa, ja lautakunta on lämpimästi kannattanut kaupungin eri uimajärjestöjen tekemää aloitetta asiassa. Kysymys on sittemmin annettu erityisen sitä varten määrätyn komitean käsiteltäväksi.

Kaupungin kelkkamäkien järjestely ja hoito on ollut lautakunnan asiana. Mäkiä on tälläkin kertaa ollut 9 paikassa eri puolilla kaupunkia, ja on työnjohtajana toiminut puutarhuri F. F. Blomqvist.

XXI. Maatalouslautakunta.

Maatalouslautakunnan vuodelta 1923 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Lautakunnan kokoonpano y. m. Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna ylim. professori E. Hj. Ehrnrooth puheenjohtajana, johtaja V. A. Tanner varapuheenjohtajana, filosofianmaisteri K. J. Ellilä, insinööri W. O. Lille ja johtaja P. N. Raittinen. Rahatoimikamarin edustajana lautakunnan kokouksissa oli johtaja J. A. M. Björkenheim. Sihteerinä toimi kaupunginagronomi A. J. Tamminen.

Vuoden aikana lautakunta kokoontui 11 kertaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 103.

Vuoden aikana lautakunta antoi 48 lausuntoa kaupungin eri virastoille; suurin osa annettiin rahatoimikamarille ja koski maanvuokrauksia. Kaupunginvaltuustolle jätettiin muutamia juoksevia asioita koskevia anomuksia ja selvityksiä.

Maatalouslautakunnan ohjesääntö. Kun kaupunki vuosina 1917—19 hankki itselleen maatiloja Helsingin pitäjämästä, oli tarkoitus näitä tiloja toistaiseksi ja väliaikaisesti hoitaa niin, että niiden maatalous keskeytymättä jatkuisi. Tiloilla toimivien osakeyhtiöiden antoi kaupunki toimia edelleen, kunnes verotus- y. m. syistä katsottiin ¹⁾ edullisemmaksi hajoittaa osakeyhtiöt ja ottaa tilat kaupungin välittömään hallintaan. Niiden hoitoa varten valittiin tilapäinen tilavaliokunta, joka piti ensimmäisen kokouksensa helmikuun 24 p:nä 1920. Valiokunnan toiminta oli kuitenkin sikäli väliaikainen, ettei sillä ollut mitään ohjesääntöä. Vasta toukokuun 30 p:nä 1923 kaupunginvaltuusto vahvisti ²⁾ valiokunnan ohjesäännön, jolloin sille määrättiin nimeksi Helsingin kaupungin maatalouslautakunta. Lautakunnan toiminta vakiinnutettiin täten, ja kuuluu sen tehtäviin, paitsi sen hallintaan uskottujen tilojen hoitoa, myöskin toimia keskuselimenä maataloutta koskevien kysymysten käsittelyä varten. Samalla kun lautakunnan toiminta täten sai lopullisen muotonsa, perustettiin sen alaiseksi laitokseksi kaupungin maatalouskonttori, jonka velvollisuuksiin määrättiin kuuluvaksi lautakunnan valvonnan alaisten maatilojen välitön hoito ja lautakunnan päätösten toimeenpano.

Maatilojen vuokraus. Kun kaupungin välittömässä hallinnassa olevat maatilat alunpitäen vaativat suuria kustannuksia, niin heräsi pian kysymys sellaisten tilojen ja tilaosien vuokraamisesta, joita kaupunki ei pitkähköön aikaan tarvitsisi asutus- y. m. sellaisiin tarkoituksiin. Jo vuonna 1917 rahatoimikamari asetti komitean tekemään ehdotusta tästä ja kaupungin maatilojen hoidosta yleensä. Tämän ja myöhemmin valitun toisen komitean lau-

¹⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 45. — ²⁾ Ks. tätä kert. os. I. Kaupunginvaltuusto.

suntojen perusteella kaupunginvaltuusto vuonna 1921 päätti¹⁾ asettaa erikoisen maatilalautakunnan, jonka tehtäväksi määrättiin m. m. tehdä ehdotus vuokrauksista yhdessä yleisten töiden hallituksen kanssa. Kaupunginvaltuusto ratkaisi²⁾ asian lopullisesti vuonna 1922. Kertomusvuonna vuokrattiin melkein kaikki vuokrattavaksi aiotut alueet, ja lautakunta havaitsi tämän toimenpiteen sangen onnistuneeksi.

Maatalouskonttorin vuodelta 1923 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Toimintatapa. Kaupunginvaltuuston toukokuun 30 p:nä 1923 vahvistaman johtosäännön mukaan ovat konttorin tehtävät seuraavat: hoitaa maatalouslautakunnan valvonnan alaisena lautakunnan hallintaan uskottuja maataloja; laatia lautakunnan tarvitsemat suunnitelmat ja selvitykset; sekä itsenäisenä tilivirastona hoitaa lautakunnan ja konttorin tilit ja kirjanpito. Konttorin kassavirastona on rahatoimikonttori.

Käytännössä on työskentely järjestetty niin, että kaupunginagronomi, joka on konttorin johtaja ja samalla maatalouslautakunnan sihteeri, johtaa ja valvoo työskentelyä sekä itse konttorissa että eri maataloilla, ostaa ja myy tärkeimmät maataloustarvikkeet ja -tuotteet sekä laatii tarpeelliset suunnitelmat. Konttorihenkilökuntaan kuuluivat ainoastaan kirjanpitäjä ja konttoriapulainen, jotka hoitivat kameraalisen kirjanpidon, pääkassan ja tilojen raporttien perusteella liikekirjanpidon. Maanviljelystyönjohtajat, metsänvartijat, karjakko ja puutarhuri hoitivat kukin alallaan työnjohdon. Maatilojen jokapäiväinen kassa-, varasto- ja työkirjanpito oli työnjohtajien huolena.

Maatalouskonttorin johtajana oli agronomi A. J. Tamminen, kirjanpitäjänä Ä. F. B. Ullner ja konttoriapulaisena H. L. Porsman.

Maatilat. Konttorin hoidossa olevat maatilat olivat jaetut seuraavaan kuuteen ryhmään: Tuomarinkylä, Oulunkylä, Boxbacka, Vik, Hertonäs ja Kårböle. Kaupunki omisti kaikki muut paitsi Vikin, joka on valtion sotilasvirkatalo, ja josta kaupungin hallinnassa ovat ainoastaan emätilan pellot ja rakennukset. Vuoden aikana osti³⁾ kaupunki Helsingin pitäjän Malmin kylässä sijaitsevan Starensin tilan sekä siihen kuuluvat 33 palstatilaa, ja yhdistettiin nämä alueet hoitoonsa nähden Boxbackan tilusryhmään.

Pitkäaikaiset vuokratukset. Joulukuun 31 p:nä 1923 olivat seuraavat alueet vuokratut⁴⁾ 10—25 vuodeksi allamainitusta vuokramaksusta:

Tiluksen ja vuokraajan nimi.	Vuokra-alueen nimi.	Pelto-ala, ha.	Vuokra vuodessa.			
			Kaikkiaan hl.		Hl. ha:lta.	
			Kauroja.	Rukiita.	Kauroja.	Rukiita.
<i>Tuomarinkylä.</i>						
A. Kuusik	Pakinpalsta	3.48	6.96	6.96	2.0	2.0
J. Björk	Jorus	3.924	6.28	6.28	1.6	1.6
A. Kuusik	Kornvall	6.7	16.75	16.75	2.5	2.5

¹⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 56. — ²⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 32. — ³⁾ Ks. myös tätä kert. os. I. Kaupunginvaltuusto. — ⁴⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 30.

Tiluksen ja vuokraajan nimi.	Vuokra-alueen nimi.	Pelto-ala, ha.	Vuokra vuodessa.			
			Kaikkiaan hl.		Hl. ha:lta.	
			Kauroja.	Rukiita.	Kauroja.	Rukiita.
<i>Oulunkylä.</i>						
E. Stenman	Brännkärr	2.000	4.50	4.50	2.25	2.25
E. Lindbäck	Kyttäker	3.136	9.41	9.41	3.0	3.0
E. Lindbäck	Storkärr B ja C ..	9.826	19.65	19.65	2.0	2.0
A. Rosendal	S:n D	4.314	10.35	10.35	2.4	2.4
N. Kilpinen ja K. Logren	S:n F	4.275	10.26	10.26	2.4	2.4
M. Nurmi	S:n K	2.772	6.65	6.65	2.4	2.4
K. Willberg	Willberg	1.668	4.17	4.17	2.5	2.5
<i>Borbacka.</i>						
J. Lammi	Gästgivars	87.02	174.04	174.04	2.0	2.0
F. Aho	Lukuberg	31.764	63.53	63.53	2.0	2.0
E. Levander, Fr. Silver ja F. F. Nummelin	Mosaholma	11.988	26.37	26.37	2.2	2.2
K. J. Karlsson	Nallibacka	3.696	8.13	8.13	2.2	2.2
E. Martinmäki	Sunnuntaipalstat ..	14.191	42.57	42.57	3.0	3.0
J. V. Lindqvist	Tattarbacka	2.136	4.70	4.70	2.2	2.2
<i>Hertonäs.</i>						
A. Holmberg	—	196.3	392.6	392.6	2.0	2.0
<i>Kärböle.</i>						
F. Behm	—	98.5	197.0	197.0	2.0	2.0
Yhteensä		487.690	1,003.92	1,003.92	2.1	2.1

Rakennukset. Vuoden aikana rakennettiin Tuomarinkylään uusi muonamiehenasunto. Alakerrassa on sementistä rakennettu leivintupa eteisineen ja kaksi kellaria, jossa eri osastot 8 perheen tarvetta varten. Yläkerta on hirsistä ja on siinä 4 huonetta ja 4 keittiötä. Kullakin perheellä on oma eteissensä sekä ruoka- ja vaatesäiliönsä. Ullakolla on tilaa vaatteiden kuivaukseen ja sinne vie oma ovi suoraan ulkoa. Rakennuksen pinta-ala on 19.1×8.55 m. eli 163.3 m². Vanhaan muonamiesrakennukseen kuuluva ulkokuone purettiin ja rakennettiin uusi ulkokuone yhteiseksi vanhan ja uuden rakennuksen asujille. Uudessa ulkokuonerakennuksessa on eri halkovajat ja käymälät kullekin perheelle. Molemmat rakennukset tulivat maksamaan yhteensä 138,739:67 markkaa. Osa Vikin vanhaa navettaa sisustettiin sikalaksi ja sinne siirrettiin aikaisemmin Herttonäsissä elätetyt siat. Sikalaan mahtuu 8 emakkoa ja karjua sekä noin 50 nuorta eläintä.

Tuomarinkylän sähköjohdot. Tuomarinkylään rakennettiin vuoden aikana sähköjohdot, jotka muuntajineen y. m. laitteineen tulivat kaikkiaan maksamaan 75,053:50 markkaa. Tarkoitukseen oli myönnetty 50,000 markkaa. Laitteet rakensi kaupungin sähkölaitos.

Pellot. Kokonaispeltoala, 1,341.360 ha, oli käytetty seuraavasti:

	Pitkäaikaisella vuokralla, ha.	Lyhytaikaisella ¹⁾ vuokralla, ha.	Omalla väellä, ha.	Viljelemättä, ha.	Itsenautittu, ha.	Yhteensä, ha.
Tuomarinkylä	14.104	15.200	2.79	—	325.73	357.824
Oulunkylä	27.991	—	1.32	14.70	74.20	118.211
Boxbacka	2) 134.604	2) 29.811	5.65	0.29	199.97	370.325
Vik	—	—	3.25	—	3) 196.95	200.200
Hertonäs	196.300	—	—	—	—	196.300
Kårböle	98.500	—	—	—	—	98.500
Yhteensä	471.499	45.011	13.01	14.99	796.85	1,341.360

Kaupungin itsenautitun peltoalan jakautuminen käytön mukaan oli seuraava:

	Kesäntona, ha.	Syysviljällä, ha.	Kevätviljällä, ha.	Nurmena ja laidunmena, ha.	Perunalla, ha.	Juuri- ja keittiökasveilla, ha.	Yhteensä, ha.
Tuomarinkylä	21.40	29.25	81.09	182.84	10.15	1.0	325.73
Oulunkylä	5.64	15.06	11.67	36.05	5.78	—	74.20
Boxbacka	15.94	25.98	35.61	105.76	13.14	3.54	199.97
Vik	13.47	11.52	50.32	101.83	17.25	2.56	196.95
Yhteensä	56.45	81.81	178.69	426.48	46.32	7.10	796.85

Eri viljelyksiin käytetyt alat verrattuna koko itsenautittuun peltoalaan käyvät ilmi seuraavista numeroista:

	Kesäntona, %	Syysviljällä, %	Kevätviljällä, %	Nurmena ja laidunmena, %	Perunalla, %	Juuri- ja keittiökasveilla, %	Yhteensä, %
Tuomarinkylä	6.6	9.0	24.9	56.1	3.1	0.3	100.0
Oulunkylä	7.6	20.3	15.7	48.6	7.8	—	100.0
Boxbacka	8.0	13.0	17.8	52.9	6.6	1.7	100.0
Vik	6.8	5.8	25.6	51.7	8.8	1.3	100.0
Yhteensä	7.1	10.3	22.4	53.5	5.8	0.9	100.0

Peltoviljelys on ollut täysin vapaata eikä kasvijärjestykseen nähden voimaperäistä. Perunaviljelys on kyllä ollut suhteellisen laajaa, erittäinkin Vikin tilalla, jossa on melkoisesti kevyttä maata ja hyvä liikenneyhteys kaupunkiin. Puutarhanhoitoa on harjoitettu ainoastaan Boxbackan tilalla. Oulunkylän peltojen käyttö oli tavallisuudesta poikkeava kevät- ja syysviljelyksiin nähden. Tarkoitus on lähivuosina keskittää perunaviljelys Vikiin ja Boxbackaan sekä juurikasviviljelys Boxbackaan. Myöskin olisi syytä järjestää Oulunkylän ja Tuomarinkylän heinäviljelys tarkoitustaan paremmin vastaavaksi, näillä tiloilla kun on melkoisesti huonotuottoisia vanhoja nurmia.

Lannoitus. Kotieläinlanta ei tiloilla ole ollut tarpeeksi käytettävissä, kun karjaa on ollut vaan Boxbackassa. Vikin tilan vuokrasopimuksessa on

¹⁾ Osa lyhyeksi ajaksi vuokratuista pelloista oli nurmena, jonka niitto- tai laiduntamisoikeus vuokrattiin yhdeksi kesäksi. — ²⁾ N. s. Sunnuntaipalstat vuokrattiin pitkäaikaisesti vasta kasvukauden jälkeen, joten tämä ala on tässä merkitty lyhytaikaisiin vuokrauksiin. — ³⁾ Lukuihin sisältyy noin 20 ha Boxbackan peltoa, joka on ollut Vikin kanssa yhdysviljelyksessä.

määräys, että tilalle on ostettava luonnollista lantaa ja on ostettavan määrän vähentämiseksi Herttonäsissä ennen olleet siat sijoitettu tänne. Kaupungista ei kannata lantaa ajaa, koska kuljetus tulisi kovin kalliiksi. Sen sijaan on lantaa ajettu kaupungin puhtaanapitolaitoksen varastosta Malmilta, yhteensä noin 5,000 kuormaa. Hinnan kalleus, kertomusvuonna 25 markkaa kuormalta, tekee kuitenkin mahdottomaksi tätä lantaa tarpeeksi käyttää. Kohtuullinen lannoitus tulisi esim. Tuomarinkylässä maksamaan yli 10,000 markkaa ha:a kohti. Oulunkylän lannantarpeen tyydyttämiseksi on kertomusvuonna ollut voimassa sopimus eräiden Käpylän talojen puhtaanapidosta. Korvaussumma on ollut 9,600 markkaa ja on lantakuorma tullut maksamaan paikalle tuotuna noin 10 markkaa. Apulantoja käytettiin noin 8,500 kg. salpietaria, noin 24,000 kg. kalisuolaa ja noin 35,000 kg. superfosfaattia. Sitäpaitsi käytettiin jonkin verran tuhkaa ja hiukan kalkkia.

Kylvöt. Vuoden tärkeimpien viljelyskasvien kylvöt olivat seuraavat:

	Syys- viljaa, kg.	Kevät- viljaa, kg.	Peru- noita, kg.	Heinä- siemeniä, kg.
Tuomarinkylä	3,530	19,870	19,600	1,188
Oulunkylä	1,050	3,216	11,900	50
Boxbacka	2,822	7,340	23,800	1,075
Vik	2,575	9,841	33,950	702
Yhteensä	9,977	40,267	89,250	3,015

Hehtaaria kohti olivat kylvömäärät: rukiita 140—160 kg., kuroja 190—250 kg., heinäsiemeniä 30—36 kg. ja perunoita 1,800—2,000 kg. Paitsi edellä mainittuja kylvettiin pienempiä määriä vikkeriä, sokerijuurikkaita, lantuja ja puutarhakasveja. Ostetun siemenen arvo oli noin 40,000 markkaa.

Sadot. Vuoden sato arvioitiin seuraavaksi:

	Rukiita, kg.	Kevät- vehnää, kg.	Kuroja, kg.	Heiniä, kg.	Perunoita, kg.	Lantuja, kg.	Sokeri- juurik- kaita, kg.
Tuomarinkylä	71,000	—	108,000	687,000	120,000	—	8,774
Oulunkylä ..	30,200	—	13,800	100,000	65,000	—	—
Boxbacka ..	56,500	—	45,400	405,000	190,000	—	19,793
Vik	23,100	2,100	39,000	223,000	315,000	25,000	10,096
Yhteensä	180,800	2,100	206,200	1,415,000	690,000	25,000	38,663

Ha:lta oli tulos seuraava:

	Rukiita, kg.	Kevät- vehnää, kg.	Kuroja, kg.	Heiniä, kg.	Perunoita, kg.	Lantuja, kg.	Sokeri- juurik- kaita, kg.
Tuomarinkylä ..	2,430	—	1,400	4,200	11,800	—	8,774
Oulunkylä	2,000	—	1,250	2,500	8,330	—	—
Boxbacka	2,170	—	1,380	4,200	14,600	—	24,741
Vik	1,100	600	900	3,500	18,300	25,000	8,430
Yhteensä	2,210	600	1,240	3,900	14,900	25,000	12,888

Sitäpaitsi korjattiin noin 90,000 kg. vihantarehua, noin 600,000 kg. olkia ja noin 50,000 markan puutarhatuotteet.

Ruissato oli hyvä, heinänsato sangen hyvä, perunasato hyvin tyydyttävä

ja kaurasato heikko. Heinän laatu oli melko hyvä, samoin perunain, mutta rukiin ei ollut oikein tyydyttäväkään ja kaurasadon laatu oli huono.

Työväkeä oli tiloilla tammikuun 1 p:nä 6 työnjohtajaa ja 2 metsänvartijaa sekä 126 muuta henkilöä, joista 7 naista. Vuoden lopussa olivat vastaavat luvut 4, 2 ja 89; naisia oli näistä 6. Työväen vähennys johtuu pääasiassa maiden vuokrauksista. Tilapäistä työväkeä käytettiin vakinaisten lisäksi tarpeen mukaan. Palkkojen laskettiin taloudellisen kirjanpidon mukaan nousseen vakinaiselle väelle 1,221,595 markkaan ja päiväläisille sekä urakkamiehille 341,543: 48 markkaan. Vakainainen työväki teki 29,796 työpäivää.

Hevoset. Vuonna 1923 myytiin kaikki Hertonäsin ja Kårbölen hevoset. Muilla tiloilla hevosten lukua vähennettiin 10:llä, joten se oli vuoden lopussa kaikkiaan 102, kuten allaolevasta yhdistelmästä lähemmin näkyy:

	Varsoja.	Aikui- sia.	Yhteen- sä.		Varsoja.	Aikui- sia.	Yhteen- sä.
Tuomarinkylä	3	30	33	Boxbacka . .	3	27	30
Oulunkylä	—	8	8	Vik	6	25	31
				Yhteensä	12	90	102

Tallien kokonaiskustannukset nousivat 676,504: 89 markkaan, siitä ruokin-
takustannuksia 398,557: 90 markkaa.

Työpäivän pituus vuoden eri kuukausina näkyy seuraavista luvuista: tammi—helmikuu 8 tuntia; maaliskuu 8 ½ tuntia; huhtikuu 9 tuntia; touko—
syyskuu 10 tuntia; lokakuu 9 tuntia; sekä marras—joulukuu 8 tuntia eli keski-
määrin koko vuonna 9 tuntia. Työt alotettiin klo 7 a. p., päivällistunti pidet-
tiin klo 12—1 i. p. tai klo 12—½ 2 i. p.

Karja ja siat. Hertonäsin karja myytiin keväällä, sittenkun parhaat eläi-
met oli siirretty Boxbackaan. Vuoden lopussa oli karjaa täten ainoastaan
Boxbackassa ja kuului karjastoon 2 sonnia, 56 lehmää ja 21 nuorta eläintä.
Karjan keskitulokset olivat seuraavat:

	Lehmiä keski- määrin.	Rehuyksikköjä vuotta ja lehmää kohti.	Maitoa, kg. vuotta ja lehmää kohti.	Maidon rasva- pitoisuus, %.
Säännöllisesti lypsäviä lehmiä	39	2,110	2,752	3.5
Kaikki lehmät	51.8	2,068	2,650	3.5

100 rehuyksikköä antoi, kaikki eläimet mukaanotettuna, 123 kg. maitoa
ja 4.5 kg. rasvaa. Yhteispaljous, astiamitoin, nousi 138,666 litraan. Maito
on, sikäli kuin sitä ei ole tarvittu palkkaukseen ja vasikoille, myyty tinki-
maitona sekä Osuusliike Elannon paikallismyymälään. Boxbackan navetan
kirjanpitovoitto oli 15,627: 43 markkaa. Maidon hinta oli alhainen.

Sikojä oli vuoden alkaessa ainoastaan Hertonäsissä. Nämä eläimet, 1
karju ja 5 emakkoa, siirrettiin keväällä Vikiin. Sikojen luku lisääntyi 49:llä,
minkä lisäksi ostettiin 3 nuorta emakkoa, niin että vuoden lopussa oli 58
eläintä. Vikin sikala tuotti tappiota 1,215 markkaa, kun lannan arvoa ei
otettu huomioon ja eläimet arvioitiin sangen kohtuullisen kirjanpitoihinnan
mukaan.

Kalustot. Vuoden kuluessa siirrettiin Hertonäsin ja Kårbölen irtaimiston
paras osa muille tiloille, loput myytiin. Irtaimistoa ostettiin vähän, ja kun oli
pakko merkitä osa kalustosta kirjoihin entistä halvemmaksi, niin väheni
kaluston arvo 296,085: 42 markalla. Eri tiloilla oli irtaimiston arvo, eläimet
mukaanluettuina, viety kirjoihin seuraavin erin:

	Tammikuun 1 p:nä 1923.	Joulukuun 31 p:nä 1923.
Pääkonttori	Smk 5,760:—	Smk 61,155:—
Tuomarinkylä	» 197,268: 80	» 206,385:—
Oulunkylä	» 141,761:—	» 100,815:—
Boxbacka	» 383,370:—	» 331,512: 50
Vik	» 270,682: 42	» 300,265: 75
Hertonäs	» 207,434: 35	» —
Kärböle	» 89,942: 10	» —
Yhteensä Smk	1,296,218: 67	Smk 1,000,133: 25

Mitään romukalustoa ei tiloilla vuoden lopussa sanottavasti enää ollut, sitä kun oli vuoden kuluessa, mikäli mahdollista, myyty.

Varasto. Erilaiset varastot katsottiin tammikuun 1 p:nä 2,086,287: 90 markan arvoiseksi ja joulukuun 31 p:nä 1,163,476: 69 markan arvoiseksi. Varastojen arvioiminen ja hinnoitus vaikuttavat tuntuvasti vuoden tiliin, ja erittäinkin on arvioiminen vuoden vaihteessa maataloudessa suuritöinen ja vaikea. Varsinkin kertomusvuoden lopussa se oli sitä, kun suuri osa viljoista oli puimatta ja hinnatkin olivat vaihtelevat. Tämän tähden ei yllämainittuja summia voi suinkaan pitää täysin todellisuutta vastaavina.

Tilit. 1923 vuoden kameraaliseen kirjanpitoon otettiin määrärahoja 3,655,160: 50 markkaa, menoja 3,502,441: 57 markkaa, laskettuja tuloja 3,752,753 markkaa ja todellisia tuloja 2,686,752: 40 markkaa. Yhteenvedo liikekirjanpidosta joulukuun 31 p:ltä 1923 annetaan alempana:

Voitto- ja tappiotili osoitti seuraavat loppusummat:

	Debet, Smk.		Kredit, Smk.
Maanviljelystili	271,727: 98	Maanviljelystili	279,496: 42
Satotili	242,558: 96	Satotili	129,604: —
Kalustotili, uudesti- hankkiminen	35,676: 12	Navetantili	23,624: 58
Kalustotili, kunnossa- pito.	155,658: 31	Kalustotili	64,267: 30
Kulunkitili	210,200: 69	Rakennusten tili	24,015: —
Rakennusten kunnos- sapito	98,714: 90	Puutarhatili	11,161: 06
Rasitetili	198,372: 90	Palstavuokratili	4,040: —
Puutarhatili	977: —	Myllytili	8,126: 50
Korkotili	192,104: 59	Metsäntili	64,084: 36
Vuokratili	71,052: 94	Poistotili	45: —
Sikalan tili	1,215: —	Bilansi ja nettotappiot	869,795: 17
Yhteensä	1,478,259: 39	Yhteensä	1,478,259: 39

Loppusumma, 1,478,259: 39 markkaa, ja tappio, 869,795: 17 markkaa, jakautuivat eri tilojen kesken seuraavasti:

Pääkonttori	Smk 6,087: 50	Smk 6,087: 50
Tuomarinkylä	» 384,265: 19	» 265,968: 88
Oulunkylä	» 152,982: 60	» 54,058: 03
Boxbacka	» 294,973: 86	» 90,263: 33
Vik	» 255,731: 76	» 176,091: 52
Hertonäs	» 308,606: 60	» 227,685: 30
Kärböle	» 75,611: 88	» 49,640: 61
Yhteensä Smk	1,478,259: 39	Smk 869,795: 17

Balanssitili päättyi 16,817,186: 87 markkaan, jakautuen eri tileille kuten allaolevasta yhdistelmästä näkyy:

	Debet, Smk.		Debet, Smk.
Kassa	40,734: 39	Sikala	28,015: —
Pääkonttori	392,858: 86	Pääomavelka	352,057: 73
Tilat	446,603: 67	Kiinteistöt	4,692,547: 55
Varasto	113,730: 23	Palstat	4,976: 98
Maanviljelys	290,343: 50	R. Lindholmin tili ..	38,781: 60
Sato	759,402: 96	Boxbackan tila	2,193,829: 70
Tallit	343,464: —	Hertonäsin »	954,412: 86
Navetta	107,254: —	Kärbölen »	497,000: 80
Kalustot	518,104: 25	Vikin »	876,873: 09
Erinäiset velalliset ..	288,755: 50	Oulunkylän »	451,226: 44
Rakennukset	2,553,122: 59	Voitto ja tappio	869,795: 17
Puutarha	3,296: —		
		Yhteensä	16,817,186: 87

	Kredit, Smk.
Pääkonttori	4,973,342: 89
Tilat	446,603: 67
Erinäiset velkojat	98,900: 42
Rahatoimikonttorin tili.....	1,437,824: 74
Pääomavelka	6,180,924: 30
Kaupungin kassatili	3,286,656: 99
Tilierotus	75: —
Tuomarinkylän tila	392,858: 86
	Yhteensä
	16,817,186: 87

Eri tilojen balanssitilit osoittivat seuraavat loppusummat:

Pääkonttori .. Smk	5,135,742: 74	Vik	Smk	1,332,461: 49
Tuomarinkylä . »	1,882,378: 12	Hertonäs »		2,903,102: 35
Oulunkylä »	477,204: 12	Kärböle »		498,418: 80
Boxbacka »	4,587,879: 25			
		Yhteensä	Smk	16,817,186: 87

Taloudellisen kirjanpidon mukaan olisivat kaikki tilat tuottaneet tappiota vuonna 1923. Sama on laita ollut yleensä ennenkin. Ainoastaan Tuomarinkylä on edellisinä vuosina tuottanut voittoa, ja Oulunkyläkin vuonna 1921 kirjanpidollista voittoa. Koko tappio vuodelta 1923 oli 869,795: 17 markkaa ja jos Hertonäsin ja Kärbölen tappiot tästä vähennetään, 592,469: 26 markkaa. Summa on liian suuri, vaikka vuosi 1923 olikin epäsuotuisa. Konttorin taloudellinen kirjanpito ei kuitenkaan anna tyydyttävää kuvaa tuloksesta, sillä varastoja ei vuoden vaihteessa voi täsmälleen arvioida. Kuten ennen mainittiin, oli varaston kirjanpitoarvo joulukuun 31 p:nä 1,163,476: 69 markkaa. Tähän summaan sisältyy esim. 658,559 heinäkilon arvo laskettuna 45 pennin yksikköhinnan mukaan; tosiasiallisesti syntyi heinissä mittavoittoa ainakin 10 % tästä, siis noin 66,000 kg., jonka määrän arvo kirjanpitoihinnan mukaan on noin 30,000 markkaa. Kun viljat inventoimisaikana olivat suurimmaksi osaksi pumatta, niin oli nekin arvioitava sangen varovasti. Esim. rukiista syntynee noin 40,000 markan voitto, samoin kauroista. Perunain kirjanpito hinta oli 40 markkaa hl:a kohti ja niitä oli joulukuun 31 p:nä noin 5,400 hl. Tästä mää-

rästä myytiin esim. helmikuussa 1,000 hl. à 72 markkaa, joten tästäkin syntyy voittoa. Luultava on, että jos kirjanpito päätettäisiin vasta kesäkuun 30 p:nä 1924, niin tappio melkoisesti supistuisi nykyisestään. Kirjanpito olisi välttämättömästi järjestettävä uudelleen ja päätettävä kesäkuun viimeisenä päivänä, niinkuin yleensä maataloudessa.

Tilojen hoitoon nähden tärkeintä on kaupungin kannalta luonnollisesti se, että tiloja hoidetaan niin, ettei veroituksella koottavia varoja tarvitse käyttää tilojen talouden pystyessä pitämiseksi. Korkeintaan näitä varoja voidaan käyttää maatalouskonttorin virkailijain palkkaukseen sikäli, kuin he hoitavat kaupungin muita kuin tilojen hoitoon kuuluvia asioita. Kertomusvuonna saavutettiin rahatoimikonttorin ja maatalouskonttorin välillä rahanliikkeessä sellainen tulos, että maatalouskonttori suoritti rahatoimikonttoriin enemmän rahaa kuin se sieltä otti vastaan, nimittäin 896,618: 77 markkaa, nostetun määrän ollessa 789,903: 56 markkaa. Erotus teki siis 106,715: 21 markkaa maatalouskonttorin hyväksi. Maatalouskonttori kykeni siis suorittamaan hiukan korkojakin kaupunginkassaan.

XXII. Kansanpuistot.

Kansanpuistojen valvojan vuodelta 1923 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Vuonna 1923 kansanpuistoissa kävijöiden suuri lukumäärä osoitti selvästi, minkä korvaamattoman osan puistot muodostavat kaupungin asukkaiden elämässä. Kun Seurasaaren, Korkeasaaren ja Mustikkamaalle oli järjestetty kaupunginviranomaisten välittömän tarkastuksen alainen, säännöllinen höyrylaivaliikenne ja toimiluvanhaltijat tästä liikenteen välityksestä maksoivat veroa kunnalle, voidaan henkilöliikenne kansanpuistoihin kesäkautena ilmaista numeroin. Kuitenkin on huomattava, että paljon kävijöitä saapui jalkaisin Seurasaaren, joka sillalla on yhdistetty mannermaahan, sekä että lukuisat soutu-, purje- ja moottoriveneet välittivät huomattavaa henkilöliikennettä puistoihin, jota ei kuitenkaan voida luvuin ilmaista. Myytyjen höyrylaivalippujen luku nousi yhteensä 599,813:een 511,128 sijasta vuonna 1922, kuten allaolevista luvuista tarkemmin ilmenee:

	Täysikasvuisten henkilöiden lippuja.	Lasten lippuja.	Yhteensä.	Lisäys (+) mahd. vähennys (—) vuonna 1923 vuoteen 1922 verrattuna.	Liikenneveroa kaupungille vuonna 1923, Smk.
Seurasaari	38,895	6,606	45,501	— 3,942	10,384: 35
Korkeasaari ..	259,610	63,251	322,861	+ 69,441	71,227: 60
Mustikkamaa ..	211,906	19,545	231,451	+ 23,186	54,931: —
Yhteensä	510,411	89,402	599,813	+ 88,685	136,542: 95

Koska jokainen kävijä säännöllisesti lunasti itselleen sekä meno- että paluulipun, nousi höyrypursia käyttäneiden kävijäin koko lukumäärä suurin piirtein katsoen puoleen taulukossa ilmoitetuista myytyjen lippujen luvusta. Kuten näkyy, osoitti Seurasaari vähennystä henkilöliikenteessä, riippuen nähtävästi etupäässä rumista ilmoista kesällä ja lisääntyneestä liikenteestä sillan kautta, kun taas liikenne Mustikkamaalle ja varsinkin Korkeasaarelle, sateisista ilmoista huolimatta, osoitti yhtä huomattavaa kuin ilahduttavaa lisäännystä. Liikenneveroa koitui kaikkiaan 136,542: 95 markkaa 114,616: 95 markan sijasta edellisenä vuonna. Lukuisat koulut ja koulujen luokat kävivät opettajiensa johdolla alennetuin maksuin Seurasaarella ja varsinkin Korkeasaarella; Korkeasaaren lautta kuljetti lautankuljettajan tekemien muistiinpanojen mukaan 139 koulua eli luokkaa joissa oli yhteensä 4,195 oppilasta, jotka pääasiallisesti kuuluivat kansakouluihin.

Seurasaari. Seurasaaren mannermaahan yhdistävä silta on huolimatta pienemmistä melkein vuosittain uudistuvista vasain ja kansiin korjauksista käynyt epävarmaksi raskaampien ajoneuvojen liikenteelle. Olisi sentähden

sangen toivottavaa, että silta, samalla kun mädäntyneet vasat uudistetaan, tehtäisiin leveämmäksi ja kestävämmäksi, sekä siten sopivaksi autoliikenteelle, joka tähän saakka on ollut kielletty. Sellainen toimenpide tekisi sekä matkailijoille että kaupungin asukkaille mahdolliseksi enemmän käydä saarella ja ihailla tätä luonnonhelmeä, joka tyynellä, kauniilla vehreydellään ja vaihtelevilla maisemillaan tarjoo lepoa ja virkistystä. Olisi syytä Hietaniemeltä varata mairinnoisupaikka höyrylautalle, joka ehkä lähitulevaisuudessa, kun raitiotieyhteys ja katulaitteet on ulotettu tänne, muutamassa minuutissa voisi välittää suoranaisemman ja monelle mieluisemman meriliikenteen saarelle. Matka Ruoholahdesta Merholman ympäri Seurasaarelle on aikaakuluttava ja verraten kallis.

Korkeasaari oli kesällä sangen käytetty, mikä todistaa, että saarella, joka lähellä kaupungin keskiosia sijaitsevan asemansa ja mainioiden kulkuneuvojensa johdosta hyvin soveltuu sangen lyhyitäkin käyntejä varten, oli yleisöön suuri vetovoima, ehkäpä etupäässä eläinkokoelmiensa ansiosta. Yhä selvemmin käy ilmi että tällä saarella kaikkien muiden saarten edellä, on kaikki edellytykset koota kaupungin asukkaat pyhäpäivinä ja vapaahetkinä. Täten on laita myöskin talvisin, jolloin kävijäin lukumäärä toisinaan voi nousta tuhansiin. Kesäisin sattui että yli 8,000 henkilöä sunnuntaisin saattoi käydä Korkeasaarella ja arkipäivisin keskikesällä myytiin lautalla toisinaan yli tuhat lippua. Ajatellen yleisön mieltymystä keveisiin huveluihin olisi syytä perustaa kesätivoli joka menestyksellisesti ja tuottaen kaupungille huomattavat tulot voitaisiin — häittäamatta eläintarhaa — järjestää eteläiselle, Sirpalesaaren vastaiselle osalle saarta, jossa ei ole häkkeitä. Kaupungin tulisi joko itsensä ottaa haltuunsa, taikka myöskin edullisella toimilupasopimuksella antaa jonkin asiaa harrastavan henkilön perustaa tämä tivoli. Korkeasaari olisi, ennen muita paikkoja, sopiva tällaiselle laitokselle, koska yleisöllä siellä olisi tilaisuus myöskin lepoon sekä hyötyä eläintarhassa käynnistä.

Eläintarha. Korkeasaaren eläinkokoelmat, joita koskeva alkuperäinen suunnitelma ennen maailmansotaa oli melkein kokonaan toteutettu sekä eläinten hoitoon ja -asuntoihin että lajien edustajiin nähden, hävitettiin sittemmin sotavuosina, etenkin vuosina 1917—18, jolloin maassa vallitsi rehunpuute, kallis aika ja levottomat olot. Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan on eläinkokoelma säilytetty ja työtä sen kohottamiseksi ennen sotaa vallitsevalle tasolle jatkettu. Mutta se käy hitaasti. Suuri osa kotimaisen eläinmaailmamme monumentaalaisia edustajia on nyt niin harvinaisia maassamme että niiden laatujen täydentäminen, korkeista ostotarjouksista huolimatta, ainoastaan hitaasti on voitu toteuttaa. Siten on ollut mahdotonta hankkia hirveä, ilvestä, ahmaa, villisikaa y. m. maan eläimistöä edustavia eläimiä. Määrärahojen riittämättömyyden tähden kesti kauan ennenkuin ruostuneet ja rappeutuneet häkit voitiin rakentaa uudestaan, joka on inhimillisen ja järkipärisen eläinten hoidon ensimmäinen edellytys. Senjälkeen kun kuitenkin tarvittavat määrärahat valvojan esityksestä oli myönnetty, esiintyivät kokoelmat sekä täydellisempinä että, mitä asuntoihin tulee, tarkoituksenmukaisemmassa kunnossa.

Kertomusvuonna lisääntyivät kokoelmat bisonvasikalla, jonka lahjoitti Zoologisk Have Kööpenhaminassa, kahdella Laatokanhyllkeellä, mikä laatu ei ennen koskaan ole esiintynyt Korkeasaarella, illerillä, vesikolla, korpilla y. m. Monta hirveä kuoli ruoansulatushäiriöstä, mikä aiheutui siitä että yleisö oli, huolimatta selvistä kieltotauluista, ruokkinut näitä arvokkaita eläimiä tuoreella tai homehtuneella leivällä. Vuoden vaihteessa toimitetussa eläin-

kannan inventoimisessa oli Korkeasaaren eläintarhassa 60 eri lajia, 220 yksilöä, jotka arvioitiin 87,121 markan arvoisiksi, kuten seuraavista numeroista ilmenee:

	Eri laatuja.	Yksilöitä.	Arvo, Smk.
Imettäväisiä	26	93	66,086: —
Lintuja	31	120	20,370: —
Kylmäverisiä eläimiä	3	7	665: —
Yhteensä	60	220	87,121: —

Mustikkamaan puistosta on tullut työväestön laajojen piirien suosituin huviretkipaikka. Tanssilava, ulkoilmateatteri ja ravintola sekä kaupungin rakennuttama suuri uimalaitos ja vastalaitetut komeat tiet lisäsivät viihtyisyyttä. Lähitulevaisuudessa, kun entinen peltoala tulee ojitetuksi ja muutetuksi urheilukentäksi ja uusi sisäänkäytävä puistoon teetetyksi entisen Sörnäsiin päin olevan telakka-alueen poikki, tulee puisto tyydyttämään korkeimmat kohtuulliset vaatimukset suurkaupunginkin näkökannalta katsottuna.

Kauppaneuvos Henrik Borgströmin puistossa kävi kaukaisen asemansa ja puutteellisten höyrylaivakulkuvuorojen tähden ihmisiä yleensä ainoastaan pyhäpäivisin ja iltoina ennen pyhää, pääasiassa työväenluokkaan kuuluvia henkilöitä ja useasti yhdistyksiä ja seuroja, jotka tahtoivat itsekseen viettää lomahetkensä luonnon helmassa. Tehdäkseen puiston tunnetummaksi olisi säännöllisiä laivavuroja järjestettävä, ja vaatimaton kahvila teetettävä kalliolle, josta on ihana näköala Kruunuvuorenselälle ja Suomenlinnaan.

Turholman lepokoti oli, lahjoittajan toivomuksen mukaan, luovutettu eri aloilla työskentelevien, sivistyneitten naisten kesäkodiksi. Rakennukset olivat hyvässä kunnossa; vuoden varrella korjattiin m. m. n. k. renkitupa perusteellisesti. Toivoa tulee että kesäkodin hoidokit todella ovat itseään elättäviä henkilöitä sanan varsinaisessa merkityksessä ja tulisi senvuoksi Lepokoti yhdistyksen, jonka hallussa alue ja siellä olevat rakennukset ovat, vuosittain rahatoimikamarille lähettää luettelon henkilöistä, jotka se aikoo ottaa hoidokeikseen kesällä.

Luonnonsuojelu. Valvoja aloitti vuoden varrella kaupungin puistoissa olevain luonnonmuistomerkkien inventoimisen ja ilmoitustauluja, supistetuin tekstein, molemmilla kotimaisilla kielillä, pystytettiin, joissa kehoitettiin yleisöä noudattamaan varovaisuutta luontoa kohtaan.

XXIII. Kaupungin yleisten töiden hallitus.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen vuodelta 1923 laatima kertomus oli seuraavansisältöinen:

Kaupungin yleisten töiden hallitukseen kuului vuoden varrella yli-insinööri O. F. Nyberg puheenjohtajana 1 p:n huhtikuuta, jolloin hänelle omasta pyynnöstään myönnettiin vapautus ja hänen sijaansa jäseneksi sekä puheenjohtajaksi valittiin varatuomari A. Palmgren. Varapuheenjohtajana toimi johtaja M. M. Muoniovaara sekä jäseninä, insinööri G. Idström, arkkitehti W. G. Palmqvist, työnvälityskonsulentti T. Uski, monttööri O. Oksanen ja kirvesmies D. Karvonen, joka viimeksimainittu heinäkuun 26 p:nä pidetyn kokouksen jälkeen laillisesti estettynä ei ottanut osaa niihin. Hallitus kokoon-tui vuoden varrella 51 kertaa ja käsitteli silloin 1,007 asiaa sekä lähetti 471 kirjettä. Hallituksen sihteerinä toimi valtioneuvos G. A. Gröndahl.

Asioista, joita käsiteltiin selontekovuonna, mainittakoon kysymys tehdaskorttelin n:o 177, Munkkisaaren, ostosta, jonka kaupunginvaltuusto päätti ostettavaksi Aktiebolaget Munkholmen osakeyhtiöltä kaikkine siinä olevine rakennuksineen. Kauppahinta, 5,296,150 markkaa, oli kokonaisuudessaan merkittävä 1924 vuoden menosääntöön, mutta oli tästä 2,000,000 markkaa maksettava jo vuonna 1923 etuantina kaupungin kassasta. Rahatoimikamari oikeutettiin yllämainitulle yhtiölle enintään viiden vuoden ajaksi 250,000 markan vuosivuokrasta vuokraamaan kaikki puheenalaisessa tehdaskorttelissa olevat rakennukset ynnä niitä ympäröivän, enintään 9,400 m² käsittävän ja karttaan tarkemmin merkityn maa-alueen. Vuoden varrella laadittiin ehdotus Katajanokansataman uudestijärjestelystä, minkä ehdotuksen valtuusto periaatteessa hyväksyi. Satamanosturien hankintaa varten myönnetty määräraha, 1,900,000 markkaa päätettiin käyttää 4 nosturin ostoa varten. Vuoden varrella valmistettiin pääpiirustukset uutta kansakoulua varten Kaisaniemessä sekä työläisasuntoja varten kortteleissa n:oissa 584 ja 585 Vallilassa.

Rakennuskonttori toimi kaupungininsinöörin johdolla 7 osastoisena. Nämä olivat: satama- ja rautatieosasto, katu- ja viemäriosasto, geodeettinen osasto, talorakennusosasto, kaupunginasemakaavaosasto, puisto-osasto sekä varasto-osasto. Konttorin tilejä hoiti sen tilivirasto.

Seuraava taulukko osoittaa työväen lukumäärän konttorin eri osastoilla kunkin kuukauden lopussa;

Kuukausi.	Satama- ja rautatieosasto.	Katu- ja viemäri-osasto.	Geodeettinen osasto.	Talorakennusosasto.	Puistoosasto.	Varastoosasto.	Yhteensä.
Tammikuu .	282	117	—	316	7	52	774
Helmikuu .	341	122	—	272	13	48	796
Maaliskuu .	386	129	—	318	26	54	913
Huhtikuu .	366	161	—	300	84	53	964
Toukokuu .	325	221	13	279	125	50	1,013
Kesäkuu .	252	256	10	242	118	42	920
Heinäkuu .	225	232	7	272	135	47	918
Elokuu .	270	247	6	242	99	54	918
Syyskuu .	256	252	4	262	83	52	909
Lokakuu .	266	247	3	276	43	52	887
Marraskuu .	283	200	—	289	28	56	856
Joulukuu .	265	147	—	279	20	54	765

Vuonna 1923 maksettiin työntekijäin palkat seuraavien tariffien mukaan:

A m m a t t i.	Tammik. 1— —Kesäk. 30.	Heinäk. 1— Jouluk. 30.
	Tuntipalkka, Smk.	
Sukeltajat.....	14: 20	13: —
Koneenkäyttäjät	7: 10—7: 70	6: 50—7: 10
Viilarit	7: 20—7: 70	6: 60—7: 10
Sepät.....	7: ——7: 60	6: 40—7: —
Peltisevät.....	7: ——7: 40	6: 40—6: 80
Kirvesmiehet ja puusevät.....	7: 10—7: 70	6: 50—7: 10
Laturit	7: 10—7: 70	6: 50—7: 10
Kiviporarit	7: ——7: 60	6: 40—7: —
Muurarit ja kadunlaskijat.....	7: ——7: 70	6: 40—7: 10
Sementtityömiehet	6: 60—7: 30	6: 10—6: 70
Torvenlaskijat	6: 50—7: 30	6: ——6: 70
Irroitajat.....	6: ——6: 30	5: 50—5: 80
Apumiehet	5: 60—6: 10	5: 10—5: 60
Puistotyöläiset:		
Miehet.....	5: 40—6: —	5: ——5: 50
Naiset.....	4: 40—4: 60	4: ——4: 20
Yövähdit	4: 60—5: 30	4: 20—4: 90
Ajurit.....	12: —	11: —

Kesälomaa myönnettiin yhteensä 800 työläiselle. Näistä sai 430 2 viikon, 136 1 viikon ja 134 työläistä 4 päivän loman.

Satama- ja rautatieosastolla oli vuoden varrella paitsi osastopäällikköä ja apulaisosastopäällikköä kaksi ylimääräistä insinööriä ja yksi piirustaja. Yksityiskohtaisesta kirjanpidosta ja työläisten rekisteröimisestä huolehti kaksi konttoriapulaista.

Osaston työpaikkojen suoranainen työnjohto oli vuoden alussa 9 rakennusmestarin, 5 työnjohtajan ja 1 varastokirjurin huostassa. Vuoden kuluessa tuli lisäksi 1 rakennusmestari ja 2 työnjohtajaa.

Hallitukselle esiteltiin 72 asiaa, joista 36 koski uutistoimenpiteitä ja rakennustöitä sekä 36 henkilö- ja palkkakysymyksiä. Tätäpaitsi annettiin 16 kirjallista lausuntoa satamahallitukselle.

Osaston laatimista suuremmista ehdotuksista mainittakoon ehdotus Katajanokansataman uudestijärjestämisestä, minkä kaupunginvaltuusto periaatteessa hyväksyi, jota paitsi valtuusto päätti laittaa järjestelyratapihan Rahapajanrannalle, rakentaa hiililaiturin ja toimittaa hiilivarastopaikkoja Rahapajanrannan itäpuolelle sekä rakentaa kortteliin n:o 150 makasiinin toimistoineen rautateitse lähetettävää kappaletavaraa varten. Sitäpaitsi tehtiin ehdotus sekä tilapäisen että vastaisen Jätkäsaaresta, Saukon ja Saukonkarin yli kulkevan laiturihaaran jaoituksesta sekä ehdotus tilapäisestä jaoitus-suunnitelmasta koko Hieta- ja Jätkäsaaren satama-alueella varten. Öljyvaraston sijoittamisesta Hertonäsin itäpuoleiselle satama-alueelle tehtiin ehdotus Aktiebolaget Sandvikens skeppsdocka och mekaniska verkstad osakeyhtiön anomuksen yhteydessä saada vuokrata osa kaupungin ostamasta Munkkisaaresta, tutkittiin kysymys tämän alueen yhdistämisestä satama-alueeseen ja laadittiin alustava ehdotus satamaradan vastaisesta siirtämisestä laivatelakan alueen länsipuolelle.

Tehdyt työt. Vuoden varrella tehtiin laiturikorjauksia, jotka käsittivät paitsi suojelusparrujen, lankkukansien ja kiinnityslaitteiden tavanmukaista ylläpitoa myöskin Makasiinirannan paalujen ja pohjavarustushirsien korvaamisen uusilla vanhojen sijaan, jotka talviliikenteen aikana olivat irtautuneet. Keittohuone- ja Hietalahdenlaitureilla olevan suojelusparrun suunniteltu perinpohjainen korjaus voitiin lykätä tuonneemmaksi.

Heinäkuussa sijoitettiin uusi kompassintarkastuspoiju Kruunuvuorenselälle.

Kaupungin omistama osa Länsisataman Neptunkadun varrella olevaa purkauslaituria rakennettiin täydellisesti uudelleen vedenpinnasta, jota paitsi Lauttasaaren lauttauspaikalla oleva laituri-taso sai uuden lankkukannen. Kanavatorin varrella olevien höyryvenelaiturien, jotka joku vuosi sitten otettiin kaupungin haltuun, ylläpito maksoi 12,000 markkaa syystä, etteivät paalut olleet lujaan pohjaan kiinnitetyt. Pohjoissatamassa sijaitsevan keveästi rakennetun soutu- ja moottorivenelaiturin ylläpito aiheutti 40,500 markan kustannuksen. Kaupungin kustannukset kaikista väliaikaisten purkaus- ja venelaiturien ylläpidosta nousivat 267,691: 64 markkaan. Jäiden osuutta näistä silloista olevista kustannuksista kuvaa seuraava menoyhdistelmä, tasaisin kymmenin markoin laskettuna: jäiden aiheuttamat menot nousivat 126,000 markkaan, siitä 20,000 markkaa jäiden hakkaamisesta talvella ja 106,000 markkaa siltojen kuntoonlaittamisesta keväällä, kun taas muut kustannukset nousivat 141,700 markkaan, joista 66,700 markkaa siltojen korjaukseen purjehduskautena ja 75,000 markkaa suurempiin korjauksiin. Melkein puolet kaikista laiturien ylläpitokustannuksista johtui jään vaikutuksesta siltoihin veden noustessa ja laskiessa.

Täyteainetta varastoitiin Siltasaarenrannassa, Kaisaniemenpuiston rannassa ja Sörnäsin rantatiellä sekä sitäpaitsi Länsisatamassa ja Katajanokan kaakkoisrannassa siellä käynnissä olevien satamatöiden yhteydessä.

Hengenpelastuskojeita lisättiin vuoden kuluessa 80:een. Erityinen määräraha myönnettiin 12 talviveneen hankkimiseen. Tavaralavojen lukumäärää lisättiin noin 200 kappaleella.

Vuoden kuluessa suoritettiin ruoppausta kaupungin molemmilla ruoppauskoneilla. Tällöin ruopattiin Lintulahdenkadun, Neitsytpolun, Ruoholahdenrannan ja Lapinlahden varrella olevat likaviemärit, jota paitsi pohja ruopattiin Pohjois- ja Etelävenesatamissa sekä T-laiturin luona Pohjoissatamassa. Arabiaan ja Taivallahteen johtavat väylät sekä Sumpparin luona

oleva salmi syvennettiin. Syvyyttä lisättiin Sörnäsän vanhan pistolaiturin, Katajanokan pohjoisrannan ja Ruoholahden sillan n:o 5 luona. Länsisataman uutisrakennusten yhteydessä ruopattiin sitäpaitsi Hietalahdensatama Laivarannan ulkopuolella, eteläpuolella Murtajakatua ja Ruoholahdenrannan eteläpäässä. — Ruoppaustyö, joka pitkän kuljetusmatkan takia osittain viivästyi käsitti noin 11,000 m³ ruoppauskoneella n:o I (94 työpäivää) ja 46,000 m³ ruoppauskoneella n:o II (161 työpäivää). Kustannukset itse ruoppaustyöstä, siihen luettuna myös polttoaineet ja öljyt sekä työnjohto, nousivat 4: 10 tai 3: 10 markkaan m³:ltä, mikä summa, jos ruoppauskoneiden varustus- ja kunnossapitokustannukset lasketaan mukaan kohoaa 8: 40 tai 5: 30 markkaan m³:ltä. Kuljetuskustannukset nousivat keskimäärin 1: 85 markkaan m³:ltä, johon tulee lisää 1: 25 markkaa m³:ltä hinaajalajivojen kunnossapidosta, ja 1 markka ruoppausproomujen kunnossapidosta. Arabian luona ruopatusta määrästä tyhjennettiin 19,000 m³ Vanhankaupungin selälle Kuusisaaren eteläpuolelle, kun taas 18,000 m³ tyhjennettiin Salmisaaren johtavan penkereen eteläpuolelle ja Sellarisaaren sisäpuolelle. — Loput 20,000 m³ nostettiin elevaattorilla ja sillä täytettiin Länsisataman kortteli 264 4 markan kustannuksin m³:ltä taikka, elevaattorin korjaus ja kunnossapito mukaan laskettuna, 8: 50 markasta m³:ltä, Santahaminan luona tehty koe-ruoppaus, jonka tarkoituksena oli saada selville voisiko sieltä saada täyte- ja painolastisora, antoi kielteisen tuloksen.

Syvyysmittausta ja pohjatarkastusta toimitettiin Rahapajanrannan ja Katajanokan eteläisen niemekkeen luona, Siltavuorensataman yli rakennettavaa rautatiesiltaa varten, Sörnäsän läntisen- ja keskimmäisen pistolaiturin välille rakennettavaa laituria varten, uutta laituria varten Taivallahteen ja Salmisaaren luona, jota paitsi trallausta toimitettiin Sumparin ja Mustikkamaan välisessä salmessa sekä uponneen Europa nimisen höyrylaivan luona.

Määrärahat Eteläsataman eteläisen siltahaaran uudestirakentamista sekä kolmannen rautatieraitteen ja voimakkaamman suojelusparrun hankkimista varten Sörnäsän uudelle pistolaiturille, oli otettu 1923 vuoden menosääntöön, mutta kysymyksessä olevat työt oli teetetty jo vuonna 1922 etuanti-määrärahoilla.

Katajanokan pohjoinen laituri, joka pääasiallisesti on tullilaitoksen käytettävänä, rakennettiin kokonaan uudestaan.

Kanavain välissä sijaitseva T-laiturin ulommainen osa Pohjois-satamassa sekä pohjoisen kanavan sisimmäinen ranta rakennettiin uudestaan.

Läntinen pistolaituri Sörnäsissä sai uuden siltakannen, jolloin arkut uudesti rakennettiin vedenpintaan saakka ja kevennettiin niiden välille rakennetuilla paaluilla, jonka ohessa osa paaluista korvattiin uusilla tai jatkettiin. Laiturille johtavat rautatieraitteet yhdistettiin vaihteella. Keskimmäiselle pistolaiturille johtava yhdysraide, joka kulki tavaramakasiinin länsi puolella olevasta raiteesta, poistettiin valtion rautateiden toimesta.

Vanha pistolaituri eli Masut silta Sörnäsän niemekkeen itäisellä rannalla uudesti rakennettiin ja varustettiin uudella siltakannella. Tämän yhteydessä pitennettiin laituria 15 metrillä ja yhdistettiin molemmat rautatieraitteet vaihderaitteella, jota paitsi rakennettiin sivuraide laiturille johtavan tuloraitteen pohjoispuolelle. Paalusilta korvattiin maanpuolella 24 m:n pituudelta, vanhalle ruoppaustyönteelle rakennetulla maa- ja kivipengerillä.

Oli tarkoitus uudesti rakentaa Sörnäsän keskimmainen pistolaituri, mutta työtä ei pantu käyntiin, koska tarjona oleva määräraha myöhemmin tapahtuneessa tutkimuksessa näyttäytyi riittämättömäksi.

Hakaniementorin rantaan Mustikkamaan liikennettä varten vuonna 1922 rakennettua höyryvenelaituria varten oli otettu määräraha 1923 vuoden menosääntöön.

Länsisataman uutisrakennustyöt toimitettiin pääasiallisesti Saukon saarelle johtavan laiturin luona. Laivarannassa, missä rakennettiin Makasiini-osakeyhtiön uutta betonitavaravajaa, suoritettiin ainoastaan täyttämistöitä eteläisen laiturin takana. Joulukuun aikana sijoitettiin ja betonoitiin osa ulomman nosturinkiskon makasiinin edustalla olevaa laiturinmuuria. Työ suoritettiin Makasiiniosakeyhtiön kustannuksella. Tämän ohessa pitennettiin vesijohto laiturilla uuden varastovajan edustalla. — Saukon rannalla jatkettiin vedenalaisia louhimisia, jolloin noin 2,800 m³ kalliota poistettiin. Vuoden lopussa oli jäljellä vielä noin 1,500 m³ alkuaan arvioidusta 6,300 m³. Kaksi 20 m. pituista uutta puuarkkua upotettiin Jätkäsaaren luo ja 12 m. pituinen arkkua Saukon luo. Sitä paitsi upotettiin 25 m. pituinen puuarkku Saukon länsipuolelle ja jatkettiin ruoppaustyötä nosturilla länteenpäin yhtä 30 m:n pituista arkkua varten. Kolme ensiksi mainittua, samoin kuin toisetkin Saukon rannalla upotetut arkut täytettiin, etummaisat lokerot betonitäytteellä ja takimmaisat lokerot louhokivillä. Laiturimuuria rakennettiin valmiiksi noin 95 m. täyteen korkeuteen (+ 2,5 m.) ja varustettiin kiinnityslaitteilla. Nämä olivat, samoin kuin Laivarannan eteläosassakin, vuorotellen pollareita ja kaksoisrenkaita 15 m:n päässä toisistaan. Noin 25 m. laituria Jätkäsaarelle, missä veden syvyys on alle 4,5 m. rakennettiin ainoastaan 1 m. 0-vedenpinnan yläpuolelle ja on tämä tarkoitettu hinaajalaivojen laituriksi. Rautatiehallituksen ehdotuksesta rakennettiin Lastaajankadulle kolmas rautatieaite yhdysvaihteineen muihin raiteisiin. Tähän tarvittavat raidetarpeet ostettiin valtionrautateilta. Kaikkiaan rakennettiin 550 m. raidetta ja 5 yksinkertaista vaihdetta. Koska ajoliikenne siten osaksi poistettiin Lastaajankadulta, laskettiin Jungmaninkadulta ylimerolle johtava katu Jaalarannassa sepelikivillä ja varustettiin ladotulla kiverroksella. — Ruoholahdenrannan pohjoisosa (noin 60 m.) varustettiin kenttäkivipäällyställä. Ruoppauselevaattorin siirto Vaihdekadulta Saukon läntiselle niemekkeelle aloitettiin.

Liikennereitin kuntoon asettamista Salmisaarelle, mikä talvella 1921—1922 pantiin alulle hätäaputyönä ja johon joulukuussa 1922 jälleen ryhdyttiin, jatkettiin syyskuun loppuun saakka. Työn jouduttamiseksi hankittiin ilmanpuristuslaitos ja kiviporakoneet, jota paitsi Salmisaarelle asetettiin konttorin toinen höyrynosturi. Vuoden kuluessa pitennettiin salmen yli Lapinniemen rannalle johtava pengeri, sillävälillä kun Salmisaaren leikkauksesta louhittiin noin 5,870 m³ kalliota. Aikaisemmin oli noin 3,620 m³ louhittu, jota vastoin noin 12,200 m³ on vielä irtiottamatta.

Täyttämistöitä hiilivarastopaikkoja varten Katajanokalla jatkettiin koko vuoden. Kaupungin rakenteista otettiin vastaan täytettä, jota paitsi tehtiin erinäisiä valmistavia töitä; m. m. kivetettiin Kruunuvuorenkadun kaakkoinen pää kenttäkivillä.

Hernesaaren luona täytettiin kaksi aallonmurtajaa Saukonkarin vedenalaisesta louhoksesta tuoduilla kivillä.

Rahapajanrantaa varten tilattiin kaksi yli yhden raiteen kulkevaa 2 ½—5 tonnin nostovoimaista kokoportaalinosturia varustettuna 1 tonnin hiilinnostokauhalla. Nostureista hankki toisen Sandvikens Skeppsdocka och mekaniska verkstad ja toisen Ardeltwerke Eberswaldenissa.

Rautateiden erinäisiin korjauksiin myönnetystä määrärahasta käytettiin

26,000 markkaa satamaradan ja Sörnäsän rantatiellä olevien ratojen kiveämiseen ja vaihdesiltojen ylläpitämiseen, jotka rataosat muuten ovat valtionrautateiden kunnossapidettävät, jota vastoin 98,977:72 markkaa käytettiin Länsisatamassa, Vallilassa ja Sörnäsän niemekkeellä olevien raiteiden kunnossapitoa varten, joidenka ylläpito kokonaan kuuluu kaupungille.

Satamaradan laajentamista kaksoisraiteiseksi Töölön aseman ja Länsisataman välillä suoritettiin ainoastaan Marian sairaalan kohdalla olevalla rataosalla, missä tuberkulosipaviljongin luona oleva leikkaus laajennettiin, vesi- ja viemärijohtot muutettiin sekä tukimuurin muuraus pantiin alulle. Aita sairashuonealueen ja satamaradan välillä muutettiin ja korjattiin.

Rahapajanlaiturilla olevan varastovajan n:o 9 edustalle naulattiin satamaraiteisiin 2 vaihdetta ja risteys. Tavaravajojen 10 ja 11 taakse rakennettiin 210 m. pitkä rautatieraide, joka väliaikaisesti yhdistettiin Rahapajanlaiturin luoteispuolelle johtavaan raiteeseen. Ulosvetoraiteen suunniteltua pitennystä 50 m:llä ei voitu vuoden aikana suorittaa, koska tämä paikka oli vuokrattu.

Rannoille ankkuroitujen virutushuoneiden ja pyykkisiltojen hoidosta ja kunnossapidosta on osasto huolehtinut. 4 virutushuoneen hoito ja jään avoinna pitäminen niiden kohdalla maksoi noin 33,000 markkaa, virutushuoneiden korjaukset 25,000 markkaa sekä 7 pyykkisillan kunnossapito 9,400 markkaa.

355 m:n pituisen sivuraiteen ja 5 vaihteen teettämistä Sörnäsän vanhalla pistolaiturille johtavan raiteen pohjoispuolelle, suoritettiin laiturin pitentämisen yhteydessä kaupunginvaltuuston käyttövaroistaan myöntämällä määrärahalla.

Laiturit ja satamat Sörnäsän niemekkeellä palovakuutettiin 1,600,000 markasta Palovakuutusosakeyhtiö Fenniassa. Vanhan pistolaiturin luona olevalla työpaikalla sattuneen tulipalon kautta hävitetty työkalusto korvattiin 9,944:60 markalla.

Hertonäsän satamassa ei suoritettu vuoden aikana mitään töitä. Hertonäsän rautatierakennuksella supistuivat työt vahdinpitoon ja kapeain raiteiden ja työkaluston kuljetukseen.

Pakaan teollisuusalueelle johtavaa rautatierataa varten menosääntöön otettua määrärahaa ei vuoden kuluessa käytetty.

Osaston kaikkien erikoiskalujen ja työkonien tavanmukainen kunnossapito vietiin kullekin eri työtilille. Samaten maksettiin nosturiproomun n:o 1 uudestirakentamiskustannukset ja kahden sukelluskojeen hankkimiskustannukset myöskin työmäärärahasta.

Katu- ja viemäriosastoon kuului osastonpäällikkö, apulaisosastonpäällikkö, ylimääräinen insinööri, piirustaja, 2 vaakitsijaa ja 2 konttoriapulaista.

Osaston alaisten työpaikkojen suoranainen työnjohto oli 11 rakennusmestarin ja 4 työnjohtajan valvonnan alaisena.

Toiminta käsitti kaupungin katujen ja yleisten paikkojen korjauksia ja uudelleen kiveämisiä, pääasiallisesti maistraatin katselmusmiesten esittämien muistutusten mukaisesti, uusien katujen tasoittamisia sekä tähän kuuluvien laskujohtojen maahanlaskemisia, viemärien ja laskuojien korjauksia ja ylläpitoa, viertoteiden ja teiden korjauksia ja uudelleen kiveämisiä sekä urheiluja leikkikenttien rakentamisia, korjauksia ja ylläpitoa.

Vuoden varrella kivetttiin 4,875 m² katuja ja yleisiä paikkoja päällystettiin sepelikivillä 13,300 m², asfaltoitiin 167 m² ja tasoitettiin 1,410 m² yhteensä 279,903:12 markan kustannuksin.

Tulo- ja menoarvioon otetut katujen ja yleisten paikkojen uudelleen

kiveämistyöt suoritettiin kaikki vuoden kuluessa, paitsi Hakaniemen torilla olevien ajoratojen ja laiturien muutosta, mikä työ kaupunginvaltuuston asettaman liikennekomitean kehoituksesta lykättiin seuraavaan vuoteen. Viimemainittua työtä varten menosääntöön otettu määräraha, 90,000 markkaa, palautettiin kaupunginkassaan. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat yleensä tulo- ja menoarviossa määrättyihin määriin. Poikkeuksen teki Pääskylänkadun kiveäminen, johon tarvittiin 19,883: 65 markan suuruinen lisämääräraha katukäytävän korottamiseen ja varustamiseen reunakivillä.

Vuoden kuluessa teetettiin uusia katuja pääasiallisesti Käpylään, jossa 12,160 m² suuruinen pinta-ala tasoitettiin 521,036: 30 markan kustannuksin. Sitäpaitsi laitettiin kuntoon erinäisiä aikaisemmin tasoitettuja katuja 149,984: 82 markan kustannuksin. Tehdäkseen mahdolliseksi liikenteen vuoden kuluessa rakennetuille tonteille on ollut tarpeen suorittaa seuraavat pienemmät katutasoitukset: Vanajantiellä pitkin tonttia n:o 25, Karstulantiellä pitkin kortt. n:o 585, Lutherkadulla pitkin tonttia n:o 5, Temppelikadulla pitkin tonttia n:o 23 sekä Floratiellä pitkin tontteja n:oja 2, 4 ja 6. Kaduntasoituksiin kuuluvia räjähdystöitä on suoritettu Fredriksperinkadulla vesijohdon laittamista varten, sekä Sture-, Vaasa- ja Josafatinkaduilla, jotta saataisiin ainetta Braahekatujen luona sijaitsevan urheilukentän täyttämiseksi. Kustannukset edellisistä nousivat 37,000 markkaan sekä jälkimmäisistä 149,268: 47 markkaan.

Viemärin ja laskuojien korjaukset ja ylläpito nousivat 299,782: 92 markkaan, jaettuna seuraavasti: johdot 46,674: 59 markkaa, syöksykaiivot 195,648: 58 markkaa, ojat 17,359: 90 markkaa sekä työnjohto ja sekalaiset menot 40,099: 85 markkaa.

Eläintarhan viemärivedenpuhdistusasemien käyttö ja hoito tulivat maksamaan 79,740: 52 markkaa, mistä summasta Savilan asema 74,160: 92 markkaa ja emäradan itäpuolella oleva asema 5,579: 60 markkaa. Voimakulutus Savilassa nousi 18,597 kilowattituntiin. Saman aseman puhdistusteho on kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorioin konttorille säännöllisesti jättämien tutkintoraporttien mukaan ollut tyydyttävä. Emäradan itäpuolella olevalla puhdistusasemalla on viemäriveden puhdistus ollut vähemmän tehokas sittenkun puhdistusasema ja johdot rautatiepenkereen täyttämisen kautta ovat siirtyneet paikaltaan eikä korjausta heti voitu suorittaa rautatiepenkereen enempää painumismahdollisuutta peläten.

Uusia laskujohtoja on laitettu Toukolaan ja Käpylään 230 m. pituudelta edellisellä alueella ja 150 m. jälkimmäisellä. Kustannukset olivat 112,657: 90 ja 37,972 markkaa.

Viertoteiden ja teiden erinäisiä korjauksia varten oli tilivuoden menosäännössä otettu huomioon edellisiä varten 200,000 markkaa ja jälkimmäisiä varten 150,000 markkaa. Vaikka suurinta säästäväisyyttä töiden suorittamisessa noudatettiin osoittautui viertoteitä varten myönnetty määräraha riittämättömäksi, riippuen runsaiden sateiden kesän aikana aiheuttamista vaurioista, minkä tähden myönnettiin 49,461: 28 markan suuruinen lisämääräraha. Viertoteitä päällystettiin sepelikivillä yhteensä 20,800 m² suuruinen pinta-ala 249,461: 28 markan kustannuksin ja teitä yhteensä 14,100 m² 149,821: 02 markan kustannuksin.

Urheilu- ja leikkikenttien korjaus ja ylläpito, joista puisto-osasto aikaisemmin oli huolehtinut, oli vuonna 1923 katu- ja viemäriosaston valvonnan alaisena ja suoritettiin menoarvioon merkityllä määrärahalla. Poikkeuksen

teki ainoastaan Eläintarhan urheilukenttä, jonka ylläpitoon havaittiin tarvittavan 9,671: 19 markan suuruinen lisämääräraha.

Brahekatujen varrella olevan urheilukentän täyttämisen ja tasoittelutöitä jatkettiin 149,941: 75 markan kustannuksin.

Paitsi tulo- ja menoarviossa mainittuja töitä on niitä myöskin suoritettu kaupungin eri laitosten ja viranomaisten sekä yksityisten henkilöiden laskuun 1,832,970: 66 markan suuruisin kustannuksin.

Geodeettisen osaston henkilökuntaan kuului kaupungingeodeetti, apulaisgeodeetti, kolme mittaus- ja kartoittaja-apulaista sekä yksi karttapiirtäjätär.

Kertomusvuonna suoritettiin 79 tonttimittausta ja uuden tonttikirjan valmistusta, 26 vanhemman tonttikirjan kopioimista, 33 kivijalan tarkastusta, 15 rajan selvittelyä, 1 korttelin järjestely, 6 vaakitustoimitusta, 220 3-vuotiskatselmusta ja 65 n. s. tarkastuskatselmusta; sitäpaitsi annettiin 10 todistusta tonttikirjoista y. m., 121 karttapiirrosta Reimarsin, Käpylän ja Toukolan tonttialueista sekä 68 karttapiirrosta muista vuokra-alueista kaupungin maalta. Kaupungin yleisten töiden hallitukselle ja rakennuskonttorille antoi kaupungingeodeetti mainittuna vuonna 151 kirjallista lausuntoa.

Talorakennusosasto. Osaston henkilökuntaan kuului vuonna 1923 v. t. kaupunginarkkitehti osana vuotta yksi v. t. apulaiskaupunginarkkitehti sekä yksi ylimääräinen arkkitehti, kolme piirustustajaa, yksi kirjanpitäjä ja kolme konttoriapulaista.

Osaston työpaikkojen suoranainen työjohto oli 12 rakennusmestarin valvonnan alaisena.

Kustannukset kaupungin omistamien rakennusten ja tilusten korjauksista ja ylläpidosta nousivat 2,614,229: 60 markkaan. Tulo- ja menoarvioon oli yllämainittuja töitä varten otettu yhteensä 2,724,500 markan määräraha, josta 160,545: 51 markkaa siirrettiin vuoteen 1924 Ryttylän kasvatuslaitoksen töiden loppuun suorittamista varten. Määrärahaan syntyi 50,275: 11 markan vajuus, joka peitettiin kaupunginvaltuuston myöntämällä¹⁾ lisämäärärahalla. Määrärahan vajaukseen oli syynä se, että ei korjaustöitä kansakouluissa, poliisilaitoksen rakennuksissa, tulli- ja satamarakennuksissa, kauppahalleissa, lastenkodeissa sekä lämmitysjohdoissa voitu suorittaa arvioiduin kustannuksin. Yllämainittuun 2,614,229: 60 markan menoeraan ei sisälly 40,172 markkaa uutta höyrypannua varten, joka hankittiin Kivelän sairaalaan räjähdysken hävittämän sijaan. Kaupunginvaltuusto myönsi²⁾ tarkoitukseen tarvittavan määrärahan vuoden ylijäämästä. Jos otetaan mukaan viimeksimainittu summa nousivat korjaus- ja ylläpitokustannukset 2,654,401: 60 markkaan.

Utisrakennuksia ja muutoserakennustöitä varten oli tulo- ja menoarviossa yhteensä 6,769,050 markan määräraha, mihin määrään lisättiin 1,944,000 markkaa lainavaroja sekä 777,600 markkaa vuoden säästöstä työväenasuntojen rakentamista varten Vallilaan, vuodelta 1922 siirretty, Kaisaniemen kansakoulurakennusta varten myönnetty 1,470,627: 50 markkaa sekä 162,462: 31 markkaa osin niitä töitä varten, joita oli päätetty vuoden kuluessa suorittaa tulo- ja menoarviotöiden yhteydessä osin lisämäärärahoja. Määrärahat nousivat kaikkiaan 11,123,739: 81 markkaan ja kustannukset 10,282,115: 29 markkaan. Määrärahasta keuhkotautisten perheiden asuntorakennuksen teettämistä varten siirrettiin 599,819: 40 markkaa vuoteen 1924. Sitäpaitsi käytettiin 323,248: 09 markkaa Kaisaniemen kansakoulurakennuksen töitä

¹⁾ Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 1924 9 §. — ²⁾ S:n 13 p. helmik. 1924 7 §.

varten sekä 2,050,358: 66 markkaa Vallilaan vuoden kuluessa rakennettavia työväenasuntoja varten, joita töitä varten sittemmin vuoden 1924 tulo- ja menoarvioon otettiin määräraha. Otsakkeella Uutisrakennuksia ja muutosrakennuksia suoritettujen töiden kustannukset nousivat siis 12,655,722: 04 markkaan.

Vuodelta 1922 siirrettiin Rikhardinkadun varrella olevan kaupungin kirjaston korotusta varten myönnetyn määrärahan säästö 379,554: 33 markkaa sekä Nikkilän sairaalan vedenpuhdistuslaitosta varten myönnetyn määrärahan säästö 200,000 markkaa. Vuoden kustannukset edellämäinitun työn suorittamisesta nousivat 729,430: 40 markkaan eli 349,876: 07 markkaa käytettävissä olevaa määrärahaa suuremmiksi. Jälkimmäisestä työstä nousivat kustannukset 213,301: 20 markkaan eli 13,301: 20 markkaa käytettävissä olevaa määrärahaa suuremmiksi. Kaupunginvaltuusto myönsi ¹⁾ lisämäärärahat.

Sitäpaitsi suoritettiin töitä vuoden kuluessa määrärahoilla, jotka sittemmin myönnettiin 1924 vuoden tulo- ja menoarviossa sekä osaksi kaupunginvaltuuston eli rahatoimikamarin käyttövaroista, yhteensä 743,619: 89 markalla.

Eri kunnallislaitosten ja viranomaisten laskuun suoritettiin töitä 126,357: 39 markalla. Nämä työt tuottivat voittoa 21,737: 96 markkaa.

Talorakennusosaston töitten kokonaiskustannukset olivat siis 17,122,832: 52 markkaa.

Vuoden kuluessa loppuunsuoritettiin 13 työväenasuntorakennusta, jotka vuonna 1922 päätettiin rakentaa Vallilaan. Näitä 13 rakennusta varten oli myönnetty yhteensä 6,144,000 markkaa, kun taas kustannukset nousivat 5,843,045: 13 markkaan eli 300,954: 87 markkaa määrärahaa pienemmäksi. Kustannukset huonetta kohti nousivat siis 18,727: 70 markkaan.

Talorakennusosastolla käsiteltiin vuoden kuluessa 223 diariioon vietyä asiaa, joista annettiin lausuntoja osaksi kaupungin yleisten töiden hallitukselle, osaksi rahatoimikamarille eli muille kaupungin laitoksille. Sitäpaitsi laadittiin piirustuksia ja ehdotuksia uutis- ja muutosrakennuksiin, joista mainittakoon seuraavat: pää- ja työpiirustukset uutta kansakoulua varten Kaisaniemeen, työväenasuntoja varten kortteleihin n:o:ihin 584 ja 585 Vallilaan, ehdotuspiirustukset Kivelän sairaalan paviļjongin n:o 1 päällerakentamista varten, työpiirustukset Rikhardinkadun varrella olevan kirjaston päällerakentamista varten, ehdotuspiirustukset tontin n:o 7 (talo n:o 21) Kasarminkadulla rakentamista varten, paviļjongin rakentamista varten Nikkilän mielisairaalaan ja paviļjongin rakentamista varten kunnalliskotiin, työpiirustukset Länt. Viertotien tontilla n:o 24 olevien rakennusten n:ojen II ja IV uudesti-rakentamista varten ja Ryttylän kasvatuslaitoksen ent. tallirakennuksen muuttamista varten koulurakennukseksi, ehdotuspiirustukset tavaramakasiinia varten Katajanokalle sekä Annankadun kansakoulun päällerakentamista varten koulukeittion sisustamiseksi y. m.

Lämpötekniikan vuotta 1923 varten laatima tulo- ja menoarvio sisälsi ainoastaan laitteiden pitämiseksi käyttökelpoisessa kunnossa tarvittavat välttämättömät määrärahat, yhteensä 202,000 markkaa, joka määrä kuitenkin menoarviota käsitellessä tingittiin 190,000 markkaan, sillä seurauksella että kaikkia edellytetyjä töitä ei voitu suorittaa, minkä ohessa toisia laajuuteen nähden supistettiin, minkätähden laitteet eivät vuoden lopulla olleet suotavan hyvässä kunnossa.

Paitsi laitteiden säännöllisiä vuosikorjauksia sellaisinaan tehtiin myös

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. kesäk. 16 § sekä 23 p. tammik. 1924 9 §.

osittaisia täydennyksiä ja muutosrakennuksia kasvavan käytön kautta suurentuneitten vaatimusten täyttämiseksi.

Marian sairaalan lämminvedenvalmistelu korjattiin siten, että se helposti voi täyttää lämminveden enenevän tarpeen, joka johtuu pääasiallisesti keittiön ja pesulaitoksen laajentamisesta.

Kulkutautisairaalaan laajennettiin lämminkäyttövesijohto kahteen lääkärinasuntoon ja Nikkilän mielisairaalaan laitettiin uusi kylpyhuone. Viimeksi mainittuun sairaalaan laitettiin sitäpaitsi myös uusi päävesijohto pumppurakennuksesta vesisäiliöihin sekä vedenpuhdistuslaitos Halvor Breda järjestelmän mukaisesti. Näitä töitä johti ja valvoi lämpötekniikko vaikka ne eivät suorastaan kuuluneet hänen virkavelvollisuuksiinsa.

Samaten oli lämpötekniikko asianomaisten apuna selvittelemässä vastasuunnitellun teurastuslaitoksen varustamista höyryllä sähkölaitoksen pannukeskuksesta sekä toimitti erinäisten höyrypannulaitteiden tarkastuksia ja ryhtyi toimenpiteisiin kiusallisuutta tuottavan savun lieventämiseksi kaupungissa.

Kaupungin uutisrakennustoiminta edellytti useita suunnittelutöitä; sitäpaitsi asetettiin uusia keskuslämmityspannuja Bengtsårin kasvatuslaitokseen ja Kivelän sairaalaan, jossa lämminveden valmistusta varten asetettu höyrypannu oli haljennut ja korvattu uudella, joka on varustettu suuremmalla tulipinnalla, ja joka riittää myös toista lämpimänvedenvalmistajaa varten, mikä oli käynyt tarpeelliseksi sairaalan suuren potilaslukumäärän ja siitä johtuvan lisääntyneen lämpimän veden tarpeen takia.

Lämmitystilaa valvoi samaten kuin ennenkin lämpötekniikko yksissä neuvoin Voima- ja Polttoainetaloudellisen yhdistyksen kanssa, ja oli polttoainemenekki, huomioonottamalla lämpötilan muutokset ja polttoaineiden laatu, säännöllinen.

Kaupunginasemakaavaosastoon kuului vuonna 1923 asemakaava-arkkitehti, apulaiskaupunginasemakaava-arkkitehti, kaupunginasemakaavainsinööri, ylimääräinen arkkitehti ja neljä piirustajaa.

Vuoden varrella laadittiin rahatoimikamarin kehoituksesta m. m. seuraavat suunnitelmat: Ehdotus Käpylän korttelien n:o:jen 860 sekä 869—873 jakosuunnitelmaa varten; ehdotus Vallilassa sijaitsevien, kivitaloja varten varattujen tonttien järjestelyä varten, siihen kuuluvine julkisivukaavioineen, mitä ehdotuksia kaupungin viranomaiset eivät kuitenkaan vuoden varrella loppuun käsitelleet; ehdotus Käpylän huvila-alueen laajennusta varten, käsittävä 34 uutta korttelia, sekä korttelien n:o:jen 800, 801, 803, 804 ja 809 julkisivukaaviot; jakosuunnitelma Kumtähden asuntoalueen järjestelyä varten, käsittävä 22 korttelia, mitä asiaa ei loppuun käsitelty; jakosuunnitelma Käpylän Taivaskallion asunto-alueen järjestelyksi, käsittävä 10 korttelia, mitä asiaa ei loppuun käsitelty; lopullinen jakosuunnitelma Hermannin I varten; ehdotus Mustikkamaan järjestelyksi sekä ehdotus Lätisen ja Itäisen Viertotien laajentamiseksi.

Seuraavat asemakaavanmuutospiirustukset laadittiin: Kaisaniemen kansakoulutontin järjestely korttelissa n:o 41, tonttien n:o:jen 29 ja 31 yhdistäminen Runebergkadun varrella korttelissa n:o 427; korttelien n:o:jen 382 ja 383 järjestely; tonttien n:o 6 Aleksanterinkadun varrella ja n:o 1 Katariinankadun varrella yhdistäminen korttelissa n:o 4; sisäiset rakennusrajat korttelissa n:o 478 sekä tonttien n:o:jen 6 ja 8 yhdistäminen Floratien varrella korttelissa n:o 525, mitkä kaupunginasemakaavanmuutokset sisäasiainministeriö vahvisti vuoden varrella sekä sitäpaitsi korttelin n:o 20 järjestely; tonttien

n:o 4 Töölönkadun varrella ja n:o 6 Dagmarkadun varrella yhdistäminen korttelissa n:o 407 sekä tonttien n:o:jen 30 ja 32 yhdistäminen Museokadun varrella korttelissa n:o 424.

Sisäsiainministeriö vahvisti aikaisemmin laaditut asemakaavanmuutospiirustukset, koskevat kortteleja n:o:ja 30 ja 120.

Noin 80 kirjallista lausuntoa annettiin, useimmat valaistuna oheenliitetyillä kartanaineistoilla, jotka koskivat osin yllämainittuja suunnitelmia, osin muita asioita, joista mainittakoon: tonttipaikkojen luovuttaminen eduskuntataloa, uimahallia, teknillistä opistoa, ruotsalaista tyttökoulua ja merentutkimuslaitosta varten, alueen varaaminen keuhkotautisairaala varten, Diakonissalaitoksen alueen laajentaminen, Unioninkadun ajotien alentaminen, Kaisaniemenkadun oikaiseminen, kaupungin ja Hagan kauppalan välisen rajan järjestely, kysymys asemakaavakilpailusta käsittävä ratapihaa ympäröivien kaupunki-alueiden uudelleen järjestelyyn, sotaväen harjoituspaikasta, sekä Kumtähden siirtolapuutarhojen järjestelystä.

Sittenkun valtuusto kaupungin asemakaava-arkkitehdin esityksestä oli myöntänyt varoja kaupungin osanottoa varten Gööteporin kansainväliseen kaupunkirakennusnäyttelyyn heinä- ja elokuussa, jossa Helsingin kaupungille osoitettiin laaja ja huomattu tila, valmistettiin asemakaavaosastolla laajahko näyttelykokoelma, joka käsitti sekä historiallisia että uudempia asemakaavoja, tilastollisia karttoja, lentokuvia, uudempien asuntoalueiden rakentamista valaisevia piirustuksia ja valokuvia y. m. Aineiston kuljetuksen ja näyttelleanon toimitti Suomen kaupunginrakentajaliitto. Yleisten töiden hallitus myönsi sekä asemakaava-arkkitehdille että apulaisarkkitehdille matka-apurahat opintoja varten Tukholmassa ja Gööteporissa.

Puisto-osasto. Vuonna 1923 oli ilma sateinen ja sademäärä niin runsas ettei istutusten kastelu sanottavassa määrässä ollut tarpeen. Tämän kautta syntyneet säästöt käytettiin pääasiallisesti ruohokenttien hoidon parantamiseen, jotka, kuten tunnettu, ylläpitovarojen puutteessa olivat joutuneet rappiolle.

Vuoden kuluessa istutettiin kukkivia kasveja seuraaviin paikkoihin: Runebergin esplanadiin, Aleksanteri II:sen ja Snellmanin patsaalle, Ritarihuoneen puistoon, Katajanokan puistoon, Eiran puistoon, Engelauealle, Arkadia-, Salomonin- ja Henrikinkadun risteyksessä olevalle aukealle, muutamille haudoille, Marian sairaalan alueelle sekä Eläintarhan talvipuutarhan pengermille. Istutettujen kukkien lukumäärä oli 23,298 kpl. arvoltaan 82,145 markkaa.

Istutusten ja puutaimistojen ylläpitoa varten oli menoarvioon otettu 632,000 markkaa ja lisämäärärahaa myönnettiin vuoden varrella 120,000 markkaa kun taas kustannukset nousivat 748,252: 57 markkaan.

Puisto-osaston kauppapuutarha tuotti 379,307: 25 markkaa. Nettovoitto nousi 135,245: 60 markkaan.

Varasto-osasto. Tilivuonna kuului varasto-osaston henkilökuntaan kaupunginvarastopäällikkö, kirjanpitäjä ja kaksi konttoriapulaista; päävaraston henkilökuntaan varastonhoitaja ja konttoristi sekä työpajojen henkilökuntaan konemestari ja tuntikirjoittaja.

Varasto-osaston toiminta käsitti kaupungin Malminkadulla olevan päävaraston (kaupungin varastopihan) hoidon, ja siellä olevat työpajat ja Ruoholahden ja Hakaniemenvarastot sekä rakennuskonttorin tarvitseman aineiston ja kaluston oston.

Varastopihan työpajoissa, jotka ovat puusepän työpaja, levysepän työ-

paja, konepaja sepänpajoineen, maalarin työpaja ja satulasepän työpaja, tehtiin töitä 1,049,879: 98 markalla, niistä 1,022,125: 08 markalla rakennuskonttorin eri osastoille ja 27,754: 90 yksityisille henkilöille, kuten allaolevasta yhdistelmästä tarkemmin ilmenee:

	Työainekus-		Työkustan-		Yhteensä.	
	tannukset.		nukset.			
Satama- ja rautatieosasto	183,736	39	281,085	69	464,822	08
Katu- ja viemäriosasto	25,431	05	67,506	46	92,937	51
Geodeettinen osasto	2,228	60	4,623	89	6,852	49
Talorakennusosasto	87,846	55	167,663	75	255,510	30
Kaupungin asemakaavaosasto	1,048	60	1,166	90	2,215	50
Puisto-osasto	14,873	30	24,175	45	39,048	75
Varasto-osasto	73,142	20	87,596	25	160,738	45
Muita kunnan virastoja sekä yksityisiä henkilöitä	11,739	80	16,015	10	27,754	90
Yhteensä	400,046	49	649,833	49	1,049,879	98

Varastossa löytyvien rakennustarpeiden arvo oli tammikuun 1 p:nä 1923 2,424,306: 84 markkaa, vuoden varrella ostettiin aineita 1,825,938: 39 markalla ja kulutettiin 2,652,218: 55 markalla, joten säästö vuoteen 1924 oli 1,598,026: 68 markkaa.

Tarveaineiden kulutus jakaantui eri kuluttajien kesken seuraavasti: satama- ja rautatieosasto 1,304,066: 24 markkaa, katu- ja viemäriosasto 448,829: 25 markkaa, talorakennusosasto 425,225: 15 markkaa, puisto-osasto 49,506: 70 markkaa, geodeettinen osasto 41,955: 75 markkaa, varasto-osaston työpajat 251,260: 31 markkaa ja muut osastot sekä yksityiset henkilöt 131,375: 15 markkaa.

Tilivirasto. Rakennuskonttorin tilivirastossa työskenteli vuonna 1923 sama henkilökunta kuin edellisinä vuosina. Tilitodistuksia oli 9,258 ja meneviä kirjelmia 1,043. Tiliviraston määrärahaa säästettiin 28,767: 50 markkaa.

Kaupungin metsäin hoito. Metsän kaatoa toimitettiin Käpylän katuosilla, mikäli uusia katuja avattiin. Tällöin saatiin 53 m. syltä sekahalkoja, 62 kallionpeitekoivua, 1,803 j. m. mänty- ja kuusitukkeja, 107 j. m. parruja ja 221 j. m. piiruja, jotka kaikki vietiin kaupungin eri työpaikoille. Sitäpaitsi sai kunnalliskoti 30 joulukuusta. Rekolan ja Korppaksen alueilta hakattiin m. m. Suomen metsästyshdistyksen ampumaradan laajentamista varten 75 m. syltä sekahalkoja, joista 11.5 syltä vietiin metsänvartija-asunnolle ja loput käytettiin kaupungin omiin tarpeisiin, jota paitsi kuusenhavuja lähetettiin muistopatsaille juhlapäivinä.

Metsänpuhdistusta ja apuharvennusta toimitettiin pienemmässä määrässä m. m. sotilasampumaradan tienoilla.

Kulovalkeata tai sen alkua oli ainoastaan 16 p:nä heinäkuuta Koskenkylän kalliolla, jolloin koko vahinko rajoittui vartiomiskustannuksiin 61: 90 markkaan.

Metsänraiskausta ei mainittavassa määrässä tapahtunut. Kertomusvuonna pantiin vuonna 1914 pystytettyjen varoitustaulujen sijaan 12 uutta sopiville paikoille tien varsilla. Varoitustauluja oli vuoden lopulla 17. Metsien ylimääräistä vartioimista ei kertomusvuonna tarvittu.

Metsäntuotteita ei myyty, lukuunottamatta 6 syltä entiselle metsänvartija-

asunnolle Eläintarhassa jätettyjä sekahalkoja, jotka myytiin 1,500 markalla sekä 5 pienempää puuta Reimarsin alueelta, jotka myytiin 50 markalla Uudemaan läänin tiepiirikonttorille.

Vanhemman metsänvartijan toimi lakkautettiin huhtikuun 1 p:nä, mutta sai hän kuitenkin maksutta asua paikallaan lokakuun 1 p:än asti, jolloin nuorempi metsänvartija muutti sinne ja toimitetun inventoimisen jälkeen otti haltuunsa kaikkien kaupungin metsäin vartioinnin, joiden yhteinen pinta-ala on tuskin 650 ha.

XXIV. Puhtaanapitolaitos.

Puhtaanapitolaitoksen kertomus toimintavuodelta 1923¹⁾ oli seuraavansisältöinen:

Vuosi 1923 oli puhtaanapitolaitokselle monessa suhteessa menestyksellinen. Kesäkuun 1 p:nä muutettiin konttori ja varasto sekä loppupuolella vuotta työ- ja sepänpajat Länt. Viertotielle n:o 24, mikä muutto merkitsi töiden keskityksessä aikaansaatua suurta parannusta.

Makkien puhtaanapitomaksujen perusteet kaupungin puhtaanapitolaitoksen hoitamasta yksityisten kiinteistöjen makkien puhtaanapidosta suoritettavaa korvausta määrätessä vahvisti kaupunginvaltuusto tammikuun 24 p:nä. Samalla oikeutettiin puhtaanapitohallitus taksassa vahvistettujen rajojen sisällä harkinnan mukaan kussakin yksityistapauksessa määräämään maksu, joka asianomaisen kiinteistönomistajan tulee makkien puhtaanapidosta suorittaa. Puheenalaiset uudet perusteet määrättiin noudatettaviksi maaliskuun 1 p:stä 1923. Huolimatta puhtaanapitomaksujen melkoisesta korotuksesta uudistivat useimmat kiinteistönomistajat puhtaanapitolaitoksen kanssa aikaisemmin tekemänsä sopimukset, mikä osoittaa, että luottamus laitokseen on enenemässä. Toisin oli vuonna 1918, jolloin 50 % kiinteistönomistajista puhtaanapitomaksujen korotusten johdosta irtisanoi sopimuksensa, myöhemmin ovat kuitenkin useimmat näistä tehneet uuden sopimuksen. Vuoden varrella vahvistetut maksuperusteet yksityisten kiinteistöjen makkien puhtaanapidosta ovat 75 %:lla lisänneet laitoksen tuloja.

Viranpitäjien ja työläisten palkat maksettiin vuoden varrella kaupunginvaltuuston kesäkuun 7 p:nä ja lokakuun 12 p:nä vahvistettujen palkkausohjesääntöjen perusteella.

Puhtaanapitohallitukseen kuuluivat vuonna 1923 talonomistaja J. T. Isotupa, puheenjohtajana, taloudenhoitaja H. Moisio, varapuheenjohtajana, toimittaja A. A. Aalto ja lehtori M. Sergelius sekä itseoikeutettuna jäsenenä puhtaanapitolaitoksen johtaja J. A. Sjöholm. Sihteerinä toimi varatuomari W. O. Becker.

Vuoden varrella kokoontui hallitus 24 kertaa sekä käsitteli ehdotuksen työ säännöksi, kysymyksen työläisten palkkojen järjestelystä, sekä anomuksen määrärahojen myöntämisestä Länt. Viertotiellä n:o 24 sijaitsevien erinäisten rakennusten kuntoon asettamista varten.

Konttorihenkilökunta oli sama kuin edellisenä vuonna. Vuonna 1920 nostettua kysymystä oman tiliviraston perustamisesta käsiteltiin jälleen ja

¹⁾ Muutamat kertomuksessa esiintyvät tiedot puhtaanapitolaitoksen tileistä on tässä jätetty pois; ks. Helsingin kaupungin tilasto V. 8, 1923. Kaupungin tilit ja tilinpäätös.

on sekä tilintarkastuskonttori että rakennuskonttorin tiliviraston kamreeri kannattanut ehdotusta, mutta kysymystä ei kuitenkaan lopullisesti ratkaistu vuoden varrella.

Puhtaanapitolaitoksen konttorissa, jossa laitoksen kameraalinen kirjanpito hoidettiin, annettiin 6,581 laskua yksityisille suoritetuista töistä, lähetettiin kirjekirjan mukaan 784 kirjelmää sekä pidettiin asetustenmukaista tilastoa laitoksen työntekijöistä.

Työ on, kuten aikaisemminkin, ollut jaettuna kahdelle osastolle, joista toinen on hoitanut katujen, ja toinen makkien ja talojen puhtaanapidon.

Katujen puhtaanapito-osasto piti vuoden kuluessa puhtaana 1,141,358 m² katuja, toreja ja avonaisia paikkoja, 135,824 m² satamia ja rantasilloja sekä 403,391 m² viertoteitä ja teitä. Lisäksi on sopimuksen mukaan pidetty puhtaana 32,496 m² kirkkoille kuuluvia katuosia, 33,860 m² VI kaupunginosan yksityisille talonomistajille kuuluvia katuosia sekä 15,390 m² Kaivopuistossa sijaitseville huviloille kuuluvia katuosia ja 151,512 m² yksityisille, muissa osissa kaupunkia asuville talonomistajille kuuluvia katuosia.

Katujen puhtaanapitotyössä tarvittiin vuoden kuluessa 8 työnjohtajaa, 224 työntekijää ja 20 hevosta. Konevarusteet ovat käsittäneet 24 kasteluvaunua, 14 lumensulatuskonetta ja 15 purgatorratat.

Katujen puhtaanapitotyöt ovat olleet jaettuna viiteen piiriin, kuten edellisellä vuonna¹⁾.

Työkustannukset ja työtuntien lukumäärä käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Lakaisu.	Rikkojen kuljetus.	Lumityöt.	Kastelu.	Yhteensä.	Työkalut y. m.
Työtuntien luku.						
Yleisten paikkain ja kaupungin katuosain sekä yksityisille kiinteistönomistajille kuuluvien katuosain puhtaanapito.....	195,107	35,393	27,182	14,228	271,910	—
Venesatamain, tavaravajain ja jäiden puhtaanapito.....	19,973	6,465	2,451	—	28,889	—
Hieta- ja Jätkäsaarella sijaitsevien rautatiekiskojen puhtaanapito.....	9,102	289	358	—	9,749	—
X—XIV kaupunginosissa sijaitsevain kaupunginkatuosain puhtaanapito.....	39,051	10,501	5,181	3,013	57,746	—
Viertoteiden puhtaanapito....	61,645	12,831	9,191	3,105	86,772	—
Teiden puhtaanapito.....	28,448	4,862	1,930	1,080	36,320	—
Yhteensä	353,326	70,341	46,293	21,426 ²⁾	491,386	—

¹⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 110*. — ²⁾ Työtuntien kokonaismäärä puhtaanapitolaitoksessa nousi 760,211:een, joista 491,386 kohdistui katujen puhtaanapitoon ja 208,330 makkien puhtaanapitoon sekä jäännös 60,495 työpajatoihin, töihin Malmin kaatopaikalla sekä erilaisiin tilapäisiin töihin.

	Lakaisu.	Rikko- jen kul- jetus.	Lumi- työt.	Kas- telu.	Yh- teensä.	Työ- kalut y. m.
K u s t a n n u k s e t, S m k.						
Yleisten paikkain ja kaupun- gin katuosain sekä yksityi- sille kiinteistönomistajille kuuluvien katuosain puhtaan- apito	1,229,173	389,324	299,004	156,523	2,074,024	258,184
Venesatamain, tavaravajain ja jäiden puhtaanapito.....	119,837	71,115	26,963	—	217,915	23,742
Hieta- ja Jätksäsaarella sijaitse- vain rautatiekiskojen puhtaan- apito	54,603	3,176	3,934	—	61,713	6,137
X—XIV kaupunginosissa si- jaitsevain kaupungin katu- osain puhtaanapito	234,306	225,505	57,090	33,145	550,046	126,228
Viertoteiden puhtaanapito....	390,400	149,815	85,313	35,779	661,307	29,085
Teiden puhtaanapito	176,451	57,880	23,312	13,832	271,475	34,870
Yhteensä	2,204,770	896,815	495,616	239,279	3,836,480	478,246

Kirjatut kustannukset katujen puhtaanapidosta nousivat 4,680,856: 83 markkaan arvioidun 4,870,983: 90 markan sijasta ja oli siis säästö 190,127: 07 markkaa.

Todelliset tulot katujen puhtaanapidosta, 770,848: 50 markkaa, nousivat yli lasketun määrän, 598,992 markan, 171,856: 50 markalla.

Viertoteiden ja teiden puhtaanapito ei selontekovuonna ollut täysin tyydyttävä riippuen siitä, ettei laitoksella ollut käytettävään tarpeellista määrää kasteluvaunuja, joten kastelun suorittaminen ei vastannut terveydellisessä suhteessa asetettavia vaatimuksia. Vuoden 1922 tulo- ja menoarvioehdotusta käsiteltäessä anottiin määrärahaa joko kasteluautomobiilien tai uusien kasteluvaunujen ostoon, mutta evättiin tämä anomus.

Tehokkaammaksi ja tyydyttävämmäksi voitaisiin puhtaanapito myöskin saada jos viertotiet olisivat kivettyt, sillä vuosi vuodelta yhä vilkkaammaksi käynyt liikenne vaatii tarkoituksenmukaisempaa kadunlaskuainetta.

Makkien ja talojen puhtaanapito. Kuten jo aikaisemmin mainittiin, on vuoden kuluessa yksityisten kiinteistöjen makkien puhtaanapidosta suoritettavia maksuja melkoisesti korotettu. Pienin maksu on korotettu 100 markkasta 400 markkaan, jotavastoin sellaiset kiinteistöt, jossa on n. 200 asukasta, maksavat saman kuin tähän asti. Korotus koski siis ensi sijassa pienempiä taloja, joiden maksut tähän asti ovat olleet liian alhaiset siihen nähden, että jätteet niistä, terveydellisistä syistä, on kuljetettava pois yhtä usein kuin suuremmista taloista, ja ennenkuin täysinäisiä kuormia saadaankaan.

Työtuntien ja poisvietyjen kuormien luku käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Jalka- tuntien luku.	Hevos- tuntien luku.	Yhteensä tuntia.	Latrini- kuormien luku.	Keittiö- jätekuor- mien luku.	Rikka- kuormien luku.
Yksityisten kiinteistöjen makkien puhtaanapito	46,989	105,232	152,221	10,731	6,197	39,818
Yleisten makkien puh- taanapito	14,589	7,192	21,781	2,228	—	—
Hajoituskaivojen tyhjen- täminen	9,808	24,520	34,328	13,300	—	—
Yhteensä	71,386	136,944 ¹⁾	208,330	26,259	6,197	39,818

Yksityisten talojen luku, joiden makkien puhtaanapito oli puhtaanapito-
laitoksen toimitettava, oli 1,439.

Vuoden varrella on makkien puhtaanapitotyössä tyskennellyt 100 miestä
ja 57 hevosta.

Laitoksen omat työpajat ovat korjanneet makkien puhtaanapitoon
tarvittavat ajoneuvot, rikkalaatikot, levysangot ja kannet. Näiden töiden
suorittamiseksi myönnetystä määrärahasta on vuoden kuluessa jäänyt pieni
säästö.

Hevosten hoitoa varten on 31 eri kertaa käytetty eläinlääkäriä, ja ovat
hevostat vuoden varrella sairastaneet 206 päivää. 5 hevosta, jotka vanhuutensa
tai pitkällisen sairauden takia ovat tulleet työhön kelpaamattomiksi, on tapettu
ja niiden sijaan ostettu 5 uutta hevosta. Hevosia on kengitetty 547 kertaa,
eli keskimäärin noin kerran kuukaudessa. Laitoksen hevosilla on vuoden
varrella kuljetettu 1,397 raataa ja 5 kuormaa pilaantunutta lihaa.

Tallia varten myönnetystä määrärahasta on vuoden varrella jäänyt
10,636:07 markan suuruinen jäännös.

Menoarvioon oli makkien puhtaanapitoa varten otettu 2,879,877:20
markan suuruinen määräraha. Kirjatut kustannukset nousivat 2,829,200:23
markkaan ja osoittivat siis säästöä 50,676:97 markkaa.

Vuoden tulot ovat nousseet lähimäärin meno- ja tulosäännössä merkittyyn
määrään, mutta olisivat nousseet suuremmiksikin, ellei aluksista lannankul-
jettamista varten olisi ollut puute. Lantaa, jota ei ole saatu myydyksi, on
puhtaanapitolaitos ollut pakoitettu lähettämään Malmille, mikä on tuottanut
laitokselle huomattavia kustannuksia.

Kaikkiaan oli makkien ja talojen puhtaanapidosta tuloja 2,342,266:24
markkaa arvioidun 2,512,367 markan sijasta.

¹⁾ Ks. alav. 2 siv. 115*.

ASIALUETTELO.

Aallonmurtajan rakentaminen	209,	9*
Aatekilpailu rautatiehen rajoittuvan kaupungin alueen järjestämiseksi		5
Aikamerkinantoa varten myönnetty määräraha		241
Ajomiesten, puhtaanapitolaitoksen, palkkaedut		103
Ajotien rakentaminen Fredrikserin uudelle asemalle		259
Ala-ikäisten palkatun ammattityön järjestäminen		144
Alennuksen myöntäminen kaasun hinnasta		88
» » satamamaksuista		217
Alennuslippujen, raitiotien, hinnan huojistaminen		89
Alkoholipitoisten denaturoitujen aineiden myyntioikeus		166
Alppila, liikenneväylä Helsinginkadulta sen luona olevalle rautatienylikäytävälle ..		56
» sen hiihtomäen kustantaminen		107
» » luona*olevan hiihtomäen hallinta		213
Aluelääkärialueiden uudestijärjestäminen		142
Aluelääkärien palkankorotus		80
Ammattien edistämislaitoksen johtokunnan jäsenen ja varajäsenen vaali		162
Ammattientarkastusta varten myönnetty lisämääräraha		93
Ammattikoulujen valtioapu		223
Ammattiopetuslaitosten johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten vaali		160
» keskuslautakunnan asettaminen		144
Ammattioppilaslautakunnan asettaminen	145, 163,	67*
Ammattityön, alaikäisten, järjestäminen		144
Ampuma-aseiden myyntiin myönnetty lupa		166
Annebergin alueen uudestijärjestely		189
Arabia, kysymys It. Viertotien laajentamisesta sinne	54—	55
Arbetets vännen yhdistykselle myönnetty määräraha		109
Arkadiakatu, silta satamaradan yli sen luona		52
Arvonta, obligatioiden		214
Asevelvollisten perheiden avustamista varten myönnetty lisämääräraha		91
Asevelvollisuuslainsunnan luottamusmiesten vaali		165
Asiamiehen, rahatoimikamarin, velvollisuus avustaa oikeudenkäynneissä, joissa joku kaupungin viranomaisista on asiakkaana		99
Askartelu, lasten ja nuorison, sen järjestämistä varten myönnetty määräraha		109
Asuinhuoneistoja kunnan viranpitäjille	45, 46,	213
Asuinrakennuksen teettäminen tuberkuloosisille henkilöille		42
Asuntokongressiin osaaottamista varten myönnetty määräraha		114
Asunto-osakeyhtiöille myönnettyjä avustustulainoja	216,	224
Asuntopulan aiheuttamia kustannuksia		112
Asuntoreformiyhdistyksen komiteamietintö koskeva pienten huoneistojen sisustamista		49

Asuntotarkastajan, ylimääräisen, palkkaamiseen myönnetty määräraha	232
Asuntotontit ja -alueet, rahatoimikamarin vuokraamat	173—177
» niiden korkeustason muuttaminen	4
Asuntotuotannon, kunnallisen, jatkaminen	45—47
Asuntoyellisyysvero, ehdotus sen käytäntöönottamisesta	217
Autoliikenne, ehdotus sen ohjesäännöksi	141
Automobillien, kuorma-, osto palolaitoksen tarpeisiin	238
Avustuksensaajat, köyhäinhoidon	248, 32*
Avustukset ja eläkkeet, lisämääräraha niitä varten	101
» kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta	115, 244
» lahjoitetuista varoista	35*
» luistinradoille	244
» yleishyödyllisille yrityksille ja laitoksille	108—111, 62*
B engtsårin kasvatustalon uutisrakennukset	48
Bensoolin saantia varten tarvittavien koneiden hankkiminen	96
Björk, P. J., kaupunginkamreeri, hänelle myönnetty matka-apuraha	234
Boxbacka, myytäväksi tarjotut huvilapalstat	168
» tilojen vuokraaminen sieltä	177
Brändön huvilakaupungin palo-ohjesäännön ehdotuksesta annettu lausunto	142
Budjettivaliokunnan jäsenten vaali	164
D e la Chapelle, A., lääketieteen tohtori, hänen palkkaetunsa	231
Diakonissalaitoksen lisäalueen luovuttaminen	28
Duodecim seuran ja kaupungin välinen tonttivaihto	28
E duskuntatalo, tonttipaikan osoittaminen sille	20—24
Edustuskustannuksia varten myönnetty määräraha	107
Edustusmäärärahat, rahatoimikamarin myöntämät	241
Elinkautiseläkkeet, myönnetyt	113
Elinkeinohakemuksista annettuja lausuntoja	165
Elinkustannusten indeksilukujen jakaminen	246
Elintarpeiden kauppaa koskeva päätös	61—64
Elintarvelautakunnan tilejä koskevat huomautukset	218
Elintarvetoimikunnan voittovaroista sivistys- y. m. tarkoituksiin myönnetty määrärahat	95
Eläinrääkkäys Korkeasaarella, toimenpiteet sen ehkäisemiseksi	248
Eläinsuojelupoliisin huoneistoon hankittu puhelin	240
Eläintarhan, Korkeasaaren, lisämääräraha	101,
» urheilukentän korjaukset	64
Eläkeanomuksia, evättyjä	113—114
Eläkeperusteet, kaupungin työntekijäin	103
» » viranpitäjäin	74—75
Eläkkeen- ja apurahansaaajain kalliinajanlisäyksiä varten myönnetty lisämääräraha ..	101
Eläkkeet ja apurahat, 1924 vuoden menosääntöön niitä varten otettu määräraha ...	130
» » » lisämääräraha niitä varten	101
» kansanlastentarhain opettajatarten	95
» myönnetyt	113, 236—237
» » niiden järjestely	76
Elätteelle annetut henkilöt, köyhäinhoidon	35*
Eriksson, E. A., sosiaalilautakunnan sihteeri, matka-avustus, hänelle myönnetty ..	114
Erinäisiin tarkoituksiin myönnetty määräraha	241

Erotuomioistuimen edustajan vaali	221
Eteläsatama, nostokurkien hankkiminen sinne	99
Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön osakkeiden ostoon myönnetty määräraha	90
F inska jaktförening yhdistykselle vuokrattu alue	39
Fredriksperin aseman eteläpuoleisen rautatiealikäytävän liikenneväylän uudesti- järjestäminen	56
Fylgia ungdomsförening yhdistykselle myönnetty määräraha	108
G rankullan lastenhoito-opistolle myönnetty lainanpitennys	216
» » » määräraha	109
Greijuksen ja Bölen tilain kalavesien erottaminen Pikku Huopalahden kalavesistä	171
Gustafsson, L., kolmas palomestari, hänelle myönnetty matka-apuraha	234
Gööteporin kansainväliseen kaupunkinäyttelyyn osanotto	108
H alkokonttorille myönnetty määräraha	90
Halkokonttorin hankintasopimukset	221
» toiminnan lopettaminen	90
Halkopihan kuntoonlaittaminen	212
Halli- ja torikauppa, sääntöjen laatiminen sitä varten	256
» » tarkastajan määrääminen sitä valvomaan	252
Hallinta, Jätkäsaaren satama-alueen	248
» kaupungin rakennusten	197—200
Hallintaoikeus, vuokratonttien, myönnetty vapaampi	190
Hallintojaosto, kunnallisten työväenasuntojen	59*— 63*
» yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston ..	59*, 64*
Halonhankinta kaupungin laitoksiin	245
Hangon kaupungin viisikymmenvuotisjuhla, kaupungin edustus sitä vietettäessä ..	165
Hankinnan, laiminlyödyn, korvausvaatimus	221
Harakan hätäasuntojen vuokraaminen	202
Hautapatsas Viron vapaussodassa kaatuneille suomalaisille, sen vastaanottaminen...	133
Heinän korjaamiseen myönnetty lupa	195
Helsingfors svenska folkhögskola yhdistykselle myönnetty avustus	108
Helsingin hiihtoklubille myönnetty korvaus Alppilan luona olevasta hiihtomäestä ..	107
» kaupunkilähetykselle myönnetty määräraha	110
» kuuromykkäinyhdistykselle myönnetty määräraha	108
» makasiiniosakeyhtiölle myönnetty hallintaoikeus Länsisataman hiili- varastopalkkoihin	31
» » myönnetty laina	216
» sokeainyhdistykselle myönnetty avustus	111
» vuokralaisyhdistykselle » »	111
Hengenpelastusvenettä varten myönnetty määräraha	92
Henkikirjoituksen uudistaminen	71
Henkilökohtaisia palkanlisäyksiä, myönnettyjä	79, 231
Henkilövaakojen asettamiseen myönnetty lupa	192
Hermannin I, ehdotus sen asemakaavaksi	7*
Hertonäsin alueiden osto	11— 15
» » vuokraaminen	38, 177
» huvilain katsantomiehen palkkio	234
» kesähuviloiden vuokraaminen	198
» rautatie, ehdotus	207

Hertonäsin yhdyskunnan vesialueen vaihto	171
Hevosmarkkinain järjestämiseen myönnetty lupa	141
Hiihtomäen, Alppilan, kustannukset	107
» » luovuttaminen	213
Hiilenkuljetuslaitteiden teettäminen	12*
Hiilenpurkauslaiturin korjaus ja kunnossapito	208
Hiilenvarastopaikkain järjestäminen Katajanokalle	57
» Saukon saarella, hallinta	31
» » käyttöoikeus	31
Hiilten nosto satama-alueella	8*
Historiallisesti arvokkaiden esineiden talteenottaminen	246
Hoito, mielenvikaisten, sitä varten myönnetty määräraha	93
Holhouslautakunnan laatima vuosikertomus	54*
» puheenjohtajan vaali	163
Humaliston sairaalan talous	80
Humallahden uimalaitoksen kuntoonlaittaminen	49
Huoneiston hankkiminen tyttöjen ammattikoululle	258
Huoneistot, rahatoimikamarin vuokraamat	200
Huonosta hoidosta, Reimarsin tilan, vaadittu korvaus	212
Huopalahden kunnan eräiden osien yhdistäminen kaupunkiin	17
Huvilain, Mustikkamaan, poistaminen	189
Huvilapalstat, Boxbackan, niiden hyljätty myyntitarjous	168
» Pakinkylän » » »	167, 168
Hylvyn, uponneen, paikan merkitseminen	10*
Hyvösen, G. W., puukauppias, testamentti lastenkodin hyväksi	242
Hård af Segerstad, K., rahatoimikamarin teknillinen sihteeri, hänelle myönnetty matka-apuraha	234
Hätäaputyöt, niiden järjestäminen	104
» ks. myös Naisten työtuvat.	
Hätäasuntojen, Harakan, vuokraaminen	202
Högsandin parantola, sairassijojen kustantaminen siellä	106
Ikäkorotukset, kansakoulunopettajain, perusteet niiden maksamiseen	77
» niiden laskeminen	227—229
» niitä varten myönnetty määräraha	86
» oikeus saada niitä	84, 85, 86
Ilmoituskaapit, lupa niiden pystyttämiseen	192
Indeksilukujen, elinkustannusten, jakaminen	246
Inventtaajain, kaupungin irtaimen omaisuuden, vaali	162
» » kassan, vaali	162
Inventtaus, kaupungin varastopihan varastojen	247
Istutukset kaupungin sairaalain luona, niiden hoito	204
» Snellmanin patsaan luona, niitä varten myönnetty määräraha	240
Istutusten, kunnalliskodin, laajentaminen	212
Isännöitsijäntointen, kaupungin rakennusten ja rakennettujen tilain, uudestijärjestäminen	140
It. Viertotien laajentaminen	54—55
Jakosuunnitelma, Saukon hiihivarastopaikkain	31
Jakosuunnitelman, Mustikkamaan, ehdotus	4
Jakotoimitukset	171

Johdon vetämiseen myönnetty oikeus	193—194
Johto- ja lautakunnat, kaupungin, sihteerintehtävään yhdistäminen	139, 16*
Johtosääntö, kansanlastentarhain apulaistarkastajan	148
» kaupungineläinlääkäriin, uusi	142
» kaupunginvaltuuston kanslian, uusi	138
» maatalouskonttorin	152
» urheilulautakunnan	153
Johtosääntöön, kaupungin kassa- ja tililaitoksen, tehty muutos	142
Julkisivukaavojen vahvistaminen erälle Käpylän kortteleille	37
Julkisivupiirustusten alustava tarkastus	151
» tarkastustoimikunnan jäsenten vaali	160
Juovutusjuomat, miedot, niiden kauppaan kaupungeille myönnetty yksinoikeus	141
Jälkitarkastus, lihan	143
Järjestyssäännöt, palkkasoutajia y. m. varten	87, 15*
Järjestäminen, kaupungin virastojen työajan	134
» kunnan työläisten pohjapalkkojen	237
» myönnettyjen eläkkeiden	76
Jätkäsaaren ja Saukon välisen salmen sulkemiseen myönnetty lupa	208
» satama-alueen hallinta	248
Jäämaksun kanto	14*
Jäänmurtajan tarjoaminen kaupungille	247
Jäätä, oikeus ottaa	195
Kaasu katuvalaistusta varten, kysymys sen käytöstä	205
Kaasuhellain vaihtoa koskeva kysymys	248
Kaasulaitos, menot 1924 vuoden menosäännön mukaan	125
» määräraha bensolilaitteen hankkimista varten	96
» sen ylitetyt määrärahat	96
» toimitusjohtajan matka-avustus	114
» tulot 1924 vuoden tulosäännön mukaan	132
Kaasunhinnan huojistus ja alennukset	88
Kaasuvalaistuksen, kaduilla, pirantaminen	97
Kaato-oikeudesta johtuneen riidan sovittaminen	221
Kaisaniemeen rakennettava koulutalo	41
Kaisaniemenkatu, maanvaihto sen järjestelyn hyväksi	168
Kaivuutöiden, kaupungin kaduissa, säännöstely	53— 54
Kalliinajanlisäykset, kaupungin viranpitäjien ja työläisten, evätty ehdotus ylimääräisten myöntämisestä	77
Kaluston myynti	240
» osto kaupungin laitoksiin ja lautakuntiin	94, 239—240
Kannanta, kunnallisverojen	74
Kannantalaitoksen, kaupungin, uudestijärjestäminen	71— 74
Kansainvälinen kaupunkirakennusnäyttely Gööteporissa, kaupungin osanotto siihen	107
Kansakoulujen johtokunnan jäsenten vaali	160
» kouluhoitajatarviran perustaminen	156
» lahjoitusrahastojen korkovarain käyttö	242
» lisämääräraha	95
» palkkausolot	230
» ruotsalaisten, veistonopettajanapulaisen viran ottaminen vakinaiseen menosääntöön	81
» suomenkielisten, johtokunnan jäsenyydestä myönnetty vapautus ..	163

Kansakoulujen, suomenkielisten, taloudenhoitajan palkkaus	81, 230
» » » vaali	157
» » tarpeisiin rakennettava uusi koulutalo	41
» » viranpitäjain luokitus	230
» terveydenhoidon uudestijärjestäminen	143
» tuntiopettajain palkkionkorotukset	81
» valtionapu	223
» vuokraamat huoneistot	201
Kansakoululasten kesäsiirtolain ylläpito	106
» muista kunnista kotoisin olevien, koulumaksut	89
Kansakoulun, Nikolainkadun, varastetun liinavaatevaraston hankkimiseksi myön- netty määräraha	240
» suomalaisen, tarpeisiin varattu tonttipaikka Käpylässä	36
Kansakoulunopettajain palkkojen ja ikäkorotusten maksamisen perusteet	77
Kansakoulutalot, koulukeittiöiden sisustaminen niihin	47
Kansakoulutonttien, Oulunkylän, vuokranvapautuksen anomuksen epäminen	39
Kansanlastentarhain apulaistarkastajan ohjesääntö	148
» johtokunnan jäsenten vaali	161
» lisämääräraha	95
» opettajain eläkkeet	95
» tarkastajan matka-avustukset	114
» valtioapu	223
Kansanlastentarhoja varten vuokratut huoneistot	201
Kansanpuistojen liikenteelle vahvistetut kulkuvuorot	248
» valvojan antama kertomus	101*
» » matka-apuraha	234
» » virkaloma	253
Kansanpuiston järjestäminen Santahaminaan	32
» Mustikkamaan, jaoitussuunnitelma	4
Kappaletavarasuoja, Katajanokan	10*
Kassa- ja tililaitoksen muutettu johtosääntö	140
Kassanhoitajain, rahatoimikamarin, evätyt anomus väärinlaskurahojen maksamisesta heille	238
Kassavarojen, kaupungin, sijoittaminen	218
Kasvatuslaitos, Bengtsärin, sen uutisrakennustyöt	48
» Ryttylän, uusi opettajanvirka	156
Kasvatuslaitosten lääkärinvirkaa varten myönnetty lisämääräraha	94
» taloudellisen hallinnon keskitys	147
» valtioapu	222
Katajakarin, Suuren, pakkolunastus	169
Katajanokan purkauslaiturin lunastus	209
» sataman rakentaminen	57— 58
» tavarasuojain ympäristön valaiseminen	10*
Katsastus, kaupungin kiinteän omaisuuden	250
Katsastusmiesten, kaupungin kiinteän omaisuuden, vaali	162
Katu- ja laiturivalaistusta varten 1924 vuoden menosääntöön otettu määräraha	126
» » liikennejärjestelykysymyksiä valmisteleva komitea	52—53, 165
Katujen ja teiden korjaukset	203
» nimet, komitea niiden tarkistamista varten	259
» » kysymys niiden muuttamisesta	213
» puhtaanapito	118*

Kaupunginorkesterin vastainen asema	87*
Kaupunginpuutarhurin asunnon käyttö Eläintarhassa	46
Kaupunginrakennusnäyttely Gööteporissa, kaupungin osanotto siihen	107
Kaupungintalo, ks. Seurahuone, ent.	
Kaupunginvaltuuston kanslian uusi johtosääntö.....	138
» kokoonpano	1
» kokoukset	2
» lisämääräraha	90
» puheenjohtajan ja jäsenten palkkio	87
» toimintaa koskevat määräykset	138
» uusi työjärjestys	138
» vaalien aika.....	159
» vaalilautakunnan jäsenten vaali	162
» viranpitäjän muutetut nimitykset.....	138
Kaupunginvarastopäällikön vaali	157
Kaupunginvoudinkonttorin henkilökunnan lisäys	154
Kaupunginvouti, toinen, ylim. ulosottoapulaisen palkkaamista varten myönnetty määräraha.....	79
Kaupunkikokous, Viipurin, kaupungin edustus siinä	107, 165
Kaupunkikuntain keskushallinnon uudestijärjestäminen	136, 259
Kaupunkiliitto, Suomen, kaupungin jäsenmaksu siihen.....	108
Kaupunkilähetykselle, Helsingin, myönnetty määräraha.....	110, 111, 130
Kauttakulkuvarasto-oikeus, myönnetty	12*
Kavalluksesta johtuneet toimenpiteet	70, 220
Keskitys, lastenkotien ja kasvatuslaitosten taloudellisen hallinnon	147
Keskushallinnon, kaupunkikuntien, uudestijärjestäminen	134
Keskuskeittiö, johtokunnan kokoonpano	256
» lisämääräraha sitä varten.....	91
» sitä varten 1924 vuoden menosääntöön otettu määräraha	129
» tulot siitä vuonna 1924	132
Keskuskeittiön kellarihuoneen ilmavaihto	213
Keskuslautakunnan, ammattiopetuslaitosten, perustaminen	142
Keskussairaala-alueen yleisen käyttöohjelman laatiminen	23—26, 164, 259
Keskussairaalakomitean määräraha	94
Kesälomain, viranpitäjän, järjestäminen	253
Kesäsiirtolain voimassapitoon myönnetty määräraha	106, 108
Keuhkotautisten tiedonantotoimisto ja poliklinikka, assistenttinviran ylläpitäminen	231
» » » » kaluston osto.....	94
» » » » lisämääräraha	94
» » » » sen sairaanhoitajatarvirkain ottaminen vakinaiseen menosääntöön	80
Kiellilain, uuden, aiheuttamat toimenpiteet	137
Kiinnitys, myönnetty lykkäys	216, 225
» velkakirjain	218
Kiinteistöjen osto	169
Kiinteistöluettelo, kaupunkien velvollisuus pitää	249
Kiinteä omaisuus, kaupungin, sen katsastus	66, 250
» » » » sitä varten 1924 vuoden menosääntöön otettu määräraha	129
» » » » tulot siitä vuonna 1924	132
Kioskien aukiolo-aika.....	257

Kioskikaupan järjestäminen	59—	61
Kirjanpidon, puhtaanapitolaitoksen, uudelleen järjestäminen		218
Kirjanpitäjän, » palkkaamistapa		231
Kirjasto, ks. Kaupunginkirjasto.		
Kirkkorakennuksen, n. k., Kivelän sairaalan, käyttö		47
Kirkon paikka Tehtaanpuistoon		203
Kivelän sairaalan lisämääräraha		93
» » n. k. kirkkorakennuksen käyttö		47
» » toimitsijan palkkionkorotus		80
» » uudet puhelinjohdot		65
Kiveämistöitä varten myönnetty määräraha		64
Kivirakennusten rakentaminen eräisiin Käpylän kortteleihin		37
Kolmivuotiskatselmukset	66,	190
Komitea, kansakoulujen terveydenhoidon uudestijärjestelyä käsittelevä		143
» katujen y. m. suomalaisia nimiä tarkistava		259
» kaupungin viranpitäjän oikeutta pitää sivuvirkoja käsittelevä		257
» kaupunkihallinnon keskeisten elinten uudestijärjestelyä koskevaa ehdotusta laativa		259
» kioskien aukiolo-aikaa käsittelevä		257
» kysymyksiä katu- ja liikennejärjestelystä käsittelevä	52—53, 165,	258
» » kaupungin viranpitäjän palkoista käsittelevä		258
» kysymystä ajotien rakentamisesta Fredriksperin uudelle asemalle pohtiva ..		259
» » huoneiston hankkimisesta tyttöjen ammatikoululle pohtiva ..		258
» » lastensuojelulautakunnan taloushallinnon keskittämisestä pohtiva		257
» » nettoperiaatteen soveltamisesta kaupungin laitosten menosääntöön pohtiva		257
» » satama-alueiden rajoittamisesta pohtiva		7*
» » terveydellisten tutkimusten laboratoriu uudelleen järjestämisestä pohtiva		257
» » työnvälityksestä merimiehille pohtiva		257
» » uudesta ajuritaksasta käsittelevä	164,	259
» » » poliisijärjestyksestä käsittelevä		165
» » yhden raastuvanoikeuden osaston lakkauttamisesta pohtiva ..		258
» lastensuojelulautakunnan ohjesäännöksi tehtyä esitystä tarkistava		257
» liikenneoloja kaupungissa ja sen lähistöllä, pohtiva		258
» lisättyjen sairassijain lukua kaupungin sairaaloissa käsittelevä		257
» n. k. keskussairaala-alueen käyttöä koskevaa yleistä ohjelmaa laativa	24, 94,	164
» oikeutta yhdistää viemärijohdot suunnitellusta makkaratehtaasta Fredriksperistä kaupungin viemärijohtoon käsittelevä		258
» palkan luovuttamista Z. Topeliuksen muistopatsasta varten käsittelevä ..		165
» perunapalstain uudelleen vuokraamiseksi tehtävää ehdotusta laativa		259
» poliisiohjesääntöä tarkistava		259
» puhtaanapitolaitoksen kirjanpidon uudestijärjestämistä käsittelevä		218
» satamaradan liikenteen haltuunottamista käsittelevä		257
» satamien tutkimista käsittelevä		17*
» suunnitellun keskussairaalan suunnitelmaa laativa		259
» teurastamon rakentamista kaupungin tarpeisiin käsittelevä		258
» tonttilunastus verotuksen uudistamista käsittelevä		256
» tori- ja hallikaupan sääntöjä laativa		256

Komitea, uusia liikenne- ja satamatariffeja käsittelevä	164
» verotusvalmistelukunnan toiminnan järjestelyä käsittelevä	259
» ylityön järjestelyä kaupungin virastoissa käsittelevä	258
Komiteain jäsenyydestä myönnetty palkkiot	233
Kompassitarkistuspoijun valaiseminen	10*
Konttoritarvikkeiden hankinta kaupungin laitoksille	245
Korjaukset, katujen ja teiden	203
» kaupungin talojen	210
Korjaustyöt, tehdyt	44—45, 47, 48, 64
Korkeasaaren eläintarha, toimenpiteet eläinraakkäyksen estämiseksi siellä	248
» eläintarhaa varten myönnetty lisämääräraha	101
» liikenne	101*, 102*
» liikenteen kulkuvuorojen vahvistaminen	248
Korkeustason, asuntotonttien, muuttaminen	4
Korko ja kuoletus, kaupungin laitoksiin kiinnitetyn pääoman, sen maksaminen ..	218
Korkokysymykset, rahatoimikamarin käsittelemät	216
Korot, tilapäisten lainain, niitä varten myönnetyn määrärahan siirto	89
Korpas-Ruskeasuon siirtolapuutarhat	65*
Kouluhoitajatarvirkain perustaminen kansakouluihin	156
Koulukeittiön sisustaminen kansakouluun	47
Koulukodin, Leppäsuon, muuttaminen	45
Koulutalon, uuden, rakentaminen	41
Kuljetus, ruumiiden, sitä koskeva välikirja	247
Kulautautisairaalan lisämääräraha	93, 126
Kulkuväylä, oikeus sulkea	208
Kuntähdestä siirtolapuutarhan tarpeisiin luovutettu maa-alue	33, 34
» vuokrattu maa-alue	39
Kunnallinen asetuskokoelma, erikoispainos siitä	249
» neuvottelukokous Tukholmassa, kaupungin edustus siellä	107, 165
» uutisrakennustoiminta, toimenpiteet sen edistämiseksi	59*
» yhdenpäivänkoulu, sille vuokrattu huoneisto	201
Kunnallisen asuntotuotannon jatkaminen	45—46
» teurastamon rakentaminen	40—41
Kunnalliset työväenasunnot, lisämääräraha niiden kunnossapitoon	99
» » niiden isännöitsijäntoimen uudestijärjestäminen	140
» » toivomuksia niiden sisustamisesta	49—50
» » vuokralaisten ottaminen niihin	63*
» viranpitäjät, ks. Viranpitäjät.	
Kunnallishallintoa varten vuoden 1924 menosääntöön otettu määräraha	120—121
Kunnalliskodin istutusten laajentaminen	212
» lääkärinhoito	38*, 40*
» toiminta	36*
» tulot	39*
» uusi ohjesääntö	143
» » paviljonki	42
Kunnalliskoti, toisen yöhoitajattaren ottaminen sinne	155
Kunnallsivaaleja varten myönnetty lisämääräraha	89
Kunnallisverotuksen muuttaminen eteneväksi	73
Kunnallisverotus, vapautus sen maksamisesta	217
Kunnan verojen kanto	74
» virkain, avonaisiksi tulleiden, haettavaksi julistamistapa	136

Kunnan virkamiehet, asuntohuoneistojen kuntoonlaittaminen heille	45— 47
Kunnossapito, ent. seurahuoneen, määräraha sitä varten.....	46
Kuntainvälisen ulkomaalaisen lainan otto	214
Kuoletus ja korot, pääoman joka on sijoitettu kaupungin laitoksiin, velvollisuus maksaa	218
Kuolinpesälle myönnetty oikeus kantaa palkkaa	234
Kuormaus ja purkaus satamissa, toimenpiteet sen helpottamiseksi	11*
Kuponkien, lunastettujen, tarkistus	215
Kurssitappion tileistä poistamiseen sähkölaitokselle myönnetty lupa.....	98
Kutsuntapiirijakoa varten tehty ehdotus	138
Kuvanveistoksen myyntitarjous, kaupungille tehty	100
Käpylä, kaupunginvaltuutetuille sinne järjestettyä kiertomatkaa varten myönnetty määräraha	241
» omakotien rakentamista varten luovutettuja tontteja	37
» puutarhaesikaupungin laajentaminen	36— 38
» sen korttelien käyttö	37
» » tonteista vahvistettu vuokramaksu	172
» sinne teetettävä rakennus poliisivartiokonttorille	43
» terveydenhoidonvalvonta siellä	93
» tontin vuokraaminen sieltä	38
Käymälän, yleisten, aukipitäminen	212
Köyhäinhoidon avustuksensaajat, luku y. m.	31*
» » verotusvalmistelulle heistä annettu luettelo 71,	248
» tulot	132
» » ja menot	39*
» uusi ohjesääntö	143
» viranpitäjät	27*
» vuoden 1924 menosääntöön otettu määräraha	123
Köyhäinhoitolautakunnan hautausavustukset, lisämääräraha niille	94
» kaluston osto	239
» kansliahuoneistojen sisustus- ja korjaustyöt	47, 210
» kanslioiden työn valvonta	42*
» kansliolle vuokratut huoneistot	200
» kokoukset	27*
» laatima kertomus	25*
» osastot	26*
» puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten vaali	161
» rekisteritoimisto	30*
» uuden, vaali	159
» viranpitäjän ikäkorotusten laskeminen.....	228
» virkailijain viransijaisuuspalkkiot	235
» virkain uudestijärjestäminen	81
» vuokramäärärahain lisämääräraha	94
Laajentaminen, It. Viertotien	54— 55
Lahjapalkkio, evätty ehdotus	114
» myönnetty	114
Lahjoitusrahaston, Gustav Pauligin, korkovarain käyttö	115
Lahjoitusrahastot, kaupungin, hallinnosta annettu kertomus	68
» » niiden korkovarain käyttö	242—244
Lain, kohtuuttomia vuokria koskevan, toimeenpano	152
Lainain, tilapäisten, otto	68

Lainan, kuntainvälisen, otto	214
Lainan, ulkomaisen, takuu	214
Lainarahasto yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämiseksi	69, 64*
Lainat, kaupungin antamat	216
» yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämiseksi	60*— 62*
Lainlaatumistoimenpiteet, satamaliikennettä koskevat	15*— 16*
Laitokset, kaupungin, niihin sijoitetun koron ja kuoletuksen maksaminen	218
Laitosten ja yritysten, yleishyödyllisten, avustaminen	108—111
Laiturin rakentaminen Taivallahteen	9*
Laiva- ja purkauslaitureita, väliaikaisia, varten myönnetty lisämääräraha ..	48, 59
Lakkauttaminen, kunnallisten virkain, toimenpiteet sitä varten.....	136
Lapinlahdenkadun erään alueen vuokraaminen	38
Lasten, kouluijässä olevain, rekisteröinti.....	95
» työkotiyhdistykselle myönnetty avustus	109
Lastenhoito, köyhäinhoidolle kuuluva	29*
Lastenhoito-opistolle, Grankullan, myönnetyn lainan pitennys	216
» » ylläpitoon myönnetty määräraha	109
Lastenhoitoyhdistykselle, Suomen, myönnetty määräraha	109
Lastenkodit, ks. myös Toivolan turvakoti.	
Lastenkotien lääkärinhoitoa varten myönnetty lisämääräraha.....	94
» taloudellisen hallinnon keskittäminen	147
Lastensuojelulautakunnan jäsenten toimikauden pitentäminen	163
» kaluston osto.....	240
» lääkärinviran uudestijärjestäminen	254
» puheenjohtajan matka-apuraha	234
» saatavain periminen.....	219
» uusi ohjesääntö	145, 257
» vastaanotto- y. m. kotien huoneistot	44
» virkailijain viransijaisuuspalkkiot	236
» virkojen uudestijärjestäminen	146
Lastensuojelulautakunta, ehdotus sen taloudellisen hallinnon keskittämiseksi	257
» palstan osto sen tarpeisiin	18
Lastensuojelutarkoituksiin myönnettyjä määrärahoja	108—112
Lastensuojelutoiminta, sen lisämääräraha.....	94
» sitä varten 1924 vuoden menosääntöön otettu määräraha	123
» tulot siitä	132
» valtioapu sille	222
Lastentarhat, ks. Kansanlastentarhat.	
Laulujuhlaa varten myönnetty avustus	107
Lausunto anomuksesta saada järjestää hevosmarkkinat	141
» Brändön huvilakaupungin palojärjestyksen ehdotuksesta	142
» elinkeinohakemuksista	165
» kutsuntapiiriin ehdotuksesta	138
» poliisilaitoksen virkain lakkauttamisesta.....	155
» sotaväen rehu- ja ruoka-annosten hinnoittelusta	153
» suomen kansalaisuushakemuksista	165
Lauta- ja johtokuntain, kaupungin, sihteerinvirkojen yhdistäminen	139
Lehto, A. E., fil. maist., valittu suomenkielisten kansakoulujen taloudenhoitajaksi	157
Leimavero, kaupungin vuokrasopimusten, sitä koskevat kyselyt	249
Lentosatama, paikan luovuttaminen sille	8*
Leppäsuu, huvila, sen huoneistojen hallinta	45

Leppäsuu, huvila, sen korjaustyöt	45
» n:o 68 a, alueen lunastus	170
Lihan jälkitarkastus	143
» kaupan järjestely	61—64
» » valvonta	105
Lihantarkastusaseman lisämääräraha	93
» tarkastuseläinlääkäri virka	80
» väliaikaisen, tarpeisiin Eteläsatamasta varattava paikka	213, 10*
Liikenne ja katujenjärjestelyä koskevia kysymyksiä selvittelevä komitea	52—53
» kansanpuistoihin, sen tariffien vahvistaminen	248
» kaupungin satamissa	6*
» satamaradalla, sen haltuunottaminen	257
» tarkistettu ehdotus maksuiksi	249
Liikennemaksujen kanto	19*
» palauttaminen	13*
» tariffi	164, 15*
Liikenneohjesääntö, Helsingin kaupungin	141
Liikenneolojen, kaupungin, pohtiminen	259
Liikenneväylä Fredrikserin aseman eteläpuolella olevan rautatienlikäytävän, sen uudestijärjestely	55
» Helsinginkadulta Alppilan viereiselle rautatienylikäytävälle	56
Liikenteen järjestämistä koskevat kysymykset	259
Lippu satamalaitokselle	142, 17*
Luettelon, kouluikäisten lasten, laatiminen	95
Luistinratain pitoon myönnetty lupa	195
» ylläpitoon myönnetty avustus	244
Lunastettujen kuponkien tarkistus	215
Lunastus, erään osan valtiolaitoksen omistamasta Vuorimehenkadun tontista n:o 1	52
» korttelissa n:o 178 sijaitsevan sivuraiteen	100
» purkauslaiturien	209
» vuokra-alueen	170
Luokittelu, kunnan viranpitäjien, muutokset siinä	77—78, 229—230
» teiden	204
Luontoisedut, kaupungin viranpitäjään	227
Luoton, kaupungin tilapäisen, järjestäminen	213
Luottamusmiesten vaali asevelvollisuuskutsuntaan	165
Luovutus, Särkän, kaupungille	170
» tonttien	170
» vuokraoikeuden	184
Lupa käyttää kaupungin puistoja y. m.	194—195
» niittää heinää	195
» ottaa jäitä	195
» pitää luistinrataa	195
» pystyttää reklaamitauluja, ilmoituskaappia y. m.	192
» teettää rakennuksia y. m.	196
» vetää johtoja ja raiteita	193—194
Lämpötekniikan toiminta	112*
Länsisataman hiilivarastopaikkain omistusoikeus	31
» » satama-alueiden hallinta	248
» » töiden jatkaminen	58
» » » ohjelma	58, 206

Länt. Viertotien kunnossapitoa varten myönnetty lisämääräraha	99
Lääkäinhoitoa varten lastenkodeissa ja kasvatuslaitoksissa myönnetty lisämääräraha	94
Lääkärintointen, lastensuojelulautakunnan, uudestijärjestäminen	254
Maa-alueen luovuttaminen Diakonissalaitokselle	28
» » Kumtähdestä siirtolapuutarhan tarpeisiin	33, 34
Maatalouden järjestäminen Toivolan turvakotiin	146
Maatalouskonttorin johtosääntö	152
» kirjanpitäjänviran täyttäminen	157
» laatima vuosikertomus	93*
» tilit	98*
» viran ottaminen vakinaiseen menosääntöön	82
» viranpitäjän luokitus	229
Maatalouslautakunnan huostaan uskottu Starensin tilan hoito	212
» jäsenten vaali	162
» laatima vuosikertomus	92*
» lisämääräraha	101
» ohjesääntö	152, 92*
» tarkastuksen alaisten tilain vuokraus	177
» ylitetyt määrärahat	101
Maaveroista koituneet tulot	217
Maidontarkastuksen laajentaminen	105, 247
Maistraatin viranpitäjille myönnetty viransijaisuusmäärärahat	234
Maitopisara yhdistykselle myönnetty määräraha	109
Majoituslautakunnan laatima kertomus	53*
» viranpitäjän palkkio	87
Makaamispäivät, maksuttomat, tuontitavaran	14*
Maksut, liikenne-, tarkistettu ehdotus	248
» satamakannantakonttorin nostamat, niiden poisto	13*
Mankala fors aktiebolag yhtiölle myönnetty laina	216
Marian sairaalan lastenosaston ylläikäärin palkkaedut	231
» » lisämääräraha	93
» » uudet hoitajatarvirat	155
» » uusi puhelinjohto	65
» » » pääsähköjohto	65
» » virka-asunnon käyttö	87
Markkina liikkeen rajoittaminen	141
Matka-apurahat, rahatoimikamarin myöntämät	234
Matka-apurahoja, sairaanhoitajattarille myönnettyjä	114
Matka-avustukset, myönnetty	114, 62*
Matkailuhöyrylaivasta maksettujen satamamaksujen palautus	87
Matkakustannuksia varten myönnetty määräraha	238
Menoarvioehdotus, palkkio sen laadinnassa tarvittavalle apulaiselle	234
Menoarvion laatiminen	119
Menoerään toiselta viety määrä	89
Meno- ja tulosääntö, vuoden 1924	118
Menosääntö, poliisilaitoksen erinäisten menojen	91
Merenkulkukatsantomies, ks. Satamakatsantomies.	
Merentutkimuslaitoksen tonttipaikka	8*
Merimieslähetyksestä tehty ilmoitus	17*
Merimiesten paikanvälitys	257, 16*, 66*

Meteorologisen keskuslaitoksen uutisrakennuksen tarkastus	211
Metsien, kaupungin, hoito	115*
Metsästysoikeuden, Vikin, vuokraaminen	188
Mielenvikaisten hoitoa varten myönnetty määräraha	94
Mitalin antaminen kauppahallin rengille uskollisesta palveluksesta	237
Mjölön yksityisen tilan yhdistäminen kaupunkiin	17
Moottoripyörän osto poliisilaitokselle	92
» » raittiuslautakunnalle	101
Moottoriveneen osto poliisilaitokselle	92
Muistopatsaan, J. V. Snellmanin, vastaanottaminen	133
Munkkiniemen pensionaatin osto	45
Munkkisaari, anomus saada paikka öljyvarastoa varten sieltä	188
» sen hankkiminen	15, 6*
» » osan vuokraaminen	16, 177
Museo, ks. Kaupunginmuseo.	
Musiikkilautakunnan jäsenten vaali	161
» vuosikertomus	85*
Mustikkamaan aukio-aika	204
» huvilain poistaminen	189
» kansanpuiston jaotuskaava	4
» liikenne	101*, 103*
» liikenteelle vahvistetut kulkuvuorot	248
» uimalaitoksen kuntoonpanettaminen	49
Muuttomäärärahat, rahatoimikamarin myöntämät	241
Myrkyllisten aineiden kauppaa koskeva lupa	166
Myrskymerkinanto	16*
Myynti, kaluston	240
» palstain	18
Myyntipaikan puhtaanapito	204
Mäkinen, ks. Säätö Emma Mäkisen koti.	
Määräykset autoliikenteestä, ehdotus niiksi	141
Naisten työtupain johtokunnan antama selonteko	74*
» » kokoonpano	256, 74*
» » rahoittaminen	91
» » toimeenpanevan johtajan virkavapaus	253
» » työntekijäin asuntojen hankkiminen	63*
» » työpalkat	104, 238, 76*
Nedergårdin tilan, Santahaminassa, yhdistäminen kaupunkiin	17
Nikkilän mielisairaala, matka-apuraha sen ylihoitajattarelle	115
» » työnjohtajanviran asettaminen sinne	155
Nostoranan ostotarjous	12*
Nostoranojen hankkiminen Etelä-satamaan	99
» pystyttäminen Rahapajanrantaan	12*
Obligatit, kaupungin, niiden osto ulkomailta	214
» niiden arvonta	214
Odotuskorokkeiden järjestäminen Rautatientorille	203
Ohjelman, Länsisataman töiden, muuttaminen	206
Ohjesääntö, kunnalliskodin uusi	143
» köyhäinhoidon »	143
» maatalouslautakunnan	152, 92*

Ohjesääntö, rahatoimikamarin, muutettu	138,	250
» uusi, lastensuojelulautakunnan, ehdotettu.....	145,	257
» » työlaitosten		143
Oikeus, ks. Lupa.		
Oikeusaputoimiston johtokunnan jäsenten vaali		161
» johtokunta		56*
» toiminta		56*
Omaisuus, kaupungin kiinteä, sen katsastus		250
» » » 1924 vuoden menosääntöön sitä varten otettu määräraha		129
Omakotialue, ehdotus sen perustamiseksi		203
» Toukolan, sen laajentaminen	34—36,	60*
Omakoti osakeyhtiölle osoitetut tontit Käpylästä		37
Ooppera, ks. Suomalainen ooppera.		
Oopperatalolle varattujen tonttien luovuttaminen eduskuntatalolle		22
Opetus- ja sivistyslaitokset, niitä varten vuoden 1924 menosääntönö otettu määräraha		123
» » » tulot niistä		132
Oppilas- ja vastaanottokodin muuttaminen		44
Orkesteri, ks. Kaupunginorkesteri.		
Osakeyhtiö Ahjon konepajan ja kaupungin välinen tilusvaihto		168
» J. D. Stenberg & pojat ja kaupungin välinen tilusvaihto		168
» M. G. Steniuksen ja kaupungin välisessä oikeusjutussa annettu päätös		170
» Munkholmen, sille vuokrattu tehdaskortteli		177
Osakkeiden ostoa varten myönnetty laina		216
Osto, Hertonäsän alueiden	11—	15
» huvilapalstain, evätty myyntitarjous	167,	168
» Karjalankadun tontin n:o 11		167
» kaupungin laitosten ja lautakuntain kaluston	94, 239,	240
» kiinteistöjen		169
» Munkkiniemen pensionaatin		45
» obligatioiden		214
» osakkeiden, sitä varten myönnetty laina		216
» palolaitoksen kuorma-auton		238
» pienkatukivikoneen, rakennuskonttoriin	100,	238
» poliisilaitoksen moottoripyörän		92
» » moottoriveneen		92
» raittiuslautakunnan moottoripyörän		101
» rakennusten	44,	212
» satamajäänsärkijän		91
» Starensin tilan Helsingin pitäjässä		17
» turbogeneraattorin, sähkölaitokseen		98
» vuokrapalstan, Pakinkylästä		18
Oulunkylä, evätty anomus saada vuokravapaasti kansakoulutontit		39
» sinne kuuluvain alueiden vuokraus		178
» Vik—Hertonäs rautatie, toimilupa sille		50
Painatustöiden, kaupungin, valvonta		253
Pakinkylän huvilapalstain evätty myyntitarjous	167,	168
» teiden kunnossapito		204
Pakkolunastus, Ryssäkarin ja Suuren Katajakerin		169
Palkankorotukset, myönnetyt henkilökohtaiset	79,	231

Palkankorotuksista tehtyjen anomusten epääminen	78
» » » myöntäminen	79—81, 231
Palkanmaksun aika	226
Palkat, kansakoulunopettajain, niiden maksamisperusteet	77
» rahatoimikamarin vahvistamat	232
Palkka-asteikosta toiseen siirtyminen.....	77
Palkkajärjestelmän, liukuvan, lakkauttamisesta tehty esitys	101—103
» » tarkistus	74
Palkkakysymykset	225
Palkkasoutajien uudet järjestyssäännöt ja uusi taksa	87
Palkkasääntö, poliisilaitoksen, vahvistettu	237
Palkkausohjesäännön, kaupungin viranpitäjään, 3 §:n soveltaminen	74
Palkkausoloissa, viranpitäjään, havaitut epätasaisuudet	230
Palkkio, kuolinpesälle myönnetty oikeus nostaa	234
» ks. myös Palkka.	
Palkkion myöntäminen komiteain jäsenille	233, 234
» » ulosmittauksen todistajille	241
Palkkionkorotuksia	79, 82
Palmgren, R., kansanpuistojen valvoja, hänelle myönnetty matka-apuraha	234
Paloasema, Malminkadun, sen erään osan luovuttaminen sähkölaitokselle	212
Palojärjestys, Brändön huvilakaupungin, lausunto ehdotuksesta	142
Palolaitoksen sairaankuljetusvaunut	23*
Palolaitosta varten tarvittavan kahden pienen tavara-auton osto	238
» » 1924 vuoden menosääntöön otettu määräraha	121
Palomiestön terveydentila	23*
Palotoimikunnan jäsenten vaali	161
» laatima vuosikertomus	21*
Palovahingonkorvaus pilaantuneesta omaisuudesta	22*, 23*
Palovakuutus, laiturien ja siltojen	209
Palstojen myynti	18
Patsas Z. Topeliukselle, paikan luovuttaminen sille	28—31, 165
Pelastusarmeijalle myönnetty määräraha	110
Penkkien poistaminen Henrikinesplanadista	248
Perheenelatusapu, oikeus ylittää niitä varten myönnetty määräraha.....	101
» sen maksaminen	227
Perunapalstain vuokraaminen	172, 259
Pienkatukivikoneen osto	100
Pienten asuntojen sisustamista koskevat toivomukset	49— 50
Piikkilanka-aita, kiello käyttää sitä liikennepaikoilla	212
Piirustukset, rahatoimikamarin vahvistamat	197—200
Pikkuhuopalahden kalavesien erottaminen Greijuksen ja Bölen tilain kalavesistä..	171
Pitennys, vuokraoikeuden	39—40, 180, 8*
Pitentäminen, lastensuojelulautakunnan jäsenten toimikauden	163
Pohjapalkkojen, kunnan työntekijään, järjestely	237
Poisto, satamakannantakonttorin kantamain maksujen.....	13*
Poliisiasemaa varten Käpylässä varattava tonttipaikka	43
Poliisijärjestykseksi, uudeksi, ehdotusta laatimaan asetettu komitea	165
Poliisilaitoksen erikoiset menot, menosääntö niitä varten	91
» lisämääräraha	92
» menot, kaupungin osuus niistä	220
» moottoriveneen osto,	92

Poliisilaitoksen osoiteluettelon parantaminen	71
» uuden moottoripyörän osto	92
» vahvistettu menosääntö	237
» virkojen lakkauttamisesta annettu lausunto	155
» vuoden 1924 menosääntöön otettu määräraha	121
» ylläpitoon myönnetyn määrärahan ylittäminen	91
Poliisivartioasemaa varten Käpylässä rakennettava rakennus	43
Postpositioni, kiinnityksen, myönnetty	216, 225
Puhelinjohtojen, uusien, teettäminen	65
Puhelinten hankkiminen kaupungin virastoille ja laitoksille	240
Puhtaanapito, Annankadun erään osan	100
» myyntipaikan	204
» sitä varten vuoden 1924 menosääntöön otettu määräraha	128
Puhtaanapitohallituksen jäsenten vaali	161
Puhtaanapitolaitoksen kirjanpidon uudistamiseksi tehty ehdotus	218
» kirjanpitäjän palkkaamistapa	231
» lisämääräraha	100
» toiminta	117*
» viranpitäjille myönnetty matka-apuraha	115
Puhtaanapitolaitos, kirjanpitäjän palkkaaminen	82
» n. k. yksityisajomiesten palkat	103
» sisustustyöt sen käyttämissä huoneistoissa	49
» tulot vuonna 1924	132
Puistot y. m., lupa käyttää	194
Puolimatkinsaaren käyttö	180
Purkaus- ja venelaitureita varten myönnetty lisämääräraha	48, 59
Purkauslaitteiden käyttö	168, 15*
Purkauslaiturien lunastus	209
Päiväkodit, lastenhoidon	36*
Päivärahan, kaupungineläinlääkäriin, korotus	80
Q vist, J., filosofiantohtori, hänelle myönnetty ero työväenopiston ruotsinkielisen osaston johtajanvirasta	159
R aastuvanoikeuden lisämääräraha	89
» osaston puheenjohtajille myönnetty palkankorotus	79
» viranpitäjien viransijaisuuspalkkiot	235
» yhden osaston lakkauttaminen	258
Raatihuoneen kaluston osto	239
» korjaustyöt	210
Rahanperintätoiminnan uudestijärjestäminen rahatoimikamarin asiamieosastolla ..	138
Rahapajanrantaan pystytetyt nostorانات	12*
Rahastojen, lahjoitettujen, korkojen käyttö	242—244
» Rafael Ahlströmin, hoitoa koskevien määräysten muuttaminen	117
» » » varojen maksaminen	243
» ks. myös Lahjoitusrahastot.	
Rahaston, A. Nordstedts minne-, vastaanottaminen	116
» Aurore Demidoffin myötäjäs-, myötäjämääräin korotus	116
» C. F. Ekholmin stipendi-, matka-apurahain jakaminen	115
» Gustav Pauligin lahjoitus-, korkovarain käyttö	115
» John Holmströmin lahjoitus-, » »	115

Rahaston,	kunnollisen palvelusväen palkitsemis-, avustukset	115,	244
»	Richard Heimbergerin palkinto-, ohjesäännön muutos		117
»	sanomalehden jakajain joululahja-, lisääminen		243
Rahatoimikamarin	asiamiesosaston rahanperintätoiminta		138
»	edustajain vaali eri johto- ja lautakuntiin		256
»	ilmoitusten julkaiseminen		245
»	jäsenten vaali		160
»	kaluston osto		239
»	kokoukset y. m.	167,	244
»	myymät rakennukset		212
»	» tonnit		169
»	ohjesäännön muutokset		138
»	ohjesääntö, esitys sen täydentämiseksi		250
»	rahastajan tekemä kavallus		70
»	viranpitäjät		250
Rahatoimikonttori,	kirjoituskoneen osto		239
»	maksamattoman tuloveron perimistä varten sille myönnetty määräraha		241
Rahatoimikonttorin	ekspeditöörille myönnetty henkilökohtainen palkanlisäys		231
»	lisämääräraha		90
»	rahastonhoitajat, evätty anomus väärinlaskurahojen myöntämisestä heille		238
»	viranpitäjän viransijaisuuspalkkiot		235
»	viranpitäjät		251
Raidelaitteiden parantaminen	Sörnäsän satamassa		206
Raitiotielinja	Bulevardikadulta pitkin Hietalahden- ja Vladimirinkatuja		56
Raitiotieliippujen heittäminen	kaduille		246
Raitiotien alennuslippujen hinnan huojistaminen		89
»	käyttöön annetun sähkövoiman hinta	135,	219
Raitiotieverkon laajentaminen	pohjoiseen		56
Raitiotievuosikortti,	myönnetty oikeus saada		237
Raittiudenvalvojanviran täyttäminen		158
Raittiuslautakunnan kanslialle vuokrattu huoneisto		201
»	kokoonpano		153
Raittiuslautakunta,	moottoripyörän osto		101
»	sen jäsenten vaali		162
»	» vuosikertomus		86*
»	vapautus sen jäsenyydestä		164
Rakennuksen teettäminen	Käpylään poliisivartiokonttoriksi		43
»	» työväenopistolle		43
Rakennukset, kaupungin, niiden omistus	44,	211
»	lupa teettää		196
»	rahatoimikamarin myymät		212
Rakennusajan pitennys		190
Rakennusjärjestyksen muuttamista koskevat asiat	134,	135
»	Toukolan omakoti-alueen, lisäykset		34
Rakennuskonttorin	geodeettiosaston lisämääräraha		99
»	» toiminta		111*
»	insinööreille myönnetty henkilökohtainen palkanlisäys		232
»	katu- ja viemäriosaston toiminta		109*
»	kaupungin asemakaava-osaston toiminta		111*

Rakennuskonttorin	kaupunginvarastopäällikönviran täyttäminen.....	157
»	pienkatukivikoneen osto	238
»	puisto-osaston toiminta	114*
»	rakennusmestarien palkkaaminen	231
»	satama- ja rautatieosaston toiminta	105*
»	talorakennusosaston toiminta	111*
»	tiliviraston toiminta.....	115*
»	toiminta vuonna 1923	104*
»	varasto-osaston toiminta.....	114*
»	viranpitäjille maksetut viransijaisuuspalkkiot	236
»	viranpitäjän luokitus	230
Rakennuslainat	112, 224, 225, 60*—	62*
Rakennusmestarin palkkaaminen, rakennuskonttorin		231
Rakennusosakeyhtiöt ja -osuuskunnat, jäsenten vaali niiden johtokuntaan		260
Rakennusraajat, sisäiset, XIV kaup. os. kortt. n:o 478 tonttien		4
Rakennustarkastuskonttorin avustavan rakennusinsinöörinviran täyttäminen		151
»	laatima kertomus	51*
Rakennustarpeet, teurastamotontilla olevat, oikeus käyttää niitä.....		220
Rakennustoiminta, sen tarkastus		51*
»	yleishyödyllinen, lainarahastoa sen edistämiseksi koskeva päätös	69
»	» sen avustaminen	112—113, 224—225
Rakennustyöt, kaupungin, niiden teettäminen		209
»	» niistä veloittaminen	210
Rakennusvelvollisuus, laiminlyöty, koron laskeminen siitä suoritettavalle lisämaksulle		216
»	laiminlyöty, siitä suoritettava lisämaksu	216
»	tontteja koskeva	18, 135
Rakentaminen, tontin, oikeus poiketa rakennusjärjestyksestä		134
Ranskassa takavarikoidun saatavan korvaaminen		215
Rantatorin kauppahalli, sen valaistuksesta velkominen.....		248
»	» sähkövalaistuksen johtaminen sinne	50
Rantojen ja siltain palovakuutus		209
Ratkaisemattomat asiat, kaupunginvaltuuston diariioon viedyt		133
»	» rahatoimikamariin saapunut luettelo niistä	245
Rautatie, Hertonäsiin, ehdotus sen rakentamiseksi		207
»	Oulunkylä—Vik—Hertonäs, sen toimilupa	50
»	Riihimäki—Jyväskylä—Haapajarvi, keskustelu siitä	51, 165
»	Sockenbacka—Otalampi, suunnittelu siksi	51
Rautatiealikäytävän, Fredrikserin aseman eteläpuolella olevan, liikenneväylän uudestijärjestäminen		55
Rautatieasemain suomalaiset nimet		249
Rautatieaseman, Sörnäsin, korjaustyöt		8*
Rautatiehallituksen puoleen kääntyminen elintarvekuljetuskysymyksen johdosta 62,		63
Rautatienraiteille järjestettävät odotuslaiturit		203
Rautatieraiteen, korttelissa n:o 178 sijaitsevan, lunastus		100
»	uuden, rakennuttaminen Sörnäsin sataman vanhalle rantalaiturille	13*
Rautatieylikäytävälle Alppilan luona Helsinginkadulta rakennettava liikenneväylä		56
Ravintolain vuokraaminen		200
Reimarsin tilan huonosta hoidosta vaadittu korvaus		212
Reklaamitaulujen pystyttämiseen myönnetty lupa		192
Retkeily, saksalaisten, toimenpiteet sen vastaanottamiseksi		250

Revisionikonttorin avustavan revisorinviran täyttäminen	157
» kaluston osto	239
Riemujuhlanäyttely, Gööteporin, anomus saada matka-avustusta	108
Rihkamatavarakaupan harjoittaminen kauppatorilla	61
Riihimäen—Jyväskylän—Haapajärven rautatie, keskustelu sen rakentamisesta ...	51
Rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin lisätty henkilökunta	154
» toimeenpanokustannukset	89
Risatäutisten lasten parantolan ylläpitoa varten myönnetty määräraha	109
» » parantolayhdistykselle myönnetty avustus	106
Rohdoskaupan harjoittamiseen myönnetty lupa	166
Rouvasväenyhdistykselle Helsingissä myönnetty määräraha	109
Ruumiidenkuljetusta koskeva välikirja	247
Ruuth, M., professori, lastensuojelulautakunnan puheenjohtaja, hänelle myönnetty matka-apuraha	234
Ruutikellarin vuokraaminen	187
Ryssänkarin saaren pakkolunastus	169
Ryttylän kaluston luovuttaminen takaisin kaupungille	249
» kasvatuslaitoksen uusi opettajanvirka	156
Räjähdysaineiden kauppaan myönnetty oikeus	166
Saatavat, Ranskassa varikoidut, toimenpiteet niiden ulossaamiseksi	215
Sahlberg, H. F., kaasulaitoksen toimitusjohtaja, hänelle myönnetty matka-avustus	114
Sailors home yhdistykselle kuuluvista huonekaluista vaadittu korvaus	249
Sairaalahoido, köyhäinhoidon kustantama	38*
Sairaalan, kaupungin, budjetin suoranaisten menomomenttien hyvitys	93
» » lisämääräraha	93
» » luona olevien istutusten hoito	204
» » sairassijain luvun lisääminen	257
Sairaalan rakentamista varten luovutettavat tontit	28
Sairaalamaksujen kanto	218
Sairaalan rakentaminen keuhkotautia poteville henkilöille	23
Sairaanhoidajatarkoulun lisämääräraha	93
Sairaanhoidajatarten matka-apuraha	114
Sairaanhoido, sitä varten vuoden 1924 menosääntöön otettu määräraha	122
» tulot siitä	132
Sairasavustus, kaupungin töissä olevain työläisten, lisämääräraha sitä varten ...	104
Sairaspaviljongin rakentaminen kunnalliskodin luo	42
Saksan lähetystö, vapautus kunnalliseron maksamisesta sen omistamasta kiinteis- töstä	217
Salien luovuttamisesta voimisteluharjoituksiin tehty anomus	143
Santahamina, kansanpuiston järjestäminen sinne	32
» sen tilain yhdistäminen kaupunkiin	17
Satama-alueen, Jätkäsaaren, hallinta	248
Satama-alueiden aitaaminen	59
» rajoittaminen	7*
» siivottomuus	7*
Satamahallinnon lippu	17*
» menosääntöehdotus	18*
Satamahallituksen kaluston osto	239
» laatima vuosikertomus	5*
» varapuheenjohtajan ja jäsenten vaali	161

Satamain liikenne	18*
Satama- ja liikennemaksujen tariffit	15*
Satamajärjestys, yleinen, kaupunkien	16*
Satamajäänsärkijän osto	91
» työ	6*
Satamakannantakonttorin laatima vuosikertomus	19*
» lisämääräraha	91
» viranpitäjän viransijaisuus	235
» virat	254
Satamakapteenille kuuluvat palkkaedut	226
Satamakatsantomiehen palkkaedut	80
Satamakatsantomiehen viran perustaminen	154, 5*
Satamakongressiin kutsu	18*
Satamakongressista johtuneet kustannukset	241
Satamakonstaapelia vastaa tehty syytös	16*
Satamaliikenne vuoden vaihteessa	6*
Satamaliikennekonttorin kirjurin palkan säännöstely	80
» laatima vuosikertomus	18*
Satamaliittoon, Suomen, liittyminen	141, 17*
Satamamaksu takavarikoidusta väkijuomakuljetuslaivasta	13*
Satamamaksuista myönnettyjä alennuksia	217
Satamamaksujen palauttamisia	87, 13*
Sataman teknillinen tutkimus	17*
Satamaoloja koskevaa julkaisua varten myönnetty määräraha	241
» koskevat lakimääräykset	15*, 16*
Satamaolot vuonna 1923	6*
Satamapoliisin ottaminen	7*
Satamaradan erään sivuraiteen myyntitarjous	12*
» liikenteen haltuunottaminen	257
» sivuraiteen lunastaminen	100
» yli rakennettava silta	52—53
Satamat, kaupungin, julkaisu niistä	17*
Satamatyöläisten kokous- ja ruokahuone	10*, 60*
Satamaviranomaisten uusi lippu	142
Satamavirkallijain yhtenäinen virkapuku	17*
Satamaviskaalinviran lakkauttaminen	154
Saukko- ja Jätkäsaaren välisen salmen sulkemiseen myönnetty lupa	208
» saari, siellä olevain hiilivarastopaikkain hallintoa koskeva kysymys	31
Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle myön-	
» netty vastuunvapaus	68
» johtokunnan jäsenten	
» vaali	161
Seinämaalausten teettäminen	212
Seurahuone, ent., epäkohdat siellä	213
» määräraha sen kunnossapitoa varten	46
» sen lisämääräraha	98
» tuleksammutusvälineiden hankkiminen sinne	240
Seurasaaressa liikenne	101*
» liikenteen vahvistetut kulkuvuorot	248
» silta, ajoliikenne siellä	204
» tien varrelle laitettava vesiposti	64

Seurasaaren vajarakennuksen rakentaminen.....	107
Sihteerintointen, erinäisten kaupungin johto- ja lautakuntain, yhdistäminen ..	139, 16*
Siirtolapuutarhat	65*
» niitä varten Kumtähdestä luovutettu maa-alue	33, 34
Siltain ja laiturien palovakuutus	209
Sivistystarkoituksiin elintarvetoimikunnan voittovaroista myönnettyjä määrärahoja	95
Sivuvirkojen pitämiseen kunnan viranpitäjille myönnettyjä lupia	254, 257
Snellman, J. V., hänen muistopatsaansa luona olevien istutusten hoitoon myön-	
netty määräraha.....	240
» » » muistopatsaan hoito	250
» » » vastaanottaminen	133
Sockenbackan—Otalammen välille rakennettavan rautatien suunnittelu	51
Sokeainyhdistykselle, Helsingin, myönnetty avustus	111
Sosiaalilautakunnan jäsenten vaali	162
» sihteerin matka-apuraha	114, 62*
» tontinvuokraosto	59*, 63*
» uusi kanslistinvirka	156
» vuosikertomus	59*
Sotaväen ravinto- ja rehuannosten hinnoitus	153
Soutajien järjestyssäännöt ja taksa	87, 15*
Sprillaivan, takavarikoidun, satamamaksut	13*
Starensin tila, sen hoito	212
» » » osto	17
» » siitä eroitettujen palstain myynti	18
Suomalainen ooppera osakeyhtiölle maksettu korvaus eräiden tonttien luovutta-	
misesta	22
» » » myönnetty lykkäys orkesterimaksujen suoritta-	
misesta	220
Suomalaisten katujen y. m. nimitysten tarkistus	259
Suomen kansalaisoikeushakemuksia tarkastava valiokunta	164
» » hakemuksista annetut lausunnot	165
» karjakeskus, yhteistyö sen kanssa teurastamokysymyksessä	40—41
» kaupunkiliitto, kaupungin jäsenmaksu	108
» satamaliittoon yhtyminen	141, 17*
» työväen musiikkiliitolle myönnetty avustus	107
Suomenlinnaan silloilla ylläpidetty yhteys	9*
Suoranaiset avustukset, köyhäinholitolautakunnan jakamat	33*
Suuren Katajakaran, saaren, pakkolunastus	169
Syöttökaapeli, sähkölaitoksen uusi	65
Sähköjohtojen laskeminen Töölöön	205
Sähköjohtoverkon muuttaminen Töölössä	64
Sähkökontahtijohdon teettäminen Vanhan kirkon puistikkoon	206
Sähkölaitoksen laajennustyöt	64
» menot 1924 vuoden menosäännön mukaan	125
» oikeus poistaa tileistään kurssitappio	98
» viranpitäjän matka-apurahat	114
» ylitetyt määrärahat	96
Sähkölaitos, sen tulot 1924 vuoden tulosäännön mukaan	132
» uuden turbogeneraattorin osto sen tarpeisiin	98
» uusi syöttökaapeli	65
Sähkön käyttäminen katuväläistuksena.....	205

Sähkötarpeiden, Ryttylässä olevien, käyttö	221
Sähkövalaistuksen, katujen, parantaminen	97
Sähkövalon teettäminen Rantatorin kauppahalliin	50
Sähkövoima, raitiotien tarpeisiin, maksu siitä	135, 219
» sen antaminen kaupungin ulkopuolelle	135
Särkkäsaari, lupa rakentaa aallonmurtaja sinne	209
» sen luovuttaminen kaupungille	170
Säännöstely, kaupungin katujen kaivuutöiden	53—54
Sääntöjen laatiminen tori- ja hallikauppaa varten	256
Säätiölle Emma Mäkisen koti kuuluvain rakennusten osto	44
Sörnäsän aseman muutostyöt	8*
» sataman laajennustyöt	59
» » raidelaitteiden parantaminen	206
» » vanhaan laituriin teetetyt rautatieraitteet	13*
Taideteollisuuskeskuskoulun johtokunnan jäsenten ja varajäsenten vaali	162
» oppilaille anottu matka-apuraha	108
Taivallahden purkauslaiturin lunastus	209
» uusi silta	9*
Taksa, kuorma-ajuri-	88
» palkkasoutajien y. m.	87, 15*
Takuu, asunto-osakeyhtiön rakennuslainan	70
» Englannin hallitukselle eräistä lainoista	214
Talojen, kaupungin, hoito	252
» puhtaanapito	119*
Talouden, Humaliston sairaalan, hoitaminen	80
Taloudenhoitajanviran, suomenkielisten kansakoulujen, luokittelu	230
Talvikisoja varten myönnetty avustus	107
Talvisatamain reklaami	16*
Tamminen, A. J., kaupunginagronomi, hänelle myönnetty matka-avustus	234
Tapaturmavakuutus, kaupungin työssä olevain työläisten, sitä varten myönnetty määräraha	104
» kaupungin työssä olevain työläisten, sopimusten pitentäminen	222
Tapaturmista maksettu korvaus	237
Tariffi, liikenne- ja satamamaksu-	15*
Tarkistus, vakuuskirjain	245
Taucher, G., arkkitehti, valittu kaupunginarkkitehdiksi	157
Tavarasuojan hankinta	7*
Tavarasuojaososton sisustaminen Katajanokalle	9*
Tavarasuojarakennuksen, Vallilassa sijaitsevan, myyminen	50
Teatteriesplanadi, kysymys Topeliuspatsaan pystyttämistä varten luovutettavasta paikasta	28—31
Tehdaskortteliksi julistaminen, VI kaup. osan korttelin n:o 120	4
Tehdaskorttelin, Munkkisaaren, lunastus	6*
Tehtaanpuisto, kirkon paikka sinne	203
Teiden korjaukset	203
» kunnossapito Pakinkylässä	204
» luokitus	204
Teknillinen tutkimus, sataman	17*
Teknilliset laitokset, kaupungin, niiden hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten vaali	161

Teknilliset laitokset, kaupungin, niitä varten vuoden 1924 menosääntöön otettu määräraha	124—126
» » » rahatoimikamarin niiden hallitukseen valitsema edustaja	256
» » » tulot niistä vuoden 1924 tulosäämön mukaan	132
» » » ylitetyt määrärahat	96
» » » ks. myös Sähkölaitos, Kaasulaitos ja Vesijohtolaitos.	
Teknillistä oppilaitosta varten luovutettavat tontit	27
Terveydellisten tutkimusten laboratorin uudestijärjestäminen	257
Terveysten uudestijärjestäminen kansakouluissa	143
» valvonta Käpylässä	93
Terveystenhoito, sitä varten vuoden 1924 menosääntöön otettu määräraha	122
» tulot siitä	132
Terveystenhoitojärjestyksen II luvun 7 §:n soveltaminen	63
Terveystenhoitolautakunnan jäsenten vaali	159
» viranpitäjain luokitus	229
» » viransijaisuuspalkkio	235
Testamentti, leskirouva S. Ståhlströmin, sen valvominen	242
» neiti A. Uhlénin, toimenpiteet sen johdosta	243
» » Ch. Askolinin, määräykset siinä	115
» » O. V. Nummelinin, siitä tehty valitus	242
» puukauppias G. W. Hyvösen, toimenpiteet sen johdosta	242
Teurastamojen, skandinavian maiden, tutkiminen	239, 260
Teurastamon, kunnallisen, rakentaminen	40—41, 258
Teurastamorakennusta varten varattujen rakennustarpeiden käyttöön myönnetty oikeus	220
Tien käyttäminen	204
Tiilivarasto, oikeus käyttää teurastamotontilla olevaa	220
Tilastokonttorin julkaisut	2*
» » kielilain vaikutus niihin	137
» laatima vuosikertomus	1*
» menot	4*
» yhteenlaskukoneen osto	239
Tilaston, kunnallisen, parantaminen	3*
Tilikertomukset, tarkkojen numerotietojen ottaminen niihin	68
Tilinpäätöksen maistraattiin jättämisen aika	66
Tilinpäätös, vuoden 1922	66
Tilintarkastajat, heidän vaalinsa aika	159
» Sedmigradskyn pientenlasten koulun ja Marian turvakodin tilejä tarkastavat	161
Tilit, kaupungin, vuoden 1922 kertomus	66
» » » » tarkastus	66
Tilojen, maatalouslautakunnan hoidossa olevien, vuokraaminen	177
» Santahaminassa olevien, yhdistäminen kaupunkiin	17
Tilukset, kaupungin	91*
Tilusvaihto kaupungin ja osakeyhtiön Ahjo mekaninen konepaja välillä	168
» » » » J. D. Stenberg & pojat välillä	168
» » » » Lapinlahdenkatu 17 välillä	168
» » » » valtion välillä	6—11
Toimet, avonaisten täyttäminen	254
» köyhäinholtoautakunnan, niiden uudestijärjestäminen	81

Toimet, oikeus pitää kahta	254
Toimikunnan, julkisivupiirustuksia tarkastavan, asettaminen	151
» » » » jäsenten vaali	160
» maa-alueita arvioivan, asettaminen	6
Toimilupa rautatien rakentamiseen Oulunkylän—Vikin—Hertonäsin matkalle	50
Toivolan turvakoti, hellan hankkiminen sinne.....	94
» » maatalouden järjestäminen sinne	146
» » uuden hoitajattaren hankkiminen sinne	156
» » vuokrapalstan osto sieltä	18
Tontinjaointus, vahvistettu.....	203
Tontinlunastus, maksettavaksi langenneen koron laskeminen	216
Tontinmyymisen muutetut ehdot	18— 20
Tontinrajat, muutetut	189
» niiden korkeusmääräykset	4
Tontit, Apollokadun n:ot 8 ja 10, niiden myyminen Teknilliselle oppilaitokselle..	27
» Käpylän ja Toukolan, niille vahvistetut vuokramaksut	172
» niiden luovuttaminen	170
» » yhdistäminen	3
» Pohj. Hesperiakadun 17 ja 19 niiden luovuttaminen Duodecim seuralle ..	28
» rahatoimikamarin myymät.....	169
» teknilliselle oppilaitokselle luovutettavat	27
» varatut	171
» XIII kaup. os. korttelin n:o 404, niiden myyminen	169
» XIV » » » 478 sisäiset rakennusrajat	4
Tontti n:o 19 Antinkadulla, anomus saada julkisivuoikeus naapuritonttiin päin ..	135
» » 11 Karjalankadulla, sen osto	167
» » 1 Laivurinkadulla, sen rakennusten osto	44
» » 17 Lapinlahdenkadulla, sen erään osan lunastus	168
» » 7 Pernajankadulla, rakennusjärjestyksestä poikkeaminen sitä rakennettaessa	134
» » 23 Runebergkadulla, sen luovuttaminen ruotsalaisen tyttökoulun tarpeisiin	26
» » 1 Wecksellkadulla, sitä koskeva rakennusvelvollisuus	135
» » 9 Vuorikadulla, sen erään osan hankkiminen	168
» » 1 Vuorimiehenkadulla, sen erään osan lunastus	52
Tonttiasiat, sosialilautakunnan vuokrajaoston käsittelemät	64*
Tonttilunastusverotuksen uudistus	217, 256
Tonttipaikan osoittaminen eduskuntatalon paikaksi	20— 24
» » » merentutkimuslaitokselle	8*
Tonttivaihto kaupungin ja Duodecim seuran välillä	28
Topelius, Z., paikka hänelle pystytettävälle muistomerkillä	28—31, 165
Tori- ja hallikaupan sääntöjen laatiminen	256
» » » valvojan johtosäännön selventäminen	63
» » » määrääminen	252
Torikauppaa koskevien järjestyssääntöjen ehdotus	61
Toukola, kysymys lt. Viertotien laajentamisesta sinne	54— 55
Toukolan omakotialueen laajentaminen	34— 35
» tonttien vahvistetut vuokramaksut	172
Tuberkuloottiset henkilöt, asuinrakennus heitä varten	42
» » tiedonantotoimisto ja poliklinikka heitä varten, ks.	
Keuhkotautisten tiedonantotoimisto ja poliklinikka.	

Tuberkulosikotien kaluston osto	94
Tuberkulosisairaala, paikan osottaminen sitä varten	23—26
Tukholman kaupungintalon vihkiäiset, kaupungin edustus siellä.....	107, 165
Tulensammutuskojeiden hankkiminen kaupungintaloon	240
Tulipalot	21*
Tullimakasiinien korjaus	9*
Tullivahtimestarien luvun lisääminen.....	6*
Tulo- ja omaisuusverolautakunnan jäsenten ja varajäsenten vaali.....	163
» » omaisuusveronkannon korvaaminen	220
Tuomarinkylään kuuluvain tilain vuokraaminen	177
Tuontitavaraalle myönnettyjä maksuttomia päiviä	14*
Turbogeneraattorin, uuden, osto sähkölaitokselle	98
Turvakoti, ks. Toivolan turvakoti.	
Tutkijalautakunnan jäsenten vaali	162
Tuulaaki- ja liikennemaksujen palautus	13*
Tuulaakimaksu, kaupungin osuus siitä	217
» sen vahvistaminen	87, 13*
Tuulaakimaksujen kanto	19*
Tykistöpiha, ent., siellä olevain rakennusten korjaukset	48, 210
Tyttöjen ammattikoulu, huoneiston hankkiminen sille	258
» » sen lisämääräraha	95
Tyttökoulu, ruotsalainen, tontin luovuttaminen sille	26
Tyypipiirustukset eräitä Toukolan kortteleita varten	35
Työaika kaupungin virastoissa, sen järjestely	136
Työhakemukset työnvälitystoimistossa	67*
Työjärjestys, kaupunginvaltuuston, uusi	138
Työlaitoksen toiminta	36*
» uusi ohjesääntö	143
Työläiset, kaupungin töissä olevat, heidän eläkeperusteensa	103
» » » » ottamisensa ja eroittamisensa	104
» » » » palkankorotuksensa	101—103
» » » » peruspalkkansa järjestely	237
» » » » tapaturmavakuutuksensa	104, 222
» » » » lisämääräraha heidän sairasapuaan varten ..	104
» » » » liukuvan palkka-asteikon soveltaminen hei- dän palkkojaan maksettaessa.....	101—103
Työnsulku, toimenpiteet sen johdosta	246
Työnvälitys merimiehille	257, 16*, 66*
Työnvälitystoimiston hallituksen jäsenten vaali.....	162, 164
» » laatima vuosikertomus	66*
» valtioapu	222
Työolot Helsingissä vuonna 1923	67*
Työpajat, kaupungin, työpalkkojen korottaminen niissä	238
Työpalkkojen, kaupungin työpajojen, korotus	238
» naisten työtupain, korotus	238
Työttömäin hyväksi tehdyt toimenpiteet	104
» luku	73*
Työväenasunnot ks. Kunnalliset työväenasunnot.	
Työväenopisto, anomus rakennuksen teettämisestä sen tarpeisiin	43
» sen hallituksen jäsenten vaali.....	161
» » luennoitsijain ja tuntiopettajain palkankorotusanomus	82

Työväenopisto, sen ruotsalaisen osaston johtajalle myönnetty ero	159
» » valtioapu	223
Tähtinen, K. V., kamreeri, valittu avustavaksi reviisoriksi	157
Täydennysvaalit erinäisiin johto- ja lautakuntiin	164
Töölö, paikan varaaminen kauppahallia varten	61— 64
» sähkökaapelien asettaminen sinne	205
» sähköverkon muuttaminen	64
Uhlén, A., neiti, hänen kaupungin hyväksi tekemänsä testamentti	243
Uimalaitosten kuntoonlaittamista varten myönnetty määräraha	49
» käyttö	200
Ulkoilmakonserttien järjestämiseen myönnetty määräraha	101, 85*
Ulkoilmamuseon, Seurasaaren, vajarakennuksen teettäminen	107
Ullakkohuoneiden sisustamiseen myönnetty lupa	190
Ullanlinnan kylpylaitoksen ja uimahuoneen vuokraaminen	39
Ulosmittauksessa käytettävien apulaisten palkkaamista varten myönnetty määräraha	73
Ulosottoapulaisten palkanlisäys	79
» toisen kaupunginvoudin, lukumäärän tilapäinen lisääminen	74, 79
Ulosottolaitos, määräraha ulosottotodistajain palkkaamiseksi	241
Urheilukentän, Eläintarhan, korjaustyöt	64
Urheilukilpailujen avustaminen	107
Urheilulautakunnan antama vuosikertomus	89*
» johtosääntö	153
» jäsenten vaali	162
Ursinin kalliolla olevan uimalaitoksen määräraha	49
Uudestijärjestäminen, kaupungin kannantalaitoksen	71— 74
» rakennusten ja työväenasuntojen isännöitsijän-toimen	140
» kunnan virkain	146, 148
» vuokrantarkkailulautakunnan	152
Uudistus, ajuritaksan, ehdotettu	259
Uutisrakennukset, teetetyt	211
Uutisrakennustoiminta, kunnallinen, toimenpiteet sen edistämiseksi	57*
Vaaleja, kunnallisia, varten myönnetty lisämääräraha	89
Vaali, ammattiopetuslaitosten johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten	160
» ammattioppilaslautakunnan	163
» asevelvollisuuskutsunnan luottamusmiesten	165
» edustajan, Hangon kaupungin viisikymmenvuotisjuhlan toimeenpannussa juhlassa	165
» edustajan, kokoukseen rautatiesuunnitelman pohtimista varten	165
» erinäisten koulujen vanhempainneuvostojen	160
» holhouslautakunnan puheenjohtajan	163
» johto- ja lautakuntain jäsenten	160—162
» kansakoulujohtokuntain jäsenten	160
» kaupunginvaltuustoa Tukholman kaupungintalon vihkiäisissä edustavan edustajan	165
» kaupunginvaltuuston ja tilintarkastajain, sen aika	159
» rahatoimikamarin edustajain erinäisiin hallituksiin ja laitoksiin	256
» terveydenhoitolahtakunnan jäsenten, oikaistu ilmoitus	159

Vaali, tilintarkastajain	159
» tulo- ja omaisuusverotusvalmistelukunnan jäsenten ja varajäsenten vaali ..	163
» uuden köyhäinhoitolautakunnan	159
» valiokuntain ja komiteain jäsenten	164
» Viipurin kaupunkikokoukseen valitun edustajan	165
» vuokrantarakkailulautakunnan, uuden, puheenjohtajan ja jäsenten	160
Vaalilautakunnan, kaupunginvaltuuston, jäsenten vaali	162
Vaailuetteloihin laiminlyödyistä veronmaksusta tehtävä merkintä	246
Vahingonkorvauksen maksaminen tapaturmista	237
Valiokunta aatekilpailun järjestämiseksi kaupunginalueen järjestelyä varten	5
» denaturoitujen alkoholipitoisten aineiden myyntianomuksia valmistelevalle	164
» kaupunkikuntain keskushallinnon uudestijärjestämistä valmistelevalle	164
» lihantarkastusaseman perustamista Etelä satamaan pohtiva	10*
» Suomen kansalaisuushakemuksia tarkastava	164
» yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamista varten myönnettävän määrärahan jakamista pohtiva	164
Valion voivientiosuuskunnan ja kaupungin välisessä oikeusjutussa annettu päätös	220
Valkonauha yhdistykselle myönnetty avustus	109
Vallila, asuinrakennusten teettäminen sinne	45, 46
» erään makasiinirakennuksen myynti sieltä.....	50
Valmistava poikain ammattikoulu, korjaustyöt sen huoneistossa	47
» » » määräraha sen työnjohtajille	234
Valokuvaamiseen ulkoilmassa myönnettyt luvat	193
Valtioapu, ammattikoulujen.....	223
» kansakoulujen	223
» kansanlastentarhain	223
» kasvatuslaitosten	223
» kaupunginorkesterin	150
» työnvälitystä varten	222
» työväenopiston	223
Valvojan, kansanpuistojen, laatima kertomus	99*
» » » virkavapaus	253
Valvonta, kaupungin painatustöiden	253
Vanhan kirkon puistikko, sähkökontahtijohdon teettäminen sinne	206
Vanhempainneuvoston vaali	160*
Vankeusyhdistykselle, Suomen, myönnetty määräraha	109
Vapautus hallitusten ja lautakuntain jäsenyydestä	163
Varastoalueiden vuokraaminen	178
Varaston inventoiminen.....	247
Varastopaikkain valvonta	252
Varatut tontit	171
Warheenmaa, S. J., lastentarhaintarkastaja, hänelle myönnetty matka-avustus....	114
Varmuusasiakirjain tarkastus	245
Warranttisuojan, Katajanokan, ympärillä olevan alueen valaistus.....	10*
Wassman, E. J., työmies, anomus hänen ottamisestaan takaisin kaupungin töihin	104
Vastaanotto- ja havaintokodin virkain uudestijärjestäminen	148
Vastuunvapaus kaupungin johto- ja lautakunnille	68
» Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle	68
Vedenkantajan, kuvaveistoksen, osto	100
Velkakirjain kiinnitys	218

Veloitus kaupungin rakennustoista	210
Venäläinen kimnaasirakennus, ent., sen myyntitarjous	169
Verojen, kunnan, kanto	74
Veronkannon uudestijärjestäminen	71
Veronkannosta kaupungille koituneiden kustannusten korvaaminen	220
Veronmaksun, laininlyödyn, merkitseminen veroluetteloihin	246
Verotus, verovelvollisten tulojen, poisto niistä	74
» vuoden 1924 tulosääntöön otettujen tulojen	133
Verotuslautakunnan jäsenten vaali	162
» tulo- ja omaisuusverotuksen, jäsenten ja varajäsenten vaali	163
Verotusta, suurten huoneistojen, varten laadittavan lain ehdotus	217
Verotusvalmistelukunnan antama vuosikertomus	79*
» toiminnan järjestely	259
Verovelvollisen henkilön tuloista verotuksessa tehty vähennys	74
Verovelvollisista, jotka ovat laininlyöneet veron maksamisen, tehty aakkosellinen luettelo	72
Veroäyryn määrän vahvistaminen	217
Vesi- ja viemärijohtojen teettäminen	49, 205
Vesijohtojen laskemista kaupungin katuihin koskevat määräykset	53
Vesijohtolaitoksen menot vuoden 1924 menosäännön mukaan	125
» tulot » » tulosäännön »	132
» viranpitäjille myönnetty henkilökohtainen palkanlisäys	232
» ylitetyt määrärahat	96
Vesipostien teettämiseen myönnetty lupa	64, 205
Viemärien puhtaanapito	88, 116*
Viemäri- ja vesijohdon teettäminen ent. tykistöpihan rakennukseen	49
» vesijohtojen teettäminen	205
Viemärijohtoon pidentäminen	64
Viemärijohtojen laskemista kaupungin katuihin koskevat määräykset	53
» yhdistäminen kaupungin viemärijohtoon	258
Viinien ja miedompain juovutusjuomain kauppaan kaupungille annettava yksinoikeus	141
Viipurissa pidetty kaupunkikokous, kaupungin edustus siellä	107, 165
Vikin metsästysoikeuden vuokraaminen	188
» sotilasvirtekataloa koskeva tilusvaihto	6
» vuokrasopimusta koskeva irtisanominen	189
Viranpitäjän, majoituslautakunnan, palkkiot	87
» sairauden ajalta myönnetty sijaisuuspalkkiot	234—236
Viranpitäjät, kaupunginvaltuuston kanslian, uudet nimitykset	138
» kunnan, evätty palkankorotusanomus	78
» » heidän eläkeperusteensa	74—76
» » » luokittelunsa	229—230
» » » palkkausjärjestelmänsä tarkistaminen	74
» » heille myönnettyjä lupia asua kaupungin ulkopuolella	255—256
» » » ylim. kalliinajanlisäyksiä	77-
» » » sivuvirkojen pitämiseen myönnetty lupa	254
» » huoneistojen luovuttaminen muutamille	44, 45, 47
» » kirjallinen määräys heille	253
» » menettelytapa heidän palkkojaan maksettaessa	225
» » myönnettyjä palkankorotuksia	77—79
» » palkkausohjesäännön 3 §:n soveltaminen	74
Viransijaisuuspalkkioita varten myönnetty määräraha	84, 101, 232—236

Virastot, kaupungin, niiden työajan säännöstely	136
» » niitä varten vuoden 1924 menosääntöön otettu määräraha...	120
Virka-asunnon käyttö	87
Virkain, kunnallisten, avoimeksi tulleiden haettaviksi julistamistapa	136
Virkamiesten, kaupungin, asunnot	213
Virkapuku, satamavirkailijain	16*
Virkavapauksia, myönnettyjä	158, 250, 251, 252
Virkavapaus, evätty anomus	159
» oikeus kantaa palkkaa sen aikana	82—84
Virkavuosien laskeminen, evätty ehdotus	86
» » myönnetty oikeus	84, 85, 86
Viron vapaussodassa kaatuneille sotilaille pystytetty hautapatsas	133
Virutushuoneiden aukio	212
» viranpitäjät	253
Voimisteluharjoituksiin luovutettuja saleja	143
Voin hinnasta, kaupungin ja voinvientiosuuskunta Valion välillä oleva riita	220
Vuodat, makasiiniosaston teettäminen Katajanokalle niitä varten	9*
Vuokra-ajuritaksan muutokset	88
» uuden, laatimista pohtiva komitea	164, 259
Vuokra-alueet, niiden huutokauppaaminen	171
» tilapäiset, tarkastajan määrääminen niitä valvomaan.....	252
Vuokraaminen, Herttonäsin erään osan	38
» Kuntähden alueen.....	39
» Käpylän tontin	38
» Lapinlahdenkadun alueen	38
» maatalouslautakunnan hoidossa olevain tilain	177, 92*
» Munkkisaaren erään osan	177
» perunapalstain, ehdotus uudistukseksi	259
» ravintolain	200
» ruutikellarin	187
Vuokraehdot katukauppaa varten	190
» muutetut	189
Vuokrajaosto, sosialilautakunnan	59*, 63*
Vuokralaisyhdistykselle, Helsingin, myönnetty avustus	111
Vuokramaksut, korotetut	181
» Käpylän ja Toukolan vahvistetut	172
Vuokrantarkkailulautakunnan huoneiston korjaukseen myönnetty määräraha	48
» jäsenten palkkionkorotukset	87
» jäsenyydestä myönnetty vapautus	163
» laatima vuosikertomus	79*
» uudelleen järjestely	152
» uuden, puheenjohtajan ja jäsenten vaali	160
Vuokraoikeuden pitennys	39, 40, 180, 8*
» siirto	184
» » evätty hyväksyä	186
Vuokrapalstan osto Toivolan turvakodin luota	18
Vuokrasopimukset, irtisanotut	188, 189
» tilapäiset.....	187
Vuokrat, kohtuuttomat, niistä annetun lain toimeenpano	152
» rahatoimikamarin vahvistamat	225
Vuokratut asuntotilukset ja -alueet, rahatoimikamarin	173

Vuokratut varasto- y. m. alueet	178
Vuokravapaus, Oulunkylän kansakoulutonttien	39
Vuokravälikirja, laiminlyöty allekirjoittaa	190
» leimaverolain soveltaminen	249
Vuositolintarkastajain vaali	159
Välikirja sähkölaitoksen ja Raitiotie- ja Omnibusosakeyhtiön välillä koskeva sähkövoiman antamista	135
Väärinlaskemisrahoja rahatoimikonttorin kassanhoitajille, evätty anomus saada ..	238
Yhdistäminen, alueiden	17
» tonttien	3
Yksinoikeus kaupungeille myydä viinejä ja miedompia väkijuomia	141
Yleiset rasitukset, niitä varten vuoden 1924 menosääntöön otettu määräraha..	119
» työt, kaupungin, niiden hallituksen jäsenyydestä myönnetty vapautus ..	163
» » » rahatoimikamarin edustaja niiden hallituksessa	256
» » lisämääräraha niiden hallituksen tarvemäärärahaan	99
» » niiden hallituksen laatima vuosikertomus.	104*
» » niitä varten vuoden 1924 menosääntöön otettu määräraha	126—128
» » puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten vaali niiden hallitukseen	161
» » tulot niistä 1924 vuoden tulosäännön mukaan	132
Yleishyödyllinen rakennustoiminta, lainarahasto sen edistämiseksi	69
» » sen avustaminen	112—113, 60*— 62*
» » sitä varten myönnettyjä avustuslainoja 224, 225	
Yleishyödylliset yritykset ja laitokset, niiden avustaminen.....	108, 62*
Ylitettyjä määrärahoja	92, 96, 101
Ylityön järjestäminen kaupungin virastoissa	258
Yritykset ja laitokset, yleishyödylliset, avustukset niille	108—111
Öllyvarasto, paikan anominen sitä varten Munkkisaarelta	188
Övergårdin tilan Santahaminassa yhdistäminen kaupunkiin	17

Julkaisu-uettelo.

A. Helsingin kaupungin tilasto.

I. Terve-yden- ja sairaanhoito. Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.

1—12. 1910—23.

II. Ulkomaan kauppa. Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.

• 1—9. 1916—24.

III. Merenkulku. Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.

1—2. 1915—23.

IV. Helsingin kaupungin teknilliset laitokset. Helsingin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen julkaisema.

1—10. 1916—25.

V. Kaupungin tilit ja tilinpäätös. Helsingin kaupungin rahatoimikonttorin julkaisema.

1—10. 1916—25.

VI. Opetuslaitokset. Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.

1—5. 1916—24.

B. Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja. Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.

5—11. 1909—15.

12—18. 1919—25.

C. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.

21—36. 1908—23.

D. Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.

1. 1911.

2. 1914.

3. 1919.

4. 1922.

5. 1924.

6. 1926.

E. Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.

1—3. 1923—25.

F. Helsingin kaupunkia koskevat asetukset. Kunnallinen käsikirja. Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.

1 vihko.
